T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TÜRK DİLİ BİLİM DALI

DOĞU TÜRKÇESİ KUR'AN TEFSİRİ

(SEBE, FÂTIR VE YASİN SURELERİ)

(İNCELEME-TENKİTLİ METİN-DİZİN-TIPKIBASIM)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜLŞEN ARSLAN PEKGÖZ

İSTANBUL 2016

T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TÜRK DİLİ BİLİM DALI

DOĞU TÜRKÇESİ KUR'AN TEFSİRİ

(SEBE, FÂTIR VE YASİN SURELERİ)

(İNCELEME-TENKİTLİ METİN-DİZİN-TIPKIBASIM)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜLŞEN ARSLAN PEKGÖZ

TEZ DANIŞMANI: YARD. DOÇ. DR. ARZU ÖZTÜRK

İSTANBUL 2016

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek lisans öğrencisi Gülşen ARSLAN PEKGÖZ'ün "Doğu Türkçesi Kur'an Tefsiri (Sebe, Fâtır, Yasin Sureleri) (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin-Tıpkıbasım)" konulu tez çalışması jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Türk Dili Bilim Dalı yüksek lisans tezi olarak oy birliği / ~~oy çokluğu~~ ile başarılı bulunmuştur.

		İmza
Tez Danışmanı Üniversitesi	: Yrd. Doç. Dr. Arzu E. ÖZTÜRK Marmara Üniversitesi	.....
Üye Üniversitesi	: Prof. Dr. Gülşen SEYHAN ALIŞIK Marmara Üniversitesi	.....
Üye Üniversitesi	: Yrd. Doç. Dr. Özcan TABAKLAR İstanbul Üniversitesi	.....

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu'nun 02/05/ 2016 tarih ve 2016/09-05 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Gülşen SEYHAN ALIŞIK
Müdür

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ ..... **VI**
ÖZET ..... **VIII**
ABSTRACT ..... **IX**
KISALTMALAR ..... **X**
SEMBOLLER ve İŞARETLER ..... **XI**
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ ..... **XII**
1. İNCELEME **1**
1.1. KUR'AN TERCÜMELERİNİN TÜRLERİ 2
1.1.1. Satırarası, kelime kelime tercümeler 2
1.1.2. Tefsirli Tercüme 2
1.1.3. Tefsirler 2
1.2. TÜRKÇE KUR'AN TERCÜMELERİ 2
1.3. DOĞU TÜRKÇESİ KUR'AN TERCÜME VE TEFSİRLERİ 3
1.4. DOĞU TÜRKÇESİ KUR'AN TEFSİRİ 5
1.4.1. Eserin Türü 5
1.4.2. Eserin Tavsifi 5
1.4.3. Eserin Müellifi, Müstensihi, Yazılış Tarihi ve Yeri 6
1.4.4. Eser Üzerinde Yapılan Çalışmalar 7
1.4.5. Eser Üzerinde Yapılan Tenkit Çalışması 8
1.5. ESERİN DİL ÖZELLİKLERİ 8
1.6. ESERİN FONETİK ÖZELLİKLERİ 9
1.6.1. Eserin Yazım Özellikleri 9
1.6.1.1. Harekelendirme 9
1.6.1.2. Noktalama 10
1.6.1.3. Hemze 10
1.6.1.4. Bitişik Yazılmış Kelimeler 10
1.6.1.5. Eklerin Yazımı 10
1.6.1.6. Ünlülerin Yazımı 11
1.6.1.6.1. /a/ Ünlüsünün Yazımı 11
1.6.1.6.2. /e/ Ünlüsünün Yazımı 11

1.6.1.6.3. /é/ Ünlüsünün Yazımı 11
1.6.1.6.4. /ı/,/i/ Ünlülerinin Yazımı 11
1.6.1.6.5. /o/,/ö/,/u/,/ü/ Ünlülerinin Yazımı 12
1.6.1.7. Ünsüzlerin Yazımı 12
1.6.1.7.1. /p/ Ünsüzünün Yazımı 12
1.6.1.7.2. ç/ Ünsüzünün Yazımı 12
1.6.1.7.3. /g/,/k/ Ünsüzlerinin Yazımı 12
1.6.1.7.4. /n̂g/ Ünsüzünün Yazımı 12
1.6.1.7.5. /s/ Ünsüzünün Yazımı 12
1.6.1.7.6. /t/ Ünsüzünün Yazımı 13
1.6.2. Eserin Ses Özellikleri 13
1.6.2.1. Ünlüler 13
1.6.2.1.1. Ünlü Uyumu 13
1.6.2.1.1.1. Kalınlık-İncelik Uyumu 13
1.6.2.1.1.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu 13
1.6.2.1.2. Ünlü Değişmeleri 14
1.6.2.1.2.1. İlk Hecede e > é değişikliği 14
1.6.2.1.2.2. Yuvarlaklaşma 14
1.6.2.1.2.3. Düzleşme 14
1.6.2.1.2.4. Genişleme 14
1.6.2.1.3. Ünlü Düşmesi 14
1.6.2.2. Ünsüzler 15
1.6.2.1.1. Ünsüz Uyumu (Ünsüz Benzeşmesi) 15
1.6.2.1.2. Ünsüz Değişmeleri 15
1.6.2.1.2.1. Dudak ünsüzleri: b, p, v, f, m 15
1.6.2.1.2.2. Diş ünsüzleri: d, t, s 16
1.6.2.1.2.3. Gırtlak ünsüzleri: g, k, ġ, ķ 17
1.6.2.1.3. Ünsüz Düşmesi 18
1.6.2.1.4. Ünsüz Türemesi 18
1.6.2.1.5. Göçüşme (Yer değiştirme, Metatez) 19
1.6.2.1.6. Hece Düşmesi (Haploloji) 19
1.6.2.1.7. Sedasızlaşma 19
1.6.3. Eserin Yapı Özellikleri 19

1.6.3.1. İsim Yapımı 19
1.6.3.1.1. İsimden isim yapım ekleri 19
1.6.3.1.2. Fiilden isim yapım ekleri 20
1.6.3.2. Fiil Yapımı 20
1.6.3.2.1. İsimden fiil yapım ekleri 20
1.6.3.2.2. Fiilden fiil yapım ekleri 21
1.6.3.3. İsim Çekimi 21
1.6.3.3.1. Çokluk Ekleri 21
1.6.3.3.2. İyelik Ekleri 21
1.6.3.3.3. Hal Ekleri 22
1.6.3.3.3.1. Yalın Hali 22
1.6.3.3.3.2. İlgi Hali Eki (Genitif) 22
1.6.3.3.3.3. Yönelme Hali Eki (Datif) 22
1.6.3.3.3.4. Belirtme Hali Eki (Akuzatif) 22
1.6.3.3.3.5. Bulunma Hali Eki (Lokatif) 22
1.6.3.3.3.6. Ayrılma Hali Eki (Ablatif) 22
1.6.3.3.3.7. Eşitlik Hali Eki (Ekvatif) 23
1.6.3.3.3.8. Yön Gösterme Hali 23
1.6.3.3.3.9. Karşılaştırma Eki 23
1.6.3.3.3.10. Aitlik Eki 23
1.6.3.4. Sıfatlar 23
1.6.3.4.1. Niteleme Sıfatları 23
1.6.3.4.2. Belirtme Sıfatları 23
1.6.3.4.2.1. İşaret Sıfatları 23
1.6.3.4.2.2. Sayı Sıfatları 23
1.6.3.4.2.3. Soru Sıfatları 24
1.6.3.4.2.4. Belirsizlik Sıfatları 24
1.6.3.5. Zamirler 24
1.6.3.5.1. Şahıs Zamirleri 24
1.6.3.5.2. İşaret Zamirleri 25
1.6.3.5.3. Dönüşlülük Zamirleri 26
1.6.3.5.4. Soru Zamirleri 27
1.6.3.5.5. Belirsizlik Zamirleri 27
1.6.3.5.6. Birliktelik Zamirleri 27

1.6.3.5.7. Bağlama Zamirleri 27
1.6.3.6. Zarflar 27
1.6.3.6.1. Yer-yön Zarfları 27
1.6.3.6.2. Durum Zarfları 28
1.6.3.6.3. Zaman Zarfları 28
1.6.3.6.4. Miktar Zarfları 28
1.6.3.6.5. Soru Zarfları 28
1.6.3.7. Edatlar 28
1.6.3.7.1. Çekim Edatları 28
1.6.3.7.2. Çağırma-Hitap Edatları 29
1.6.3.7.3. Cevap Edatları 29
1.6.3.8. Fiil Çekimi 29
1.6.3.8.1. Bildirme Kipleri 29
1.6.3.8.1.1. Görülen Geçmiş Zaman 29
1.6.3.8.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman 30
1.6.3.8.1.3. Geniş Zaman 30
1.6.3.8.1.4. Şimdiki Zaman 31
1.6.3.8.1.5. Gelecek Zaman.....31
1.6.3.8.2. Dilek (Tasarlama) Kipleri 32
1.6.3.8.2.1. İstek Kipi 32
1.6.3.8.2.2. Şart Kipi 32
1.6.3.8.2.3. Gereklilik Kipi 32
1.6.3.8.2.4. Emir Kipi 33
1.6.3.9. Birleşik Zamanlı Çekimler 33
1.6.3.9.1. Hikâye Birleşik Çekimi 33
1.6.3.9.1.1. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikâyesi 33
1.6.3.9.1.2. Geniş Zamanın Hikâyesi 33
1.6.3.10. Bildirme Biçimleri 33
1.6.3.10.1. Geniş Zaman 33
1.6.3.10.2. Görülen Geçmiş Zaman 33
1.6.3.10.3. Bildirme Ekinin Olumsuzu 33
1.6.3.11. Birleşik Fiiller 34
1.6.3.11.1. İki Fiilden Oluşan Birleşik Fiiller 34
1.6.3.11.1.1. Yeterlilik Fiilleri 34

1.6.3.11.1.2. Tezlik Fiili 34
1.6.3.11.2. İsim + yardımcı fiilden oluşan birleşik fiiller 34
2. METİN (ÇEVİRİ YAZI)..... 35
3. DİZİN 116
4. SONUÇ 313
KAYNAKÇA..... 314
ÖZGEÇMİŞ 318
TIPKIBASIM I TOPKAPI SARAYI MÜZESİ KÜTÜPHANESİ NÜSHASI..... 319
TIPKIBASIM II YUSUF AĞA KÜTÜPHANESİ NÜSHASI 357

ÖN SÖZ

X. yüzyılda Türkler İslamiyeti kabul ettikten sonra Kur'an'ın tercüme ve tefsir çalışmaları başlamıştır. Ancak ilk Türkçe Kur'an tercümesinin kaçıncı yüzyılda yapıldığına dair muhtelif fikirler vardır. Kur'an tercümeleri Türk dili açısından çok değerli kaynaklardır. Çalışmamızda incelediğimiz 16. Yüzyılda Doğu Türkçesiyle yazılan Kur'an tefsiri hiç şüphesiz Türk dilinin yapısı, söz varlığı ve Türkoloji dünyası açısından büyük öneme sahiptir.

Bu çalışma, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, III. Ahmed Bölümü, 16 numarada kayıtlı bulunan Doğu Türkçesi Kur'an Tefsirinin 2. Cildinin 132a/ 150a varakları ile aynı eserin Konya Yusuf Ağa Kütüphanesi 42 YU 6624 numarada "Türkçe, Uygurca ve Çağatayca Tefsir" adıyla kayıtlı olan nüshasının 457b/ 477a varakları arasındaki Sebe, Fâtır ve Yasin surelerinden oluşmaktadır. Topkapı Sarayı Kütüphanesi nüshasının her bir sayfası 27 satırdan ve Yusuf Ağa nüshasının her bir sayfası ise 29 satırdan oluşmaktadır. Eser Arap harfleriyle yazılmıştır.

Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshasının istinsah tarihi H. 950/M. 1543, Yusuf Ağa nüshasının istinsah tarihi H. 951/M. 1544'tür. Her iki yazmanın da müellifi, müstensihi ve nerede yazıldığı ile ilgili herhangi bir kayıt bulunmamaktadır.

Çalışma; inceleme, tenkitli metin, dizin ve tıpkıbasım olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır. İnceleme bölümünde, Kur'an tefsirleri ile ilgili genel bilgiler ve incelediğimiz eserin tavsifi müellifi, müstensihi, yazılış tarihi ve yeri, fiziki özellikleri ve eser üzerinde yapılan çalışmalar ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Ayrıca eserin fonetik ve morfolojik özellikleri de bu bölümde verilmiştir.

Tenkitli Metin bölümünde Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshası ile Yusuf Ağa nüshası karşılaştırılmıştır. İki eser arasında farklı olan kelimeler dipnotlarla verilmiştir. Ayetler tarfımızdan Arap harfli olarak gösterilmiştir. Arapça ibareler ve metinde okunamayan kelimeler ise orijinal metinden kopyalanarak verilmiştir. Ayet numaraları satır başlarında belirtilmiştir. Varak numaraları [ ], satır numaraları ( ) ile gösterilmiştir.

Dizin bölümünde metindeki tüm kelimelerin metindeki anlamları ve hangi dile ait oldukları verilmiştir. Ayrıca aynı kelimelerin farklı anlamları da numaralandırılarak verilmiştir.

Tıpkıbasım bölümünde ise Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshası (132a/150a) ve Yusuf Ağa nüshasının (457b/ 477a) tıpkıbasımı verilmiştir.

Bu çalışmanın her aşamasında bana yol gösteren, çalışmam sırasında bilgisiyle ve sabrıyla desteğini esirgemeyen saygıdeğer danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Arzu ERDOĞAN ÖZTÜRK'e ve bu tezi almamı sağlayan Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü müdürü değerli hocam Prof. Dr. Gülşen SEYHAN ALIŞIK'a teşekkür ederim.

Ayrıca özellikle dizin hazırlama konusunda bana yardımcı olan değerli arkadaşım Araştırma Görevlisi Yurdagül AYDIN ÜNGÖR'e ve tez yazım sürecinde beni her zaman destekleyen sevgili eşim Abdurrahman PEKGÖZ'e teşekkür ederim.

Gülşen ARSLAN PEKGÖZ

İstanbul.2016

ÖZET

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışma, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, III. Ahmed Bölümü, 16 numarada kayıtlı bulunan Doğu Türkçesi Kur'an Tefsirinin 2. Cildinin 132a/ 150a varakları ile aynı eserin Konya Yusuf Ağa Kütüphanesi 42 YU 6624 numarada "Türkçe, Uygurca ve Çağatayca Tefsir" adıyla kayıtlı olan nüshasının 457b/ 477a varakları arasındaki Sebe, Fâtır ve Yasin surelerinden oluşmaktadır.

Tezde, İnceleme, Tenkitli Metin, Dizin ve Tıpkıbasım olmak üzere dört bölüm bulunmaktadır.

İnceleme bölümünde Kur'an tefsirleri ile ilgili genel bilgiler ve incelediğimiz eserin tavsifi müellifi, müstensihi, yazılış tarihi ve yeri, fiziki özellikleri ve eser üzerinde yapılan çalışmalar ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Ayrıca eserin fonetik ve morfolojik özellikleri de bu bölümde verilmiştir.

Tenkitli Metin bölümünde Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshası ve Yusuf Ağa nüshasını tenkitli metin olarak çeviri yazıya aktarılmıştır.

Dizin bölümünde, transkripsiyonu yapılmış metinde yer alan kelimelerin hangi dile ait oldukları ve metindeki anlamları verilmiştir.

Tıpkıbasım bölümünde üzerinde çalıştığımız Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshası (132a/150a) ve Yusuf Ağa nüshasının (457b/ 477a) tıpkıbasımı verilmiştir.

Türk dili tarihini ve Türk dilinin gelişimini öğrenme açısından Kur'an tefsirleri ve tercümeleri Türkoloji dünyası açısından büyük öneme sahiptir. Bu çalışma sayesinde 16.yüzyıl Doğu Türkçesi hakkında önemli bilgilere sahip olmaktayız. Ayrıca metnimizde geçen rivayetler ve kıssalar diğer bilim dallarına da ışık tutmaktadır.

ANAHTAR KELİMELER: Kur'an, Tefsir, Doğu Türkçesi, Sebe Suresi, Fâtır Suresi, Yasin Suresi

ABSTRACT

This work, prepared as a Master thesis, consists of Sebe, Fâtır ve Yasin Surats between the foils of 132a/150a of the 2nd volume of "Tafsir of Quran in Eastern Turkish" which is registered to Topkapı Palace Museum, Library of Ahmed III, number 16 and the foils of 457b/477a of "Tafsir in Turkish, Uigur and Chagataî" at Konya Yusuf Ağa Library in the number of 42 YU 6624.

The study of "Tafsir of Quran in Eastern Turkish" on Sebe, Fâtır ve Yasin Surats have four sections: Analysis, commentary text, index and facsimile.

In the analysis section, there is general information regarding the "Tafsir of Qurans" and some other information; the copyist of the manuscript, its date and place of writing and the physical features of the manuscript. In addition to those characteristics of the manuscript, its phonetic and morphologic features are analyzed too.

In the section of "Commentary Text", there is a comparison between the transcriptions of two copies of the manuscript, Topkapı Palace Museum Library copy and Yusuf Ağa Library copy.

In "Index" section, there are the words and their meanings with the information of the languages which the words belong to. The words which changed phonetically are also stated with comparison.

In "Facsimile" section, there is the facsimile (132a/150a) of the Topkapı Palace Museum Library copy and the Yusuf Ağa Library copy of the manuscript which we studied on in this thesis.

Tafsir of Qurans are of great importance in terms of learning the improvement of Turkish language and the history of Turkish language in the World of Turcology. Thanks to this study, we have invaluable information about 16th Century Eastern Turkish. And also thanks to the reports and anecdotes in the present study, they enlighten other majors of science.

KEYWORDS: Quran, Tafsir, Eastern Turkish, Sebe Surat, Fatır Surat, Yasin Surat

KISALTMALAR

a	Yazmada yaprağın ön yüzü
a.g.e	adı geçen eser
a.g.t	adı geçen tez
Ar.	Arapça
b	Yazmada yaprağın arka yüzü
C.	Cilt
çev.	Çeviren
e.a.	eser adı
Far.	Farsça
H.	Hicrî
Hz.	Hazret
k.a.	kişi adı
M	Miladî
s.	Sayfa
S.	Sayı
Soğ.	Soğdça
T.	Türkçe
TDAY	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı
TS	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi
V	Ünlüleri gösterir
y.a.	yer adı
YA	Yusuf Ağa Kütüphanesi Nüshası
yay.	Yayınlayan

SEMBOLLER ve İŞARETLER

-	Dizin bölümünde fiil kök ve gövdelerini gösterir. Tenkitli metinde ise ayrı yazılan ekleri, Arapça ve Farsça kelimelere gelen ön ekleri ve terkipleri gösterir.
( )	Metin bölümünde yazmadaki satır numaralarını gösterir.
[ ]	Yazmadaki varak numaralarını gösterir.
+	İsim kök ve gövdelerini gösterir.
<	Bu biçimden gelir.
< >	Yazmada onarılan ya da eklenilen kısmı gösterir.
>	Bu biçime gider.
→	Bakınız.
♦	Deyim ve kalıplaşmış ifadeleri gösterir.
~	Değişken biçimi gösterir.
Ø	Topkapı Sarayı nüshasında bulunan; fakat Yusuf Ağa nüshasında bulunmayan kelime ve satırları gösterir

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا	a, e, ā	ص	ṣ
آ	ā	ض	ż
او	o, ö, u, ü	ط	ṭ
ای	é, ı, ī	ظ	ẓ
ب	b, p	ع	ʿ
ﭖ	p	غ	ġ
ت	t	ف	f
ث	ṯ	ق	ḳ
ج	c, ç	ك	k/g
ح	ḥ	ل	l
خ	ḫ	م	m
د	d	ن	n
ذ	ẕ	نك	n̂g
ر	r	ه	h, a, e
ز	z	و	o, ö, u, ū, ü, v
ژ	j	ى	é, ı, i, ī, y
س	s	ء	’
ش	ş	خوا	ḫ^{v}ā

1.İNCELEME

1.1. KUR'AN TERCÜMELERİNİN TÜRLERİ

1.1.1. Satırarası, kelime kelime tercümeler

Satırarası Kur'an tercümeleri Kur'an'ın her satırının altına her kelimenin karşılığının birebir verilmesidir. Arapça kelimelerin altına onların karşılığı olan Türkçe kelimeler daha küçük harflerle yazılır. Türklerin bu usulü Farsça tercümelerden öğrendiği söylenmektedir. Türkçe'de çok kullanılan tefsir çeşididir. Aynı zamanda Türkçedeki ilk Kur'an tercümesi Zeki Velidi Togan'a göre satırarası kelime kelime bir tercümedir. Satırlar arası kelime kelime yapılan bu çeviriler, özellikle sözlükçülük bakımından Türk dili için değerli kaynaklardır.

1.1.2. Tefsirli Tercüme

Bu tercümelerde ayetler birkaç parçaya bölünmüşlerdir. Bu parçaların bir kısmı birebir karşılık verilerek aktarılırken bir kısmı da uzun açıklamalar yapılmak suretiyle tefsir edilmişlerdir. Bu tip tefsirler de hem sözlükçülük açısından kıymetli eserlerdir hem de söz dizimi açısından kıymetli eserlerdir.

1.1.3. Tefsirler

Her ayetin uzun uzun açıklamaları yapılarak yazılan tefsirlerdir. Bu tür tefsirlerde peygamber kıssalarına, hadislere ve rivayetlere çokça yer verilir. Türkçenin söz varlığı için değerli eserlerdir. Ayrıca Türk halk edebiyatı, Tarih, İlahiyat gibi diğer ilimler için önemli kaynaklardır.

1.2. TÜRKÇE KUR'AN TERCÜMELERİ

Karahanlılar döneminde İslamiyeti kabul ettikten sonra Türklerde tercüme ve tefsir çalışmaları başlamıştır. İlk Türkçe Kur'an ne zaman yapıldığına dair muhtelif fikirler vardır. Zeki Yelidi Togan'a göre Kur'an'ın Türkçeye tercümesi de Farsçaya tercümesi ile aynı zamanda, belki de aynı komisyonun Türk üyeleri tarafından yapılmıştır. Fuad Köprülü'ye dayanan Abdülkadir İnan'a göre ise Kur'an'ın Türkçeye tercümesi, Farsçaya tercümesinden yaklaşık bir asır sonra, yani XI. yüzyılın ilk

yarısında yapılmış olmalıdır.[1] Kur'an bütün olarak Farsçaya ilk olarak Samaníler devrinde Taberí'nin tefsiri esas alınarak tercüme edilmiştir.

1.3. DOĞU TÜRKÇESİ KUR'AN TERCÜME VE TEFSİRLERİ

Janos Eckmann'a göre on iki-on altıncı asırlarda meydana getirilen altı adet Doğu Türkçesi Kur'an tercümesi bilinmektedir. Bunlar başlıca iki tipi temsil etmektedir. Birincisi, satırarası, yani herhangi bir ek izahat eklenmeksizin tamamen kelime kelime yapılan tercümeler. İkincisi, metnin tercüme edilen kısmıyla münasebetli, oldukça uzun hikâyeler ve yorum gibi ara-sözler ile genişletilmiş harfiyen tercümeler.[2] Elimizde de Doğu Türkçesine ait olduğu bilinen altı Kur'an tefsiri ve tercümesi hakkında bilgi bulunmaktadır.

1. Anonim Kur'an Tefsiri

Bu tefsir 1914 yılında Zeki Velidi Togan tarafından bulunmuştur. Eseri ilk olarak Togan bilim dünyasına tanıtmıştır. W.Bartold çeviriyi kısaca tahlil etmiştir. Eserin müellifi, müstensihi, yazıldığı yer ve tarihi bilinmemektedir. Eser Çağatay Türkçesi, Karahanlı Türkçesi, Harezm Türkçesi, Kıpçak Türkçesi ve Oğuz Türkçesi dil özellikleri göstermektedir.

2. Bilinen en eski Kur'an tercümesi Karahanlı Türkçesine aittir. Türk İslam Eserleri Müzesinde 73 numarada kayıtlı bulunan eserin istinsah tarihi 734/ 1333-34' dür. Eserin müstensihi, Şirazlı Muhammed b.el-Hâc Devletşah'tır. Satırarası tercüme olan bu eser üzerinde Abdullah Kök[3] ve Suat Ünlü'nün[4] doktora çalışmaları bulunmaktadır.

3. Rylands Kur'an Tercümesi

---

[1] Gülden Sağol, "Kur'an'ın Türkçe Tercüme ve Tefsirleri Üzerinde Yapılan Çalışmalar", *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 8, İstanbul 1997, s. 379.

[2] János Eckmann, "Kur'an'ın Doğu Türkçesine Tercümeleri", çev. Ekrem Ural, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi* , XXI, 1973 (1975), s. 17.

[3] Abdullah Kök, *Karahanlı Türkçesi Satırarası Kur'an Tercümesi, Giriş-Metin-İnceleme-Dizin,* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara, 2004, 757 sayfa.

[4] Suat Ünlü, *Karahanlı Türkçesi Satırarası Kur'an Tercümesi, Giriş-Metin-İnceleme-Dizin,* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara, 2004, 818 sayfa.

İngiltere'de John Rylands Kütüphanesinde bulunan bu eser satırarası tercümedir. Satır arasında hem Türkçe hem de Farsça tercüme bulunmaktadır. Bu yazma üserinde Aysu Ata'nın yayımlanmamış bir doktora tezi bulunmaktadır.[5]

4. Özbek İlimler Akademisi kitaplığında bir Kur'an tercümesi bulunmaktadır. Üzerinde Emek Üşenmez'in doktora çalışması[6] yaptığı bu tercümeyi A.A. Semenov bilim dünyasına tanıtmıştır. Tercüme satır arası olup Arapça kelimelere hem Türkçe hem de Farsça karşılıklar verilmiştir.[7] Eser Karahanlı Türkçesi ile yazılmıştır.

5.Harezm Türkçesi Kur'an Tercümesi

Bu eser Süleymaniye Kütüphanesi Hekimoğlu Ali Paşa Cami Koleksiyonunda bulunmaktadır. Satırarası bir tercüme olan eser Harezm Türkçesi ile yazılmakla beraber yer yer Oğuz Türkçesi dil özellikleri göstermektedir. Türkçe kelimeler, siyah mürekkeple Arapça kelimelerin altına yazılmıştır. Arapça metinlerdeki sureler, üzerlerine çizilen kırmızı bir çizgiyle işaretlenmiştir.[8] Gülden Sağol'un bu tercüme üzerinde doktora çalışması bulunmaktadır.[9] Eserin yazarı ve yazıldığı tarih il ilgili elimizde bilgi bulunmamaktadır.

6. Doğu Türkçesi Kur'an Tefsiri

İki nüshası bulunan bu tefsirin nüshalarından biri Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesinde, bir diğeri de Konya Yusuf Ağa Kütüphanesinde "Türkçe, Uygurca ve Çağatayca Tefsir" adıyla kayıtlı bulunmaktadır. Bu çalışmada her iki nüshada bulunan Sebe, Fâtır, Yasin sureleri incelenmiştir.

---

[5] Aysu Ata, *Türkçe İlk Kur'an Tercümesi, Karahanlı Türkçesi, Giriş-Metin-Notlar-Dizin,* Türk Dil Kurumu Yayınları: 854, Ankara 2004.

[6] Emek Üşenmez, *Eski Kur'an tercümelerinden Özbekistan Nüshası Üzerinde Dil İncelemesi, Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük-Ekler Dizini,* İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 2010, 1048 sayfa.

[7] Emek Üşenmez*, Eski Bir Kur'an Tercümesinin (Özbekistan Nüshası) 15. Yüzyıla Ait Bir Osmanlı Dönemi Kur'an Tercümesiyle Karşılaştırılması,* s.369.

[8] János Eckmann, "Kur'an'ın Doğu Türkçesine Tercümeleri", çev. Ekrem Ural, Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi , XXI, 1973 (1975), s.21.

[9] Gülden Sağol, *Harezm Türkçesi Satırarası Kur'an Tercümesi, Giriş-Metin-Sözlük I-II*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 1993.

1.4. DOĞU TÜRKÇESİ KUR'AN TEFSİRİ

1.4.1. Eserin Türü

Eserde kelime kelime tercüme yapılması, kıssalara, rivayetlere, hadis ve Kur'an'da geçen diğer ayetlere yer vermesinden dolayı tefsirli bir tercümedir.

1.4.2. Eserin Tavsifi

1.4.2.1. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Nüshası

Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Nüshası, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, III. Ahmed Bölümü, 16 numarada kayıtlıdır. Her cildi 308 varaktan oluşan eserin iki cildi vardır. Her iki cilt de 36. cm boyunda ve 25.cm genişliğindedir. Her sayfa da 27 satır bulunmaktadır. Cildi miklep, şemse ve köşelikli kahverengi deridir. Yer yer derkenarlar vardır.

İlk cilt; aharlı krem rengi kâğıt üzerine talik hat ile yazılmıştır. 400 mm boyunda ve 425 mm enindedir. Serlevhası tezhipli olan eserde cetveller yaldızlıdır. Fatiha suresi (1) ile başlayan bu cilt Kehf suresi (18) ile bitmektedir. İkinci cilt; ilk ciltteki gibi aharlı krem rengi kâğıt üzerine talik hat ile yazılmıştır. 460 mm boyunda ve 425 mm enindedir. Meryem suresi (19) ile başlayıp Nâs suresi (114) ile bitmektedir.[10]

Ayetlerin üstü genellikle kırmızı mürekkep ile çizilmiştir. Bazı ayetlerin üzerleri çizilmemiştir. Sure adları kırmızı mürekkep ile yazılmıştır; fakat Zümer suresinin adı yazılmamıştır. Yazmada toplamda 27 derkenar yazısı vardır. Eserde kullanılan yazı nestaliktir. Arapça ve Türkçe kelimeler aynı yazı ile aynı büyüklükte yazılmışlardır. Eckmann'a göre eserin dili Çağataycadır, fakat bilhassa ayetlerin kelime kelime çevirilerinin dili daha eski Doğu Türkçesi Kur'an çevirilerinin dilinin tesiri altındadır. [11]

Eserin 1b ve 308b varaklarında içerisinde "Vaḳf-ı Sulṭān Aḥmed Ḫān bin Ġāzī Sulṭān Meḥmed Ḫān" ibaresi bulunan III. Ahmed'in mührü yer almaktadır. Bu

[10] Yurdagül Aydın Üngör, *Doğu Türkçesi Kur'an Tefsiri (Sâffât, Sad ve Zümer Sûreleri) (İnceleme-Tenkitli metin-dizin-Tıpkıbasım),* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2015, s.5

[11] János Eckmann, *Doğu Türkçesinde bir Kur'an Çevirisi (Rylands Nüshası)*, TDAY- Belleten 1967 (1968), s.53.

mühürden dolayı yazmanın Sultan III. Ahmed döneminde Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesine getirildiği anlaşılmaktadır.

1.4.2.2. Yusuf Ağa Kütüphanesi Nüshası

Bu nüsha, Yusuf Ağa Kütüphanesi'nde 42 YU 6624 arşiv numarasında, "Türkçe, Uygurca ve Çağatay Tefsiri" adıyla kayıtlı bulunmaktadır. Toplam 1304 sayfadan oluşan nüsnahın her bir sayfasında 29 satır bulunmaktadır. Sayfa çerçeveleri altın yaldızlıdır. Ayrıca eserin başlığı da altın yaldızlı ve tezhiplidir. İki cilt halinde olan eserin sırtı meşin, bezkaplı, şirazelidir.

Ayetlerin üstü genellikle kırmızı kalemle çizilmiştir. Yazmada sure isimleri düzensiz olarak bazen belirtilmiş, bazen de belirtilmemiştir. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshasının aksine sadece 3 yerde derkenar yazısı bulunmaktadır (403b/13, 410b/26), bunlardan bir tanesi siyah mürekkeple yazılmış "secde" (407b/13) belirtecidir.[12] Bu eseri bilim dünyasına ilk tanıtan bilim adamı Abdülkadir İnan'dır.[13]

1.4.3. Eserin Müellifi, Müstensihi, Yazılış Tarihi ve Yeri

Her iki nüshanın da müellifi ve müstensihi hakkında elimizde bilgi bulunmamaktadır. Yusuf Ağa nüshası üzerinde çalışan Hamza Zülfikar eserin yazarının Ubeydullah Han olabileceğini belirtir. Abdülkadir İnan ise eserin ya Ubeydullah Han tarafından yazıldığını ya da onun teşvikiyle yazılmış olabileceğini belirtir.[14] Topkapı Sarayı nüshasının istinsah tarihi H. 950/ M. 1543 olarak belirtilmiştir. Yusuf Ağa nüshasının istinsah tarihi ise 20 Rebiülevvel 951/ M. 1544'tür. İki nüshanın da nerede yazıldığına dair elimizde bilgi bulunmamaktadır. Topkapı nüshasının Enbiyā ve Ḥacc surelerini içeren 21a-41b yapraklarını Yüksek Lisans tezi olarak çalışan İbrahim Taş bu eserin dönemin birer kültür merkezi olan Herat, Buhara, Semertkant'da yazılmış olabileceğini belirtir.[15]

---

[12] Yurdagül Aydın Üngör, a.g.t, s.6

[13] Abdülkadir İnan, Şeybanlı Özbekler Çağına Ait Bir Çağatayca Kur'an Tefsiri, *TDAY*, 1962, s.61-66

[14] Yurdagül Aydın Üngör, a.g.t, s.6

[15] İbrahim Taş, Şeybāníler Dönemi Çağatayca Ḳur'ān Tefsiri'nin Sözvarlığı Üzerine Notlar, *International Journal of Central Asian Studies Volume 14 2010*, s.36

1.4.4. Eser Üzerinde Yapılan Çalışmalar

Yusuf Ağa nüshasını Abdülkadir İnan bilim dünyasına tanıtmıştır. "Şeybanlı Özbekler Çağına Ait Bir Çağatayca Kur'an Tefsiri" adlı makalesiyle tefsir hakkında bilgi vermiştir. Ayrıca tefsirin dili hakkında bilgi vermek amacıyla bazı surelerden parçalara yer vermiştir.

Topkapı nüshasını bilim dünyasına tanıtan ise Janos Eckmann olmuştur. "Doğu Türkçesinde Bir Kur'an Çevirisi" adlı makalesinde tefsirle ilgili kısa bilgilere yer vermiştir.

Hamza Zülfikar'ın Yusuf Ağa nüshası üzerine doktora tezi bulunmaktadır. Ayrıca "Çağatayca Bir Kur'an Tefsiri" adlı makalesi ile eserin her iki nüshası ile ilgili bilgiler vermiştir.

"Şeybânîler Dönemi Çağatayca Kur'an Tefsiri'nin Sözvarlığı Üzerine Notlar" adlı makalesi ile İbrahim Taş eserin söz varlığı üzerinde durmuştur.

Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshası "Hac ve Enbiya Sureleri" üzerinde İbrahim Taş[16], "Nur ve Furkan Sureleri" üzerinde Emine Temel[17], "Şu'ara ve Neml Sureleri" üzerinde Dursaliye Çağlar[18], "Ḳaṣaṣ, ᶜAnkebūt ve Rūm Sureleri" üzerinde Hülya Şen Uzunoğlu[19], "Lūkmān, Secde ve Ahzāb Sureleri" üzerinde Kübranur Yavuz[20], "Sâffāt, Sad, Zümer Sureleri" üzerinde Yurdagül Aydın Üngör[21] yüksek lisans tezi hazırlamıştır.

---

[16] İbrahim Taş, *Çağatayca Kur'ân Tefsiri 21a-41b (Giriş-Metin-Dizin),* Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2001

[17] Emine Temel, *Doğu Türkçesi Kur'an Tefsiri (Nur ve Furkan Sureleri) (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin Tıpkıbasım),* Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2013.

[18] Dursaliye Çağlar, *Doğu Türkçesi Kur'an Tefsiri (Şu'ara ve Neml Sureleri) (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin Tıpkıbasım),* Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2013.

[19] Hülya Şen Uzunoğlu*, Doğu Türkçesi Kur'an Tefsiri (Ḳaṣaṣ, ᶜAnkebūt ve Rūm Sureleri) (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin-Tıpkıbasım),* Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2015.

[20] Kübranur Yavuz, *Doğu Türkçesi Kur'an Tefsiri (Lūkmān, Secde ve Ahzāb Sureleri) (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin-Tıpkıbasım),* Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 20015

[21] Yurdagül Aydın Üngör*, Doğu Türkçesi Kur'an Tefsiri (Sâffât, Sad ve Zümer Sûreleri) (İnceleme-Tenkitli metin-dizin-Tıpkıbasım),* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2015

1.4.5. Eser Üzerinde Yapılan Tenkit Çalışması

Bu çalışmada Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshası ve Yusuf Ağa Kütüphanesi nüshasında bulunan Fâtır, Sebe ve Yasin sureleri karşılaştırılmıştır. Yapılan bu karşılaştırma neticesinde şu sonuçlara varılmıştır:

Her iki nüshada da ayetler dışında harekelere genellikle yer verilmemiştir. Yalnızca birkaç kelimede nadir olarak hareke konmuştur. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshasında Yusuf Ağa nüshasına göre noktalar daha çok kullanılmıştır.

Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshasında yer alan bazı ekler, kelimeler ve satırlar Yusuf Ağa nüshasında bulunmamaktadır. Çok az yerde de olsa Yusuf Ağa nüshasında olup Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshasında bulunmayan ek ve kelimelere denk gelmekteyiz.

Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshasında yer alan bazı kelimelerin eşanlamlıları hemen kelimelerin üstünde yazılmıştır. Bu durum metnin okunuşunu kolaylaştırmıştır. Ancak üstte yazılan bu kelimeler Yusuf Ağa nüshasında gösterilmemiştir. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshasında yanlış yazılan kelimelerin üstü çizilmiş yerine doğruları yazılmıştır.

Yusuf Ağa ve Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshalarının en büyük farklarından biri eserde çok kullanılan “peygamber” kelimesini her iki nüshada da farklı yazılmasıdır. Yusuf Ağa nüshasında “peyġāmber” olarak yazılan sözcük Topkapı Sarayı Kütüphanesinde “peyġamber” olarak yazılmıştır. Metnin çok yerinde geçtiği için dipnotta verilmemiştir.

Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshası ve Yusuf Ağa Kütüphanesi nüshasında “ᶜaleyhi's-selām” ibaresinin yazımında farklılık vardır. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshasında “ᶜaleyhi's-selām” olarak yazılan ibare Yusuf Ağa Kütüphanesi nüshasında “ᶜal<eyhi'>s-s<el>ām” şeklinde kısaltılarak yazılmıştır. Bu sebeple bu farklılık dipnotta belirtilmemiştir.

1.5. ESERİN DİL ÖZELLİKLERİ

Bu çalışmamızda incelediğimiz Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshası ve Yusuf Ağa nüshasında yer alan Fâtır, Sebe ve Yasin surelerinde bulunan belli başlı fonetik ve morfolojik özellikler şunlardır:

1. Zamir n'sinin kullanılmaması: astıdın (134b/18), özidin (134b/18)

2. İlk hecede e > é değişimi: men > mén (133b/5), yetkürmek > yétkürmek (137b/1), ekki > ékki (136b/8)

3. Eski Türkçedeki -d-/-d, Karahanlı ve Harezm Türkçesinde -ḍ-/-ḍ, Çağatay Türkçesinde -y-/-y'ye dönüşmektedir: adaḳ > aḍaḳ > ayaḳ (133b/25), adrıl- > aḍrıl- > ayrıl- (138b/4)

4. p > f değişimi: toprаḳ > tofraḳ (150a/5), köprüg > köfrüg (145b/2)

5. EskiTürkçedeki -b-/-b, Karahanlı ve Harezm Türkçesinde -w-/-w, Çağatay Türkçesinde -v-/-v'ye dönüşmektedir, b > v değişimi: év (145a/19), tavarlarda (149b/14), téve (149b/11)

6.VġV > VvV: İki ünlü arasındaki ġ'lar bazen v'ye dönüşür: yaġuḳ > yavuḳ (138a/17)

7. -ḳ- > -ḫ- değişimi: oḳşaş > oḫşaş (149b/1), yaḳşı > yaḫşı (133a/12), ḳatun > ḫatun (147a/22)

8. Gerileyici benzeşme: téşük > töşük (134b/3)

9. Kelime başı t'ler çoğunlukla korunmuştur: til (134a/6), toġrı (135b/22), tört (133b/2), töşekiniñg 145b/12

10. Kelime başı k'ler korunmuştur: kéçe (134a/4), kérek (133b/17), köñgül (134a/6)

Eserde Oğuz Türkçesi özellikleri de görülmektedir:

1. -b > Ø: Eski Türkçedeki kelime sonundaki bazı b'lerin düşmesi: sub > su (133b/9)

2. t- > d-: Eski Türkçedeki kelime başı t'ler genellikle korunmakla birlikte bazı kelimelerde d'ye dönüşür: taḳı > daġı (133b/7), tég > dég (132a/19)

1.6. ESERİN FONETİK ÖZELLİKLERİ

1.6.1. Eserin Yazım Özellikleri

1.6.1.1. Harekelendirme

Eserin her iki nüshasında verilen ayet parçaları harekeli olarak yazılmıştır. Eserin tercüme ve tefsir kısımları ise genel olarak harekesiz yazılmıştır. Ancak bazı yerlerde metnin okunuşunu kolaylaştırmak için hareke kullanılmıştır.

ġul غلُ (136b/11), ᶜallāme علاّمه (136a/8), nessābe سنابّه (136a/)

1.6.1.2. Noktalama

Her iki nüshada da genel olarak harflerin noktaları kullanılmıştır. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshasında noktalamanın olmadığı durumlarda Yusuf Ağa nüshasından faydalanılmıştır. Aynı durum Yusuf Ağa nüshası için de geçerlidir. Yusuf Ağa nüshasında noktalamanın kullanılmadığı yerlerde Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshasından yardım alınmıştır.

1.6.1.3. Hemze

Arapça orijinalinde hemzeli olan kelimeler, metnimiz içerisinde bazıları hemzeli bazıları da hemzesiz yazılmıştır. Aynı kelimenin hem hemzeli hem hemzesiz yazılmış şekilleri de vardır.

be’s بأس (138a/26) ~ bes باس (138b/6), seyyi’e سئه (145b/2),

Ayrıca orijinalinde hemze ile yazılan bazı kelimelerde hemze yerine “y” harfi kullanılmıştır.

zāyil زایل 143b/11, ḳāyim قایم (141a/2), māyil مایل (133b/12)

1.6.1.4. Bitişik Yazılmış Kelimeler

Metinde bazı kelimeler bitişik olarak yazılmıştır:

olkim (141b/259), munıñ̂gdék (134b/23)

1.6.1.5. Eklerin Yazımı

Metinde eklerin yazımı değişiklik göstermektedir. Aynı ek bazen bitişik bazen de ayrı yazılmıştır. Hatta aynı kelimeye gelen aynı ek kimi zaman bitişik kimi zaman da ayrı yazılmıştır. Metinde ayrı yazılan ekler “-” işareti ile gösterilmiştir:

ḳoyup-turlar (143a/24), ḫudāy-dın (146b/4), bolġaylar (146b/23), muḥtāc-lar (140b/15)

ġullarnı (136b/11) ~ ġūl-lar (144b/25), ḫudā-lar (135b/3) ~ ḫudā (146b/5)

1.6.1.6. Ünlülerin Yazımı

Metinde Arapça ve Farsça kelimelerin ünlüleri orijinal yazımlarında olduğu gibi gösterilmiştir. Türkçe kelimelerdeki ünlüler ise genel olarak yazılmıştır.

1.6.1.6.1. /a/ Ünlüsünün Yazımı

/a/ ünlüsü kelime başında medsiz elif (ا) ile gösterilmiştir. Bazen de medli elif (آ) kullanılmıştır. Kelimenin ortasında sadece elif (ا) ile gösterilmiştir. Son seste ise elif (ا) ile gösterilirken bazı kelime ve eklerde he (ه) de gösterilmiştir:

altı التی (133b/1), azdurġay آزدورغای (139b/4), astıġa آستیغه (138a/17)

1.6.1.6.2. /e/ Ünlüsünün Yazımı

/e/ ünlüsü kelime başında ve ortasında elif (ا), kelimenin sonunda ise elif (ا) ve he (ه) ile gösterilmiştir:

efser افسر (142b/15), évirmek ایورماك (147b/25), ḥavāle حواله (144a/3)

1.6.1.6.3. /é/ Ünlüsünün Yazımı

Metnimizde /é/ ünlüsü yalnızca kelime başında ve ilk hecede kullanılmıştır. Metinde kelime başında elif+ye (ای) ile ilk hecede (ی) ile gösterilmiştir.

Kelime başında: étsiz ایت سز (150a/7), évi ایوی (145a/19), étse ایتسه (149a/22)

İlk hecede: sén سین (132b/6), mén مین (133b/4), béyik بییك (134a/1)

1.6.1.6.4. /ı/i/ Ünlülerinin Yazımı

/ı/,/i/ ünlüleri kelime başında elif (ا) ve ye (ی) ile gösterilmiştir. Kelime ortasında ve sonunda ise (ی) ile gösterilmiştir:

igendür ایاکاندور (143a/6), tafşīl تفثیل (150a/9), telāfī تلافی سینی (142a/14), ilgeri ایکاری (140a/4)

1.6.1.6.5. /o/ö/u/ü/ Ünlülerinin Yazımı

Metnimizde /o/,/ö/,/u/,/ü/ ünlüleri kelimenin başında elif+vav (او) ile yazılmıştır. Kelimenin ortasında ve sonunda ise sadece vav (و) ile yazılmıştır: olturuldı اولتورولدی (146b/18), orta اورتا (134b/4), bu بو (136a/19)

1.6.1.7. Ünsüzlerin Yazımı

1.6.1.7.1. /p/ Ünsüzünün Yazımı

Türkçe kelime ve eklerde /p/ ünsüzü tamamen be (ب) ile yazılmıştır: inip اینب (132a/23), barça بارجه (135a/23), boldı بولدی (134a/16)

/p/ ünsüzü Farsça kelimelerin birçoğunda pe (پ) olarak yazılmıştır:

pey پی (148b/8), peşīmān پشیمان (136b/8), pirāye پرایه (142b/13)

1.6.1.7.2. ç/ Ünsüzünün Yazımı

Metnimizde Türkçe ve Farsça kökenli kelimelerde bu sesi karşılamak cim (ج) kullanılmıştır:

salġuçı سالغوحی (138b/7), yıġaç یغاج (134a/19), çıḳarġıl جیقارغیل (143a/4)

çenber جنبر (145a/3), çün جون (144a/16)

1.6.1.7.3. /g/k/ Ünsüzlerinin Yazımı

/g/ ve /k/ ünsüzlerinin ikisi de hem kelimelerde hem de eklerde kef (ك) ile yazılmıştır:

kéldi کیلدی, mīvelik میوه لیك (134b/5), néteg نیتاك (141b/6)

1.6.1.7.4. /n̂g/ Ünsüzünün Yazımı

/n̂g/ ünlüsü metinde nun+kef (نك) ile gösterilmiştir. Bu ünsüz sadece Türkçe kelime ve eklerde kullanılmıştır:

ön̂g اونك (134b/4), san̂ga سنكا (139a/9), sin̂girsiz سینكر سز (150a/7)

1.6.1.7.5. /s/ Ünsüzünün Yazımı

Metnimizde Türkçe kelimelerde /s/ ünsüzü sadece sin (س) ile yazılmıştır. Arapça ve Farsça kelimelerde ise se (ث), sin (س) ve sad (ص) ile yazılmıştır:

satar ساتار (133b/2), siḥr سحر (149b/22), şenā ثنا (142b/18), ṣandal صندل (147b/18)

1.6.1.7.6. /t/ Ünsüzünün Yazımı

/t/ ünsüzünü karşılamak için Arapça ve Farsça kelimelerde te (ت) ve tı (ط), Türkçe kelimelerde ise yalnızca te (ت) kullanılmıştır:

tartar تارتار (136b/5), téşük تيشوك نى (134b/4), tevfīḳ توفيق (141a/12), tuġyān طغيان (140a/17)

1.6.2. Eserin Ses Özellikleri

1.6.2.1. Ünlüler

Metnimizde sekiz kısa ünlü (a, e, é, ı, i, o, ö, u, ü), Arapça ve Farsçadan Türkçeye geçmiş kelimelerde dört uzun ünlü (ā, ī, ō, ū) vardır.

1.6.2.1.1. Ünlü Uyumu

1.6.2.1.1.1. Kalınlık-İncelik Uyumu

Metnimizde kalınlık incelik uyumuna genel olarak uyulmakla birlikte çok istisna da olsa bu uyuma uymayan kelimelerle de karşılaşmaktayız. Arapça ve Farsça kelimelerde ise durum biraz karışık. Bazen kalın ünlülü kelimelere kalın ünlülü ekler, inci ünlülü kelimelere ise inci ünlülü ek getirilmiştir. Bazen de ince ünlülü kelimelere kalın ünlülü ek, kalın ünlülü kelimelere ince ünlülü ek getirildiği görülmüştür

ilgerilik (147b/12), közlerige (149a/13), tamuġluġlarġa (148b/6), tavarlar (149b/11)

ercmendlıġ (139b/16), fehmlıġ (149b/4), ḥikmetḳadur (139b/11), ḥüccetler (137b/18), ḥidāyetler (137b/19), ḫudāġadur (132a/13)

1.6.2.1.1.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Metnimizde düzlük-yuvarlaklık uyumuna tam olarak uyulmadığı görülmektedir:

ḳılġuçı 142a/23, ḳulaḳı (145a/14), ḳuyaşdın (147b/13), yégüçi 134a/19

Düzlük-Yuvarlık uyumuna uyan kelimeler: émgekde (146b/8), bérilgen (135b/12), téridin (149b/14), bolur (140a/3)

1.6.2.1.2. Ünlü Değişmeleri

1.6.2.1.2.1. İlk Hecede e > é değişikliği

Doğu Türkçesinde kelimelerdeki kök hecedeki é ünlüsüne ilk olarak Karahanlı Türkçesi döneminde karşılaşıyoruz. Çağatay Türkçesi döneminde ise yaygınlaşmıştır:

bermek > bérmek 147b/22, men > mén (145b/12), berk > bérk (133b/23), sen > sén (132b/6), yeryüzi > yéryüzi (132a/20)

1.6.2.1.2.2. Yuvarlaklaşma

Kök ünlüsünün yuvarlaklaşması (Gerileyici benzeşme)

İlk hecedeki düz ünlü bazen ikinci hecedeki yuvarlak ünlünün etkisiyle yuvarlaklaşır:

çeküş > çöküş (133a/25), téşük > töşük (134b/3)

İkinci hece ünlüsünün yuvarlaklaşması (İlerleyici benzeşme)

İki heceli kelimelerde ikinci hecedeki düz ünlüler bazen yuvarlaklaşır:

ḳurı- > ḳuru- 147b/5, oḳı- > oḳu- (49a/26), boyın > boyun (143b/22)

1.6.2.1.2.3. Düzleşme

Metnimizde ikinci hecesi yuvarlak ünlülü olan bazı kelimelerin ünlülerinin düzleştiğini görüyoruz. Bu durum Çağatay Türkçesinde hem kelimelerde hem de eklerde görülebilmektedir.

nému > néme (140b/24), tolu > tola 147b/15, bérü > béri (137b/17), ortu > orta (142a/7), kötür- > köter- (145a/2)

1.6.2.1.2.4. Genişleme

ı>a: ıġaç > yaġaç (133b/27)

1.6.2.1.3. Ünlü Düşmesi

Başta ünlü düşmesi

Metnimizde sadece bir kelimede vardır: ıda bér- > iyéber- > yiber- (139b/10)

Vurgusuz orta hece ünlüsünün düşmesi

Orta hecesinde dar ve vurgusuz ünlü olan kelimeler, iyelik eki aldığında orta hecedeki dar-düz ve dar-yuvarlak ünlüleri düşer.

orun+ ı > ornı (136b/12)

İyelik eki almamış bazı kelimelerde de orta hece ünlüsünün düştüğü görülmektedir: égiri > égri (147b/5), évürül- > évrül- (133b/12)

Sonda ünlü düşmesi

Kelime sonunda görülen +aġu/ +egü ekinde bulunan ġ/g harfinin v ye dönüşmesiyle birlikte sondaki ünlü düşmekte ve ek +av / +ev olmaktadır:

baġışlavınıng (138b/24), birev (149b/9)

1.6.2.2. Ünsüzler

1.6.2.1.1. Ünsüz Uyumu (Ünsüz Benzeşmesi)

Metnimizde genel olarak ünsüz uyumu görülmektedir. Sedalı ünsüzle biten bir kelimeye sedalı ünsüzle başlayan bir ek, sedasız ünsüzle biten bir kelimeye sedasız ünsüzle başlayan bir ek getirilmektedir: yoḳ-tur (135b/22), tamuḳ-ḳa (150a/1), aytḳay (148b/20, kint-ke (145b/5)

Ancak ablatif eki, lokatif eki, geniş zaman 3. teklik bildirme eki ve görülen geçmiş zaman eki genellikle ünsüz uyumuna girmemiş halde yazılmaktadırlar: bulut-dın (139b/13), ḳorḳunç-da (135b/13)

1.6.2.1.2. Ünsüz Değişmeleri

1.6.2.1.2.1. Dudak ünsüzleri: b, p, v, f, m

b- : b- korunması:

Kelime başındaki /b/ genellikle korunmuştur:

bérmek (147b/22), bar (134a/24), bolmaḳ (148b/2)

b- > m- değişimi:

İçinde /n/ ve /n̂g/ sesleri bulunan /b/ sesiyle başlayan kelimelerde /b/ sesi /m/ sesine dönüşmüştür. man̂ga (136a/2), mén (146b/7),

Bu işaret zamiri, durum eki veya dék edatını aldığında genellikle /b/ sesi /m/ sesine dönüşmüştür. Ancak yalın halde /b/ sesini muhafaza etmiştir: mundın (138b/14), munın̂g (143a/2), munda (134a/8)

VbV >VvV > VwV > VvV / -b>-v>-w>-v:

Eski Türkçenin iki vokal arasındaki ya da kök sonundaki b sesi, Karahanlı ve Harezm Türkçesinde w'ye dönüşmüştür. Çağatay Türkçesinde ise v'ye dönüşür:

évirmek (147b/25), évige (148a/16)

p- > -f- değişimi:

Metnimizde iki kelimede p- > -f- değişimine rastlanmaktadır: topraḳ > tofraḳ (150a/5), köprüg > köfrüg (145b/2)

1.6.2.1.2.2.Diş ünsüzleri: d, t, s

t- : t- korunması:

Kelime başındaki /t/ sesi genellikle korunur: tavarlar (149b/11), témürdin (133b/22), tirig (134a/14), taġ (133a/19)

t- > d- değişimi:

Kelime başındaki /t/ sesi, bazı kelimelerde sedalılaşarak /d/ sesine dönüşür: tég > dég (134a/2), taḳı > daġı (146a/19)

-d- > -ḍ- > -y- ; -d > - ḍ > -y değişimi:

Eski Türkçedeki kelime ortasındaki ve sonundaki /d/ sesi Karahanlı ve Harezm Türkçelerinde /ḍ/ sesine, Çağatay Türkçesinde ise /y / sesine dönüşmüştür.

adrıl- > aḍrıl- > ayrıl- (138b/4), adaḳ > aḍaḳ > ayak (133b/25)

s- > ç- değişimi:

Kelime başındaki /s/ sesinin /ç/ sesine dönüşmesi metnimizde yalnızca süçi- fiilinden gelen çüçük kelimesinde kullanılmaktadır: çüçük (134b/12)

1.6.2.1.2.3. Gırtlak ünsüzleri: g, k, ġ, ķ

k- : k- ; ķ- : k- korunması:

Kelime başındaki k ve ķ sesleri muhafaza edilmiştir: kérek (139a/20), kölege (133b/26), kéçe (134b/18), ķaçan (136a/12)

VķV >VġV değişimi:

İki vokal arasındaki /ķ/ umumiyetle korunmuştur. Ancak bazı kelimelerde /ġ/ sesine dönüştüğü görülmektedir: çıķar- (147a/16)

saķın- > saġın- (134a/14), taķı > daġı (146a/19)

VġV > VvV değişimi:

Kelime ortasındaki /ġ/ sesi /v/ sesine dönüşmüştür: yaġuķ > yavuķ (138a/17)

-ġ > -ķ değişimi:

Metnimizde bazı kelimelerin sonlarındaki ve bazı eklerdeki –ġ sedasızlaşarak –ķ'ya dönüşmüştür: ķatıġ > ķatıķ (143a/24), andaġ > andaķ (138b/5)

-ķ > -ġ değişimi:

Doğu Türkçesinde iki heceli bazı kelimelerin sonundaki –ķ sesi sedalılaşarak –ġ'ye dönüşür. Metinde bu değişimle ilgili bir örnek bulunmaktadır: balıķ > balıġ (140a/14)

İsimden isim yapma eki olan +lIĶ bazen sedalılaşarak +lIĠ olur: bāzārgānlıġ (135a/10), düşmenlıġ (139a/18), ķarındaşlıġ (140b/24)

Aitlik eki +ķı da bazen sedalılaşarak +ġı'ya dönüşür: son͡ggı (134b/16), burunġı (141a/16)

ķ > ẖ değişimi (sızıcılaşma):

Doğu Türkçesinde kelime başında, ortasında ve sonunda bulunan /ķ/ sesi /ẖ/ sesine dönüşmüştür. Metnimizde birkaç tane örnek vardır: oẖşaş (149b/1), yaẖşı (143a/14), ẖatun (147a/22)

ġ- ~ ḳ- kullanımı:

Metnimizde bazı kelimelerin son sesleri kimi zaman –ġ ile kimi zaman da –ḳ ile yazılmıştır: tamuḳḳa (150a/1) ~ tamuġ (137a/8), uluġ (139a/26) ~ uluḳ (133b/27)

1.6.2.1.3. Ünsüz Düşmesi

b > Ø ünsüz düşmesi:

Eski Türkçede korunan bol- fiilindeki /b/ sesi metnimizde kimi yerlerde muhafaza edilmiş kimi yerlerde düşmüştür: bol- (135a/18), ol (144b/24)

Kelime sonundaki /b/ sesinin düşmesi yalnızca "sub" kelimesinde görülmektedir. Metinde sub kelimesinin sonundaki /b/ sesi genellikle düşmüştür; ancak "suy" şeklinde kullanımı da mevcuttur: su (134b/21), suy (134b/12)

-ḳ- / -ġ- / -g- > Ø ünsüz düşmesi:

Metnimizde bazı kelimelerdeki ḳ, ġ ve g sesleri düşmüştür:

ḳulġaḳ > ḳulaḳ (145a/14), topurġaḳ > tofraḳ (150a/5)

r > Ø ünsüz düşmesi:

Metinde hem r sesinin korunduğu örnekler hem de r sesinin düştüğü örnekler bulunmaktadır: birle > bile (132a/17), érdi (133a/11) ~ édi (143b/17)

1.6.2.1.4. Ünsüz Türemesi

Ön seste h türemesi:

Metnimizde sadece iki kelimede ön seste /h/ türemesiyle karşılaşıyoruz: ür- > hür- (148a/17), ürkmek > hürkmek (143b/22)

Ön seste y türemesi:

Ön seste /y/ türemesi birkaç kelimede bulunmaktadır: ıraḳ > yıraḳ (132b/8), ıġaç > yaġaç (133b/27)

İkizleşme:

Bünyesinde /r/, /k/; /s/, /k/ gibi ünsüz bulunduran kelimelerde, telaffuz, vurgu, ve şive özelliğinden dolayı, bu ünsüzlerin ikizleştiği görülür.[22] Metnimizde birkaç kelimede görülmektedir: ékki (137a/13), sékkiz (134a/26), yetti (135a/22)

1.6.2.1.5. Göçüşme (Yer değiştirme, Metatez)

Kelimelerin içindeki iki ses bazen yer değiştirir. Bu duruma göçüşme (yer değiştirme, metatez denir. Metnimizde bu durum iki kelimede görülmektedir: yamgur (132a/19), örget- (149a/21)

1.6.2.1.6. Hece Düşmesi (Haploloji)

tur- ~ dur- (< tur-ur) yardımcı fiili, geniş zaman 3. Teklik şahıs bildirme çekiminde hece düşmesine uğramaktadır: yoḳtur (135b/22), köptür (136b/18), kémesidür (147b/19), kişidür (145a/27)

1.6.2.1.7. Sedasızlaşma

Metinde geniş zamanın olumsuzluk eki -maz / -mez'de sedasızlaşma görülmektedir: ḳorḳmas (141b/10), aytılmas (140a/9), tapmas (147b/12)

1.6.3. Eserin Yapı Özellikleri

1.6.3.1. İsim Yapımı

1.6.3.1.1. İsimden isim yapım ekleri

Metinimizde geçen isimden isim yapım ekleri şunlardır:

+aḳ, +aġ /: Somut ve soyut isimler türeten bir ektir. Metimizde tek bir kelimede karşımıza çıkmaktadır: yolaḳlar (132a/20)

+ev: Topluluk sayı adları yapar: birev (149b/9)

+daş: Birliktelik ve ortaklık bildiren kelimeler türetir: ḳarındaşları (140b/25)

+ı: Metnimizde bir yerde karşımıza çıkmaktadır: ḳarı (145b/13)

+ġı: Aitlik ifade eder: evvelġı (149a/17), burunġı (141a/16), soṅġġı (148a/23)

[22] Necmettin Hacıeminoğlu, *Karahanlı Türkçesi Grameri,* Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2013, s.10

+lıġ/ +lüg: İsimlerden sıfatlar yapan ektir: türlüg (139b/7)

+lıḳ / +lik / +luḳ : İsimlerin sonuna gelerek genellikle soyut bazen de somut isimler yapar. Bazı kelimelerde sıfat eki fonksiyonundadır: ḳarılıḳ (149a/19), ḳorḳmaḳlıḳ (141a/1), yaḫşılıḳdın (137a/4), yüreklik (150a/3)

+sız / +siz: Bu ek olumlu sıfat yapım ekinin (+lıġ/ +lüg) olumsuzudur. Yokluk bildirir: çāresiz (136b/4), émgeksiz (142a/1)

+ġu/ +ḳu / +gü/ +kü: Alet isimleri ve soyut isimler yapar: közgüsiniṉg (143a/13)

+nç/ +nçı: Sıra sayıları türetir: ékkinçide (149a/26), törtinçi (147b/7)

+düz/ +duz: Metnimizde sadece bir kelime de kullanılmıştır: kündüz (140a/21)

1.6.3.1.2. Fiilden isim yapım ekleri

-ġ ~ḳ / -g~k / -ıġ / -ig / -uġ / -üg: tirig (134a/14), ölüg (138a/239, ḳuruḳluḳlarda (147b/17), yazuḳ (140b/21)

-ḳa: ḳısḳalığı (140a/11)

-l: tükel (136a/8)

-mur: yamġur (< yağmur, 132a/19)

-ınç / -unç: korkunçda (135b/13)

-ḳ / -ġ / -aḳ /-uḳ /: Fiilden sıfat, soyut isimler, alet ve eşya isimleri yapar: émgekde (146b/8), téşükni (134b/4), artuḳ (137a/3)

1.6.3.2. Fiil Yapımı

Fiiller isimden fiil yapım ekleri ve fiilden fiil yapım ekleri ile yapılır.

1.6.3.2.1. İsimden fiil yapım ekleri

Metnimizde bulunan isimden fiil yapım ekleri şunlardır:

+a / +e: İsinlerden geçişli ve geçişsiz fiiller yapar: sana- (149a/10), tile- (134b/2), tolġa- (< toluġ+a-, 136a/27)

+de: Geçişli fiiller yapar: iste- (< iz+de, 140a/19), ünde- (145b/7)

+ġar / +ḳar: ḳutḳar (146b/7)

+la : bağışla- (133a/12), bağla- (134b/2)

+sa: susa- (142b/20)

1.6.3.2.2. Fiilden fiil yapım ekleri

-ar / -er / -ur / -ür (Ettirgenlik): ḳopar- (148a/19), ḳaytar- (144a/15)

-dur / -dür / -tur / -tür (Ettirgenlik): sındur- (145a/19), yandur- (150a/12)

-ġar / -ger / -ḳar / -ker ve –ġur / -gür / -ḳur / -kür (Ettirgenlik): ötker- (135a/21)

-ġuz / -güz: olturġuz- (143a/21), tirgüz- (146b/13)

1.6.3.3. İsim Çekimi

İsim çekimi Çokluk ekleri, iyelik ekleri ve hal ekleri olmak üzere üçe ayrılır.

1.6.3.3.1. Çokluk Ekleri

+lar / +ler: ataları (144b/21), barmaḳlar (149a/11), behreleri (142a/4), bütler (135b/7)

1.6.3.3.2. İyelik Ekleri

İyelik ekleri isimlere gelerek kelimeye sahiplik anlamı katar. Ünsüz ile biten kelimelere geldiğinde araya bir yardımcı ünlü alırlar.

1. teklik şahıs iyelik ekleri: +m / +ım / +im / +um / +üm

élig+im (149b/9), gürūh+ım (146a/27)

2. teklik şahıs iyelik ekleri: +n̂g / +ın̂g / +in̂g / +un̂g / +ün̂g

beyt+in̂g (133b/4)

3. teklik şahıs iyelik ekleri: +sı / +si / +ı / +i

ḫalife+si (133a/23), ḥatun+ı (140a/6), heyāt+ı (133b/24)

1. çokluk şahıs iyelik eki: +mız / +miz / +ımız / +imiz / + umız / +ümiz/ +umuz / +ümüz

imān+ımız (136a/18), ige+miz (137a/21)

2. çokluk şahıs iyelik ekleri: +n̂gız / +n̂giz / +ın̂gız / +in̂giz / +un̂gız / +ün̂giz / +un̂guz / +ün̂güz

fāl+ınğız (146a/8), perverdigār+ınğız (135b/15)

3. çokluk şahıs iyelik ekleri: +ları / +leri

raḫt+ları (141b/16), reng+leri (141a/26)

1.6.3.3.3. Hal Ekleri

1.6.3.3.3.1. Yalın Hali

İsimlerin herhangi bir çekim eki almadan kullanılmasıdır.

1.6.3.3.3.2. İlgi Hali Eki (Genitif)

Ünsüz ile biten kelimelerden sonra +ınğ / +iñg ve +nınğ / +niñg kullanılır. Ünlü ile biten kelimelerden sonra ise yalnızca +nınğ / +niñg kullanılır:

sābıḳ+nınğ (142b/10), sıçḳan+nınğ (134b/21), şehr+niñg (145b/15)

1.6.3.3.3.3. Yönelme Hali Eki (Datif)

+ġa / +ge / +ḳa / +ke ekleri ile yapılır:

taḳdīr+ ġa (138b/19), cennet+ke (142a/13)

1.6.3.3.3.4. Belirtme Hali Eki (Akuzatif)

Metnimizde +nı / +ni / +n / +ı ve +i ekleri kullanılmıştır. İsimlerden, I. ve II. teklik iyelik ekinden sonra genellikle +nı ve +ni kullanılmıştır. III. teklik iyelik ekinden sonra ise genellikle +n kullanılmıştır. +ı ve +i'nin kullanımı ise diğer eklere göre daha azdır:

enbiyā+nı (137b/16), küfrānın (134b/26), lafẓ+ı (136b/12)

1.6.3.3.3.5. Bulunma Hali Eki (Lokatif)

Bulunma hali eki için metinde +da ve +de ekleri kullanılmıştır:

evḳāt+da (132a/26), felek+de (147b/13)

1.6.3.3.3.6. Ayrılma Hali Eki (Ablatif)

Metnimizde bulunan ayrılma hal ekleri +dın ve +din'dir:

feṯḥ+din (142a/17), ḳara+ dın (136a/6)

1.6.3.3.3.7. Eşitlik Hali Eki (Ekvatif)

Kalın sıradaki isimlere +ça; ince sıradaki isimlere +çe şeklinde gelmektedir. Cümle içerisinde üzerine getirildiği ismi zarf yaptığı gibi, bazı kelimeleri edatlaştırır.[23]

özge+çe (149a/15), bar+ça (132a/12), olça (132a/13)

1.6.3.3.3.8. Yön Gösterme Hali

Metnimizde +ra / +geri ve +ḳarı yön gösterme ekleri kullanılmıştır:

il+geri (140a/4), yu+ḳarı (132a/22)

1.6.3.3.3.9. Karşılaştırma Eki

Karşılaştırma eki olarak +raḳ / +rek / +raġ ve reg ekleri kullanılmıştır:

az+raḳ (134b/3), dost+raḳ (142b/9), kiçik+rek (132b/10)

1.6.3.3.3.10. Aitlik Eki

Metnimizde +ġı ve +gi şeklinde kullanılmıştır:

burun+ġı (141a/16), evvel+ġı (147b/7), ilgeri+gi (145a/9)

1.6.3.4. Sıfatlar

1.6.3.4.1. Niteleme Sıfatları

Kendilerinden sonra gelen isimleri renk, durum, biçim bakımından nasıl olduğunu belirten sıfatlardır:

yaḫşı işlikler (132b/13), türlüg ṣınıflar (140a/5)

1.6.3.4.2. Belirtme Sıfatları

1.6.3.4.2.1. İşaret Sıfatları

İşaret sıfatları nesneleri yerlerine işaret etmek suretiyle belirten kelimelerdir.[24] Metnimizde “bu” ve “ol” işaret sıfatları kullanılmıştır:

bu mümin (140a/16), ol su (141a/25)

1.6.3.4.2.2. Sayı Sıfatları

[23] Necmettin Hacıeminoğlu, a.g.e, s.30
[24] Muharrem Ergin, Türk Dil Bilgisi, Bayrak Yay., İstanbul, 2007, s. 330

Metnimizde asıl sayı sıfatları ve sıra sayı sıfatları kullanılmıştır.

Asıl sayı sıfatları: ékki arslan (133b/23), bir kün (133a/22),

Sıra sayı sıfatları: törtinçi sipihrde (147b/7), üçünçi yibergenge (145b/22)

1.6.3.4.2.3. Soru sıfatları

Metnimizde tespit ettiğimiz soru sıfatları şunlardır: ḳaysı ṣıfat (136a/2)

1.6.3.4.2.4. Belirsizlik Sıfatları

Belirsizlik sıfatları nesneleri belirsiz olarak bildiren sıfatlardır[25]

özge uluḳ (133b/27), barça pāre (132b/25), tükel cin (136a/8), köp söz (142a/19)

1.6.3.5. Zamirler

1.6.3.5.1. Şahıs Zamirleri

Şahıs zamirlerinin hal eklerine göre çekimlenmiş halleri aşağıdaki tablodadır:

	Teklik		
Yalın Hal	mén (133b/4)	sén (133a/23)	ol (142b/5)
İlgi Hali	méning (132b/5)	séning (132b/20)	anıng (143b/14)
Yönelme Hali	manga (148b/25)	sanga (141a/14)	anga (133a/21)
Belirtme Hali	meni (134a/12)	séni (136a/6)	anı (132a/17)
Bulunma Hali	-	-	anda (133a/26)
Ayrılma Hali	méndin (146b/7)	séndin (137a/20)	andın (135b/17)

[25] Muharrem Ergin, a.g.e, s. 338

	Çokluk		
Yalın hal	biz (133a/11)	siz (147b/6)	alar (134a/22)
Çokluk eki	bizler (142b/22)	sizler (132b/26)	-
İlgi Hali	bizin̂g (133a/8)	sizlerin̂g (132b/24)	alarnın̂g (133a/4)
Yönelme Hali	bizge (132b/16)	sizlerge (136b/25)	alarġa (132b/12)
Belirtme Hali	bizni (136a/27)	sizlerni (132b/23)	alarnı (136a/2)
Bulunma Hali	-	-	alarda (135a/27)
Ayrılma Hali	bizdin (142b/18)	sizlerdin (134b/14)	alardın (132b/16)

1.6.3.5.2. İşaret Zamirleri

Metinde geçen “bu” ve “ol” işaret zamirlerinin hal eklerine göre çekimlenmiş halleri aşağıdaki tablodadır:

	Teklik	Çokluk
Yalın Hal	bu (148b/26)	bular (137a/25)
İlgi Hali	munın̂g (134a/3)	bularnın̂g (149b/16)
Yönelme Hali	man̂ga (143b/2)	bularġa (150a/25)
Belirtme Hali	-	-
Bulunma Hali	munda (133b/17)	-
Ayrılma Hali	mundın (133a/16)	bulardın (141a/19)

	Teklik	Çokluk
Yalın Hal	ol (149a/26)	alar (149b/20)
İlgi Hali	anıŋ (132a/24)	alarnıŋ (149b/17)
Yönelme Hali	aŋa (132a/17)	alarġa (149b/14)
Belirtme Hali	anı (137b/13)	-
Bulunma Hali	anda (140a/18)	-
Ayrılma Hali	andın (137a/20)	alardın (141a/1)

1.6.3.5.3. Dönüşlülük Zamirleri

Metnimizde dönüşlülük zamiri için "öz" kelimesinin iyelik ve hal ekleri ile çekimlenmiş halleri kullanılmıştır. Aşağıdaki tabloda dönüşlülük zamirinin hal ekleri ve iyelik ekleri ile çekimlenmiş halleri bulunmaktadır.

	Teklik	Çokluk
Yalın Hal	öz (133a/17)	-
İlgi Hali	özininŋ, öznŋ (135a/23), (142b/23)	özlerninŋ (135a/15)
Yönelme Hali	özige (142b/3)	-
Belirtme Hali	özi, özin (134a/8) (135b/21)	özlerininŋ (138b/2)
Bulunma Hali	-	-
Ayrılma Hali	özidin, özdin (148b/8), (148b/8)	-
İyelik Eki	özüŋ, özisi (135b/19), (140b/12)	özüŋizni, özümiz (149a/1), (136b/5)

1.6.3.5.4. Soru Zamirleri

İsimlerin yerini soru ifadesi ile tutan kelimelerdir. Metnimizde "kim, né, ḳa" soru zamirleri vardır.

Né: Néçe kelime munda şebt ḳıldı? (142a/19), Şām ve Yemen yolıda kim néteg érdi? (144a/4)

Kim: Her kimni tilese? (139b/5)

Ḳa: Ḳaçan bolġay? (136a/12), Pes ḳayda évrülürsizler? (139a/6), Bu sözni ḳaydın ayturlar? (137b/12)

1.6.3.5.5. Belirsizlik Zamirleri

Metnimizde geçen belirsizlik zamirleri şunlardır:

barça (132a/12), özge (133a/11), başka (146a/14), néme (133a/1), hiçbiri (143b/12), birige (142b/23), baᶜżıġa (143b/6)

1.6.3.5.6. Birliktelik Zamirleri

Metnimizde yalnızca "birbiri" birliktelik zamiri kullanılmıştır:

biribirige (143b/15)

1.6.3.5.7. Bağlama Zamirleri

Bağlama zamiri olarak "kim" kullanılmıştır:

kim (143b/16)

1.6.3.6. Zarflar

Zarflar da sıfatlar gibi isim soylu kelimelerdir. Filleri ve sıfatları yer-yön, durum, zaman ve miktar açısından nitelerler.

1.6.3.6.1. Yer-yön Zarfları

bérige (137b/17), ilgeri (140a/4), yuḳarı (132a/22), tüben (132a/18), andın (147a/16), üstide (133a/21)

1.6.3.6.2. Durum Zarfları

yaşurun (132b/8), téŋg (142a/27)

1.6.3.6.3. Zaman Zarfları

burun (136a/20), evvel (150a/8), soŋg (142a/17)

1.6.3.6.4. Miktar Zarfları

köp (134b/7), artuḳ (138b/15)

1.6.3.6.5. Soru Zarfları

ḳaçan bolġay? (136a/12), néteg bolġay? (137b/20)

1.6.3.7. Edatlar

Tek başlarına anlamları olmayan, ancak daha çok isim soylu kelimelerden sonra gelerek, bu kelime ile cümledeki başka kelimeler arasında çeşitli anlam ilgileri kuran veya cümleleri birbirine bağlayan, böylece söz diziminde bir gramer görevi üstlenen kelimelerdir.[26]

1.6.3.7.1. Çekim Edatları

Başkalık, Farklılık İfade Eden Çekim Edatları

özge (133b/27), başḳa (146a/14)

Yer ve Zaman Bildiren Çekim Edatları

ara (137a/22), alıda (148b/17), ḳaşıda 135b/10

Cihet Bildiren Çekim Edatları

sarıġa (148b/8)

Birliktelik ve Vasıta Bildiren Çekim Edatları

bile (136b/7, 136b/12, 136b/20)

Sebep ve Gaye Bildiren Çekim Edatları

üçün (136b/20), çün (137b/5)

[26] Mustafa Özkan, Hatice Tören, Osman Esin, *Yüksek Öğretimde Türk Dili Yazılı ve Sözlü Anlatım,* İstanbul, 2006, s.548

Sıralama Edatları

yā…..yā: yā cāhil yā yol azġan (141a/7) , yā ᶜālim yā yol tapḳan (141a/7)

Cümle Başı Edatları

yaᶜnī (132b/7, 138a/8, 140a/7), meger (134b/27, 135a/26, 136a/6), eger (144a/14, 145b/11, 146a/22), pes (148a/9, 149a/13), ammā (134b/7, 136a/27, 139a/14), çün (136b/6, 147b/229), velīkīn (136b/23, 144a/15)

Kuvvetlendirme Edatları

her-āyīne (133a/11), hem (142a/27), yana (135a/3)

1.6.3.7.2. Çağırma-Hitap Edatları

āyā (139a/27), ey (140b/27)

1.6.3.7.3. Cevap Edatları

ārī (150a/17), belī (143a/16)

1.6.3.8. Fiil Çekimi

1.6.3.8.1. Bildirme Kipleri

1.6.3.8.1.1. Görülen Geçmiş Zaman

Görülen geçmiş zaman çekimi -dı/ -di / -du/ -dü/ -tı/ -ti/ -tu/ -tü ekleri ile yapılmaktadır. İyelik kökenli şahıs ekleriyle çekimlenirler. Olumsuzu da –ma / -me ekleriyle yapılmaktadır.

Metnimizde bazı örneklerde 1. çokluk iyelik kökenli şahıs ekinden sonra şahıs zamiri gelmiştir.

1. teklik şahıs: tay-dım (138a/10), bağışla-dım (138a/3)

2. teklik şahıs: -

3. teklik şahıs: bér-di (137a/14), bol-dı (146a/24)

1. çokluk şahıs: ayt-tuḳ (133a/17), ayt-tuḳ-biz (133b/3)

2. çokluk şahıs: tıy-dıṉgızlar (136a/27), ḳıl-madıṉgızlar (148a/22)

3. çokluk şahıs: bol-dılar 134b/20, ḳıl-dılar (146b/14)

1.6.3.8.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman

Metnimizde öğrenilen geçmiş zaman –p zarf fiil ekine -dur/ -tur yardımcı fiilinin getirilmesiyle yapılmıştır. Bu eklerden sonra şahıs zamirleri getirilir.Bazı yerlerde –dur/ -tur yardımcı fiili düşer ve şahıs zamirleri doğrudan –p zarf fiil ekine getirilerek öğrenilen geçmiş zaman fonksiyonunda kullanılır.

Şahıslar	**-(u)ptur /-(u)pdur, -(u)pturlar /-(u)pdurlar; -(ü)ptür/-(ü)pdür/ -(ü)ptürler/-(ü)pdürler**	**-(ı)p,-(i)p,-(u)p,-(ü)p**
1.teklik	-	ḳıl-ıpmén (149b/9)
2.teklik	-	sal-ıpsén (146a/13)
3.teklik	ḳıl-ıpdur (132b/11)	-
1.çokluk	-	bér-ipbiz (135a/4)
2.çokluk	-	ilt-ipsiz (135b/2)
3.çokluk	bér-ipdürler 145b/26	kéltür-üpsizler (140b/8)

1.6.3.8.1.3. Geniş Zaman

Geniş zaman eki olarak metnimizde -r/ -ar/ -er/ -ur/ -ür ekleri kullanılmıştır. Olumsuzu -mas/ -mes ekiyle yapılmaktadır. Bu zaman ekinden sonra şahıs eki getirilir.

1.teklik: tay-armén (138a/11), tapın-masmén 146b/2

2.teklik: tap-massén (144a/1)

3.teklik: tile-r (133b/10), aşuḳ-mas (143b/13)

1.çokluk: sür-erbiz (139b/12)

2.çokluk: yandur-ursizler (150a/12), tut-massizler (136a/15)

3.çokluk: ög-erler (132a/17), ḳıl-maslar (147a/14)

1.6.3.8.1.4. Şimdiki Zaman

Şimdiki zaman –a zarf fiil ekine dur- ve tur- yardımcı fiilleri getirilerek meydana gelir. Olumsuzu –may/ -mey ekiyle yapılmaktadır. Şimdiki zaman ekinden sonra şahıs ekleri getirilir.

yaġ-maydur 146a/5, ḳıl-maydur (147a/13)

1.6.3.8.1.5. Gelecek Zaman

Mutlak Gelecek Zaman

Mutlak gelecek zaman -ġu/ -gü + iyelik eki + dur/ -dür yapısı ile yapılmaktadır. Metimizde sadece 3. Teklik ve 3. Çokluk şahısların çekimlerinde kullanılmıştır:

bol-ġusıdur (145a/22), bol-ġusıdurlar (147a/6), ḳıl-maġusıdur (136b/20)

Gelecek- İstek Zaman

Metnimizde gelecek- istek zaman eki olarak -ġay/ -gey/ -ḳay/ -key kullanılmıştır. Bu eklerden sonra şahıs zamiri getirilir. Gelecek-istek zamanının olumsuzu fiil ile -ġay/ -gey/ -ḳay/ -key eklerinin arasına –ma/ -me olumsuzluk ekinin getirilmesiyle yapılır.

1.teklik: azġur-ġaymén (135a/24), bol-ġaymén (146b/9)

2.teklik: kör-geysén (136a/22)

3.teklik: körset-gey (137a/3), köter-gey (140b/26)

1.çokluk: bér-geybiz (141b/26), ilt-geybiz (133a/7)

2.çokluk: bil-geysizler (137b/25), bér-geysizler (146b/12)

3.çokluk: bol-ġaylar (140b/26), tébret-geyler (144b/26)

1.6.3.8.2. Dilek (Tasarlama) Kipleri

1.6.3.8.2.1. İstek Kipi

İstek kipinin sadece birinci şahısta çekimi mevcuttur. I. Teklik şahısta –(a)y/ -(e)y/ -(a)yın/ -(e)yin/ -(a)yım/ -(e)yim ekleri, I. Çokluk şahısta ise –(a)lı/ -(e)li/ -(a)lıŋ/ -(e)liŋ/ -(a)lım/ -(e)lim ekleri ile çekimlenmektedir.

tut-ayım (146b/4), ḳıl-alıŋ (143a/14), bér-eliŋ (148a/4), tile-liŋ (146a/19)

1.6.3.8.2.2. Şart Kipi

Şart kipi fiilerden sonra -sa/ -se ekleri getirilerek yapılır. Şart kipinin olumsuzu -ma/ -me ekidir. İyelik kökenli şahıs ekleriyle çekimlenirler.

Şahıslar	
1.teklik	bar-sam (138a/12)
2.teklik	kör-seŋ (136a/20)
3.teklik	ét-se (149a/22), kél-se (132a/27)
1.çokluk	tile-sek (133a/6), bér-sek 149a/18
2.çokluk	ḳıl-saŋızlar (145b/11)
3.çokluk	köter-seler (135b/14), bil-seler (148b/9)

1.6.3.8.2.3. Gereklilik Kipi

Metnimizde gereklilik kipi için hem kérek hem de –maḳ/ –mek + kérek yapısı kullanılmıştır:

kérek (144b/5, 147a/19, 148a/5)

aŋa barmaḳ kérek (133b/17), bilmek kérek (140b/14), sipās ḳılmaḳ kérek (147a/19)

1.6.3.8.2.4. Emir Kipi

Metnimizde yalnızca emir ekinin 2. şahısta çekimi mevcuttur.

bér-gil (145a/16), kir-gil (146b/15) ḳoy-uṉgızlar (137b/22), ḳıl-ıṉgızlar (133a/18), tut-uṉgızlar (139a/18)

1.6.3.9. Birleşik Zamanlı Çekimler

1.6.3.9.1. Hikâye Birleşik Çekimi

1.6.3.9.1.1. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikâyesi

Fiil tabanına -(ı)p / -(i)p érdi/ édi ekleri getirilerek yapılır. Şahıs ekleriyle çekimlenirler:

iltip édi (135a/23), éşitip érdiler (143b/15)

1.6.3.9.1.2. Geniş Zamanın Hikâyesi

Fiil tabanına -(ı)r / -(i)r/ (u)r/ -(ü)r érdi / édi ekleri getirilerek yapılır. Şahıs ekleriyle çekimlenir:

aytur érdiler (145b/6), sağınur érdiler (146a/11), aytar érdi (146a/11)

1.6.3.10. Bildirme Biçimleri

1.6.3.10.1. Geniş Zaman

dostıṉgız-mén (148b/25), körgüçi-mén (133b/5), ḫalifesi-sén (133a/23)

1.6.3.10.2. Görülen Geçmiş Zaman

Metnimizde ér- ve é- ekleriyle yapılmıştır:

ér-: māżī érdi (139b/10), yaṉglıġ érdi (133a/26)

é: taᶜyīn édi (134a/15), teferruḳda édi (135a/19), yoḳ édi (141a/16)

1.6.3.10.3. Bildirme Ekinin Olumsuzu

Metnimizde “émes” bildirme ekinin olumsuzudur:

yabuluḳ émestür (141b/25), téṉg émestür (141a/6), şāyeste émes (143a/6)

1.6.3.11. Birleşik Fiiller

1.6.3.11.1. İki Fiilden Oluşan Birleşik Fiiller

1.6.3.11.1.1.Yeterlilik Fiilleri

fiil + -a/-u/-p zarf-fiil eki+ al-: ḳıla almaġaylar (135a/14), bula alur (143a/25), alıştura alsa (144a/2), boldura alurbiz (141a/25)

1.6.3.11.1.2.Süreklilik fiili

fiil + -a/-u/-p zarf-fiil eki+ tur-: éşitip turur (141a/11)

1.6.3.11.2. İsim + yardımcı fiilden oluşan birleşik fiiller

bér-: müzd bér- (141b/20), rıżā bér- (137a/23), müjde bér- (136a/9)

bol-: ārāste bol- (139a/27), ḫaber bol- (146a/24), helāk bol- (147a/2)

ét-: şükr ét- (134a/6), ḫalāṣ ét- (146b/7), rām ét- (149b/12)

ḳıl-: ṣebt ḳ- (142a/19), peydā ḳıl- (134b/18), meyl ḳıl- (135a/16)

tart-: baş tart- (133b/15)

ur-: ṣayḥa ur- (146b/24), tekye ur- (148b/14), şehḳa ur- (148b/8)

2. METİN

(ÇEVİRİ YAZI)

Sūretü's-Sebe

Bi'smillāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm

1. [132a/12][27] الْحَمْدُ Barça sipāslar ve sitāyiş (13) -ler لِلَّهِ Ḫudāy-ġadur الَّذِي لَهُ ol Ḫudāy[28] kim aṅga-dur مَا فِي السَّمَاوَاتِ olça köklerdedür[29] niᶜam celāli[30] (14) وَمَا فِي الْأَرْضِ ve olça yérlerdedür vücūd u kerem daḳāyıḳınıṅ revābıṭı-dın.[31] وَلَهُ الْحَمْدُ Ve aṅgadur (15) sitāyiş فِي الْآخِرَةِ ol sarāyda ne teklīf yüzidin belkim şādmānlıġ yolı-dın.[32] Andaḳ pes kim aytḳaylar: الحمد لله[33] (16) الحمد لله الذي صدقنا وعده والحمد لله الذي أحلنا دار المقامة ve aytıp-durlar. Āḫiret-niṅ ehli-niṅ barça (17) -sı aṅga ḥamd ayturlar. Dostlar anı faẓl bile ögerler ve düşmen-ler ᶜadl bile sitāyiş ḳılurlar. وَهُوَ الْحَكِيمُ (18) Ve oldur iş bilgüçige[34] revān[35] الْخَبِيرُ dānā bendeler-niṅ ḥālıġa.

2. يَعْلَمُ Bilür مَا يَلِجُ olça tüben barur فِي الْأَرْضِ (19) yérde yamġur suyı dék وَمَا يَخْرُجُ ve olça çıḳıp kélür مِنْهَا yérdin otlar dék. Yā dānādur olçaġa yérniṅ (20) astıda bolġay genc-ler ve kömgenler ve ölüglerde olça yéryüzide kélgey ḥayvān ve yolaḳlar ve filizzāt dék. وَمَا (21) يَنزِلُ Ve bilür olça aytıp kélür مِنَ السَّمَاءِ kökdin ferişteler ve kitāb-lar ve meḳādīr ve rızḳ-lar ve yamġur-lar dék (22) وَمَا يَعْرُجُ ve olça yuḳarı barur فِيهَا kökde[36] ferişteler ve bendeler ᶜamel-leriniṅ nāme ve duᶜālar ve ṭayyibe kelimeler ve ṭāhire (23) rūḥlar dék. Ve *Ġarāyibü'l-Tefsīr*'de kéltürüptür kim ol kim inip kélür. Yaᶜnī Cibril ᶜaleyhi's-sellem ol kim yuḳarı barur yaᶜnī Ḥażret-i (24) Resūl ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem Miᶜrac kéçesi.

---

[27] YA (458b/14)

[28] TS Ḫudāy: YA: Ḫudāyı (457b/14)

[29] TS köklerde: YA köklerdedür (457b/15)

[30] TS niᶜam-ı celali (*-lar* ekinin üstü çizilmiştir. Uluġlar vesāyitidin kelimelirinin üstü çizilmiştir): YA niᶜam-celālar ve uluġlar vesāyiṭidin (457b/15)

[31] TS revābıṭı-dın: YA revābıṭıdın (457b/16)

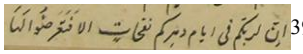
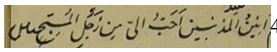
[32] TS yolı-dın: YA yolıdın (457b/17)

[33] Araf suresi 43.ayet ve Fātır suresi 35.ayetlerine işaret edilmektedir.

[34] TS bilgüçige: YA bilgüçi (457b/19)

[35] TS revān: YA Ø (457b/19)

[36] TS kökde: YA kök (457b/24)

Ṣāḥib-i *Keşfü'l-Esrār* aytıp-dur kim anıñg ḳadīm ᶜilm-ġa yaşurun émes (25) olça inip kélür velīlerniñg köñgül-lerige varurlar keşf-lerdin ve olça yuḳarı barur ṣafī-ler nefes-leridin (26) barça evḳātda yā olça tüben kélür kerem elṭāfı-dur kim ḳadem bār-gāhı-dın[37] köñgül-lerge yüzlenip her yérde aşnā (27) -lıḳ isi kélse hemūl[38] yérde menzil ḳılur. [39] Ve olça yuḳarı barur [132b/1][40] tövbe ḳılġuçı-larnıñg āh[41] ve nālesi. Ve müflis-lerniñg āhı-dur kim çün siḥrler kim anıñg köksiniñg ḥalvet ḫānesidin[42] (2) yüz raḥmet dergāhıḳa[43] ḳoyup sığınur fi'l-ḥāl raḳamın añga tartarlar kim. [44] (3) وَهُوَ الرَّحِيمُ Ve oldur mihr-bān niᶜmet itmāmı-da[45] الْغَفُورُ yazuḳ-larnıñg yabḳuçısı raḥmet perdesi bile.

3. وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا (4) Ve ayttı-lar olar kim kāfir boldılar inkār yüzidin yā istihzā:[46] لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ "Kélmes bizge ḳıyāmet." قُلْ (5) Aytḳıl بَلَى ne oldur kim sizler[47] ārī[48] وَرَبِّي ve méniñg Perverdigārım ḥaḳḳı bile *Lübāb*'da aytıp-dur kim Ebū Süfyān Lāt (6) ve Uzzā bile ant içti kim baᶜş ve nüşūr yoḳtur. Ḥaḳ Subḥāne buyurdı kim: "Ey Muḥammed! Sén hem ant içgil méniñg Āferīdgārım ḥaḳḳı (7) bile لَتَأْتِيَنَّكُمْ kim kélgey sizlerge ḳıyāmet عَالِمِ الْغَيْبِ Perverdigārınıñg ṣıfatı yaᶜnī yaşurunlarnıñg bilgüçüsi (8) -dür. لَا يَعْزُبُ Yıraḳ bolmas عَنْهُ anıñg ᶜilmidin[49] ya yaşurun bolmas andın مِثْقَالُ ذَرَّةٍ kiçik ḳarı (9) nç-ḳa[50] téñgi yā[51] ẕerre

[37] TS bargāhı-dın: YA bargāhıdın (457b/29)
[38] TS hemūl: YA çün (457b/29)
[39] Ḥadīş-i Şerif
[40] YA (458a/1)
[41] TS āh: YA Ø (458a/1)
[42] TS ḥalvet ḫānesidin: YA ḥalvetḫānesidin (458a/2)
[43] TS dergāhıḳa: YA dergāhıġa (458a/3)
[44] Ḥadīş-i Ḳutsī
[45] TS itmamı-da: YA itmamıda (458a/4)
[46] TS yüzidin yā istihzā: YA yā istihzā yüzidin kim (458a/5)
[47] TS sizler: YA sizler aytur sizler (458a/6)
[48] TS ārī: YA Ø (458a/6)
[49] TS ᶜilmi-din: YA ᶜilmidin (458a/10)
[50] TS ḳarınç-ḳa: YA ḳarınçḳa (458a/11)
[51] TS yā: YA Ø (458a/11)

anıñg ağırlığı bile hevā ẕerrātı-dın[52] فِي السَّمَاوَاتِ kök-lerde وَلَا فِي الْأَرْضِ ve ne yérde وَلَا أَصْغَرُ (10) ve yoḳtur kiçikrek مِن ذَلِكَ misḳāl ẕerredin وَلَا أَكْبَرُ ve ne uluḳraḳ[53] andın إِلَّا meger ol-kim bitiklikdür,[54] (11) فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ rūşen kitābda ya[c]nī *Levḥ-i Maḥfūẓ* ve bularnıñg barçasını *Levḥ*'de ṣebt ḳılıp-dur."

4. لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا (12) Tā müzd ve bérgey alarġa kim imān kéltürüptürler[55] وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ve kılıp-durlar şāyeste [c]amel-ler أُوْلَئِكَ (13) ol gürūh-ı mü'min-ler ve yaḫşı iş-likler[56] لَهُم alarġadur مَّغْفِرَةٌ yazuḳlarnıñg yarılḳamaġı وَرِزْقٌ كَرِيمٌ (14) ve büzürgvār-ı rūzī ya[c]nī imgeksiz ve tileksiz.

5. وَالَّذِينَ سَعَوْا Ve alar kim yıldamladılar فِي آيَاتِنَا bizniñg āyet-lerimizde (15) ya[c]nī anıñg ibṭālide[57] sa[c]y ḳıldılar مُعَاجِزِينَ [c]inād ḳılġuçı-lar ya sa[c]y étgüçi-ler kişilerniñg[58] tenfīri-de[59] andın yā özi (16) -niñg saġışı bile ilgerilik tutḳuçı-lar bizge tā bizniñg [c]aẕābımız alardın[60] ḳuvvet bolġay أُوْلَئِكَ ol gürūh لَهُمْ (17) عَذَابٌ alarġadur [c]aẕāb مِّن رِّجْزٍ أَلِيمٌ ḳatıḳraḳ [c]aẕābıdın elem yétgürgüçi.

6. وَيَرَى الَّذِينَ Ve taḳı némelerniñg (18) işbātı *Levḥ-i Maḥfūẓ*'da anıñg üçündür kim tā bilgeyler alar kim أُوتُوا الْعِلْمَ bir bilip-türler [c]ilmni murād Peyġamber aṣḥābıdur (19) ṣalla'llāhü [c]aleyhi ve sellem ve raḍıyallāhü anhüm[61] ya kitāb ehli-niñg mümin-leri ve her taḳdīr bile murād oldur kim [c]ilm ehli bilürler. الَّذِي أُنزِلَ (20) Ol némeni kim tüben

[52] TS ẕerrātı-dın: YA ẕerrātıdın (458a/11)
[53] TS uluḳ-raḳ : YA (458a/13)
[54] TS bitik-dür: YA bitiklik-dür (458a/13)
[55] TS kéltürüptürler: YA kéltürüp-türler (458a/15)
[56] TS iş-likler: YA işlikler (458a/16)
[57] TS ibṭālide: YA ibṭāli-de (458a/18)
[58] TS kişilerniñg: YA kişi-ler-niñg (458a/19)
[59] TS tenfīri-de: YA tenfīde (458a/19)
[60] TS alardın: YA alarda (458a/20)
[61] TS raḍıyallāhü anhüm: YA Ø (458a/23)

yiberilipdür إِلَيْكَ seniñg sarıġa. مِن رَّبِّكَ Seniñg Āferīdgārıñgdın[62] yaᶜnī ḳurān هُوَ الْحَقَّ (21) rāst ve dürüst-dür وَيَهْدِي [63]ve ol yaᶜnī ol menzil yol körsetür إِلَى صِرَاطِ الْعَزِيزِ ġālib Ḫudāvend yolıġa (22) الْحَمِيدِ sitūde reġāyib niᶜmet-lerġa.

7. وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا Ve ayttı-lar alar kim imān kéltürmeydürler yaᶜnī baᶜs münkir (23) -leridin baᶜżı baᶜżıġa ayttı-lar: هَلْ نَدُلُّكُمْ “Āyā delālet ḳılalıñg biz sizlerni عَلَى رَجُلٍ يُنَبِّئُكُمْ kişige[64] kim ḫaber (24) bérür sizlerge yaᶜnī Muḥammed ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem kim aytur. إِذَا مُزِّقْتُمْ Çün pāre ḳılsañgızlar yaᶜnī tüz dursalar sizler (25) -niñg eczāñgızını كُلَّ مُمَزَّقٍ barça pare ḳılmaġı yaᶜnī sizleriñg bedenleriñgiz uşaḳ uşaḳ bolsa tofraḳda (26) إِنَّكُمْ dürüstluḳ bile kim sizler لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ yeñgi yaratmaḳda bolġuñgızdur yaᶜnī tirilgüñgizdürler.” Kāfirler[65] bir (27) -birige ayttılar kim kişi mundaḳ ḫaber bérür.

8. أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا Āyā baġlarlar Ḫudāy-ġa[66] yalġanı müteᶜammiden?[67] أَم بِهِ جِنَّةٌ Yā añga [133a/1][68] cünūni bardur? Aytur néme kim bilmes بَلِ الَّذِينَ ne mundaḳdur kim ayturlar belkim alar kim لَا يُؤْمِنُونَ imān kéltürmesler (2) بِالْآخِرَةِ ol sarāyġa فِي الْعَذَابِ ᶜaẕābda durlar ol cihānda[69] وَالضَّلَالِ الْبَعِيدِ ve yıraḳ yol azmaḳlıġda[70] (3) ṣavābdın bu cihānda ḍalāl ve ṣafī yıraḳlıġ bile mecāz[71] isnādı-nıñg[72] ḳabīlidindür kim yıraḳlıġ ḍalāl[73] ṣıfatı-dur kim.

---

[62] TS Āferīdgārıñgdın: YA Āferīdgārıñg-dın (458a/25)

[63] YA وَيَهْدِي ayetin üstü çizilmemiştir (458a/25)

[64] TS kişige: YA kişi-ge (458a/28)

[65] TS kāfirler: firler: YA kāfirleri (458b/3)

[66] TS Ḫudāy-ġa: YA Ḫudāyġa (458b/4)

[67] YA müteᶜammiden kelimesinin üstü kırmızı kalemle çizilmiştir (458b/4)

[68] YA (458b/4)

[69] TS cihānda (*bile* kelimesi çizilerek üstüne *–da* eki yazılmıştır): YA cihānda (458b/6)

[70] TS azmaḳlıġda: YA azmaġlıġda (458b/6)

[71] TS mecāz: YA mecazı (458b/7)

[72] TS isnād-ınıñg: YA isnādı-nıñg (458b/7)

[73] TS ḍāl: YA ḍalāl (458b/7)

9. (4) أَفَلَمْ يَرَوْا Āyā körmesler ve baḳmaslar kāfirler إِلَى مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ olçanıñg sarıġa kim alarnıñg allıdadur (5) وَمَا خَلْفَهُم ve olça kim alarnıñg soñgı-dındur? مِّنَ السَّمَاء وَالْأَرْضِ Kök ve[74] yérdin yaᶜnī tükel tutup (6) -dur alarnıñg allın ve soñgın ve alar maḥbūs ve maḥṣūrdurlar kök ve yerde. إِن نَّشَأْ Eger tilesek-biz نَخْسِفْ (7) بِهِمُ الْأَرْضَ tüben iltgey-biz alarnı yérge أَوْ نُسْقِطْ ya tüben salġay-biz عَلَيْهِمْ alarġa كِسَفًا مِّنَ (8) السَّمَاء pāre kökdin alarnıñg tekẕībi cihetige. Biziñg āyetlerimizġa إِنَّ فِي ذَلِكَ ve dürüstluḳ bile kim (9) naẓarda kök ve yér yā teemmülde iḳtidār bile ḫasf u ısḳāṭḳa[75] لَآيَةً her-āyīne delāleti ve ᶜibreti-dür لِّكُلِّ عَبْدٍ مُّنِيبٍ her (10) ḳaytġuçı bendeġa Ḥaḳḳa kim alar tefekkür ve tedebbür körsetürler ḳudret delāyili ve ḥikmet maḥāyilde.

10. وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُودَ (11) Ve her-āyīne biz bérdük Dāvudḳa مِنَّا biziñg ḳaşımız-dın فَضْلًا artuḳluġı özge kişige[76] kim nübüvvet érdi yā Zebūr (12) yā pādşāhlıġ yaḫşı[77] ḫalḳ raiyyet-ḳa yā ᶜadl tevfīḳı ḥükm-de yā baġışla ve ᶜācizler ve żaᶜīf-larġa yā münācāt ḥalāveti (13) yā ᶜilm. Anıñg bile kim anıñg bārgāhı-dın[78] özge melce ve penāhı yoḳtur. Ve *ᶜAynü'l-Meᶜānī*'de[79] kéltürüptür murād yaḫşı āvāz (14) -dur her-gāh kim Dāvud ᶜaleyhi's-sellem Zebūr oḳumaḳḳa meşgul bolsa sibāᶜ ve vuḫūş özininñg menzil-leridin çıḳıp (15) kélip anıñg dil-nüvāz āvāzınıñg istimāᶜın ḳılur érdiler ve ḳuş-lar[80] anıñg cān-fezā naġmeleridin muẓṭarib (16) bolup özin mevādin yérge taşlar érdiler. Ve baᶜżı aytıp-durlar faẕl oldur kim mundın soñg aytur (17) يَا جِبَالُ ayttuḳ biz kim: "Ey taġlar أَوِّبِي ḳaytarıñgız öz āvāzıñgızını[81] مَعَهُ Dāvud bile ya anıñg tesbīḥi-niñg (18) vaḳtı-da yā muvāfiḳ ḳılıñgızlar

[74] TS ve: YA ısḳāṭḳa (458b/9)
[75] TS ısḳāṭ-ḳa: YA ısḳāṭ-ġa (458b/13)
[76] TS kişige: YA kişi-ge (458b/16)
[77] TS yaḫşı: YA yaḫşı ḳılıġ bay (*bay* kelimesinin üstü çizilmiştir) (458b/16)
[78] TS bārgāgı-dın: YA bārgāhıdın (458b/18)
[79] TS ᶜAynü'l-Meᶜānī-de: YA ᶜAynü'l-Meᶜānīde (458b/18)
[80] TS kuş-lar: YA kuşlar (458b/20)
[81] TS āvāzıñgızını: YA avzıñgızını (458b/22)

anıñg bile yā kézinñgizler anıñg bile.” Her ḳayan barsa ve her-gāh kim tilese ve bu Dāvud ᶜaleyhi's- (19) sellem muᶜcizesi érdi. Her-gāh tilese édi taġ anıñg bile yérge yürür érdi وَالطَّيْرَ ve musaḫḫar ḳılduḳ biz añga (20) ḳuşlar tā ẕikr vaḳtı-da anıñg bile muvāfıḳ érdiler kéltürüptürler kim çün Dāvud ᶜaleyhi's-sellem tesbīḥ aytsa érdi (21) taġlar ṣadā bile añga meded-perver érdiler ve ḳuşlar anıñg başı üstide ṣaf tartıp dilāvīz elḥān bile imdād (22) körsetür érdiler. Ve köp kişi ol naġmelerniñg éşitgüçi-lerdin cān-perver érdiler. Bir kün ferişte Dāvud (23) ᶜaleyhi's-sellem ziyareti-ġa[82] kéldi ve ayttı: “Sén Ḫudāy-nıñg[83] peyġamberi sén ve anıñg ḫalifesi sén ulı oldur kim seniñg (24) ṭaᶜāmnıñg seniñg kesbiñgdin bolġay.” Dāvud Ḫudāydın kesbi[84] tiledi ve emr boldı kübe yasaġay ve anı añga āsān (25) ḳıldı. Andaḳ kim aytur وَأَلَنَّا لَهُ الْحَدِيدَ ve yumşaḳ ḳılduḳ biz añga témürni otsız ve çöküşsiz andaḳ (26) kim anıñg éligi-de[85] mum yañglıġ érdi ve anda her tasarruf kim tilese[86] ḳılur érdi. Ve[87] fermān bérdük biz

11. أَنِ اعْمَلْ añga kim (27) yasaġay[88] سَابِغَاتٍ étegi kéng kübeler وَقَدِّرْ ve ölçek[89] saḳla فِي السَّرْدِ [90]anıñg toġumaġıda yaᶜnī téñg ḥalḳalar [133b/1][91] biribirige salġıl tā anıñg vaż̇ᶜı mütenāsib bolġay. *Teysīr*'de kéltürüp-tür[92] kim her künde kübe[93] bitgürür érdi ve altı miñg (2) diremge satar érdi. Tört miñg-ni[94] ṣadaḳa bérür ve ékki miñg-ni ᶜıyāl-nıñg

[82] TS ziyāreti-ġa: YA ziyāretiġā (458b/29)
[83] TS Ḫudā-nıñg: YA Ḫudā-nıñg (458b/29)
[84] TS kesbi: YA kesbidin (459a/1)
[85] TS éligi-de: YA éligide (459a/3)
[86] TS tilese yazlışı: YA tilese (459a/3)
[87] TS ve: YA ve ve (459a/4)
[88] TS yasaġay (*ġay* ekinin üstü çizilmiştir): YA yasaġay (459a/4)
[89] TS ölçek: YA endāze: (459a/4)
[90] YA فِي السَّرْدِ ayetin üstü çizilmemiştir. (459a/5)
[91] YA (459a/5)
[92] TS kéltürüp-tür: YA kéltürüptür (459a/6)
[93] TS Ø: YA kübe (459a/6)
[94] TS miñg-ni: YA miñg (459a/6)

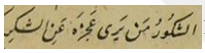
nafaḳası éter édi. ve *Lübāb*-da[95] (3) aytur çün vefāt boldı miñg kübe anıñg ḫızāneside érdi. وَاعْمَلُوا Ve taḳı ayttuḳ biz kim: "Ey Dāvud sén öz (4) ehl ve beytiñg bile ᶜamel ḳılıñgızlar صَالِحًا şāyeste ᶜameli yaᶜnī ḫāliṣ ġaraźlardın إِنِّي dürüstluḳ bile kim mén بِمَا تَعْمَلُونَ (5) olça bile ḳılur sizler بَصِيرٌ körgüci mén ve anıñg lāyıḳıġa cezā bérgümdür."

12. وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ Ve musaḫḫar aytıldı (6) Süleymān-ġa yél. غُدُوُّهَا شَهْرٌ Anıñg barmaġı tañgda bir aylıġ yol barur édi وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ [96] ve kéçede (7) dağı bir ay barmaġı tañgda.[97] Tetmürdin çıḳar[98] ve ḳaylüle Şirāz İstaḫrıda éter érdi. Kéçege Ḳābilġa barur érdi anda kéçe (8) ḳonar érdi. وَأَسَلْنَا Ve revān ḳılduḳ biz anıñg üçün عَيْنَ الْقِطْرِ érilgen baḳır bulaġı-nı tā kāni (9) -din çıḳar erdi aḳar su dék ve ol yéride érdi Yemendin[99] Ṣanᶜā yavuḳıda[100] ve ayı-da üç kün aḳar érdi ve (10) ol baḳırdın her né tiler érdiler basar[101] édi. وَمِنَ الْجِنِّ Ve rām ḳıldı añga ve dīvler-din مَن يَعْمَلُ kişi kim iş (11) ḳılġay érdi[102] بَيْنَ يَدَيْهِ anıñg allı-da[103] بِإِذْنِ رَبِّهِ anıñg Perverdigārı-nıñg fermānı bile ve muḳarrir ḳılduḳ biz. (12) وَمَن يَزِغْ Ve her kim ėvrülse ve māyil bolsa مِنْهُمْ dīvlerdin baş bursa عَنْ أَمْرِنَا bizniñg fermānımızdın ve Süleymān (13) ṭāᶜatı-dın نُذِقْهُ tatturur biz añga مِنْ عَذَابِ yandurulġan ot aẕābı-dın[104] ᶜuḳbā-da ve ayturlar dünyī (14) -de[105] ferişte kim ḳamçı ot-dın élig-de érdi muḳarrir bolup érdi kim müvekkel bolġay dīvlarġa ve her kim Süleymān (15) ᶜaleyhi's-sellem fermānı-dın[106] baş tartsa ol otluḳ tā zebāneni añga urġay ve anı küydürgey.

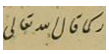
[95] TS Lübāb-da: YA Lübābda (459a/7)
[96] YA وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ ayetin üzeri çizilmemiştir (459a/12)
[97] TS tañgda: YA tañg (459a/12)
[98] TS çıḳar: YA çıḳıp (459a/12)
[99] YS yemen-din: YA yemen (459a/15)
[100] TS yavuḳı-da: YA yavuḳıdın (459a/15)
[101] TS basar: YA bulur (459a/15)
[102] TS érdi: YA Ø (459a/16)
[103] TS alıda: YA alı-da (459a/16)
[104] TS aẕābı-dın: YA aẕābıdın (459a/19)
[105] TS dünyī-de: YA dīn-de (459a/19)
[106] TS fermanı-dın: YA fermanıdın (459a/21)

13. يَعْمَلُونَ Aytar érdiler (16) لَهُ Süleymān üçün مَا يَشَاء olça tiler érdi مِن مَّحَارِيبَ yaḫşı ġurfeler ḫūb manẓarlardın vasīṭ-de (17) kéltürüptür kim miḥrāb menzil-ni[107] ayturlar kim derece bile[108] aṉga barmaḳ kérek ve aytıp-durlar muḥārīb munda uruş-nıṉġ (18) yerleridür. Ve[109] biṉġ ḳalᶜalar ve ercmend ḥisārlar dék ve dīvler Süleymān ᶜaleyhi's-sellem üçün Yemen vilāyeti-de ᶜacīb ḥisār (19) lar yasap érdiler وَرَوَاجِ وَبَيْنُون وَمَنْدَه وَبَيْنَدَه وَفَلْقُوم وَعُمْدَان[110] dék ve anıṉġ emṣāli dék. وَتَمَاثِيلَ [111] (20) Ve yasar érdiler timṣāller ve melāike ve enbiyā ṣūretlerin ᶜaleyhi's-selām[112] vaż ᶜı-da[113] kim ᶜibādet zamānı-da érdiler[114] (21) tā kişiler anı müşāhede ḳılıp hemūl vech bile tapġaylar ol zamānda taṣvīrler ittiḫāẕı mübāḥ édi. Ve *ᶜĀynü'l-Meᶜānī*-de[115] (22) kéltürüptür[116] kim timṣāller témürdin ādemīlerniṉġ ṣūreti bile yasar érdiler. Ḥaḳ Subḥāne uruş vaḳti düşmenler (23) bile rūḥ alarġa urar érdi tā uruş-da ḳavī ve bèrk bolġaylar ve aytıp-dur timṣāl ékki arslan yasap (24) érdiler anıṉġ taḫtınıṉġ üstide ve ékki ḳaçırnıṉġ heyātı aytıp taḫt üstide çün Süleymān ᶜaleyhi's-sellem tilese (25) érdi kim taḫtḳa mingey ol ékki şīr özi-niṉġ bazularını köterür érdiler tā ayaḳ aṉga ḳoyup yuḳarı (26) barur érdi ve çün taḫtda oltursa érdi[117] kerkes-ler özi-niṉġ ḳanat-ları bile aṉga kölege ḳılur érdiler. (27) وَجِفَانٍ Ve ḳılur érdiler anıṉġ üçün yaġaç ayaḳ-lardın[118] ve andın özge كَالْجَوَابِ [119] uluḳ ḥavż-lar dék [134a/1][120] وَقُدُورٍ رَّاسِيَاتٍ ve béyik ḳazanlar üç pāyeġa

[107] TS menzil-ni: YA menzili-ni (459a/23)
[108] TS bile: YA Ø (459a/23)
[109] TS Ø: YA ve (459a/24)
[110] Arapça bir ibare
[111] YA وَتَمَاثِيلَ ayetin üzeri çizilmemiştir. (459a/27)
[112] TS ᶜaleyhi's-selām: YA Ø (459a/26)
[113] TS vaż ᶜı-da: YA vaż ᶜıda (459a/26)
[114] TS érdiler: YA érdi (459a/27)
[115] TS ᶜĀynü'l-Meᶜānī-de: YA ᶜĀynü'l-Meᶜānīde (459a/28)
[116] TS kéltürüptür: YA kéltürüptürler (459a/28)
[117] TS érdi: YA édi (459b/3)
[118] TS ayaḳ-lardın: YA ayak-larnıṉġdın (*-nıṉġ* ekinin üstü çizilmiştir) (459b/4)
[119] YA كَالْجَوَابِ ayetinin üzeri çizilmemiştir (459b/5)
[120] YA (459b/4)

ḳoyġan taġlar dék ve anᵹa on ékki miᵹ bāverci érdi. (2) Kim bu ḳazanlarda[121] aş pişürür érdiler ve henüz Şām vilāyeti-din baᶜżı-sıda munıᵹ dék[122] ḳazanlar taşdın yo (3) nġan mevcūddur. اعْمَلُوا Ve ayttuḳ biz: "Yaḫşı ᶜamel ḳılıᵹızlar آلَ دَاوُودَ ey Āl-i Dāvud[123] شُكْرًا munıᵹ dék[124] niᶜmet-ler (4) niᵹ şükr étmekligi üçün." Ṣābit Benānī ḳuddise sırruh aytıpdur kim Dāvud ᶜaleyhi's-sellem āl[125] kéçe ve kündüz-niᵹ sāᶜat (5) -lerin ḳısmet ḳılıp érdi[126] ve her sāᶜati-de biri alarnıᵹ ḳāyim érdi ilāhī şükriġa ve pādşāhlıġ-nıᵹ ᶜibādeti-ġa.[127] (6) وَقَلِيلٌ Ve azı مِّنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ méniᵹ bendelerim-din şükr étgeyler şekūr anı ayturlar kim köᵹül ve til (7) ve cevāriḥ bile ve vaḳtlarnıᵹ köpregin şükr étmeklik-niᵹ merāsimīn edā ḳılġay. Ve bā-vücūd mundaḳ istiġraḳ (8) şükrde özin şükrdin ᶜāciz bilgey kim şükrniᵹ tevfīḳı niᶜmeti-dür özge şükri-niᵹ müstedᶜī-si ve munda (9) aytıp-durlar. [128] Kéltürüptürler kim Beytü'l-Maḳdis-niᵹ bināsı-nı[129] Dāvud (10) ᶜaleyhi's-sellem ḳıldı[130] ve Süleymān ᶜaleyhi's-sellem anıᵹ tükenmegi-de[131] yaḫşı saᶜy-lar yérge kéltürdi. Henüz bir yıllıġ iş (11) ḳalıp érdi ecel-niᵹ müteḳāżī-sı[132] Süleymān ᶜaleyhi's-sellem-ġa kélip rūḥ emāneti-niᵹ tilekin körsetti. Süleymān (12) özi-niᵹ kişilerige[133] vaṣiyyet ḳıldı kim méniᵹ ölügüm-ni āşkārā ḳılmaᵹız ve méni ölgendin soᵹ méniᵹ (13) tayaḳımġa[134] tayap ḳoyuᵹızlar tā cinler öz ᶜamelleri-din[135] ḳalmaġaylar ve mescidniᵹ işi bitmek-ke bitgey. (14) Pes Süleymān ᶜaleyhi's-selām kim

[121] TS ḳazanlar ve: YA ḳazanlarda (459b/6)
[122] TS munıᵹ dék: YA munıᵹdék (459b/7)
[123] TS āl-i Dāvud: YA Dāvud-i āl (459b/8)
[124] TS munıᵹ dék: munıᵹdék (459b/8)
[125] TS ᶜaleyhi's-sellem āl: علیہ السلام YA (459b/9)
[126] TS érdi: YA érdiler (459b/9)
[127] TS ᶜibādeti-ġa: YA ᶜibādetiġa (459b/10)
[128] Arapça bir ibare
[129] TS bināsı-nı: YA bināsını (459b/14)
[130] TS ḳıldı: YA Ø (459b/14)
[131] TS tükenmegi-de: YA tükenmegide (459b/15)
[132] TS müteḳāżī-sı: muḳtezī (459b/15)
[133] TS kişilerige: YA kişi-lerige (459b/16)
[134] TS tayaḳım-ġa: YA tayaġım-ġa (459b/17)
[135] TS ᶜamelleri-din-YA ᶜameliᵹiz-din (459b/18)

otı yudılar ve anṅa namāz oḳıdılar ve anı tayaḳ-ḳa tayadılar. Dīvler yıraḳdın tirig saġınur érdiler (15) hemūl işge kim alarġa ta^{c}yīn édi ḳıyām körsetür érdiler.[136] Tā bir yıldın soṅ anıṅ tayaġını tübengi[137] üçüni Dabbetü'l-Arż (16) yédi ve ol yérge tüşti. Barça kişige anıṅ ölmegi ma^{c}lūm boldı ve dīvler fi'l-ḥāl ḳaçıp taġlarınıṅ şa^{c}bları ve vādī (17) - lerniṅ kāvāklarıga ḳaştı-lar. [138]

14. فَلَمَّا قَضَيْنَا Pes ol vaḳt kim ḳaza ḳılduḳ biz عَلَيْهِ الْمَوْتَ (18) Süleymān-ġa ölüm-ni ve anı ölüg ^{c}aṣaġa tayandurdılar مَا دَلَّهُمْ delālet ḳılmadı dīvlerni عَلَى مَوْتِهِ anıṅ ölmek-ke.[139] (19) إِلَّا دَابَّةُ الْأَرْضِ Meger yıġaç yégüçi kim yérdin çıḳıp kéldi تَأْكُلُ yér érdi مِنسَأَتَهُ anıṅ tayaġını.[140] فَلَمَّا خَرَّ (20) Pes ol vaḳt kim yıḳıldı Süleymān تَبَيَّنَتِ الْجِنُّ bildiler dīvler. أَن لَّوْ كَانُوا Ol kim eger bolsa érdi kim elbette يَعْلَمُونَ (21) الْغَيْبَ bilür érdiler ġayb-nı cin-niṅ gümānı ol érdiler kim ġayb bilürler ve kişilerge[141] mundaḳ ẓāhir ḳılur (22) érdiler. Ḥaḳ Subḥāne aytur kim eger alar ġayb-ġa dānā bolsalar erdi مَا لَبِثُوا toḫtamas erdiler bir yıl فِي الْعَذَابِ (23) الْمُهِينِ ḫ^{v}ār ḳılġuçı ^{c}aẕāb-da ya^{c}nī şāḳ-ḳa teklīfler kim alarġa ^{c}imāret ^{c}ameli-de érdi.

15. لَقَدْ كَانَ Dürüstluḳ bile (24) kim bar érdi لِسَبَإٍ Sebe ibn[142] Yeşcüb bin Ya^{c}ḳūb bin Ḳaḥṭān evlādı-ġa فِي مَسْكَنِهِمْ alarnıṅ meskenleride (25) آيَةٌ [143] delāleti ve ^{c}alāmeti ṣani^{c} vücūdi ve anıṅ kāmile ḳudretiġa. *Muḫtār*'da kéltürüptür kim Sebeniṅ oġlanların Mārib tigreleride (26) Yemen vilāyeti-din menzili érdi. Ékki taġ-nıṅ arasıda a^{c}lāsıdın tā ol menzil-niṅ esfeliġaça on sékkiz yıġaç (27) érdi ve alarnıṅ şirbi vādīniṅ béyikrekide érdi bulaġıdın

[136] TS dīvler yıraḳdın tirig saġınur érdiler hemūl işge kim alarġa ta^{c}yīn édi ḳıyām körsetür érdiler: YA Ø (459b/19)
[137] TS tübengi: YA tübengü (459b/19)
[138] "Allahu Teālā'nın söylediği gibi" anlamında Arapça bir cümle
[139] TS ölmek-ke: YA ölmekke (459b/23)
[140] TS tabaġını: YA tayaġını (459b/24)
[141] TS kişilerge: YA kişi-lerge (459b/26)
[142] TS ibn: YA bin (459b/29)
[143] YA آيَةٌ ayetin üstü çizilmemiştir (460a/1)

taġ-nıñ[144] آسمدا کاه bar érdi. Kim soñġ [134b/1][145] artuḳsı[146] şecer vilāyeti-din alarnıñ suyı-ġa koşulur érdi ve ḫarāb-lıġ ḳılur édi. Belḳīs-dın kim alarnıñ vilāyeti-niñ (2) vālīye-si érdi tilediler[147] tā seddi baġladı ékki taġ-nıñ arasıda tā aşlı ve artuḳ-sı sular anda yıġılur érdiler. (3) Ve üç töşük ol sedge[148] tertīb ḳıldı. Tā ol béyikrek téşügü-ni açḳay-lar ve su öz ékin-lerige iltgeyler ve azraḳ (4) kim bolsa orta téşük-ni açḳaylar ve soñgı-da[149] tübengi téşük-ni açḳaylar. Ve alar öz menzilleri-niñ öñg ve sol (5) yanıda bāġları bar érdiler. Mīvelik yıġaç-larġa müştemil کما قال اللہ تعالیٰ [150] جَنَّتَانِ [151] ayttı kim Sebe ehli-niñ (6) mesken-leride étildi ékki bostān érdi عَن يَمِينٍ وَشِمَالٍ alarnıñ menzil-leri-niñ sol ve öñg yanı-da (7) egerçe her ṭaraf-da bāġ köp érdi. Ammā yıġaç-ları-nıñ biribirige yavuḳluġı-dın barçası bir bāġ körünür érdi. (8) كُلُوا Ayttı alarnıñ Peyġamberi alarġa kim bilinñgizler مِن رِّزْقِ رَبِّكُمْ öz Perverdigārınñgızınıñ rūzı-sı-dın[152] alarnıñ (9) mīveleri-niñ köplügi. *Meşābih*'de érdi kim kişi zenbīl başıġa ḳoysa érdi ve yıġaç-larnıñ tübidin ötse érdi (10) ol ẓarf tola mīve bolur érdi ansız kim élig bile alġaylar érdi. Pes peyġamber ayttı: "Bu niᶜmet-lerdin yéyinñgizler[153] (11) وَاشْكُرُوا لَهُ ve şükr aytınñgızlar Ḫudāy-ġa. بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ Bu şehr kim Ḫudāy sizlerge anda rūzī bérür arıġ şehri-dür (12) tendürüst hevāy ve çüçük suy[154] ve pāk tofraġı anda bürşe[155] ve bürge ve çıyan bolmas érdi ve bit tonlarda tüşmes (13) érdi. Ġarībi kim anda yétse érdi bitler kim anıñ tonı-da érdi olar érdi وَرَبٌّ غَفُورٌ ve rūzī (14)

[144] TS taġ-nıñ: YA taġı-nıñ: (460a/4)
[145] YA (460a/4)
[146] TS artuḳa-sı: YA artuḳ-sı (460a/4)
[147] TS tilediler: YA tilediler kim (kim kelimesinin üstü çizilmiştir) (460a/6)
[148] TS sedge: YA sedġa (460a/7)
[149] TS soñgı-da: YA soñgıda (460a/9)
[150] "Allahu Teālā'nın söylediği gibi" anlamında Arapça bir cümle
[151] YA جَنَّتَانِ : ayetin üstü çizilmemiştir (460a/10)
[152] TS rūz-sı-dın: YA rūzı-sı-dın (460a/14)
[153] TS yéyinñgizlerde (*-de* ekinin üstü çizilmiştir): YA yéyinñgizler (460a/17)
[154] TS suy: YA suv (460a/18)
[155] TS kopya: YA bürşe (460a/19)

bérgüçi Perverdigār ve sizlerdin şükr istegüçi ve yarılḳağuçı-dur kişi-ni kim tövbe ḳılġay şirk-din.”

16. فَأَعْرَضُوا (15) Pes alar yüz évirdiler öz peyġamberi-din ve şükr étmek-lik körsetmediler. Ve ḫaberdedür kim on üç peyġamber alarġa (16) kéldi ve barçasını tekẕīb kıldılar. Anıñ soñġı peyġamber Ẕil İẕ ᶜĀreyn Ceyşān pādşāhlıġı-nıñ zamanı-da Ḥażret-i (17) ᶜĪsā ᶜaleyhi's-sellem refᶜidın[156] soñ alarġa kéldi ve anı köp ağrıttılar. Ḥaḳ Subḥāne tüzdeki sıçḳan-ların[157] anıñ (18) suy bendiniñ[158] astıdın peydā ḳıldı buyurdı tā bendni téşti-ler ve yarım kéçe érdi kim barçası uyḳuda (19) érdiler[159] bend büzüldü ve seyl ḳıldı. Alarnıñ bāġları ve menzil-leri maġmūr boldı[160] ve kişiler[161] ve tavarlarnıñ köpi (20) helāk boldılar andaḳ kim ayttı kim çün yüz évirdiler. فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ Pes yiberdük biz alarġa سَيْلَ الْعَرِمِ (21) ḳatıḳ seli aytıp-durlar kim ᶜArim sunıñ bendi-dür yā vādī-niñ atı kim su andın kéldi yā tüz sıçḳan-nıñ (22) atı kim bendni téşti وَبَدَّلْنَاهُم ve bedel bérdük biz alarġa بِجَنَّتَيْهِمْ alarnıñ bāġlarıġa. جَنَّتَيْنِ Ékki bāġ ذَوَاتَى (23) أُكُلٍ خَمْطٍ açıḳ mīvelerniñ[162] igeleri وَأَثْلٍ ve şūregez ve munıñ dék[163] yérin[164] cennet aytmaḳ müşākele ṭarīḳi biledür (24) وَشَيْءٍ ve néme مِّن سِدْرٍ [165] künardın قَلِيلٍ az yaᶜnī ol şūrezārlarda az künar mīvesini bérdük[166] biz nādd[167] ḳılġaylar (25) ol fevt bolġan mīvelerdin.

---

[156] TS refᶜi-din: YA refᶜidin (460a/24)

[157] TS sıçḳan-ların: YA sıçḳanlar-nı (460a/25)

[158] TS anıñ suy bendiniñ: YA alarnıñ (460a/25)

[159] TS érdiler: YA érdi-ler (460a/26)

[160] TS maġmūr boldı: YA Ø (460a/27)

[161] TS kişiler: Ya kişi-ler (460a/27)

[162] TS mīvlerniñ: YA mīvelerniñ (460b/3)

[163] TS şūregiz ve munıñ dék: YA şūrgiz ve munlıñ dék (460b/2)

[164] TS yerin: YA yérini (460b/3)

[165] YA مِّن سِدْرٍ : ayetin üzeri çizilmemiştir (460b/3)

[166] TS bérdük: YA Ø (460b/3)

[167] TS nād (*yād* kelimesinin üstüne *nād* yazılmıştır): YA nād (460b/3)

17. ذَٰلِكَ Bu ᶜazābnı[168] جَزَيْنَاهُم pādāş berdük biz alarġa بِمَا كَفَرُوا ol sebeb (26) bile kim niᶜmet küfrānın ḳılıp peyġamberlerġa kāfir boldılar. وَهَلْ نُجَازِي Ve āyā ᶜiḳāb ḳılılġay إِلَّا الْكَفُورَ meger sipās-sız (27) ve ḥafṣ-ı nücāzī oḳur maᶜlūm mütekellim fiᶜli bile ve küfūrni manṣūb aytar. Yaᶜnī ayā pādāş bérür biz meger sipās-sızġa cezā ᶜām-dur [135a/1][169] mümin ve kāfirġa ve mücāzāt kāfirlerniŋ ḫaṣṣasıdur kéltürüptürler kim Sebe ehliniŋ[170] ḳalġanları öz peyġamberi-niŋ (2) ḳaşıġa kėlip ayttılar: "Tanırduḳ[171] biz öz Perverdigārımızını mundın soŋ eger niᶜmet bizge erzānı tutsa şükrsiz[172] ḳılmaġay (3) biz" ve ᶜibādeti ḳılalıŋ kim hīç ḳavm ḳılmaġan[173] bolġaylar Ḥaḳ Subḥāne yana ḳatla niᶜmet éşiklerin alarġa açıp ayttı kim.

18. وَجَعَلْنَا (4) Ve ḳılduk biz بَيْنَهُمْ Sebe ara وَبَيْنَ الْقُرَى الَّتِي ve ol kintler ara kim öz keremimiz bile بَارَكْنَا bereket bérip biz فِيهَا (5) anda Şām vilāyeti-din Filisṭīn ve Ürdūn[174] ve Erīḥā ve Ayliyā yaᶜnī Ḳudüs dék[175] قُرًى ظَاهِرَةً āşkāra maᶜmūr kintler biribirige tutuş.[176] (6) *ᶜAynü'l-Meᶜānī*-de[177] kéltürüptür[178] kim Sebe ehliniŋ menzili érdi Şām-ġaçe tört miŋ dağı yétti yüz miŋ kint peydā boldı (7) وَقَدَّرْنَا [179] ve taḳdīr ḳılduḳ biz فِيهَا السَّيْرَ ol kint-lerde kişileriniŋ[180] yarmaġı-nı[181] yā merāḥil maḳādirin beyān ḳılduḳ. (8) Ve ayttuḳ biz: سِيرُوا "Barıŋızlar فِيهَا ol kintlerde لَيَالِيَ وَأَيَّامًا ve kündüzler ve keçeler." آمِنِينَ İmān tapḳanlar (9)

---

[168] TS ᶜazāb-nı: YA ᶜazāb-ġa (460b/4)

[169] YA (460b/7)

[170] TS Sebenıŋ: YA Sebe ehli-niŋ (460b/8)

[171] TS tanıduḳ: YA tanırduḳ (460b/8)

[172] TS şükrsiz: YA şükrsizlıḳ (460b/9)

[173] TS ḳılmaġan: YA ḳılmaġan (*y* harfinin üstü çizilip *n* yazılmıştır) (460b/10)

[174] TS Ürdūn: YA Ürdün (460b/12)

[175] TS Ḳudüs: YA Ø (460b/12)

[176] TS tutuş: YA tutaş (460b/13)

[177] TS ᶜAynü'l-Meᶜānī-de: YA ᶜAynü'l-Meᶜānīde (460b/13)

[178] TS kéltürüptür: YA Mārībdin (460b/13)

[179] YA وَقَدَّرْنَا : ayetin üstü çizilmemiştir (460b/14)

[180] TS kişilerniŋ: YA kişi-leriŋ (460b/15)

[181] TS yarmağı-nı: YA barmağı-nı (460b/15)

düşmen ve Sibāᶜ-dın ḫalḳ köplügi-niñ ciheti bile yā açmaḳ ve susamak-dın sizleriñ ābādānlıġı-nıñ sebebi bile Sebe (10) niñ ḳalġanları bāzārgān-lıġ başlap Yemen'din Şām-ġa barur érdiler ḳuşluḳ-da kinti-de bolur érdiler ve aḳşam-da (11) kinti-de bolur érdiler. Baylarġa[182] dervīş-lardın iltti-ler kim bizinñ ve alar ara barmaḳ-da hīç[183] farḳ yoḳtur (12) yayaḳ ve ḳalaş bu yolı[184] andaḳ barur kim atlıġ ve bay.

19. فَقَالُوا [185] Pes ayttılar alarnıñ māl-lıḳ-ları:[186] رَبَّنَا "Ey bizinñ Perverdiġārımız (13) بَاعِدْ yıraḳlıġ[187] sal بَيْنَ أَسْفَارِنَا bizinñ bu seferlerimizniñ menzil-leri ara yaᶜnī tüzler peydā ḳıl menzili-din[188] (14) menzili-ġaçe[189] tā kişiler[190] azuḳsız ve rāḥilesiz sefer ḳılalmaġaylar." وَظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ Ve küç ḳıldılar bu duᶜā bile (15) özilerniñ[191] nefsige ve biz ol kint-lerni ḫarāb ḳılduḳ. فَجَعَلْنَاهُمْ Pes ḳılduḳ biz Sebe ehlini أَحَادِيثَ (16) sözler yaᶜnī alardın taᶜaccüb bile aytḳaylar kim abādān-lıġ-dın ḫarāb-lıḳ-ḳa meyl ḳıldılar وَمَزَّقْنَاهُمْ ve tüzdür (17) duḳ biz alarnı. كُلَّ مُمَزَّقٍ Barça tüzdürmaġı tā biri alardın Mārīb-de ḳalmadılar Ġassān ḳabilesi alardın (18) Şām-ġa ve Ḳuḍāᶜa Mekkege ve Esed Baḥreynġa ve Enmār Yeşrib-ḳa ve Cüzām Tihāme ve Ezd ᶜUmmān-ġa. Ve bu kelime ḍarbü'l-meşel boldı kim (19) teferruḳda édi Sebe إِنَّ فِي ذَٰلِكَ dürüstluḳ bile kim olçada yād ḳılduk biz. لَآيَاتٍ Her-āyīne ᶜibretlerdür (20) لِّكُلِّ صَبَّارٍ her ṣabr ḳılġuçıġa miḥne-tlerġa شَكُورٍ sipās aytġuçı-ġa niᶜmet-lerġa. *Keşfü'l-Esrār*'da (21) kėltürüptür kim Sebe[192] ehli ḫoşḥāllıḳ ve fārig-bāl[193] bile[194]

---

[182] TS baylarġa (*ġa* ekinin üstü çizilmiş): YA baylarġa (460b/19)
[183] TS hīç hīç: YA hīç (460/20)
[184] TS yolı: YA yol-nı (460b/20)
[185] YA فَقَالُوا ayetin üzeri çizilmemiştir (460b/20)
[186] TS māl-lıḳ-ları: YA bay-ları (460b/21)
[187] TS yıraḳılġ: YA yıraḳ-lıġ (460b/21)
[188] TS menzili-din- YA menzilidin (460b/22)
[189] TS menzili-ġaçe: YA menziliġaçe (460b/22)
[190] TS kişiler: YA kişi-ler (460b/22)
[191] TS özilerniñ: YA özininñ (460b/23)
[192] TS Ṣabā kopya: YA Sebe kopya (461a/1)
[193] TS bāl: YA bāl-ġa (461a/1)
[194] TS bile: YA Ø (461b/1)

ötkerür érdiler ṣabrsızlıġ sebebi bile ᶜāfiyet-ġa[195] ve şükrsiz (22) lıġ bile niᶜmet-ḳa[196] yétti alarġa olça yétti.

20. وَلَقَدْ صَدَّقَ Dürüstluḳ bile kim rāst taptı عَلَيْهِمْ Sebe ehlige dürüst (23) raḳ oldur kim barça kāfirlerge. إِبْلِيسُ ظَنَّهُ İblīs özi-niṉg gümānını yaᶜnī gümān iltip édi. Şeyṭān benī ādem-ġa (24) şehvet ve ġazab sebebi bile kim alarnıṉg nihādıda ḳoyup-turlar élig tapḳay mén ve alarnı azġurġay mén (25) anıṉg gümānı azġanlar ehliniṉg ḥaḳḳı-da rāst boldı. فَاتَّبَعُوهُ [197] Pes anı igreştiler şirk ve maᶜṣiyet-de (26) فَرِيقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ meger gürūhı mümin-lerdin kim müsteṯnā durlar.[198]

21. وَمَا كَانَ Ve yoḳ ėrdi لَهُ iblīs-ḳā عَلَيْهِم (27) alarġa kim anıṉg gümānı alarda muḥaḳḳaḳ boldı مِّن سُلْطَانٍ tasalluṭı ve istīlāı. إِلَّا لِنَعْلَمَ Meger anıṉg üçün (28) kim ayırġay biz مَن يُؤْمِنُ [199] kişi-ni[200] kim imān kéltürür. بِالْآخِرَةِ Ol sarāy-da[201] مِمَّنْ هُوَ ol kişidin[202] kim ol مِنْهَا [203][135b/1][204] فِي شَكٍّ āḫiret-din gümān-dadur وَرَبُّكَ ve séniṉg yaratḳuçınıṉg عَلَى كُلِّ شَيْءٍ barça némelerge حَفِيظٌ (2) saḳlaġuçıdur.

22. قُلِ Aytḳıl: “Ey Muḥammed Benī Melīḥ-ḳa kim ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُم oḳungızlar alarnı kim gümān iltip siz (3) alarnı Ḫudāy-lar مِّن دُونِ اللَّهِ Ḫudāy-dın özge yaᶜnī ferişteler kim tapınıp sizler oḳuṉgızlar tā alardın menfaᶜat (4) almaḳda ve mekrūhlar defᶜi-de[205] hīç meded tapar sizler. Yaᶜnī alarġa Āferīdgār ᶜavnidin başka iṯtiyār ve iḳtidārı yoḳtur. (5) Yā barça

[195] ᶜāfiyet-ġa: YA ᶜāfiyet-ḳa (461a/2)
[196] TS niᶜmet-ḳa: YA niᶜmet-ġa (461a(2)
[197] TS فَاتَّبَعُوهُ ayetin üstü çizilmemiştir
[198] TS durlar: YA bardurlar (461a/7)
[199] TS مَن يُؤْمِنُ : ayetin üstü siyah mürekkeple çizilmiştir
[200] TS kişi-ni: YA kişini (461a/9)
[201] TS sarayda (da ekinin üstü çizilmiştir): YA sarayda (461a/9)
[202] TS kişidin: YA kişi-din (461a/9)
[203] TS مِنْهَا : ayete dâhil olan bu kısmın üstü çizilmemiştir
[204] YA (461a/10)
[205] TS defᶜi-de: YA defᶜide (461a/13)

kāfirlerni aytḳıl kim oḳunġızlar öz ilāhīńgizni tā hīç icābet ḳılur sizlerni ve néteg icābet ḳılġay-lar.[206] (6) Kim muṭlaḳā لَا يَمْلِكُونَ mālik bolmas-lar alar مِثْقَالَ ذَرَّةٍ ḳārınçḳanınġ tengi-ligi-çeni[207] ḫayr ve şerdin فِي السَّمَاوَاتِ (7) kök-lerde وَلَا فِي الْأَرْضِ ve ne yérde. وَمَا لَهُمْ Ve yoḳtur büt-ler yā feriştelerge فِيهِمَا kök ve yérde مِن شِرْكٍ (8) hīç şirketi ne yaratmaḳda ve ne taṣarruf étmek-de.[208] وَمَا لَهُ Ve yoḳtur Ḫudāy-ġa مِنْهُم ferişteler ve bütlerdin taḳdīr (9) ve tedbīrde مِّن ظَهِيرٍ hīç yārī ve mededkārī.”

23. وَلَا تَنفَعُ الشَّفَاعَةُ Ve asıġ aytmas kişi-niṅ şefā^{c}ati عِندَهُ (10) Ḫudāy ḳaşıda. Ya^{c}nī şefā^{c}at gümānı kim feriştelerge yā bütlerġa ḳılur sizler. Muḥaḳḳaḳ bolmaġusıdur anıṅ üçün (11) kim tilemek asıġ ḳılmas. إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ Meger kişige kim icāzet bérgen bolġay Ḫudāy لَهُ anıṅ üçün[209] (12) şefā^{c}at ḳılmaḳ yā ol icāzet bérilgen bolġay tilemek-ke ve ḳıyāmet küni muntaẓır bolġaylar hem şefā^{c}at ḳılġuçı ve[210] (13) şefā^{c}at étilgüçi. Ve ḳorḳunç-da ve feza^{c}[211] ötkerürler tā Ḥażret-i ^{c}İzzet-din né fermān yétgey ve bu intiẓār (14) -nı ilttürler حَتَّى إِذَا فُزِّعَ tā çün köterseler feza^{c}nı[212] عَن قُلُوبِهِمْ alarnıṅ köṅgül-leridin ve şefā^{c}at (15) icāzetin bérgeyler. قَالُوا Ayturlar ba^{c}żı alardın ba^{c}żı-ġa: مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ “Né néme ayttı[213] sizleriṅ Perverdigārınġız (16) şefā^{c}at bābıda?” قَالُوا الْحَقَّ Ayturlar rāst ve dürüst söz ayttı ve buyurdı kim mü’min-lerge şefā^{c}at ḳılġaylar (17) ne müşrik-lerge. وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ Ve Ḫudāy béyikrek ve uluġraḳdur andın kim peyġamber ve ferişte andın icāzetsiz (18) şefā^{c}at ḳıla alġaylar.

---

[206] TS ḳılġay-lar: YA ḳılġaylar (461a/16)

[207] TS téṅgi-ligi-çeni: YA téṅg-ligi-çeni (461a/16)

[208] TS étmek-de: YA étmekde (461a/18)

[209] TS kim tilemek asıġ ḳılmas إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ meger kişige kim icāzet bérgen bolġay Ḫudāy لَهُ anıṅ üçün: YA Ø (461a/21)

[210] TS ve ve: YA ve (461a/22)

[211] TS feza^{c}: YA feza^{c}-nı (461b/23)

[212] TS ötkerürler tā Ḥāżret-i ^{c}İzzet-din né fermān yétgey ve bu intiẓār (14) nı iltürler حَتَّى إِذَا فُزِّعَ tā çün köterseler feza^{c}nı: YA Ø (461a/23)

[213] TS مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ né néme ayttı: YA مَاذَا قَالَ né néme ayttı رَبُّكُم (ayetin bu kısmının üstü çizilmemiştir) (461a/24)

24. قُلْ مَن يَرْزُقُكُم Aytḳıl: “Kim rūzī bérür sizlerge مِّنَ السَّمَاوَاتِ kök-lerdin yamġur bile (19) وَالْأَرْضِ [214] ve yérdin ot bile?” قُلِ اللَّهُ Ve hem özüñg aytḳıl: “Rūzī bérür Ḫudāy.” Kim ol su^{c}ālġa mundın özge cevābı (20) yoḳtur. Ve eger kāfirler ilzām ḳorḳunçı-dın til bile aytmasalar köñgül bile iḳrār ḳılġuçı-durlar. وَإِنَّا [215] Ve taḳı aytḳıl (21) alarġa kim: “Biz mümin-ler kim özi bérgüçini bir aytḳay biz ve tapınġay biz.” أَوْ إِيَّاكُمْ Yā sizler müşrik-ler kim cemādnı (22) kim imkāniye mertebeleridin tübenrek yoḳtur vācibü'l-vücūdḳa şerīk aytar sizler لَعَلَى هُدًى toġrı (23) yolda biz أَوْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ yā aşkārā azġurmaḳlıġ-da.

25. قُل لَّا تُسْأَلُونَ Aytḳıl: “Sorulmaġuñgızlarlar (24) sizler عَمَّا أَجْرَمْنَا olçadın biz ḳılur biz yamānlıġ-dın. وَلَا نُسْأَلُ Ve biz sorulmaġumızdur[216] عَمَّا تَعْمَلُونَ (25) olçadın sizler ḳılur sizler. Belkim her kişini[217] anıñg ^{c}ameli-din sorgusıdurlar[218] ve anña köre[219] cezā bérgüsidürler.”

26. قُلْ (26) يَجْمَعُ Aytḳıl: “Cem^{c} ḳılur بَيْنَنَا bizinñg ara. رَبُّنَا Bizinñg Perverdigārımız ḳıyāmet küni ثُمَّ يَفْتَحُ pes ḥükm ḳılur بَيْنَنَا بِالْحَقِّ (27) bizinñg ara rāst-lıḳ bile muḥiḳḳ-ni ve viṣāl bostānı-ġa[220] yiberür ve mübṭil-ni ve bāl-i zindānı-ġa.” وَهُوَ الْفَتَّاحُ Ve oldur [136a/1][221] ḥükm ḳılġuçı müşkile ḳażiyyelerde الْعَلِيمُ dānā ḥükm-niñg néteg-lig-ge.

27. قُلْ Aytḳıl: أَرُونِيَ الَّذِينَ “Körsetiñgizler (2) mañga alarnı أَلْحَقْتُم bağlap sizler بِهِ Ḫudāy-ġa شُرَكَاء şerīk-ler. Ya^{c}nī körsetiñgizler tā ḳaysı ṣıfat bile[222] (3) bütlerni ḥaḳ şerīki ḳılur sizler ^{c}ibādet-de.” كَلَّا Bu şerīklik dürüst émesdür. بَلْ هُوَ اللَّهُ الْعَزِيزُ Belkim (4) oldur barçaġa ġālib

[214] TS وَالْأَرْضِ : ayetin üstü siyah mürekkeple çizilmiştir
[215] TS وَإِنَّا : ayetin üstü çizilmemiştir
[216] TS sorulmaġumızdur: YA sorulġumızdur (461b/5)
[217] TS kişini: YA kişi (461b/6)
[218] TS sorġusıdur: YA sorulġusıdurlar (461b/6)
[219] TS köre: YA körde (461b/7)
[220] TS bostānı-ġa: YA bostānıġa (461b/9)
[221] YA (461b/9)
[222] TS bile: YA Ø (461b/11)

Ḫudāvend pes kim anıñg bile şirket ḳıla alur الْحَكِيمُ dānā ṣavāb ḥüḳmleriġa ve mevṣūf (5) bālġa ḥikmet bile. Pes ḳaysı kişige anıñg bile şirket rütbesin bérip bolġay.

28. وَمَا أَرْسَلْنَاكَ Ve yibermedük biz (6) séni ey Muḥammed ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem[223] meger yibermegi ᶜām ve şāmil لِّلنَّاسِ barça kişilerdin[224] aḳ ve ḳaradın. Yā yibermedük biz[225] tükel ḫalāyıḳ-ḳa (7) ve bu ol ḥażret-niñg efḍaliyeti-niñg ḫāṣṣaları-dur. Kim mebᶜūs érdi ādemī-ler ve cinnī-ler-niñg barça efrādı-ḳa.[226] Ve andın (8) özge hīç kişi enbiyādın tükel cin ve ins-ḳa mebᶜūs émes érdi. Ve aytıp-durlar kāffe mübālaġa üçündür ᶜallāme (9) ve nessābe dėk. Yaᶜnī yibermedük biz séni meger ḳaytarġuçı kişilerni[227] şirk-din بَشِيرًا müjde bérgüçi faẓl bile kişilerge[228] (10) kim tevḥīdḳa iḳrār ḳılġay وَنَذِيرًا ve ḳorḳutḳuçı ᶜadl bile anı kim şirk-de isrāf[229] ḳılur. وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ Velīkin (11) kişilerniñg[230] köpregi لَا يَعْلَمُونَ bilmesler séniñg fazilet-leri-niñg ve kemāl-leri-niñg ve alarnıñg mürekkeb (12) cehl séniñg muḫālefeti-ġa tutar.

29. وَيَقُولُونَ Ve ayturlar cehālet farṭı-dın[231] kim مَتَى "Ḳaçan bolġay هَذَا الْوَعْدُ bu ᶜaẕāb[232] (13) vaᶜdesi yā ḳıyāmet ḳıyāmıġaça? إِن كُنتُمْ Eger bar siz sizler yaᶜnī resūl ve mümin-ler صَادِقِينَ rāst aytḳuçı-lar."

30. (14) قُل لَّكُم Aytḳıl: "Sizlerge مِّيعَادُ يَوْمٍ küni-niñg vaᶜdesidür[233] kim çün yétse لَّا تَسْتَأْخِرُونَ soñg kélmes (15) sizler عَنْهُ [234] ol kündin سَاعَةً az miḳdārı zaman-dın وَلَا تَسْتَقْدِمُونَ ve ilgeri-

[223] TS ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem: YA Ø (461b/15)
[224] TS kişilerdin: YA kişi-lerdin (461b/15)
[225] TS biz: YA biz meger (461b/16)
[226] TS efrādı-ḳa: YA efrādı-ġa (461a/17)
[227] TS kişilerni: YA kişi-lerni (461b/19)
[228] TS kişilerge: YA kişi-lerge (461b/20)
[229] TS işrāf: YA isrāf (461b/21)
[230] TS kişilerniñg: YA kişi-lerniñg (461b/21)
[231] TS farṭı-dın: YA farṭıdın (461b/23)
[232] TS ᶜaẕā: YA ᶜaẕāb (461b/23)
[233] TS vaᶜdesidür: YA vaᶜdesi-dür (461b/25)

lik tutmas sizler (16) anꞑga.” Kéltürüptürler kim Mekkeniꞑg kāfirleri kitāb ehlidin Peyġamber ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem aḥvālidin sordılar alar ayttı-lar: “Biz (17) öz kitāblarımızda anınꞑg naᶜtı-nı oḳup biz ol Ḥaḳ Peyġamberdür.” Ebū Cehl ve anınꞑg emsāli[235] ayttı-lar: “Biz sizleriꞑg (18) kitābıꞑgızda daġı imānımız yoḳtur.” Ve bu āyet nāzil boldı.

31. وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا Ve ayttı-lar alar kim imān kéltürmediler kitāb (19) ehliġa kim: “Biz لَن نُّؤْمِنَ imān kéltürmes biz بِهَذَا الْقُرْآنِ bu ḳurān kim Muḥammed ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem-ḳa[236] inip kélür. وَلَا بِالَّذِي Ve ne (20) ol kitābġa[237] daġı kim aytıpdur بَيْنَ يَدَيْهِ andın burun.” وَلَوْ تَرَى Ve eger körseꞑg sén إِذِ الظَّالِمُونَ çün sitemkārlar[238] (21) yaᶜnī müşrik-lerni مَوْقُوفُونَ toḫtatılġan-lar bolġay-lar. عِندَ رَبِّهِمْ Öz Perverdigārı-nınꞑg ḳaşıda yaᶜnī muḥāsebe (22) mevḳūfıda[239] her-āyīne körgey sén ḳatıḳ emri ve köp hevlluḳ işi يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ ḳaytarurlar. Bir berḫı-nı alardın (23) إِلَى بَعْضٍ الْقَوْلَ özge berḫı-nınꞑg sarıġa sözni yaᶜnī muḥāvere ḳılurlar ve sözni [illegible]tururlar. يَقُولُ الَّذِينَ (24) اسْتُضْعِفُوا Ayturlar kim: “Zebūn tutḳan-lar érdiler yaᶜnī tābiᶜ-ler érdiler[240] ve igreşgüçi-ler لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا (25) alarġa kim baş burar érdiler. Yaᶜnī pīşvālar ve büzürg-ler لَوْلَا أَنتُمْ eger bolmasanꞑgızlar érdi sizler. Yaᶜnī siz (26) -leriꞑg ızlālınꞑgız ve iġvānꞑgız bolmasa[241] érdi لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ her-āyīne bolur érdük biz imān ḳéltürgenlerdin. (27) Ammā sizler bizni azġurduꞑgızlar ve imān-dın tıydiꞑgizler.”

---

[234] TS عَنْهُ ayetin üstü siyah mürekkeple çizilmiştir

[235] TS emşāli: YA meşāli (461b/29)

[236] TS Muhammed ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem-ḳa: YA Muhammed-ḳa (462a/2)

[237] TS kitāb-ġa: YA kitāb-ḳa (462a/2)

[238] TS sitemkārlar: YA sitem-kār (462a/3)

[239] TS [illegible]: YA mevkūfı-da (462a/4)

[240] TS érdiler: YA Ø (462a/7)

[241] TS bolmasa (*-sa* eki sin ve elif harfleriyle yazılmış) YA bolmasa (*-sa* eki sin ve he harfleriyle yazılmıştır) (462a/9)

32. قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا Ve ayturlar alar kim boyun tolġap [136b/1][242] érdiler لِلَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا alarġa kim dünyī-de[243] zebūn ve çāresiz tutup érdiler: أَنَحْنُ "Āyā biz (2) صَدَدْنَاكُمْ tıyduḳ biz sizlerni عَنِ الْهُدَى [244] hidāyet ḳabūli-din?[245] بَعْدَ إِذْ جَاءكُم Andın soñg kim kéldi (3) sizlerge بَلْ كُنتُم belkim sizler bar érdiñgizler öz nefsiñgizge مُّجْرِمِينَ yazuḳ ḳılġuçı-lar ve şirk kéltürgüçi (4) –ler."

33. وَقَالَ الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا Ve ayttı-lar alar kim żaᶜīf ve çāresiz érdiler لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا alarġa kim (5) ḥaḳ sözdin baş tartar érdiler: بَلْ [246] "Ne mundaḳ-dur kim biz özümiz bile kāfir bolġan bolġay biz belkim مَكْرُ اللَّيْلِ [247] (6) وَالنَّهَارِ sizleriñg mekriñgiz kündüz ve kéçede biziñg tıyġuçımız érdi imān-dın إِذْ تَأْمُرُونَنَا çün buyurur (7) érdiñgizler bizge أَن نَّكْفُرَ بِاللَّهِ anıñg bile kim kāfir bolġay biz Ḫudāy-ġa[248] وَنَجْعَلَ ve tutḳay biz لَهُ أَندَادًا añga (8) hem-tālar." وَأَسَرُّوا النَّدَامَةَ Ve her ékki gürūh aytmaḳ ve éşitmāḳ-dın soñg peşīmān bolġaylar öz ᶜameli-din ve yaşurġaylar (9) peşīmān-lıġ-nı[249] biribiri-din tā serzeniş-ḳa ḳalmaġaylar. Ve baᶜżı esrārnı iẓhār maᶜnā-sı bile bilürler ve bu lüġāt eżdād (10) -dın-dur yaᶜnī ẓāhir ḳılurlar peşīmān-lıġ-nı.[250] لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ Ol vaḳt kim körgeyler ᶜaẕāb-nı وَجَعَلْنَا الْأَغْلَالَ (11) ve biz ḳılur biz otluḳ ġullarnı فِي أَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوا alarnıñg boynlarıda kim imān kéltürmediler tābiᶜ (12) -ler ve metbūᶜ-lardın müstaḳbel īrādı māżī lafẓı bile vuḳūᶜ taḥaḳḳuḳı-nıñg ciheti-dür. Ve maẓhar vażᶜı mużmer ornıġa alarnıñg (13) aġlāli-niñg mūcī-niñg işᶜārıdur. هَلْ يُجْزَوْنَ Āyā cezā bérilgüsidürler kişiler yaᶜnī bolmas-lar إِلَّا مَا كَانُوا (14) يَعْمَلُونَ meger olça bile bolġay kim ᶜamel ḳılġaylar pes Ḥażret-i Resūl ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem tesliyesi-ġa aytur.

---

[242] YA (462a/12)

[243] TS dünyī-de: YA dünyāda (462a/12)

[244] YA عَنِ الْهُدَى ayetin üstü çizilmemiştir (462a/13)

[245] TS ḳabūli-din: YA ḳābūlidin (462a/13)

[246] YA بَلْ ayetin üstü çizilmemiştir (462a/17)

[247] YA مَكْرُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ ayetin üstü çizilmemiştir (462a/17)

[248] TS Hudāy-ġa: YA Hudāyġa (462a/19)

[249] TS peşimān-lıġ-nı: YA peşimānlıġ-nı (462a/21)

[250] TS peşimān-lıġ-nı: YA peşimānlıġ-nı (462a/23)

34. وَمَا أَرْسَلْنَا (15) Ve yibermedük biz فِي قَرْيَةٍ [251] hīç kinti şehride مِّن نَّذِيرٍ hīç ḳorḳutḳuçı ya[c]nī peygamberi إِلَّا قَالَ meger ol kim ayttılar مُتْرَفُوهَا (16) ol kint-ning mütena[c]im-leri ve mütekebbirleri ol peyġamberlerġa: إِنَّا [252] "Dürüstluḳ bile kim, biz بِمَا أُرْسِلْتُم بِهِ olça bile yiberip (17) sizler anġa ya[c]ni öz gümānınġız bile كَافِرُونَ imān kéltürmegenler ve münkirlermiz."

35. وَقَالُوا نَحْنُ Ve taḳı ayttılar kim: "Biz أَكْثَرُ (18) أَمْوَالًا وَأَوْلَادًا köprek biz māllarda[253] ve oġlanlar ciheti-din ya[c]nī bizing mālımız ve oġlanlarımız sizlerdin köptür.[254] (19) Pes biz risālet da[c]vāsıġa sezā-vārraḳ biz sizlerdin وَمَا نَحْنُ ve yoḳtur biz بِمُعَذَّبِينَ [255] [c]aẕāb étilgen-ler. (20) Ya[c]nī Ḫudāy bizge [c]aẕāb ḳılmaġusıdur anıng üçün kim bizni ni[c]met bile kirāmı ḳılıp-dur pes miḥnet bile ḫ[v]ār ḳılmaġusıdur."

36. (21) قُلْ إِنَّ رَبِّي Aytḳıl dürüstluḳ bile kim: "Méning Perverdigārım يَبْسُطُ الرِّزْقَ kéng ḳılur rūzı-nı لِمَن يَشَاء her kim (22) üçün tilese şirk ve ma[c]siyet ehli-din[256] öz tilemegi bile. Ne anıng kerāmeti üçün وَيَقْدِرُ tar ḳılur her kimge tilese (23) özi-ning ḥikmeti bile ne anıng meẕelleti-ning ciheti bile." وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ Velīkin kişilerning köpregi لَا يَعْلَمُونَ (24) bilmesler ve gümān èltürler māl-larda ve oġlanlarnıng köpregi şeref ve kerāmet üçün-dür ve şāyed kim istidrāc üçün (25) bolġay.

37. وَمَا أَمْوَالُكُمْ Ve yoḳtur māl-lar kim sizlerge bérip biz وَلَا أَوْلَادُكُم ve ne oġlanları kim sizlerge (26) erzānī tutup biz بِالَّتِي تُقَرِّبُكُمْ ol ḫaṣleti bile kim yavuḳ ḳılġay sizlerni. عِندَنَا Bizing ḳaşımızġa زُلْفَى (27) yavuḳ ḳılmağı kim taḳarrüb ṣāliḥa [c]amel bile bolġay ve

---

[251] TS فِي قَرْيَةٍ ayetin üstü siyah mürekkeble çizilmiştir (462a/29)

[252] YA إِنَّا ayetin üstü çizilmemiştir (462b/2)

[253] TS māllar-da: YA māllar (462a/4)

[254] TS köptür: YA köp-dür (462b/5)

[255] YA ayetin üstü çizilmemiştir (462b/6)

[256] TS ehli-din: YA ehlidin (462b/9)

sizlerge ol yoḳtur pes māl-lar ve oġlanlar kişi-ni[257] ḥaḳ-ḳa yavuḳ [137a/1][258] ḳılmas. إِلَّا مَنْ آمَنَ Meger kişige kim imān kéltürgey وَعَمِلَ صَالِحًا ve ḳılġay ᶜameli kim ḳabūl ṣalāḥiyyeti bolġay yaᶜnī (2) öz māl-larını nafaḳa ḳılġay ḥaḳ yolıda ve özi-niñg oġlanlarıġa dīn ᶜameli-ni[259] ögretgey ve ṣalāḥ-da terbiyet (3) körsetgey. فَأُوْلَئِكَ Pes ol gürūh لَهُمْ alarġadur جَزَاء الضِّعْفِ ékki müzd ve yaᶜnī artuḳ-ḳa artuḳ birige (4) on yā köprek tā yétti yüz بِمَا عَمِلُوا olçanıñg sebebi bile kim ḳıldılar yaḫşı-lıḳ-dın. وَهُمْ فِي الْغُرُفَاتِ Ve alar uçmaḥ (5) -nıñg ġurfeleride آمِنُونَ īmin-dürler[260] mekrūhlar ve āfet-ler ve ḳatıḳ-lıġ-lar ve ḳorḳmaḳ-lıḳ-dın.

38. وَالَّذِينَ يَسْعَوْنَ (6) Ve alar kim aşuḳurlar[261] ve saᶜyı körsetürler فِي آيَاتِنَا bizinñg āyetlerimizniñg reddide. Yaᶜnī ḳurān ve inkār ve taᶜn (7) tilin açarlar مُعَاجِزِينَ ḥāleti-de. Kim gümān iltgüçi-lerdürler kim bizni ᶜāciz ḳıla alġaylar anıñg inzāli-din (8) yā kişiler-ni[262] ḳabūl ḳılmaḳ ve imān kéltürmek-din anña أُوْلَئِكَ ol gürūh فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ tamuġ otıda (9) ḥāżır kéltürgendürler.

39. قُلْ إِنَّ رَبِّي Aytḳıl dürüstluḳ bile kim: "Méninñg Aferīdgārım يَبْسُطُ الرِّزْقَ kéng ḳılur rūzını (10) لِمَن يَشَاء her kim üçün tilese مِنْ عِبَادِهِ özi-niñg mümin ve muṭīᶜ bendeleridin ṣarf raḥmet bile. وَيَقْدِرُ (11) Ve tar ḳılur لَهُ anıñg üçün ḥikmet vechi bile. وَمَا أَنفَقْتُم Ve olça nafaḳa ḳılur sizler مِّن شَيْءٍ némedin kim siz (12) -lergedür Ḫudāy yolıda فَهُوَ pes Ḫudāy يُخْلِفُهُ ᶜivaż bérür anña dünyāda yā ẕaḫīre ḳoyar anıñg üçün āḫiret (13) –de." Ve ḥadīṯ-de kélip-dür kim her tanñgda ékki ferişte kökdin iner biri aytar: اعط منفقا خلفا[263] "Ḫudāya nafaḳa ḳılġuçı (14) -ġa ᶜivaż bér." Ve yana biri duᶜā ḳılur kim: اللهم اعط كل ممسك تلفا[264] "Ḳızġanç-nıñg[265] mālını telef ḳıl." وَهُوَ

---

[257] TA kişi-ni: YA kişini (462b/15)

[258] YA (462b/15)

[259] TS ᶜameli-ni: YA ᶜamelini (462b/17)

[260] TS īmin-dürler: YA īmīn-dürler (462b/20)

[261] TS aşḳurlar: YA aşuḳurlar (462b/21)

[262] TS kişiler-ni: YA kişi-ler-ni (462b/24)

[263] Arapça bir ibare

[264] "Allahım cimrinin malını yok et, telef et" Arapça bir cümle

Ve Ḫudāy خَيْرُ (15) الرَّازِقِينَ rūzī bérgüçi-lerniñg yaḫşıraġı-dur ya^{c}nī andın özge néme kişige bérürler vāsıṭa durlar rızḳ (16) yétgürmegde. Ve ḥaḳīḳī rezzaḳ oldur.

40. وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا Ve yād ḳıl küni-ni kim cem^{c} ḳılġay biz Benī Melīḥ-niñg barça (17) -sını cezā üçün. ثُمَّ يَقُولُ Pes aytar biz ve ḥıfẓ her ékki lafẓ-nı yā bile oḳur. Ya^{c}nī Ḫudāy barçanı yıġar pes aytar (18) لِلْمَلَائِكَةِ ferişte-lerge: أَهَؤُلَاءِ إِيَّاكُمْ "Āyā bu gürūhdurlar kim sizlerge كَانُوا يَعْبُدُونَ bar érdiler kim tapındılar?" (19) Ve bu suāl müşrik-lerniñg taḳrī^{c}-niñg ciheti ve alarnıñg tama^{c}ı-nıñg ḳaṭ^{c}ı üçün-dür ferişteler şefā^{c}ati-din.

41. قَالُوا (20) Aytḳaylar ferişteler: سُبْحَانَكَ "Arıġ-lıġ sañgadur. Andın kim séndin özgege tapınġaylar. أَنتَ وَلِيُّنَا (21) Sén sén bizinñg igemiz ve bizinñg ma^{c}būdımız. Ve biz özümiz-ni ḳulluḳda[266] muḳaṣṣır bilür bizni vech bile öz ma^{c}būdımız (22) -nı revā[267] tutalıñg. Yā sén sén bizinñg dostımız مِن دُونِهِم alardın özge ya^{c}nī bizinñg ve alar ara hīç (23) dostluḳ yoḳtur. ve ḥāşā kim alarnıñg tapınmaġı-ġa.[268] Biz rızā bérgen bolġay biz بَلْ كَانُوا belkim bar érdiler kim cehl (24) ve ġavāyet-din tapınur érdiler dīvlerni. Ya^{c}nī alarnıñg fermānın iltür érdiler bāṭıla Ílāhnıñg tapınmaġı-da (25) yā mütemeṣṣil bolur érdiler mütenevvia^{c} ṣūretler bile. Ve alarnıñg ḫayālıġa salur érdiler kim bolar ferişte-lerdürler (26) أَكْثَرُهُم ādemīlerniñg köpregi بِهِم dīvlerge مُّؤْمِنُونَ imān kéltürgüçi-lerdürler ya^{c}nī alarnıñg mütāba^{c}atın (27) ḳılurlar.

42. فَالْيَوْمَ Pes bu kün kim barça ḥükmler Ḫudāy-ġadur لَا يَمْلِكُ mālik bolmas-lar[269] بَعْضُكُمْ ba^{c}żı sizlerdin لِبَعْضٍ [137b/1] [270] ba^{c}ż[271] üçün نَّفْعًا sūdini وَلَا ضَرًّا ve ne ziyānı-nı. Ya^{c}nī

---

[265] Ts ḳızġanç-nıñg: YA Ḫuḍaya ḳızġanç-nıñg (463a/2)

[266] TS ḳulluḳ-da: YA ḳuvalluḳda (463a/10)

[267] TS revā revā (Kelime iki kez yazılmış birinin üstü çizilmiştir): YA revā (463a/11)

[268] TS tapınmaġı-ġa: YA tapınmaġıġa (463a/12)

[269] TS bolmas-lar: YA bolmas (463a/17)

[270] YA (463a/18)

[271] TS ba^{c}ż: YA ba^{c}żı (463a/18)

bāṭıl maᶜbūdḳa özi-niŋ ᶜābidi üçün sūd (2) yétkürmek ve ziyān kétermek ḳuvveti yoḳtur. وَنَقُولُ Ve aytur biz لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ol kişilerge[272] kim cevr ḳıldılar (3) ᶜibādet yérige anıŋ yéridin özgede: ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ "Tatıŋgızlar ot ᶜaẕābı-nı[273] الَّتِي كُنتُم بِهَا (4) ol otı kim bar érdiŋgizler anıŋ bile تُكَذِّبُونَ tekẕīb ḳılur érdiŋgizler ve yalġan saġınur érdiŋgizler."

43. (5) وَإِذَا تُتْلَى Ve çün oḳulsa عَلَيْهِمْ kāfirlerge آيَاتُنَا bizinŋ āyetlerimizni yaᶜnī ḳurān بَيِّنَاتٍ rūşen (6) āyetler قَالُوا ayturlar: مَا هَذَا "Yoḳtur bu kişi yaᶜnī Muḥammed ᶜaleyhi's-sellem[274] إِلَّا رَجُلٌ يُرِيدُ meger kişi kim tiler أَن يَصُدَّكُمْ ol kim (7) tıyġay[275] sizlerni عَمَّا كَانَ ol némedin kim bar érdiler kim dāyim يَعْبُدُ آبَاؤُكُمْ tapınur érdiler anı sizleriŋ (8) atalarıŋgız. Yaᶜnī anıŋ müddeᶜāsı oldur kim sizlerni büt tapınmaġı-dın tıyġay ve dīnī[276] ve āyīni-ġa kim yaŋgı kılıp-dur (9) kirgüzgey özi-niŋ tābiᶜi étgey." وَقَالُوا Ve ayttılar: مَا هَذَا "Yoḳtur bu kelām kim oḳur yaᶜnī ḳurān إِلَّا إِفْكٌ mekr yalġan (10) مُّفْتَرًى toḳulġan ve Ḫudāy-ġa izāfet kılıp-dur." وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا Ve ayttılar alar kim imān kéltürmediler (11) Mekke kāfirlerdin: لِلْحَقِّ "Rāst peyġām-ġa لَمَّا جَاءهُمْ ol vaḳt kim kéldi alarġa." Yaᶜnī ḳurān إِنْ هَذَا yoḳtur bu إِلَّا (12) سِحْرٌ مُّبِينٌ meger aşkārā siḥri alar bu sözni ḳaydın ayturlar.

44. وَمَا آتَيْنَاهُم Ve ḥāl ol kim bérmeydür biz alarga مِّن (13) كُتُبٍ tüben yiberilgen kitāblardın hem-vāre يَدْرُسُونَهَا oḳuġaylar anı ve andın delīl kéltürgeyler ḳurān (14) buṭlānı-ġa. وَمَا أَرْسَلْنَا Ve yibermedük biz alar sarıġa قَبْلَكَ sėndin burun yaᶜnī fıṭrat zamānı-da[277] مِن نَّذِيرٍ hīç (15) ḳorḳutḳuçı yaᶜnī peyġamberi kim alarnı ḥaḳ-ḳa daᶜvet ḳılġay ve anıŋ tekẕībi-ġa ḳorḳutmaḳ körsetgey.

---

[272] TS kişilerge: YA kişi-lerge (463a/19)

[273] TS ᶜaẕābı-nı: YA ᶜaẕābını (463a/20)

[274] TS ᶜaleyhi's-sellem: YA Ø (463a/23)

[275] TS tıyġay: YA telaġay (463a/24)

[276] TS dīnī: YA dünyā (463a/26)

[277] TS zamānı-da: YA zamān (463b/4)

45. وَكَذَّبَ (16) الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ Ve tekẕīb ḳıldılar enbiyānı alar kim alardın burun érdiler. وَمَا بَلَغُوا Ve ḥāl ol kim yétmeydürler (17) Mekke ehli مِعْشَارَ مَا آتَيْنَاهُمْ öndin bérige olça biz bérip érdük alarġa ḳuvvet farṭı ve ᶜömr uzunlugı ve māl (18) köplügi-din. Yā bérmeydür érdük biz burunġı-larġa olçanıñ ᶜaşrı kim seniñ zamānınıñ ehli-ge bérip biz ḥüccet (19) -ler ve burhān-lar ve delālet-ler ve hidāyet-ler esbābı-dın. فَكَذَّبُوا رُسُلِي Pes tekẕīb ḳıldılar burunġı-lar méniñ (20) peyġamberlerimni. فَكَيْفَ كَانَ Pes néteg bolġay نَكِيرِ [278] méniñ inkārım alarġa? Yaᶜnī méniñ ḫoşlamaġanım alarnı[279] ve ᶜaẕāb (21) ḳılmaḳ[280] pes kérek kim séniñ ḳavmiñ[281] dağı ḳorḳḳaylar munıñ dék[282] ḥāllardın.[283]

46. قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُم Aytḳıl: “Mundın (22) özge yoḳtur kim pend bérür mén sizlerge ve irşād ḳılur mén بِوَاحِدَةٍ bir némege. أَن تَقُومُوا Ol néme ol-dur kim ḳopuñgız (23) -lar Peyġamber ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem meclisi-din لِلَّهِ Ḫudāy üçün ve tüzüñgizler مَثْنَى ékki ékki tā biribiriñgiz bile kéngeşiñgizler. (24) وَفُرَادَى [284] ve bir bir tā izdiḥām-dın sizleriñg ḫāṭırıñgız müşevveş bolmaġay ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا pes tefekkür ḳılıñgızlar.” (25) Muḥammed işide ve anıñg ḥāli-niñg mebde’i-din[285] tā bu ġāyet anıñg ṭavrlarını naẓarda kéltürüñgiz. Tā bilgey sizler[286] kim elbette (26) مَا بِصَاحِبِكُم yoḳtur sizleriñg bu yārıñgızġa مِّن جِنَّةٍ hīç dīvānelıġı kim anı risālet daᶜvāsıġa bāᶜiṣ (27) bolġay. Belkim tanur sizler anıñg ᶜaḳlı-nıñg gümānı ve hemūl kāfī-dür anıñg sözi-niñg çın-lıġı-ġa. إِنْ هُوَ Yoḳtur [138a/1][287] ol إِلَّا نَذِيرٌ

[278] TS نكير ayetin üstü çizilmemiştir
[279] TS alarġanı (*ġa* ekinin üstü çizilmiştir): YA alarnı (463b/11)
[280] TS ḳılmaḳa: YA ḳılmaḳ (463b/11)
[281] TS ḳavmüñg (mi ekinin üstü çizilip mü eki yazılmış): YA (463b/12)
[282] TS munıñg dék: YA munıñgdék (463b/12)
[283] TS ḥāllardın: YA māllardın (463b/12)
[284] TS وَفُرَادَى ayetin üstü siyah mürekkeple çizilmiştir: YA وَفُرَادَى ayetin üstü çizilmemiştir (463b/15)
[285] TS mebde’i-din: YA mebdeyi-din kopya (463b/16)
[286] TS sizler (ler ekinin üstü çizilmiştir): YA sizler (463b/17)
[287] YA (463b/20)

لَّكُم meger ḳorḳutḳuçı sizlerni بَيْنَ يَدَيْ vuḳū[c]-dın burun عَذَابٍ شَدِيدٍ ḳatıḳ (2) [c]aẕābı kim aḫiret[288] [c]aẕābı-dur.

47. قُلْ مَا سَأَلْتُكُم Aytḳıl: "Olça tiler mén sizlerni مِّنْ أَجْرٍ müzddin risālet edāsıġa (3) فَهُوَ لَكُمْ pes ol sizlerge ya[c]nī her müzdi kim risālet üçün tiler érdim sizlerge bağışladım murād suāl nefy-dür. (4) Ya[c]nī hīç müzdi tilemes mén. إِنْ أَجْرِيَ Yoḳtur ménińg da[c]vetim-ninńg müzdi. إِلَّا عَلَى اللَّهِ Meger Ḫudāy-ġa[289] وَهُوَ عَلَى (5) كُلِّ شَيْءٍ ve ol barça némelerge شَهِيدٌ tanuḳ-dur.

48. قُلْ إِنَّ رَبِّي Aytḳıl dürüstluḳ bile kim: "Ménińg Perverdigārım يَقْذِفُ (6) بِالْحَقِّ salur ḥaḳ-nı ya[c]nī vaḥy-ni ilḳā ḳılur her kimge tilese yā rāst ve dürüst sözni yayar afāḳ-da murād İslām (7) dīninińg[290] ifşāsı ve anıńg ḥükmleri-ninńg[291] iẓhārıdur. عَلَّامُ الْغُيُوبِ Oldur yaşurunlarnıńg bilgüçi-si (8) ve hīç néme anńga yaşurun émestür."

49. قُلْ جَاء الْحَقُّ Aytḳıl: "Kéldi rāst ve dürüst söz ya[c]nī Ḳurān yā İslām yā Peyġamber (9) bi[c]şeti. وَمَا يُبْدِئُ الْبَاطِلُ Ve yaratmas bāṭıl ya[c]nī iblīs yā büt némeni وَمَا يُعِيدُ ve ḳaytarmas anı ya[c]nī (10) ḳādir émes-dür[292] ḫalḳ ve ba[c]ṣ-ḳa."

50. قُلْ إِن ضَلَلْتُ Aytḳıl: "Eger taydım ḥaḳ yolıdın andaḳ kim gümān iltip sizler (11) فَإِنَّمَا أَضِلُّ pes mundın özge yoḳtur kim tayar mén عَلَى نَفْسِي öz nefsim-ge ya[c]nī anıńg vebāli mańgadur. وَإِنِ (12) اهْتَدَيْتُ Ve eger tüz yol barsam فَبِمَا يُوحِي pes ol sebeb bile dür kim vaḥy yiberür إِلَيَّ ménińg sarıġa. رَبِّي (13) Ménińg Perverdigārım kim hidāyet tevfīḳı anıńg

[288] TS [c]aẓẓābı kim ahiret: YA Ø (463b/21)
[289] TS Ḫudāy-ġa: YA Ḫudāyġa (463b/24)
[290] TS dīn-ninńg: YA dīni-ninńg (463b/27)
[291] TS ḥükmīleri-ninńg: YA ḥükmleri-ninńg (463b/28)
[292] TS émes-dür: YA émestür (464a/1)

ᶜināyeti-ġa vā-bestedür إِنَّهُ dürüstluḳ bile. Kim Ḫudāy سَمِيعٌ éşitgüçi (14) -dür bendelerniñ duᶜāsını قَرِيبٌ yavuḳ-dur niyāzmendler ümīdige.

51. وَلَوْ تَرَى Ve eger körseñ kāfirlerni إِذْ (15) فَزِعُوا üçün ḳorḳsalar ölüm yā yavuḳı-da yā baᶜş vaḳtı yā Bedr küni-de körgey sén[293] hevl-lıġ ᶜacīb işi. فَلَا فَوْتَ (16) Pes bolmaġay hīç fevti yaᶜnī ḳaçmaḳ bile ve ḳurġanı-ġa[294] sığınmaḳ bile ᶜaẕāb alardın fevt bolmaġay. وَ (17) أُخِذُوا Ve tutulurlar مِن مَّكَانٍ قَرِيبٍ yavuḳ yéri-din yaᶜni bir yüzidin bir astıġa yā mevḳıf-din tamuġ-da (18) yā Bedr ṣaḥrāsıdın ḳoyuḳḳa. Baᶜżı tefsīrlerde kélip-dür kim bu āyet Süfyān ve anıñ ḳavmi-niñ şanı-dadur (19) kim aḫirü'l-zamānda ḫurūc ḳılur ve leşkeri Şāmdın Kaᶜbe-i Muᶜaẓẓama زاده الله تعالى شرفا[295] ḫarāb ḳılmaġı-nıñ ciheti-ge tertīb körsetür. (20) Ve ol cemᶜ bādiyedin yérge tüben barur pes aḫẕ ü emn mekān ḳarīb maᶜnāsı bu tefsīr bile oldur kim öz ayaḳ-ları (21) -nıñ astıdın tutulurlar. Ol leşkeriñ tamāmı-dın ékki kişi ḳutulur biri beşāret Mekkege iltür ve biri (22) kim Cuhni nāḫiyesi ayturlar anıñ yüzi éñgibesi-ge évrülüp ḫaber Süfyānı ḳavmiġa yétgürür.

52. وَقَالُوا Ve aytur (23) -lar Mekkeniñ müşrik-leri: "Yā Süfyānı leşker ölüg vaḳtı-da yā ḫısf zamānı آمَنَّا بِهِ imān kéltürdük biz Ḫudāy (24) yā Peyġamber-ġa yā ḥaşrġa. Bizlerni ḳaytarıñgızlar dīni-ge."[296] وَأَنَّى لَهُمُ التَّنَاوُشُ Ve ḳaydın bolġay alarġa ḳaytmaḳ (25) ve ḥafṣ-ı hemze néme siz oḳur ve ol tenāvül maᶜnā-sı bile oḳur. Yaᶜnī ḳaydın bolġay alarġa imān tutmaḳ[297] مِن مَكَانٍ (26) بَعِيدٍ yıraḳ yérdin[298] kim ol aḫiret ᶜālemi-dür ve imān teklīfi-niñ yéri dünyādur ve be's yavuḳı-da aḫiret (27) meşhūd boluptur pes imān sūd ḳılmaġay.

[293] TS sén: YA Ø (464a/8)
[294] TS ḳurġanı-ġa: YA ḳurġanıġa (464a/8)
[295] Arapça bir ibare
[296] TS dīni-ge: YA dünyā-da (464a/18)
[297] TS tutmaḳ (*almaḳ* kelimesinin üstü çizilip *tutmaḳ* kelimesi yazılmıştır): YA almaḳ (464a/19)
[298] TS yér-din: YS yéridin (464a/20)

53. وَقَدْ كَفَرُوا Ve ḥāl ol kim imān kéltürmediler بِهِ [299] Ḫudāy-ġa yā anıñg [138b/1][300] yā anıñg[301] resūli-ġa[302] yā ba^{c}ş-ġa مِن قَبْلُ mundın burun teklīf ḥayyizi-de érdiler. وَيَقْذِفُونَ Ve salur érdiler (2) بِالْغَيْبِ ya^{c}nī[303] ma^{c}nāsız sözlerniñg yabuḳluġı-ġa[304] ya^{c}nī özleri-niñg gümānı bile sözler aytar érdiler. Ve Ḳurān (3) ve Resūl-ġa ṭa^{c}n ḳılur érdiler مِن مَّكَانٍ بَعِيدٍ yıraḳ yérdin ya^{c}nī yıraḳ érdiler olçadın aytur érdiler. Ve (4) bilmes érdiler kimni aytarlar.

54. وَحِيلَ Ve ayrıldı بَيْنَهُمْ alar ara وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ ve olça ara kim (5) ārzū iltür érdiler imān ḳabūli ve dünyāġa ḳaytmaḳdın كَمَا فُعِلَ andaḳ kim ḳılıldı bu ^{c}amel بِأَشْيَاعِهِم (6) alarnıñg eşbāhı-ġa ötken kāfirlerdin مِّن قَبْلُ mundın burun. Ya^{c}nī bes imānın alardın dağı (7) ḳabūl ḳılmadılar إِنَّهُمْ dürüstluḳ bile kim alar كَانُوا bar érdiler فِي شَكٍّ مُّرِيبٍ töhmetke salġuçı ve mużṭarib (8) étgüçi gümānıġa.

Sūretü'l-Fātır

Bi'smillāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm

1. (9) الْحَمْدُ Sitāyiş kim şāyed ve şenāy kim sezā bolġay لِلَّهِ Ḫudāy-ġa[305] kim senā ve sitāyiş sezāvārī oldur, فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ (10) وَالْأَرْضِ kök-ler ve yérlerniñg yeñgi ḳılġuçıs-ı ve peydā ėtgüçidür[306] جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ feriştelerniñg évirgüçi-si[307] (11) رُسُلًا resüllar. Ya^{c}nī yiberür alarnı risālet bile peyġamberlerġa ^{c}aleyhimü's-sellem ve ayturlar ilāhī risāletlerin (12) peyġamberlerġa yétgürürler vaḥy bile ve evliyāġa ilhām bile ve müminlerge ṣādıḳa rüyā

[299] TS بِهِ ayetin üstü siyah mürekkeple çizilmiştir
[300] YA (464a/22)
[301] TS yā anıñg: YA Ø (464a/22)
[302] TS resūli-ġa: YA resūliġā (464a/22)
[303] TA ya^{c}nī: YA Ø (464a/23)
[304] TA yabuḳluġı-ġa: YA yabuḳlıġıġa (464a/23)
[305] TA Ḫudāy-ġa: YA Ḫudāyġa (464b/1)
[306] TS étgüçi-dür: YA étgüçi-si-dür (464b/2)
[307] TS évirgüçi-si (*étgüçi* kelimesinin üstünü çizip *évirgüçi-si* yazmıştır): YA évirgüçi-si (464b/2)

bile. Pes ferişteleriŋ ṣıfatın ḳılur (13) أُولِي أَجْنِحَةٍ ḳanatlar igeleri مَّثْنَى ékki ékki uçmaḳ[308] üçün وَثُلَاثَ ve üç üç وَرُبَاعَ ve tört (14) tört ārāyīş üçün, murād bu sanaḳ-nıŋ ḫuṣūṣiyeti émes. Ve mundın artuḳluḳ-nıŋ nefy kim ḫaberde kélip-tür[309] (15) kim, Cibrīl ᶜaleyhis'sellem-ġa altı yüz ḳanatı barur, يَزِيدُ artuḳ ḳılur Ḫudāy فِي الْخَلْقِ özi-niŋ yaratḳanı-da. مَا (16) يَشَاء Olça tiler yaᶜnī ferişteleriŋ ḳanatlarıda arturur tā tört-din artuḳ bolġay ve dürüst-raḳ oldur (17) kim, murād ḫalḳ-dın ādemīlerdür ve alarnıŋ artuḳluḳ-ları yā ᶜaḳliyye bolġay feṣāḥat ve ᶜilm ve kerem dėk yā cismāniyye (18) on ḫūbluġı ve ékki közniŋ melāhati dék. Ve aytıp-durlar murād yaḫşı ḫaṭ-dur yā muḥabbet artuḳluġı. İmām Kuşeyri (19) raḥmallāh aytıp-dur kim himmet bilig-ligi-dür, yā rıżā taḳdīrġa yā şevk ḳurb mertebesiġa. Ve *Ḥaḳāyıḳ-ı Sülemī*-de[310] kéltürüptür (20) kim tevāżuᶜ uluġlarda ve civānmertlıġ bay-larda ve taᶜaffüf faḳīrlerde ve ṣıdḳ mümin-lerde ve şevḳ muḥibb-lerde. إِنَّ اللَّهَ (21) Dürüstluḳ bile kim Ḫudāy عَلَى كُلِّ شَيْءٍ barça némege mülk risāleti-din ve artuḳluḳ ḫalḳ-da قَدِيرٌ tüvānādur.

2. مَا يَفْتَحِ (22) اللَّهُ Olça açḳay لِلنَّاسِ kişiler[311] üçün ve yiberür alarġa مِن رَّحْمَةٍ özi-niŋ bağışlavı-dın[312] niᶜmet (23) ve ᶜāfiyet ve ṣıḥḥat ve ᶜilm ve tövbe dék. فَلَا مُمْسِكَ Pes alġuçı yoḳtur لَهَا aŋa وَمَا يُمْسِكْ ve olça alġanı kişilerdin (24) öz bağışlavı-nıŋ eşerleri-din. فَلَا مُرْسِلَ Pes hīç yibergüçi yoḳtur لَهُ aŋa مِن بَعْدِهِ anıŋ alġanı (25) -dın[313] soŋ وَهُوَ الْعَزِيزُ ve ol ġālib-dür ḳayta almaḳ-da الْحَكِيمُ ṣavāb işlik yibermekde. Ṣāḥib-i *Keşf'* (26) *ül-Esrār* aytur fehm erbābı aŋgadurlar kim bu āyet mümin-ler ve ᶜirfān ehliniŋ fütūḥı-ġa işāret-dür. Ve fütūḥ anı ayturlar (27) kim ġayb istemeksiz ve tilemeksiz kélgey ve ol ékki ḳısm-dur. Biri

[308] TS uçmak: YA uçmaḥ (464b/5)
[309] TS kélip-tür: YA kélip-dür (464b/6)
[310] TS Ḥaḳāyıḳ-ı Sülemī-de: YA Ḥaḳāyıḳ-ı Sülemīde (464b/12)
[311] TS kişiler: YA kişi-ler (464b/15)
[312] TS bağışladı-dın: YA bağışladıdın (464b/15)
[313] TS alġanı-dın: YS alġanıdın (464b/17)

ṣūriye mūhabları, kesb étilmegen rızk dék. [139a/1][314] Ve özge maᶜneviyye matlūb-ları. Ve ol ledunnī ᶜilmi-dür ögrenmey şeriᶜat-ḳa muvāfıḳ éşitmey köñgülge āşnā Şeyḫ (2) ü'l-İslām ḳuddise sirruh aytıptur[315] kim: "Āh bu ögrenmegen ᶜilm-din gāh anda ᶜırḳ mén gāh anda küygey mén."

3. يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا (3) Ey ādemī-ler! Yād ḳılıñgızlar نِعْمَتَ اللَّهِ Ḫudāy-nıñg niᶜmet-leri-ni[316] kim inᶜām ḳılıp-dur (4) عَلَيْكُمْ sizlerge irsāl ve rızḳ idrārı-dın. هَلْ مِنْ خَالِقٍ Āyā bardur hīç yaratḳuçı غَيْرُ اللَّهِ يَرْزُقُكُم (5) Ḫudāy-dın özge kim rūzī bérgey sizlerge مِّنَ السَّمَاء kök-din yamġur bile وَالْأَرْضِ ve yérdin ot bile? (6) لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ Hīç maᶜbūdı sezā bile yoḳtur meger ol. فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ Pes ḳayda évrülür sizler tevḥīd yolı (7) –dın? [317]

4. وَإِن يُكَذِّبُوكَ Ve eger yalġanġa tutsalar seni Mekke ehli فَقَدْ كُذِّبَتْ pes dürüstluḳ bile tekẕīb ḳılıldılar (8) مِّن قَبْلِكَ yiberilgen-lerni رُسُلٌ séndin burun. Ve alar ṣabr ḳıldılar sén hem iḳtidā ḳıl alarġa ṣabr ḳılmaġda.[318] (9) وَإِلَى اللَّهِ Ve Ḫudāy sarıġa[319] تُرْجَعُ الْأُمُورُ ḳaytarılur barça işler ve sañga ṣabrġa alarġa tekẕīb-ġa cezā bérür. (10)

5. يَا أَيُّهَا النَّاسُ Ey kişiler![320] إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ Dürüstluḳ bile kim Ḫudāy-nıñg vaᶜdesi ḥaşr ve cezāda حَقٌّ [321]rāst (11) -dur ve anda ḫilāf yoḳtur. فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ Pes kérek kim bāzı bérmegey sizlerge ve aldamaġı الْحَيَاةُ الدُّنْيَا (12) dünyīniñg[322] zinde-gānlıġı tā aḫiret-din unutḳay sizler. وَلَا يَغُرَّنَّكُم Ve kérek kim ferişte ḳılmaġay sizlerni (13) بِاللَّهِ Ḫudāy keremi bile الْغَرُورُ bāzī bérgüçi şeyṭān. Yaᶜnī dāyim turmaḳ bile maᶜṣiyet ve yarılḳamaḳ ārzūsın siz (14) -lerniñg

[314] YA (464b/21)
[315] TS aytıptur: YA aytıp-dur (464b/22)
[316] TS niᶜmet-leri-ni: YA niᶜmet-lerini (464b/23)
[317] TS yolı-dın: YA yolıdın (464b/27)
[318] TS ḳılmaġda: YA ḳılmaḳ-da (464b/29)
[319] TS sarıġa: YA sarı-ġa (464b/30)
[320] TS kişiler: YA kişi-ler (465a/1)
[321] TS ayetin üstü siyah mürekkeple çizilmiştir
[322] TS dünyī-niñg: YA dünya-nıñg (465a/2)

köñgüllüñgizde salur ve egerçe bu mümkin-dür. Ammā zehriñg yémek tabīa^{c}t def^{c}i ümīdi bile añga yā muḳāvemet (15) anıñg bile. Büzürgler aytıp-durlar kim iblīs-niñg meṣāyidi-din biri tesvīf-dür tövbede, ya^{c}nī bendeniñg (16) tövbesini tā ḫayrda salur, kim fursat bāḳī-dür naḳd-i ^{c}işret-ni élig-din bérme ^{c}āḳil kérek kim bu firīb bile yoldın (17) barmaġay والفرصة تمرّ مرّ السحاب كلمة[323] séndin ġāfil bolmaġay.

6. إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ Dürüstluḳ bile kim şeyṭān (18) sizlerge عَدُوٌّ düşmen-i ḳadīmi-dür mīrāṣı düşmenlıġ bile. فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا Pes tutuñgızlar sizler anı hem düşmen (19) ve andın ḫaẕer ḳılıp barça ḥāl-larda añga i^{c}timāt körsetmeñgizler. Büzürgi-din sordılar kim: "Néteg şeyṭān-nı düşmen (20) tutalıñg biz?" Ayttı: "Ārzūsuñgı-dın barmañgızlar ve nefs-i hevāsı-nıñg mütābī^{c} bolmañgızlar. Ve her né ḳılsañgızlar kérek (21) şer^{c} muvāfıḳı ve ṭab^{c} muḫālifi[324] bolġay إِنَّمَا يَدْعُو mundın özge yoḳtur kim oḳur şeyṭān hevā itbā^{c}ı-ġa ve dünyā meylige." (22) حِزْبَهُ Özi-niñg gürühı-nı[325] ya^{c}nī igreşgüçiler ve fermān kötergüçilerni لِيَكُونُوا tā bolġaylar āḫiret-de (23) anıñg bile مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ ot yārlarıdın ya^{c}nī tamuġ-nıñg mülāzım-ları.

7. الَّذِينَ كَفَرُوا Alar kim kāfir (24) boldılar ve şeyṭān da^{c}veti-ni ḳabūl kıldılar لَهُمْ alarġadur عَذَابٌ شَدِيدٌ ḳatıḳ ^{c}aẕābı āḫiret-de. وَالَّذِينَ (25) آمَنُوا Ve alar kim imān kéltürdiler ve şeyṭān-ġa muḫālefet ḳıldılar وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ve ayttılar ḫālis ve arıġ (26) ^{c}amel-ler, لَهُم مَّغْفِرَةٌ alarġa yarılḳamaġı-dur alarnıñg Perverdigārı-dın وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ve uluġ müzdi ya^{c}nī (27) vāfir şevāb cennet-de.

[323] " Fırsat bulut gibi geçiyor" anlamında Arapça bir cümle

[324] TS muḫālifī: YA muḫāġalifi (465a/13)

[325] TS gürühı-nı: YA gürühını (465a/14)

8. أَفَمَن زُيِّنَ Āyā kişi kim ārāste boldı لَهُ anınñg üçün سُوءُ عَمَلِهِ anınñg ᶜameli-ninñg [139b/1][326] ḳabīḥi-ni فَرَآهُ pes kördi ol ḳabīḥ ᶜamel حَسَنًا yaḫşı bolġay kişi dék kim temeyyüz ḳılġay yaḫşı-nı yaman-dın (2) ve her biri-ni körse ṣıfatı bile kim vāḳıᶜ bolġay. *Muvażżaḥ*-da kéltürüptür kim murād Ebū Cehl-dür yā ᶜĀṣ bin Vāil ve alarnıñg (3) ᶜameli-ninñg yamanı şirk ve tekẕīb-dür. Māverdī aytur murād Yehūd ve Naṣarī-dürler ve alarnıñg yamanlıġı ᶜināḍ ve mükābere (4) -dür Peyġamber ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem-ġa yā Ḫavāric.[327] فَإِنَّ اللَّهَ Pes dürüstluḳ bile kim Ḫudāy يُضِلُّ ḳoyar ve azdurġay. مَن يَشَاء (5) Her kimni tilese وَيَهْدِي ve yol körsetür ve tevfīḳ bérür, مَن يَشَاء Her kimni tilese فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ pes kérek (6) kim barmaġay seniñg nefsiñg. Yaᶜnī helāk bolġay عَلَيْهِمْ alarnıñg azmaḳlıġı-ġa حَسَرَاتٍ mütevālī ḫasret-ler (7) üçün kim bérsén ve türlüg türlüg teessüf-lerniñg kim bardur alarnıñg nā-ḫoş fᶜilleriġa kim biri andın (8) ḫasret muḳteżī-si-dür. Yaᶜnī ḳayġurma ve cān alarnıñg[328] işide bérme إِنَّ اللَّهَ dürüstluḳ bile kim Ḫudāy عَلِيمٌ dānādur (9) بِمَا يَصْنَعُونَ olça bile ḳılurlar ve añga alarġa cezā bérgüsidür.

9. وَاللَّهُ Ve ḥaḳ Ḫudāy الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيَاحَ oldur kim, (10) yiberdi yıllarnı yaᶜnī şimāl ve ḳabūl ve cenūb فَتُثِيرُ pes ḳopardılar alar سَحَابًا bulut-nı māżī érdi. (11) Mużāriᶜ lafżı bile bu ṣūret-niñg istiḥżārınıñg[329] ciheti müştemil ḥikmet-ḳadur. فَسُقْنَاهُ Pes sürdük biz (12) ol bulut-nı ᶜudūl tekellüm-ġa fiᶜl iḫtiṣāṣı-nıñg ciheti-dür yaᶜnī biz ḳılar alur biz pes kim sürer biz إِلَى بَلَدٍ مَّيِّتٍ (13) ölgen ve efsürde yérige. Yaᶜnī anıñg tirgüzmegige فَأَحْيَيْنَا pes tirgüzdük biz بِهِ الْأَرْضَ su[330] bile kim bulut-dın (14) indi yérge بَعْدَ مَوْتِهَا anıñg ölgeni ve efsürdeligi-din soñg

[326] YA (465a/20)

[327] TS Ḫavāric: YA Ø (465a/24)

[328] TS nā-ḫōş fᶜil-leriġa kim biri andın (8) ḥasret muḳteżīsidür yaᶜnī ḳayġurma ve cān alarnıñg: YA Ø (465a/29)

[329] TS istiḥżārnıñg: YA istiḥżārınıñg (465b/3)

[330] TS su: YA suyı (465b/5)

كَذَلِكَ النُّشُورُ munıñg dék-dür[331] tirgüzmek. (15) Yaᶜnī ölgenlerni tirgüzmegi ve koparmaġı[332] ölüg-lerni maḳdür ▫ ṣıḥḥat-de yeksān-dur.

10. مَن كَانَ Her kim bolsa kim özi (16) üçün يُرِيدُ الْعِزَّةَ tilese ercmendlıġ kérek kim ᶜizzet tilegey Ḫudāy tapınmaġı-dın[333] فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا pes Ḫudāy-ġa (17) dur barça ᶜizzet. Ve anıñg ᶜizzeti bile resūl ve mümin-ler müteᶜazzizdürler. ولله العزة ولرسوله وللمؤمنين[334] ᶜİzzet anıñg (18) mülāzemeti-de ve mezellet anıñg muḫālefetidedür.[335] إِلَيْهِ Anıñg rıżāsı sarıġa yā anıñg ḳabūli-niñg dergāhıda يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ (19) yuḳarı barur arıġ sözler yā ṣaḥīfeleri kim alar anda bitik-lik-dürler yuḳarı çıḳmaḳ meyli ḳılur. (20) وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ Ve şāyeste ᶜamel يَرْفَعُهُ köterür anı ve ḳabūl yérige yétgürür kim yalġuz yaḫşı ᶜamelsiz söz kim iḫlāṣ-dur. (21) Asıġ ḳılġuçı émestür yā kelimü'ṭ-ṭayyib duᶜādur ve ṣāliḥ ᶜamel miskīn-lerniñg ṣadaḳası[336] ġālib-de duᶜālar icābeti taṣadduḳ-lar (22) biledür yā kelim imām-lar duᶜāsı-dur. Ve āmīn aytmaḳ ᶜamel cemāᶜati-ler yā kelim ġazā tekbīri-dür ve ᶜamel ḳılıç urmaḳ yā kelim istiġfār (23) ve ᶜamel peşīmānlıġ ve bu barça ṣūret-de kelim kötergüçi-si ᶜamel-dür. Ve baᶜżı fāᶜil żamīri-ni[337] yürfeada kelimü'ṭ-ṭayyib-ḳa ᶜāyid tutar (24) -lar kim "Lā İlāhe İllāllah" ḳavli-dür. Ve ayturlar tevḥīd köterür ᶜamel-ni ᶜamellerniñg kötermegi[338] tevḥīd biledür bir vech *Keşşāf* (25) da oldur kim, Ḫudāy köterür yaḫşı ṣāliḥ ᶜamel-ni. Yaᶜnī anıñg ḳadar ve mertebesini bég ḳılur murād muḫliṣ muvaḥḥid-niñg (26) ᶜamelidür kim hīç néme anıñg ḳıymeti bile yoḳtur. Ve işi kim ribā anıñg[339] bile ḳoşulġan bolġay barçadın

---

[331] TS mınıñg dék-dür: YA munıñgdék-dür (465b/6)

[332] TS ḳopmarġa: YA ḳoparmaġı (465b/7)

[333] TS tapınmaġı-dın: YA tapınmaġıdın (465b/8)

[334] Münāfiḳūn suresi 8. Ayete işaret edilmektedir.

[335] TS muḫāfeti-dedür: YA muḫāfeti-dür (465b/10)

[336] TS ṣadaḳası: YA ṣadaḳa (465b/14)

[337] TS żamīr-i-ni: YA żamīrini (465b/17)

[338] TS kötermegi (kötermegi kelmesinin üstü çizilip yerine قصد آمرتو ماضی yazılmıştır): YA kötermegi (465a/18)

[339] TS Ø : YA kim hīç néme anıñg ḳıymeti bile yoḳtur ve işi kim ribā anıñg (465b/20)

ḫ^{v}ārraḳ ve (27) miḳdārsızraḳ-dur. وَالَّذِينَ Ve alar kim يَمْكُرُونَ السَّيِّئَاتِ[340] yaşururlar ve ḳılur yaman mekrlerni murād Ḳureyş-niñg [140a/1][341] mekrleri-dür. Ḥażret-i Resūl ṣalla'llāhü ^{c}aleyhi ve sellem nisbeti-ġa ve olça Dārü'l-Nedve'de saġış ḳıldılar alarnıñg bāreside (2) ḳabamaḳ ve öltürmek ve çıḳarmaḳ-dın andaḳ kim Sūretü'l-Enfāl'de oḳı لَهُمْ[342] alarġadur. Ya^{c}nī mekr ḳılġuçılarġadur (3) عَذَابٌ شَدِيدٌ ḳatıḳ ^{c}aẕābı āḫiret-de وَمَكْرُ أُوْلَئِكَ ve ol gürūhnıñg mekri هُوَ يَبُورُ ol kāsid (4) bolur ve ilgeri barmas.[343]

11. وَاللَّهُ خَلَقَكُم Ve Ḫudāy yarattı sizlerni ya^{c}nī sizlerniñg atañgızını[344] مِّن تُرَابٍ (5) tofraḳ-dın ثُمَّ مِن نُّطْفَةٍ soñg sizlerni nuṭfedin. ثُمَّ جَعَلَكُمْ Pes ḳıldı sizlerni أَزْوَاجًا türlüg[345] ṣınıflar (6) yā érler ve ḫatun-lar kim müzāvece ḳılġay sizler. وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنثَى Ve yük tutmas ya^{c}nī oġuldın hīç ḫātunı (7) وَلَا تَضَعُ ve ḳoymas olça anıñg ḳursaġı-dadur.[346] Ya^{c}nī toġurmas إِلَّا بِعِلْمِهِ meger anıñg biligi bile. Ya^{c}nī her biri-niñg (8) ḥamli ve vaż^{c}ı ve müddeti ve zamānı anıñg ma^{c}lūmı-dur. وَمَا يُعَمَّرُ Ve tiriglig bérilmes مِن مُّعَمَّرٍ hīç uzun ^{c}ömri (9) وَلَا يُنقَصُ ve az aytılmas مِنْ عُمُرِهِ özge mu^{c}ammeri-niñg ^{c}ömri-din.[347] Ya^{c}nī kim uluġı mu^{c}ammerniñg ^{c}ömri-ġa yétmes (10) murād oldur kim yoḳtur ^{c}ömri-niñg artuḳluġı ve anıñg noḳṣānı. إِلَّا فِي كِتَابٍ Meger *Levḥ-ı Maḥfūẓ*-da ya^{c}nī zindegān-lıġ-nıñg[348] (11) uzunluġı ve ḳısḳalığı muḳarrer ve muḳadder[349] bolupdur. إِنَّ ذَلِكَ Dürüstluḳ bile kim ^{c}ömrniñg uzunluġı ve ḳısḳalığı-nıñg (12) taḳdīri إِنَّ ذَلِكَ Ḫudāy-ġa asān-dur.

---

[340] TS Ø : YA sızraḳ-dur وَالَّذِينَ ve alar kim يَمْكُرُونَ السَّيِّئَاتِ (465b/21)

[341] YA (465b/22)

[342] TS ayetin üstü siyah mürekkeple çizilmiştir

[343] TS barmak (mak ekinin üstüne ġay eki yazılmıştır): YA barmas (465b/26)

[344] TS ya^{c}nī sizlerniñg atañgızni: YA ya^{c}nī sizlerni ya^{c}nī sizlerniñg atañgızını (465b/26)

[345] TS türlüg (türlüg kelimesinin üstü çizilmiştir): YA türlüg (465b/28)

[346] TS ḳursaġı-dadur: YA ḳursaġıdadur (466a/1)

[347] TS ^{c}ömri-din: YA ^{c}ömridin (466a/3)

[348] TS zindegān-lıġ-nıñg: YA zidegānlıġ-nıñg (466a/5)

[349] TS muḳadder: YA Ø (466a/5)

12. وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ Ve téng émes-dür ékki deryā. هَذَا عَذْبٌ (13) Ol çüçük su[350] فُرَاتٌ singüçi. وَهَذَا Ve ol biri, مِلْحٌ açıḳ şūr su أُجَاجٌ açıḳ-lıġ. وَمِن كُلٍّ Ve her biri-din (14) bu ékki deryādın, تَأْكُلُونَ yér sizler لَحْمًا طَرِيًّا tāze éti ya[c]nī balıġ. وَتَسْتَخْرِجُونَ Ve çıḳarur sizler şūr deryā (15) -dın حِلْيَةً dürr ve lü'lü ve mercān-dın تَلْبَسُونَهَا kéyer[351] sizler ya[c]nī kéyerler[352] sizlerning ḫatun-larıngız ve. (16) Ve[353] ba[c]żı angadurlar kim bu mü'min ve kāfirning ḍarb'ül-meṣeli-dür kim téng-lig alar ara ṣūret baġlamas kim biri (17) imān ḥalāveti-din [c]irfān [c]aẕbı-nıng [c]aynı-dur ve yana biri işyān açıḳlıġı-dın küfr ve ṭuġyān icāḥı-nıng baḥrı. وَتَرَى الْفُلْكَ (18) Ve körer sén kémelerni فِيهِ her biri-de ol ékki deryādın مَوَاخِرَ sunı yarġuçı-lar ve barġuçı-lar anda لِتَبْتَغُوا (19) tā istegey sizler مِن فَضْلِهِ Ḫudāy bağışlavı-dın. Ya[c]nī sūd bāzergānlıġ-da وَلَعَلَّكُمْ ve şāyed sizler تَشْكُرُونَ (20) şükr aytḳay sizler Ḫudāy-ġa andaḳ ni[c]meti-ġa.

13. يُولِجُ اللَّيْلَ Kirgüzür kéçeni فِي النَّهَارِ kündüzde. Ya[c]nī miḳdār kéçedin (21) kündüzde arturur tā kündüz artuḳ bolur kéçe zamānı-da.[354] Ol ékki rabī[c]ī ve ṣayfī-ning-dür ékki rub[c]i-de. وَيُولِجُ النَّهَارَ (22) Ve dāḫil ḳılur kündüzni فِي اللَّيْلِ kéçede ya[c]nī kündüz-ning sā[c]at-lerini kéçede arturur tā kéçening sā[c]at-leri artuḳ (23) bolġay kündüz-ning sā[c]at-leri-de.[355] Ol şitevī ve ḫarīfī-ning ékki rub[c]i-dedür. وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ Ve rām ḳıldı (24) ḳuyaş ve ay-nı ya[c]nī özi-ning fermānı-nıng musaḫḫiri ḳıldı. كُلٌّ يَجْرِي Her biri neyyireyn-din barur لِأَجَلٍ مُسَمًّى atalġan (25) vaḳtiġaça ya[c]nī tā bilgülüg zamānıġaça özi-ning aylanmaġı-nı[356] tamām ḳılġay yā[357] tā ḳıyāmet küni kim öz kézmegi-din[358] ḳalġay. (26) ذَلِكُمُ اللَّهُ Ve ol Ḫudāy kim,

[350] TS çüçük: YA Ø (466a/7)
[351] TS kéyer: YA kéter (466a/10)
[352] TS kéyerler: YA kéterler (466a/10)
[353] TS ve: YA Ø (466a/10)
[354] TS zamānı-da: YA zamānıda (466a/16)
[355] TS sā[c]at-leri-de: YA sā[c]at-leride (466a/19)
[356] TS aylanmaġı-nı: YA aylanmaġını (466a/21)
[357] TS yā: YA Ø (466a/21)
[358] TS kézmegi-din: YA kézmegidin (466a/22)

bu némelerniñg yaratḳuçı-sı[359] ve ḳılġuçı-sıdur.[360] رَبُّكُمْ Sizleriñg Āferīdgārıñgız ve (27) Perverdigārıñgızdur. لَهُ الْمُلْكُ Añgadur pādşāhlıġ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ ve alarnı kim oḳur sizler ve tapınur [140b/1][361] sizler. مِن دُونِهِ Andın özge مَا يَمْلِكُونَ mālik bolmas-lar مِن قِطْمِيرٍ ḥurması-nıñg dānesi-niñg[362] ve térisini.[363] (2) Pes mālik ᶜale'l-ıṭlāḳ ve istiḥḳāḳ-lıḳ maᶜbūd oldur.

14. إِن تَدْعُوهُمْ Eger oḳusañgız alarnı kim sizleriñg (3) bāṭıl maᶜbūdlarıñgızdurlar yaᶜnī duᶜā ḳılsañgızlar asıġ tartmaḳ[364] üçün yā żararını kétermek لَا يَسْمَعُوا éşitmes-ler. (4) دُعَاءكُمْ Sizleriñg oḳuġanıñgızını anıñg üçün kim cemāddurlar ve cemādḳa éşitmeklik bolmas. وَلَوْ سَمِعُوا (5) Ve eger farż yolı bile éşitseler مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ ve[365] ḳabūl ḳılmaslar sizlerni ve sizleriñg murādıñgızını bérmes-ler. (6) Anıñg üçün kim ḳādir émestürler asıġlarnıñg yétgürmegi ve mekrūhlarnıñg kétermegi-ge وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ ve ḳıyāmet (7) küni يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ kāfir bolġaylar sizleriñg şirk kéltürmeñgizge. Yaᶜnī muᶜterif bolġaylar ol şirk-niñg (8) buṭlānı-ġa kim sizler kéltürüp sizler yā münkir bolġaylar sizleriñg tapınġañgızġa ve aytḳaylar: ما كنتم إيانا تعبدون[366] (9) وَلَا يُنَبِّئُكَ Ve ḫaber ḳılmas işler ḥaḳīḳī-din hīç ḫaber ḳılġuçı مِثْلُ خَبِيرٍ dānā dék işler ḥaḳīkī-ġa[367] kim ol Ḫudāvend (10) -dür Subḥāne ve Teᶜālā. Ṣāḥib-i *Lübāb* kéltürüptür kim meṣel iżāfeti Ḫudāy-ġa cāyiz émestür pes bu meṣelidür.[368] ᶜArab kelāmı-da (11) şāyiᶜ bolġan ve istiᶜmāl ḳılurlar muḫbiri-niñg iḫbārıda kim anıñg sözi في نفس الامر معتمد عليه وموثوق به[369] bolġay.

---

[359] TS yaratḳusı: YA yaratḳuçı-sı (466a/22)

[360] TS ḳılġuçı-sıdur: YA ḳılġuçı-sı-dur (466a/22)

[361] YA (466a/24)

[362] TS dānesi-niñg: YA dānesi (466a/25)

[363] TS térisisin (*-sin* ekinin üstü çizilmiştir): YA téri-sini (466a/25)

[364] TS tatmaḳ: YA tartmaḳ (466a/27)

[365] TS ve: YA Ø (466a/29)

[366] Yunus suresi 28.ayete işaret edilmektedir.

[367] TS ḥaḳīḳī-ġa: YA ḥaḳīḳtī-ġa (466b/5)

[368] TS meṣeli-dür: YA mesel-dür (466b/6)

[369] Arapça bir ibare

15. (12) يَا أَيُّهَا النَّاسُ Ey kişiler![370] أَنتُمُ الْفُقَرَاء Sizler muḥtāc-lar sizler إِلَى اللَّهِ Ḫudāy-ġa yaᶜnī anıñ özi-si (13) ve anıñ yarılḳamaġı ve anıñ ḫoşnūdluġı ve anıñ uçmaḥı-ġa. وَاللَّهُ Ve Ḫudāy هُوَ الْغَنِيُّ ol, né niyāzdur ve (14) özi-niñ muṭlaḳ ġınāsı bile münᶜim barça mevcūdlarġa الْحَمِيدُ ökülgen ᶜām niᶜmet ve şāmil faẕl-ġa. Ve bilmek kérek kim (15) mümkine māhiyyet-ler vücūdda muḥtāc-durlar fāᶜil-ġa ve [371] işaret añgadur. Ve Ḥaḳ Subḥāne ẕāti kemāli-niñ ḥasebi bile (16) ᶜālem ve ᶜālem-leri-niñ vücūd-dın müstaġnī-dür. Ve [372] ᶜibāret andın-dur ve çün ism-ler kemāli-niñ ẓuhūrı (17) mevḳūf-dur mümkināt ᶜayān-ları-nıñ mevcūdı-ġa. Pes anıñ icādı-da kim niᶜmeti-dür kibri ve ḥamd müstaḥaḳı-dur el-ḥamīd (18) kelimesi añga īmā[373] körsetür.

16. إِن يَشَأْ Eger tilese Ḫudāy يُذْهِبْكُمْ iltür sizlerni yér yüzidin yaᶜnī helāk ḳılur. وَيَأْتِ (19) بِخَلْقٍ Ve kéltürür yaratġanlar جَدِيدٍ yeñgi yaᶜnī ḳavmi kim sizlerdin fermān kötergüçirek bolġaylar yā gürūhı kéltür (20) -gey kim kişi körmegen ve éşitmegen bolġay.

17. وَمَا ذَلِكَ Ve yoḳtur sizleriñ iltmeñgiz ve özgeleriñ kéltür (21) -megi عَلَى اللَّهِ Ḫudāy-ġa بِعَزِيزٍ düşvār.

18. وَلَا تَزِرُ Ve kötermes وَازِرَةٌ yazuḳ ḳılġuçı nefsi وِزْرَ أُخْرَى (22) özge nefsi-niñ yazuḳı-nıñ yükin. وَإِن تَدْعُ Ve eger oḳusa مُثْقَلَةٌ aġır yüklük nefsi-ni,[374] özge-niñ yazuḳı-dın[375] (23) إِلَى حِمْلِهَا kötermek-ke baᶜżı anıñ yazuḳlarıdın لَا يُحْمَلْ köterilmes مِنْهُ anıñ yazuḳı-dın[376] néme. Yaᶜnī (24) oḳulġan hīç néme oḳuġuçı-nıñ yazuḳı-nı kötermes وَلَوْ كَانَ ve

[370] TS kişiler: YA kişi-ler (466b/8)
[371] Fātır suresi 15.ayetin bir parçası yazılmıştır
[372] Fātır suresi 15.ayetin bir parçası yazılmıştır
[373] TS īmā: YA īmā’ (466b/15)
[374] TS nefsi-ni: YA nefsini (466b/20)
[375] TS yazuḳ-dın: YA yazuḳıdın (466b/20)
[376] TS yazuḳı-dın: YA yazuḳıdın (466b/21)

egerçe bolsa ذَا قُرْبَى ḳarındaşlıġ igesi. (25) Yaᶜnī her néçe özi-niñg ḳarındaş-ları[377] ve kişileri-niñg[378] yazuḳluḳı-nı[379] oḳusa ve derḫāst ḳılsa kim néme alarnıñg (26) ḫaṭālarıdın kötergey hīç kim ḳabūl ḳılmaġay anıñg üçün kim barça özi bile dermānde bolġaylar. إِنَّمَا تُنذِرُ (27) الَّذِينَ Mundın özge yoḳtur kim: "Sén ey Muḥammed! Ḳorḳutḳay sén alarnı kim يَخْشَوْنَ رَبَّهُم ḳorḳarlar özi-niñg Perverdigārı-dın[380] [141a/1][381] بِالغَيْبِ[382] yabuḳ-luḳ-ḳa. Yaᶜnī ḫalvet-lerde ḳorḳmaḳ-lıḳ eşeri[383] alarġa ẓāhirdur ne soḥbet-lerde yā anıñg ᶜaẕābı alar (2) -dın yā yoḳluḳ-dur ḳorḳarlar andın anı körmey.[384] وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ Ve ḳāyim tutup-dur namāznı ḳorḳuçı (3) -lar ve namāz oḳuçı-larnıñg taḫṣīṣi ḳorḳutmaḳ bile cihet oldur kim, alarnıñg bile asıġ alġuçıdurlar. (4) وَمَن تَزَكَّى Ve her kim arıġ bolsa yazuḳ-lardın فَإِنَّمَا يَتَزَكَّى pes mundın özge yoḳtur kim arıġ bolġay لِنَفْسِهِ[385] özi (5) -niñg nefsi[386] üçün anıñg[387] üçün kim anıñg asıġı añga ḳaytḳuçı-dur. وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ Ve Ḫudāy sarıġadur (6) barçanıñg ḳaytmaġı pes arıġ-larġa alarnıñg tezkiyesiġa cezā bérgüsidür.

19. وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى Ve téñg émestür (7) soḳur yaᶜnī kāfir yā cāhil yā yol azġan وَالْبَصِيرُ körgüçi[388] yaᶜnī mü'min yā ᶜālim yā yol tapḳan.

20. وَلَا الظُّلُمَاتُ Ve téñg (8) émestür ḳarañgġuluḳ-lar yaᶜnī bāṭıl ve maᶜṣiyet وَلَا النُّورُ ve ne yaruḳluḳ yaᶜnī ḥaḳ ve ṭāᶜat.

---

[377] TS ḳarındaş-ları: YA ḳarındaşları (466b/23)
[378] TS kişileri-niñg: YA kişi-leri-niñg (466b/23)
[379] TS yazuḳluḳı-nı: YA yazuḳluḳını (466b/23)
[380] TS Perverdigārı-dın: YA Perverdigārıdın (466b/26)
[381] YA (466b/26)
[382] TS بِالغَيْبِ ayetin üstü çizilmemiştir
[383] TS ḳorḳmaḳ-lıḳ eseri: YA ḳormaḳ (466b/27)
[384] TS körmey: YA körmedi (466b/28)
[385] YA لِنَفْسِهِ ayetin üstü çizilmemiştir (467a/1)
[386] TS nefsi: YA Ø (467a/2)
[387] TS anıñg anıñg (anıñg kelimelerinden birinin üstü çizilmiştir): YA anıñg (467a/2)
[388] TS körgüçi: YA ve körgüçi (467a/4)

21. وَلَا الظِّلُّ Ve téñg (9) bolmaġay kölege yaᶜnī şevāb yā cennet yā rāḥat وَلَا الْحَرُورُ ve ne ḥarāret yaᶜnī ᶜiḳāb yā tamūġ yā[389] ḳatıḳ-lıġ.[390]

22. وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاء (10) Ve téñg émestürler tirig-ler وَلَا الْأَمْوَاتُ ve ne ölüg-ler. Yaᶜnī müminlerge téñg (11) -lik yoḳtur kāfirler bile. إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ Dürüstluḳ bile kim Ḫudāy éşitip turur ve fehm ḳıldurur مَن يَشَاء her kimge (12) tilese tevfīḳ ve hidāyet bile. وَمَا أَنتَ Ve yoḳtur sén بِمُسْمِعٍ sözniñg éşitür küçi-si مَّن فِي الْقُبُورِ alarġa (13) kim gürlerdedürler [391]من في القبور zikri kāfirler temeşşüli-niñg terşīḥi-dür ölügler bile.

23. إِنْ أَنتَ Yoḳtur sén إِلَّا (14) نَذِيرٌ meger peyġamberi ḳorḳutḳuçı ve sañga uşbu yétkürmek ve ḳorḳutmaḳ-dur ve pes yoḳturur peyġamberlerġa meger yétkürmek.

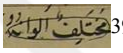
24. (15) إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ Dürüstlük bile kim yiberdük biz séni بِالْحَقِّ ḥaḳdın bile kim İslām-dur بَشِيرًا müjde bérgüçi (16) meşūbet-ḳa وَنَذِيرًا ve ḳorḳutḳuçı ᶜuḳūbet-ḳa. وَإِن مِّنْ أُمَّةٍ Ve yoḳ édi hīç gürūhı burunġı ümmet-lerdin إِلَّا (17) خَلَا meger ol kim otı فِيهَا alarnıñg arasıda نَذِيرٌ [392] peyġamberi ḳorḳutḳuçı yā bilgüçi āgāhlıḳ bérgüçi.

25. وَإِن يُكَذِّبُوكَ (18) Ve eger tekẕīb kılsalar séni Ḳureyş-niñg muᶜānidleri ᶜaceb tutma. فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ Pes dürüstluḳ bile kim tekẕīb (19) ḳılıp-durlar alar kim مِن قَبْلِهِمْ bulardın burun érdiler özi-niñg peygamberlerini. جَاءتْهُمْ Kéldiler alarġa (20) رُسُلُهُم yiberilgen peyġamberler بِالْبَيِّنَاتِ rūşen hüccet-ler bile yā hüveydā muᶜcizeler وَبِالزُّبُرِ ve kök-deki nāmeler bile, (21) Şeyş ve İdrīs ve İbrāhīm ṣuḥufı dék ᶜalā nebiyyinā ve ᶜaleyhimü's-sellem وَبِالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ve

[389] TS yā: YA ve (467a/7)
[390] TS ḳatıḳ-lıġ: YA ḳatıḳ-lıḳ (467a/7)
[391] Fātır suresi 22.ayetin bir parçası
[392] TS نَذِيرٌ ayetin üstü çizilmemiştir

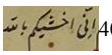
rūşen ḳılġuçı kitāb bile yaᶜnī (22) ḥelāl ve ḥarām ḥükmleri-niñg mübīni Tevrīte dėk yā İncīl.

26. ثُمَّ أَخَذْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا Pes tekẕībdin soñg tuttum alarnı (23) kim imān kéltürmediler. فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ Pes néteg bolġay meniñg inkārım alarġa ᶜiḳāb ve ᶜaẕāb bile?

27. أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ Āyā (24) körmes sén kim ol kim Ḫudāy أَنزَلَ tüben yiberdi مِنَ السَّمَاءِ مَاءً kök-din yā bulut-dın suy? فَأَخْرَجْنَا (25) Pes çıḳarur biz ᶜudūl tekellümge fiᶜl taḫṣīṣ-niñg ciheti-dür. Yaᶜnī biz boldura alur biz kim çıḳarġay biz بِهِ [393] ol su bile (26) ثَمَرَاتٍ [394] barça mīvelerdin مُّخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا ḥāleti-de kim muḫtelif-dür anıñg reng-leri yaᶜnī türlüg türlüg-dür cins-ler (27) yā anıñg ṣınıf-ları. Ve ayturlar murād anıñg şekl-leri ve heyāt-ları-dur وَمِنَ الْجِبَالِ ve olçadın biz yaratıp biz [141b/][395] taġlardın جُدَدٌ [396] yollar. ve *Tefsīr-i Maḳdisī*-de kéltürüptür[397] kim mütelevvine ḫat-lar بِيضٌ aḳlar وَحُمْرٌ (2) مُّخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا ve ḳızılllar dék kim türlüg türlüg-dür. Alarnıñg[398] reng-leri şiddet ve żaᶜf-da yaᶜnī baᶜżı esmer ve (3) ḳızıl ve berḫı andın tüben-rek وَغَرَابِيبُ سُودٌ ve ḳaralar esmer ve ḳara.[399]

28. وَمِنَ النَّاسِ Ve ādemī-lerdin وَالدَّوَابِّ (4) ve tébrengüçi-lerdin وَالْأَنْعَامِ ve tavarlardın مُخْتَلِفٌ barur olça bar érdi türlüg türlüg أَلْوَانُهُ anıñg (5) reng-leri كَذَٰلِكَ mīveler ve taġlar[400] reng-leri-niñg iḫtilāfı dék. Ve her kim bilmese Ḫudāy-nıñg ḳudretini némeler (6) yaratmaḳda ve ᶜālem bolmaġay her némeniñg taḥvīli-ġa ḥāli-din[401] ḥāli-ġa néteg Ḫudāydın ḳorḳay. إِنَّمَا

[393] TS بِهِ ayetin üstü çizilmemiştir: YA (467a/26)
[394] TS ثَمَرَاتٍ ayetin üstü çizilmemiştir: YA (467a/26)
[395] YA (467a/29)
[396] Fātır suresi 27.ayetin bir parçası: YA Ø (467a/29)
[397] TS kéltürüptür: YA kéltürüptürler (467a/29)
[398] TS alarnıñg: YA anıñg (467a/30)
[399] TS ḳaralıḳda (lıḳda eklerinin üstü çizilmiştir): YA ḳaralıḳda (467b/1)
[400] TS taġlar: YA taġ-lar (467b/3)
[401] TS ḥāli-din: YA ḥālidin (467b/4)

يَخْشَى اللَّهَ Mundın (7) özge yoḳtur kim ḳorḳarlar Ḫudāy-dın[402] مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاء anıñ bendeleri-niñ cümlesidin dānālar kim ḳorḳmaḳ (8) -nıñ şarṭı ḳorḳuçı-nıñ biligi-dür ve ᶜilm anıñ ṣıfātı ve efᶜāli-ġa pes her kimge anıñ biligi köprek anıñ ḳorḳunçı (9) artuḳ-raḳ. Ve Ḥażret-i Peyġamber ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem mundın ayttı kim: [403] إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ dürüstluḳ bile kim Ḫudāy ġālib (10) -dur intiḳām tartmaḳda kişi-din kim ḳorḳmas andın غَفُورٌ yarılḳaġuçı-dur ḳorḳuçı-larnı.

29. إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ (11) Dürüstluḳ bile alar kim okurlar yā mütābaᶜat ḳılurlar كِتَابَ اللَّهِ Ḫudāy-nıñ kitābı-ġa[404] kim Ḳurān-dur. وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ (12) Ve ḳāyim tutup-durlar[405] namāznı, anıñ edeb-leri ve şarṭ-ları bile. وَأَنفَقُوا Ve nafaḳa kılıp-durlar bizim̃ yolda مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ (13) olçadın rūzī bérip biz alarġa سِرًّا yaşurun ol korkunç-dın kim riyāġa ḳoşulmaġay. وَعَلَانِيَةً (14) Ve aşkārā ol ümīd bile kim özgelerniñ raġbeti-niñ sebebi bolġay taṣadduḳ-ḳa yā sır mesnūn-da érdi ve ᶜalāniyyeten mefrūżada[406] (15) يَرْجُونَ alar ümīd tutarlar bu ᶜamel bile. تِجَارَةً لَّن تَبُورَ Bāzergānlıġı kim kāsid bolmaġay ve ziyān anᷝa yétmegey belkim ḳıyāmet (16) bāzārı-nıñ küni-de alarnıñ ᶜamel-leri-niñ raḫt-ları revāc tamām tapḳay ve bu ᶜamel-lerni ḳılıp-durlar.

30. لِيُوَفِّيَهُمْ (17) Tā tamām ḳılġay Ḫudāy yaᶜnī tamamı bile alarġa yétgürgey أُجُورَهُمْ alarnıñ girdārı-nıñ müzdlerini. وَيَزِيدَهُم Ve artuḳ (18) ḳılġay alarnıñ ḥasenelerini مِّن فَضْلِهِ öz bağışlavıdın yaᶜnī arturġay alarnıñ müzdiġa.[407] Ve alarġa şefāᶜat (19) rütbesin bérgey *Lübāb*-da kéltürüptür kim alarnıñ şefāᶜatin ḳabūl ḳılur cemᶜī-niñ bāreside kim vācib

[402] TS ḳorḳay إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ mundın (7) özge yoḳtur kim ḳorḳarlar Ḫudāydın: YA Ø (467b/5)
[403] Ḥadīṯ-i Şerif
[404] TS kitābı-ġa: YA kitābıġa (467b/10)
[405] TS tutup-durlar: YA tutup-turlar (467b/11)
[406] TS mefrūżada: YA mefrūż (467b/14)
[407] TS müzdiġa: YA müzdi-ġa (467b/19)

bolġan (20) bolġay alarġa ot. إِنَّهُ Dürüstluḳ bile kim Ḫudāy غَفُورٌ yarılḳaġuçı-dur yazuḳluḳ-larnı,[408] شَكُورٌ müzd bérgüçi (21) sipās-dārlarġa.

31. وَالَّذِي أَوْحَيْنَا Ve olça vaḥy ḳılduḳ biz إِلَيْكَ séniñg sarıġa مِنَ الْكِتَابِ Ḳurān-dın هُوَ (22) الْحَقُّ ol rāst ve dürüst-dür مُصَدِّقًا muvāfiḳ لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ ol némege kim andın burun érdi kitāb-lardın. (23) Yaᶜnī alarnıñg hükmleri-niñg ᶜaḳāyidi ve uṣūli-niñg muṭābıḳı إِنَّ اللَّهَ dürüstluḳ bile Ḫudāy بِعِبَادِهِ öz bendelerige (24) لَخَبِيرٌ dānādur alarnıñg żamīrlerini bilür. بَصِيرٌ Körgüçi-dür, alarnıñg ẓāhirlerini körer ve alarnıñg ḥāllerini kim Ḳurān (25) taṣdīḳin ve anıñg tekẕībin ḳılurlar anña yabuluḳ émestür ol kim ayttı kim.

32. ثُمَّ أَوْرَثْنَا Biz kitāblar burunġı[409] (26) ümmet-lerġa yiberdük pes mīrāṯ bérdük biz الْكِتَابَ [410] Ḳurān-nı. Yaᶜnī tā ḫayr ḳılduḳ biz anı tā ᶜaṭā bérgey biz الَّذِينَ (27) اصْطَفَيْنَا alarġa kim tanlap biz مِنْ عِبَادِنَا bizinñg bendelerimizdin. Yaᶜnī Ḥażret-i Resūl ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem ümmeti ᶜaṭānı [142a/1][411] mīrāṯ oḳudı kim mīrāṯ mālı bolġay kim émgeksiz ve tileksiz[412] éligge kélür Ḳurān ᶜaṭāsı[413] dék. Mümin-lerniñg istemek (2) -siz ve tileksiz mennān melik-niñg, ṣarf ᶜināyeti bile alarġa yétti yā bī-gāneġa mīrāṯ-da daḫl yoḳtur ve ṣemen-ler dağı Ḳurān (3) -dın behresizdürler yā vereṣeniñg sehmleride mīrāṯ-dın tefāvüt bardur ṣemen ve südüs ve rubᶜ ve ṣülüṯ ve nıṣf ve (4) ṣülüṯān dék. Ve kişi bolġay kim tükel iltgey munda dağı ḳurān ehli-niñg behreleri mütefāvit-dür her kim özi-niñg (5) istiḥḳāḳı-nıñg ḳadri ve istiᶜdādı-nıñg endāzesiġa köre Ḳurān ḥaḳāyıḳı-dın behrelıġ bolur. فَمِنْهُمْ Pes baᶜżı bu bende (6) -lerdin ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ cevr étgüçi-dürler öz nefslerige[414] ᶜibādet

[408] TS yazuḳluḳ-larnı: YA yazuḳluḳlarnı (467b/21)

[409] TS biz burunġı kitāb-lar burunġı (biz kelimesinden sonra yazılan burunġı kelimesinin üstü çizilmiştir): YA biz burunġı kitāblar burunġı (467b/27)

[410] YA الْكِتَابَ ayetin üstü çizilmemiştir (467b/28)

[411] YA (467b/30)

[412] Ts tileksiz: YA tilek (467b/30)

[413] TS ᶜaṭāsı: YA ᶜaṭiyyesi (468a/1)

[414] TS nefslerige: YA nefsige (468a/6)

taḳṣīri bile ᶜamel ḳılmaḳ-da ḳurān-ġa. وَمِنْهُم (7) مُّقْتَصِدٌ Ve berḫı alardın orta yürügüçi-lerdür kim ᶜamel ḳılġaylar anıñg bile vaḳt-larnıñg köpregi-de[415] وَمِنْهُمْ ve alar (8) -dın سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ ilgeri-lik tutḳuçı-dur yaḫşı-lıḳ-lar bile, kim peyveste ᶜamel körsetür Ḳurān ḥükm-leriġa بِإِذْنِ (9) اللَّهِ Ḫudāy düstūrı bile ve anıñg tevfīḳı ve fermānı bile. ذَلِكَ Bu tevrīş ve ıṣṭıfā هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ oldur uluġ (10) baġışlavçı,[416] Fārūḳ-ı Aᶜẓam raḍıyallāhü ᶜanh naḳl ḳılur kim Ḥażret-i Resūl ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem-din éşittim kim, bu āyette ayttı kim: "Bizinñg (11) sābıḳımız barçaġa ilgeri-lik tutup-dur ve bizinñg muḳteṣidimiz necāt tapıp ve bizinñg ẓālimimiz yarılḳalıp-dur."[417] *Tefsīr-i* (12) *Ṣaᶜlebī*-de kéltürüptür kim Ḥażret-i Peyġamber ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem bu üç ṭā'ifeni tefsīr ḳıldı ve ayttı: "Sābıḳ alardurlar kim ḥesāb-sız (13) cennetke barurlar ve muḳteṣid ol kim alarnıñg ḥesābı yeñgil öter ve ẓālim ol kim, müddeti ḥesāb mevḳifi-de ḳalurlar. ve Ḥaḳ Subḥāne (14) raḥmet bile alarnıñg ḥāli-niñg telāfīsini ḳılur." Ẕin'n-Nūreyn raḍıyallāhü ᶜanh aytıp-dur kim: "Bizinñg sābıḳımız cihād ehli (15) -dürler ve bizinñg muḳteṣidimiz ḥaẕer ehli kim cihādḳa barmaġaylar. Ammā cemāᶜat-ḳa ḥāżır bolġaylar ve bizinñg ẓālimimiz[418] bādiye ehli (16) kim ne cihād kemerin baġlarlar ve ne cemāᶜat devletin taparlar." İmām Ebū'l-Leyṯ raḥmallāh kéltürüptür kim: "Sābıḳ oldur kim (17) hicret-din burun imān kéltürüptür ve muḳteṣid ol kim hicret-din soñg feṯḥ-din burun imān kéltürüp-tür[419] (18) ve ẓālim ol kim Mekke feṯḥi-din soñg İslām dāyiresiġa kirip-dür." Tefsīr ve teẕkīr ve taḥḳīḳ ve tedḳiḳ erbābı, bu üç ṭā'ifede (19) köp söz aytıp-durlar teberrük üçün néçe kelime munda ṣebt ḳıldı tertībi bile. Alar cāhil-dürler ve müteᶜallim ve ᶜālim ve (20) aytıp-durlar dünyā[420] ṭālibi ve ᶜuḳbā māyili resūli[421] müteveccihi.[422] Yā kebīre ṣāḥibi ve ṣaġīre mürtekibi ve müberrā cürm-din

[415] TS köpregi-de: YA köpregide (468a/8)
[416] TS bağışlav: YA bağışlavçı: YA (468a/10)
[417] TS żālimiz (miz ekinin üstü çizilmiştir): YA żālimimiz (468a/13)
[418] TS ẓālimiz: YA ẓālimimiz (468a/17)
[419] TS kéltürüp-tür: YA kéltürüptür (468a/20)
[420] TS dīn: YA dünyā (468a/23)
[421] TS resūli: YA resūli-ġa (468a/23)

yā muṣir[423] yazuḳlarda[424] (21) ve[425] ḳaytḳuçı tāyib ve ṣābit tāyib tövbeġa evvel-din āḫirġaça yā ol kim anıñ maᶜāşı maᶜādḳa ġalebe ḳılġay. Ve ol kim, müteᶜalliḳ her (22) ékki bile bolġay. Ve ol kim, anıñ maᶜādı maᶜāşı-ġa artuḳ kélgey yā tapınġuçı ᶜādet bile ve ᶜābid ḫavf ve ṭamaᶜ bile (23) ve ᶜibādet ḳılġuçı [426] bile yā cezaᶜ ḳılġuçı belā yavuḳı-da ve ṣabūr belāda ve leẕẕet tapḳuçı belādın yā ḥarām yégüçi (24) şübhet māyili ve ḥelāl yégüçi yā meşġūl ẕikrdin ve meşġūl ẕikrde ve müteveccih meẕkūrġa yā mücrim ve tāyib ve müttaḳī yā ġāfil ve ṭālib (25) ve vācid yā ol kim anıñ seyyi'eleri[427] ḥaseneleriġa artuḳ kélgey. Ve ol kim, her ékki-si-niñ bolġay. Ve ol kim, anıñ ḥasene (26) -leri seyyi'eleri-ġa[428] rāciḥ bolġay yā ol kim, anıñ ẓāhiri bāṭın-dın yaḫşı bolġay. Ve ol kim, anıñ sır ve ᶜalāniyesi (27) téñ bolġay. Ve ol kim anıñ nihānı aşḳārasıdın[429] yaḫşıraḳ[430] bolġay yā ol kim, inṣāf alġay ve bérmegey. Ve ol kim, hem [142b/1][431] alġay ve hem bérgey. Ve ol kim hem bérgey almaġay yā ol kim ḳuvvet-din artuḳ tilegey. Ve ol kim, hemīn ḳuvvet tilegüçi bolġay. (2) Ve ol kim, muṭlaḳa ḳuvvet tilekin ḳılmas İmām Ḳuşeyrī ḳuddise sırruh aytıp-dur kim: "Bu üç gürūh saḫā vücūd ve īṯār ehli-dürler (3) yā necāt ve derecāt ve münācāt ṭālib-leri." *Ḥaḳāyıḳ-ı Sülemī*-de kéltürüptür kim: "Nāẓır özi-din özige ve baḳḳuçı özidin (4) āḫiret-ḳa ve nāẓır ḥaḳ-dın ḥaḳ-ḳa." Ṣāḥib-i *Füṭūḥāṭ* revhullāh ruḥa aytur: "Ẓālim oldur kim, dāyim ġaflet uyḳusıda (5) bolġay ve muḳteṣid ol kim, gāhī uyġanı-ġay ve sābıḳ ol kim, uyġaḳ bolġay." *Leṭāyif*-de aytıp-dur kim: "Ẓālim niᶜmet-din (6) münᶜim-ġa bakar ve muḳteṣid münᶜim-din niᶜmet-ḳa ve sābıḳ münᶜim-din

---

[422] TS müteveccihiġa (*ġa* ekinin üstü çizilmiştir): YA müteveccihi-ġa (468a/23)
[423] TS muṣir (*maḳr* kelimesinin üstü çizilip *maṣr* yazılmıştır): YA muṣir (468a/24)
[424] TS yazuḳlarġa: YA yazuḳlarda (468a/24)
[425] TS ve: YA Ø (468a/24)
[426] Arapça bir ibare
[427] TS seyyi'eleri: YA seyyieleri (468a/29)
[428] TS seyyi'eleri-ġa: YA seyyi'eleri-ġa (468b/1)
[429] TS aşḳārası-dın: YA aşḳāra-dın (468b/2)
[430] TS yaḫşı-raḳ: YA yaḫşı (468b/3)
[431] YA (468b/3)

münᶜim-ġa.” Yaᶜnī münᶜim-nıñ müşāhedesiġa meşġūl bolġay ve niᶜmet-ḳa (7) baḳmaġay. Ḥaḳ Subḥāne hīç ümmet-ke burunġı ümmet-lerdin bu luṭf-nı ḳılmadı ve bu teşrīf-ni erzānī tutmadı. Iṣṭıfā (8) raḳamın barça ḥāli-nıñ ṣafḥasıġa tarttı ve ibtidā ẓālim bile ḳıldı tā uyalmaġay ve ġāyet siz raḥmet-ḳa ümīdvār bolġay. (9) Ve aytıp-durlar ẓālim taḳdīmi faẓl yüzidin-dür ve anıñ tā ḫayrı ᶜadl yolı-dın ve Ḥaḳ Subḥāne faẓl-nı ᶜadl-dın dost (10) -raḳ tutar. Ve sābıḳ-nıñ tā ḫayrı ol cennet-din-dür kim tā şevāb-ḳa kim cennet-lerge kérek-dür yavuḳ-raḳ bolġay (11) yā ol cennet bile kim iᶜtimāt öz ᶜamelige ḳılmaġay. Ve ṭāᶜat-ḳa muᶜcib bolmaġay ᶜaceb otı-dur kim yandurulsa ᶜibādet (12) -nıñ ḫarmeni anıñ bile küyer.[432]

33. جَنَّاتُ عَدْنٍ İḳāmet bostān-ları يَدْخُلُونَهَا kirerler bu üç gürūh anda. (13) يُحَلَّوْنَ Pirāye baġlanurlar[433] فِيهَا ol uçmaḥlarda[434] مِنْ أَسَاوِرَ bilerzük-lerdin kim bolġay مِن ذَهَبٍ arıġ (14) altun-dın وَلُؤْلُؤًا ve ṣāfī mervārīd-din. *ᶜAynü'l- Meᶜānī*-de[435] kéltürüptür kim altun bilerzük ve mervārīd ᶜArab pādşāh (15) -ları-nıñ ḥilyesi érdi ve alarġa maḫṣūṣ érdi andaḳ kim ᶜAcem pādşāhlarıġa efser وَلِبَاسُهُمْ ve bu gürūhnıñ (16) tonı فِيهَا حَرِيرٌ cennet dībāsı bolġay ne dünyā dībāsı dék yaᶜnī kişi-nıñ ilişgeni ve toḳuġanı bolmaġay.

34. وَقَالُوا (17) Ve ayturlar bu gürūh çün tamuġ-nıñ ḥufresidin ḳutulġaylar ve cennet ravżasıġa yétgeyler: الْحَمْدُ لِلَّهِ “Sitāyiş (18) ve şenā Ḫudāy-ġa الَّذِي أَذْهَبَ ol Ḫudāyı kim iltti

---

[432] TS ve muḳteṣid ol kim gāhī uyġanı-ġay ve sābıḳ ol kim uyġaḳ bolġay Leṭāyif-de aytıp-dur kim ẓālim niᶜmet-din (6) münᶜim-ġa bakar ve muḳteṣid münᶜim-din niᶜmet-ḳa ve sābıḳ münᶜim-din münᶜin-ġa yaᶜnī münᶜimnıñ müşāhedesiġa meşġūl bolġay ve niᶜmet-ḳa (7) baḳmaġay Ḥaḳ Subḥāne hīç ümmet-ke burunġı ümmetlerdin bu luṭf-nı ḳılmadı ve bu teşrif-ni erzānı tutmadı ışṭıfā (8) raḳamın barça ḥālinıñ ṣafḥasıġa tarttı ve ibtidā ẓālim bile ḳıldı tā uyalmaġay ve ġāyet siz raḥmet-ḳa ümīdvar bolġay (9) ve aytıpdurlar ẓālim taḳdīmi faẓl yüzidindür ve anıñ tā ḫayrı ᶜadl yolı-dın ve Ḥaḳ Subḥāne faẓlnı ᶜadl-dın dost (10) -raḳ tutar ve sābıḳnıñ tā ḫayrı ol cennet-din-dür kim tā şevābḳa kim cennet-lerge kérek-dür yavuḳ-raḳ bolġay (11) yā ol cennet bile kim iᶜtimāt öz ᶜamelige ḳılmaġay ve ṭāᶜat-ḳa muᶜcib bolmaġay ᶜaceb otı-dur kim yandurulsa ᶜibādet (12) -nıñ ḫarmeni anıñ bile küyer: YA Ø (468b/8)

[433] TS baġlalanurlar: YA baġlanurlar (468b/9)

[434] TS uçmaḥlarda: YA uçmaḥlar Ø (468b/9)

[435] TS ᶜAynü'l- Meᶜānī-de: YA ᶜAynü'l- Meᶜānīde (468b/10)

عَنَّا الْحَزَنَ bizdin tamuġ ḳaygusın[436] yā ḳorḳunçı kim ṭāᶜat (19) -larımız reddi-din bar érdi anıñ ḳabūli-ġa[437] bizdin kéterdiler.” Ve aytıp-durlar murād dünyā ġam-larıdur ölmek ḳorḳunçı (20) dék yā iblīs vesvesesi yā açmaḳ[438] ve susamaḳ żararı yā sulṭān ḫavfı yā teḥāsüd ve tebāġuż daġdaġası. إِنَّ رَبَّنَا (21) Dürüstluḳ bile kim: “Bizim̃ yaratḳuçumız لَغَفُورٌ yazuḳluḳ-larnınm̃ yarılḳaġuçısıdur, شَكُورٌ sipās-dārlar (22) -nınm̃ cezā bérgüçi-si-dür.”

35. الَّذِي أَحَلَّنَا Ol Ḫudāy kim, tüşürdi bizlerni دَارَ الْمُقَامَةِ iḳāmet sarāy-ġa kim cennet (23) -dür ve andın işḳāl öz birige bolmaġusıdur مِن فَضْلِهِ özi-nim̃ baġışlavı ve keremi-din ne bizim̃ ᶜamelimiz bile. (24) لَا يَمَسُّنَا Yétmes bizge فِيهَا iḳāmet sarāy-da نَصَبٌ émgegi maᶜīşet tilek üçün ve özge meşaḳḳatler dék kim dünyīde (25) érdi. وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا Ve yétmes bizge munda لُغُوبٌ hārmaḳlıġ ve melāl kim külfeti ve miḥneti yoḳtur anda belkim barça ᶜayş ve sürūr ve feraḥ (26) ve ḥużūrdur.

36. وَالَّذِينَ كَفَرُوا Ve alar kim imān kéltürmediler Ḫudāy ve Resūl-ġa لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ alarġadur tamuġ otı. (27) لَا يُقْضَى Ḥükm ḳılmaġı alarġa ölüm bile vaḳtı kim tamuġ-da bolġaylar فَيَمُوتُوا tā ölgeyler ve ᶜaẕāb-dın ḳutulġaylar. [143a/1][439] وَلَا يُخَفَّفُ Ve yenim̃gil étilmes عَنْهُم alardın. مِّنْ عَذَابِهَا Néme tamuġ ᶜaẕābı-dın belkim hergāh ot sönse artuḳ (2) ḳılurlar anıñ iḥrāḳ ve iltihābı-nı[440] كَذَلِكَ munıñ dék pādāş نَجْزِي cezā bérür biz كُلَّ كَفُورٍ her sipās-sizġa (3) kim[441] küfr ve küfrān-da nihāyet-ḳa yétgen bolġay.

37. وَهُمْ Ve alar yaᶜnī kāfirler يَصْطَرِخُونَ feryād ḳılurlar فِيهَا tamuġ-da ve (4) ayturlar: رَبَّنَا “Ey bizim̃ Perverdigārımız! أَخْرِجْنَا Çıḳargıl bizni ve dünyī-ge[442] yibergil نَعْمَلْ صَالِحًا tā

[436] TS ḳayġusın: YA ḳayġusı-nı (468b/16)
[437] TS ḳabūli-ġa: YA ḳabūliġa (468b/16)
[438] TS açmaḳ: YA açmaḳ (ḥ harfinin üstüne ḳ harfi yazılmıştır) (468b/18)
[439] YA (468b/27)
[440] TS iltihābı-nı anıñ (-sı ekinin üstü çizilmiştir): YA (468b/29)
[441] TS küfr: YA Ø (469a/1)
[442] TS dünyī-ge: YA dünyāge (469a/3)

ḳılġay biz yaḫşı (5) ᶜamel غَيْرَ الَّذِي andın özge kim كُنَّا نَعْمَلُ bar érdük kim biz ᶜamel ḳılur érdük kim émdi ᶜaẕāb-nı muᶜāyene kördük (6) ve bildük biz kim bizing girdārımız dünyāda şāyeste émes igendür.” Ḥaḳ Subḥāne aytur kim: أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم “Āyā biz tirig-lig (7) bérmedük mü[443] ve ᶜömr erzānī tutmaduḳ mu biz sizlerge مَّا يَتَذَكَّرُ ol miḳdār kim pend alġay siz فِيهِ ol ᶜömrde? مَن تَذَكَّرَ (8) Her kim tilese kim pend alġay murād ᶜömrü-dür kim mükellef anda mütemekkin bolġay tefekkür ve ẕikrdin.” Ve aytıp-durlar yégirmi ve altmış (9) arasıdur[444]ve *Zādü'l-Mesīr*'de aytur: “Yétmiş-dür kim teẕekkür zamānı-nıng songı bolġay anıng üçün kim andın song hezm (10) zamānı-dur sözning maḳṣūdı ol kim, sizlerge ᶜömr bérdük biz[445] ol kim, pend alġuçı ve āgāh bolġay sizler. وَجَاءكُمُ النَّذِيرُ (11) Ve kéldi sizlerge ḳorḳutḳuçı yaᶜnī peyġamber yā kitāb yā ᶜaḳl yā ḳarındaşlarnıng ve ḳongşı-larnıng ölmegi” كَفَى بِالْمَوْتِ وَاعِظًا[446] (12) Ve ᶜālim-lerning köpregi angadurlar kim murād neẕīrdin ḳarı-lıḳ-dur kim ḳarı-lıḳ-nıng zamānı ḥayāt şuᶜlesi-ning öçür (13) -güsidür ve ḳarı-lıḳ çaġı ẕāt közgüsi-ning tüz artturġuçı-sı. *Muvażżaḥ*-da kéltürüptür kim çün tamuġ-luġ-lar[447] istiġāşe (14) kılsalar ve feryād-ḳa kélseler ve aytḳay-lar bar: “Ḫudāya bizni dünyīge[448] yibergil tā yaḫşı ᶜamel ḳılalıng dünyī[449] zamanı-nıng miḳdārı (15) bile ibdāᶜ evveli-din[450] tā inḳıṭāᶜ āḫiri-ġaça.”[451] Feryād ḳılġaylar tā Ḥaḳ Subḥāne cevāb bérgey kim: “Ne tiriglig bérdim sizlerge ve ḳor (16) -ḳutḳuçı yiberdim sizlerge.” Ayturlar: “Belī tiriglig taptuḳ biz ve ḳorḳutḳuçı-nı kördük biz.” Ḫudāy buyurur kim: فَذُوقُوا (17) “Pes tatınġızlar tamuġ

[443] TS mü: YA müz biz (469a/6)

[444] TS arasıdur: YA arasıda (469a/8)

[445] TS biz anıng üçün: YA biz (469a/10)

[446] Hz. Ömer'in yüzüğünde “Nasihatçi olarak ölüm kafidir” anlamında yazılı olan bir söz

[447] TS tamuġ-luġ-lar: YA tamuġ-luḳ-lar (469a/15)

[448] TS dünyīge: YA dünyāge (469a/16)

[449] TS dünyī: YA dünyā (469a/16)

[450] TS evveli-din: YA evvelidin (469a/17)

[451] TS āḫiri-ġaça: YA āḫiriġaça (469a/17)

ᶜaẕābın فَمَا لِلظَّالِمِينَ pes yoḳtur cevr ḳılġuçı-lar[452] yaᶜnī müşrik-lerge مِن نَّصِيرٍ hīç yārı kim ᶜaẕāb (18) alardın ḳaytarġay.”

38. إِنَّ اللَّهَ Dürüstluḳ bile kim Ḫudāy عَالِمُ غَيْبِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ yaşurun-nıñġ[453] bilgüçi-sidür (19) kök ve yérde bolġay pes kāfirlerniñg aḥvāli añga yaşurun bolmagusıdur. إِنَّهُ عَلِيمٌ Dürüstluḳ bile kim ol, dānādur (20) بِذَاتِ الصُّدُورِ ol néme bile kim muẕmerdür kök-rek-lerde.

39. هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ Ve oldur ol kişi kim ḳıldı sizlerni (21) خَلَائِفَ ḫalifeler فِي الْأَرْضِ yérde. Yaᶜnī sizlerni burunġı-larnıñg ornıġa olturġuzdı ve tasarruf maḳāli-din[454] (22) yérde sizlerniñg iḳtidārıñgızınıñg ḳabżasıġa bérdi ve bu uluġ niᶜmeti-dür. فَمَن كَفَرَ Pes her kim sipās-sızlıġ ḳılsa bu niᶜmet (23) -ḳa yā kāfir bolsa münᶜim-ġa فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ pes añgadur anıñg küfri-niñg cezāsı. وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ Ve arturmaġay kāfir (24) -larġa كُفْرُهُمْ alarnıñg imān kéltürmegeni عِندَ رَبِّهِمْ alarnıñg Perverdigārınıñg ḳaşıda إِلَّا مَقْتًا meger ḳatıḳ düşmen (25) -lıġ. Yaᶜnī alarnıñg küfri-niñg neticesi yoḳtur meger rabbānī-niñg düşmen-lıġı kim hemūl cāvidānı ġażab-nıñg sebebi bula alur. (26) وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ Ve artuḳ ḳılaġay imān kéltürmegenlerge كُفْرُهُمْ alarnıñg küfr ve şirki إِلَّا خَسَارًا meger ziyān āḫiret (27) -de.

40. قُلْ Aytḳıl ey Muḥammed ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem:[455] أَرَأَيْتُمْ “Āyā kördüñgizler شُرَكَاءَكُمُ öz şerīk-leriñgizni الَّذِينَ تَدْعُونَ alarnı kim [143b/1][456] oḳur sizler alarnı ve tapınur sizler مِن دُونِ اللَّهِ Ḫudāy-dın özgege? أَرُونِي Körseñgizler ve ḫaber ḳılıñgız (2) -lar mañga kim bu şerīk-ler مَاذَا خَلَقُوا anı néme yaratıp-durlar مِنَ الْأَرْضِ yérdin olça anda ve añgadur. أَمْ

[452] TS ḳılġuçı-lar: YA ḳılġuçı (469a/20)

[453] TS yaşurun-nıñġ (-nı ekinin üstü çizilmiştir): YA yaşurun-nıñġ (469a/21)

[454] TS maḳāli-din: YA maḳālidin (469a/25)

[455] TS ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem: YA Ø (469b/4)

[456] YA (469b/4)

لَهُمْ (3) Āyā bardur[457] alarġa شِرْكٌ şerīki فِي السَّمَاوَاتِ köklerniŋ yaratḳanı-da أَمْ آتَيْنَاهُمْ yā bérdük alarġa (4) كِتَابًا nāṭıḳ kitābı anıŋ bile kim biz şerīk tutup biz فَهُمْ pes alar عَلَى بَيِّنَةٍ yaruḳ cennet-lerde bolġaylar[458] (5) مِّنْهُ ol kitāb-dın? بَلْ Ne mundaḳ-dur belkim[459] إِن يَعِدُ الظَّالِمُونَ vaᶜde bérmes-ler[460] müşrik-ler بَعْضُهُم berḥı (6) alardın kim yaşlıġ-lar ve uluġ-lardurlar بَعْضًا özge baᶜżı-ġa kim erāzil ve itbāᶜ-durlar büt-ler[461] şefāᶜati bile (7) إِلَّا غُرُورًا meger firīb ve mekr yüzidin.

41. إِنَّ اللَّهَ Dürüstluḳ bile kim Ḫudāy يُمْسِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ saḳlar (8) kök-ler ve yérni أَن تَزُولَا anıŋ üçün kim zāyil bolmaġaylar öz yérleridin kim mümkin-ge beḳā ḥāli-de nā-çār (9) -dur saḳlaġuçı-dın. Ve kéltürüptürler kim çün Yehūd ve Naṣārī ᶜÜzeyīr ve ᶜÍsā ᶜalā nebiyyinā ve ᶜaleyhüme's-sellem-ni Ḥaḳ Subḥāneniŋ[462] (10) oġulluġıḳa[463] nisbet bérdiler kök ve yér aŋa yavuḳ yétti kim yarılġay. Ḥaḳ Teāᶜlā ayttı kim: "Mén ḳudret bile saḳlar (11) mén alarnı tā zevāl tapmaġaylar yaᶜnī öz yéri-din[464] barmaġaylar وَلَئِن زَالَتَا ve eger zāyil bolsalar إِنْ أَمْسَكَهُمَا (12) saḳlamas alarnı مِنْ أَحَدٍ hīçbiri مِّن بَعْدِهِ zevāl-dın soŋ ve yérige kéltürmes." إِنَّهُ كَانَ Dürüstluḳ (13) bile kim Ḫudāy barur حَلِيمًا bürd-bār Yehūd ve Naṣārī ᶜuḳūbetiġa aşuḳmas غَفُورًا yarılḳaġuçı kişi-ni kim bu (14) sözdin ḳaytıp anıŋ vaḥdāniyteti-ġa ḳāyil bolġay ve bilġey kim لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ[465] anıŋ ṣıfatı-dur. Ḳureyş-niŋ (15) başlıġ-ları éşitip érdiler kim kitāb ehli öz peygamberi-niŋ tekẕībin ḳılıp érdiler biribirige aytur igendür (16) -ler kim لعن امة اليهود والنصارى[466] kim ékki yaman ṭā'ifedürler[467] kim öz

---

[457] TS āyā bardur: YA āyā bar āyā bardur (469b/6)

[458] TS bolġaylar: YA bolġay-lar (469b/8)

[459] TS بَلْ ne mundaḳ-dur بَلْ belkim: YA بَلْ ne mundaḳ-dur belkim (469b/9)

[460] TS bérmes-ler: YA bérmesler (469b/9)

[461] TS büt-ler: YA Ø (469b/11)

[462] TS Subḥānenŋ: YA Subḥāne (469b/14)

[463] TS oġulluġı-ḳa: YA oġulluġı-ġa (469b/14)

[464] TS yéri-din: YA yéridin (469b/15)

[465] İhlas suresi 13.ayete işaret edilmektedir

[466] Ḥadīṯ-i Şerif

peygamberleri-niñg mükeẕẕibi-dürler Ḫudāy bile kim: “Eger (17) peyġamberi bizge kélse édi biz alardın yol tapḳan-raḳ bolur érdük ve anıñg taṣdīḳı-ġa aşuḳ-ġuçı-raḳ.” (18) Ḥaḳ Teāᶜlā ḫaber bérdi kim.

42. وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ Ve ant içti-ler Ḫudāy bile جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ öz ant-ları-nıñg ḳatıḳ (19) -raġın kim. لَئِن جَاءهُمْ Eger kélse alarġa نَذِيرٌ ḳorḳutḳuçı peyġamber[468] لَّيَكُونُنَّ her-āyīne bolġaylar أَهْدَى yol tapḳan (20) -raḳ مِنْ إِحْدَى الْأُمَمِ ötken ümmet-lerdin biridin[469] Yehūd ve Naṣārī dék ve alardın özge. فَلَمَّا جَاءهُمْ (21) Pes ol vaḳt kim kéldi alarġa نَذِيرٌ ḳorḳutḳuçı yaᶜnī Ḥażret-i Muṣṭafā ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem[470] مَّا زَادَهُمْ arturmadı (22) anıñg kélmegi alarġa إِلَّا نُفُورًا meger hürkmek ḥaḳ-dın ve yıraḳ bolmaḳ.[471]

43. اسْتِكْبَارًا Ve arturmadı alarġa meger boyun (23) burmaḳlıġ ilāhī fermānı-dın[472] فِي الْأَرْضِ yérde وَمَكْرَ السَّيِّئِ ve ol kim,[473] mekr ḳıldılar yaman mekri. Yaᶜnī ḥīle saġış ayttı-lar (24) ol neẕīrniñg helāl ḳılmaġı-da[474] وَلَا يَحِيقُ الْمَكْرُ السَّيِّئُ ve ḳaytmas yaman mekr إِلَّا بِأَهْلِهِ meger anıñg ehlige. Yaᶜnī (25) mekr ḳılġuçı-larnıñg mekri añga iḥāṭa ḳılur ve anıñg tigrelerini ve her sarı-sını tükel tutar ve her né kişi ḳaṣdı-nıñg (26) bābıda saġış ḳılġan bolġay özi-niñg bāreside müşāhide ḳılġay. فَهَلْ يَنظُرُونَ Pes āyā intiẓār iltürler (27) mükeẕẕibler ve mekkārlar yaᶜnī iltmes-ler ve köz tutmas-lar إِلَّا سُنَّتَ الْأَوَّلِينَ meger ilāhī sünnetini burunġı-larda kim tekẕīb [144a/1][475] ehli-niñg aẕābı ve mekr erbābı-nıñg ᶜuḳūbeti-dür? فَلَن تَجِدَ Pes tapmas sén لِسُنَّتِ اللَّهِ تَبْدِيلًا Ḫudāy-nıñg (2) sünneti-ġa tebdīli yaᶜnī

---

[467] TS ṭā’ifedürler: YA ṭāifedürler (469b/21)
[468] TS peyġamber: YA peyġamberi (469b/25)
[469] TS biridin: YA biri-din (469b/26)
[470] TS ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem: YA Ø (469b/28)
[471] TS bolmaḳ: YA ve bolmaḳ (469b/29)
[472] TS fermānı-dın: YA fermānıdın (469b/29)
[473] TS ol-kim: YA ol kim (470a/1)
[474] TS ḳılmaġı-da: YA ḳılmaġıda (470a/2)
[475] YA (470a/6)

ᶜaẕāb-nı şevāb-ḳa alıştura alsa bolmas. وَلَن تَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ Ve tapmas sén Ḫudāy (3) -nıñ sünneti-ġa تَحْوِيلًا taḥvīli yaᶜnī mükeẕẕib-ler ve mākirler[476] özgege ḥavāle ḳıla almas.

44. أَوَلَمْ يَسِيرُوا [477] Āyā kézmes-ler (4) Mekkeniñ ehli فِي الْأَرْضِ yérde فَيَنظُرُوا كَيْفَ كَانَ tā körgeyler Şam ve Yemen yolıda[478] kim néteg érdi عَاقِبَةُ الَّذِينَ (5) مِن قَبْلِهِمْ alarnıñ ᶜāḳıbeti kim alardın burun érdiler? Yaᶜnī ᶜĀd ve Şemūd ḳavmi وَكَانُوا ve bar érdiler alar أَشَدَّ (6) مِنْهُمْ ḳatıḳraḳ Mekkī-lerdin قُوَّةً tüvānālıġ yüzidin ve bā-vücūd ol ᶜaẕāb-dın ḳutulmadılar ve her ḳavmniñ[479] helākı (7) -nıñ eşerleri alarnıñ diyārıda ḳalıp-dur. وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعْجِزَهُ Ve yoḳtur Ḫudāy kim ᶜāciz ḳılġay anı مِن شَيْءٍ (8) hīç néme فِي السَّمَاوَاتِ köklerde وَلَا فِي الْأَرْضِ ve ne yérde pes her né tilese ḳılur ve kişi anña anıñ ḥükmi-de[480] ilgeri (9) -lik tutmas. إِنَّهُ كَانَ Dürüstluḳ bile kim ol barur عَلِيمًا dānā barça némelerniñ ḥāl-larıġa قَدِيرًا tüvānā (10) taṣarruf bile anda.

45. وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ Ve eger muāḫeẕe ḳılsa érdi Ḫudāy النَّاسَ kişilerni[481] بِمَا كَسَبُوا olçanıñ (11) cezāsı bile kim kesb ḳılurlar şirk ve maᶜṣiyet-din مَا تَرَكَ ḳoymas érdi عَلَى ظَهْرِهَا yér arḳasıda مِن دَابَّةٍ (12) hīç tébrengüçi ādemī-lerdin yā cin ve ins-din. Ve aytıp-durlar murād barça ḥayvānāt-durlar kim benī ādem maᶜṣiyet (13) -lerinıñ şūm-luġı bile helāk bolurlar. Andaḳ kim, Ḫażret-i Nūḥ ᶜaleyhi's-sellem zamānı-da kim müşrikler küfri-niñ şūm-luġı (14) bile barça cān-verler helāk boldılar meger olça kéçede érdiler. Pes bu vaḳt-da dağı eger alarnı ᶜāṣīlerniñ yazuḳı (15) bile tutsa barçası yoḳ bolurlar. وَلَكِن يُؤَخِّرُهُمْ Velīkīn ḳaytara tutar alarnı إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى tā at atalġan[482] (16) vaḳtı-ġaça kim alarnıñ helāki-niñ zamānı-dur. فَإِذَا جَاء Pes çūn kélse أَجَلُهُمْ alarnıñ helāki-niñ vaḳtı (17) فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ pes Ḫudāy

[476] TS mākirler: YA mākirlerni (470a/9)
[477] YA أَوَلَمْ يَسِيرُوا ayetin üstü çizilmemiştir (470a/10)
[478] TS yolıda: YA yolı-da (470a/11)
[479] TS ḳavm-niñ: YA ḳavmi-niñ (470a/14)
[480] TS ḥükmi-de: YA ḥūkmide (470a/16)
[481] TS kişilerni: YA kişi-lerni (470a/19)
[482] TS atalġan (étilgen kelimesinin üstü çizilmiştir): YA étilgen (470a/25)

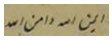
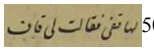
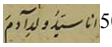
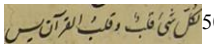
بِعِبَادِهِ bardur özi-niñg bendelerige بَصِيرًا körgüçi ve bilür kim helāk müstaḥaḳı kim-dür (18) ve ḫālaṣ ve necāt lāyıḳı ḳaysı-dur ve her birige[483] anıñg ḥāliġa köre pādāş bérür.

Sūre-i Yāsin

Bi'smillahi'r-raḥmāni'r-raḥīm

1. (19) يس Yenābī-de kéltürüptür kim: "Her ḥarf-i ḥurūf (20) muḳaṭṭaᶜadın sırrı-dur ġayb ḫazānesidin kim Ḥażret-i ᶜİzzet özi-niñg Ḥabībi ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem-ġa bildürüptür.[484] Andın (21) soñg Cibrīl anıñg bile nāzil boluptur ve Ḫudāy ve resūl-din özge kişi-niñg vuḳūfı yoḳtur." Ve baᶜżı ᶜālim-lerdin Yasin-de (22) aytıp-dur kim: "Ḳurān atı-dur." ve *Ḥaḳāyıḳ-ı Sülemī*-de[485] aytıp-dur kim: "Atı-dur ilāhī at-larıdın"[486] ve ayturlar: "Sūreniñg (23) atı-dur." Ve ḥadīṯ: ان الله تعالى قرأ طه ويس قبل ان يخلق السموات والارض بالفي عام[487] bu ḳul-nıñg teᶜyīdini[488] (24) ḳılur. Māverdī kéltürüptür kim Ḥażret-i Peyġamberniñg[489] ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem yétti atı bardur[490] kim ḳurānda[491] meẕkūr boluptur biri yasin-dür andın soñg[492] (25) kim[493] ehl-i beyt-ni Āl-i Yasin ayturlar bu sözniñg te'yīdini[494] ḳılur. İmām Kuşeyrī kuddise sirruh aytıp-dur kim: "Yā işāret (26) -dür mīṣāḳ yevmiġa ve sīn ᶜibāret-dür anıñg sırrı-dın[495] aḥbāb-ḳa eşvāḳ ehli-din." *Baḥrü'l-Haḳāyıḳ*-da kéltürüptür (27) kim ant-dur Ḥabīb Nübüvveti-niñg yümni bile ve anıñg muṭahhir sırrı bile. Ve baᶜżı

[483] TS birige: YA biri-ge (470a/28)
[484] TS bildürüptür: YA ıṭlāᶜ bérip-dür (470b/2)
[485] TS Ḥaḳāyıḳ-ı Sülemī-de: YA Ḥaḳāyıḳ-ı Sülemīde (470b/4)
[486] TS at-larıdın: YA at-ları-dın (470b/4)
[487] Ḥadīṯ-i Şerif
[488] TS te'yīdini: YA te'yīdin (470b/5)
[489] TS Peyġamberġa: YA Peyġamberniñg (470b/6)
[490] TS bardur: YA Ø (470b/6)
[491] TS ḳurān-da: YA Ø (470b/6)
[492] TS andın-dur (-dur ekinin üstü çizilmiştir): YA andın soñg (470b/7)
[493] TS kim: YA Ø (470b/7)
[494] TS te'yīdini: YA teyidin (470b/7)
[495] TS sırrı-dın: YA sırrıdın (470b/9)

anġadurlar kim anıñġ maᶜnāsı[496] “yā insān-dur” [144b/1][497] Ṭayy lüġati[498] bile vāṣılda “yā uneysīn” igendür nidā küylügi-niñġ ciheti bile yarımıġa[499] andın iḫtiṣār körsetip-dürler. Andaḳ (2) kim, aytur ve ḥaḳīḳat-de oldur kim, ᶜArab kelāmı-da kelimedin[500] ḥarfi bile taᶜbīr ḳılurlar. Andaḳ kim, (3) [501] Yaᶜnīvaḳfet pes bola alur kim sīn ḥarfi işāret kelimesi[502] bolġay ve ol ḳavli bile kim oḳı insān-dur (4) ve muḫāṭab Ḥażret-i Resūl ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem insāniyeti bile bolġay kim insāniyet kemāliniñġ ṣıfatı ol ḥażret-ḳa ṣābit-dür ve bola (5) alur kim kelime seyyid bolġay. Yaᶜnīyā seyyidü'l-beşer ve ḥadīṯ: [503] bu ḥarf-niñġ tefsīri bolġay ve taḳı bilmek kérek (6) kim ḥarfler arasıdın sīn-ġa iᶜtidāliyet sebebi bardur kim anıñġ zebri ve bünyānı[504] ara tevāfuḳ ve tesāvī-dür ve özge (7) hīç ḥarf-de bu ḥāli yoḳtur. Lā-cerem, maḫṣūṣ ḥażret-ḳa ḫatmiyet kim ḥaḳīḳī ᶜadālet ḫavāh tevḥīd ṭarīḳide ve ḫavāh şerᶜ ḥükmleride (8) anġa iḫtiṣāṣ bardur ve ötken kelimeler kelām-nıñġ feḥvāsıdın Ḳalbü'l-Ḳurān Yasin reyāḥīnınıñġ revāḥīn istişmām (9) ḳılsa bolur. *Cāmiᶜu'l-Uṣūl*-de Ṣaḥīḥ-i Tirmiẕī-din[505] Enes bin Mālik raḍıyallāhü ᶜanh rivāyeti bile naḳl ḳılur kim Ḥażret-i Resūl ṣalla'llāhü ᶜaleyhi (10) ve sellem ayttı: [506] Ve her kim Yasin oḳusa bitürler anıñġ üçün on ḳatla Ḳurān ḳırātı[507] (11) -nıñġ şevābı ve bu sūreni mütemmime ayturlar kim tamām ḳılur özininiñġ oḳuġuçısıġa her ékki sarāy-nıñġ yaḫşı-lıġı-nı[508] ve (12) ve dāfi’a ayturlar kim defᶜ

[496] TS maᶜnāsı: YA maᶜnā-sı (470b/10)
[497] YA (470b/10)
[498] TS Yā insān-dur [144b] (1) Ṭayy lügati: YA Ø (470b/10)
[499] TS barımıġa: YA yarımı-ġā (470b/11)
[500] TS kelimedin: YA kelimedin (470b/12)
[501] Arapça bir ibare
[502] TS kelimesi: YA kelimesi-ġa (470b/13)
[503] Ḥadīṯ-i Şerif
[504] TS bünyātı: YA bünyānı (470b/17)
[505] TS Tirmizī-din: YA Tirmizidin (470b/21)
[506] Ḥadīṯ-i Şerif
[507] TS ḳırānı: YA ḳırātı (470b/23)
[508] TS yaḫşı-lıġı-nı: YA yaḫşı-lıġını (470b/24)

ḳılur andın barça yamān-lıġ-larnı[509] ve ḳāżıye dağı atarlar kim revā ḳılur anıñg barça ḥācet-lerini (13) kéltürüptürler kim Mekkeniñg kāfirleri ayttılar: “Ey Muḥammed sén Ḫudāy-nıñg yibergeni émes sén.” Ḥaḳ Subḥāne buyurdı (14) kim يس [510] “Ey seyyid!

2. وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ Muḥkem ḳurān-nıñg ḥaḳḳı bile yā ḥükm ḳılġuçı ḥaḳ bile yā ḥikmet igesi kim

3. إِنَّكَ dürüstluḳ (15) bile kim sėn şeksiz ve şüphesiz لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ yiberilgenlerdin sén ḫalḳ sarıġa ol yibergenlerdin kim bar (16) érdiler.

4. عَلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ rāst yolıġa kim tevḥīddür yā sén yiberilip sén yolıġa[511] istiḳāmet-lıġ kim yolı (17) -dur yétgürgüçi maḳṣūdḳa.”[512]

5. تَنزِيلَ الْعَزِيزِ Ḳurān ġālib Ḫudāy-nıñg tüben yibergeni-dür ḥafṣ-ı lām naṣbı bile oḳur. (18) Yaᶜnī yiberdi Ḳurān-nı yibermek[513] ḳavī Ḫudāvendī öz mülkide الرَّحِيمِ mihribān öz ḫalḳı-ġa ve sén yiberilgenlerdin (19) sén

6. لِتُنذِرَ tā ḳorḳutḳay sén zebānī ᶜaẕābı-dın[514] قَوْمًا مَّا أُنذِرَ gürūhı-nı kim ḳorḳuturmaydurlar آبَاؤُهُمْ (20) alarnıñg yavuḳ ataların fetret zamānı-nıñg yıraḳlıgı ve kéç-ligi-niñg sebebi bile. Yā ḳorḳutḳay sén alarnı olça bile (21) ḳorḳutulupturlar alarnıñg yıraḳ ataları İsmaᶜīl ᶜaleyhü’s-sellem zamānı-da. فَهُمْ غَافِلُونَ Pes alar ḫabersizlerdürler.

[509] TS yaman-lıġ-larnı: YA yamanlıġ-larnı (470b/25)

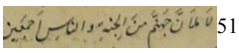
[510] TS يس müellif bu ayetin üstünü ikinci kez çizmeden her iki nüshada da yazmıştır: YA (470b/27)

[511] TS yolıġa (-ġa eki iki kere yazılıp birinin üstü çizilmiştir): YA (471a/1)

[512] TS maḳṣūdḳa: YA maḳṣūdġa (471a/2)

[513] TS yibermek: YA yibermegi (471a/3)

[514] TS ᶜaẕābı-dın: YA ᶜaẕābıdın (471a/4)

7. (22) لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ Dürüstluḳ bile kim,[515] dürüst boldı ḳūl ᶜazāb bile عَلَى أَكْثَرِهِمْ kāfirlerniñg köplügi-ge yaᶜnī (23) [516] kelimesi. فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ Pes alar imān kéltürmes-ler[517] murād alardurlar (24) kim Ḫudāy bilür édi kim alar küfrde olarlar yā şirk-de olturulurlar Ebū Cehl dék ve anıñg ażrābı.

8. إِنَّا جَعَلْنَا Dürüstluḳ (25) bile kim, biz ḳılduḳ biz فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالاً alarnıñg boyun-larıda ġūl-lar. فَهِيَ Pes ol[518] ġūl-lar peyveste boluptur (26) إِلَى الأَذْقَانِ alarnıñg éngek-lerige ve ḳoymas-lar kim baş-ların tébretgeyler. فَهُم مُّقْمَحُونَ Pes alar (27) baş hevāda ḳoyġan-lardurlar ve köz yapḳan-lar temşīl ḳıldı müşriklerni cemᶜi-ġa ġūl-lar boyunlarıġa ḳılġaylar. Kéltürüptürler [145a/1][519] kim Ebū Cehl ant içti kim eger Peyġamber ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem-ni namāzda körse anıñg başını sındurġay. Bir kün kördi kim (2) ol Ḥażret namāz oḳur érdi taşı köterdi ve anıñg ḳaşıġa kéldi.[520] Ve yuḳarı iltti kim ol taşnı[521] añga urġay anıñg (3) éligi anıñg boynıda çenber boldı ve taş anıñg éligi-ge yapuşup boynıda ḳaldı. Ve bu āyet kéldi kim: "Biz (4) alarnı tıyduḳ andaḳ kim maġlūl-lar işler ve aytılġan bolġaylar." Ayturlar kim Benī Maḥzūm ḳavmi anıñg éligi-ni[522] (5) köp cehdler bile anıñg boynıdın ayırdılar ve özge Maḥzūmī ayttı: "mén barayın ve bu taş bile Muḥammed-ni öltüre (6) – yin." Ol Ḥażret-niñg[523] ḳaşıġa kim[524] kéldi soḳur boldı ve āyet kéldi kim:

[515] TS Ø: YA kim (471a/8)
[516] Arapça bir ibare
[517] TS kéltürmes-ler: YA kéltürmesler (471a/9)
[518] TS ol: YA o (471a/11)
[519] YA (471a/14)
[520] TS kéldi: YA kéldi éliñg kim (471a/16)
[521] TS ol taşnı: YA tā taş (471a/16)
[522] TS éligi-ni: YA éligini (471a/19)
[523] TS ol Ḥażret-niñg: YA olḥażret-niñg (471a/20)
[524] TS kim geh: YA kim (471a/20)

9. وَجَعَلْنَا "Ve biz ḳılduḳ مِن بَيْنِ (7) أَيْدِيهِمْ alarnıñg yüzi-niñg allıda سَدًّا tamı ve ḥicābı وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا ve alarnıñg soñgı-dın[525] (8) perde ve māni[c]i. فَأَغْشَيْنَاهُمْ [526] Pes yaptuḳ biz alarnıñg közlerin[527] فَهُمْ لاَ يُبْصِرُونَ pes alar körmes-ler." (9) Muḥaḳḳıḳ-lar ayturlar kim: "İlgerigi[528] sedd-i emel uzunluġı-dur ve soñgı sedd-i ġaflet bile[529] ötken yazuḳlardın. Ve her kim-ge (10) mundaḳ ékki sedd-i iḥāṭa ḳılġan bolġay her-āyīne, anıñg közi yapılġan bolġay naẓardın ḳudret delīl-leride ögürmegey (11) felāḥ ve hidāyet yolın."

10. وَسَوَاء عَلَيْهِمْ Ve téñg-dür alarġa أَأَنذَرْتَهُمْ ḳorḳutḳay sén alarnı أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ (12) yā ḳorḳutmaġay sén alarnı. لاَ يُؤْمِنُونَ Alar imān kéltürmesler kim ḳadīm [c]ilm alarnıñg öltürmegi-ge ve ölmek (13) küfrde[530] ḥükm ḳılıp-dur.

11. إِنَّمَا تُنذِرُ Mundın özge yoḳtur kim sén agāh ḳılġay sén agāh ḳılmaġı kim fāyide anña müterettib (14) bolġay, مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ kişini[531] kim Ḳurān mütāba[c]atın ḳılġay ve anıñg mev[c]iẓelerini ḳabūl ḳulaġı bile éşitgey (15) وَخَشِيَ الرَّحْمَن ve ḳorḳay Ḫudāy-dın[532] بِالْغَيْبِ yabuḳluḳ-ḳa. Ya[c]nī yaşurun-da andın ḳorḳay ne ḫalḳ naẓarıda yā Ḥaḳ (16) -dın ḳorḳay olçada ġāyıb-dur andın ya[c]nī uhrevī işlerde. فَبَشِّرْهُ Pes beşāret[533] bérgil ol ḳorḳuçı-ġa (17) بِمَغْفِرَةٍ ötken yazuḳlarnıñg yarılḳamaġı bile وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ve uluġ müzdi kélgüçi zamānda. Ya[c]nī cennet esbāb (18) nüzūlda kélip-dur kim Benū Seleme ayttı-lar: "Yā Resūlallah!

---

[525] TS soñgı-dın: YA soñgıdın (471a/22)

[526] TS هُمْ ayetin bo parçasının üstü çizilmemiştir: YA (471a/22)

[527] TS közlerin: YA közlerini (471a/23)

[528] TS ilger-gi: YA ilgerigi (471a/24)

[529] TS bile: YA Ø (471a/24)

[530] TS ölmek küfrde (*-ge* ekinin üstü çizilip *-de* eki yazılmıştır): YA ölmegi küfrge (*ölmegi küfrge* kelimeleri iki kere ardarda yazılmıştır) (471a/28)

[531] TS kişini: YA kişi-ni (471b/1)

[532] TS Ḫudādın: YA Ḫudāy-dın (471b/2)

[533] TS beşāret: YA müjde (471b/4)

Bizing évlerimiz mesciddin yıraḳ-dur. Eger mescid yavuḳı-da[534] (19) évi alsak biz néteg bolġay?" Āyet kéldi kim.

12. إِنَّا نَحْنُ Dürüstuḳ bile kim, biz نُحْيِي الْمَوْتَى tirgüzür biz ölüg (20) -lerni ba^{c}ş bile yā ölgen köngüllerni hidāyet bile. وَنَكْتُبُ Ve bitür biz مَا قَدَّمُوا olça ilgeri-din yiberip (21) -dürler ṣāliḥa ve ṭāliḥa ^{c}amel-lerdin وَآثَارَهُمْ ve bitür biz eşerler. Ya^{c}nī nişāne[535] alarnıng ḳadem-leri-ning izlerini (22) kim mescid-ge barurlar murād oldur kim alarnıng ḫaṭavātı alarnıng ḫaṭīaları-nıng mükeffeli bolġusıdur. Ve her ḳademi (23) -ġa[536] raḳamı ^{c}ināyet-din alarnıng ḥāl-leri-ning ṣaḥīfesiġa tartılġusıdur وَكُلَّ شَيْءٍ ve barça némelerni (24) أَحْصَيْنَاهُ saḳlap yā beyān ḳılıp biz فِي إِمَامٍ مُبِينٍ defteride kim rūşen ve pişvādur. Ya^{c}nī *Levḥ-i Maḥfūẓ* (25) bu āyetning nüzūli-din[537] song Ḥażret-i Resūl ṣalla'llāhü ^{c}aleyhi ve sellem buyurdı kim: "Ey Benī Seleme! Öz menzillering̃izde (26) bolung̃ızlar kim sizlerning ḳadem-lering̃izning eşerleri-ning şevābın bitürler. *Ṣaḥīḥeyn*-de meẕkūrdur kim: (27) "Kişilerning[538] uluġrağı namāz müzdi-de kişi-dür kim yıraḳ-raḳ bolġay anıng kélür yolın[539] mescidge." Ve ba^{c}żı [145b/1][540] aytıp-durlar kim: "Aşār e^{c}amm-dur andın kim ḥasene bolġay çün ^{c}ilmi kim kişilerge[541] ögretgeyler yā vaḳfı kim ḫayr (2) yérlerge ḳılġaylar yā ṣadaḳa-yı cāriyye köfrüg ve mescid ve ribāṭ dék yā seyyi'e[542] bāṭıl işā^{c}ası ve ẓulm tesīsi[543] dék." Ḥaḳ Subhāne (3) buyurur tā barçasını bitürler ve mükāfāt vaḳtı-da her eşeri-ning münāsibi-ġa köre cezā bérgüsidür.

---

[534] TS yavuḳı-da YA yavuḳıda (471b/6)
[535] TS nişāne: YA Ø (471b/9)
[536] TS ḳademi-ġa: YA ḳademiġa (471b/11)
[537] TS nüzūli-din: YA nüzūlidin (471b/13)
[538] TS kişilerning̃: YA kişi-lerning̃ (471b/15)
[539] TS yol (*-ın* ekinin üstü çizilmiştir): YA yolın (471b/16)
[540] YA (471b/17)
[541] TS kişilerge: YA kişi-lerge (471b/17)
[542] TS seyyi'e: YA seyyie (471b/18)
[543] TS ter'sīsi: YA tesīsi (471b/19)

13.وَاضْرِبْ (4) لَهُم [544] Ve beyān ḳıl Mekke'ninṉg ehli üçün مَّثَلاً أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ meşeli Anṭākiyye kinti ehli-ninṉg. إِذْ جَاءهَا الْمُرْسَلُونَ (5) Vaḳtī-da kim kéldiler ol kintke yibergenler. Kéltürüptürler kim Ḥażret-i ᶜÍsā ᶜaleyhi's-sellem refᶜ-din burun yā Şemᶜūnü'ṣ- Ṣafā (6) kim anınṉg ḫalifesi érdi anınṉg refᶜi-din soṉg ékki ḥavārīni kim Yaḥyā ve Toman aytur érdiler yā Tārūs ve Mārūs. Ve (7) Ṣaᶜlebī aytıp-dur kim Ṣādıḳ ve Ṣadūḳ Anṭākiyye'ge yiberdi tā ḫalḳ-nı Ḫudāy-ġa[545] ündegeyler. Alar şehrniṉg yavuḳı-ġa yétip (8) yéri kördiler kim ḳoy-lar otlatur érdi anṉga selām kıldılar.[546] Sordı: "kim-ni kişiler[547] sizler?" Ayttı-lar: "Biz ᶜÍsā-nınṉg (9) resūl-leri-dür biz ve ḫalḳ-nı ḍalālet bādiyesidin hidāyet menzilige[548] ünder biz." Ayttı: "Öz daᶜvāṉgızınṉg çın-lıġı-ġa (10) hīç delīliṉgiz bardur?" Ayttı-lar: "Ārī, aġrıḳ-larġa[549] şifā bérür biz ve ebraṣ ve ekmehni ṣıḥḥat ḥāliġa kéltürür biz." Ḳarı ayttı: (11) "Yıl-lardur kim méniṉg oġlum aġrıġ-dur ve ṭabībler anınṉg ᶜilācı-dın ᶜācizdürler eger sizler anınṉg derdige devā (12) ḳılsaṉgızlar, mén sizleriṉg Ḫudāṉgizge imān kéltüreyin." Alar anınṉg töşegi-niṉg başıġa kélip duᶜā kıldılar, (13) tükel ṣıḥḥat taptı, ḳarı imān kéltürdi. Ve ol, Ḥabīb-i Neccārdur kim *Yasin*[550] *saḥībi* aytıpdur[551] ve altı yüz yıl bile (14) biziṉg Ḥażret-i Peyġamberimiz ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem-din burun anṉga imān kéltürdi ve subbāḳ-dın biri-dür. El-ḳıṣṣa, bu ékki resūl (15) -niṉg ḫaberi Anṭākiyye'de aşkārā boldı ve köp aġrıḳ alarnınṉg berekātı-dın[552] ṣıḥḥat devleti-ġa yetti-ler. Şehrniṉg meliki kim (16) *Meᶜālimü't- Tenzīl*-de aytur anınṉg atı Anṭanuḥis[553] Rūmī érdi ve büt

[544] TS لَهُم ayetin üstü siyah mürekkeple çizilmiştir

[545] TS Ḫuḍāy-ġa: YA Ḫudāyġā (471b/24)

[546] TS otlatur érdi anṉga selām kıldılar: YA Ø (471b/25)

[547] TS kişiler: YA kişi-ler (471b/25)

[548] TS menzilige: YA menzili-ge (471b/26)

[549] TS aġrıḳ-lıḳ-larġa (*-lıḳ* ekinin üstü çizilmiştir): YA aġrıḳ-lıḳ-ḳa (471b/27)

[550] TS Yasin: YA seyr (472a/2)

[551] TS aytıp-dur (*-dur* ekinin üstü çizilmiştir): YA aytıp-dur (472a/2)

[552] TS berekātı-dın: YA berekātıdın (472a/5)

[553] Anṭiḥas, Anṭiyaḳus, Anṭiyaḳos, Anṭiḳos, Antioch, Anṭabis gibi kullanımları da vardır

tapınur érdi. Alarnıñg ḥāli-din[554] ḫaber taptı ve alarnıñg (17) da^{c}veti-niñg mażmūnıġa kim büt tapınmaġı-dın tıymaḳ[555] ve ilāhī vaḥdāniyeti-ġa iḳrār ḳılmaḳ édi maṭla^{c} bolup. Alarnı zindānġa (18) saldı. Ve Şem^{c}ūn alarnıñg soñġı-dın[556] kélip melik-niñg ḫāṣ-ları bile āşnālıḳ ḳıla başladı ve dāniş ve ḥikmet (19) sebebi bile pādşāhnıñg muḳarrebi boldı. Ve Ḥaḳ Subḥāne bu ḳażiyyedin ḫaber bérdi.

14. إِذْ أَرْسَلْنَا Yād ḳıl çün yiberdük biz (20) إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ Anṭākiyye kişileri-niñg[557] sarıġa ékki peyġamber[558] ya^{c}nī ^{c}Īsā yā Şem^{c}ūn yiberdiler bizinñg buyuruġumız bile. (21) فَكَذَّبُوهُمَا Pes tekẕīb ḳıldılar kint ehli alarnı ve zindānġa[559] saldılar. فَعَزَّزْنَا Pes biz[560] ġālib ḳılduḳ alarnı (22) ve ḥafṣ-ı teşdīd bile oḳur ya^{c}nī ḳuvvet bérdük biz[561] بِثَالِثٍ üçünçi yibergenge[562] kim esaḥ Şem^{c}ūnü's- Ṣafādur. Ve aytıp (23) -durlar yā Selūm yā Būlus. فَقَالُوا Pes ayttılar bu yibergenler yā[563] Anṭākiyye ehliġa kim: إِنَّا إِلَيْكُم "Dürüstluḳ bile (24) kim, biz sizler sarıġa مُّرْسَلُونَ yiberilgenler biz ^{c}Īsā ^{c}aleyhi's-sellem ḳaşıdın yā anıñg ḫalifesi allıdın."

15. قَالُوا Ayttı (25) -lar ol şehrniñg kişileri[564] kim: مَا أَنتُمْ "Yoḳ-siz sizler إِلاَّ بَشَرٌ meger ādemī مِّثْلُنَا bizinñg dék beşerriyet ṣıfat (26) -ları-nıñg köpregi-de[565] pes né artuḳluḳ bile sizlerni risālet-ḳa bérip-dürler.[566] وَمَا أَنزَلَ الرَّحْمن Ve yibermeydür (27) Ḫudāy مِن شَيْءٍ hīç

[554] TS ḥāli-din: YA ḥālidin (472a/6)
[555] TS tıymaḳ: YA tıymak (472a/7)
[556] TS soñġı-dın: YA soñġıdın (472a/8)
[557] TS kişileri-niñg: YA kişi-leri-niñg (472a/10)
[558] TS peyġamber: YA peyġamberi (472a/11)
[559] TS zindān-ġa: YA zindān-da (472a/12)
[560] TS biz: YA Ø (472a/12)
[561] TS biz: YA Ø (472a/13)
[562] TS yibergenlerge: YA yibergenge (472a/13)
[563] TS yā (yā kelimesinin üstü çizilmiştir): YA yā (472a/15)
[564] TS kişileri: YA kişi-leri (472a/16)
[565] TS köpregi-de: YA köpregide (472a/17)
[566] TS bérip-dürler: YA iḫtişās bérip-dürler (472a/18)

néme vaḥy ve risālet-din. إِنْ أَنتُمْ Yoḳ-siz sizler إِلاَّ تَكْذِبُونَ meger kim yalġan aytur sizler [146a/1][567] risālet daᶜvāsıda.”

16. قَالُوا رَبُّنَا Ayttılar peyġamberler kim: “Bizinᵹ Ḫudāymız يَعْلَمُ إِنَّا bilür dürüstluḳ bile kim, (2) biz إِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ sizler sarıġa yiberilgenler[568] biz.”

17. وَمَا عَلَيْنَا Ve yoḳtur bizge إِلاَّ الْبَلاَغُ الْمُبِينُ (3) meger aşkārā yétkürmeklik ve biz öz işimizni ḳılduḳ ve peyġām yétgürdük. Eger daᶜvet ḳabūlin ḳılmasanᵹızlar (4) ᶜaẕāb sizlerge inip kélir.

18. قَالُوا إِنَّا تَطَيَّرْنَا Ayttılar kim: “biz yaman fāl tutduḳ بِكُمْ sizlerninᵹ kélgeningiz (5) bile kim tā bu beledge kélip sizler yamġur yaġmaydur ve bizinᵹ barça ékinlerimiz ḳurup-dur. لَئِن لَّمْ تَنتَهُوا (6) Eger ḳaytmasanᵹızlar öz daᶜvānᵹızdın لَنَرْجُمَنَّكُمْ her-āyīne, sizlerni taş bile öltürür biz وَلَيَمَسَّنَّكُم ve her-āyīne (7) yéter sizlerge مِّنَّا bizdin عَذَابٌ أَلِيمٌ derdlig ᶜaẕābı.”

19. قَالُوا طَائِرُكُمْ Ayttılar peyġamberler kim: “Sizlerninᵹ (8) yaman fālınᵹız مَعَكُمْ sizlergedür yaᶜnī sizlerninᵹ şāmmetinᵹizninᵹ sebebi fāside ᶜaḳīdeler bāṭıla ᶜamel-leriᵹiz (9) –dindür. أَئِن ذُكِّرْتُم Āyā eger pend bérilür sizler yaman fāl tutar sizler ve öltürmekke ḳorḳutur sizler? (10) بَلْ أَنتُمْ Belkim sizler قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ gürūh-ı güzāf ḳılġuçı-lar ve ḥaddin ötken-ler sizler.” Kéltürüptürler (11) kim Şemᶜūn melik bile büt ḫaneġa kélip érdi ve Ḫudāy-ġa[569] secde aytar érdi. Ve kişiler[570] saġınur érdiler kim ol (12) büt-ni tapınadur melik anᵹa tamām iᶜtimād ḳıldı ve andın kéngeşsiz hīç mühimge iḳdām ḳılmas érdi. Bir kün (13) Şemᶜūn sordı kim: “Ey Melik! Éşittim ékki ġarīb kişini zindānġa salıp sén alarnınᵹ ḳapamaġı-nınᵹ sebebi né-dür?” (14) Melik ayttı: “Alar daᶜvā ḳılurlar kim büt-lerdin başḳa özge Ḫudāy

[567] YA (472a/20)

[568] TS yiberilgenlar: YA yibergenler (472a/21)

[569] TS Ḫudāy-ġa: YA Ḫudāyġa (472b/2)

[570] TS kişiler: YA kişi-ler (472b/3)

bardur.” Şemᶜūn taᶜaccüb yüzidin ayttı kim: “Aytḳıl tā (15) alarnı ḥāżır ḳılġaylar[571] kim alarnıñ ᶜacib sözleridür.”[572] Melik buyurdı kim tā alarnı kéltürdiler ve Şemᶜūn-nı kim kördiler (16) ḫoşḥāl bolup köñgül-lük bile olturdılar.[573] Şemᶜūn sordı kim: “Sizler kimni tapınur siz?” Ayttılar: “anı kim, yér (17) ve kök-niñ yaratḳuçı-sıdur.” Şemᶜūn ayttı: “Sizleriñ Ḫudāyıñgızını yasar.” Ayttı-lar: “Soḳurlarnı körgüçi ḳılur.” (18) Şemᶜūn Melik-din tiledi kim tā soḳurnı ḥāżır ḳıldılar ve ayttı kim: “Öz ḫudāyıñgızġa iltiñgizler kim tamunı körgüçi ḳılġay.” (19) Alar duᶜā ḳıldılar fi'lḥāl körgüçi boldı. Şemᶜūn ayttı: “Ey Melik! Biz dağı öz Ḫudālarımızdın tileliñ tā uşbu (20) işni ḳılġaylar.” Melik aḳrın ayttı: “Ey Şemᶜūn! Sén bilmes sén kim alar körmes-dürler ve éşitmes-dürler (21) ve hīç némege ḳudreti yokturlar.” Şemᶜūn yana ḳatla ayttı: “Ey yigit-ler! Sizleriñ Ḫudāyıñgız némeni ḳıla alur?” Ayttı-lar: (22) “Ölüg-ni tirgüzür.” Şemᶜūn ayttı: “Eger sizleriñ Ḫudāyıñgız bu iş-ni ḳılsa biz barçamız añga imān kéltürür biz.” (23) Pes Melik-niñ ḳızıġa kim müddeti anıñ ölgeni-din[574] ötüp érdi[575] yā yétti künki ölüg-ni tirgüzdiler ve Melik ḳavmi (24) bile imān kéltürdiler. Ve özge cemᶜi peyġamberler ve mü’min-leriñ ḳasdın kıldılar. Ḥabīb-i Neccārġa ḫaber boldı kim kāfirler imān (25) ehli-niñ īzāsı-dadurlar[576] öz menzili-din[577] ol sarıġa yüzlendi. Andaḳ kim Ḥaḳ Subḥāne ayttı:

20. وَجَاء “Ve kéldi (26) مِنْ أَقْصَى الْمَدِينَةِ ol şehrdin yıraḳ-raḳ yéri-din رَجُلٌ érdi yaᶜnī Ḥabīb-i Neccār يَسْعَى ve bar érdi kim aşuḳur (27) érdi tā yétti. قَالَ يَا قَوْمِ Ayttı: “Ey méniñ gürūhım! اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ igreşeñgizler yiberilgenlerge

[571] TS ḳılġaylar: YA ḳılġay-lar (472b/7)

[572] TS alarnıñ ᶜacib sözleri-dür (*sözi* kelimesi çizilip yerine sözleri kelimesi yazılmıştır): YA alarnıñ sözi ᶜacib sözi-dür (472b/7)

[573] TS köñgül-lük bile olturdılar: YA köñgül-lük bolup olturdılar (472b/8)

[574] TS ölgeni-din: YA ölgenidin (472b/16)

[575] TS érdi: TA édi (472b/16)

[576] TS īzāsı-dadurlar: YA īzāsı-nıñ-dadurlar (472b/18)

[577] TS menzili-din: YA menzilidin (472b/19)

21. اتَّبِعُوا (28) مَن لاَّ يَسْأَلُكُمْ İgreşiñgizler kişilerge[578] kim tilemes-ler sizlerdin[579] أَجْرًا müzdi risālet yétkürmekke.[580] وَهُم [146b/1][581] مُّهْتَدُونَ Ve alar yol tapḳanlardurlar her ékki saraynıñ ḫayrı-ġa.

22. وَمَا لِي Ve nédür[582] manña kim ṣıdḳ yüzidin (2) لاَ أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي tapınmas mén ol kişige[583] kim yarattı méni ve ᶜadem-din vücūdḳa kéltürdi. وَإِلَيْهِ Ve anıñ (3) ḥükmi ve cezāsı sarıġa تُرْجَعُونَ ḳaytarılġuñgızdurlar ḳıyāmet küni fıṭrat iżāfesi özige şükr iẓhārı-dur. (4) Ve baᶜş iżāfesi kāfirlerġa mübālaġadur tehdīd ve zecrde.

23. أَأَتَّخِذُ Āyā tutayım مِن دُونِهِ Ḫudāy-dın özge آلِهَةً (5) özge Ḫudālar yaᶜnī büt-ler. إِن يُرِدْنِ الرَّحْمَن Eger tilese Ḫudāy manña بِضُرٍّ żararı-ga[584] yaᶜnī eger tilese Ḫudāy kim żararı (6) manña yétgey عَنِّي لاَ تُغْنِ kifāyet ḳılmas méndin شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا büt-lerniñ tilemegi némeni andın. Yaᶜnī alar (7) méndin belā kétermes-ler وَلاَ يُنقِذُونِ ve ḳutḳarmas-lar[585] méni ve ḫalāṣ étmes-ler pes eger mén anı kim tüvānālıġı yoḳtur (8) asıġ ve émgek-de[586] tapġay mén. Ve anıñ ᶜibādeti kim ḳādirdür yétkürmek-ke nefᶜ ve ḳutḳarmaḳ-ḳa żarardın élig köter (9) -gey mén.

---

[578] TS kişilerge: YA kişi-lerge (472b/22)

[579] TS sizlerdin (*-ni* ekinin üstü çizilip *–din* eki yazılmıştır): YA sizlerni (472b/22)

[580] TS yétkürmekkede: YA yétkürmekke (472b/23)

[581] YA (472b/23)

[582] TS nédür: YA né-dür (467b/24)

[583] TS kişi-ge: YA kişige (467b/24)

[584] TS żararı-ga: YA zararıga (467b/28)

[585] TS ḳutḳarmas-lar: YA ḳorḳutmas-lar (473a/1)

[586] TS émgek-de: YA émgekke (473a/2)

24. إِنِّي إِذًا Dürüstluḳ bile kim, mén ol vaḳt لَّفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ aşkārā azmaḳlıġ-da bolġay mén.” Ḳavm kim (10) bu sözni andın éşitti-ler anıñg öltürmegi-niñg ḳasdın ḳıldılar ve ol peyġamberlerġa yüz kéltürüp ayttı:[587]

25. إِنِّي (11) آمَنتُ “Dürüstluḳ bile kim, mén imān kéltürdüm بِرَبِّكُمْ sizleriñg yaratḳuçınġızġa. فَاسْمَعُونِ Pes éşitiñgizler méniñg (12) imanım-nı tā tañgla mañga tanuḳluḳ bérgey sizler.” Ve aytıp-durlar bu ḫiṭāb-nı ḳavm-ġa ḳıldı ve alar añga taş urar (13) érdiler tā öltürüldi. Ve anıñg ḳabri Anṭākiyye bāzārıdadur. Ve ḳavli oldur kim anı öltürdiler ve Ḫudāy anı tirgüzdi (14) ve uçmaḥ-ḳa iltti. Ve İmām Hasan Baṣrī raḥmallāh añgadur kim çün anıñg öltürmegi-niñg ḳaṣdın ḳıldılar Ḥaḳ Subḥāne (15) anı kök-ke iltti ve kerāmet yüzidin.

26. قِيلَ Ayttılar añga kim: “Ey Ḥabīb! ادْخُلِ الْجَنَّةَ kirgil uçmaḥ-ġa. Pes uçmaḥ-ġa (16) kim kirdi قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي ayttı: “Kāş[588] méniñg ḳavmim يَعْلَمُونَ dānā bolġaylar.”

27. بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي Olça bile yarılḳadı (17) méni méniñg Perverdigārım وَجَعَلَنِي ve ḳıldı méni مِنَ الْمُكْرَمِينَ sılaġanlardın ikrām bile kulı oldur kim, peyġamberler (18) ve melek ve mü’minler olturdılar. Ve ḳulı oldur kim, selāmet-lıġ bile çıḳıp bardılar ve Ḥabīb olturdı (19) yā kök-ke bardı.

28. وَمَا أَنزَلْنَا Ve yiberdük biz عَلَى قَوْمِهِ Ḥabīb ḳavmiġa مِن بَعْدِهِ[589] anıñg öltürgeni yā refʿi (20) -din soñg مِنْ جُندٍ[590] hīç leşkeri مِّنَ السَّمَاء[591] kök-din kāfirler helāki-ge.[592] وَمَا كُنَّا مُنزِلِينَ

[587] TS ayttılar (*-lar* ekinin üstü çizilmiştir): YA ayttı (473a/6)
[588] TS kāş: YA kāşki (473a/13)
[589] YA مِن بَعْدِهِ ayetin üstü çizilmemiştir (473a/17)
[590] TS مِنْ جُندٍ ayetin üstü çizilmemiştir: YA (473a/18)
[591] YA مِّنَ السَّمَاء ayetin üstü çizilmemiştir (473a/18)
[592] TA helāki-ge: YA helākige (473a/18)

Ve yoḳtur[593] biz tüben (21) yibergüçi leşkeri ḳavmi-niṉg helākı üçün yaᶜnī kāfirler andın ḫᵛārraḳ ve miḳdārsızraḳdurlar kim alarnıṉg helāki-ge[594] (22) leşkeri kérek bolġay. Ve melāike[595] leşkerleri-niṉg inzāli Bedr ve Ḥuneyn künide biziṉg Peyġamberimiz ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem taᶜaẓẓumı üçün (23) igendür ne ol-kim kāfirlerniṉg leşkeri ḥesābıda[596] bolġan bolġaylar.

29. إِن كَانَتْ Yoḳ érdi Anṭākiyye ehli-niṉg (24) ᶜuḳūbeti إِلاَّ صَيْحَةً وَاحِدَةً meger biz feryād kim Cibrīl ᶜaleyhi's-sellem her ékki bāzūsın tutup ṣayḥa urdı. فَإِذَا هُمْ (25) Pes anda alar خَامِدُونَ tükel ölgen-ler érdiler. Yaᶜnī Cibrīl-niṉg bir naᶜresi bile öldiler ot dék kim bir yolı (26) söngey[597]

30. يَا حَسْرَةً عَلَى الْعِبَادِ Ey dirīġa bendelerge! مَا يَأْتِيهِم مِّن رَّسُولٍ Kélmedi alarġa hīç peyġamberi إِلاَّ كَانُوا بِهِ (27) meger bar érdiler kim aṉga, يَسْتَهْزِؤُون anıṉg bile[598] istihzāᶜ ḳılur érdiler.

31. أَلَمْ يَرَوْا Āyā körmediler ve bilmediler kim biz كَمْ أَهْلَكْنَا néçe né [147a/1][599] helāk ḳılduḳ biz قَبْلَهُم alardın burun, مِّنْ الْقُرُونِ rūzgārlar ehli-din?[600] أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ Ve müşāhede ḳıla (2) -dılar ol kim helāk bolġanlar sarıġa لاَ يَرْجِعُونَ ḳaytmaslar yaᶜnī dünyī-ge[601] kélmes-ler.”

32. وَإِن كُلٌّ Ve yoḳturlar barça (3) -sı alarnıṉg لَّمَّا جَمِيعٌ meger biri biri bile ḳoşulġan, لَّدَيْنَا مُحْضَرُونَ biziṉg ḳaşımızda ḥāżır bolġanlar ḳıyāmet küni (4) cezā üçün. Yaᶜnī alarnı kim

[593] TS yoḳtur: YA yoḳ-dur (473a/19)
[594] TS helāki-ge: YA helākige (473a/20)
[595] TS melāike: YA melāikeniṉg (473a/20)
[596] TS ḥesābıda: YA ḥesābı-da (473a/21)
[597] TS öngey: YA söngey (473a/24)
[598] TS anıṉg bile: YA Ø (473a/26)
[599] YA (473a/26)
[600] TS ehli-din: YA ehlidin (473a/27)
[601] TS dünyī-ge: YA dünyāga (473a/28)

helāk ḳılıp biz burunḳı-lardın,[602] uşbu soñg ḳalġan muḫālif-ler bile barçası ḥaşr ᶜarṣagāhı-da (5) bizińg ḥazretimizde ḥāżır bolġusıdurlar ve özi-ńiń ḳabliġa ve sözige köre cezā ve sezā tapḳusıdurlar. Yaᶜnī ᶜaẕāb-ı (6) elīm ve ᶜuḳāb-ı ᶜaẓīm bile tutkun bolġusıdurlar ve ḥırmān meclisi ve ḫiẕlān mażīḳide[603] ebed[604] maḥbūs[605] ve sermed mehcūri bolġusıdur.

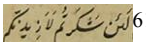
33. (7) وَآيَةٌ [606] Ve nişāne bizińg ḳudretimizniń[607] nişāneleridin لَّهُمُ الْأَرْضُ الْمَيْتَةُ kāfirlerge ölgen yérdür. Yaᶜnī ḳoruḳ (8) ve otsız kim biz yamġur sebebi bile أَحْيَيْنَاهَا tirgüzdük biz anı وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا ve çıḳarduḳ biz andın حَبًّا dāne (9) urġuluḳ murād ġıẕā bolġuçı dānelerdür. فَمِنْهُ Pes ol dānedin يَأْكُلُونَ yérler.

34. وَجَعَلْنَا Ve yarattuḳ biz فِيهَا (10) yérde جَنَّاتٍ bostānlar, مِن نَّخِيلٍ türlüg türlüg ḫurmāistānlardın[608] وَأَعْنَابٍ ve türlüg türlüg tāk-i[609] (11) benān-lar ṣınf-lar. وَفَجَّرْنَا Ve aḳızduḳ biz فِيهَا مِنْ الْعُيُونِ yérde bulaḳ-lardın

35. لِيَأْكُلُوا tā yétgeyler مِن ثَمَرِهِ (12) mīvedin olça yād étildi وَمَا عَمِلَتْهُ ve olçadın ḳılıp-dur alarnıńg élig-leri dūşāb dék ve andın özge. (13) Ve ḥafṣ عَمِلَتْهُ[610] oḳur ve فِيهِ[611] bilür. Yaᶜnī yérler mīvelerdin ve sizlerniń élig-leriń̃giz ol ᶜamel-ni ḳılmaydur (14) belkim ṣarf ḳudret bile yaratılıp-dur. أَفَلَا يَشْكُرُونَ Āyā şükr ḳılmaslar bu niᶜmet-leriń̃g muḳābeleside, münᶜim-ġa (15) tapınmaḳ körsetmes-ler?[612] Ṣāḥib-i *Baḥrü'l- Ḥaḳāyıḳ* aytıp-dur kim āyetniń̃g maᶜnāsı işāret ehli-niń̃g tili bile oldur kim, (16) köñgül yérini tirgüzdük biz ᶜināyet

---

[602] TS burunḳı-lardın: YA burunġı-lardın (473b/1)
[603] TS mażīḳi: YA mażīḳi-de (473b/4)
[604] TS : YA ebed (473b/4)
[605] TS maḥbūs: YA maḥbūsı (473b/4)
[606] YA وَآيَةٌ ayetin üstü çizilmemiştir (473b/4)
[607] TS ḳudretimizniń̃g: YA ḳudretimiz (473b/5)
[608] TS ḫurmāistān-lardın: YA ḫurmāistālardın (473b/8)
[609] TS tāk: YA ve tāk (473b/9)
[610] Yasin suresi 35.ayetinden bir parça
[611] Arapça bir ibare
[612] TS körsetmes-ler: YA körsetmes (473b/13)

yamġurı bile ve andın çıḳarduḳ biz andın ṭā^{c}at dānesin tā rūḥlar andın (17) ġıẕā tapḳaylar, ve ḳılduḳ biz bostān-lar ẕikrler naḫīli ve şevḳ-ler üzümleri ve ḥikmet bulaġ-ları-dın anda aḳız (18) -duḳ[613] biz tā mükāşefeler ve müşāhedeler mīveleridin asıġ alurlar. Ve ^{c}amel-ler neticeleridin kim kılıp-durlar ṣadaḳalar (19) ve ḫayrlardın sipās-dārlıġ ḳılmas-lar. Ya^{c}nī sipās ḳılmaḳ kérek bu ẓāhire ve bāṭıne ni^{c}met-lerde tā anıñ artuḳluġı (20) -nıñ mūcibi bolġay kim [614]

36. سُبْحَانَ الَّذِي Arıġ-dur ol kim ḳāmile ḳudreti bile خَلَقَ الْأَزْوَاجَ (21) كُلَّهَا yarattı barça ṣınıf-lar ve nev^{c}lerni مِمَّا تُنبِتُ الْأَرْضُ olçadın öndürür yér ot-lardın[615] ve yıġaç-lar (22) dék. وَمِنْ أَنفُسِهِمْ Ve alarnıñ nefs-leridin ya^{c}nī beşerdin ér ve ḫatun dék وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ve olçadın (23) bilmes-ler ḫalāyıḳ ḳısm-larıdın.

37. وَآيَةٌ لَّهُمُ اللَّيْلُ Ve özge ^{c}alāmeti alarġa bizinñ ḳudretimizġa kéçedür kim ḥikmet (24) yüzidin نَسْلَخُ tartar biz ve yıraḳ ḳılur biz مِنْهُ النَّهَارَ ve andın kündüzni. فَإِذَا هُم Pes ol vaḳt alar مُّظْلِمُونَ (25) kirgüçilerdürler ḳarāñġuluḳ-ḳa.

38. وَالشَّمْسُ تَجْرِي Ve özge āyette ḳuyaş-dur kim barur لِمُسْتَقَرٍّ لَّهَا ḳarārgāhı-ġa (26) kim anña bardur. Ve İmām Müslim *Ṣaḥīḥ*-dedür kim ḳuyaş müstaḳari taḥtü'l-^{c}arş bolġay. Ve ayturlar murād müstaḳardın mu^{c}īn ḥaddi (27) -dür kim anıñ évrülmek[616] anda tükengey. ذَٰلِكَ Anıñ ol barmaġı öz müstaḳarı-ġa تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ ġālib Ḫudāvend[617] [147b/1][618] –nıñ taḳdīri-dür özi-niñ ḳudreti bile her maḳdūrı-ġa الْعَلِيمِ dānā her ma^{c}lūmı-ġa.

---

[613] TS aḳızduḳ: YA aġızduk (473b/17)

[614] İbrahim suresi 7.ayete işaret edilemektedir

[615] TS ot-lardın: YA ot-larıdın (473b/21)

[616] TS évrülmek: évrülmegi (473b/27)

[617] TS Ḫudāvend: YA Ḫudāvendi (473b/28)

[618] YA (473b/28)

39. وَالْقَمَرَ قَدَّرْنَاهُ Ve aynı[619] (2) muḳadder ve muḳarrir ḳılıp biz yaᶜnī anıñg kézmegini مَنَازِلَ yigirmi sékkiz menzil-lerde on ékki burc-lardın kim her burcı-nıñg (3) ḥiṣṣesi menzil-lerdin ékki menzil ve üçdin biri bolġay. Ve her kün bir menzili-ge ḳatᶜ ḳılur ve ictimāᶜī̈ga menzil-leride anıñg (4) yaruġluḳı artar. Ve istiḳbāliyye menzil-leride izā bolur ve inḥinā ve taḳvīs-ġa meyl ḳılur حَتَّى عَادَ tā vaḳtı kim ḳaytḳay (5) كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ bir yıl-lıġ ḫurmā şāḫı-nıñg yıġaçı dék ḳuruġan bolġay ve éġri bolġan yeñgi dék.

40. (6) لَا الشَّمْسُ[620] Ne ḳuyaş يَنبَغِي لَهَا siz ve añga ve şāyed أَن تُدْرِكَ الْقَمَرَ ol kim tapḳay ay-nı anıñg yéri-de,[621] (7) kim biri evvelġı felekdedür ve biri törtinçi sipihrde tā bolmaġay kim ḳuyaş tapḳay ay-nı anıñg seyri-niñg sürᶜati (8) -de kim ay barça burc-larnı ay-nıñg ḥadleride ḳaṭᶜ ḳılur. Ve ḳuyaş yılı-da pes eger ḳuyaş yıldam-lıġ-da ay (9) dék bolsa yıl-larnıñg faṣl-ları öz vaż ᶜı-dın tüşer ve ḫalel nebāt tekevvüni ve ḥayvan taᶜayyüşi-ġa yeter. وَلَا اللَّيْلُ Ve ne kéçe (10) سَابِقُ النَّهَارِ ilgeri-lik tutḳuçı-dur kündüzge ol maᶜnā bile kim ġalebe ḳılġay yaruḳluḳ-ḳa ve barça vaḳt-lar (11) kéçe ötgey belkim anıñg müteᶜāḳıbı-dur. Ve aytıp-durlar murād kéçe ve kündüzde alarnıñg ékki āyeti-dür. Yaᶜnī ay ve ḳuyaş (12) ve murād oldur kim, andaḳ ḳuyaş sürᶜat yüzidin ay-nı tapmas, ay dağı yaruḳluḳ ciheti-din ḳuyaşḳa ilgeri (13) -lik tapmas. وَكُلٌّ Ve barça yulduzlar ay ve ḳuyaş-dın ve andın özge فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ felek-de açuḳ (14) barurlar andaḳ kim balıġ suda.

41. وَآيَةٌ لَّهُمْ Ve özge nişāne alarġa أَنَّا حَمَلْنَا oldur kim, biz köterdük biz (15) ذُرِّيَّتَهُمْ alarnıñg ataları-nı yaᶜnī olturġuzduḳ biz فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ kémede kişilerdin[622] tola ve öz (16) -ge ḥayvān-lar yaᶜnī Nuḥ ᶜaleyhi's-sellem kémeside. Ve aytıp-durlar murād zürriyyetdin

[619] TS ay-nı: YA ayı-nı (473b/29)

[620] TS لَا الشَّمْسُ ayetin üstü çizilmemiştir: YA (474a/5)

[621] TS yéri-de: YA yéride (474a/6)

[622] TS kişilerdin: YA kişi-lerdin (474a/16)

evlāddurlar yaᶜnī kiçik oġlanlarġa (17) kim sefer ḳuvveti yoḳtur ḳuruḳ-luḳ-da alar üçün kéme muḳarrir ḳılduḳ.

42. وَخَلَقْنَا لَهُم Ve yarattuḳ biz kişiler[623] üçün (18) مِّن مِّثْلِهِ kéme dék مَا يَرْكَبُونَ olça minerler aṉga zevraḳ ve ṣandal ve nāv dék. Ve aytıp-durlar murād téveler (19) -dürler kim tüzlerniṉg kémesidür.

43. وَإِن نَّشَأْ [624] Ve eger tilesek biz نُغْرِقْهُمْ ġarḳa ḳılur biz kéme ehli-ni.[625] فَلَا صَرِيخَ (20) Hīç feryādḳa yétgüçi yoḳtur لَهُمْ alarġa kim ġarḳa bolmaḳdın saḳlaġay وَلَا هُمْ ve ne alar يُنقَذُونَ ḳutulġaylar (21) ölüm-din.

44. إِلَّا Meger ol kim baġışlaġay biz alarġa رَحْمَةً مِّنَّا baġışlamaġı biziṉg ḳaşımızdın وَمَتَاعًا ve berḫūrdārlıġ (22) bérür biz alarġa berḫūrdārlıġ bérmek, إِلَى حِينٍ tā zamanı kim alarnıṉg bolcalı yétgey.

45. وَإِذَا قِيلَ Ve çün aytılsa لَهُمُ (23) اتَّقُوا kāfirlerge kim ḳorḳuṉgızlar مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ ᶜaẕābı-dın[626] kim sizlerdin burun mükeẕẕibe ümmet-lerge yétip-dür (24) وَمَا خَلْفَكُمْ ve ᶜaẕābı-dın[627] kim sizlerniṉg soṉgunṉgızdadur. Yaᶜnī āḫiret-de ve imān kéltürüṉgizler لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ (25) şāyed sizlerge baġışlaġay-lar yā alar yüz évirmek körsetgeyler ve mükābere ve ᶜināddа arturġaylar.

[623] TS kişiler: YA kişi-ler (474a/18)
[624] YA وَإِن نَّشَأْ ayetin üstü çizilmemiştir (474a/20)
[625] TS ehli-ni: YA ehlini (474a/21)
[626] TS ᶜaẕābı-dın: YA ᶜaẕābıdın (474a/25)
[627] TS ᶜaẕābı-dın: YA ᶜaẕābıdın (474a/26)

46. وَمَا تَأْتِيهِم (26) Ve kėlmegey alarġa مِّنْ آيَةٍ hīç ayttı مِّنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ alarnıñg Perverdigārı-nıñg āyetleri-din yaᶜnī Ḳurān (27) yā vaḥdet delīl-leri-din إِلَّا كَانُوا meger bolġaylar عَنْهَا مُعْرِضِينَ andın yüz évirgüçi-ler.

47. وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ Ve çün [148a/1][628] aytsalar alarġa kim: "Dervīş-ler ve muḥtāc-larġa أَنفِقُوا nafaḳa ḳılınġızlar مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ olçadın bérip-dür (2) sizlerge Ḫudāy." قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا Ayturlar alar kim imān kéltürmeydürler Ṣāniᶜ-ġa yaᶜnī ᶜArab-nıñg muaᶜṭṭalası (3) لِلَّذِينَ آمَنُوا alarġa kim imān kéltürüptürler yaᶜnī kāfirler tehekküm yüzidin mümin-lerge ayturlar: أَنُطْعِمُ "Āyā (4) ṭaᶜām bérelinġ مَن لَّوْ يَشَاء اللَّهُ anġa kim eger Ḫudāy tilese édi أَطْعَمَهُ ṭaᶜām bérür érdi anġa. YaᶜnīḪudāy kim siz (5) -lerniñg gümāniñgizge ḳādirdür ḫalḳ-ḳa ṭaᶜām bérmek-ke kérek kim édi alarġa ṭaᶜām bérgey ol kim ṭaᶜām bérmedi biz dağı (6) néme bérmes biz." إِنْ أَنتُمْ Yoḳsiz sizler ey müminler إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ meger hüveydā azmaḳlıġ-da bizge (7) meşiyyet muḫālefeti-ġa buyurur sizler. Ve bu söz alardın ḫaṭā érdi anıñg üçün kim Ḫudāy baᶜżı kişilerni[629] bay (8) kılıp-dur ve baᶜżı-nı dervīş aytıp-dur ve ibtilāᶜ ciheti bile ḥükm ḳılıp-dur kim bay-lar Ḫudā mālı-dın[630] faḳīrlerni (9) behremend ḳılġaylar. Pes meşiyyet-ni bahāne ḳılmaḳ ve ilāhī ḥükmi-ni[631] kim infāḳ-ḳa buyuruptur ḳoymaḳ ṣırf ḫaṭā maḥżi ve[632] cefā ᶜayni-dür. (10)

48. وَيَقُولُونَ Ve ayturlar kāfirler: مَتَى "Ḳaçan-dur هَذَا الْوَعْدُ sizlerniñg bu[633] mevᶜidiñgiz yaᶜnī ḳıyāmet ḳıyāmı ve restāḫīz (11) hengāmı إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ eger bar siz rāst aytḳuçı-lar?"

[628] YA (474b/1]
[629] TS kişilerni: YA kişi-lerni (474b/9)
[630] TS mālı-dın YA mālıdın (474b/10)
[631] TS ḥükmi-ni: YA ḥükmini (474b/11)
[632] TS Ø: YA ve (474b/11)
[633] TS Ø: YA bu (474b/12)

49. مَا يَنظُرُونَ İntiẓār iltmesler alar إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ (12) meger bir feryād kim tutar alarnı ya^{c}nī ṣa^{c}ḳa nefḥası[634] kim feza^{c} nefḥasıdın soñg-dur tapar alarnı. (13) وَهُمْ يَخِصِّمُونَ Ve ḥāl ol-kim alar ol vaḳtda sevdā ve mu^{c}āmelede cidāl ve ḫuṣūmet bile meşġūl[635] bolġaylar ve dünyī[636] işini (14) ḳılurlar kim bir yolı İsrāfīl ^{c}aleyhi's-sellem nefes-ni ṣūrġa urar ve barça ḫalḳ yérde ölerler إلا ماشاء الله[637]

50. فَلَا يَسْتَطِيعُونَ (15) Pes boldura almas-lar تَوْصِيَةً vaṣiyyet ḳılmaḳ ḥāżırlarġa. وَلَا إِلَى أَهْلِهِمْ Ve ne alarnıñg ehli sarıġa (16) kim ġāyib bolġaylar يَرْجِعُونَ ḳayturlar ya^{c}nī bāzārdın évige kélmekke mecāli bolmaġaylar.

51. وَنُفِخَ فِي الصُّورِ (17) Ve ḳırḳ yıl-dın soñg hürgey ṣūrda yana ḳatla. فَإِذَا هُم Pes ol vaḳt, alar مِّنَ الْأَجْدَاثِ gūrlardın çıkıp, (18) kélip إِلَى رَبِّهِمْ öz Perverdigārı sarıġa يَنسِلُونَ yügürürler. Ve bu ḳırḳ yıl-da kāfirlerge ^{c}aẕāb bolmaġay (19) çün ḳoparılġaylar.

52. قَالُوا يَا وَيْلَنَا Ayturlar “Ey vay bizge! مَن بَعَثَنَا Kim ḳopardı ya^{c}nī uyġattı bizni مِن مَّرْقَدِنَا (20) bizinñg uyḳumız yéri-din?” Ferişteler cevāb bérürler: هَذَا[638] “Budur مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ olça va^{c}de ḳılıp édi (21) Ḫudāy ba^{c}ṣ ve neşrdin ve sizler aytur érdinñgizler مَتَى هَذَا الْوَعْدُ,[639] وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ve rāst ayttı-lar (22) peyġamberler ve cezā[640] bābı-da[641] olça ayttı-lar ammā sizler bāver ḳılmadınñgızlar.”

---

[634] TS nefḥası: YA nefḥası bile (474b/14)
[635] TS Ø: YA meşġūl (474b/16)
[636] TS dünyī: YA dünyā (474b/16)
[637] “Ancak Allah dilerse” anlamında Arapça bir söz
[638] YA هَذَا ayetin üstü çizilmemiştir (474b/24)
[639] Sebe suresi 29.ayete işaret edilmektedir: YA Ø (474b/25)
[640] TS cezā: YA ba^{c}ṣ ve cezā (474b/25)
[641] TS bābı-da: YA bābıda (474b/26)

53. إِن كَانَتْ Yoḳ édi bu vāḳıᶜā إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً (23) meger biz naᶜre kim soñġı nefḥadur yaᶜnī yalġuz nefḥa bile tirildiler. فَإِذَا هُمْ Pes ol vaḳt, alar جَمِيعٌ barçası alarnıñ (24) لَّدَيْنَا مُحْضَرُونَ bizim̃ ḳaşımızda ḥāżır bolġanlardur.

54. فَالْيَوْمَ Pes bu kün لَا تُظْلَمُ نَفْسٌ [642] cevr étilmes hīç nefsi[643] (25) نَفْسٌ شَيْئًا [644] némege öz Kirdgārı-nıñ cezāsıdın ne alarnıñ ṣevābıdın az aytḳaylar[645] ve ne ᶜuḳūbet bile istiḥḳāḳ (26) -dın artuḳ dermānde ḳalġaylar. وَلَا تُجْزَوْنَ Ve pādāş bérilmegüñizlerdür ey maḥşer ehli إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ (27) meger ol némege kim bar érdiñizler kim ḳılur érdiñizler ḫayr ve şerdin.

55. إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ Dürüstluḳ bile kim, uçmaḥ [148b/1][646] aṣḥābı الْيَوْمَ ol kün فِي شُغُلٍ [647] işi-de bolġaylar فَاكِهُونَ şādmān ve nāzlıḳ ve mīve yégüçi-ler ve lezzet ḳılġuçı (2) -lar. Ol iş igerleriñizler[648] iḳtiżāsı-dur yā simāᶜ yā biri biri-niñ ziyāreti yā Ḫudāy-nıñ mihmānlıġı bolmaḳ bile (3) meşġūl-luḳ bolġay ve fāriġ bolġaylar teemmül-din tamuġ-luḳ-larnıñ işide. Ve alarnıñ türlüg türlüg taᶜẕīb-leri (4) yā Ḫudāy meşġūl ḳılġay alarnı némege kim unuturlar alarnıñ kişileridin[649] kim tamuġ-da bolġaylar[650] kim alarnı yād ḳılmaġı (5) ᶜayş tenġīşiniñ[651] mevci-dür. *Baḥrü'l- Ḥaḳāyıḳ*-da aytur kim murād cennet aṣḥābı-dın[652] uçmaḥ-nıñ tilegüçi-leri-dürler kim alar (6) -nıñ maḳṣadı cennet-lerniñ naᶜīmi érdi. Ḥaḳ Subḥāne alarnı tenaᶜum bile meşgul ḳılur ve bu ḥāl egerçe nisbet tamuġluḳ-larġa (7) köre

[642] TS نَفْسٌ ayetin bu parçasının üstü çizilmemiştir: YA (474b/29)
[643] TS Ø: YA nefsi (474b/29)
[644] TS نَفْسٌ ayetin bu parçası ikinci kez yazılmıştır: YA (474b/29)
[645] TS azatḳaylar: YA az aytḳaylar (475a/1)
[646] YA (475a/4)
[647] TS فِي شُغُلٍ ayetin üstü çizilmemiştir: YA (475a/4)
[648] TS igerleriñizler: YA tekebbürler (475a/5)
[649] TS kişileridin: YA kişileri-din (475a/9)
[650] TS bolġaylar: YA bolġay-lar (475a/9)
[651] TS tenġīsiniñ: YA tenḳīşiniñ (475a/9)
[652] TS aṣḥābı-dın: YA aṣḥābıdın (475a/10)

ḥāl-lerniñg uluġ-larıdın-dur. Ḥaḳ ṭālibleri-ġa[653] köre esīr[654] ve tüben körünür ve mundın (8) [655] sarıġa pey iltse bolur ve ayturlar bu āyetni Şiblī ḳuddise sırruh ḳaşıġa oḳudılar, şehḳa[656] urdı ve özidin bardı. (9) Ve çün özige[657] kéldi ayttı: "Çāresizler eger bilseler kimdin meşġūl bolupturlar fi'lḥāl helāket mertebesiġa tüşgey-ler." (10) *Keşfü'l-Esrār*'da Şeyḫü'l-İslām Enṣārī kuddise sırruhdın naḳl ḳılur kim meşġūl-luḳ uçmaḥ niᶜmet-lerge barça mü'min (11) -lerniñg-dür ammā ḥażret-niñg muḳarrib-leri şühūd müṭālaᶜası ve vücūd nūrı mülāḥaẓasıdın bir laḥẓe uçmaḥ niᶜmeti-leriġa[658] (12) baḳmaslar.

56. هُمْ Alar yaᶜnī aṣḥabü'l-cennet وَأَزْوَاجُهُمْ ve alarnıñg ḫatunları dünyā ehlidin yā ḥurā ve ᶜaynā (13) فِي ظِلَالٍ ḳaṣrlar kölegeleridedürler yaᶜnī yérleride ḳuyaş asıġı-dın[659] yıraḳ عَلَى الْأَرَائِكِ ārāste taḫtlarġa (14) مُتَّكِؤُونَ tekye urgan-lar[660] bolġaylar ve tayanmaḳ taḫt-ḳa tenaᶜum delīli-dür.

57. لَهُمْ فِيهَا Alarġa-dur cennetde فَاكِهَةٌ (15) mīve yaᶜnī türlüg türlüg mīveler وَلَهُم ve alarġadur مَّا يَدَّعُونَ olça tilerler ve ārzū iltürler iḥḳāk-da. (16) İbnü ᶜAbbās raḍıyallāhü ᶜanhdın naḳl ḳılur kim her né uçmaḥ-lıġ[661] saġış aytar ṭaᶜām-lar şarāb-lardın ansız kim til-ge (17) kéltürgey özi-niñg allıda ḥāżır körgey ve alarġa bolġay.

58. سَلَامٌ Yaᶜnī taḥiyye قَوْلًا ḥaṭā bi-vāsıṭasız مِن رَّبٍّ (18) رَّحِيمٍ mihr-bān Perverdigārı-dın. *Meᶜālim*-de Cābir Bin ᶜAbdullah raḍıyallāhü ᶜanhdın naḳl ḳılur kim Peyġamber

[653] TS ṭālibleri-ġa: YA ṭālibleriġa (475a/12)
[654] TS eser: YA esīr (475a/13)
[655] Arapça bir ibare
[656] TS şehḳa: YA şeḥḳa (475a/14)
[657] TS özige: YA özige kim (475a/15)
[658] TS niᶜmeti-leriġa: YA naᶜimi-leriġa (475a/18)
[659] TS asıġ-dın: YA asıġıdın (475a/20)
[660] TS urġan-lar: YA urġanlar (475a/21)
[661] TS uçmaḥ-lıġ: YA uçmaḥ-lıḳ (475a/24)

ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem ayttı (19) uçmaḥ ehli öz naᶜīmi-de[662] müstaġraḳ bolġay. Nā-gāh, nūrı alarġa sāṭıᶜ bolġay ve baş yuḳarı kim ḳılġay Ḥażret-i ᶜİzzet (20) aytḳay: "Es-selāmü ᶜaleyküm yā ehlü'l-cennet!

59. وَامْتَازُوا الْيَوْمَ Ve ayrılıñgızlar bu kün. أَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ Ey müşrik-ler, muvaḥḥidler (21) -din ve ey münāfıḳ-lar muḫliṣ-lerdin." kim sizlerni düşmenleriñ zindānıġa[663] sürerler ve alarnı dostlarnıñ[664] bostānıġa (22) ünderler.

60. أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ Āyā ᶜahd ḳılmadım mu sizlerge[665] ve buyurmadım mu sizlerge? يَا بَنِي آدَمَ Ey ādem-niñ (23) oġlanları! أَن لَّا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ Ol-kim tapınmaġay sizler şeyṭān-nı yaᶜnī büt-lerġa şeyṭān buyuruġı bile. (24) إِنَّهُ لَكُمْ Dürüstluḳ bile kim ol sizlerge عَدُوٌّ مُّبِينٌ düşmeni-dür aşkārā ve anıñ düşmenlıġı sizleriñ atañgız bile (25) barça kişige[666] ẓāhirdür.

61. وَأَنْ اعْبُدُونِي Ve ne ᶜahd ḳıldım mañga tapıñgızlar kim sizleriñ dostıñgız mén? هَذَا (26) Bu méniñ tapınmaġım صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ rāst yolı-dur[667] uçmaḥ-ġa.

62. وَلَقَدْ أَضَلَّ Dürüstluḳ bile kim, azġurdı şeyṭān (27) مِنكُمْ sizlerdin ey ādemī-ler جِبِلًّا كَثِيرًا köp ḫalḳnı. أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ Āyā yoḳsiz sizler kim taᶜaḳḳul [149a/1][668] ḳılġay sizler ve özüñgizni anıñ firībi-niñ dāmıġa salmaġay sizler?

63. هَذِهِ جَهَنَّمُ Bu tamuġ-dur الَّتِي [669] ol tamuġı (2) kim dünyī-de[670] كُنتُمْ تُوعَدُونَ bar érdiñgizler kim vaᶜīd ḳılur érdiñgizler anıñ bile.

---

[662] TS naᶜīmi-de: YA naᶜīmide (475a/27)
[663] TS zindānıġa: YA zidānı-ġa (475b/1)
[664] TS dostlarnıñ: YA dost-larnıñ (475b/1)
[665] TS sizlerge: YA sizler bile (475b/2)
[666] TS kişige: YA kişi-ge (475b/5)
[667] TS yolı-dur: YA yolıdur (475b/7)
[668] YA (475b/8)

64. اصْلَوْهَا الْيَوْمَ Kiriñgiz (3) añga bu kün بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ol sebeb bile kim[671] bar érdiñgizler kim yaşurun érdiñgizler ḥaḳ[672] ve peyġamberleriñg (4) taṣdīḳın ḳıl-mas érdiñgizler.

65. الْيَوْمَ نَخْتِمُ Bu kün mühr ḳoyar biz عَلَى أَفْوَاهِهِمْ alarnıñg aġızlarıġa kim inkār (5) ḳılurlar kim: "Müşrik émes érdük biz ve peyġamberleriñg tekẕībin ḳılmaduḳ biz ve şeyṭān-ġa tapınmay biz." وَتُكَلِّمُنَا Ve söz (6) ayturlar bizge أَيْدِيهِمْ alarnıñg élig-leri وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ ve tanuḳ-luḳ[673] bérürler alarnıñg (7) ayaḳ-ları بِمَا كَانُوا olça bile bar érdiler kim dünyī-de[674] يَكْسِبُونَ kesb ḳılur érdiler. *Keşfü'l-Esrār*'da aytıp (8) -dur kim andaḳ kim düşmenleriñg cevāriḥi alarnıñg yaman işlerige tanuḳluḳ bérür. Evliyānıñg ᶜuẕvları alarnıñg (9) ṭāᶜat-larıġa şehādet iḳāmetin ḳılur andaḳ kim, āṣārda kéltürüptürler kim Ḥaḳ Subḥāne bendeġa[675] ḫiṭāb ḳılur kim: (10) "Né kéltürüp sén ol uyalur kim özi-niñg ᶜibādet-leri ve ḫayrlarını sanaġay." Ḥaḳ Subḥāne anıñg aᶜẕāsıġa (11) sözge kéltürür tā her biri özi-niñg ᶜamel-lerini aytḳaylar ḥattā barmaḳlar tanuḳluḳ bérür tesbīḥlerġa kemā vird (12) تا تمام سوره منطقات[676]

66. وَلَوْ نَشَاء Ve eger tilesek biz dünyī-de[677] لَطَمَسْنَا her-āyīne, yoḳ ḳılur biz yaᶜnī maḥv raḳamın (13) tartar biz عَلَى أَعْيُنِهِمْ alarnıñg közlerige. فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ Pes ilgeri tutarlar yolını kim anıñg (14) sülūki-de muᶜtāddurlar. فَأَنَّى يُبْصِرُونَ Pes néteg körerler anı?

67. وَلَوْ نَشَاء لَمَسَخْنَاهُمْ Ve eger tilesek biz masḫ (15) aytar biz alarnı ve alarnıñg ṣūret-lerini özgeçe ḳılur biz عَلَى مَكَانَتِهِمْ alarnıñg yérlerige tā hemūl yérde (16) efsürde bolġaylar. فَمَا

---

669 YA الَّتِي ayetin üstü çizilmemiştir (475b/10)

670 TS dünyī-de: YA dünyāda (475b/10)

671 TS bar érdiñgizler kim vaᶜīd ḳılur érdiñgizler anñg bile 64. اصْلَوْهَا الْيَوْمَ kiriñgiz (3) añga bu kün بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ol sebeb bile kim: YA Ø (475b/10)

672 TA ḥaḳ: YA kim ḥaḳ (kim kelimesinin üstü çizilmişir) (475b/10)

673 TS tanuḳ-luḳ: YA tanuḳluḳ (475b/14)

674 TS dünyī-de: YA dünyāda (475b/15)

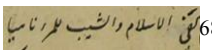
675 TS bendeġa (kelimenin üstüne *mümin* kelimesi yazılmıştır): YA bendeġa (475b/18)

676 Arapça bir ibare

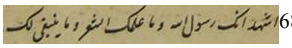
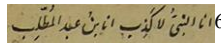
677 TS dünyī-de: YA dünyāda (475b/21)

اسْتَطَاعُوا Pes boldura almas-lar ve ḳādir bolmaġaylar مُضِيًّا barmaḳ-ḳa ilgeri-din[678] (17) وَلَا يَرْجِعُونَ Ve ḳaytmaġaylar ve boldura[679] almaslar ḳaytmaḳ-ḳa soñgı-da yā evvel-ġı ṣūret-ḳa ḳayta barmas-lar.

68. (18) وَمَنْ نُعَمِّرْهُ Ve her kimge uzun ᶜömr bérsek biz نُنَكِّسْهُ ḳaytarur biz anı فِي الْخَلْقِ yaratmaḳ-da[680] yaᶜnī anıñg ḳuvveti-ni[681] (19) żaᶜf-ḳa alışturur biz anıñg yigit-ligi-ni ḳarılıḳ bile. أَفَلَا يَعْقِلُونَ Āyā tapmas-lar kim her kim ḫalḳ-nıñg ḳaytar (20) -maġı-ġa ḳādirdür ṭams ve masḫ-ḳa dağı ḳādirdür. Mekkeniñg kāfirleri aytur érdiler[682] kim Muḥammed ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem[683] şāᶜirdür Ḥaḳ Subḥāne alar (21) -nıñg ḳavliniñg reddiġa aytur kim.

69. وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ Ve örgetmedük biz Muḥammedġa şiᶜr لَهُ وَمَا يَنبَغِي ve lāyıḳ émes añga şiᶜr aytmaḳ (22) kim eger şiᶜr étse şübeh ḳavminiñg köñgli-ge kirer érdi kim anıñg ḳudreti Ḳurān naẓmı-ġa ve ifṣāḥ añga feṭāneti-niñg (23) ḳuvveti-din-dür[684] kim şāᶜirlıġı-da bardur. Pes Ḥaḳ Subḥāne añga şiᶜr ögretmedi tā ol şübeh ṭārī[685] bolmaġaylar ve her-gāh kim (24) ol ḥażret beyti temṯīl yolı bile edā ḳılsa édi anıñg mübārek tili-ge vechi bile kim vezn semti-din inḥirāfı bar érdi, (25) oḳur érdi andaḳ kim biz nevbet aytdı kim: [686] Ṣadīḳ-i Ekber raḍıyallāhü ᶜanh aytdı kim yā resūlallāh (26) ḳāyil aytıpdur kim: [687] ḥażret hemūl ve tīre bile kim ol nevbet oḳup édi. Ékkinçi-de

[678] TS ilgeri-din: YA ilgeridin (475b/26)
[679] TS boldur: YA boldura (475b/26)
[680] TS yaratmaḳ-da: YA yaratmaḳda (475b/28)
[681] TS ḳuvveti-ni: YA ḳuvvetini (475b/28)
[682] TS érdiler: YA érdi (476a/1)
[683] TS ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem: YA Ø (476a/1)
[684] TS ḳuvveti-din-dür: YA ḳuvvetidin-dür (476a/4)
[685] TS ṭārī: YA tārī (476a/5)
[686] Ḥadīṯ-i Şerif
[687] Hadīṯ-i Şerif

tekrar (27) körsetti, Ebū Bekr ayttı kim: [688] ve ḥażret-niṉg kelimeleridin olça mevzūn vārid [149b/1][689] boluptur şiᶜrġa oḫşaş [690] tekellüf-siz ve ḳaṣdsız igendür. إِنْ هُوَ [691] Yoḳtur (2) olça biz anṉga ögrettük إِلَّا ذِكْرٌ meger pendi ve irşādı وَقُرْآنٌ مُّبِينٌ ve rūşen kitabı *Meᶜānī* ve *Ḥaḳāyıḳ*-da (3) yā ḥükm-ler ve ḥadleriniṉg rūşen ḳılġuçı-sı kim yiberip biz.

70. لِيُنذِرَ Tā ḳorḳutḳay Ḳurān yā Muḥammed anıṉg bile مَن كَانَ (4) حَيًّا her kimge bolsa tiriglig yaᶜnī her[692] ᶜāḳil ve fehm-lıġ kim ġāfil ve cāhil ölüg dek-dür yā anṉga kim mümin-dür fī-ᶜilmallāh (5) kim édi ḥayāt ve sermedī beḳā imān biledür. Ve ḳorḳutmaḳ-nıṉg taḫṣīṣi mümin-ge anıṉg intifāᶜı üçün-dür anıṉg (6) bile. وَيَحِقَّ الْقَوْلُ Ve vācib bolur ᶜaẕāb kelimesi عَلَى الْكَافِرِينَ kāfirler bolġan-larġa kim Ḳurān-nı ḳabūl ḳılmas-lar.

71. (7) أَوَلَمْ يَرَوْا Āyā körmes-ler ve bilmes-ler bular? أَنَّا خَلَقْنَا Anı kim biz yarattuḳ biz لَهُمْ alar üçün مِمَّا عَمِلَتْ (8) أَيْدِينَا olçadın ḳılıp biz ve yasap biz vāsıṭasız ve şirket ve vekāletsiz. Yaᶜnī yalġuz érdük biz anıṉg yaratmaġı-ġa.[693] (9) Kişiler[694] ara meşeli-dür kim her kim işini yalġuz ḳılsa aytur mén bu işni öz éligim bile ḳılıp mén yaᶜnī birev maṉga anıṉg (10) yasamaġı-da yārī bérmeydür. Munda daġı aytur kim biz yaratıp biz alar üçün[695] ġayrı-nıṉg şerīk-sizligi bile أَنْعَامًا (11) tavarlar, téve ve sıġır ve ḳoy dék. فَهُمْ لَهَا Pes alar anṉga مَالِكُونَ żabṭ ḳılġuçı-lardurlar ve taṣarruf-ḳa indür (12) -güçi-ler.

---

[688] Arapça bir ibare

[689] YA (476a/10)

[690] Ḥadīṯ-i Şerif

[691] TS إِنْ هُوَ ayetin üstü çizilmemiştir: YA (473a/10)

[692] TS her: YA Ø (476a/13)

[693] TS yaratmaġı-ġa: YA yaratmaġıġa (476a/19)

[694] TS kişiler: YA kişi-ler (476a/19)

[695] TS üçün: YA üçün yalġuz (476a/21)

72. وَذَلَّلْنَاهَا Ve yumşaḳ ḳılduḳ biz ve rām éttük[696] biz tavarlarnı لَهُمْ alar üçün. فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ (13) Pes ba^{c}żı andın alarnıñg merkūbı-dur kim añga minerler téve dék وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ve alardın ba^{c}żı oldur kim, (14) yérler ḳoy dék.

73. وَلَهُمْ فِيهَا Ve alarġa tavarlarda مَنَافِعُ asıġlardur yüñg ve ḳıl ve téri-din وَمَشَارِبُ (15) ve içerlik-ler süt-din. أَفَلَا يَشْكُرُونَ Āyā şükr étmes-ler Ḫudāy-nıñg ni^{c}meti-ġa kim tavarlar yarattı ve rām (16) ḳıldı ve uluġ asıġ-lar bularnıñg mühri-din alarġa yétgürür.

74. وَاتَّخَذُوا Ve tuttı-lar müşrik-ler مِن دُونِ اللَّهِ (17) Ḫudāy-dın özge آلِهَةً Ḫudāy-lar, لَعَلَّهُمْ tā bolġaylar[697] alarġa يُنصَرُونَ yārī ḳılılġaylar[698] alarnıñg müddeti (18) bile. Ve ḥāl ol-kim büt-ler

75. لَا يَسْتَطِيعُونَ boldura almaslar نَصْرَهُمْ yārī bérmek alarġa anıñg üçün kim (19) cemāddurlar ve alarġa şu^{c}ūr ve ḳudret yoḳtur وَهُمْ Ve bütperestler, لَهُمْ büt-lerġa جُندٌ مُّحْضَرُونَ sipāhi (20) -dürler ḥāżır ḳılılġan bu kün kim alarnıñg saḳlaġuçı-sıdurlar yā tañgla alarnıñg leşkeri-dürler kim alar bile (21) ḥāżır bolġaylar tamuġ-da.

76. فَلَا يَحْزُنكَ Pes kėrek kim sėni ḳayġuluḳ ḳılmaġay قَوْلُهُمْ alarnıñg sözi kim Ḥaḳ Subḥāne (22) nisbeti-ġa ayturlar oġlanlar ve şerīkler tutmaḳdın yā sėniñg ḥaḳḳıñg-da ayturlar nisbet-din siḥr ve şi^{c}rġa. إِنَّا نَعْلَمُ (23) Dürüstluḳ bile kim, bilür biz مَا يُسِرُّونَ olça yaşururlar ḥıḳd ve ba^{c}ż-dın وَمَا يُعْلِنُونَ ve olça aşkārā ḳılurlar (24) küfr kelimeleridin. Ve cezā bérgümizdür alarġa añga köre kéltürüptürler kim Āṣ bin Vāyil yā Ebū Cehl ve meşhūrraḳ (25) oldur kim, Übey bin Ḫalef barça éski sünñegi-ni[699] éligi-de uvalap Ḥażret-i

[696] TS étkük: YA éttük (476a/24)

[697] TS bolġaylar (-lar ekinin üstü çizilmiştir): YA bolġaylar (476a/29)

[698] TS ḳılıġaylar: YA ḳılılġaylar (476a/29)

[699] TS sünñegi-ni: YA sünñegini (476b/9)

Peyġamber ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem meclisi-ġa kéltürdi. (26) Ve baᶜżı Ḳureyş-niñ uluġ-ları-dın[700] ḥāżır érdiler. Aytdı: "Kim-dür ol-kim müteferriḳ eczā ve mütemezziḳ aᶜżānı yıġıp yana (27) ḳatla tirgüzgey?" Ḥażret-i Resul ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem aytdı kim: "Āferīdgār munı ḳıyāmet-de koparur ve seni tirgüzür ve [150a/1][701] ve tamuḳ-ḳa iltür."[702] Bu āyette nāzil boldı kim:

77. أَوَلَمْ يَرَ الْإِنسَانُ Āyā körmedi ve bilmedi ebī أَنَّا خَلَقْنَاهُ anı kim (2) biz yaratıp biz مِن نُّطْفَةٍ menī suy-dın,[703] anı ᶜalaḳa ḳılıp ve mertebe mertebe teraḳḳī bérip tā ananıñ ḳursaḳı-da[704] cenīn (3) bolup ve çıkıp ve tufūliyyet-din uluḳ-luḳ-ḳa yétip ve söz aytḳuçı ve yürek-lik bolup. فَإِذَا هُوَ Pes ol (4) vaḳt, ol خَصِيمٌ مُّبِينٌ cidāl ḳılġuçı-dur hüveydā cidāl maḳāmıġa kirdi.

78. وَضَرَبَ Ve urdı لَنَا مَثَلًا bizinñ (5) üçün meṯeli yaᶜnī ᶜacīb işi kéltürdi ve éski sünñek-ni éligi-de uvaladı ve tofraḳ aytıp yél-ge bérdi. وَنَسِيَ (6) خَلْقَهُ Ve unuttı bizinñ yaratḳanımız anña قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ aytdı: "Kim-dür kim tirgüzgey sünñek-lerni (7) وَهِيَ رَمِيمٌ ve ḥāl ol-kim ol çürügen ve éskirgen bolġan étsiz ve térisiz ve urūḳsız[705] ve sinñirsiz?"

79. قُلْ (8) Aytḳıl: "Ey Muḥammed! يُحْيِيهَا الَّذِي Tirgüzür anı kişi kim kemāl-lıġ ḳudreti bile أَنشَأَهَا yarattı anı أَوَّلَ مَرَّةٍ evvel bar (9) ve ᶜadem-din vücūdġa kéltürdi. وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ Ve ol, barça yaratıl-ġanlarġa عَلِيمٌ dānādur, maḥlūk-larnıñ tafṣīl (10) -lerini bilür ve şaḥṣ-larnıñ cüzvlerini teferruḳ ve tebeddül ḥālide[706] tanur ve anıñ yıġmaġı ve koşmaġı-da[707] ḳādirdür.

---

[700] TS uluġ-ları-dın: YA uluġ-larıdın (476b/10)

[701] YA (476b/12)

[702] TS iltürür (*-ür* ekinin üstü çizilmiştir): YA iltür (476b/12)

[703] TS suy-dın: YA suydın (476b/13)

[704] TS ḳursaḳı-da: ḳursaġıda (476b/14)

[705] TS ᶜurūḳsız: YA ᶜurḳsız (476b/20)

[706] TS ḥālide: YA ḥāli-de (476b/23)

[707] TS ḳoşmaġı-da: YA koşmaġıda (476b/23)

80. الَّذِي (11) جَعَلَ Ol Ḫudāy kim, yarattı ve peydā ḳıldı لَكُم sizler üçün مِّنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ kök yıġaç-dın نَارًا otı. فَإِذَا (12) أَنتُم Pes anda sizler مِّنْهُ ol yıġaç-dın تُوقِدُونَ yandurur sizler ot-nı yérlerniñg köpi-de[708] ᶜArab (13) bādiyesidin ékki yıġaç-dur Merḥ ve ᶜAfār bu taġı Merḥ-din bu taġı-ġa ᶜAfār sorarlar ot çıkar. Ḥaḳ Subḥāne ayttı kim: "Ol-kim (14) ḳādirdür ot peydā ḳılmaḳ-ḳa kök dıraḫt-dın kim suluġı-dur müteżādda ot cevheri bile. Her-āyīne, ḳādirdür ṭarāvet (15) iᶜādesiġa némede kim ter ü taze bolġay ve ḳuruġan."

81. أَوَلَيْسَ Āyā yoḳtur الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ [709] ol kişi (16) kim yarattı kök-leri ve yérni alarnıñg cürm-leri-niñg uluġluġı[710] bile بِقَادِرٍ tüvānā عَلَى أَنْ يَخْلُقَ añga kim yaratḳay (17) مِثْلَهُم alar dék ṣaġīre cism ve ḥaḳīr cürm-ler bile. بَلَى Ārī, bardur ḳādir añga وَهُوَ الْخَلَّاقُ ve oldur köp ḫalḳ-nıñg (18) yaratḳuçı-sı الْعَلِيمُ dānā maḥlūḳ-lar ḥāl-leri-niñg keyfiyyeti-ġa.

82. إِنَّمَا أَمْرُهُ Mundın özge yoḳtur kim[711] anıñg şānı (19) إِذَا أَرَادَ çün tilese شَيْئًا néme yaratmaḳın أَنْ يَقُولَ oldur kim, aytur لَهُ كُنْ añga kim meniñg ḫükmim bile: "Bolġıl!"[712] فَيَكُونُ (20) Pes bolur baᶜżı-nıñg ḳaşıda temşīl-dür ḳudret tā şerāġa murād Allah-ġa muṭāᶜ emri bile muṭīᶜi-ġa memūr beḥuṣūlı ve imtināᶜ (21) ve nizāᶜ-sız. Ve *Tefsīr-i Kebīr*'de aytıp-dur kim murād bu sözdin emrniñg nafāẕnıñg[713] sürᶜati-dür némeler bolmaġı-da[714] yıldam (22) –raḳ-ḳa vechi bile kim mümkin bolġay ne tekellüm bu kelime bile. Ve ayturlar bu kelime ᶜalāmeti-dür kim çün ferişteler éşitseler bilgeyler (23) kim néme peydā bolġusıdur.

---

[708] TS köpi-de: YA köpide (476b/26)

[709] YA الَّذِي ayetin bu parçasının üstü çizilmemiştir (476b/29)

[710] TS uluġluġı: YA uluġ-luġı (477a/1)

[711] TS kim: YA kim kim (kim kelimelerinden birinin üstü çizilmiştir) (477a/4)

[712] TS لَهُ كُنْ añga kim meniñg ḫükmim bile bolġıl: YA لَهُ añga kim meniñg ḫükmim bile كُنْ bolġıl (477a/5)

[713] TS nafāẕnıñg: YA nafāẕnıñg (477a/7)

[714] TS bolmaġı-da: YA bolmaġıda (477a/8)

83. فَسُبْحَانَ الَّذِي Pes pāk-lik ve ᶜayb-sızlıġ ol kişigedür[715] kim şübehsiz. بِيَدِهِ Anıñ iḳtidārı (24) -nıñ[716] éligi-dedür مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ barça némeniñ pādşāhlıġı وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ve anġa ḳaytḳuñgızdur (25) -lar ᶜamel-ler mükāfātı üçün. Ve dostlarnıñ vaᶜdesi-dür düşmen-lerniñ vaᶜīdi kim bularġa اشد العقاب[717] (26) ve alarġa طوبى لهم وحسن مآب[718]

[715] TS kişigedür: YA kişi-gedür (477a/10)

[716] TS iḳtidārı-nıñ: YA iḳtidārı (477a/10)

[717] Arapça bir ibare

[718] Raᶜd suresi 29.ayete işaret edilmektedir

3. DİZİN

ābādānlıġ < Far. + Tr bayındırlık, şenlik

ā.+ ınıŋ 135a/9

ā.+ dın 135a/16

ᶜābid < Ar. ibadet eden

ᶜā. 142a/22

ᶜā.+ i 137b/1

ᶜacb < Ar. gurur, kibir

ᶜa. 142b/11, 146a/15

ᶜa. tutma 141a/18

ᶜacem < Ar. İran halkından olan

ᶜa. 142b/15

ᶜacīb < Ar. tuhaf

ᶜa. 133b/18, 138a/15, 150a/5

ᶜāciz < Ar. gücü yetmeyen, kabiliyetsiz olan

ᶜā. 137a/7

ᶜā. bilgey 134a/8

ᶜā.+ dürler 145b/11

cā. ḳılġay 144a/7

ᶜā.+ ler 133a/12

aç - açmak

a.- arlar 137a/7

a.- ıp 135a/3

a.- ḳay 138b/22

a.- ḳaylar 134b/3, 134b/4

açıḳ kapalı olmayan, açık

a. 134b/23, 140a/13

→ **açuḳ**

açıḳlıġ açıklık

a. 140a/13

a.+ ıdın 140a/17

açmaḳ açmak

a. 135a/9, 142b/20

açuḳ → **açık**

a. 147b/13

ᶜĀd < Ar. Hz. Hud'un gönderildiği Ad kavmi, Yemen taraflarında bulunan ve iman etmediği için Allah tarafından helâk edildiğine inanılan kavmin adı

ᶜA. 144a/5

ᶜadālet < Ar. haklılık, doğruluk

ᶜa. 144b/7

Ādem < Ar. (k.a.) dünyada ilk yaratılan insan ve ilk peygamber

Ā.+ niŋ 148b/22

ᶜadem < Ar. yokluk

ᶜa.+ din 146b/2, 150a/9

ādemī < Ar. âdemoğlu, insan

ā. 145b/25

ā.+ ler 136a/7, 139a/3, 148b/27

ā.+ lerdin 141b/3, 144a/12

ā.+ lerdür 138b/17

ā.+ lerning 133b/22, 137a/26

ᶜādet < Ar. usul, görenek

ᶜa. 142a/22

ᶜadl < Ar. doğruluk

ᶜa. 132a/17, 133a/12, 136a/10, 142b/9

ᶜa.+ dın 142b/9

afāḳ < Ar. ufuklar

a.+ da 138a/6

ᶜafār < Ar. Arapların çakmak olarak kullandıkları iki ağaçtan birinin adı

ᶜa. 150a/13

āferīdgār < Far. Allah. Tanrı

ā. 135b/4, 149b/27

ā.+ ım 132b/6

ā.+ ım 137a/9

ā.+ ın̂gdın 132b/20

ā.+ ın̂gız 140a/26

āfet < Ar. büyük felaket, bela

ā.+ ler 137a/5

ᶜāfiyet < Ar. sağlık, esenlik

ᶜa. 138b/23

ᶜa.+ ġa 135a/21

āgāh < Far. bilgili, haberli, uyanık

ā. 145a/13

ā. bolġay-sizler 143a/10

ā. ḳılġay-sén 145a/13

āgāhlıḳ < Far. + Tr. uyanıklık

ā. bérgüçi 141a/17

aġır hafif olmayan, ağır

a. 140b/22

aġırlıġ ağırlık

a.+ ı 132b/9

aġız ağız

a.+ larıġa 149a/4

aġlāl < Ar. zincirler, prangalar

a.+ ining 136b/13

aġrıġ ağrı, sızı, hastalık

a.+ dur 145b/11

→aġrıḳ

aġrıḳ **→ aġrıġ**

a. 145b/15

a.+ larġa 145b/10

aġrıt - acıtmak, ağrıtmak

a.- tılar 134b/17

āh < Far. feryat, ah

ā. 132b/1, 139a/2

ā.+ ıdur 132b/1

aḥbāb < Ar. dost,tanıdık

a.+ ḳa 144a/26

ᶜahd < Ar. yemin

ᶜa. ḳıldım 148b/25

ᶜa. ḳılmadım 148b/22

āḫir < Ar. son, nihayet

ā.+ ġaça 142a/21

ā.+ ıġaça 143a/15

āḫiret < Ar. öteki dünya

ā. 138a/2, 138a/26

ā.+ de 137a/12, 139a/22, 139a/24, 140a/3, 143a/26, 147b/24

ā.+ din 135b/1, 139a/12

ā.+ ḳa 142b/4

ā.+ nıñ 132a/16

āḫirü'l-zamān < Ar. zamanın sonu, ahir zaman

ā.+ da 138a/19

aḥvāl < Ar. haller, durumlar

a.+ i 143a/19

a.+ idin 136a/16

aḫz < Ar. alma, kabül etme

a. 138a/20

aḳ - akmak

a.- ar 133b/9

aḳ beyaz

a. 136a/6

a.+ lar 141b/1

ᶜaḳāyid < Ar. inançlar, akideler

ᶜa.+ i 141b/23

ᶜāḳıbet < Ar. son, nihayet

ᶜa.+ i 144a/5

aḳız - akıtmak

a.- duḳ 147a/11, 147a/17

ᶜaḳīde < Ar. inanç

ᶜa.+ ler 146a/8

ᶜāḳil < Ar. akıllı kimse

ᶜa. 139a/16, 149b/4

ᶜaḳl < Ar. akıl

ᶜa. 143a/11

ᶜa.+ ınıñ 137b/27

ᶜaḳliyye < Ar. akla dayanan

ᶜa. bolġay 138b/17

aḳrın yavaş, sakin, sessiz

a. 146a/20

aḳşam akşam

a.+ da 135a/10

āl < Ar. aile, evlat, sülale

ā. 134a/4

♦ **Āl-i Dāvud:** Hz Dāvud'un ailesi
ā. 134a/3
♦ **Āl-i Yasin**: Hz. Muhammed'in ailesi
ā. 144a/25
al - (I) almak
a.- ġanı 138b/23
a.- ġanıdın 138b/24
a.- ġay 142b/1
a.- ġaylar 134b/10
a.- ġay-siz 143a/7
a.- ġuçı 138b/23
a.- maġay 142b/1
a.- sak 145a/19
a.- ur-biz 139b/12
(II) yardımcı fiil
inṣāf a.- ġay 142a/27
pend a.- ġay 143a/8
pend a.- ġuçı 143a/10
asıġ a.- ġuçıdurlar 141a/3
asıġ a.- urlar 147a/18
(III) yeterlilik, yardımcı fiil
ḳıla a.- ġaylar 135b/18, 137a/7
ḳıla a.- maġaylar 135a/14
ḳıla a.- mas 144a/3
boldura a.- maslar 148a/15, 149a/16, 149a/17, 149b/18
alıştura a.- sa 144a/2
bola a.- ur 144b/3, 144b/4
bula a.- ur 143a/25
ḳıla a.- ur 136a/4, 146a/21
boldura a.- ur-biz 141a/25
aᶜlā < Ar. en yüksek, yüce
a.+ sıdın 134a/26
ᶜalaḳa < Ar. kan pıhtısı
ᶜa. ḳılıp 150a/2
ᶜalāmet < Ar. iz, işaret
ᶜa. +i 134a/25, 147a/23
ᶜa.+ idür 150a/22
ᶜalā nebiyyinā ve ᶜaleyhime's-sellem < Ar. “Bizim nebimizin ve ailesinin üzerine selam olsun” anlamında bir dua
ᶜa.+ ni 143b/9
ᶜalā nebiyyinā ve ᶜaleyhimü's-sellem < Ar. “Bizim nebimizin ve ailesinin üzerine selam olsun” anlamında bir dua
ᶜa. 141a/21
ᶜalāniye < Ar. açığa vurma
ᶜa.+ si 142a/26

ᶜalāniyyeten < Ar. açıkça, alanen, göz önünde

ᶜa. 141b/14

alar < III. çokluk şahıs zamiri, onlar

a. 132b/14, 132b/18, 132b/22, 133a/1, 133a/10, 133a/6, 134a/22, 134b/15, 134b/4, 135a/11, 135b/6, 136a/16, 136a/18, 136a/27, 136b/4, 137a/22, 137a/4, 137a/6, 137b/10, 137b/12, 137b/14, 137b/16, 138b/4, 138b/7, 139a/23, 139a/25, 139a/8, 139b/10, 139b/19, 139b/27, 140a/16, 141a/19, 141b/11, 141b/15, 142a/19, 142b/26, 143a/3, 143b/4, 144a/5, 144b/21, 144b/23, 144b/24, 144b/26, 145a/12, 145a/8, 145b/12, 145b/7, 146a/14, 146a/19, 146a/20, 146b/1, 146b/12, 146b/25, 146b/6, 147a/24, 147b/17, 147b/20, 147b/25, 148a/11, 148a/13, 148a/17, 148a/2, 148a/23, 148b/12, 149b/10, 149b/11, 149b/12, 149b/20, 149b/7, 150a/17

a.+ da 135a/27

a.+ dın 132b/16, 135a/16, 135a/17, 135b/15, 135b/3, 136a/22, 137a/22, 137b/16, 138a/16, 138b/6, 141a/1, 142a/7, 143a/1, 143a/18, 143b/17, 143b/20, 143b/6, 144a/5, 147a/1, 148a/7, 149b/13

a.+ durlar 142a/12, 144b/23

a.+ ġa 132b/12, 133a/7, 133b/23, 134a/15, 134a/23, 134b/15, 134b/17, 134b/20, 134b/22, 134b/25, 134b/8, 135a/22, 135a/27, 135a/3, 135b/21, 135b/4, 136a/25, 136b/1, 136b/4, 137b/11, 137b/12, 137b/17, 137b/20, 138a/24, 138a/25, 138b/22, 139a/26, 139a/8, 139a/9, 139b/9, 141a/1, 141a/12, 141a/19, 141a/23, 141b/13, 141b/17, 141b/18, 141b/20, 141b/27, 142a/2, 142b/15, 142b/27, 143b/19, 143b/21, 143b/22, 143b/3, 145a/11, 146b/26, 147a/23, 147b/14, 147b/20, 147b/21, 147b/22, 147b/26, 148a/1, 148a/3, 148a/5, 148b/17, 148b/19, 149b/14, 149b/16, 149b/17, 149b/18, 149b/19, 149b/24, 150a/26

a.+ ġadur 132b/13, 132b/17, 137a/3, 139a/24, 140a/2, 142b/26, 148b/14, 148b/15

a.+ nı 133a/7, 135a/17, 135a/24, 135b/2, 135b/3, 136a/2, 137b/15, 137b/20, 138b/11, 140a/27, 140b/2, 140b/27, 141a/22, 143a/27, 143b/1, 143b/11, 143b/12, 144a/14, 144a/15, 144b/20, 145a/11, 145a/12, 145a/4, 145b/17, 145b/21, 146a/15, 147a/4, 148a/12, 148b/21, 148b/4, 148b/6, 149a/15

a.+ nıŋ 133a/4, 133a/5, 133a/6, 133a/8, 134a/24, 134a/27, 134a/5, 134b/1, 134b/19, 134b/22, 134b/6, 134b/8, 135a/12, 135a/24, 135b/14, 136a/11, 136b/11, 136b/12, 137a/19, 137a/23, 137a/24, 137a/25, 137a/26, 138b/17, 138b/6, 139a/26, 139b/2, 139b/3, 139b/6, 139b/7, 139b/8, 140a/1, 140b/25, 141a/17, 141a/3, 141a/6, 141b/16, 141b/17, 141b/18, 141b/19, 141b/2, 141b/23, 141b/24, 142a/13, 142a/14, 143a/24, 143a/25, 143a/26, 144a/16, 144a/5, 144a/7, 144b/20, 144b/21, 144b/25, 144b/26, 145a/12, 145a/21, 145a/22, 145a/23, 145a/7, 145a/8, 145b/15, 145b/16, 145b/18, 146a/13, 146a/15, 146b/21, 147a/12, 147a/22, 147a/3, 147b/11, 147b/15, 147b/22, 147b/26, 148a/15, 148a/23, 148a/25, 148b/12, 148b/3, 148b/4, 148b/5, 149a/13, 149a/15, 149a/20, 149a/4, 149a/6, 149a/8, 149b/13, 149b/17, 149b/20, 149b/21, 150a/16

aldamaḳ aldatmak, kandırmak

a.+ ı 139a/11

ᶜālem < Ar. dünya, cihan

ᶜa. 140b/16

ᶜa. bolmaġay 141b/6

ᶜa.+ idür 138a/26

ᶜa.+ leriniŋ 140b/16

ᶜaleyhimü'ssellem < Ar. “Selam onun üzerine olsun.” anlamındaki dua

ᶜa. 138b/11

ᶜaleyhi's-selām < Ar. “Selam onun üzerine olsun.” anlamındaki dua

ᶜa. 133b/20, 134a/14

ᶜaleyhi's-sellem < Ar. “Selam onun üzerine olsun.” anlamındaki dua

ᶜa. 132a/23, 133a/14, 133a/18, 133a/20, 133a/23, 133b/15, 133b/18, 133b/24, 134a/10, 134a/4, 134b/17,

137b/6, 144a/13, 144b/21, 145b/24, 145b/5, 146b/24, 147b/16, 148a/14

ᶜa.+ ġa 134a/11, 138b/15

ᶜale'lıṭlāḳ < Ar. mutlaka

ᶜa. 140b/2

alıştur - alıştırmak

a.- a alsa 144a/2

a.- ur-biz 149a/19

ᶜālim < Ar. bilgin

ᶜa. 141a/7, 142a/19

ᶜa.+ lerdin 144a/21

ᶜa.+ lerning 143a/12

all ön taraf, huzur

a.+ ıda 133b/11, 145a/7, 148b/17

a.+ ıdadur 133a/4

a.+ ıdın 145b/24

a.+ ın 133a/6

Allāh < Ar. Allah

A.+ ġa 150a/20

ᶜallāme < Ar. çok bilen

ᶜa. 136a/8

almaḳ almak

ḳayta a.+ da 138b/25

menfaᶜat a.+ da 135b/3

altı altı

a. 133b/1, 138b/15, 145b/13

altmış altmış

a. 143a/8

altun altın

a. 142b/14

a.+ dın 142b/14

ᶜām < Ar. umumî, genel

ᶜa. 136a/6, 140b/14

ᶜa.+ dur 134b/27

ᶜamel < Ar. iş, fiil, niyet

ᶜa. 136b/27, 138b/5, 139b/1, 139b/20, 139b/21, 139b/22, 139b/23, 141b/15, 143a/5

ᶜa.+ dür 139b/23

ᶜa.+ i 133b/4, 137a/1

ᶜa.+ ide 134a/23

ᶜa.+ idin 135b/25, 136b/8

ᶜa.+ idür 139b/26

ᶜa.+ ige 142b/11

ᶜa.+ imiz 142b/23

ᶜa.+ ini 137a/2

ᶜa.+ ining 139a/27, 139b/3

ᶜa. ḳılalıng 143a/14

ᶜa. ḳılġaylar 136b/14, 142a/7

ᶜa. ḳılıngızlar 133b/4, 134a/3

ᶜa. ḳılmaḳda 142a/6

ᶜa. ḳılur 143a/5

ᶜa. körsetür 142a/8

ᶜa.+ ler 132b/12, 139a/26, 147a/18, 150a/25

ᶜa.+ lerdin 145a/21

ᶜa.+ leridin 134a/13

ᶜa.+ lerini 149a/11

ᶜa.+ leriniñ 132a/22, 141b/16

ᶜa.+ leriñizdindür 146a/8

ᶜa.+ lerni 141b/16

ᶜa.+ lerniñ 139b/24

ᶜa.+ ni 139b/24, 139b/25, 147a/13

ᶜamelsiz < Ar. + Tr amelsiz, niyetsiz

ᶜa. 139b/20

āmīn < Ar. "amin, öyle olsun" anlamında bir dua

ā. 139b/22

ammā < Ar. ama, fakat

a. 134b/7, 136a/27, 139a/14, 142a/15, 148a/22, 148b/11

anña III. teklik kişi/işaret zamirinin yönelme hâli, ona

a. 132a/17, 132b/2, 132b/27, 133a/19, 133a/21, 133a/24, 133a/25, 133a/26, 133b/10, 133b/13, 133b/15, 133b/17, 133b/25, 133b/26, 134a/1, 134a/14, 135b/25, 136a/16, 136b/17, 136b/7, 137a/12, 137a/8, 138a/8, 138b/23, 138b/24, 139a/14, 139a/19, 139b/9, 140b/18, 141a/5, 141b/15, 141b/25, 143a/19, 143b/10, 143b/25, 144a/8, 144b/8, 145a/13, 145a/2, 145b/14, 145b/8, 146a/12, 146a/22, 146b/12, 146b/15, 146b/27, 147a/26, 147b/18, 147b/6, 148a/4, 149a/21, 149a/22, 149a/23, 149a/3, 149b/11, 149b/13, 149b/2, 149b/24, 149b/4, 150a/16, 150a/17, 150a/19, 150a/24, 150a/6

a.+ dur 132a/13, 132a/14, 140a/27, 140b/15, 143a/23, 143b/2, 146b/14

a.+ durlar 138b/26, 140a/16, 143a/12, 144a/27

ana anne

a.+ nıñ 150a/2

anda III. teklik kişi/işaret zamirinin bulunma hâli, onda

a. 133a/26, 133b/7, 134b/11, 134b/12, 134b/13, 134b/2, 135a/5, 139a/11, 139a/2, 139b/19, 140a/18, 142b/12, 142b/25, 143a/8, 143b/2, 144a/10, 146b/25, 147a/17, 147a/27, 50a/12

andaḳ onun gibi, öyle, o şekilde

a. 132a/15, 133a/25, 134b/20, 135a/12, 138a/10, 138b/5, 140a/2, 140a/20, 142b/15, 144a/13, 144b/1, 144b/2, 145a/4, 146a/25, 147b/12, 147b/14, 149a/25, 149a/8, 149a/9

andın III. teklik kişi/işaret zamirinin ayrılma hâli, ondan

a. 132b/10, 132b/15, 132b/8, 133b/27, 134b/21, 135b/17, 136a/20, 136a/7, 136b/2, 137a/15, 137a/20, 137b/13, 139a/19, 139b/7, 140b/1, 141a/2, 141b/10, 141b/22, 141b/3, 142b/23, 143a/5, 143a/9, 144a/20, 144a/24, 144b/1, 144b/12, 145a/15, 145a/16, 145b/1, 146a/12, 146b/10, 146b/21, 146b/6, 147a/12, 147a/16, 147a/24, 147a/8, 147b/13, 147b/27, 149b/13

a.+ dur 140b/16

anı III. teklik kişi/işaret zamirinin yükleme hâli, onu

a. 132a/17, 133a/24, 133b/15, 133b/21, 134a/14, 134a/18, 134a/6, 134b/17, 135a/25, 136a/10, 137b/13, 137b/26, 137b/7, 138a/9, 138b/26, 139a/18, 139b/20, 141a/2, 141b/26, 143b/2, 144a/7, 146a/16, 146b/13, 146b/15, 146b/7, 147a/8, 149a/14, 149a/18, 149b/7, 150a/1, 150a/2, 150a/8

anıŋ III. teklik kişi/işaret zamirinin ilgi hâli, onun

a. 132a/24, 132b/1, 132b/15, 132b/18, 132b/8, 132b/9, 133a/13, 133a/15, 133a/17, 133a/18, 133a/19, 133a/20, 133a/21, 133a/23, 133a/26, 133a/27, 133b/1, 133b/11, 133b/19, 133b/24, 133b/27, 133b/3, 133b/5, 133b/6, 133b/8, 134a/10, 134a/15, 134a/16, 134a/18, 134a/19, 134a/25, 134b/13, 134b/16, 134b/17, 135a/25, 135a/27, 135b/10, 135b/11, 135b/25,

136a/17, 136a/4, 136a/5, 136b/20, 136b/22, 136b/23, 136b/7, 137a/11, 137a/12, 137a/7, 137b/15, 137b/25, 137b/27, 137b/3, 137b/4, 137b/8, 138a/11, 138a/13, 138a/18, 138a/22, 138a/27, 138a/7, 138b/1, 138b/24, 139a/15, 139a/23, 139a/27, 139b/13, 139b/14, 139b/17, 139b/18, 139b/25, 139b/26, 140a/10, 140a/7, 140a/8, 140b/11, 140b/12, 140b/13, 140b/17, 140b/23, 140b/26, 140b/4, 140b/6, 141a/1, 141a/26, 141a/27, 141a/5, 141b/12, 141b/25, 141b/4, 141b/7, 141b/8, 142a/21, 142a/22, 142a/25, 142a/26, 142a/27, 142a/7, 142a/9, 142b/12, 142b/19, 142b/9, 143a/2, 143a/23, 143a/9, 143b/14, 143b/17, 143b/22, 143b/24, 143b/25, 143b/4, 143b/8, 144a/18, 144a/21, 144a/26, 144a/27, 144a/8, 144b/10, 144b/12, 144b/24, 144b/6, 145a/1, 145a/10, 145a/14, 145a/2, 145a/27, 145a/3, 145a/4, 145a/5, 145b/11, 145b/12, 145b/16, 145b/24, 145b/6, 146a/23, 146b/10, 146b/13, 146b/14, 146b/19, 146b/2, 146b/27, 146b/8, 147a/19, 147a/27, 147b/11, 147b/2, 147b/3, 147b/6, 147b/7, 148a/7, 148b/24, 149a/1, 149a/10, 149a/13, 149a/18, 149a/19, 149a/2, 149a/22, 149a/24, 149b/18, 149b/3, 149b/5, 149b/8, 149b/9, 150a/10, 150a/18, 150a/23

ansız sınırsız

a. 134b/10148b/16

ant yemin

a.+ dur 144a/27

a. içgil 132b/6

a. içti 132b/6, 145a/1

a. içtiler 143b/18

a.+ larınıñ 143b/18

Anṭākiyye (y.a) Akdeniz bölgesinde Hatay ilinin merkezi olan şehrin adı

A. 145b/20, 145b/23, 145b/4, 146b/13, 146b/23

A.+ de 145b/15

A.+ ge 145b/7

Anṭanuḥis < Ar. (k.a) Habib-i Neccar zamanında, Antakya şehrinin kralı olduğu düşünülen kişinin adı

A. 145b/16

ara arasında, içinde

a. 135a/11, 135a/13, 135a/4, 135b/26, 135b/27, 137a/22, 138b/4, 140a/16, 144b/6, 149b/9

a.+ sıda 134a/26, 134b/2, 141a/17

a.+ sıdın 144b/6

a.+ sıdur 143a/9

ᶜArab < Ar. Arap, Arap halkından olan

ᶜA. 140b/10, 142b/14, 144b/2, 150a/12

ᶜa.+ nıŋ̂ 148a/2

ārāste < Far. bezenmiş, süslenmiş

ā. 148b/13

ā. boldı 139a/27

ārāyīş < Far. süs, ziynet

ā. 138b/14

arıġ temiz, saf

a. 134b/11, 139a/25, 139b/19, 142b/13

a. bolġay 141a/4

a. bolsa 141a/4

a.+ dur 147a/20

a.+ larġa 141a/6

arıġlıġ saflık, temizlik

a. 137a/20

ārī < Far. evet

ā. 132b/5, 145b/10, 150a/17

ᶜarim < Ar. Sebe kavminin bağ ve bahçesini helak eden selin adı

ᶜa. 134b/21

arḳa arka, arka taraf

a.+ sıda 144a/11

ᶜarṣagāh < Ar. + Far. yer, alan

ᶜa.+ ıda 147a/4

arslan arslan

a. 133b/23

art - artmak

a.- ar 147b/4

artuḳ fazla, daha çok

a. 137a/3, 142a/22, 142a/25, 142b/1, 148a/26

♦ **artuḳ bol-:** çoğaltmak

a.- ġay 138b/16, 140a/22

a. - ur 140a/21

a.+ ḳa 137a/3

a. ḳılaġay 143a/26

♦ **artuḳ ḳıl-:** çoğaltmak

a. - ġay 141b/17

a. - ur 138b/15

a. -urlar 143a/1

a.+ raḳ 141b/9

a.+ sı 134b/1, 134b/2

artuḳluġ → artuḳluḳ

a.+ ı 133a/11, 138b/18, 140a/10

a.+ ınıñ 147a/19

artuḳluḳ fazlalık

a. 138b/21, 145b/26

a.+ ları 138b/17

a.+ nıñ 138b/14

→ artuḳluġ

artur - artırmak, çoğaltmak

a.- ġay 141b/18

a.- ġaylar 147b/25

a.- ġuçısı 143a/13

a.- madı 143b/21, 143b/22

a.- maġay 143a/23

a.- ur 138b/16, 140a/21, 140a/22

ārzū < Far. dilek, istek

a. 138b/5, 148b/15

a.+ sın 139a/13

a.+ suñgıdın 139a/20

ᶜaṣa < Ar. deynek, sopa

ᶜa.+ ġa 134a/18

āsān < Far. kolay

ā.+ dur 140a/12

ā. ḳıldı 133a/24

āṯār < Ar. eserler

a. 145b/1

ā.+ da 149a/9

ᶜĀṣ Bin Vāyil < Ar. (k.a) Kureyş kabilesine mensup, Mekke müşriklerinden birinin adı

ᶜA. 139b/2, 149b/24

aṣḥāb < Ar. arkadaşlar, sahabeler

a.+ ı 148b/1

a.+ ıdın 148b/5

a.+ ıdur 132b/18

aṣḥabü'l-cennet < Ar. cennet ehli

a. 148b/12

asıġ fayda, yarar, kazanç

a. 135b/9, 139b/21, 146b/8

a. alġuçıdurlar 141a/3

a. alurlar 147a/18

a.+ ı 141a/5

a.+ ıdın 148b/13

a. ḳılmas 135b/11

a.+ lar 149b/16

a.+ lardur 149b/14

a.+ larnıñ 140b/6

a. tartmaḳ 140b/3

ᶜāṣī < Ar. asi, isyan eden

ᶜa.+ lerniṉg 144a/14

aṣl < Ar. asıl, esas, temel

a.+ ı 134b/2

ast alt, aşağı

a.+ ıda 132a/20

a.+ ıdın 134b/18, 138a/21

a.+ ıġa 138a/17

āş yemek

ā. 134a/2

aşkārā < Far. belli, açık, meydanda

a. 135a/5, 135b/23, 137b/12, 141b/14, 146a/3, 146b/9, 148b/24

a. boldı 145b/15

a. ḳılmaṉgız 134a/12

a. ḳılurlar 149b/23

a.+ sıdın 142a/27

āşnā < Ar. bildik, tanıdık

a. 139a/1

āşnālıḳ < Far. + Tr. aşina olma durumu, tanıdıklık

a. 132a/26

ā. 145b/18

ᶜaşr **< Ar.**

ᶜa. + ı 137b/18

aşuḳ - acele etmek, hızlı gitmek

a.- ġuçıraḳ 143b/17

a.- mas 143b/13

a.- ur 146a/26

a.- urlar 137a/6

at ad, isim

a. 144a/15

a.+ ı 134b/21, 134b/22, 144a/24, 145b/16

a.+ ıdur 144a/22, 144a/23

a.+ larıdın 144a/22

at - atmak

a.- arlar 144b/12

ata baba, ata

a.+ ları 144b/21

a.+ ların 144b/20

a.+ larını 147b/15

a.+ larıṉgız 137b/8

a.+ ṉgız 148b/24

a.+ ṉgızını 140a/4

ᶜaṭā < Ar. ihsan, lutuf

ᶜa. bérgey-biz 141b/26

ᶜa.+ nı 141b/27

ᶜa.+ sı 142a/1

atal - ad verilmek

a.- ġan 140a/24, 144a/15

atlıġ atlı, süvari

a. 135a/12

āvāz < Far. ses

ā.+ dur 133a/13

ā.+ ınıñ 133a/15

ā.+ ıñızını 133a/17

ᶜavn < Ar. yardım

ᶜa.+ idin 135b/4

ay **(I)** ay, kamer

a. 147b/11, 147b/12, 147b/13, 147b/8

a.+ nı 140a/24, 147b/1, 147b/12, 147b/6, 147b/7

a.+ nıñ 147b/8

(II) otuz günden oluşan zaman dilimi

a. 133b/7

a.+ ıda 133b/9

āyā < Far. acaba, hayret

ā. 132b/23, 132b/27, 133a/4, 134b/26, 134b/27, 136b/1, 136b/13, 137a/18, 139a/27, 139a/4, 141a/23, 143a/27, 143a/6, 143b/26, 143b/3, 144a/3, 146a/9, 146b/27, 146b/4, 147a/14, 148a/3, 148b/22, 148b/27, 149a/19, 149b/15, 149b/7, 150a/1, 150a/15

ayaḳ ayak

a. 133b/25

a.+ lardın 133b/27

a.+ ları 149a/7

a.+ larınıñ 138a/20

ᶜayān < Ar. belli, açık, meydanda

ᶜa.+ larınıñ 140b/17

ᶜaybsızlıġ < Ar. + Tr. kusursuzluk, ayıpsızlık

ᶜa. 150a/23

āyet < Ar. Kur'an-ı Kerim'in her bir cümlesine verilen isim

ā. 136a/18, 138a/18, 138b/26, 145a/19, 145a/3, 145a/6

ā.+ de 142a/10

ā.+ idür 147b/11

ā.+ ler 137b/6

ā.+ leridin 147b/26

ā.+ lerimizde 132b/14

ā.+ lerimizġa 133a/8

ā.+ lerimizni 137b/5

ā.+ lerimizning 137a/6

ā.+ ni 148b/8

ā.+ ning 145a/25, 147a/15

ā.+ te 147a/25, 150a/1

ayır - ayırmak

a.- dılar 145a/5

a.- ġay-biz 135a/28

ᶜāyid < Ar. ilgili, ilişikli

ᶜa. tutarlar 139b/23

āyīn < Far. tören, merasim

ā.+ iġa 137b/8

aylanmak dönmek, dolanmak

a.+ ını 140a/25

aylıġ aylık, otuz günlük süre

a. 133b/6

Ayliyā < Lat. (y.a) Latincede Kudüs şehrine verilen ad

A. 135a/5

ᶜayn < Ar. aslı, bir şeyin kendisi.

ᶜa.+ ıdur 140a/17

ᶜa.+ idür 148a/9

ᶜaynā < Ar. iri ve güzel gözlü

ᶜa. 148b/12

ᶜAynü'l Meᶜānī < Ar. (e.a) bir tefsir kitabının adı

ᶜA.+ de 133a/13, 133b/21, 135a/6, 142b/14

ayrıl - ayrılmak

a.- dı 138b/4

a.- ıngızlar 148b/20

ᶜayş < Ar. yaşama

ᶜa. 142b/25, 148b/5

ayt - söylemek

a.- ar 133b/15, 134b/27, 137a/13, 137a/17, 138b/2, 146a/11, 148b/16

a.- ar-biz 137a/17, 149a/15

a.- arlar 138b/4

a.- arsizler 135b/22

a.- ġuçıġa 135a/20

a.- ıngızlar 134b/11

a.- ıp 132a/21, 133b/24, 150a/5

a.- ıpdur 132a/24, 132b/5, 133b/23, 134a/4, 136a/20, 138b/19, 142a/14, 142b/2, 142b/5, 144a/22, 144a/25, 145b/13, 145b/7, 147a/15, 148a/8, 149a/26, 149a/7, 150a/21

a.- ıpdurlar 132a/16, 133a/16, 133b/17, 134a/9, 134b/21, 136a/8, 138b/18, 139a/15, 142a/19, 142a/20,

142b/19, 142b/9, 143a/8, 144a/12, 145b/1, 145b/22, 146b/12, 147b/11, 147b/16, 147b/18

a.- ıptur 139a/2

a.- ḳay 148b/20

a.- ḳay-biz 135b/21

a.- ḳaylar 132a/15, 135a/16, 137a/20, 140b/8, 143a/14, 148a/25 149a/11

a.- ḳay-sizler 140a/20

a.- ḳıl 132b/5, 135b/18, 135b/19, 135b/2, 135b/20, 135b/23, 135b/26, 135b/5, 136a/1, 136a/14, 136b/21, 137a/9, 137b/21, 138a/10, 138a/2, 138a/5, 138a/8, 143a/27, 146a/14, 150a/8

a.- ḳuçı 150a/3

a.- ḳuçılar 136a/13, 148a/11

a.- mas 135b/9

a.- masalar 135b/20

a.- sa 133a/20

a.- salar 148a/1

a.- tı 133a/23, 134b/10, 134b/20, 134b/5, 134b/8, 135a/3, 135b/15, 135b/16, 139a/20, 141b/25, 141b/9, 142a/10, 142a/12, 143b/10, 144b/10, 145a/5, 145b/10, 145b/9, 146a/14, 146a/17, 146a/18, 146a/19, 146a/20, 146a/21, 146a/22, 146a/25, 146a/27, 146b/10, 146b/16, 147b/26, 148b/18, 148b/9, 149a/25, 149a/27, 149b/26, 149b/27, 150a/13, 150a/6

a.- tılar 132b/22, 132b/23, 132b/27, 132b/4, 135a/12, 135a/2, 136a/16, 136a/17, 136a/18, 136b/15, 136b/17, 136b/4, 137b/10, 137b/9, 139a/25, 143b/23, 144b/13, 145a/18, 145b/10, 145b/23, 145b/24, 145b/8, 146a/1, 146a/16, 146a/17, 146a/21, 146a/4, 146a/7, 146b/15, 148a/21, 148a/22

a.- tuḳ 133a/17

a.- tuḳ-biz 133b/3, 134a/3, 135a/8

a.- ur 132b/24, 132b/5, 133a/1, 133a/16, 133a/25, 133b/3, 134a/22, 136b/14, 138b/26, 138b/3, 139b/3, 142b/4, 143a/6, 143a/9, 143b/15, 144b/2, 145b/16, 145b/6, 148a/21,

148b/5, 149a/20, 149a/21, 149b/10, 150a/19

a.- ur-biz 137b/2

a.- urlar 132a/17, 133a/1, 133b/13, 133b/17, 134a/6, 135b/15, 135b/16, 136a/12, 136a/24, 136a/27, 137b/12, 137b/6, 138a/22, 138b/11, 138b/26, 139b/24, 141a/27, 142b/17, 143a/16, 143a/4, 144a/22, 144a/25, 144b/11, 144b/12, 145a/4, 145a/9, 147a/26, 148a/10, 148a/19, 148a/2, 148a/3, 148b/8, 149a/6, 149b/22, 150a/22

a.- urmén 149b/9

a.- ursizler 145b/27

aytıl - söylenmek

a.- ıldı 133b/5

a.- ılsa 147b/22

a.- ġan 145a/4

a.- mas 140a/9

aytmaḳ söylemek

a. 134b/23, 136b/8, 139b/22, 149a/21

az az, çok olmayan

a. 134b/24, 136a/15, 140a/9, 148a/25

a.+ ı 134a/6

a.+ raḳ 134b/3

az - yoldan çıkmak, azmak

yol a.- ġan 141a/7

a.- ġanlar 135a/25

aᶜżā < Ar. organlar

a.+ nı 149b/26

a.+ sıġa 149a/10

aᶜżam < Ar. büyük

fārūk- ı a. 142a/10

ᶜaẕāb < Ar. azap

ᶜa. 132b/17, 136a/12, 138a/16, 141a/23, 143a/17, 144b/22, 146a/4, 149b/6

ᶜa.-ı elim 147a/5

ᶜa. bolmaġay 148a/18

ᶜa.+ da 134a/23

ᶜa.+ dadurlar 133a/2

ᶜa.+ dın 142b/27, 144a/6

ᶜa. étilgenler 136b/19

ᶜa+ ı 138a/2, 139a/24, 140a/3, 141a/1, 144a/1, 146a/7

ᶜa.+ ıdın 132b/17, 133b/13, 143a/1, 144b/19, 147b/23, 147b/24

ᶜa.+ ıdur 138a/2

ᶜa.+ ımız 132b/16

ᶜa.+ ın 143a/17

ᶜa.+ ını 137b/3

ᶜa. ḳılmaġusıdur 136b/20

ᶜa. ḳılmaḳ 137b/20

ᶜa.+ nı 134b/25, 136b/10, 143a/5, 144a/2

ᶜazb < Ar. tatlılık

ᶜa.+ ınıñ 140a/17

azdur - yoldan çıkarmak, azdırmak

a.- ġay 139b/4

azġur - yoldan çıkarmak, azdırmak

a.- dı 148b/26

a.- dunġızlar 136a/27

a.- ġay-mén 135a/24

azġurmaḳlıġ azdırma, yoldan çıkarma

a.+ da 135b/23

ᶜazīm < Ar. büyük, ulu

ᶜuḳāb-ı ᶜa. 147a/6

azmaḳlıġ azgınlık, sapkınlık

a.+ da 133a/2, 146b/9, 148a/6

a.+ ıġa 139b/6

aẓrāb < Ar. benzer

a.+ ı 144b/24

azuḳsız azıksız, yiyeceksiz

a. 135a/14

bāb < Ar. kısım, bölüm

b.+ ıda 135b/16, 143b/26, 148a/22

bādiye < Ar. çöl,kır

b. 142a/15

b.+ din 138a/20

b.+ sidin 145b/9, 150a/13

bāġ < Far. bağ, bahçe

b. 134b/22, 134b/7

b.+ ları 134b/19, 134b/5

b.+ larıġa 134b/22

bağışla - bağışlamak, affetmek

b. 133a/12

b.- dım 138a/3

b.- ġay-biz 147b/21

b.- ġaylar 147b/25

bağışlamaḳ bağışlamak, affetmek

b.+ ı 147b/21 (bağışlamağı)

bağışlav bağışlama

b.+ ı 142b/23

b.+ ıdın 138b/22, 140a/19, 141b/18

b.+ ınıñg 138b/24

♦ **bağışlavçı** bağışlayıcı, Allah'ın 99 isminden "er- Raḥmān ve er-Rahîm" karşılığıdır: Merhametli olan rahmet sahibi olan

b. 142a/10

bağla - bağlamak

b.- dı 134b/2

b.- mas 140a/16

b.- psizler 136a/2

b.- rlar 132b/27, 142a/16

bağlan - bağlanmak

pirāye b.- urlar 142b/13

bahāne < Far. sebep, vesile

b. ḳılmaḳ 148a/9

baḥr < Ar. deniz

b.+ ı 140a/17

Baḥreyn < Ar. (y.a) Basra körfezinde otuz beş adadan oluşan ülke

B.+ ġa 135a/18

Baḥrü'l Ḥaḳāyıḳ < Ar. (e.a) Necmeddin Daye'nin başladığı ve Alâü'd-devle-i Simnânî'nin tamamladığı Arapça Kur'an tefsirinin adı

ṣāḥib-i b. 147a/15

B.+ da 144a/26, 148b/5

bā^{c}iş < Ar. yol açan, sebep olan

b. bolġay 137b/26

baḳ - bakmak

b.- ar 142b/6

b.- ḳuçı 142b/3

b.- maġay 142b/7

b.- maslar 133a/4, 148b/12

baḳır bakır

b. 133b/8

b.+ dın 133b/10

bāḳī < Ar. sonsuz, ebedî

b.+ dür 139a/16

bāl < Ar. kalp, gönül

b.-i zindānıġa 135b/27

b.+ ġa 136a/5

balıġ balık

b. 140a/14, 147b/14

bar - varmak, ulaşmak

b.- ayın 145a/5

b.- dı 146b/19, 148b/8

b.- dılar 146b/18

b.- ġuçılar 140a/18

b.- maġay 139a/17, 139b/6

b.- maġaylar 142a/15, 143b/11

b.- manğızlar 139a/20

b.- mas 140a/4

ḳayta b.- maslar 149a/17

b.- sa 133a/18

b.- sam 138a/12

b.- ur 132a/18, 132a/22, 132a/23, 132a/25, 132a/27, 133b/26, 133b/6, 133b/7, 135a/10, 135a/12, 138a/20, 138b/15, 139b/19, 140a/24, 141b/4, 143b/13, 144a/9, 147a/25

b.- urlar 142a/13, 145a/22, 147b/14

bar var olma, bulunma

b. 134a/24, 134a/27, 134b/5, 136b/3, 137a/18, 137a/23, 137b/4, 137b/7, 138b/7, 141b/4, 142b/19, 143a/14, 143a/5, 144a/5, 144b/15, 146a/26, 146b/27, 148a/27, 149a/2, 149a/24, 149a/3, 149a/7, 150a/8, 136a/13

b.+ dur 133a/1, 139a/4, 139b/7, 142a/3, 143b/3, 144a/17, 144a/24, 144b/6, 144b/8, 145b/10, 146a/14, 147a/26, 149a/23, 150a/17

b.+ ıñgızlar 135a/8

b.+ siz 148a/11

barça tüm, tamamı, hepsi

b. 132a/12, 132a/26, 132b/25, 134a/16, 135a/17, 135a/23, 135b/1, 135b/5, 136a/6, 136a/7, 137a/27, 138a/5, 138b/21, 139a/19, 139a/9, 139b/17, 139b/23, 140b/14, 140b/26, 141a/26, 142b/25, 142b/8, 144a/12, 144a/14, 144a/9, 144b/12, 145a/23, 146a/5, 147a/21, 147b/10, 147b/13, 147b/8, 148a/14, 148b/10, 148b/25, 149b/25, 150a/24, 150a/9

b.+ dın 139b/26

b.+ ġa 136a/4, 142a/11

b.+ mız 146a/22

b.+ nı 137a/17

b.+ nıñg 141a/6

b.+ sı 132a/16, 134b/18, 134b/7, 144a/15, 147a/2, 147a/4, 148a/23

b.+ sını 132b/11, 134b/16, 137a/16, 145b/3

bāre < Far. kale

b.+ side 140a/1, 141b/19, 143b/26

bār-gāh < Far. Girmek için izin almak lazım gelen, girilebilecek yer, çadır, yüksek divan

b.+ ıdın 132a/26, 133a/13

barmaḳ varmak, ulaşmak

b. 133b/17

b.+ da 135a/11

b.+ ı 133b/6, 133b/7, 147a/27

b.+ ḳa 149a/16

barmaḳ parmak

b.+ lar 149a/11

bas - basmak, ezmek

b.- ar 133b/10

baᶜṣ < Ar. yeniden dirilme, diriltme

b. 132b/22, 132b/6, 138a/15, 145a/20, 146b/4, 148a/21

b.+ ġa 138b/1

b.+ ḳa 138a/10

baş baş, kafa

b. 144b/27, 148b/19

b. burar 136a/25

b. bursa 133b/12

b.+ ı 133a/21

b.+ ıġa 134b/9, 145b/12

b.+ ını 145a/1

b.+ ların 144b/26

♦ **baş tart-** : İsyan etmek, baş kaldırmak

b. -ar 136b/5

b. -sa 133b/15

başḳa başka

b. 135b/4, 146a/14

başla - başlamak

ḳıla b.- dı 145b/18

b.- p 135a/10

başlıġ başlı

b.+ ları 143b/15

bāṭıl < Ar. hak ve doğru olmayan

b. 137b/1 138a/9, 140b/3, 141a/8, 145b/2

bāṭıla < Ar. boş, yalan

b. 137a/24, 146a/8

bāṭın < Ar. gizli düşünceler

b.+ dın 142a/26

bāṭıne < Ar. gizli, görünmeyen

b. 147a/19

bāver < Far. tasdik, inanma

b. ḳılmadıñızlar 148a/22

bāverci < Far. + Tr tasdik eden, inanan

b. 134a/1

bā-vücūd < Ar. bununla beraber

b. 134a/7, 144a/6

bay zengin, varlıklı

b. 135a/12, 148a/7

b.+ lar 148a/8

b.+ larda 138b/20

b.+ larġa 135a/11

bāz < Ar. yeniden, tekrar

b.+ ı 139a/11

baᶜż < Ar. bir miktar, bir kısım

b. 137b/1

b.+ dın 149b/23

bāzār < Far. Pazar, çarşı

b.+ dın 148a/16

b.+ ıdadur 146b/13

b.+ ınıñ 141b/16

bāzārgānlıġ < Far. + Tr. pazarcılık, tüccarlık

b. 135a/10

→ **bāzergānlıġ**

bāzergānlıġ → **bāzārgānlıġ**

b.+ da 140a/19

b.+ ı 141b/15

baᶜżı < Ar. bazı, kimi

b. 132b/23, 133a/16, 135b/15, 136b/9, 137a/27, 138a/18, 139b/23, 140a/16, 140b/23, 141b/2, 142a/5, 144a/21, 144a/27, 145a/27, 148a/7, 149b/13, 149b/26

b.+ ġa 132b/23, 135b/15, 143b/6

b.+ nı 148a/8

b.+ nıñ 150a/20

b.+ sıda 134a/2

bāzī < Far. oyun eğlence

b. bérgüçi 139a/13

bāzū < Far. kolun omuz ile dirsek arasındaki kısmı, pazı

b.+ larını 133b/25

b.+ sın 146b/24

bedel < Ar. karşılık, bedel

b. bérdükbiz 134b/22

beden < Ar. beden, vücut

b.+ leriñgiz 132b/25

Bedr < Ar. Hz. Peygamber ile Mekkeli müşrikler arasında yapılan ilk savaşın adı

B. 138a/15, 138a/18, 146b/22

bég bey

b. 139b/25

behre < Far.nasip

b.+ leri 142a/4

behrelıġ < Far. + Tr. nasipli

b. bolur 142a/5

behremend < Far. hisseli, nasipli

b. ḳılġaylar 148a/9

behresiz < Far.+ Tr. nasipsiz

b.+ dürler 142a/3

be-ḥuṣūl < Far.+ Ar. üremesine, çıkmasına kadar

b.+ ı 150a/20

beḳā < Ar. sonsuzluk

b. 143b/8, 149b/5

belā < Ar. sıkıntı, kaygı

b. 142a/23, 146b/7

b.+ da 142a/23

b.+ dın 142a/23

beled < Ar. şehir, memleket

b.+ ge 146a/5

belī < Far. evet

b. 143a/16

belkim belki, olabilir

b. 132a/15, 133a/1, 135b/25, 136a/3, 136b/3, 136b/5, 137a/23, 137b/27, 141b/15, 142b/25, 143a/1, 143b/5, 146a/10, 147a/14, 147b/11

Belḳīs < Ar. (k.a) Kur'an'da tevhid dinini kabul ettiği bildirilen Sebe melikesinin adı

B.+ dın 134b/1

benān < Ar. parmaklar, parmak uçları

tāk-i b.+ lar 147a/10

bend < Far. set, baraj

b. 134b/19

b.+ idür 134b/21

b.+ inin̂g 134b/18

b.+ ni 134b/18, 134b/22

bende < Far. kul, köle

b.+ ġa 133a/10, 149a/9

b.+ ler 132a/22

b.+ lerdin 142a/5

b.+ lerge 146b/26

b.+ leridin 137a/10

b.+ lerige 141b/23, 144a/17

b.+ lerimdin 134a/6

b.+ lerimizdin 141b/27

b.+ lerinin̂g 141b/7

b.+ lernin̂g 132a/18, 138a/14

b.+ nin̂g 139a/15

benī ādem < Ademoğulları, insan oğlu

b. 144a/12

b.+ ġa 135a/23

Benī Maḫzūm < Ar. Mekke'nin en eski kabilelerinden birinin adı

B. 145a/4

Benī Melīḥ < Ar. cinlere tapan bir kabilenin adı

B.+ ḳa 135b/2

B.+ niŋ 137a/16

Benī Seleme < Ar. Hazrec kabilesine mensup bir kolun adı

B. 145a/25

→ **Benū Seleme**

Benū Seleme → **Benī Seleme**

B. 145a/18

bér - (I) vermek

b.- di 143a/22, 150a/5

b.- dim 143a/15

b.- dük 133a/11, 143b/3

b.- dük-biz 134b/24

b.- eliŋ 148a/4

b.- gey 132b/12, 141b/19, 142b/1, 148a/5

b.- geyler 135b/15

b.- güçini 135b/21

b.- güçisidür 142b/22

b.- gümdür 133b/5

b.- gümizdür 149b/24

b.- güsidür 139b/9, 145b/3

b.- güsidürler 135b/25

b.- ip 136a/5, 137b/17

b.- ipbiz 136b/25, 137b/18

b.- ipdür 148a/1

b.- ipdürler 145b/26

b.- me 139a/16, 139b/8

b.- medi 148a/5

b.- medük 143a/6

b.- megey 139a/11, 142a/27

b.- mesbiz 148a/6

b.- mesler 140b/5

b.- meydür 137b/12, 137b/18

b.- sén 139b/7

b.- ür 133b/2, 139a/9, 148a/4, 149a/11, 149a/8

b.- ür-biz 147b/22

b.- ürler 137a/15, 149a/6

b.- ür-mén 137b/22

(II) yardımcı fiil

ʿivaż b.- 137a/14
ḫaber b.- di 143b/18, 145b/19
nisbet b.- diler 143b/10
fermān b.- dük 133a/26
bedel b.- dük-biz 134b/22
ḳuvvet b.- dük-biz 145b/22
mīrāṣ b.- dük-biz 141b/26
ʿömr b.- dük-biz 143a/10
pādāş b.- dük-biz 134b/25
icāzet b.- gen 135b/11
rıżā b.- gen 137a/23
cevāb b.- gey 143a/15
rūzī b.- gey 139a/5
ʿaṭā b.- gey-biz 141b/26
tanuḳluḳ b.- gey-sizler 146b/12
beşāret b.- gil 145a/16
āgāhlıḳ b.- güçi 141a/17
bāzī b.- güçi 139a/13
müjde b.- güçi 141a/15
müzd b.- güçi 141b/20
cezā b.- güsidür 141a/6
teraḳḳī b.- ip 150a/2
bereket b.- ipbiz 135a/4
rūzī b.- ipbiz 141b/13
müjde b.- güçi 136a/9
rūzī b.- güçi 134b/13
rūzī b.- güçilerniŋ 137a/15
vaʿde b.- mesler 143b/5
yārī b.- meydür 149b/10
ʿömr b.- sek 149a/18
ḫaber b.- ür 132b/23, 132b/27
ʿivaż b.- ür 137a/12
pādāş b.- ür 144a/18
rūzī b.- ür 134b/11, 135b/18, 135b/19
tevfīḳ b.- ür 139b/5
cezā b.- ür-biz 143a/2
pādāş b.- ür-biz 134b/27
şifā b.- ür-biz 145b/10
cevāb b.- ürler 148a/20

berekāt < Ar. bolluklar
b.+ ıdın 145b/15

bereket < Ar. bereket, bolluk
b. béripbiz 135a/4

berḫ < Far. parça, hisse
b.+ ı 141b/3, 142a/7, 143b/5
b.+ ını 136a/22
b.+ ınıŋ 136a/23

berḫūrdārlıġ < Far. + Tr. mutluluk, sevinç

b. 147b/21, 147b/22

béri sonra, -den beri

b.+ ge 137b/17

béril - verilmek

icāzet b.- gen 135b/12

b.- güsidürler 136b/13

pādāş b.- megüñgizlerdür 148a/26

b.- mes 140a/8

b.- ür-sizler 146a/9

bérk sağlam, sıkı

b. bolġaylar 133b/23

bérmek vermek

b. 147b/22

yārī b. 149b/18

b.+ ke 148a/5

be’s < Ar. zahmet, zorluk

b. 138a/26

→ **bes**

bes → **be’s**

b. 138b/6

beşāret < Ar. müjde, muştu

b. 138a/21

b. bérgil 145a/16

beşer < Ar. insan

b.+ din 147a/22

beşerriyet < Ar. insanlık

b. 145b/25

beyān < Ar. anlatma, bildirme

b. ḳıl 145b/4

b. ḳılduḳ 135a/7

b. kılıp-biz 145a/24

béyik büyük

b. 134a/1

b.+ rek 134b/3, 135b/17

b.+ rekide 134a/27

beyt < Ar. ev

b.+ i 149a/24

b.+ ni 144a/25

b. niñg 133b/4

Beytü'l-Maḳdis: < Ar. Kudüs şehrinin“Kutsal ev” anlamına gelen adı

B.+ niñg 134a/9

bīgāne < Far. kayıtsız, ilgisiz

b.+ ġa 142a/2

bil - bilmek

b.- diler 134a/20

b.- dük-biz 143a/6

b.- ġey 143b/14

ᶜāciz b.- gey 134a/8

b.- geyler 132b/18, 150a/22

b.- geysizler 137b/25

b.- güçi 141a/17

b.- güçige 132a/18

b.- güçisi 138a/7

b.- güçisidür 143a/18

b.- güçüsidür 132b/7

b.- iṅgizler 134b/8

b.- ipturlar 132b/18

b.- medi 150a/1

b.- mediler 146b/27

b.- mes 133a/1, 138b/4

b.- mese 141b/5

b.- mesler 136a/11, 136b/24, 147a/23, 149b/7

b.- mes-sén 146a/20

b.- seler 148b/9

b.- ür 132a/18, 132a/21, 134a/21, 141b/24, 144a/17, 144b/24, 146a/1, 147a/13, 150a/10

muḳaṣṣir b.- ür 137a/21

b.- ür-biz 149b/23

b.- ürler 132b/19, 136b/9

ġayb b.- ürler 134a/21

bildür - bildirmek

b.- üptür 144a/20

bile ile, birlikte

b. 132a/17, 132b/16, 132b/19, 132b/26, 132b/3, 132b/5, 132b/6, 132b/7, 132b/9, 133a/13, 133a/17, 133a/18, 133a/19, 133a/20, 133a/21, 133a/3, 133a/8, 133a/9, 133b/11, 133b/17, 133b/21, 133b/22, 133b/23, 133b/26, 133b/4, 133b/5, 134a/23, 134a/7, 134b/10, 134b/26, 134b/27, 135a/14, 135a/16, 135a/19, 135a/21, 135a/22, 135a/24, 135a/4, 135a/9, 135b/18, 135b/19, 135b/20, 135b/27, 136a/10, 136a/2, 136a/4, 136a/5, 136a/9, 136b/12, 136b/14, 136b/16, 136b/17, 136b/20, 136b/21, 136b/22, 136b/23, 136b/26, 136b/27, 136b/5, 136b/7, 136b/9, 137a/10, 137a/11, 137a/17, 137a/21, 137a/25, 137a/4, 137a/9, 137b/23, 137b/4, 138a/13, 138a/16, 138a/20, 138a/25, 138a/5, 138b/11, 138b/12, 138b/2, 138b/21, 138b/7, 139a/10, 139a/13, 139a/14, 139a/15, 139a/16, 139a/17, 139a/18, 139a/23, 139a/5, 139a/6, 139a/7,

139b/11, 139b/13, 139b/17, 139b/2, 139b/26, 139b/4, 139b/8, 139b/9, 140a/11, 140a/7, 140b/14, 140b/15, 140b/26, 140b/5, 141a/11, 141a/12, 141a/13, 141a/15, 141a/18, 141a/20, 141a/21, 141a/23, 141a/25, 141a/3, 141b/11, 141b/12, 141b/14, 141b/15, 141b/17, 141b/20, 141b/23, 141b/9, 142a/14, 142a/19, 142a/2, 142a/22, 142a/23, 142a/6, 142a/7, 142a/8, 142a/9, 142b/11, 142b/12, 142b/21, 142b/23, 142b/27, 142b/8, 143a/15, 143a/18, 143a/19, 143a/20, 143b/10, 143b/13, 143b/16, 143b/18, 143b/4, 143b/6, 143b/7, 144a/10, 144a/11, 144a/13, 144a/14, 144a/15, 144a/21, 144a/27, 144a/9, 144b/1, 144b/14, 144b/15, 144b/17, 144b/2, 144b/20, 144b/22, 144b/25, 144b/3, 144b/4, 144b/9, 145a/14, 145a/17, 145a/19, 145a/20, 145a/5, 145a/9, 145b/13, 145b/18, 145b/19, 145b/20, 145b/22, 145b/23, 145b/26, 146a/1, 146a/11, 146a/16, 146a/24, 146a/5, 146a/6, 146b/11, 146b/16, 146b/17, 146b/18, 146b/25, 146b/27, 146b/9, 147a/14, 147a/15, 147a/16, 147a/20, 147a/3, 147a/4, 147a/6, 147a/8, 147b/1, 147b/10, 148a/13, 148a/23, 148a/25, 148a/27, 148a/8, 148b/2, 148b/23, 148b/24, 148b/26, 148b/6, 149a/19, 149a/2, 149a/24, 149a/26, 149a/3, 149a/7, 149b/10, 149b/18, 149b/20, 149b/23, 149b/3, 149b/6, 149b/9, 150a/14, 150a/16, 150a/17, 150a/19, 150a/20, 150a/22, 150a/8

b.+ dür 134b/23, 138a/12, 139b/22, 139b/24, 149b/5

bilerzük bilezik

b. 142b/14

b.+ lerdin 142b/13

bilgülüg bilgin, tahsil görmüş, irfan sahibi

b. 140a/25

bilig bilgi, ilim

b.+ i 140a/7, 141b/8

b.+ idür 141b/8

biliglig bilgili

b.+ idür 138b/19

bilmek bilme

b. 140b/14, 144b/5

biṅg bin

b. 133b/18

binā < Ar. bina

b.+ sını 134a/9

bir sayı adı, bir

b. 132b/18, 133a/22, 133b/6, 133b/7, 134a/10, 134a/15, 134a/22, 134b/7, 135b/21, 136a/22, 137b/22, 137b/24, 138a/17, 139b/24, 145a/1, 146a/12, 146b/25, 147b/3, 147b/5, 148a/12, 148a/14, 148b/11

b.+ i 134a/5, 135a/17, 137a/13, 137a/14, 138a/21, 138b/27, 139a/15, 139b/7, 140a/13, 140a/16, 140a/17, 140a/24, 144a/24, 147b/3, 147b/7, 149a/11

biri biri, kimse

b.+ ide 140a/18

b.+ idin 140a/13, 143b/20

b.+ idür 145b/14

b.+ ige 137a/3, 142b/23, 144a/18

b.+ ini 139b/2

b.+ iniṅg 140a/7

birev her biri

b. 149b/9

biri biri birbiri

b. 147a/3

b.+ din 136b/9

b.+ ge 132b/26, 133b/1, 134b/7, 135a/5, 143b/15

b.+ niṅg 148b/2

b.+ ṅgiz 137b/23

biᶜṣet < Ar. gönderme

b.+ i 138a/9

bit - bitmek

b.- gey 134a/13

b.- gürür 133b/1

b.- ür-biz 145a/20, 145a/21

b.- ürler 144b/10, 145a/26, 145b/3

bit bit

b. 134b/12

b.+ ler 134b/13

bitiklig yazılmış olan

b.+ dür 132b/10

b.+ dürler 139b/19

bitmek bitme

b.+ ke 134a/13

bī-vāsıṭasız < Far. + Ar. + Tr. vasıtasız

b. 148b/17

biz I. çokluk şahıs zamiri, biz

b. 133a/11, 133a/17, 133a/19, 133a/25, 133a/26, 133a/6, 133b/8, 134b/20, 135a/15, 135b/21, 135b/23, 135b/24, 136a/16, 136a/17, 136a/19, 136a/26, 136a/5, 136a/6, 136a/9, 136b/1, 136b/11, 136b/15, 136b/16, 136b/17, 136b/18, 136b/19, 136b/5, 137a/21, 137a/23, 137b/12, 137b/14, 137b/17, 139b/12, 141a/15, 141a/25, 141a/27, 141b/25, 143a/5, 143a/6, 143a/7, 143b/17, 143b/4, 144b/25, 145a/19, 145a/3, 145a/6, 145b/21, 145b/24, 145b/8, 145b/9, 146a/19, 146a/2, 146a/22, 146a/3, 146a/4, 146b/19, 146b/20, 146b/24, 146b/27, 147a/11, 147a/16, 147a/17, 147a/18, 147a/8, 147a/9, 147b/14, 147b/15, 147b/17, 147b/19, 148a/23, 148a/5, 149a/12, 149a/14, 149a/18, 149a/21, 149a/25, 149a/5, 149b/10, 149b/12, 149b/2, 149b/7, 149b/8, 150a/2

b.+ din 142b/18, 142b/19, 146a/7

b.+ ge 132b/16, 132b/4, 135a/2, 136b/20, 136b/7, 142b/24, 142b/25, 143b/17, 146a/2, 148a/19, 148a/6, 149a/6

b.+ iŋ̂g 133a/8, 135a/11, 135a/12, 135a/13, 135b/26, 135b/27, 136b/18, 136b/26, 136b/6, 137a/21, 137a/22, 137a/6, 137b/5, 141b/12, 141b/27, 142a/10, 142a/11, 142a/14, 142a/15, 142b/21, 142b/23, 143a/4, 143a/6, 145a/18, 145b/14, 145b/20, 145b/25, 146a/1, 146a/5, 146b/22, 147a/23, 147a/3, 147a/5, 147a/7, 147b/21, 148a/20, 148a/24, 150a/4, 150a/6

b.+ lerni 138a/24, 142b/22

b.+ ni 136a/27, 136b/20, 137a/21, 137a/7, 143a/14, 143a/4, 148a/19

b.+ niŋ̂g 132b/14, 132b/16, 133a/11, 133b/12

Bi'smillāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm < Ar. Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla

b. 132a/12, 138b/8, 144a/19

bol - **(I)** olmak

b.- a alur 144b/3, 144b/4

b.- dı 135a/18, 144b/22, 145a/3, 145a/6, 145b/19, 146a/19

b.- ġan 146b/23, 147b/5, 150a/7

b.- ġanlarġa 149b/6

b.- ġay 132a/20, 133a/24, 135b/11, 135b/12, 136a/12, 136a/5, 136b/14, 136b/25, 136b/27, 137a/1, 137b/20, 138a/24, 138a/25, 139a/21, 139b/1, 139b/26, 140b/11, 140b/20, 141a/23, 141b/14, 141b/20, 142a/1, 142a/22, 142a/25, 142a/26, 142a/27, 142a/4, 142b/1, 142b/10, 142b/13, 142b/16, 142b/5, 142b/8, 143a/19, 143a/3, 143a/9, 143b/26, 144b/3, 144b/4, 144b/5, 145a/10, 145a/19, 145a/27, 147a/26, 147b/3, 147b/5, 148b/17, 148b/3

b.- ġaylar 135a/3, 136a/21, 139a/22, 140b/19, 142b/27, 143b/19, 143b/4, 145a/4, 146b/23, 147b/27, 148b/1, 148b/14, 148b/4, 149b/17

b.- ġay-mén 146b/9

b.- ġıl 150a/19

b.- ġuŋ̂ızdur 132b/26

b.- maġay 138a/16, 142b/16, 147b/7

b.- maġaylar 148a/16

b.- maġusıdur 142b/23

b.- mas 132b/8, 134b/12, 140b/4, 144a/2

b.- masa 136a/26

b.- masaŋ̂ızlar 136a/25

b.- maslar 136b/13

b.- sa 132b/25, 134a/20, 134b/4, 139b/15, 140b/24, 147b/9, 149b/4

b.- uŋ̂ızlar 145a/26

b.- up 150a/2, 150a/3

b.- uptur 149b/1

b.- ur 134b/10, 135a/10, 135a/11, 136a/26, 143b/17, 144b/9, 148b/8, 150a/20

b.- urlar 144a/15

(II) yardımcı fiil

ārāste b.- dı 139a/27

aşkārā b.- dı 145b/15

emr b.- dı 133a/24

ẖaber b.- dı 146a/24

maġmūr b.- dı 134b/19

ma^{c}lūm b.- dı 134a/16

muḥaḳḳaḳ b.- dı 135a/27

nāzil b.- dı 136a/18, 150a/1

peydā b.- dı 135a/6

rāst b.- dı 135a/25

vefāt b.- dı 133b/3

helāk b.- dılar 134b/20, 144a/14

kāfir b.- dılar 132b/4, 134b/26, 139a/23

fevt b.- ġan 134b/25

kāfir b.- ġan 136b/5

şāyi^{c} b.- ġan 140b/11

vācib b.- ġan 141b/19

ḥāżır b.- ġanlar 147a/3

helāk b.- ġanlar 147a/2

ḥāżır b.- ġanlardur 148a/24

^{c}aḳliyye b.- ġay 138b/17

arıġ b.- ġay 141a/4

artuḳ b.- ġay 138b/16, 140a/22

bā^{c}iş b.- ġay 137b/26

ḥasene b.- ġay 145b/1

helāk b.- ġay 139b/6

ḳāyil b.- ġay 143b/14

kérek b.- ġay 146b/22

ḳuvvet b.- ġay 132b/16

meşġūl b.- ġay 142b/6

mūcibi b.- ġay 147a/20

mümkin b.- ġay 150a/22

müstaġraḳ b.- ġay 148b/19

mütemekkin b.- ġay 143a/8

mütenāsib b.- ġay 133b/1

müterettib b.- ġay 145a/13

müvekkel b.- ġay 133b/14

rāciḥ b.- ġay 142a/26

sāṭı^{c} b.- ġay 148b/19

sezā b.- ġay 138b/9

téñg b.- ġay 142a/27

terütāze b.- ġay 150a/15

uyġaḳ b.- ġay 142b/5

vāḳı^{c} b.- ġay 139b/2

b.- ġay-biz 136b/5, 137a/23

kāfir b.- ġay-biz 136b/7

bérk b.- ġaylar 133b/23

dānā b.- ġaylar 146b/16

dermānde b.- ġaylar 140b/26

efsürde b.- ġaylar 149a/16

fāriġ b.- ġaylar 148b/3

ġāyib b.- ġaylar 148a/16

ḥāżır b.- ġaylar 142a/15, 149b/21
kāfir b.- ġaylar 140b/7
meşġūl b.- ġaylar 148a/13
muntaẓır b.- ġaylar 135b/12
mu^{c}terif b.- ġaylar 140b/7
münkir b.- ġaylar 140b/8
peşīmān b.- ġaylar 136b/8
āgāh b.- ġay-sizler 143a/10
ġıẕā b.- ġuçı 147a/9
mehcūri b.- ġusıdur 147a/6
mükeffeli b.- ġusıdur 145a/22
peydā b.- ġusıdur 150a/23
ḥażır b.- ġusıdurlar 147a/5
tutkun b.- ġusıdurlar 147a/6
^{c}ālem b.- maġay 141b/6
^{c}aẕāb b.- maġay 148a/18
fevt b.- maġay 138a/16
ġāfil b.- maġay 139a/17
kāsid b.- maġay 141b/15
mu^{c}cib b.- maġay 142b/11
müşevveş b.- maġay 137b/24
téñg b.- maġay 141a/8
ḳādir b.- maġaylar 149a/16
ṭārī b.- maġaylar 149a/23
zāyil b.- maġaylar 143b/8
muḥaḳḳaḳ b.- maġusıdur 135b/10
yaşurun b.- magusıdur 143a/19
mütābī^{c} b.- mañgızlar 139a/20
mālik b.- maslar 135b/6, 137a/27, 140b/1
arıġ b.- sa 141a/4
kāfir b.- sa 143a/23
māyil b.- sa 133b/12
meşġūl b.- sa 133a/14
dānā b.- salar 134a/22
zāyil b.- salar 143b/11
ḫoşḥāl b.- up 146a/16
maṭla^{c} b.- up 145b/17
muḳarrir b.- up 133b/14
mużṭarib b.- up 133a/15
muḳadder b.- updur 140a/11
meşhūd b.- uptur 138a/27
meẕkūr b.- uptur 144a/24
nāzil b.- uptur 144a/21
peyveste b.- uptur 144b/25
meşġūl b.- upturlar 148b/9
artuḳ b.- ur 140a/21
behrelıġ b.- ur 142a/5

ezā b.- ur 147b/4

kāsid b.- ur 140a/3

mütemeşşil b.- ur 137a/25

vācib b.- ur 149b/6

helāk b.- urlar 144a/13

bolcal süre, vakit, zaman

b.+ ı 147b/22

boldur - oldurmak

b.- a almaslar 148a/15, 149a/16, 149a/17, 149b/18

b.- a alurbiz 141a/25

bolmaḳ olma

b. 148b/2

yıraḳ b. 143b/22

ġarḳa b.+ dın 147b/20

b.+ ıda 150a/21

bostān < Far. bahçe, bostan

b. 134b/6

b.+ ıġa 135b/27, 148b/21

b.+ lar 147a/10, 147a/17

b.+ ları 142b/12

boyun boyun

b. burmaḳlıġ 143b/22

b.+ ıda 145a/3

b.+ ıdın 145a/5

b.+ larıda 136b/11, 144b/25

b.+ larıġa 144b/27

b. tolġap 136a/27

bu (I) işaret sıfatı

b. 133a/18, 133a/3, 134a/2, 134b/10, 134b/11, 134b/25, 135a/12, 135a/13, 135a/14, 135a/18, 135b/13, 136a/12, 136a/18, 136a/19, 136a/3, 136b/9, 137a/18, 137a/19, 137a/27, 137b/11, 137b/12, 137b/25, 137b/26, 137b/6, 137b/9, 138a/18, 138a/20, 138b/14, 138b/26, 138b/5, 139a/16, 139a/2, 139b/11, 139b/23, 140a/14, 140a/16, 140a/26, 140b/10, 141b/15, 141b/16, 142a/10, 142a/12, 142a/18, 142a/5, 142a/9, 142b/12, 142b/15, 142b/17, 142b/2, 142b/7, 143a/22, 143b/13, 143b/2, 144a/14, 144a/23, 144a/25, 144b/11, 144b/5, 144b/7, 145a/25, 145a/3, 145a/5, 145b/14, 145b/19, 145b/23, 146a/22, 146a/5, 146b/10, 146b/12, 147a/14, 147a/19, 148a/10, 148a/18, 148a/22, 148a/24, 148a/7, 148b/20, 148b/6, 148b/8, 149a/1, 149a/3, 149a/4, 149b/20,

149b/9, 150a/1, 150a/13, 150a/21, 150a/22

(II) işaret zamiri

b.+ 136a/7, 139a/14, 148b/26

b.+ dur 148a/20

bul - bulmak

b.- a alur 143a/25

bulaġ kaynak, pınar, göz

b.+ ıdın 134a/27

b.+ ını 133b/8

b.+ larıdın 147a/17

→ **bulaḳ**

bulaḳ → **bulaġ**

b.+ lardın 147a/11

bular bunlar

b. 137a/25, 149b/7

b.+ dın 141a/19

b.+ ġa 150a/25

b.+ nıŋ 132b/11, 149b/16

Būlus < Ar. (k.a) Hz. İsa tarafından Antakya şehrine gönderildiğine inananılan, Hz. İsa'nın elçilerinden birinin adı

b. 145b/23

bulut bulut

b.+ dın 139b/13, 141a/24

b.+ nı 139b/10, 139b/12

bur - burmak, bükmek

baş b.- ar 136a/25

baş b.- sa 133b/12

burc < Ar. güneşin ayrıldığı on iki kısımdan her biri

b.+ ınıŋ 147b/2

b.+ lardın 147b/2

b.+ larnı 147b/8

burhān < Ar. delil

b.+ lar 137b/19

burmaḳlıġ bükme, burma

boyun b. 143b/22

burun önce

b. 136a/20, 137b/14, 137b/16, 138a/1, 138b/1, 138b/6, 139a/8, 141a/19, 141b/22, 142a/17, 144a/5, 145b/14, 145b/5, 147a/1, 147b/23

b.+ ġı 141a/16, 141b/25, 142b/7

b.+ ġılar 137b/19

b.+ ġılarda 143b/27

b.+ ġılarġa 137b/18

b.+ ġılarnıŋ 143a/21

b.+ ḳılardın 147a/4

buṭlān < Far. anlamsızlık, haksızlık

b.+ ıġa 137b/14, 140b/8

buyur - buyurmak, emretmek

b.- dı 132b/6, 134b/18, 135b/16, 144b/13, 145a/25, 146a/15

b.- madım 148b/22

b.- uptur 148a/9

b.- ur 136b/6, 143a/16, 145b/3

b.- ur-sizler 148a/7

buyuruḳ emir

b.+ ı 148b/23

b.+ umız 145b/20

bünyān < Ar. bina, yapı

b.+ ı 144b/6

bürd-bār < Far. uysal, ağırbaşlı

b. 143b/13

bürge bit, pire

b. 134b/12

bürşe bit, pire

b. 134b/12

büt < Far. put

b. 137b/8, 138a/9, 145b/16, 145b/17, 146a/11

b.+ ler 135b/7, 143b/6, 146b/5, 149b/18

b.+ lerdin 135b/8, 146a/14

b.+ lerġa 135b/10, 148b/23, 149b/19

b.+ lerni 136a/3

b.+ lerniŋ 146b/6

b.+ ni 146a/12

büt-perest < Far. puta tapan

b.+ ler 149b/19

büzül - büzülmek

b.- dü 134b/19

büzürg < Far. büyük, ulu

b.+ idin 139a/19

b.+ ler 136a/25, 139a/15

büzürg-vār < Far. büyük, ulı, saygıdeğer

b.+ ı 132b/14

Cābir Bin ᶜAbdullah < Ar. (k.a) Hazrec kabilesine mensup en çok hadis nakl eden sahabelerden birinin adı

c. 148b/18

-C-

cāhil < Ar. bilgisiz, ilimsiz

c. 141a/7, 149b/4

c.+ dürler 142a/19

Cāmiᶜu'l-Uṣūl < Ar. (e.a) İbnü'l-Esîr Mübârek b. Muhammed'in 13.yüzyılda Kütüb-i Sitte'deki hadisleri bir araya toplayan eserin adı

c.+ de 144b/9

cān < Far. can, ruh

c. 139b/8

cān-fezā < Far. can bağışlayan, gönüle ferahlık veren

c. 133a/15

cān-perver < ruh besleyen, iç açan

c. 133a/22

cān-ver < Far. yaşayan, canlı

c.+ ler 144a/14

cāriyye < Ar. câri olan, geçerli olan

♦ **ṣadaḳa-yı cāriyye:** Öldükten sonra da amel defterimize sevap yazdıran sadaka

ṣ. 145b/2

cāvidān < Far. sonsuz, ebedi

c.+ ı 143a/25

cāyiz < Ar. olabilir, uygun

c. 140b/10

cefā < Ar. eziyet, incitme

c. 148a/9

cehālet < Ar. bilgisizlik

c. 136a/12

cehd < Ar. çalışma, çabalama

c.+ ler 145a/5

cehl < Ar. cahillik, bilgisizlik

c. 136a/12, 137a/23

celāl < Ar. büyüklük, ululuk

c. + i 132a/13

cemᶜ < Ar. toplanma, bir araya getirme

c. 138a/20

c.+ i 146a/24

c.+ iġa 144b/27

c. ḳılġay-biz 137a/16

c. ḳılur 135b/26

cemāᶜat < Ar. topluluk, cemaat

c. 142a/16

c.+ ḳa 142a/15

c.+ iler 139b/22

cemād < Ar. cansız

c.+ durlar 140b/4, 149b/19

c.+ ḳa 140b/4

c.+ nı 135b/21

cemᶜī < Ar. cemiyete ait, cemiyetle ilgili

c.+ ning̑ 141b/19

cenīn < Ar. karındaki çocuk, döl

c. 150a/2

cennet < Ar. cennet

c. 134b/23, 141a/9, 142b/11, 142b/16, 142b/17, 145a/17, 148b/5

c.+ de 139a/27, 148b/14

c.+ dindür 142b/10

c.+ dür 142b/22

c.+ ke 142a/13

c.+ lerde 143b/4

c.+ lerge 142b/10

c.+ lerning̑ 148b/6

cenūb < Ar. güney

c. 139b/10

cevāb < Ar. cevap, yanıt

c. bérgey 143a/15

c. bérürler 148a/20

c.+ ı 135b/19

cevāriḥ < Ar. cevherler, değerli taşlar

c. 134a/7

c.+ i 149a/8

cevher < Ar. değerli taş

c.+ i 150a/14

cevr < Ar. haksızlık, eziyet, zulüm

c. étgüçidürler 142a/6

c. étilmes 148a/24

c. ḳıldılar 137b/2

c. ḳılġuçılar 143a/17

cezā < Ar. karşılık

c. 133b/5, 134b/27, 135b/25, 136b/13, 137a/17, 139a/9, 139b/9, 142b/22, 145b/3, 147a/4, 147a/5, 148a/22, 149b/24

c. bérgüsidür 141a/6

c. bérür-biz 143a/2

c.+ da 139a/10

c.+ sı 143a/23, 144a/11, 146b/3

c.+ sıdın 148a/25

ceza[c] < Ar. ağlayıp sızlanmak

c. ḳılġuçı 142a/23

Cibrīl < Ar. dört büyük melekten peygamberlere vahiy getirmekle görevli olanının adı

c. 132a/23, 138b/15, 144a/21, 146b/24

c.+ ning̑ 146b/25

cidāl < Ar. savaş

c. 148a/13, 150a/4

c. ḳılġuçıdur 150a/4

cihād < Ar. din uğruna yapılan savaş

c. 142a/14, 142a/16

c.+ ḳa 142a/15

cihān < Ar. dünya

c.+ da 133a/2, 133a/3

cihet < Ar. yön

c. 141a/3

c.+ i 135a/9, 136b/23, 137a/19, 139b/11, 144b/1, 148a/8

c.+ idin 136b/18, 147b/12

c.+ idür 136b/12, 139b/12, 141a/25

c.+ ige 133a/8, 138a/19

cin < Ar. gözle görülmeyen bir yaratık, cin

c. 136a/8, 144a/12

c.+ ler 134a/13

c.+ niŋ 134a/21

cinnī < Ar. cine mensup

c.+ leriŋ 136a/7

cins < Ar. cins, tür

c.+ ler 141a/26

cism < Ar. cisim, beden

c. 150a/17

cismāniyye < Ar. bedenle ilgili

c. 138b/17

civānmertlıġ < Far.+ Tr cömertlik, asillik

c. 138b/20

Cuhni < Ar. (Cuhfe) (y.a) Hac veya umre maksadıyla Mısır ve Suriye tarafından Mekke'ye gelenlerin ihrama girdikleri mîkāt yeri

c. 138a/22

cümle < Ar. bütün, hep

c.+ sidin 141b/7

cünūn < Ar. delilik, delirme, çıldırma

c.+ i 133a/1

cürm < Ar. suç

c.+ din 142a/20

c.+ ler 150a/17

c.+ leriniŋ 150a/16

Cüzām < Ar. Yemen asıllı olduğu kabul edilen bir Arap kabilesinin adı

c. 135a/18

cüzv < Ar. parça, kısım

c.+ lerini 150a/10

çaġ çağ, zaman

ç.+ ı 143a/13

çāresiz < Far. + Tr. çaresiz

ç. 136b/4

ç.+ ler 148b/9

ç. tutup 136b/1

çenber < Far. çember, yuvarlak şey

ç. 145a/3

çıḳ - çıkmak

ç.- ar 133b/7, 133b/9, 150a/13

ç.- ıp 132a/19, 133a/14, 134a/19, 146b/18, 148a/17, 150a/3

çıḳar - çıkarmak

ç.- duḳ 147a/16, 147a/8

ç.- ġay-biz 141a/25

ç.- gıl 143a/4

ç.- ur-biz 141a/25

ç.- ur-sizler 140a/14

çıḳarmaḳ çıkarma

ç.+ dın 140a/2

çıḳmaḳ çıkma

ç. 139b/19

çınlıġ doğruluk, gerçeklik

ç.+ ıġa 137b/27, 145b/9

çıyan kırkayak, akrep

ç. 134b/12

çöküşsiz çekişsiz

ç. 133a/25

çüçük tatlı

ç. 134b/12, 140a/13

çün < Far. için

ç. 132b/1, 132b/24, 133a/20, 133b/24, 133b/26, 133b/3, 134b/20, 135b/14, 136a/14, 136a/20, 136b/6, 137b/5, 140b/16, 142b/17, 143a/13, 143b/9, 144a/16, 145b/1, 145b/19, 146b/14, 147b/22, 147b/27, 148a/19, 148b/9, 150a/19, 150a/22

çürü - çürümek

ç.- gen 150a/7

Dabbetü'l-Arż < Ar. İslam inancına göre, ahir zamanda ortaya çıkılacağına inanılan varlık

d. 134a/15

dāfiᶜa < Ar. "defeden, savan, savuşturan" anlamından dolayı Yasin suresi için kullanılan isimlerden biri

d. 144b/12

dağdağa < Ar. gürültü, patırdı

d.+ sı 142b/20

dağı dahi, da

d. 133b/7, 135a/6, 136a/18, 136a/20, 137b/21, 138b/6, 142a/2, 142a/4, 144a/14, 144b/12, 146a/19, 147b/12, 148a/5, 149a/20, 149b/10

dāḫil < Ar. iç,içeri,içinde

d. ḳılur 140a/22

daḫl < Ar. kar, kazanç

d. 142a/2

daḳāyıḳ < Ar. ince ve anlaşılması güç ve dikkate muhtaç olan şeyşer

d.+ ınıñ 132a/14

ḍalāl < Ar. sapkınlık içinde olma

ḍ. 133a/3

ḍalālet < Ar. sapkınlık

ḍ. 145b/9

dām < Far. tuzak, ağ

d.+ ıġa 149a/1

dānā < Far. bilgili, âlim

d. 132a/18, 136a/1, 136a/4, 140b/9, 144a/9, 147b/1, 150a/18

d. bolġaylar 146b/16

d. bolsalar 134a/22

d.+ dur 132a/19, 139b/8, 141b/24, 143a/19, 150a/9

d.+ lar 141b/7

dāne < Far. tane, tohum

d. 147a/8

d.+ din 147a/9

d.+ lerdür 147a/9

d.+ si 140b/1

d.+ sin 147a/16

dāniş < Far. biliş, bilgi

d. 145b/18

ḍarbü'l-meşel < Ar. ata sözü

ḍ. 135a/18

ḍ.+ idür 140a/16

Dārü'l-Nedve < Ar. İlk defa Kusay tarafından yaptırılan ve kapısı Kâbeye doğru açılan, Kureyş kabilesinin önemli meseleleri görüşüp karara bağladığı toplantı yeri

d.+ de 140a/1

daʿvā < Ar. dava

d. ḳılurlar 146a/14

d.+ ñgızdın 146a/6

d.+ ñgızınıñ 145b/9

d.+ sıda 146a/1

d.+ sıġa 136b/19, 137b/26

daʿvet < Ar. davet, çağırma

d. 146a/3

d.+ imnin̂g 138a/4

d.+ ini 139a/24

d.+ inin̂g 145b/17

d. ḳılġay 137b/15

Dāvud < Ar. (k.a) Hz. Davud, İsrāiloğulları'na gönderilen ve kendisine kutsal kitaplardan Zebur indirilen peygamberin adı

d. 133a/14, 133a/17, 133a/18, 133a/20, 133a/22, 133a/24, 133b/3, 134a/4, 134a/9

āl-i d. 134a/3

d.+ ḳa 133a/11

dāyim < Ar. daima, her zaman

d. 137b/7, 139a/13, 142b/4

dāyire < Ar. çember

d.+ siġa 142a/18

def^{c} < Ar. giderme, öteye itme

d. 139a/14

d.+ ide 135b/4

d. ḳılur 144b/12

defter < Ar.defter

d.+ ide 145a/24

dék gibi

d. 132a/19, 132a/20, 132a/21, 132a/23, 133b/18, 133b/19, 133b/27, 133b/9, 134a/1, 134a/2, 134a/3, 134b/23, 135a/5, 136a/9, 137b/21, 138b/17, 138b/18, 138b/23, 138b/27, 139b/1, 140b/9, 141a/21, 141a/22, 141b/2, 141b/5, 142a/1, 142a/4, 142b/16, 142b/20, 142b/24, 143a/2, 143b/20, 144b/24, 145b/2, 145b/25, 146b/25, 147a/12, 147a/22, 147b/18, 147b/5, 147b/9, 149b/11, 149b/13, 149b/14, 150a/17

d.+ dür 139b/14, 149b/4

delālet < Ar. işaret etmek

d.+ i 133a/9, 134a/25

d. ḳılalın̂gbiz 132b/23

d. ḳılmadı 134a/18

d.+ ler 137b/19

delāyil < Ar. delalet eden şeyler

d.+ i 133a/10

delīl < Ar. delil, kanıt

d.+ idür 148b/14

d.+ in̂giz 145b/10

d. kéltürgeyler 137b/13

d.+ leride 145a/10

d.+ leridin 147b/27

derd < Far. dert, elem, acı

d.+ ige 145b/11

derdlig < Far. + Tr. dertli, acılı

d. 146a/7

derecāt < Ar. basamaklar

d. 142b/3

derece < Ar. basamak

d. 133b/17

dergāh < Far. huzur, kat

d.+ ıda 139b/18

d.+ ıḳa 132b/2

der-ḫāst < Far. istek, dilek

d. 140b/25

dermānde < Far. aciz, çaresiz

d. 148a/26

d. bolġaylar 140b/26

dervīş < Far. fakir ve yoksul, Allah için alçakgönüllülük eden

d. 148a/8

d.+ lardın 135a/11

d.+ ler 148a/1

deryā < Far. deniz

d. 140a/12

d.+ dın 140a/14, 140a/18

devā < Ar. ilaç, çare

d. ḳılsaŋgızlar 145b/11

devlet < Ar. hükûmet idaresinde teşkilatlandırılmış siyasi topluluk

d.+ iġa 145b/15

d.+ in 142a/16

dıraḫt < far. ağaç

d.+ dın 150a/14

dībā < Far. bir tür ipekli kumaş

d.+ sı 142b/16

dil-āvīz < Far. gönül çeken, cazip

d. 133a/21

dil-nüvāz < Far. gönül okşayan

d. 133a/15

dīn < Ar. din, inanç

d. 137a/2

d.+ ige 138a/24

d.+ iniŋ 138a/7

dīnī < Ar. din ile ilgili

d. 137b/8

direm < Far. para, akçe

d.+ ge 133b/2

dirīġa < Far. yazık, eyvahlar olsun

d. 146b/26

dīv < Far. cin

d.+ larġa 133b/14

d.+ ler 133b/18, 134a/14, 134a/16, 134a/20

d.+ lerdin 133b/10, 133b/12

d.+ lerge 137a/26

d.+ lerni 134a/18, 137a/24

dīvānelıġ < Far. + Tr. delilik, budalalık

d.+ ı 137b/26

diyār < Ar. memleket

d.+ ıda 144a/7

dost < Far. dost

d.+ ıñgız 148b/25

d.+ lar 132a/17

d.+ larnıñg 148b/21, 150a/25

d.+ ımız 137a/22

d.+ raḳ 142b/9

dostluḳ < Far. + Tr. dostluk

d. 137a/23

duᶜā < Ar. Allah'a yalvarma

d. 135a/14

d.+ dur 139b/21

d. ḳıldılar 145b/12, 146a/19

d. ḳılsañgızlar 140b/3

d. ḳılur 137a/14

d.+ lar 132a/22, 139b/21

d.+ sıdur 139b/22

d.+ sını 138a/14

dur - durmak

d.- salar 132b/24

dūşāb < Far. üzüm ve hurma pekmezi, pekmez

dünyā < Ar. dünya

d. 139a/21, 142a/20, 142b/16, 142b/19, 148b/12

d.+ da 137a/12, 143a/6

d.+ dur 138a/26

d.+ ġa 138b/5

→ **dünyī**

dünyī → **dünyā**

d. 143a/14, 148a/13

d.+ de 133b/13, 136b/1, 142b/24, 149a/12, 149a/2, 149a/7

d.+ ge 143a/14, 143a/4, 147a/2

d.+ niñg 139a/12

dürr < Ar. inci

d. 140a/15

dürüst < Far. dürüst, doğru

d. 135b/16, 136a/3, 138a/6, 138a/8, 144b/22

d.+ dür 132b/21, 141b/22

d.+ raḳ 135a/22, 138b/16

dürüstluḳ < Far. + Tr. doğruluk, dürüstlük

d. 132b/26, 133a/8, 133b/4, 134a/23, 135a/19, 135a/22, 136b/16, 136b/21, 137a/9, 138a/13, 138a/5, 138b/21, 138b/7, 139a/10, 139a/17, 139a/7, 139b/4, 139b/8, 140a/11, 141a/11, 141a/15, 141a/18, 141b/11, 141b/20, 141b/23, 141b/9, 142b/21, 143a/18, 143a/19, 143b/12, 143b/7, 144a/9, 144b/14, 144b/22, 144b/24, 145a/19, 145b/23, 146a/1, 146b/11, 146b/9, 148a/27, 148b/24, 148b/26, 149b/23

düstūr < Ar. kanun, kural

d.+ ı 142a/9

d. 147a/12

düşmen < Far. düşman

d. 135a/9, 139a/18

d.-i ḳadīmīdür 139a/18

d.+ idür 148b/24

d.+ ler 132a/17, 133b/22

d.+ lerniṉg 148b/21, 149a/8, 150a/25

d. tutalıṉgbiz 139a/19

düşmenlıġ < Far. + Tr. düşmanlık, husumet

d. 139a/18, 143a/24

d.+ ı 143a/25, 148b/24

düşvār < Far. güç, zor

d. 140b/21

-E- -É-

é - imek (yardımcı fiil), olmak

é.- di 133a/19, 133b/10, 133b/2, 133b/21, 133b/6, 134a/15, 134b/1, 135a/19, 135a/23, 141a/16, 143b/17, 144b/24, 145b/17, 148a/20, 148a/22, 148a/4, 148a/5, 149a/24, 149a/26, 149b/5

é.- mes 132a/24, 136a/8, 138b/14, 143a/6, 149a/21, 149a/5

é.- mesdür 136a/3, 138a/10, 140a/12

é.- mes-sén 144b/13

é.- mestür 138a/8, 139b/21, 140b/10, 141a/6, 141a/8, 141b/25

é.- mestürler 140b/6, 141a/10

eᶜamm < Ar. en umumi, en genel

e.+ dur 145b/1

ebed < Ar. sonsuz

e. 147a/6

ebī < Ar. reddeden

e. 150a/1

ebraṣ < Ar. İnsanın rengini degiştiren alaca ve miskin eden çok fena bir maddi hastalık ismi

e. 145b/10

Ebū Bekr < Ar. (k.a.) İslamiyet'in ilk halifesi, Aşere-i Mübeşşereden bir sahabenin adı

E. 149a/27

Ebū Cehl < Ar. (k.a.) Hz. Muhammed' e karşı savaşan ve Kureyş' in önde gelen liderlerinden birinin adı

E. 136a/17, 144b/24, 145a/1, 149b/24

e.+ dür 139b/2

Ebū Süfyān < Ar. (k.a.) Hz. Muhammet'in amcasının oğlu ve süt kardeşinin adı

E. 132b/5

ecel < Ar. ölüm vakti

e.+ ninĝ 134a/11

eczā < Ar. kısımlar, parçalar

e. 149b/26

e.+ nĝızını 132b/25

edā < Ar. yerine getirme, ödeme

e. 149a/24

e. ḳılġay 134a/7

e.+ sıġa 138a/2

edeb < Ar. edep, saygı

e.+ leri 141b/12

ef'āl < Ar. işler, ameller

e.+ iġa 141b/8

efḍaliyet < Ar. efdallik, üstünlük, faziletlilik

e.+ ininĝ 136a/7

efrād < Ar. kişiler, fertler

e.+ ıḳa 136a/7

efser < Far. tac

e. 142b/15

efsürde < Far. donmuş, donuk

e. 139b/13

e. bolġaylar 149a/16

efsürdelik < Far. + Tr. donukluk

e.+ idin 139b/14 (efsürdeligidin)

eger < Far. eğer

e. 133a/6, 134a/20, 134a/22, 135a/2, 135b/20, 136a/13, 136a/20,

136a/25, 138a/10, 138a/12, 138a/14, 139a/7, 140b/18, 140b/2, 140b/22, 140b/5, 141a/18, 143b/11, 143b/16, 143b/19, 144a/10, 144a/14, 145a/1, 145a/18, 145b/11, 146a/22, 146a/3, 146a/6, 146a/9, 146b/5, 146b/7, 147b/19, 147b/8, 148a/11, 148a/4, 148b/9, 149a/12, 149a/14, 149a/22

e.+ çe 134b/7, 139a/14, 140b/24, 148b/6

éġri eğri

é. 147b/5

ehl < Ar. sahip, malik, bir yerde oturan

e. 133b/4

e.+ i 132b/19, 135a/21, 137b/17, 139a/7, 142a/15, 143b/15, 144a/25, 144a/4, 145b/21, 145b/4, 148a/15, 148a/26, 148b/19

e.+ idin 136a/16, 136b/22, 144a/26, 147a/1, 148b/12

e.+ idürler 142a/14, 142b/2

e.+ iġa 136a/19, 145b/23

e.+ ige 135a/22, 137b/18, 143b/24

e.+ ini 135a/15, 147b/19

e.+ iniñg 132a/16, 132b/19, 134b/5, 135a/1, 135a/25, 135a/6, 138b/26, 142a/4, 144a/1, 145b/4, 146a/25, 146b/23, 147a/15

ehlü'l-cennet < Ar. cennet ehli, cennet halkı

e. 148b/20

ekber < Ar. büyük

ṣadīk-i 149a/25

ékin ekin, buğday

é.+ lerige 134b/3

é.+ lerimiz 146a/5

ékki iki

é. 133b/2, 133b/23, 133b/24, 133b/25, 134a/1, 134a/26, 134b/2, 134b/22, 134b/6, 136b/8, 137a/13, 137a/17, 137a/3, 137b/23, 138a/21, 138b/13, 138b/18, 138b/27, 140a/12, 140a/14, 140a/18, 140a/21, 140a/23, 142a/22, 143b/16, 144b/11, 145a/10, 145b/14, 145b/20, 145b/6, 146a/13, 146b/1, 146b/24, 147b/11, 147b/2, 147b/3, 150a/13

é.+ siniñg 142a/25

ékkinçi ikinci

é.+ de 149a/26

ekmeh < Ar. doğuştan gözleri görmeyen

e.+ ni 145b/10

elbette < Ar. elbette, kesinlikle

e. 134a/20, 137b/25

elem < Ar. keder, üzüntü, ağrı

e. 132b/17

el-ḥamīd < Ar. Hamd edilen,en çok övülen ve övğüye layık olan.

e. 140b/17

elḥān < Ar. nağmeler, ezgiler

e. 133a/21

élig el

é. 134b/10, 135a/24, 146b/8

é.+ de 133b/14

é.+ din 139a/16

é.+ ge 142a/1

é.+ i 145a/3

é.+ ide 133a/26, 149b/25, 150a/5

é.+ idedür 150a/24

é.+ ige 145a/3

é.+ im 149b/9

é.+ ini 145a/4

é.+ leri 147a/12, 149a/6

é.+ leriñgiz 147a/13

elim < Ar. çok dert ve keder veren, acıklı

ᶜaẕāb-ı e. 147a/5

el-ḳıṣṣa < Ar. neticede, sözün kısası; kısa hikâye

e. 145b/14

elṭāf < Ar. iyilikler, lütuflar

e.+ ıdur 132a/26

emānet < Ar. emanet

e.+ iniñg 134a/11

émdi şimdi, hemen

é. 143a/5

emel < Ar. ümit, arzu

sedd-i e. 145a/9

émgek emek

é.+ de 146b/8

é.+ i 142b/24

émgeksiz emeksiz

é. 142a/1

emn < Ar. emniyet, güven

e. 138a/20

emr < Ar. iş

e. boldı 133a/24

e.+ i 136a/22, 150a/20
e.+ ninḡ 150a/21
emṣāl < Ar. örnekler, misaller
e.+ i 133b/19, 136a/17
enbiyā < Ar. peygamberler, nebiler
e. 133b/20
e.+ dın 136a/8
e.+ nı 137b/16
endāze < Far. ölçü birimi
e.+ siġa 142a/5
Enes Bin Mālik < Ar. (k.a) 10 yaşından itibaren Hz. Muhammed'e hizmet etmiş ve vefatına kadar onun yanından hīç ayrılmamış olan sahabenin adı
E. 144b/9
éngek çene kemiği, çene
é.+ lerige 144b/26
éngibe çukur
é.+ sige 138a/22
Enmār < Ar. Yemen asıllı olduğu kabul edilen bir Arap kabilesinin adı
E. 135a/18
ér - imek (yardımcı fiil)
é.- di 133a/11, 133a/19, 133a/20, 133a/26, 133b/1, 133b/11, 133b/14, 133b/16, 133b/2, 133b/23, 133b/25, 133b/26, 133b/3, 133b/7, 133b/8, 133b/9, 134a/1, 134a/11, 134a/19, 134a/20, 134a/22, 134a/23, 134a/24, 134a/26, 134a/27, 134a/5, 134b/1, 134b/10, 134b/12, 134b/13, 134b/18, 134b/2, 134b/6, 134b/7, 134b/9, 135a/26, 135a/6, 136a/25, 136a/26, 136a/7, 136a/8, 136b/6, 139b/10, 141b/14, 141b/22, 141b/4, 142b/15, 142b/15, 142b/19, 142b/25, 144a/10, 144a/11, 144a/4, 145a/2, 145b/16, 145b/6, 145b/8, 146a/11, 146a/12, 146a/23, 146a/26, 146a/27, 146b/23, 148a/4, 148a/7, 148b/6, 149a/22, 149a/24, 149a/25
é.- diler 133a/15, 133a/16, 133a/20, 133a/21, 133a/22, 133b/10, 133b/15, 133b/19, 133b/20, 133b/22, 133b/24, 133b/25, 133b/26, 133b/27, 134a/14, 134a/15, 134a/2, 134a/21, 134a/22, 134b/19, 134b/2, 134b/5, 135a/10, 135a/11, 135a/21, 136a/24, 136a/25, 136b/1, 136b/4, 136b/5, 137a/18, 137a/23, 137a/24, 137a/25,

137b/16, 137b/7, 138b/1, 138b/2, 138b/3, 138b/4, 138b/5, 138b/7, 141a/19, 143b/15, 144a/14, 144a/5, 144b/15, 145b/6, 146a/11, 146b/13, 146b/25, 146b/27, 149a/20, 149a/7, 149b/26

é.- dim 138a/3

é.- dim̃gizler 136b/3, 136b/7, 137b/4, 148a/21, 148a/27, 149a/2, 149a/3, 149a/4

é.- dük 136a/26, 137b/17, 143a/5, 143b/17, 149a/5, 149b/8

é.- dük-biz 137b/18

ér er, erkek

é. 147a/22

é.+ ler 140a/6

erāzil < Ar. reziller, yüzsüzler

e. 143b/6

erbāb < Ar. sahipler, becerikliler

e.+ ı 138b/26, 142a/18

e.+ ınıñ 144a/1

ercmend < Far. muhterem, şerefli, itibarlı

e. 133b/18

ercmendlıġ < Far. + Tr. itibarlılık, seçkinlik

e. 139b/16

Erīḥā < Ar. (y.a) Ürdün nehri yanında yer alan, dünyanın en eski şehirlerinden biri olarak kabül edilen şehrin adı

E. 135a/5

éril - erilmek

é.- gen 133b/8

erzānī < Far. layık, uygun

e. tutmadı 142b/7

e. tutmaduḳ 143a/7

e. tutsa 135a/2

e. tutupbiz 136b/26

esaḥ < Ar. sahih, doğru

e. 145b/22

esbāb < Ar. sebepler

e.-ı nüzūlda 145a/17

e.+ ıdın 137b/19

Esed < Ar. Yemen asıllı olduğu kabul edilen bir Arap kabilesinin adı

E. 135a/18

eṣer < Ar. eser, yapıt

e.+ i 141a/1

e.+ iniñ 145b/3

e.+ ler 145a/21

e.+ leri 144a/7

e.+ leridin 138b/24

e.+ lerinin̑g 145a/26

esfel < Ar. en sefil

e.+ iġaça 134a/26

esīr < Ar. esir, köle

e. 148b/7

éski eski

é. 149b/25, 150a/5

éskir - eskimek

é.- gen 150a/7

esmer < Ar. buğday renkli

e. 141b/2, 141b/3

esrār < Ar. gizlenilen ve bilinmeyen şeyler

e.+ nı 136b/9

Es-Selāmü Aleyküm < Ar. "Allah'ın selamı sizin üzerinize olsun" anlamında bir söz

E. 148b/20

eşbāh < Ar. benzerler

e.+ ıġa 138b/6

éşik kapı

é.+ lerin 135a/3

éşit - işitmek

é.- gey 145a/14

é.- güçidür 138a/13

é.- güçilerdin 133a/22

é.- inġizler 146b/11

é.- ip 141a/11, 143b/15

é.- megen 140b/20

é.- mesdürler 146a/20

é.- mesler 140b/3

é.- mey 139a/1

é.- seler 140b/5, 150a/22

é.- tiler 146b/10

é.- tim 142a/10, 146a/13

é.- ür 141a/12

éşitmaḳ işitme

é.+ dın 136b/8

éşitmeklig işitme, duyma

é. 140b/4

eşvāḳ < Ar. şiddetli arzular, istekler

e. 144a/26

ét - **(I)** yapmak, etmek, kılmak

é.- er 133b/2, 133b/7

é.- güçi 138b/7

é.- se 149a/22

(II) yapmak, etmek, kılmak,

yardımcı fiil

tābi^{c}i é.- gey 137b/9

şükr é.- geyler 134a/6

peydā é.- güçidür 138b/10

cevr é.- güçidürler 142a/6

sa^{c}y é.- güçiler 132b/15

ḫalāṣ é.- mesler 146b/7

şükr é.- mesler 149b/15

rām é.- tük 149b/12

ét et, balık

é.+ i 140a/14

étek etek

é.+ i 133a/27

étil - edilmek, yardımcı fiil

é.- di 134b/6

yād é.- di 147a/12

^{c}aẕāb é.- genler 136b/19

şefā^{c}at é.- güçi 135b/13

kesb é.- megen 138b/27

cevr é.- mes 148a/24

yeñgil é.- mes 143a/1

étmek yapma, etme

é.+ de 135b/8

étmeklik yapma, etme

şükr é. 134b/15

é.+ i 134a/4 (étmekligi)

é.+ niñg 134a/7

étsiz etsiz, derisiz

é. 150a/7

év ev

é.+ i 145a/19

é.+ ige 148a/16

é.+ lerimiz 145a/18

évir - çevirmek, döndürmek

yüz é.- diler 134b/15, 134b/20

yüz é.- güçiler 147b/27

é.- güçisi 138b/10

evirmek evirme, çevirme

yüz é. 147b/25

evḳāt < Ar. zamanlar, çağlar

e.+ da 132a/26

evlād < Ar. çocuklar

e.+ durlar 147b/16

e.+ ıġa 134a/24

evliyā < Ar. keramet sahibi olanlar

e.+ ġa 138b/12

e.+ nıñg 149a/8

évril - çevrilmek, dönmek

é.- üp 138a/22

é.- ür-sizler 139a/6

→ **évrül-**

évrül - → évril-

é.- se 133b/12

évrülmek evirme, çevirme

é. 147a/27

evvel < Ar. önce, önceki

e. 150a/8

e.+ din 142a/21

e.+ ġı 147b/7, 149a/17

e.+ idin 143a/15

ey seslenme ünlemi

e. 132b/6, 133a/17, 133b/3, 134a/3, 135a/12, 135b/2, 136a/6, 139a/10, 139a/3, 140b/12, 140b/27, 143a/27, 143a/4, 144b/13, 144b/14, 145a/25, 146a/13, 146a/19, 146a/20, 146a/21, 146a/27, 146b/15, 146b/26, 148a/19, 148a/26, 148a/6, 148b/20, 148b/21, 148b/22, 148b/27, 150a/8

Ezd < Ar. Kahtânîler'e mensup bir Arap kabilesi

e. 135a/18

eżdād < Ar. karşı olan şeyler, karşıtlar

e.+ dındur 136b/9

fā^{c}il < Ar. işleyen, yapan

f. 139b/23

f.+ ġa 140b/15

faḳīr < Ar. yoksul, zavallı

f.+ lerde 138b/20

f.+ lerni 148a/8

fāl < Ar. uğur

f.+ ıŋġız 146a/8

f. tutar-sizler 146a/9

f. tutduḳ 146a/4

fāriġ < Ar. vazgeçmiş, çekilmiş

f. bolġaylar 148b/3

fārig-bāl < Ar. başı dinç, gönlü rahat

f. 135a/21

farḳ < Ar. ayırma, seçilme, ayırt edici özelllik

f. 135a/11

Fārs < Ar. İran halkından olan

f.+ ı 137b/17

f.+ ıdın 136a/12

Fārūḳ < Ar. haklıyı haksızdan ayırmakta pek mahir olan

♦ **Fārūk-ı A^{c}żam:** Ar. Hz. Ömer'in "Hakla batılı ayıranların en büyüğü" anlamındaki lakabı

F. 142a/10

farż Ar. Farz, gerekli, kesin emir

f. 140b/5

fāside < Ar. kötü, fena, yanlış

f. 146a/8

faṣl < Ar. ayrıntı

f.+ ları 147b/9

fāyide < Ar. yarar

f. 145a/13

fażilet < Ar. Fazilet, erdem

f.+ lerining̑ 136a/11

fażl < Ar. fazla, ziyade

f. 132a/17, 133a/16, 136a/9, 142b/9

f.+ ġa 140b/14

f.+ nı 142b/9

fehm < Ar. anlama, anlayış

f. 138b/26

f. ḳıldurur 141a/11

fehmlıġ < Ar. + Tr. anlayışlık

f. 149b/4

feḥvā < Ar. mana, anlam

f.+ sıdın 144b/8

felāḥ < Ar. kurtuluş, selamet

f. 145a/11

felek < Ar. gökyüzü, sema

f.+ de 147b/13

f.+ dedür 147b/7

feraḥ < Ar. rahat

f. 142b/25

ferişte < Far. melek

f. 133a/22, 133b/14, 135b/17, 137a/13, 139a/12

f.+ ler 132a/21, 132a/22, 135b/3, 135b/8, 137a/19, 137a/20, 148a/20, 150a/22

f.+ lerdürler 137a/25

f.+ lerge 135b/10, 135b/7, 137a/18

f.+ lerning̑ 138b/10, 138b/12, 138b/16

fermān < Ar. emir, buyruk

f. 140b/19

f. bérdük 133a/26

f.+ ı 133b/11, 142a/9

f.+ ıdın 133b/15, 143b/23

f.+ ımızdın 133b/12

f.+ ın 137a/24

f.+ ınıng̑ 140a/24

f. kötergüçilerni 139a/22

f. yétgey 135b/13

feryād < Ar. bağrışma, çağrışma

f. 146b/24, 148a/12

f.+ ḳa 143a/14, 147b/20

f. ḳılġaylar 143a/15

f. ḳılurlar 143a/3

feṣāḥat < Ar. güzel söz söyleme

f. 138b/17

feṭānet < Ar. zihin açıklığı

f.+ iniñg 149a/22

feṭḥ < Ar. açma, açılma

f.+ din 142a/17

f.+ idin 142a/18

fetret < Ar. iki vak'a arasındaki zaman

f. 144b/20

fevt < Ar. kaybetme, kaçırma

f. bolġan 134b/25

f. bolmaġay 138a/16

f.+ i 138a/16

feza^{c} < Ar. ümitsizlik, korkma

f. 148a/12

f.+ nı 135b/14

f. ötkerürler 135b/13

fiṭrat < Ar. yaradılış, tabiat

f. 137b/14, 146b/3

fī-^{c}ilmallāh

f. 149b/4

fi^{c}l < Ar. fiil, eylem, amel

f. 139b/12, 141a/25

f.+ i 134b/27

f.+ leriġa 139b/7

Filisṭīn < Ar. Akdeniz'in güneydoğu ucunda, Asya ile Afrika arasında köprü konumunda bulunan tarihî bölge

F. 135a/5

filizzāt < Ar. ham madenler

f. 132a/20

firīb < Far. aldatan, aldatıcı

f. 139a/16, 143b/7

f.+ iniñg 149a/1

fi'lḥāl < Ar. şimdi, hemen

f. 132b/2, 134a/16, 146a/19, 148b/9

fursat < Ar. fırsat

f. 139a/16

fütūḥ < Ar. zafer, galibiyet, üstünlük

f. 138b/26

f.+ ıġa 138b/26

Füṭūḥāṭ < Ar. (e.a) Muhyiddin İbnü'l-Arabî'nin tasavvufî görüşlerini en geniş

Boyutlarıyla açıkladığı *Fütūḥāt-ı Mekkī* adlı eserinin kısa adı

ṣāḥib-i f. 142b/4

-G- -Ġ-

ġāfil < Ar. gaflette olan, dalgın

ġ. 142a/24, 149b/4

ġ. bolmaġay 139a/17

ġaflet < Ar. boş bulunma, dalgınlık

ġ. 142b/4

sedd-i ġ. 145a/9

gāh < Far. Bazen, kimi zaman, ara sıra

g. 139a/2

gāhī < Far. bazen, ara sıra

g. 142b/5

ġalebe < Ar. üstün gelmek, yenmek

ġ. ḳılġay 142a/21, 147b/10

ġālib < Ar. muzaffer, galib

ġ. 132b/21, 136a/4, 144b/17, 147a/27

ġ.+ de 139b/21

ġ.+ dur 141b/9

ġ.+ dür 138b/25

ġ. ḳılduḳ 145b/21

ġam < Ar. keder, üzüntü

ġ.+ larıdur 142b/19

Ġarāyibü'l-Tefsīr < Ar. (e.a) Nizâmeddin en-Nîsâbûrî'nin *Garâibü'l Ḳur'an* adlı eserinin adı

Ġ.+ de 132a/23

ġaraż < Ar. hedef, gaye

ġ.+ lardın 133b/4

ġarīb < Ar. kimsesiz, zavallı

ġ. 146a/13

ġ. + i 134b/13

ġarḳa < Ar. suya batmış

ġ. bolmaḳdın 147b/20

ġ. ḳılur-biz 147b/19

Ġassān < Ar. Kahtânîler'e mensup bir Arap kabilesinin adı

ġ. 135a/17

ġavāyet < Ar. azgınlık, sapkınlık

ġ.+ din 137a/24

ġayb < Ar. kayıp, gizli

ġ. 138b/27, 144a/20

ġ. bilürler 134a/21

ġ.+ ġa 134a/22

ġ.+ nı 134a/21

ġāyet < Ar. gayet, fazla

ġ. 137b/25, 142b/8

ġāyib < Ar. (ġā'ib) kayıp göz önünde olmayan

ġ. bolġaylar 148a/16

ġ.+ dür 145a/16

ġayr < Ar. diğer, başka

ġ.+ ınıŋ 149b/10

ġazā < Ar. din uğruna yapılan savaş

ġ. 139b/22

ġażab > Ar. kızgınlık, hiddet

ġ. 135a/24

ġ.+ nıŋ 143a/25

genç < Far. hazine

k.+ ler 132a/20

ġınā < Ar. zenginlik, bolluk

ġ.+ sı 140b/14

ġıẕā < Ar. yiyecek

ġ. bolġuçı 147a/9

ġ. tapḳaylar 147a/17

girdār < A. meşguliyet, iş

g.+ ımız 143a/6

g.+ ınıŋ 141b/17

ġul < Ar. demir halka, zincir

ġ.+ larnı 136b/11

→ **ġūl**

ġūl → **ġul**

ġ.+ lar 144b/25, 144b/27

gūr < Far. mezar

g.+ lardın 148a/17

g.+ lerdedürler 141a/13

ġurfe < Ar. köşk

ġ.+ ler 133b/16

ġ.+ leride 137a/5

gümān < Far. şüphe

g. 135a/23, 135b/2, 136b/24, 137a/7, 138a/10

g.+ dadur 135b/1

g.+ ı 134a/21, 135a/25, 135a/27, 135b/10, 137b/27, 138b/2

g.+ ıġa 138b/8

g.+ ını 135a/23

g.+ ıŋız 136b/17

g.+ iŋizge 148a/5

gürūh < Far. bölük, topluluk

g. 132b/16, 136b/8, 137a/3, 137a/8, 142b/12, 142b/17, 142b/2

g.+ durlar 137a/18

g.+ ı 132b/13, 135a/26, 140b/19, 141a/16, 146a/10

g.+ ım 146a/27

g.+ ını 139a/22, 144b/19

g.+ nıñg 140a/3, 142b/15

güzāf < Ar. boş, gereksiz

g. ḳılġuçılar 146a/10

-H- -Ḥ- -Ḫ-

ḫaber < Ar. haber, bilgi

ḫ. 138a/22

ḫ. bérdi 143b/18, 145b/19

ḫ. bérür 132b/23, 132b/27

ḫ. boldı 146a/24

ḫ.+ de 138b/14

ḫ.+ dedür 134b/15

ḫ.+ i 145b/15

ḫ. ḳılġuçı 140b/9

ḫ. ḳılıñgızlar 143b/1

ḫ. ḳılmas 140b/9

ḫ. taptı 145b/16

ḫabersiz < Ar. + Tr. habersiz

ḫ.+ lerdürler 144b/21

ḥabīb < Ar. sevgili, dost

ḥ. 144a/27, 146b/15, 146b/18, 146b/19

ḥ.-i neccār 146a/26

ḥ.-i neccārdur 145b/13

ḥ.-i neccārġa 146a/24

ḥ.+ i 144a/20

ḥācet < Ar. ihtiyaç

ḥ.+ lerini 144b/12

ḥad < Ar. sınır

ḥ.+ didür 147a/26

ḥ.+ din 146a/10

ḥ.+ leride 147b/8

ḥ.+ lerniñg 149b/3

ḥadīṯ < Ar. Hz. Muhammed'in sözleri

ḥ. 144a/23, 144b/5

ḥ.+ de 137a/13

ḥafṣ < Ar. toplama, bir araya getirme

ḥ. 147a/13

ḥ.-ı hemze 138a/25

ḥ.-ı lām 144b/17

ḥ.-ı nücāzī 134b/27

ḥ.-ı teşdīd 145b/22

ḥafż < Ar. bükme, kıvırma

ḥ. 137a/17

ḥaḳ < Ar. doğru ve gerçek olan

ḥ. 136a/17, 136a/3, 136b/5, 137a/2, 138a/10, 139b/9, 141a/8, 144b/14, 148b/7, 149a/3

ḥ.+ dın 141a/15, 142b/4, 143b/22, 145a/15

ḥ.+ ḳa 133a/10, 136b/27, 137b/15, 142b/4

ḥ.+ ḳı 132b/5, 132b/6, 144b/14

ḥ.+ ḳın̂gda 149b/22

ḥ.+ ḳıda 135a/25

ḥ.+ nı 138a/6

ḥaḳāyıḳ < Ar. gerçekler

♦ **Ḥaḳāyıḳ-ı Sülemi:** < Ar. (e.a) Horasanlı sûfî, müfessir Sülemī'nin yazdığı tefsir kitabı

Ḥ. + de 138b/19, 142b/3, 144a/22

Ḥ.+ da 149b/2

ḥ.+ ıdın 142a/5

ḥaḳīḳat < Ar. gerçeklik, gerçek

ḥ.+ de 144b/2

ḥaḳīḳī < Ar. doğru, gerçek

ḥ. 137a/16, 144b/7

ḥ.+ din 140b/9

ḥ.+ ġa 140b/9

ḥaḳīr < Ar. itibarsız, değersiz

ḥ. 150a/17

Ḥaḳ Subḥāne < Ar. "Allah'ı her türlü kusurdan tenzih ederim." Anlamına gelen saygı sözü

Ḥ. 132b/6, 133b/22, 134a/22, 134b/17, 135a/3, 140b/15, 142a/13, 142b/7, 142b/9, 143a/15, 143a/6, 144b/13, 145b/19, 145b/2, 146a/25, 146b/14, 148b/6, 149a/10, 149a/20, 149a/23, 149a/9, 149b/21, 150a/13

Ḥ.+ nin̂g 143b/9

Ḥaḳ Teāʿlā < Ar. "yüce Allah" anlamında söz

Ḥ. 143b/10, 143b/18

ḥāl < Ar. oluş, bulunuş

ḥ. 137b/12, 137b/16, 138a/27, 148a/13, 148b/6, 149b/18, 150a/7

ḥ.+ ıġa 141b/6, 144a/18

ḥ.+ i 144b/7

ḥ.+ ide 143b/8, 150a/10

ḥ.+ idin 141b/6, 145b/16

ḥ.+ iġa 132a/18, 145b/10

ḥ.+ inin̂g 137b/25, 142a/14, 142b/8

ḥ.+ larıġa 144a/9

ḥ.+ lerde 139a/19

ḥ.+ lerdin 137b/21

ḥ.+ lerini 141b/24

ḥ.+ lerinin̂g 145a/23, 150a/18

ḫ.+ lerniñ 148b/7

ḫalāṣ < Ar. kurtuluş

ḫ. 144a/18

ḫ. étmesler 146b/7

ḫalāvet < Ar. tatlılık, şirinlik

ḫ.+ i 133a/12

ḫ.+ idin 140a/17

ḫalāyıḳ < Ar. insanlar,mahluklar

ḫ. 147a/23

ḫ.+ ḳa 136a/6

ḫalel < Ar. bozukluk, eksiklik, kusur

ḫ. 147b/9

ḫālet < Ar. durum, hâl, nitelik

ḫ.+ ide 137a/7, 141a/26

ḫalife < Ar. birinin yerine geçen kimse

ḫ.+ ler 143a/21

ḫ.+ si 133a/23, 145b/24, 145b/6

ḫāliṣ < Ar. saf, katıksız

ḫ. 133b/4, 139a/25

ḫalḳ < Ar. halk, insanlar

ḫ. 133a/12, 135a/9, 138a/10, 144b/15, 145a/15, 148a/14

ḫ.+ da 138b/21

ḫ.+ dın 138b/17

ḫ.+ ıġa 144b/18

ḫ.+ ḳa 148a/5

ḫ.+ nı 145b/7, 145b/9, 148b/27

ḫ.+ nıñ 149a/19, 150a/17

ḫalḳa < Ar. ortası boş, yuvarlak şekil

ḫ.+ lar 133a/27

ḫalvet < Ar. yalnız kalma, tenhaya çekilme

ḫ. 132b/1

ḫ.+ lerde 141a/1

ḫamd < Ar. Allah'a olan şükran duygularını bildirme

ḫ. 132a/17, 140b/17

ḫaml < Ar. yükleme, yüklenme

ḫ.+ i 140a/8

ḫāne < Ar. ev, mesken

ḫ.+ ġa 146a/11

ḫ.+ sidin 132b/1

ḫ^{v}ār < Ar. hor, hakir, aşağı

ḫ. 136b/20

ḫ. ḳılġuçı 134a/23

ḫ.+ raḳ 139b/26, 146b/21

ḫarāb < Ar. yıkık, viran

ḫ. 138a/19

ḫ. ḳılduḳ 135a/15

ḫarāblıġ → ḫarāblıḳ

ḫ. ḳılur 134b/1

ḫarāblıḳ < Ar. + Tr. perişanlık, viranlık

ḫ.+ ḳa 135a/16

→ **ḫarāblıġ**

ḥarām < Ar. haram, din bakımından yasak olan şeyler

ḥ. 141a/22, 142a/23

ḥarāret < Ar. sıcaklık

ḥ. 141a/9

ḥarf < Ar. harf

ḥ.-i ḥurūf 144a/19

ḥ.+ de 144b/7

ḥ.+ i 144b/2, 144b/3

ḥ.+ ler 144b/6

ḥ.+ niṉg 144b/5

ḫarīfī < Ar. sonbaharla, güzle ilgili

ḫ.+ niṉg 140a/23

hārmaḳlıġ < Far. + Tr. zayıflık

h. 142b/25

ḫarmen < Far. harman

ḫ.+ i 142b/12

ḫāṣ < Ar. özel, mahsûs

ḫ.+ ları 145b/18

ḥaseb < Ar. baba tarafından gelen şeref, soy temizliği, asillik

ḥ.+ i 140b/15

ḥasene < Ar. hayırlı iş

ḥ. bolġay 145b/1

ḥ.+ leri 142a/25

ḥ.+ leriġa 142a/25

ḥ.+ lerini 141b/18

ḫasf < Ar. yere batma

ḫ. 133a/9, 138a/23

ḫaṣlet < Ar. huy, tabiat

ḫ.+ i 136b/26

ḫasret < Ar. özleyiş

ḫ. 139b/8

ḫ.+ ler 139b/6

ḫāṣṣa < Ar. insanın kendisine tahsis ettiği şey

ḫ.+ larıdur 136a/7

ḫ.+ sıdur 135a/1

ḥāşā < Ar. uzak dursun

ḥ. 137a/23

ḥaşr < Ar. toplanma

ḥ. 139a/10, 147a/4

ḥ.+ ġa 138a/24

ḫaṭ < Ar. çizgi

ḫ.+ dur 138b/18

ḫ.+ lar 141b/1

ḫaṭā < Ar. yanlış, hata

ḫ. 148a/7, 148a/9, 148b/17

ḫ.+ larıdın 140b/26

ḫaṭavāt < Ar. adımlar

ḫ.+ ı 145a/22

ḫāṭır < Ar. zihin, fikir

ḫ.+ ıñgız 137b/24

ḫaṭīa < Ar. günah, suç

ḫ.+ larınıñg 145a/22

ḫatmiyet

ḫ. 144b/7

ḫattā < Ar. hatta, bile, hem de, dahî

ḫ. 149a/11

ḫatun < Soğ. kadın, hanım

ḫ. 147a/22

ḫ.+ ı 140a/6

ḫ.+ lar 140a/6

ḫ.+ ları 148b/12

ḫ.+ larıñgız 140a/15

ḫavāh < Ar. gerekme, ihtiyacı olma

ḫ. 144b/7

ḫavāle < Ar. bir işi veya bir şeyi başka birine bırakma,ısmarlama

ḫ. 144a/3

ḫavārī < Ar. Hz. İsa'nın on iki yardımcısından her birine verilen ad

ḫ.+ ni 145b/6

ḫavāric < Ar. asîler, zorbalar

ḫ. 139b/4

ḫavf < Ar. korku

ḫ. 142a/22

ḫ.+ ı 142b/20

ḫavż < Ar. havuz

ḫ.+ lar 133b/27

ḫayāl < Ar. hayal, zihinde tasarlanıp canlandırılan şey

ḫ.+ ıġa 137a/25

ḫayāt < Ar. hayat, yaşam

ḫ. 143a/12, 149b/5

ḫayr < Ar. iyilik, esenlik

ḫ. 135b/6, 145b/1, 148a/27

ḫ.+ da 139a/16

ḫ.+ ı 142b/10, 142b/9

ḫ.+ ıġa 146b/1

ḫ. ḳılduḳ-biz 141b/26

ḫ.+ lardın 147a/19

ḫ.+ larını 149a/10

ḫayvān < Ar. hayvan

ḫ. 132a/20, 147b/9

ḥ.+ lar 147b/16

ḥayvānāt < Ar. hayvanlar

ḥ.+ durlar 144a/12

ḥayyiz < Ar. taraf, meydan, mekan

ḥ.+ ide 138b/1

ḫazāne < Ar. hazine

ḫ.+ sidin 144a/20

ḥaẕer < Ar. sakınma, kaçınma

ḥ. 142a/15

ḥ. ḳılıp 139a/19

ḥāżır < Ar. hazır, meydanda

ḥ. 149b/26

ḥ. bolġanlar 147a/3

ḥ. bolġanlardur 148a/24

ḥ. bolġaylar 142a/15, 149b/21

ḥ. bolġusıdurlar 147a/5

ḥ. kéltürgendürler 137a/9

ḥ. ḳıldılar 146a/18

ḥ. ḳılġaylar 146a/15

ḥ. ḳılılġan 149b/20

ḥ. körgey 148b/17

ḥ.+ larġa 148a/15

ḥażret < Ar. kutsal görülen ve saygı gösterilen zâtların adlarının başına getirilen unvan

ḥ. 145a/2, 149a/24, 149a/26

ḫ.-i nūḥ 144a/13

ḥ.-i ᶜīsā 134b/16, 145b/5

ḥ.-i ᶜizzet 144a/20, 148b/19

ḥ.-i ᶜizzetdin 135b/13

ḥ.-i muṣṭafā 143b/21

ḥ.-i peyġamber 141b/9, 142a/12, 149b/25

ḥ.-i peyġamberimiz 145b/14

ḥ.-i peyġamberniṉ 144a/24

ḥ.-i resūl 132a/23, 136b/14, 140a/1, 141b/27, 142a/10, 144b/4, 144b/9, 145a/25, 149b/27

ḥ.+ imizde 147a/5

ḥ.+ ḳa 144b/4, 144b/7

ḥ.+ niṉ 136a/7, 145a/6, 148b/11, 149a/27

helāk < Ar. yok olma, mahvolma

h. 143b/24

h. 144a/17

h. boldılar 134b/20, 144a/14

h. bolġanlar 147a/2

h. bolġay 139b/6

h. bolurlar 144a/13

h.+ ınıṉ 144a/6

h.+ i 146b/21

h.+ ige 146b/20, 146b/21

h.+ ining 144a/16

h. ḳılduḳbiz 147a/1

h. ḳılıpbiz 147a/4

h. ḳılur 140b/18

helāket < Ar. cehennem azabı

h. 148b/9

ḥelāl < Ar. yapılması şer'en câiz olan

ḥ. 141a/22, 142a/24

hem < Far. hem

h. 132b/6, 135b/12, 135b/19, 139a/18, 139a/8, 142a/27, 142b/1

hemīn < Far. çok

h. 142b/1

hem-tā < Far. benzer, denk

h.+ lar 136b/8

hemūl < Ar. ağlayan, göz yaşı döken

h. 132a/27, 133b/21, 134a/15, 137b/27, 143a/25, 149a/15, 149a/26

hem-vāre < Far. daima, her zaman

h. 137b/13

hemze < Ar. hemze

ḥafṣ-ı h. 138a/25

hengām < Far. zaman, vakit

h.+ ı 148a/11

henüz < Far. ancak

h. 134a/10, 134a/2

her < Far. her

h. 132a/26, 132b/19, 133a/18, 133a/26, 133a/9, 133b/1, 133b/10, 133b/12, 133b/14, 134a/5, 134b/7, 135a/20, 135b/25, 136b/21, 136b/22, 136b/8, 137a/10, 137a/13, 137a/17, 138a/3, 138a/6, 139a/20, 139b/15, 139b/2, 139b/5, 140a/13, 140a/18, 140a/24, 140a/7, 140b/25, 141a/11, 141a/4, 141b/5, 141b/6, 141b/8, 142a/21, 142a/25, 142a/4, 143a/2, 143a/22, 143a/8, 143b/25, 144a/18, 144a/19, 144a/6, 144a/8, 144b/10, 144b/11, 145a/22, 145a/9, 145b/3, 146b/1, 146b/24, 147b/1, 147b/2, 147b/3, 148b/16, 149a/11, 149a/18, 149a/19, 149b/4, 149b/9

her-āyīne < Far. elbette, mutlaka

h. 133a/11, 133a/9, 135a/19, 136a/22, 136a/26, 143b/19, 145a/10, 146a/6, 149a/12, 150a/14

her-gāh < Far. her zaman

h. 133a/14, 133a/18, 133a/19, 143a/1, 149a/23

ḥesāb < Ar. hesap

ḥ. 142a/13

ḥ.+ ı 142a/13

ḥ.+ ıda 146b/23

ḥesābsız < Ar. + Tr. hesapsız

ḥ. 142a/12

hevā < Ar. **(I)** istek, arzu

h. 139a/21

nefs-i h.+ sınıñ 139a/20

(II) hava

h. 132b/9

h.+ da 144b/27

→ hevā

hevāy → (II) hevā

h. 134b/12

hevllıġ → hevlluḳ

h. 138a/15

hevlluḳ < Ar. + Tr. korkunç

h. 136a/22

→ hevllıġ

heyāt < Ar. şekil, suret

h.+ ı 133b/24

h.+ larıdur 141a/27

hezm < Ar. bozma, bozguna uğratma

h. 143a/9

ḥıḳd < Ar. kin tutma, öc almak için fırsat bekleme

ḥ. 149b/23

ḥırmān < Far. ümitsizlik

ḥ. 147a/6

ḫızāne < Ar. hazine

ḫ.+ side 133b/3

ḥicāb < Ar. perde

ḥ.+ ı 145a/7

hicret < Ar. göç

h.+ din 142a/17

hīç < Far. hīç

h. 135a/11, 135a/3, 135b/4, 135b/5, 135b/8, 135b/9, 136a/8, 136b/15, 137a/22, 137b/14, 137b/26, 138a/16, 138a/4, 138a/8, 138b/24, 139a/4, 139a/6, 139b/26, 140a/6, 140a/8, 140b/24, 140b/26, 140b/9, 141a/16, 142b/7, 143a/17, 144a/12, 144a/8, 144b/7, 145b/10, 145b/27, 146a/12, 146a/21, 146b/20, 146b/26, 147b/20, 147b/26, 148a/24

hīçbir < Far. + Tr. hiçbir

h. 143b/12

hidāyet < Ar. doğru yolu bulma

h. 136b/2, 138a/13, 141a/12, 145a/11, 145a/20, 145b/9

h.+ ler 137b/19

ḥikmet < Ar. hikmet, bilgelik

ḥ. 133a/10, 136a/5, 137a/11, 144b/14, 145b/18, 147a/17, 147a/23

ḥ.+ i 136b/23

ḥ.+ ḳadur 139b/11

ḫilāf < Ar. zıt

ḫ. 139a/11

ḥīle < Ar. oyun, aldatma

ḥ. 143b/23

ḥilye < Ar. süs, ziynet, cevher

ḥ.+ si 142b/15

himmet < Ar. gayret, emek

h. 138b/19

ḥisār < Ar. kale

ḥ.+ lar 133b/18

ḥiṣṣe < Ar. pay, nasip

ḥ.+ si 147b/3

ḫiṭāb < Ar. hitap

ḫ. ḳılur 149a/9

ḫ.+ nı 146b/12

ḫizlān < Ar. yalnızlık, kimsesizlik

ḫ. 147a/6

ḫoş-ḥāl < Far. hali vakti yerinde, geçimi yolunda olan

ḫ. bolup 146a/16

ḫoş-ḥāllıḳ < Far. + Tr. Memnuniyet, rahatlık

ḫ. 135a/21

ḫoşla - < Far. + Tr. hoş tutmak

ḫ.- maġanım 137b/20

ḫoşnūdluġ < Far. + Tr. hoşnutluk, memnuniyet

ḫ.+ ı 140b/13

ḫūb < Far. hoş, güzel, iyi

ḫ. 133b/16

ḫūbluġ < Far. + Tr.güzellik, hoşluk

ḫ.+ ı 138b/18

Ḫudā < Far. Allah, Tanrı

Ḫ. 137a/13, 143a/14, 148a/8

Ḫ.+ lar 146b/5

Ḫ.+ larımızdın 146a/19

Ḫ.+ n̂gizge 145b/12

→ **Ḫudāy**

Ḫudāvend < Far. Allah, Tanrı

Ḫ. 132b/21, 136a/4

Ḫ.+ dür 140b/9

Ḫ.+ niñg 147a/27

ḫudāvendī < Far. + Ar. ilahi, tanrısal

ḫ. 144b/18

Ḫudāy → Ḫudā

Ḫ. 132a/13, 134b/11, 135b/10, 135b/11, 135b/17, 135b/19, 136b/20, 137a/12, 137a/14, 137a/17, 137b/23, 138a/13, 138a/23, 138b/15, 138b/21, 139a/13, 139a/9, 139b/16, 139b/25, 139b/4, 139b/8, 139b/9, 140a/19, 140a/26, 140a/4, 140b/13, 140b/18, 141a/11, 141a/24, 141a/5, 141b/17, 141b/20, 141b/23, 141b/9, 142a/9, 142b/22, 142b/26, 143a/16, 143a/18, 143b/13, 143b/16, 143b/18, 143b/7, 144a/10, 144a/17, 144a/21, 144a/7, 144b/24, 145b/27, 146a/14, 146b/13, 146b/5, 148a/2, 148a/21, 148a/4, 148a/7, 148b/4, 150a/11

Ḫ.+ dın 133a/24, 135b/3, 139a/5, 141b/6, 141b/7, 143b/1, 145a/15, 146b/4, 149b/17

Ḫ.+ ġa 132b/27, 134b/11, 135b/8, 136a/2, 136b/7, 137b/10, 138a/27, 138a/4, 138b/9, 140a/12, 140a/20, 140b/10, 140b/12, 140b/21, 142b/18, 145b/7, 146a/11

Ḫ.+ ġadur 132a/13, 137a/27, 139b/16

Ḫ.+ ı 142b/18

Ḫ.+ ıñgız 146a/21, 146a/22

Ḫ.+ ıñgızġa 146a/18

Ḫ.+ ıñgızını 146a/17

Ḫ.+ lar 135b/3, 149b/17

Ḫ.+ mız 146a/1

Ḫ.+ nıñg 133a/23, 139a/10, 139a/3, 141b/11, 141b/5, 144a/1, 144a/2, 144b/13, 144b/17, 148b/2, 149b/15

ḥufre < Ar. oyuk, delik

ḥ.+ sidin 142b/17

Ḥuneyn < Ar. Hz. Muhammet ile Hevâzinliler arasında yapılan savaşın adı

Ḥ. 146b/22

ḥurā < Ar. huri

ḥ. 148b/12

ḫurmā < Ar. hurma

ḫ. 147b/5

ḫ.+ sınıñ 140b/1

ḫurmāistān < Ar. + Far. hurmalık, hurma bahçesi

ḫ.+ lardın 147a/10

ḫurūc < Ar. çıkış, çıkma

ḫ. ḳılur 138a/19

ḥurūf < Ar. harfler

ḥarf-i ḥ. 144a/19

ḫuṣūmet < Ar. düşmanlık

ḫ. 148a/13

ḫuṣūṣiyyet < Ar. hususilik

ḫ.+ i 138b/14

ḥużūr < Ar. rahat

ḥ.+ dur 142b/26

ḥüccet < Ar. delil

ḥ.+ ler 137b/18

h.+ ler 141a/20

ḥükm < Ar. hüküm, emir

ḥ. 142b/27

ḥ.+ de 133a/12

ḥ.+ i 146b/3

ḥ.+ ide 144a/8

ḫ.+ im 150a/19

ḥ.+ ini 148a/9

ḥ. ḳılġuçı 136a/1, 144b/14

ḥ. ḳılıpdur 145a/13, 148a/8

ḥ. ḳılur 135b/26

ḥ.+ ler 137a/27, 149b/3

ḥ.+ leride 144b/7

ḥ.+ leriġa 136a/4, 142a/8

ḥ.+ leriniñ 138a/7, 141a/22, 141b/23

ḥ.+ niñ 136a/1

hür - üflemek

h.- gey 148a/17

hürkmek üflemek

h. 143b/22

hüveydā < Far. açık, âşikâr

h. 141a/20, 148a/6, 150a/4

-I-

ʿırḳ < Ar. kök, asıl

ʿı. 139a/2

ısḳāṭ < Ar. yok etme

ı.+ ḳa 133a/9

ışṭıfā < Ar. bir şeyin halisini, temizini seçip alma

ı. 142a/9, 142b/7

ʿıyāl < Ar. birinin geçindirmek zorunda olduğu kimseler, aile

ʿı.+ nıñ 133b/2

ızlāl < Ar. yoldan çıkarma, azdırma

ı.+ ıŋız 136a/26

-İ-

iᶜāde < Ar. iade, geri verme

i.+ siġa 150a/15

ᶜibādet < Ar. ibadet, kulluk

ᶜi. 133b/20, 137b/3, 142a/6, 146b/8

ᶜi.+ de 136a/3

ᶜi.+ iġa 134a/5

ᶜi. ḳılalıŋ 135a/3

ᶜi. ḳılġuçı 142a/23

ᶜi.+ leri 149a/10

ᶜi.+ niŋ 142b/11

ᶜibāret < Ar. … den meydana gelmiş

ᶜi. 140b/16

ᶜi.+ dür 144a/26

ibdāᶜ < Ar. yoktan var etme, icat etme

i. 143a/15

iblīs < Ar. şeytan

i. 135a/23, 138a/9, 142b/20

i.+ ḳa 135a/26

i.+ niŋ 139a/15

İbnüᶜ Abbās < Ar. (k.a.) Hz. Muhammed'in amcasının oğlunun adı

İ. 148b/16

İbrāhīm < Ar. (k.a.) Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam'ın müştereken kabul ettiği peygamberin adı

İ. 141a/21

ᶜibret < Ar. ders, ibret, öğüt

ᶜi.+ idür 133a/9

ᶜi.+ lerdür 135a/19

ibṭāl < Ar. boşa çıkarma, hükümsüz bırakma

i.+ ide 132b/15

ibtidā < Ar. başlangıç

i. 142b/8

ibtilāᶜ < Ar. insanın iyiliğini, kötülüğünü ve kemâl derecesini meydana çıkaran imtihan, tecrübe

i. 148a/8

icābet < Ar. razı olma, uyma

i.+ i 139b/21

i. ḳılġaylar 135b/5

i. ḳılur 135b/5

icād < Ar. icat, buluş

i.+ ıda 140b/17

icāḥ < Ar. perde, örtü

i.+ ınınꞑg 140a/17

icāzet < Ar. izin, onay

i. bérgen 135b/11

i. bérilgen 135b/12

i.+ in 135b/15

icāzetsiz < Ar. + Tr. izinsiz, onaysız

i. 135b/17

iç - yardımcı fiil

ant i.- gil 132b/6

ant i.- ti 132b/6, 145a/1

ant i.- tiler 143b/18

içerlik içecek

i.+ ler 149b/15

ictimāʿī < Ar. sosyal

i.+ ġa 147b/3

idrār < Ar. maaş

i.+ ıdın 139a/4

İdrīs < Ar. (k.a) Kur'an'da adı geçen peygamberlerden birinin adı

İ. 141a/21

ifṣāḥ < Ar. açma, genişletme

i. 149a/22

ifşā < Ar. gizli birşeyi ortaya çıkarma, açığa vurma

i.+ sı 138a/7

ige sahip, malik

i.+ leri 134b/23, 138b/13

i.+ miz 137a/21

i.+ si 140b/24, 144b/14

igen çok, fazla

i.+ dür 143a/6, 144b/1, 146b/23, 149b/1

i.+ dürler 143b/15

iger tarım, ziraat

i.+ leriꞑgizler 148b/2

igreş - arkası sıra gitmek, toplanmak

i.- eꞑgizler 146a/27

i.- güçiler 136a/24, 139a/22

i.- iꞑgizler 146a/28

i.- tiler 135a/25

iġvā < Ar. azdırma, baştan çıkarma

i.+ nꞑgız 136a/26

iḥāṭa < Ar. kapsama, içine alma

i. ḳılur 143b/25

sedd-i i. 145b/10

iḫbār < Ar. haber verme, bidirme

i.+ ıda 140b/11

iḥḳāḳ < Ar. hakkı yerine getirme

i.+ da 148b/15

iḫlāṣ < Ar. samimiyet

i.+ dur 139b/20

iḫrāḳ < Ar. yakma, yakılma

i. 143a/2

iḫtilāf < Ar. zıtlık, uyuşmama

i.+ ı 141b/5

iḫtiṣār < Ar. kısaltma

i. körsetipdürler 144b/1

iḫtiṣāṣ < Ar. uzmanlık

i. 144b/8

i.+ ınıñ 139b/12

iḫtiyār < Ar. seçme, üstün tutma

i. 135b/4

ᶜiḳāb < Ar. ceza, eziyet

ᶜi. 141a/23, 141a/9

ᶜi. ḳılılġay 134b/26

iḳāmet < Ar. oturma, yerleşme

i. 142b/12, 142b/22, 142b/24

i.+ in ḳılur 149a/9

iḳdām < Ar. gayret ve sebatla çalışma

i. ḳılmas 146a/12

ikrām < Ar. bağış, ikram

i. 146b/17

iḳrār < Ar. kabul etme, tasdik etme

i. ḳılġay 136a/10

i. ḳılġuçıdurlar 135b/20

i. ḳılmaḳ 145b/17

iḳtidā < Ar. tabi olma, uyma

i. ḳıl 139a/8

iḳtidār < Ar. güç yetirme

i. 133a/9

i.+ ı 135b/4

i.+ ınıñ 150a/23

i.+ ıñgızınıñ 143a/22

iḳtiżā < Ar. gerekme, gerektirme

i.+ sıdur 148b/2

ᶜilāc < Ar. ilaç, çare

ᶜi.+ ıdın 145b/11

ilāh < Ar. Allah, Tanrı

i.+ nıñ 137a/24

ilāhī < Ar. tanrısal

i. 134a/5, 138b/11, 143b/23, 143b/27, 144a/22, 145b/17, 148a/9

i.+ ñgizni 135b/5

ilgeri ileri

i. 140a/4

i.+ din 145a/20, 149a/16

i.+ gi 145a/9

i. tutarlar 149a/13

ilgerilik ilerilik

i. tapmas 147b/12

i. tutḳuçıdur 142a/8, 147b/10

i. tutḳuçılar 132b/16

i. tutmas 144a/8

i. tutmassizler 136a/15

i. tutupdur 142a/11

ilhām < Ar. Allah tarafından insanın gönlüne doğan şeyler

i. 138b/12

iliş - ilişmek

i.- geni 142b/16

ilḳā < Ar. telkin etme, ilham etme

i. ḳılur 138a/6

ᶜilm < Ar. ilim, bilim

ᶜi. 132b/19, 133a/13, 138b/17, 138b/23, 141b/8, 145a/12

ᶜi.+ din 139a/2

ᶜi.+ ġa 132a/24

ᶜi.+ i 145b/1

ᶜi.+ idin 132b/8

ᶜi.+ idür 139a/1

ᶜi.+ ni 132b/18

ilt - iletmek, ulaştırmak

i.- gey 142a/4

i.- geybiz 133a/7

i.- geyler 134b/3

i.- güçilerdürler 137a/7

i.- iñgizler 146a/18

i.- ip 135a/23

i.- ipsiz 135b/2

i.- ipsizler 138a/10

i.- mesler 143b/27, 148a/11

i.- se 148b/8

i.- ti 145a/2, 146b/14, 146b/15 142b/18

i.- tiler 135a/11

i.- ür 137a/24, 138a/21, 138b/5, 140b/18, 150a/1

i.- ürler 135b/14, 136b/24, 143b/26, 148b/15

iltihāb < Ar. alevlenme, tutuşma

i.+ ını 143a/2

iltmek iletme, ulaştırma

i.+ iñgiz 140b/20

ilzām < Ar. cevap veremez hale getirme, susturma

i. 135b/20

īmā < Ar. işaret

ī. körsetür 140b/18

imām < Ar. imam, kendine uyulan kimse

i.+ lar 139b/22

İmām Ebū'l-Leyṯ < Ar. (k.a.) hadis, fıkıh ve tefsir âlimi, Ebû Leys Semerkandî

İ. 142a/16

İmām Hasan Baṣrī < Ar. (k.a.) Basralı tâbiî, âlim ve zâhid, Ebû Saîd el-Hasen b. Yesâr el-Basrî

İ. 146b/14

İmām Ḳuşeyrī < Ar. (k.a.) tasavvuf konusunda yazmış olduğu Risale-i Kuşeyrî adlı eseri ile bilinen fıkıh, tefsir, hadis ve kelam âliminin adı

İ. 138b/18, 142b/2, 144a/25

İmām Müslim < Ar. (k.a.) Kütüb-i Sitte adıyla bilinen altı hadis kitabından ikincisinin, Sahih-i Müslim'in müellifinin adı

İ. 147a/26

imān < Ar. iman, inanç

i. 135a/8, 138a/26, 138a/27, 138b/5, 140a/17, 146a/24, 149b/5

i.+ dın 136a/27, 136b/6

i.+ ımız 136a/18

i.+ ımnı 146b/12

i.+ ın 138b/6

i. kéltürdi 145b/13, 145b/14

i. kéltürdiler 139a/25, 146a/24

i. kéltürdük-biz 138a/23

i. kéltürdüm 146b/11

i. kéltüreyin 145b/12

i. kéltürgenlerdin 136a/26

i. kéltürgey 137a/1

i. kéltürgüçilerdürler 137a/26

i. kéltürmediler 136a/18, 136b/11, 137b/10, 138a/27, 141a/23, 142b/26

i. kéltürmegeni 143a/24

i. kéltürmegenler 136b/17

i. kéltürmegenlerge 143a/26

i. kéltürmekdin 137a/8

i. kéltürmes-biz 136a/19

i. kéltürmesler 133a/1, 144b/23, 145a/12

i. kéltürmeydürler 132b/22, 148a/2

i. kéltürüngizler 147b/24

i. kéltürüptür 142a/17

i. kéltürüptürler 132b/12, 148a/3

i. kéltürür 135a/28

i. kéltürür-biz 146a/22

i. tutmaḳ 138a/25

ᶜimāret < Ar. yapı, bina

ᶜi. 134a/23

imdād < Ar. yardım

i. 133a/21

imgeksiz zahmetsiz

i. 132b/14

īmin < Ar. kendisine güvenilen, güvenilir

ī.+ dürler 137a/5

imkāniye

i. 135b/22

imtināᶜ < Ar. imkansızlık, olamayış

i. 150a/20

in - inmek

i.- di 139b/14

i.- er 137a/13

i.- ip 132a/23, 132a/25, 136a/19, 146a/4

ᶜināḍ < Ar. inat, ısrar

ᶜi. 139b/3

ᶜi.+ da 147b/25

ᶜi. ḳılġuçılar 132b/15

inᶜām < Ar. nimet verme, iyilik etme

i. ḳılıpdur 139a/3

ᶜināyet < Ar. lütuf, iyilik, ihsan

ᶜi. 147a/16

ᶜi.+ din 145a/23

ᶜi.+ i 142a/2

ᶜi.+ iġa 138a/13

incīl < Ar. Hz. Îsâ'ya verilen ilâhî kitabın Kur'an'daki adı

i. 141a/22

indür - indirmek

i.- güçiler 149b/11

infāḳ < Ar. nafaka verip geçindirme, besleme

i.+ ḳa 148a/9

inḥinā < Ar. eğrilme, kavislenme

i. 147b/4

inḥirāf < Ar. dönme, sapma

i.+ ı 149a/24

inkār < Ar. reddetme, inkar

i. 132b/4, 137a/6

i.+ ım 137b/20, 141a/23

i. ḳılurlar 149a/4

inḳıṭāᶜ < Ar. kesilme

i. 143a/15

ins < Ar. insan

i.+ din 144a/12

i.+ ḳa 136a/8

inṣāf < Ar. insaf

i. alġay 142a/27

insān < Ar. insan, kişi

i.+ dur 144a/27, 144b/3

insāniyet < Ar. insanlık

i. 144b/4

i.+ i 144b/4

intifāᶜ < Ar. menfaatlenme, faydalanma

i.+ ı 149b/5

intikam < Ar. öc alma

i. tartmaḳda 141b/10

intiẓār < Ar. bekleme, gözleme

i. 143b/26, 148a/11

i.+ nı 135b/13

inzāl < Ar. Allah'ın buyruklarının peygamberlere gökten inmesi

i.+ i 146b/22

i.+ idin 137a/7

īrād < Ar. dile getirme

ī.+ ı 136b/12

ᶜirfān < Ar. bilme, anlama

ᶜi. 138b/26, 140a/17

irsāl < Ar. gönderme, gönderilme

i. 139a/4

irşād < Ar. doğru yolu gösterme, uyarma

i.+ ı 149b/2

i. ḳılur-mén 137b/22

ᶜĺsā Ar. Kur'an-ı Kerim'de adı geçen ve kendisine kutsal kitap İncil'in gönderildiği peygamberin adı

ᶜĺ. 143b/9, 145b/20, 145b/24

ḥażret-i ᶜİ. 134b/16, 145b/5

ᶜĺ.+ nıñ 145b/8

īṣār < Ar. cömertlikle verme

ī. 142b/2

iṣbāt < Ar. kanıtlama

i.+ ı 132b/18

isi ısı, sıcaklık

i. 132a/27

iṣḳāl < Ar. ağır şey yükletme, yükletilme

i. 142b/23

islām < Ar. Müslümanlık, İslam dini

i. 138a/6, 138a/8, 142a/18

i.+ dur 141a/15

ism < Ar. isim

i.+ ler 140b/16

İsmaʿīl < Hz. İbrahim'in iki oğlundan birinin adı

İ. 144b/21

isnād < Ar. iftira etme

i.+ ınıñg 133a/3

isrāf < Ar. gereksiz yere harcama

i. ḳılur 136a/10

İsrāfīl < Ar. Dört büyük melekten biri olup, kıyamet gününde sûra üflemekle görevli meleğin adı

İ. 148a/14

İstaḫr < Ar. İran'da tarihî bir şehir

İ.+ ıda 133b/7

iste - istemek

i.- geysizler 140a/19

şükr i.- güçi 134b/14

istemeksiz istemesiz

i. 138b/27, 142a/1

istiʿdād < Ar. kabiliyet

i.+ ınıñg 142a/5

istidrāc < Ar. derece derece ilerleme

i. 136b/24

istiġāṯe < Ar. yardım isteme

i. ḳılsalar 143a/13

istiġfār < Ar. Allah'dan günahının bağışlanmasını isteme

i. 139b/22

istiġrāḳ < Ar. kendinden geçip dünyayı unutma

i. 134a/7

istiḥḳāḳ < Ar. hakkı olma, hak kazanma

i.+ dın 148a/25

i.+ ınıñg 142a/5

istiḥḳāḳlıḳ < Ar. + Tr. haklılık

i. 140b/2

istihzā < Ar. alay etme, eğlenme

i. 132b/4

i. ḳılur 146b/27

istiḥżār < Ar. hazırlama, hazır edilme

i.+ ınıñg 139b/11

istiḳāmetlıġ < Ar.+ Tr. doğruluk

i. 144b/16

istiḳbāliyye

i. 147b/4

istīlā < Ar. bir yeri kuvvet kullanarak ele geçirme

i.+ ı 135a/27

istimāᶜ < Ar. dinleme, duyma, işitme

i. +ın 133a/15

istiᶜmāl < Ar. kullanma

i. ḳılurlar 140b/11

istişmām < Ar. koklama, koku alma

i. 144b/8

işyān < Ar. isyan, baş kaldırma

i. 140a/17

iş iş

i. 132a/18, 134a/10, 148b/2

i.+ ge 134a/15

i.+ i 134a/13, 136a/22, 138a/15, 139b/26, 150a/5

i.+ ide 137b/25, 139b/8, 148b/1, 148b/3

i.+ imizni 146a/3

i.+ ini 148a/13, 149b/9

i. ḳılġay 133b/10

i.+ ler 139a/9, 140b/9, 145a/4

i.+ lerde 145a/16

i.+ lerige 149a/8

i.+ ni 146a/20, 146a/22, 149b/9

işāᶜa < Ar. haber yayma, herkese duyurma

i.+ sı 145b/2

işᶜār < Ar. haber verme

i.+ ıdur 136b/13

işāret < Ar. işaret, iz, belirti

i. 140b/15, 144b/3, 147a/15

i.+ dür 138b/26, 144a/25

işlik işlik

i. 138b/25

i.+ ler 132b/13

ᶜişret < Ar. içki

naḳd-i ᶜi.+ ni 139a/16

itbāᶜ < Ar. tâbi kılma

i.+ durlar 143b/6

i.+ ıġa 139a/21

iᶜtidāliyet

i. 144b/6

iᶜtimād < Ar. güven

i. 142b/11

i. ḳıldı 146a/12

i. körsetmeñgizler 139a/19

itmām < Ar. tamamlama, bitirme

i.+ ıda 132b/3

ittiḫāẕ < Ar. edinme, kabul etme

i.+ ı 133b/21

ᶜivaż < Ar. bedel, karşılık

ᶜi. bérdi 137a/14

ᶜi. bérür 137a/12

iz iz

i.+ lerini 145a/21

izā < Ar. hiza, sıra

i. bolur (147b/4)

īzā < Ar. eziyet etme, incitme

ī.+ sıdadurlar 146a/25

iżāfe < Ar. katma, karıştırma

i.+ si 146b/3, 146b/4

iżāfet < Ar. ilgi, bağlantı

i.+ i 140b/10

i. kılıpdur 137b/10

izdiḥām < Ar. kalabalık, yığılma

i.+ dın 137b/24

iẓhār < Ar. Açığa vurma, meydana çıkarma

i. 136b/9

i.+ ıdur 138a/7, 146b/3

ᶜizzet < Ar. yücelik, ululuk

ᶜi. 139b/16, 139b/17

ḥażret-i ᶜi. 144a/20, 148b/19

ḥażret-i ᶜi.+ din 135b/13

ᶜi.+ i 139b/17

-K- -Ḳ-

ḳabamaḳ kuşatmak, çevrelemek

ḳ. 140a/2

ḳ.+ ınıñg 146a/13

Kaᶜbe < Ar. İslâm inanışına göre yeryüzünde yapılan ilk mâbed, müslümanların kıblesi

K.-i muᶜaẓẓama 138a/19

ḳabīḥ < Ar. çirkin, kötü

ḳ. 139b/1

ḳ.+ ini 139b/1

ḳabīl < Ar. soy, sınıf

ḳ.+ idindür 133a/3

Ḳābil < Ar. Afganistan'ın başkenti olan şehrin adı

Ḳ.+ ġa 133b/7

ḳabile < Ar. soy, sınıf

ḳ.+ si 135a/17

ḳabl < Ar. önceki, önce, evvel

ḳ.+ iġa 147a/5

ḳabr < Ar. mezar

ḳ.+ i 146b/13

ḳabūl < Ar. kabul

ḳ. 137a/1, 139b/10, 139b/20, 145a/14

ḳ.+ i 138b/5

ḳ.+ idin 136b/2

ḳ.+ iġa 142b/19

ḳ.+ in 146a/3

ḳ.+ inin̄g 139b/18

ḳ. ḳıldılar 139a/24

ḳ. ḳılmadılar 138b/7

ḳ. ḳılmaġay 140b/26

ḳ. ḳılmaḳ 137a/8

ḳ. ḳılmaslar 140b/5, 149b/6

ḳ. ḳılur 141b/19

ḳabża < Ar. tutacak, sap

ḳ.+ sıġa 143a/22

ḳaç - kaçmak

ḳ.- ıp 134a/16

ḳaçan ne zaman, -dığı zaman

ḳ. 136a/12

ḳ.+ dur 148a/10

ḳaçır akbaba

ḳ.+ nın̄g 133b/24

ḳaçmaḳ < kaçma

ḳ. 138a/16

ḳadar < Ar. kadar, ölçüsünde

ḳ. 139b/25

ḳadem < Ar. adım

ḳ. 132a/26

ḳ.+ iġa 145a/22

ḳ.+ lerinin̄g 145a/21

ḳ.+ lerin̄gizinin̄g 145a/26

ḳadīm < Ar. eski

ḳ. 132a/24, 145a/12

ḳadīm < Ar. eskiden beri, öteden beri

düşmen-i ḳ.+ idür 139a/18

ḳādir < Ar. kudretli, her şeye gücü yeten

ḳ. 138a/10, 140b/6, 150a/17

ḳ. bolmaġaylar 149a/16

ḳ.+ dür 146b/8, 148a/5, 149a/20, 150a/10, 150a/14

ḳadr < Ar. kıymet, şeref

ḳ.+ i 142a/5

kāffe < Ar. hep, bütün, cümle

k. 136a/8

kāfī < Ar. yeter, yetecek

k.+ dür 137b/27

kāfir < Ar. Allah'ın varlığına ve birliğine inanmayan

k. 141a/7

k. boldılar 132b/4, 134b/26, 139a/23

k. bolġan 136b/5

k. bolġay-biz 136b/7

k. bolġaylar 140b/7

k. bolsa 143a/23

k.+ ġa 135a/1

k.+ larġa 143a/23

k.+ ler 132b/26, 133a/4, 135b/20, 141a/11, 141a/13, 143a/3, 146a/24, 146b/20, 146b/21, 148a/10, 148a/3, 149b/6

k.+ lerdin 137b/11, 138b/6

k.+ lerġa 146b/4

k.+ lerge 135a/23, 137b/5, 147a/7, 147b/23, 148a/18

k.+ leri 136a/16, 144b/13, 149a/20

k.+ lerni 135b/5, 138a/14

k.+ lerniŋ 135a/1, 143a/19, 144b/22, 146b/23

k.+ niŋ 140a/16

ḳal - kalmak, durmak

ḳ.- dı 145a/3

ḳ.- ġan 147a/4

ḳ.- ġanları 135a/1, 135a/10

ḳ.- ġay 140a/25

ḳ.- ġaylar 148a/26

ḳ.- ıp 134a/11

ḳ.- ıpdur 144a/7

ḳ.- madılar 135a/17

ḳ.- maġaylar 134a/13, 136b/9

ḳ.- urlar 142a/13

ḳal^{c}a < Ar. kale, hisar

ḳ.+ lar 133b/18

ḳalaş zavallı, çaresiz

ḳ. 135a/12

ḳalbü'l-ḳurān < Ar. Yasin suresi için "Kur'an'ın kalbi" anlamında kullanılan isimlerden biri

ḳ. 144b/8

ḳamçı kamçı

ḳ. 133b/14

kāmile < Ar. tam, eksiksiz

k. 134a/25, 147a/20

kān < Far. bir şeyin kaynağı, menbaı

k.+ idin 133b/8

ḳanat kanat

ḳ.+ ı 138b/15

ḳ.+ lar 138b/13

ḳ.+ ları 133b/26

ḳ.+ larıda 138b/16

ḳara kara, siyah

ḳ. 141b/3

ḳ.+ dın 136a/6

ḳ.+ lar 141b/3

ḳarañġuluḳ karanlık

ḳ.+ ḳa 147a/25

ḳ.+ lar 141a/8

ḳarārgāh < Ar. + Far. bir yerde oturup karar kılınıcak, dinlenecek yer

ḳ.+ ıġa 147a/25

ḳarı yaşlı

ḳ. 145b/10, 145b/13

ḳarılıḳ yaşlılık

ḳ. 143a/13, 149a/19

ḳ.+ dur 143a/12

ḳ.+ nıñ 143a/12

ḳarınçḳa karınca

ḳ. 132b/8

ḳ.+ nıñ 135b/6

ḳarındaş kardeş

ḳ.+ ları 140b/25

ḳ.+ larnıñ 143a/11

ḳarındaşlıġ kardeşlik

ḳ. 140b/24

ḳarīb < Ar. yakın, yakın olan

ḳ. 138a/20

ḳaṣd < Ar. kasıt, niyet

ḳ.+ ın ḳıldılar 146a/24, 146b/10 146b/14

ḳ.+ ınıñ 143b/25

ḳaṣdsız < Ar. + Tr. niyetsiz

ḳ. 149b/1

kāsid geçmez, aranmaz

k. bolmaġay 141b/15

k. bolur 140a/3

ḳaṣr < Ar. köşk, saray

ḳ.+ lar 148b/13

ḳaş (I) ön taraf, huzur

ḳ.+ ıda 135b/10, 136a/21, 143a/24, 150a/20

ḳ.+ ıdın 145b/24

ḳ.+ ıġa 135a/2, 148b/8

ḳ.+ ımızda 147a/3, 148a/24

ḳ.+ ımızdın 133a/11, 147b/21

ḳ.+ ımızġa 136b/26

(II) kaş

ḳ. + ıġa 145a/2, 145a/6

ḳaş - kaçmak

ḳ.- tılar 134a/17

kāş < Far. keşke

k. 146b/16

ḳaṭ^{c} < Ar. kesme, kesilme

ḳ.+ ı 137a/19

ḳ. ḳılur 147b/3, 147b/8

ḳatıḳ sert, şiddetli, çetin

ḳ. 134b/21, 136a/22, 138a/1, 139a/24, 140a/3, 143a/24

ḳ.+ raġın 143b/18

ḳ.+ raḳ 132b/17, 144a/6

ḳatıḳlıġ sertlik, çetinlik, sıkıntı

ḳ. 141a/9

ḳ.+ lar 137a/5

ḳatla defa, kez, kere

ḳ. 135a/3, 144b/10, 146a/21, 148a/17, 149b/27

kāvāk < Far. içi boş, oyuk

k.+ larıga 134a/17

ḳavī < Ar. sağlam, güçlü

ḳ. 133b/23, 144b/18

ḳavl < Ar. söz

ḳ.+ i 144b/3, 146b/13

ḳ.+ idür 139b/24

ḳ.+ inin̂g 149a/21

ḳavm < Ar. kavim, topluluk

ḳ. 146b/9

ḳ.+ ġa 146b/12

ḳ.+ i 140b/19, 144a/5, 145a/4, 146a/23

ḳ.+ iġa 138a/22, 146b/19

ḳ.+ im 146b/16

ḳ.+ in̂g 137b/21

ḳ.+ inin̂g 138a/18, 146b/21, 149a/22

ḳ. ḳılmaġan 135a/3

ḳ.+ nin̂g 144a/6

ḳayan nerede, nereye

ḳ. 133a/18

ḳayda nerede

ḳ. 139a/6

ḳaydın nereden

ḳ. 137b/12, 138a/24, 138a/25

ḳaygu kaygı

ḳ.+ sın 142b/18

ḳayġuluḳ kaygılı

ḳ. 149b/21

ḳayġur – kaygılanmak, endişe etmek

ḳ.- ma 139b/8

ḳāyil < Ar. (ḳā'il) inanmış, razı olmuş

ḳ. 149a/26

ḳ. bolġay 143b/14

ḳāyim < Ar. (ḳā'im) sağlam, doğru

ḳ. 134a/5

ḳ. tutupdur 141a/2

ḳ. tutupdurlar 141b/12

ḳaylūle < Ar. öğle uykusu, kestirme

ḳ. 133b/7

ḳaysı hangi

ḳ. 136a/2, 136a/5

ḳ.+ dur 144a/18

ḳayt - geri dönmek

ḳ.- a almaḳda 138b/25

ḳ.- a barmaslar 149a/17

ḳ.- arur-biz 149a/18

ḳ.- ıp 143b/14

ḳ.- ḳay 147b/4

ḳ.- ḳuçı 133a/10, 142a/21

ḳ.- ḳuçıdur 141a/5

ḳ.- ḳuñgızdurlar 150a/24

ḳ.- maġaylar 149a/17

ḳ.- mas 143b/24

ḳ.- masañgızlar 146a/6

ḳ.- maslar 147a/2

ḳ.- urlar 148a/16

ḳaytar - geri döndürmek, çevirmek

ḳ.- a tutar 144a/15

ḳ.- ġay 143a/18

ḳ.- ġuçı 136a/9

ḳ.- ıñgız 133a/17

ḳ.- ıñgızlar 138a/24

ḳ.- mas 138a/9

ḳ.- urlar 136a/22

ḳaytarıl - geri döndürülmek

ḳ.- ġuñgızdurlar 146b/3

ḳ.- ur 139a/9

ḳaytarmaḳ döndürme, çevirme

ḳ.+ ıġa 149a/19 (ḳaytarmaġıġa)

ḳaytmaḳ dönmek

ḳ. 138a/24

ḳ.+ dın 138b/5

ḳ.+ ı 141a/6 (ḳaytmaġı)

ḳ.+ ḳa 149a/17

ḳażā < Ar. kaza, kader

ḳ. ḳılduḳbiz 134a/17

ḳazan kazan

ḳ.+ lar 134a/1, 134a/2

ḳ.+ larda 134a/2

ḳāżıye < Ar. kafirleri ikaz ederek haklarındaki ilahî hükmü bildirdiği için "uyarıcı" anlamında Yasin suresine verilen isimlerden biri.

ḳ. 144b/12

ḳażıyye < Ar. iş, husus, mesele

ḳ.+ din 145b/19

ḳ.+ lerde 136a/1

kebīr < Ar. büyük

♦ **Ṭefsīr-i Ḳebīr:** (e.a) Fahreddin Razî'nin Kur'an tefsiri

Ṭ.+ de 150a/21

kebīre < Ar. büyük günah

k. 142a/20

kéçe gece

k. 133b/7, 134a/4, 134b/18, 140a/21, 147b/11, 147b/9

k.+ de 133b/6, 136b/6, 140a/22, 144a/14

k.+ din 140a/20

k.+ dür 147a/23

k.+ ge 133b/7

k.+ ler 135a/8

k.+ ni 140a/20

k.+ ning 140a/22

k.+ si 132a/24

kéçlig geç olma, geç

k.+ ining 144b/20

kél - gelmek

k.- di 133a/23, 134a/19, 134b/16, 134b/17, 134b/21, 136b/2, 137b/11, 138a/8, 143a/11, 143b/21, 145a/19, 145a/2, 145a/3, 145a/6, 146a/25, 148b/9

k.- diler 141a/19, 145b/5

k.- geningiz 146a/4

k.- gey 132a/20, 132b/7, 138b/27, 142a/22, 142a/25

k.- güçi 145a/17

k.- ip 133a/15, 134a/11, 135a/2, 145b/12, 145b/18, 146a/11, 148a/18

k.- ipdür 137a/13, 138a/18, 145a/18

k.- ip-sizler 146a/5

k.- iptür 138b/14

k.- ir 146a/4

k.- medi 146b/26

k.- megey 147b/26

k.- mes 132b/4

k.- mesler 147a/2

k.- mes-sizler 136a/14

k.- se 132a/27, 143b/17, 143b/19, 144a/16

k.- seler 143a/14

imān k.- türmegenlerge 143a/26

k.- ür 132a/19, 132a/21, 132a/23, 132a/25, 132a/26, 136a/19, 142a/1, 145a/27

kelām < Ar. söz

k. 137b/9

k.+ ıda 140b/10, 144b/2

k.+ nıñg 144b/8

kelim < Ar. sözler

k. 139b/22, 139b/23

kelime < Ar. kelime

k. 135a/18, 142a/19, 144b/5, 150a/22

k.+ din 144b/2

k.+ ler 132a/22, 144b/8

k.+ leridin 149a/27, 149b/24

k. +si 140b/18, 144b/3, 144b/23, 149b/6

kelimü'ṭ-ṭayyib < Ar. güzel söz

k.+ ḳa 139b/23

k. 139b/21

kélmek gelme

k.+ i 143b/22 (kélmegi)

k.+ ke 148a/16

kéltür - (I) getirmek

k.- di 134a/10, 146b/2, 149b/25, 150a/5, 150a/9

k.- diler 146a/15

k.- gey 140b/19, 148b/17

k.- mes 143b/12

k.- üp-sizler 140b/8

k.- ür-biz 145b/10

(II) yardımcı fiil

imān k.- di 145b/13, 145b/14

imān k.- diler 139a/25, 146a/24

imān k.- dük-biz 138a/23

imān k.- düm 146b/11

imān k.- eyin 145b/12

ḥāżır k.- gendürler 137a/9

imān k.- genlerdin 136a/26

imān k.- gey 137a/1

delīl k.- geyler 137b/13

şirk k.- güçiler 136b/3

imān k.- güçilerdürler 137a/26

imān k.- mediler 136a/18, 136b/11, 137b/10, 138a/27, 141a/23, 142b/26

imān k.- megeni 143a/24

imān k.- megenler 136b/17

şirk k.- menĝizge 140b/7

imān k.- mes-biz 136a/19

imān k.- mesler 133a/1, 144b/23, 145a/12

imān k.- meydürler 132b/22, 148a/2

naẓarda k.- ünĝiz 137b/25

imān k.- ünĝizler 147b/24

yüz k.- üp 146b/10

imān k.- üptür 142a/17

imān k.- üptürler 132b/12, 148a/3

imān k.- ür 135a/28

sözge k.- ür 149a/11

imān k.- ür-biz 146a/22

(III) söylemek

k.- üp-sén 149a/10

k.- üptür 132a/23, 133a/13, 133b/1, 133b/17, 133b/22, 134a/25, 135a/21, 135a/6, 138b/19, 139b/2, 140b/10, 141b/1, 141b/19, 142a/12, 142a/16, 142b/14, 142b/3, 143a/13, 144a/19, 144a/24, 144a/26

k.- üptürler 133a/20, 134a/9, 135a/1, 136a/16, 143b/9, 144b/13, 144b/27, 145b/5, 146a/10, 149a/9, 149b/24

k.- ür 140b/19

kéltürmek getirme

imān k.+ din 137a/8

k.+ i 140b/20 (kéltürmegi)

kemāl < Ar. bilgi ve erdem bakımından olgunluk

k.+ iniĝ 140b/15, 140b/16, 144b/4

k.+ leriniĝ 136a/11

kemāllıġ < Ar. + Tr. olgunluk

k. 150a/8

kemāvird < Ar. dua gibi

k. 149a/11

kéme gemi

k. 147b/17, 147b/18, 147b/19

k.+ de 147b/15

k.+ lerni 140a/18

k.+ side 147b/16

k.+ sidür 147b/19

kemer < Far. kemer, kayış

k.+ in 142a/16

kéng geniş, büyük

k. 133a/27

k. ḳılur 136b/21, 137a/9

kéngeş - öğüt vermek, nasihat etmek, danışmak

k.- iŋgizler 137b/23

kéngeşsiz nasihatsiz

k. 146a/12

kerāmet < Ar. kerem, bağış, lütuf

k. 136b/24, 146b/15

k.+ i 136b/22

kérek gerek

k. 133b/17, 137b/21, 139a/11, 139a/12, 139a/16, 139a/20, 139b/16, 139b/5, 140b/14, 144b/5, 147a/19, 148a/5, 149b/21

k. bolġay 146b/22

k.+ dür 142b/10

kerem < Ar. cömertlik, bağış, lütuf

k. 132a/14, 132a/26, 138b/17

k.+ i 139a/13

k.+ idin 142b/23

k.+ imiz 135a/4

kerkes < Ar. akbaba

k.+ ler 133b/26

kesb < Ar. elde etmek, kazanmak

k. étilmegen 138b/27

k.+ i 133a/24

k.+ iŋgdin 133a/24

k. ḳılur 149a/7

k. ḳılurlar 144a/11

keşf < Ar. keşif, buluş

k.+ lerdin 132a/25

Keşfü'l-Esrār < Ar. (e.a.) Reşîdüddîn-i Meybüdî'nin Farsça tasavvufî Kur'an tefsiri

k. + da 135a/20, 148b/10, 149a/7

ṣāḥib-i k. 132a/24, 138b/25

Keşşāf < Ar. (e.a.) El-Keşşâf an Hakâiki't-Tenzil, Zemahşerî'ye ait bir tefsir kitabının adı

k.+ da 139b/24

kéter - gidermek

k.- diler 142b/19

k.- mesler 146b/7

kétermek giderme

k. 137b/2, 140b/3

k.+ ige 140b/6

kéy - giymek

k.- erler 140a/15

k.- ersizler 140a/15

keyfiyyet < Ar. bir şeyin iyi ya da kötü olması ciheti

k.+ iġa 150a/18

kéz - gezmek

k.- iṅgizler 133a/18

k.- mesler 144a/3

kézmek gezme

k.+ idin 140a/25 (kézmegidin)

k.+ ini 147b/2 (kézmegini)

ḳıl - **(I)** yapmak, etmek

ḳ. 149b/14

ḳ.- ar 139b/12

ḳ.- dı 134a/10, 140a/5, 142b/8, 143a/20, 146b/12, 146b/17

ḳ.- dılar 137a/4

ḳ.- duḳ 133a/25, 145a/6, 146a/3, 147a/17

ḳ.- duḳ-biz 135a/4, 135a/15, 144b/25

ḳ.- ġay 137a/1, 139b/1, 146a/18, 148b/19

ḳ.- ġay-biz 143a/4

ḳ.- ġaylar 144b/27, 145b/2, 146a/20

ḳ.- ġuçı 139b/21, 140b/21

ḳ.- ġuçısıdur 140a/26

ḳ.- ıp-biz 149b/8

ḳ.- ıpdur 147a/12, 148a/7

ḳ.- ıpdurlar 132b/12, 141b/16, 147a/18

ḳ.- ıp-mén 149b/9

ḳ.- madı 142b/7

ḳ.- maġay 139a/12, 142b/11, 149b/21

ḳ.- maġusıdur 136b/20

ḳ.- mas 149a/4

ḳ.- masaṅgızlar 146a/3

ḳ.- maydur 147a/13

ḳ.- sa 146a/22, 149b/9

ḳ.- saṅgızlar 139a/20

ḳ.- ur 133a/26, 133b/26, 133b/27, 138b/12, 139b/19, 139b/25, 139b/27, 142a/14, 144a/8, 146a/17, 148a/27

ḳ.- ur-biz 135b/24, 136b/11, 149a/12, 149a/15

ḳ.- urlar 139b/9, 148a/14

ḳ.- ur-sizler 133b/5, 135b/10, 135b/25

(II) yardımcı fiil, yapmak, etmek

beyān ḳ. 145b/4

iḳtidā ḳ. 139a/8

peydā ḳ. 135a/13

telef ḳ. 137a/14

yād ḳ. 137a/16, 145b/19

müşāhede ḳ.- adılar 147a/1

artuḳ ḳ.- aġay 143a/26

ᶜamel ḳ.- alınğ 143a/14

ᶜibādeti ḳ.- alınğ 135a/3

delālet ḳ.- alınğbiz 132b/23

āsān ḳ.- dı 133a/24

iᶜtimād ḳ.- dı 146a/12

musaḫḫarı ḳ.- dı 140a/24

peydā ḳ.- dı 134b/18, 150a/11

rām ḳ.- dı 133b/10, 140a/23, 149b/15

şebt ḳ.- dı 142a/19

seyl ḳ.- dı 134b/19

tefsīr ḳ.- dı 142a/12

temşīl ḳ.- dı 144b/27

tertīb ḳ.- dı 134b/3

vaṣiyyet ḳ.- dı 134a/12

cevr ḳ.- dılar 137b/2

duᶜā ḳ.- dılar 145b/12, 146a/19

ḥāżır ḳ.- dılar 146a/18

ḳabūl ḳ.- dılar 139a/24

ḳasdın ḳ.- dılar 146a/24, 146b/10

ḳaṣdın ḳ.- dılar 146b/14

küç ḳ.- dılar 135a/14

mekr ḳ.- dılar 143b/23

meyl ḳ.- dılar 135a/16

muḫālefet ḳ.- dılar 139a/25

ṣabr ḳ.- dılar 139a/8

saġış ḳ.- dılar 140a/1

saᶜy ḳ.- dılar 132b/15

selām ḳ.- dılar 145b/8

tekzīb ḳ.- dılar 134b/16, 137b/16, 137b/19, 145b/21

ᶜahd ḳ.- dım 148b/25

beyān ḳ.- duḳ 135a/7

ġālib ḳ.- duḳ 145b/21

ḫarāb ḳ.- duḳ 135a/15

maşḫar ḳ.- duḳ 133a/19

muḳarrir ḳ.- duḳ 147b/17

revān ḳ.- duḳ 133b/8

yumşaḳ ḳ.- duḳ 149b/12

ḫayr ḳ.- duḳ-biz 141b/26

helāk ḳ.- duḳ-biz 147a/1

ḳażā ḳ.- duḳ-biz 134a/17

muḳarrir ḳ.- duḳ-biz 133b/11

taḳdīr ḳ.- duḳ-biz 135a/7

vaḥy ḳ.- duḳ-biz 141b/21

yād ḳ.- duḳ-biz 135a/19

fehm ḳ.- durur 141a/11

ḥāṭā ḳ.- ġan 145a/10

saġış ḳ.- ġan 143b/26

ᶜāciz ḳ.- ġay 144a/7

artuḳ ḳ.- ġay 141b/17

daᶜvet ḳ.- ġay 137b/15

edā ḳ.- ġay 134a/7

ġalebe ḳ.- ġay 142a/21, 147b/10

iḳrār ḳ.- ġay 136a/10

iş ḳ.- ġay 133b/10

meşġūl ḳ.- ġay 148b/4

müşāhide ḳ.- ġay 143b/26

mütābaᶜatın ḳ.- ġay 145a/14

nafaḳa ḳ.- ġay 137a/2

tamām ḳ.- ġay 140a/25, 141b/17

tövbe ḳ.- ġay 134b/14

yavuḳ ḳ.- ġay 136b/26

cemᶜ ḳ.- ġaybiz 137a/16

ᶜamel ḳ.- ġaylar 136b/14, 142a/7

behremend ḳ.- ġaylar 148a/9

feryād ḳ.- ġaylar 143a/15

ḥāżır ḳ.- ġaylar 146a/15

icābet ḳ.- ġaylar 135b/5

nād ḳ.- ġaylar 134b/24

şefāᶜat ḳ.- ġaylar 135b/16

āgāh ḳ.- ġay-sén 145a/13

müzāvece ḳ.- ġay-sizler 140a/6

taᶜaḳḳul ḳ.- ġay-sizler 148b/27

cezaᶜ ḳ.- ġuçı 142a/23

ḫaber ḳ.- ġuçı 140b/9

ḫᵛār ḳ.- ġuçı 134a/23

ḥükm ḳ.- ġuçı 136a/1, 144b/14

ᶜibādet ḳ.- ġuçı 142a/23

rūşen ḳ.- ġuçı 141a/21

şefāᶜat ḳ.- ġuçı 135b/12

cidāl ḳ.- ġuçıdur 150a/4

iḳrār ḳ.- ġuçıdurlar 135b/20

nafaḳa ḳ.- ġuçıġa 137a/13

ṣabr ḳ.- ġuçıġa 135a/20

cevr ḳ.- ġuçılar 143a/17

güzāf ḳ.- ġuçılar 146a/10

ᶜinād ḳ.- ġuçılar 132b/15

lezzet ḳ.- ġuçılar 148b/1

yazuḳ ḳ.- ġuçılar 136b/3

żabṭ ḳ.- ġuçılardurlar 149b/11

mekr ḳ.- ġuçılarġadur 140a/2

mekr ḳ.- ġuçılarnıñg 143b/25
tövbe ḳ.- ġuçılarnıñg 132b/1
rūşen ḳ.- ġuçısı 149b/3
yeñgi ḳ.- ġuçısı 138b/10
ᶜamel ḳ.- ıñgızlar 133b/4, 134a/3
ḫaber ḳ.- ıñgızlar 143b/1
muvāfiḳ ḳ.- ıñgızlar 133a/18
nafaḳa ḳ.- ıñgızlar 148a/1
tefekkür ḳ.- ıñgızlar 137b/24
yād ḳ.- ıñgızlar 139a/3
ᶜalaḳah ḳ.- ıp 150a/2
ḫaẕer ḳ.- ıp 139a/19
ḳısmet ḳ.- ıp 134a/5
küfrānın ḳ.- ıp 134b/26
müşāhede ḳ.- ıp 133b/21
tekẕībin ḳ.- ıp 143b/15
vaᶜde ḳ.- ıp 148a/20
beyān ḳ.- ıp-biz 145a/24
helāk ḳ.- ıp-biz 147a/4
muḳarrir ḳ.- ıp-biz 147b/2
iżāfet k. lıpdur 137b/10
ḥükm ḳ.- ıpdur 145a/13, 148a/8
inᶜām ḳ.- ıpdur 139a/3
kirāmī ḳ.- ıpdur 136b/20
ṣebt ḳ.- ıpdur 132b/11
yañgı ḳ.- ıpdur 137b/8
nafaḳa ḳ.- ıpdurlar 141b/12
tekẕīb ḳ.- ıpdurlar 141a/18
delālet ḳ.- madı 134a/18
ḳabūl ḳ.- madılar 138b/7
ᶜahd ḳ.- madım 148b/22
bāver ḳ.- madıñgızlar 148a/22
tekẕībin ḳ.- maduḳ 149a/5
ḳavm ḳ.- maġan 135a/3
ḳabūl ḳ.- maġay 140b/26
sūd ḳ.- maġay 138a/27
şükrsiz ḳ.- maġay-biz 135a/2
ᶜaẕāb ḳ.- maġusıdur 136b/20
aşkārā ḳ.- manğız 134a/12
asıġ ḳ.- mas 135b/11
ḫaber ḳ.- mas 140b/9
iḳdām ḳ.- mas 146a/12
kifāyet ḳ.- mas 146b/6
tilekin ḳ.- mas 142b/2
yavuḳ ḳ.- mas 136b/27
ḳabūl ḳ.- maslar 140b/5, 149b/6
sipāsdārlıġ ḳ.- maslar 147a/19
şükr ḳ.- maslar 147a/14
derḫāst ḳ.- sa 140b/25
sipāssızlıġ k.- sa 143a/22

muāḫaẕe ḳ.- sa 144a/10

istişmām ḳ.- sa 144b/8

edā ḳ. sa 149a/24

istiġāṯe ḳ.- salar 143a/13

tekẕīb ḳ.- salar 141a/18

devā ḳ.- sanġızlar 145b/11

duᶜā ḳ.- sanġızlar 140b/3

pāre ḳ.- sanġızlar 132b/24

ᶜamel ḳ.- ur 143a/5

artuḳ ḳ.- ur 138b/15

cemᶜ ḳ.- ur 135b/26

dāḫil ḳ.- ur 140a/22

defᶜ ḳ.- ur 144b/12

duᶜā ḳ.- ur 137a/14

ḫarāblıġ ḳ.- ur 134b/1

helāk ḳ.- ur 140b/18

ḫiṭāb ḳ.- ur 149a/9

ḫurūç ḳ.- ur 138a/19

ḥükm ḳ.- ur 135b/26

icābet ḳ.- ur 135b/5

iḥāṭa ḳ.- ur 143b/25

iḳāmetin ḳ.- ur 149a/9

ilḳā ḳ.- ur 138a/6

isrāf ḳ.- ur 136a/10

istihzā ḳ.- ur 146b/27

ḳabūl ḳ.- ur 141b/19

ḳaṭᶜ ḳ.- ur 147b/3, 147b/8

kéng ḳ.- ur 136b/21, 137a/9

kesb ḳ.- ur 149a/7

menzil ḳ.- ur 132a/27

meşġūl ḳ.- ur 148b/6

meyl ḳ.- ur 147b/4

naḳl ḳ.- ur 142a/10, 144b/9, 148b/10, 148b/16, 148b/18

revā ḳ.- ur 144b/12

tamām ḳ.- ur 144b/11

ṭaᶜn ḳ.- ur 138b/3

tār ḳ.- ur 136b/22, 137a/11

tekẕīb ḳ.- ur 137b/4

te’yīdini ḳ.- ur 144a/23, 144a/25

vaᶜīd ḳ.- ur 149a/2

ẓāhir ḳ.- ur 134a/21

ġarḳa ḳ.- ur-biz 147b/19

yıraḳ ḳ.- ur-biz 147a/24

artuḳ ḳ.- urlar 143a/1

aşkārā ḳ.- urlar 149b/23

daᶜvā ḳ.- urlar 146a/14

feryād ḳ.- urlar 143a/3

inkār ḳ.- urlar 149a/4

istiᶜmāl ḳ.- urlar 140b/11

kesb ḳ.- urlar 144a/11

muḥāvere ḳ.- urlar 136a/23

mütāba[c]at ḳ.- urlar 141b/11

mütāba[c]ateyn ḳ.- urlar 137a/26

sitāyiş ḳ.- urlar 132a/17

ta[c]bīr ḳ.- urlar 144b/2

tekẕībin ḳ.- urlar 141b/25

ẓāhir ḳ.- urlar 136b/10

irşād ḳ.- ur-mén 137b/22

nafaḳa ḳ.- ur-sizler 137a/11

şerīki ḳ.- ur-sizler 136a/3

(III) yeterlilik fiili

ḳ.- a alġaylar 135b/18, 137a/7

ḳ.- a almaġaylar 135a/14

ḳ.- a almas 144a/3

ḳ.- a alur 136a/4, 146a/21

ḳ.- a başladı 145b/18

ḳılıç kılıç

ḳ. 139b/22

ḳılıl - edilmek, yapılmak, kılılmak

ḳ.- dı 138b/5

tekẕīb ḳ.- dılar 139a/7

ḥāżır ḳ.- ġan 149b/20

[c]iḳāb ḳ.- ġay 134b/26

yārī ḳ.- ġaylar 149b/17

ḳılmaġ → ḳılmaḳ

ṣabr ḳ.+ da 139a/8

ḳılmaḳ yapma, etme, kılma

ḳ. 148a/15

[c]aẕāb ḳ. 137b/20

bahāne ḳ. 148a/9

iḳrār ḳ. 145b/17

ḳabūl ḳ. 137a/8

sipās ḳ. 147a/19

şefā[c]at ḳ. 135b/12

[c]amel ḳ.+ da 142a/6

ḳ.+ ı 132b/25, 136b/27, 142b/27, 145a/13, 148b/4 (ḳılmaġı)

ḳ.+ ıda 143b/24 (ḳılmaġıda)

ḳ.+ ınıñ 138a/19 (ḳılmaġınıñ)

peydā ḳ.+ ḳa 150a/14

→ ḳılmaġ

ḳırāt < Ar. okuma, devamlı ve düzenli okuma

ḳ.+ ınıñ 144b/10

ḳırḳ kırk

ḳ. 148a/17, 148a/18

ḳısḳalıġ kısalık

ḳ.+ ı 140a/11

ḳ.+ ınıñ 140a/11

ḳısm < Ar. kısım, bölüm, parça

ḳ.+ dur 138b/27

ḳ.+ larıdın 147a/23

ḳısmet < Ar. kısmet

ḳ. ḳılıp 134a/5

ḳıyām < Ar. ayakta durma

ḳ. 134a/15

ḳ.+ ı 148a/10

ḳ.+ ıġaça 136a/13

ḳıyāmet < Ar. ahiret, kıyamet

ḳ. 132b/4, 132b/7, 135b/12, 135b/26, 136a/13, 140a/25, 140b/6, 141b/15, 146b/3, 147a/3, 148a/10

ḳ.+ de 149b/27

ḳıymet < Ar. değer, kıymet

ḳ.+ i 139b/26

ḳız kız

ḳ.+ ıġa 146a/23

ḳızġanç cimri, hasis

ḳ.+ nıñ 137a/14

ḳızıl kızıl, kırmızı

ḳ. 141b/3

ḳ.+ lar 141b/2

kibr < Ar. büyüklük, ululuk

k.+ i 140b/17

kiçik küçük

k. 132b/8, 147b/16

k.+ rek 132b/10

kifāyet < Ar. kâfi gelme

k. ḳılmas 146b/6

kim (I) < Far. bağlama edatı

k. 132a/13, 132a/15, 132a/23, 132a/24, 132a/26, 132b/1, 132b/12, 132b/14, 132b/18, 132b/19, 132b/2, 132b/20, 132b/22, 132b/23, 132b/24, 132b/26, 132b/27, 132b/4, 132b/5, 132b/6, 132b/7, 133a/1, 133a/10, 133a/11, 133a/13, 133a/14, 133a/16, 133a/17, 133a/18, 133a/20, 133a/23, 133a/25, 133a/26, 133a/3, 133a/4, 133a/5, 133a/8, 133b/1, 133b/10, 133b/12, 133b/14, 133b/17, 133b/20, 133b/22, 133b/25, 133b/3, 133b/4, 134a/12, 134a/14, 134a/15, 134a/17, 134a/19, 134a/2, 134a/20, 134a/21, 134a/22, 134a/23, 134a/24, 134a/25, 134a/27, 134a/4, 134a/6, 134a/8, 134a/9, 134b/1, 134b/10, 134b/11, 134b/13, 134b/14, 134b/15, 134b/18, 134b/20, 134b/21, 134b/22, 134b/26,

134b/4, 134b/5, 134b/8, 134b/9, 135a/1, 135a/11, 135a/12, 135a/16, 135a/18, 135a/19, 135a/21, 135a/22, 135a/23, 135a/24, 135a/26, 135a/27, 135a/28, 135a/3, 135a/4, 135a/6, 135b/10, 135b/11, 135b/16, 135b/17, 135b/18, 135b/19, 135b/2, 135b/21, 135b/22, 135b/3, 135b/5, 135b/6, 136a/10, 136a/12, 136a/14, 136a/16, 136a/18, 136a/19, 136a/20, 136a/24, 136a/25, 136a/27, 136a/4, 136a/7, 136b/1, 136b/10, 136b/11, 136b/14, 136b/16, 136b/17, 136b/2, 136b/20, 136b/21, 136b/24, 136b/25, 136b/26, 136b/27, 136b/4, 136b/5, 136b/7, 137a/1, 137a/10, 137a/11, 137a/13, 137a/14, 137a/16, 137a/18, 137a/20, 137a/23, 137a/25, 137a/27, 137a/4, 137a/6, 137a/7, 137a/9, 137b/10, 137b/11, 137b/15, 137b/16, 137b/18, 137b/2, 137b/21, 137b/22, 137b/25, 137b/26, 137b/4, 137b/6, 137b/7, 137b/8, 137b/9, 138a/10, 138a/11, 138a/12, 138a/13, 138a/18, 138a/19, 138a/2, 138a/20, 138a/22, 138a/26, 138a/27, 138a/3, 138a/5, 138b/14, 138b/15, 138b/17, 138b/19, 138b/20, 138b/21, 138b/26, 138b/27, 138b/4, 138b/5, 138b/7, 138b/9, 139a/10, 139a/11, 139a/12, 139a/15, 139a/16, 139a/17, 139a/19, 139a/2, 139a/21, 139a/23, 139a/25, 139a/27, 139a/3, 139a/5, 139b/1, 139b/12, 139b/13, 139b/15, 139b/16, 139b/19, 139b/2, 139b/20, 139b/24, 139b/25, 139b/26, 139b/27, 139b/4, 139b/6, 139b/7, 139b/8, 139b/9, 140a/10, 140a/11, 140a/16, 140a/2, 140a/25, 140a/26, 140a/27, 140a/6, 140a/9, 140b/10, 140b/11, 140b/14, 140b/17, 140b/19, 140b/2, 140b/20, 140b/25, 140b/26, 140b/27, 140b/4, 140b/6, 140b/8, 140b/9, 141a/11, 141a/13, 141a/15, 141a/18, 141a/19, 141a/23, 141a/24, 141a/25, 141a/26, 141a/3, 141a/4, 141a/5, 141b/1, 141b/10, 141b/11, 141b/13, 141b/14, 141b/15, 141b/19, 141b/2, 141b/20, 141b/22, 141b/24, 141b/25, 141b/27, 141b/5, 141b/7, 141b/9, 142a/1, 142a/10, 142a/12, 142a/14, 142a/15,

142a/16, 142a/17, 142a/18, 142a/4, 142a/7, 142a/8, 142b/10, 142b/11, 142b/13, 142b/14, 142b/15, 142b/18, 142b/2, 142b/21, 142b/22, 142b/24, 142b/25, 142b/26, 142b/27, 142b/3, 142b/4, 142b/5, 143a/12, 143a/13, 143a/15, 143a/16, 143a/17, 143a/18, 143a/19, 143a/20, 143a/25, 143a/27, 143a/3, 143a/5, 143a/6, 143a/7, 143a/8, 143a/9, 143b/10, 143b/13, 143b/14, 143b/15, 143b/16, 143b/18, 143b/19, 143b/2, 143b/21, 143b/27, 143b/4, 143b/6, 143b/7, 143b/8, 143b/9, 144a/11, 144a/12, 144a/13, 144a/16, 144a/17, 144a/19, 144a/20, 144a/22, 144a/24, 144a/25, 144a/27, 144a/4, 144a/5, 144a/7, 144a/9, 144b/11, 144b/12, 144b/13, 144b/14, 144b/15, 144b/16, 144b/19, 144b/2, 144b/22, 144b/24, 144b/25, 144b/26, 144b/3, 144b/4, 144b/5, 144b/6, 144b/7, 144b/9, 145a/1, 145a/12, 145a/13, 145a/14, 145a/18, 145a/19, 145a/2, 145a/22, 145a/24, 145a/25, 145a/26, 145a/27, 145a/3, 145a/4, 145a/6, 145a/9, 145b/1, 145b/11, 145b/13, 145b/15, 145b/17, 145b/22, 145b/23, 145b/24, 145b/25, 145b/27, 145b/5, 145b/6, 145b/7, 145b/8, 146a/1, 146a/11, 146a/13, 146a/14, 146a/15, 146a/16, 146a/18, 146a/20, 146a/23, 146a/24, 146a/25, 146a/26, 146a/28, 146a/4, 146a/5, 146a/7, 146b/1, 146b/11, 146b/13, 146b/14, 146b/15, 146b/16, 146b/17, 146b/18, 146b/2, 146b/21, 146b/24, 146b/25, 146b/27, 146b/5, 146b/7, 146b/8, 146b/9, 147a/15, 147a/18, 147a/20, 147a/23, 147a/25, 147a/26, 147a/27, 147a/4, 147a/8, 147b/10, 147b/12, 147b/14, 147b/17, 147b/19, 147b/2, 147b/20, 147b/22, 147b/23, 147b/24, 147b/4, 147b/7, 147b/8, 148a/1, 148a/12, 148a/14, 148a/16, 148a/19, 148a/2, 148a/23, 148a/27, 148a/3, 148a/4, 148a/5, 148a/7, 148a/8, 148a/9, 148b/10, 148b/16, 148b/18, 148b/19, 148b/21, 148b/24, 148b/25, 148b/26, 148b/27, 148b/4, 148b/5, 149a/10, 149a/13, 149a/19, 149a/2, 149a/20, 149a/21, 149a/22, 149a/23,

149a/24, 149a/25, 149a/26, 149a/27, 149a/3, 149a/4, 149a/5, 149a/7, 149a/8, 149a/9, 149b/10, 149b/13, 149b/15, 149b/18, 149b/20, 149b/21, 149b/23, 149b/24, 149b/25, 149b/3, 149b/4, 149b/5, 149b/6, 149b/7, 149b/9, 150a/1, 150a/11, 150a/13, 150a/14, 150a/15, 150a/16, 150a/18, 150a/19, 150a/21, 150a/22, 150a/23, 150a/25, 150a/6, 150a/8

(II) kimse, kim

k. 139b/15, 143a/8 143a/20, 143a/22, 144b/10, 149a/19, 149b/9, 149b/27

k.+ din 148b/9

k.+ dür 144a/17, 149b/26, 150a/6

k.+ ge 136b/22, 138a/6, 141a/11, 141b/8, 145a/9, 149a/18, 149b/4

k.+ ni 138b/4, 139b/5, 145b/8, 146a/16

kint kasaba, şehir

k. 135a/6, 145b/21

k.+ i 136b/15, 145b/4

k.+ ide 135a/10, 135a/11

k.+ ke 145b/5

k.+ ler 135a/4, 135a/5

k.+ lerde 135a/7, 135a/8

k.+ lerni 135a/15

k.+ niŋ̃ 136b/16

kir - girmek

k.- di 146b/16, 150a/4

k.- er 149a/22

k.- erler 142b/12

k.- gil 146b/15

k.- güçilerdürler 147a/25

k.- iŋ̃iz 149a/2

k.- ipdür 142a/18

kirām < Ar. ulular, şerefliler

k. +ı ḳılıpdur 136b/20

Kirdgār < Far. Allah

k.+ ınıŋ̃ 148a/25

kirgüz - girdirmek, sokmak

k.- gey 137b/9

k.- ür 140a/20

kişi kişi

k. 132b/27, 133a/22, 133b/10, 134b/9, 136a/8, 137b/6, 138a/21, 139a/27, 139b/1, 140b/20, 142a/4,

143a/20, 143b/25, 144a/8, 150a/15, 150a/8

k.+ din 135a/28, 141b/10

k.+ dür 145a/27

k.+ ge 132b/23, 133a/11, 134a/16, 135b/11, 136a/5, 137a/1, 137a/15, 146b/2, 148b/25

k.+ gedür 150a/23

k.+ ler 133b/21, 134b/19, 135a/14, 136b/13, 138b/22, 139a/10, 140b/12, 145b/8, 146a/11, 147b/17, 149b/9

k.+ lerdin 136a/6, 138b/23, 147b/15

k.+ lerge 134a/21, 136a/9, 137b/2, 145b/1, 146a/28

k.+ leri 145b/25

k.+ leridin 148b/4

k.+ lerige 134a/12

k.+ lerinin̂g 140b/25, 145b/20

k.+ lerni 136a/9, 137a/8, 144a/10, 148a/7

k.+ lerninĝ 132b/15, 135a/7, 136a/11, 136b/23, 145a/27

k.+ ni 134b/14, 135a/28, 135b/25, 136b/27, 143b/13, 145a/14, 146a/13

k.+ ninĝ 135b/9, 142b/16, 144a/21

kitāb < Ar. kitap

k. 132b/19, 136a/16, 136a/18, 141a/21, 143a/11, 143b/15

k.+ da 132b/11

k.+ dın 143b/5

k.+ ġa 136a/20

k.+ ı 143b/4, 149b/2

k.+ ıġa 141b/11

k.+ ın̂gızda 136a/18

k.+ lar 132a/21, 141b/25

k.+ lardın 137b/13, 141b/22

k.+ larımızda 136a/17

ḳon - durmak, mola vermek, ikamet için yerleşmek

ḳ.- ar 133b/8

ḳonġşı komşu

ḳ.+ larnın̂g 143a/11

ḳop - ayağa kalkmak

ḳ.- un̂gızlar 137b/22

ḳopar - diriltmek

ḳ.- ardı 148a/19

ḳ.- dılar 139b/10

ḳ.- ur 149b/27

ḳoparıl - dirilmek

ḳ.- ġaylar 148a/19

ḳoparmaḳ diriltme

ḳ.+ ı 139b/15 (ḳoparmaġı)

ḳorḳ - korkmak

ḳ.- arlar 140b/27, 141a/2, 141b/7

ḳ.- ay 141b/6, 145a/15, 145a/16

ḳ.- aylar 137b/21

ḳ.- mas 141b/10

ḳ.- salar 138a/15

ḳ.- uŋ̂ızlar 147b/23

ḳorḳmaḳ korkma

ḳ.+ nıŋ̂ 141b/7

ḳorḳmaḳlıḳ korkma hali

ḳ. 141a/1

ḳ.+ dın 137a/5

ḳorḳuçı < korkan, korkak

ḳ.+ ġa 145a/16

ḳ.+ lar 141a/2

ḳ.+ larnı 141b/10

ḳ.+ nıŋ̂ 141b/8

korkunç < korkunç

ḳ.+ da 135b/13

ḳ.+ dın 141b/13

ḳ.+ ı 141b/8, 142b/18, 142b/19

ḳ.+ ıdın 135b/20

ḳorḳut - korkutma

ḳ.- ḳay 149b/3

ḳ.- ḳaysén 140b/27, 144b/19, 144b/20, 145a/11

ḳ.- ḳuçı 136a/10, 136b/15, 137b/15, 138a/1, 141a/14, 141a/16, 141a/17, 143a/11, 143a/15,

143b/19, 143b/21

ḳ.- ḳuçını 143a/16

ḳ.- maġay-sén 145a/12

ḳ.- urmaydurlar 144b/19

ḳ.- ur-sizler 146a/9

ḳorḳutmaḳ korkutma

ḳ. 137b/15, 141a/3

ḳ.+ dur 141a/14

ḳ.+ nıŋ̂ 149b/5

ḳorḳutul - korkutulmak

ḳ.- upturlar 144b/21

ḳoruḳ olgunlaşmamış üzüm veye meyve

ḳ. 147a/7

ḳoşmaḳ katmak, karışmak

ḳ.+ ıda 150a/10

ḳoşul - katılmak, eklenmek, birleşmek

ḳ.- ġan 139b/26, 147a/3

ḳ.- maġay 141b/13

ḳ.- ur 134b/1

ḳoy - koymak, bırakmak

ḳ.- ar 139b/4

z̲aḫ̄ire ḳ.- ar 137a/12

mühr ḳ.- arbiz 149a/4

ḳ.- ġan 134a/1

ḳ.- ġanlardurlar 144b/27

ḳ.- mas 140a/7, 144a/11

ḳ.- maslar 144b/26

ḳ.- sa 134b/9

ḳ.- uŋ̂ġızlar 134a/13

ḳ.- up 132b/2, 133b/25

ḳ.- upturlar 135a/24

ḳoy koyun

ḳ. 149b/11, 149b/14

ḳ.+ lar 145b/8

ḳoymaḳ koyma, bırakma

ḳ. 148a/9

köfrüg köprü

k. 145b/2

kök gök, gökyüzü

k. 133a/5, 133a/6, 133a/9, 135b/7, 143a/19, 143b/10, 150a/11, 150a/14

k.+ de 132a/22

k.+ deki 141a/20

k.+ din 132a/21, 133a/8, 137a/13, 139a/5, 141a/24, 146b/20

k.+ ke 146b/15, 146b/19

k.+ ler 138b/10, 143b/8

k.+ lerde 132b/9, 135b/7, 144a/8

k.+ lerdedür 132a/13

k.+ lerdin 135b/18

k.+ leri 150a/16

k.+ lerniŋ̂ 143b/3

k.+ niŋ̂ 146a/17

k.+ reklerde 143a/20

k.+ siniŋ̂ 132b/1

kölege gölge

k. 133b/26, 141a/9

k.+ leridedürler 148b/13

köm - gömmek

k.- genler 132a/20

köŋ̂gül gönül

k. 134a/6, 135b/20, 147a/16

k.+ ge 139a/1

k.+ ige 149a/22

k.+ lerge 132a/26

k.+ leridin 135b/14

k.+ lerige 132a/25

k.+ lerni 145a/20

köŋgüllü gönüllü

k.+ ŋgizde 139a/14

→ **köŋgüllük**

köŋgüllük → köŋgüllü

k. 146a/16

köp çok

k. 133a/22, 134b/17, 134b/7, 136a/22, 142a/19, 145a/5, 145b/15, 148b/27, 150a/17

k.+ i 134b/19

k.+ ide 150a/12

k.+ lügi 134b/9

k.+ lügidin 137b/18

k.+ lügige 144b/22

k.+ regi 136a/11, 136b/23, 136b/24, 137a/26, 143a/12

k.+ regide 142a/7, 145b/26

k.+ regin 134a/7

k.+ rek 136b/18, 137a/4, 141b/8

k.+ tür 136b/18

köplüg çokluk, bolluk

k.+ iniŋg 135a/9

kör - görmek

k.- di 139b/1, 145a/1

k.- diler 145b/8, 146a/15

muᶜāyene k.- dük 143a/5

k.- dük-biz 143a/16

k.- düŋgizler 143a/27

k.- er 141b/24

k.- erler 149a/14

k.- ersén 140a/18

ḥāżır k.- gey 148b/17

k.- geyler 136b/10, 144a/4

k.- gey-sén 136a/22, 138a/15

k.- güçi 133b/5, 141a/7, 144a/17

k.- güçidür 141b/24

k.- güçi 146a/17, 146a/18, 146a/19

k.- medi 150a/1

k.- mediler 146b/27

k.- megen 140b/20

k.- mesdürler 146a/20

k.- mesler 133a/4, 145a/8, 149b/7

k.- mes-sén 141a/24

k.- mey 141a/2

k.- se 139b/2, 145a/1

k.- seŋ 136a/20, 138a/14

k.- seŋgizler 143b/1

köre göre

k. 135b/25, 142a/5, 144a/18, 145b/3, 147a/5, 148b/7, 149b/24

körset - göstermek

k.- gey 137a/3, 137b/15

k.- geyler 147b/25

k.- iŋgizler 136a/1, 136a/2

iḫtiṣār k.- ipdürler 144b/1

k.- mediler 134b/15

iᶜtimāt k.- meŋgizler 139a/19

k.- mesler 147a/15

k.- ti 134a/11, 149a/27

k.- ür 132b/21, 133a/22, 134a/15, 139b/5

ᶜamel k.- ür 142a/8

īmā k.- ür 140b/18

tertīb k.- ür 138a/19

k.- ürler 133a/10, 137a/6

körün - görünmek

k.- ür 134b/7, 148b/7

köter - kaldırmak, götürmek

k.- di 145a/2

k.- dük-biz 147b/14

k.- gey 140b/26

k.- gey-mén 146b/8

fermān k.- güçilerni 139a/22

k.- güçirek 140b/19

k.- güçisi 139b/23

k.- mes 140b/21, 140b/24

k.- seler 135b/14

k.- ür 133b/25, 139b/20, 139b/25

tevḥīd k.- ür 139b/24

köteril - götürülmek

k.- mes 140b/23

kötermek götürme

k.+ i 139b/24

k.+ ke 140b/23

köz göz

k. 144b/27

k.+ i 145a/10

k.+ lerige 149a/13

k.+ lerin 145a/8

k.+ niŋ 138b/18

k. tutmaslar 143b/27

közgü ayna

k.+ sining 143a/13

Ḳuḍāʿa < Ar. Araplar'ın Adnân ve Kahtân'dan sonraki dört ana kolundan birinin adı

Ḳ. 135a/18

ḳuddise sirruh < Ar. "Allah sırrını korusun." anlamındaki dua

ḳ. 134a/4, 139a/2, 142b/2, 144a/25, 148b/8

ḳ.+ dın 148b/10

ḳudret güç, kuvvet

ḳ. 133a/10, 143b/10, 145a/10, 147a/14, 149b/19, 150a/20

ḳ.+ i 146a/21, 147a/20, 147b/1, 149a/22, 150a/8

ḳ.+ iġa 134a/25

ḳ.+ imizġa 147a/23

ḳ.+ imizning 147a/7

ḳ.+ ini 141b/5

Ḳudüs < Ar. (y.a) Üç ilâhî dinde de önemli bir yere sahip olan ve kutsal sayılan şehir

ḳ. 135a/5

ḳul kul, köle

ḳ. 144b/22

ḳ.+ ı 146b/17, 146b/18

ḳ.+ nıng 144a/23

ḳulaḳ kulak

ḳ.+ ı 145a/14

ḳulluḳ kulluk, kölelik

ḳ.+ da 137a/21

Ḳurān < Ar. İslâm dininin kutsal kitabı

Ḳ. 132b/20, 136a/19, 137a/6, 137b/11, 137b/13, 137b/5, 137b/9, 138a/8, 138b/2, 141b/24, 142a/1, 142a/4, 142a/5, 142a/8, 144a/22, 144b/10, 144b/17, 145a/14, 147b/26, 149a/22, 149b/3

ḳ.+ da 144a/24

ḳ.+ dın 141b/21, 142a/2

ḳ.+ dur 141b/11

ḳ.+ ġa 142a/6

ḳ.+ nı 141b/26, 144b/18, 149b/6

ḳ.+ nıng 144b/14

ḳurb < Ar. yakın

ḳ. 138b/19

Ḳureyş < Ar. Hz. Muhammed'in mensup olduğu Arap kabilesinin adı

ḳ.+ niṅg 139b/27, 141a/18, 143b/14, 149b/26

ḳurġan kale, hisar

ḳ.+ ıġa 138a/16

ḳursaḳ karın

ḳ.+ ıda 150a/2

ḳ.+ ıdadur 140a/7

ḳuru - kurumak

ḳ.- ġan 147b/5, 150a/15

ḳ.- pdur 146a/5

ḳurukḳluḳ kuru yer, alan

ḳ.+ da 147b/17

ḳuş kuş

ḳ.+ lar 133a/15, 133a/20, 133a/21

ḳuşluḳ sabah ile öğle arasındaki vakit

ḳ.+ da 135a/10

ḳutḳar - kurtarmak

ḳ.- maslar 146b/7

ḳutḳarmaḳ kurtarma

ḳ.+ ḳa 146b/8

ḳutul - kurtulmak

ḳ.- ġaylar 142b/17, 142b/27, 147b/20

ḳ.- madılar 144a/6

ḳ.- ur 138a/21

ḳuvvet < Ar. güç, kuvvet

ḳ. 137b/17, 142b/1, 142b/2

ḳ. bérdükbiz 145b/22

ḳ. bolġay 132b/16

ḳ.+ din 142b/1

ḳ.+ i 137b/2, 147b/17

ḳ.+ idindür 149a/23

ḳ.+ ini 149a/18

ḳuyaş güneş

ḳ. 140a/24, 147a/26, 147b/11, 147b/12, 147b/6, 147b/7, 147b/8, 148b/13

ḳ.+ dın 147b/13

ḳ.+ dur 147a/25

ḳ.+ ḳa 147b/12

ḳuyuġ kuyu

ḳ.+ ḳa 138a/18

kübe < Far. zırh

k. 133a/24, 133b/1, 133b/3

k.+ ler 133a/27

küç güç

k.+ isi 141a/12

k. ḳıldılar 135a/14

küfr < Ar. küfür, inanmama

k. 140a/17, 143a/26, 143a/3, 149b/24

k.+ de 145a/13

k.+ de olarlar 144b/24

k.+ inin̂g 143a/23, 143a/25, 144a/13

küfrān < Ar. iyilik bilmeme, gördüğü lütuf ve ihsanı umutma

k.+ da 143a/3

k.+ ın ḳılıp 134b/26

küfūr < Ar. dinsizlik

k.+ ni 134b/27

külfet < Ar. zorluk, zahmet, sıkıntı

k.+ i 142b/25

kün gün

k. 133a/22, 133b/9, 137a/27, 145a/1, 146a/12, 147b/3, 148a/24, 148b/1, 148b/20, 149a/3, 149a/4, 149b/20

k.+ de 133b/1

k.+ din 136a/15

k.+ i 135b/12, 135b/26, 140a/25, 140b/7, 146b/3, 147a/3

k.+ ide 138a/15, 141b/16, 146b/22

k.+ ini 137a/16

k.+ inin̂g 136a/14

k.+ ki 146a/23

künar bir çeşit dikenli ağaç

k. 134b/24

k.+ dın 134b/24

kündüz gündüz

k. 136b/6, 140a/21

k.+ de 140a/20, 140a/21, 147b/11

k.+ ge 147b/10

k.+ ler 135a/8

k.+ ni 140a/22, 147a/24

k.+ nin̂g 134a/4, 140a/22, 140a/23

küy - yanmak

k.- er 142b/12

k.- geymén 139a/2

küydür - yakmak

k.- gey 133b/15

küylüg

k.+ inin̂g 144b/1

-L-

lā-cerem < Ar. şüphesiz, besbelli

l. 144b/7

lafẓ < Ar. söz

l.+ ı 136b/12, 139b/11

l.+ nı 137a/17

laḥẓe < Ar. göz ucu ile bakış

l. 148b/11

Lā İlāhe İllāllah < Ar. "Allah'tan başka ilah yoktur." anlamındaki şehadet kelimesi

L. 139b/24

lām < Ar. Lam (ل) harfi

ḥafṣ-ı l. 144b/17

Lāt < Ar. İslamiyet'ten önce Arapların Ka'be'de bulunan putlarından birinin adı

L. 132b/5

lāyıḳ < Ar. yakışan, uygun düşen

l. 149a/21

l.+ ı 144a/18

l.+ ıġa 133b/5

ledunnī < Ar. Allah bilgisine ve sırlarına ait, onunla ilgili

l. 139a/1

leşker < Far. asker, ordu

l. 138a/23

l.+ i 138a/19, 146b/20, 146b/21, 146b/22, 146b/23

l.+ idürler 149b/20

l.+ lerinin̂g 146b/22

l.+ nin̂g 138a/21

Leṭāyif < Ar. (e.a) Kuşeyrî'nin Letâif'ul İşârât adlı tefsirin adı

L.+ de 142b/5

levḥ < Ar. yassı, düz üzerine yazı yazılabilen nesne

L.+ de 132b/11

♦ **Levh-i Maḥfūz:** Allah tarafından takdir edilen şeylerin yazılı bulunduğu manevi levha

L. 132b/11, 145a/24

L. + da 132b/18, 140a/10

lezzet

l. 142a/23

l. ḳılġuçılar 148b/1

luġat < Ar. her milletin konuştuğu dil

l. 136b/9

l.+ i 144b/1

luṭf < Ar. lütuf, iyi muamele

l.+ nı 142b/7

Lübāb < Ar. (e.a.) İbnü'l-Esîr'in El-Lübâb fî Tehzibi'l-Ensâb eserinin kısa adı

ṣāḥib-i l. 140b/10

L.+ da 132b/5, 133b/2, 141b/19

lü'lü < Ar. inci

l. 140a/15

-M-

maᶜād < Ar. dönüş yeri, ahiret

m.+ ı 142a/22

m.+ ḳa 142a/21

meᶜānī < Ar. (e.a) *ᶜAynü'l- Meᶜānī* adlı tefsir kitabının kısa adı

m. 149b/2

maᶜāş < Ar. yaşayış, dirlik

m.+ ı 142a/21

m.+ ıġa 142a/22

maᶜbūd < Ar. ibadet edilen, ilah

m. 140b/2

m.+ ı 139a/6

m.+ ımız 137a/21

m.+ ımızını 137a/21

m.+ ḳa 137b/1

m.+ larıñgızdurlar 140b/3

maġlūl < Ar. zincire vurulmuş, zincirle bağlı

m.+ lar 145a/4

maġmūr < Ar. harap, yıkılmış

m. boldı 134b/19

maḫāyil < Ar. hayal eserleri

m.+ de 133a/10

maḥbūs < Ar. hapsolunmuş, bir yere kapatılmış

m. 133a/6, 147a/6

maḥfūẓ < Ar. gizli, korunan

levḥ-i m. 132b/11, 145a/24

levḥ-i m.+ da 132b/18, 140a/10

māhiyyet < Ar. bir şeyin aslı, esası

m.+ ler 140b/15

maḫlūḳ < Ar. yaratılanlar

m.+ lar 150a/18

m.+ larnıñg 150a/9

maḥṣūr < Ar. muhasara edilmiş, kuşatılmış

m.+ durlar 133a/6

maḫṣūṣ < Ar. hususileşmiş, başkasında bulunmayan, özel

m. 144b/7

m. érdi 142b/15

maḥşer < Ar. öldükten sonra dirilme yeri veya günü

m. 148a/26

maḥv < Ar. yok etme

m. 149a/12

maḥż < Ar. aslı, kendisi

m.+ i 148a/9

maḥzūmī < Ar. Benî Mahzum kabilesine mensup

m. 145a/5

maʿīşet < Ar. geçinme, yaşama için gerekli olan şeyler

m. 142b/24

maḳādir < Ar. miktarlar, kısımlar

m. 132a/21

m.+ in 135a/7

maḳāl < Ar. söz, lakırdı

m.+ idin 143a/21

maḳām < Ar. yer, mevki

m.+ ıġa 150a/4

Maḳdisī < Ar. (e.a) İbnü'n-Nakib El-Makdisī'nin *et-Tahrîr Ve't-Tahbîr Li-Akvâ1i E'immeti't- Tefsîr Fî Me'ânî Kelâmi's-Semî'i'l-Başir* adlı tefsir kitabının adı

tefsīr-i m.+ de 141b/1

maḳdūr < Ar. güç, kuvvet

m. 139b/15

m.+ ıġa 147b/1

mākir < Ar. hileci

m.+ ler 144a/3

maḳṣad < Ar. amaç, gayet, maksat

m.+ ı 148b/6

maḳṣūd < Ar. kasdedilmiş, amaç, gaye

m.+ ı 143a/10

m.+ ḳa 144b/17

māl < Ar. mal, servet, varlık

m. 137b/17

m.+ ı 142a/1

m.+ ıdın 148a/8

m.+ ımız 136b/18

m.+ ını 137a/14

m.+ lar 136b/25, 136b/27

m.+ larda 136b/18, 136b/24

m.+ larını 137a/2

mālik < Ar. sahip

m. 140b/2

m. bolmaslar 135b/6, 137a/27, 140b/1

māllıḳ < Ar. + Tr. varlıklı

m.+ ları 135a/12

ma^{c}lūm < Ar. bilinen, belli

m. 134b/27

m. boldı 134a/16

m.+ ıdur 140a/8

m.+ ıġa 147b/1

ma^{c}mūr < Ar. bayındır, şenlikli

m. 135a/5

manĝa bana

m. 136a/2, 143b/2, 146b/1, 146b/12, 146b/5, 146b/6, 148b/25, 149b/9

m.+ dur 138a/11

ma^{c}nā < Ar. anlam

m. 147b/10

m.+ sı 136b/9, 138a/20, 138a/25, 144a/27, 147a/15

ma^{c}nāsız < Ar. + Tr. anlamsız

m. 138b/2

ma^{c}neviyye < Ar. madde dışı olan, manaya ait

m. 139a/1

māni^{c} < Ar.engel olan, alıkoyan

m.+ i 145a/8

manṣūb < Ar Arapçaya mahsus olmak üzere sonundaki harfi "üstün e" okunan kelime

m. 134b/27

manẓar < Ar. görünüş

m.+ lardın 133b/16

Mārib < Ar. Yemen'de tarihi bi şehrin adı

M. 134a/25

→ **Mārīb**

Mārīb → **Mārib**

M.+ de 135a/17

Mārūs < Ar. (k.a) Hz. İsa tarafından Antakya şehrine gönderildiğine inananılan, Hz. İsa'nın elçilerinden birinin adı

M. 145b/6

mash̩ < Ar. şekilsiz, çirkin

m. 149a/14

m.+ ḳa 149a/20

ma^{c}ṣiyet < Ar. asilik, itaatsizlik

m. 136b/22, 139a/13, 141a/8

m.+ de 135a/25

m.+ din 144a/11

m.+ lerinin̂g 144a/12

maṭla^{c} < Ar. doğacak yer

m. bolup 145b/17

matlūb < Ar. talep edilen, istenilen

m.+ ları 139a/1

Māverdī < Ar. (k.a) "En-Nüket Ve'l-Uyûn" adlı tefsirin müellifinin adı

M. 139b/3, 144a/24

māyil < Ar. (mā'il) istekli, hevesli

m. bolsa 133b/12

m.+ i 142a/20, 142a/24

maẓhar < Ar. nâil olma, şereflenme

m. 136b/12

māżī < Ar. geçmiş zaman

m. 136b/12, 139b/10

mażmūn < Ar. ödenmesi lazım gelen şey

m.+ ıġa 145b/17

mażīḳ < Ar. sıkıntı, dar yer

m.+ ide 147a/6

Me^{c}ālim < Ar. (e.a.) Ferrâ el-Begavî'nin *Me^{c}ālimü't-Tenzīl* adlı eserinin kısa adı

M.+ de 148b/18

Me^{c}ālimü't-Tenzīl < Ar. (e.a.) Ferrâ el-Begavî'nin Kur'ân-ı Kerîm tefsirinin adı

M.+ de 145b/16

mebde' < Ar. evvel, başlangıç

m.+ idin 137b/25

meb^{c}ūṯ < Ar. gönderilmiş

m. 136a/7, 136a/8

mecāl < Ar. güç, kuvvet

m.+ i 148a/16

mecāz < Ar. yol, geçecek yer

m. 133a/3

meclis < Ar. meclis, toplantı

m.+ si 147a/6

m.+ idin 137b/23

m.+ iġa 149b/25

meded < Ar. yardım

m. 135b/4

meded-kārī < Ar. + Far. yardımcılık

m. 135b/9

meded-perver < Ar. + Far. yardım eden

m. 133a/21

mefrūża < Ar. ayrılmış, bölünmüş

m.+ da 141b/14

meger < Far. meger

m. 132b/10, 134a/19, 134b/26, 134b/27, 135a/26, 135a/27, 135b/11, 136a/6, 136a/9, 136b/14, 136b/15, 137a/1, 137b/12, 137b/6, 138a/1,

138a/4, 139a/6, 140a/10, 140a/7, 141a/14, 141a/17, 143a/24, 143a/25, 143a/26, 143b/22, 143b/24, 143b/27, 143b/7, 144a/14, 145b/25, 145b/27, 146a/3, 146b/24, 146b/27, 147a/3, 147b/21, 147b/27, 148a/12, 148a/23, 148a/27, 148a/6, 149b/2

mehcūr < Ar. terk olunmuş, unutulmuş, bırakılmış

m.+ i bolġusıdur 147a/6

mekān < Ar. mekân

m. 138a/20

mekkār < Ar. hileci, düzenbaz

m.+ lar 143b/27

Mekke < Ar. (y.a) Arabistan'da bulunan içinde Kâbe'nin de bulunduğu kutsal şehirin adı

M. 137b/11, 137b/17, 139a/7, 142a/18

M.+ ge 135a/18, 138a/21

M.+ nin̂g 136a/16, 138a/23, 144a/4, 144b/13, 145b/4, 149a/20

Mekkī < Ar. Mekke'ye ait, Mekkeli

M.+ lerdin 144a/6

mekr < Ar. hile

m. 137b/9, 143b/24, 143b/7, 144a/1

m.+ i 140a/3, 143b/23, 143b/25

m.+ in̂giz 136b/6

m. ḳılduılar 143b/23

m. ḳılġuçılarġadur 140a/2

m. ḳılġuçılarnın̂g 143b/25

m.+ leridür 140a/1

m.+ lerni 139b/27

mekrūh < Ar. yapılması hoş olmayan

m.+ lar 135b/4, 137a/5

m.+ larnın̂g 140b/6

melāhat < Ar. güzellik, yüz güzelliği

m.+ i 138b/18

melaike < Ar. melekler

m. 133b/20, 146b/22

melāl < Ar. usanç, bıkma, sıkılma

m. 142b/25

melce < Ar. iltica edecek, sığınacak yer

m. 133a/13

melek < Ar. melek

m. 146b/18

melik < Ar. hükümdar, padişah, kral

m. 146a/11, 146a/12, 146a/13, 146a/14, 146a/15, 146a/19, 146a/20, 146a/23

m.+ din 146a/18

m.+ i 145b/15

m.+ niŋ 142a/2, 145b/18, 146a/23

memūr < Ar. (me'mūr) emir almış olan kimse

m. 150a/20

mén ben

m. 133b/4, 133b/5, 139a/2, 143b/10, 145a/5, 145b/12, 146b/11, 146b/7, 146b/9, 148b/25

m.+ din 146b/6, 146b/7

m.+ i 134a/12, 146b/17, 146b/2, 146b/7

m.+ iŋ 132b/5, 132b/6, 134a/12, 134a/6, 136b/21, 137a/9, 137b/19, 137b/20, 138a/12, 138a/13, 138a/4, 138a/5, 141a/23, 145b/11, 146a/27, 146b/11, 146b/16, 146b/17, 148b/26, 150a/19

menfa^{c}at < Ar. menfaat, çıkar

m. almaḳda 135b/3

menī < Ar. meni, döl suyu

m. 150a/2

mennān < Ar. "çok ihsan eden, ihsanı bol" anlamında Allahın isimlerinden biri

m. 142a/2

menzil < Ar. konak yeri

m. 132b/21, 147b/3

m.+ i 134a/26, 135a/6

m.+ idin 135a/13, 146a/25

m.+ iġaçe 135a/14

m.+ ige 145b/9, 147b/3

m. ḳılur 132a/27

m.+ lerde 147b/2

m.+ lerdin 147b/3

m.+ leri 134b/19, 135a/13

m.+ leride 147b/3, 147b/4

m.+ leridin 133a/14

m.+ leriniŋ 134b/4, 134b/6

m.+ leriŋizde 145a/25

m.+ ni 133b/17

m.+ niŋ 134a/26

merāḥil < Ar. konaklar, mesafeler, duraklar

m. 135a/7

merasim < Ar. tören

m.+ in 134a/7

mercān < Ar. mercan

m.+ dın 140a/15

merḥ < Ar. Arapların çakmak olarak kullandıkları iki ağaçtan birinin adı

m. 150a/13

m.+ din 150a/13

merkūb < Ar. üzerine binilmiş, binit

m.+ ıdur 149b/13

mertebe < Ar. derece

m. 150a/2

m.+ leridin 135b/22

m.+ siġa 138b/19, 148b/9

m.+ sini 139b/25

mervārīd < Ar. inci

m. 142b/14

m.+ din 142b/14

meṣāyid < Ar. (meṣā'id) av yerleri

m.+ idin 139a/15

mescid < Ar. mescit, namaz kılınacak yer

m. 145a/18, 145b/2

m.+ din 145a/18

m.+ ge 145a/22, 145a/27

m.+ ning 134a/13

meşel < Ar. ahlaka yararlı hikaye

m. 140b/10

m.+ i 145b/4, 150a/5

m.+ idür 140b/10, 149b/9

mesken

m.+ leride 134a/24, 134b/6

mesnūn

m.+ da 141b/14

meşūbet < Ar. yapılan bir iyiliğe karşı Allah'ın vereceği mükâfat

m.+ ḳa 141a/16

meşābih < Ar. benzerlik

m.+ de 134b/9

meşaḳḳat < Ar. zahmet, sıkıntı

m.+ ler 142b/24

meşġūl < Ar. meşgul, yoğun

m. 142a/24

m. bolġay 142b/6

m. bolġaylar 148a/13

m. bolsa 133a/14

m. bolupturlar 148b/9

m. ḳılġay 148b/4

m. ḳılur 148b/6

meşġūlluḳ < Ar. + Tr. yoğunluk

m. 148b/10, 148b/3

meşhūd < Ar. gözle görülmüş

m. boluptur 138a/27

meşhūr < Ar. ünlü, tanınan

m.+ raḳ 149b/24

meşiyyet < Ar. irade

m. 148a/7

m.+ ni 148a/9

metbū^{c} < Ar. kendisine tâbi olunan

m.+ lardın 136b/12

mevād < Ar. varlıklar, cisimler

m.+ in 133a/16

mevc < Ar. dalga

m.+ idür 148b/5

mevcūd < Ar. varolan, bulunan

m.+ dur 134a/3

m.+ ıġa 140b/17

m.+ larġa 140b/14

mev^{c}id < Ar. vadedilen, söz verilen yer

m.+ iñgiz 148a/10

mev^{c}iẓe < Ar. öğüt

m.+ lerini 145a/14

mevḳıf < Ar. duracak yer, istasyon

m.+ din 138a/17

m.+ ide 142a/13

mevḳūf < Ar. vakfedilmiş

m.+ dur 140b/17

m.+ ıda 136a/22

mevṣūf < Ar. vasıflanmış

m. 136a/4

mevzun < Ar. vezinli, ölçülü

m. 149a/27

meyl < Ar. eğilim, istek

m.+ i 139b/19

m.+ ige 139a/21

m. ḳıldılar 135a/16

m. ḳılur 147b/4

mezellet < Ar. aşağılık

m. 139b/18

m.+ iniñg 136b/23

meẕkūr < Ar. zikredilmiş, söylenmiş

m. boluptur 144a/24

m.+ dur 145a/26

m.+ ġa 142a/24

mihmānlıġ < Ar. + Tr. misafirlik

m.+ ı 148b/2

miḥnet < Ar. sıkıntı, zahmet

m. 136b/20

m.+ i 142b/25

m.+ lerġa 135a/20

miḥrāb < Ar. camilerde ve mescitlerde imama ayrılmış girintili yer

m. 133b/17

mihr-bān < Far. şefkatli, merhametli

m. 132b/3, 144b/18, 148b/18

miḳdār < Ar. miktar, kadar

m. 140a/20, 143a/7

m.+ ı 136a/15, 143a/14

miḳdārsız < Ar. + Tr. miktarsız, yetersiz

m.+ raḳdur 139b/27

m.+ raḳdurlar 146b/21

miṉg bin

m. 133b/1, 133b/3, 134a/1, 135a/6

m.+ ni 133b/2

min - binmek

m.- erler 147b/18, 149b/13

m.- gey 133b/25

Mi'rac < Ar. Hz. Muhammet'in Mescid-i Harâm'dan Mescid-i Aksâ'ya, oradan da göğe yaptığı yolculuğu ifade eden terim

M. 132a/24

mīrāṣ < Ar. ölenin geriye bıraktığı mal, mülk, para

m. 142a/1

m. bérdükbiz 141b/26

m.+ da 142a/2

m.+ dın 142a/3

m.+ ı 139a/18

mīṣāḳ < Ar. sözleşme, antlaşma

m. 144a/26

misḳāl < Ar. yirmi dört kıratlık bir ağırlık ölçüsü

m. 132b/10

miskin < Ar. beceriksiz, zavallı, aciz

m.+ lerniṉg 139b/21

mīve < Far. meyve

m. 134b/10, 148b/1, 148b/15

m.+ din 147a/12

m.+ ler 141b/5, 148b/15

m.+ lerdin 134b/25, 141a/26, 147a/13

m.+ leridin 147a/18

m.+ leriniṉg 134b/9

m.+ lerniṉg 134b/23

m.+ sini 134b/24

mīvelik < Far. + Tr. meyvelik

m. 134b/5

mu soru edatı

m. 143a/7, 148b/22

m.+ nı 149b/27

muāḫaẕe < Ar. azarlama, darılma, paylama

m. 144a/10

muᶜāmele < Ar. yol, iz

m.+ de 148a/13

muᶜammer < Ar. ömür süren, yaşayan

m.+ ining 140a/9

m.+ ning 140a/9

muᶜānid < Ar. inatçı, kimseye uymayan

m.+ leri 141a/18

muaᶜṭṭala < Ar. boş, ,işsiz

m.+ sı 148a/2

muᶜāyene < Ar. gözden geçirme, yoklama

m. kördük 143a/5

muᶜaẓẓama < Ar. ulu, koca, kocaman

♦ **Kaᶜbe-İ Mucaẓẓama**: İslâm inanışına göre yeryüzünde yapılan ilk mâbed ve müslümanların kıblesi olan, Ka'be için kullanılan isim

Ḳ. 138a/19

mūcī < Ar. ağrıtan, acıtan

m.+ ning 136b/13

mūcib < Ar. lazımgelen, gereken

m.+ i bolġay 147a/20

muᶜcib < Ar. hayrete düşüren, şaşkınlık veren

m. bolmaġay 142b/11

muᶜcize < Ar. Peygamber olduğunu ileri süren kimsenin elinde doğruluğunu kanıtlamak için Allah tarafından yaratılan olağanüstü olay

m.+ ler 141a/20

m.+ si 133a/19

muḥabbet < Ar. sevgi

m. 138b/18

muḥaḳḳaḳ < Ar. muhakkak, mutlaka

m. boldı 135a/27

m. bolmaġusıdur 135b/10

muḥaḳḳıḳ < Ar. tahkik eden, araştıran

m.+ lar 145a/9

muḫālefet < Ar. uyuşmama, zıtlık

m.+ idedür 139b/18

m.+ iġa 136a/12, 148a/7

m. ḳıldılar 139a/25

muḫālif < Ar. uyuşmayan

m.+ i 139a/21

m.+ ler 147a/4

Muḥammed < Ar. (k.a) İslam dininin peygamberinin adı

M. 132b/24, 132b/6, 135b/2, 136a/19, 136a/6, 137b/25, 137b/6, 140b/27, 143a/27, 144b/13, 149a/20, 149b/3, 150a/8

m.+ ġa 149a/21

m.+ ni 145a/5

muḥārīb < Ar. savaşçı, muharebe eden

m. 133b/17

muḥāsebe < Ar. hesaplaşma

m. 136a/21

muḫāṭab < Ar. hitap edilen, kendisine söz söylenilen

m. 144b/4

muḥāvere < Ar. konuşma

m. ḳılurlar 136a/23

muḫbir < Ar. haberci

m.+ ining̑ 140b/11

mūhab < Ar. satın alınamayan yiyecek

m.+ leri 138b/27

muḥibb < Ar. seven, sevgi, besleyen

m.+ lerde 138b/20

muḥiḳ < Ar. hakkı yerine getiren

m.+ ni 135b/27

muḥkem < Ar. sağlam, kuvvetli

m. 144b/14

muḫliṣ < Ar. samimi, içten

m. 139b/25

m.+ lerdin 148b/21

muḥtāc < Ar. muhtaç, ihtiyacı olan

m.+ durlar 140b/15

m.+ lar 140b/12

m.+ larġa 148a/1

muḫtār < Ar. seçilmiş, seçkin

m.+ da 134a/25

muḫtelif < Ar. çeşitli

m.+ dür 141a/26

muʿīn < Ar. yardımcı

m. 147a/26

muḳabele < Ar. karşılık verme, karşılama

m.+ side 147a/14

mukadder < Ar. takdir edilmiş, mukadder

m. 147b/2

m. bolupdur 140a/11

muḳarreb < Ar. yakın

m.+ i 145b/19

muḳarrer < Ar. sağlam

m. 140a/11

muḳarrib < Ar. yaklaştıran, yakınlaştıran

m.+ eri 148b/11

muḳarrir < Ar. yerleştiren, sabit kılan

m. bolup 133b/14

m. ḳılduḳ 147b/17

m. ḳılduḳ-biz 133b/11

m. kılıp-biz 147b/2

muḳaṣṣır < Ar. kusur işleyen

m. bilür 137a/21

muḳaṭṭa^{c}a < Ar. kesilmiş, ayrılmış

m.+ dın 144a/20

muḳāvemet < Ar. karşı durma, direnme

m. 139a/14

muḳteṣid < Ar. tutumlu

m. 142a/13, 142a/17, 142b/5, 142b/6

m.+ imiz 142a/11, 142a/15

muḳteżī < Ar. lazımgelen, gereken

m.+ sidür 139b/8

mum < Far. mum

m. 133a/26

munda bunda

m. 133b/17, 134a/8, 142a/19, 142a/4, 142b/25, 149b/10

mundaḳ bu şekilde

m. 132b/27, 134a/21, 134a/7, 145a/10

m.+ dur 133a/1, 136b/5, 143b/5

mundın bundan

m. 133a/16, 135a/2, 135b/19, 137b/21, 138a/11, 138b/1, 138b/14, 138b/6, 139a/21, 140b/27, 141a/4, 141b/6, 141b/9, 145a/13, 148b/7, 150a/18

munıŋ bunun

m. 134a/2, 134a/3, 134b/23, 137b/21, 139b/14, 143a/2

muntaẓır < Ar. bekleyen, gözleyen

m. bolġaylar 135b/12

murād < Ar. istek, dilek, arzu

m. 132b/18, 132b/19, 133a/13, 138a/3, 138a/6, 138b/14, 138b/17, 138b/18, 139b/2, 139b/25, 139b/27,

139b/3, 140a/10, 141a/27, 142b/19, 143a/12, 143a/8, 144a/12, 144b/23, 145a/22, 147a/26, 147a/9, 147b/11, 147b/12, 147b/16, 147b/18, 148b/5, 150a/20, 150a/21

m.+ ın̂gızını 140b/5

musaḫḫar < Ar. birinin hizmetine verilmiş olan

m. 133b/5

m.+ ı ḳıldı 140a/24

m. ḳılduḳ 133a/19

muṣir < Ar. devam

m. 142a/20

Muṣṭafā < Ar. seçilmiş, İslam peygamberi Hz Muhammet'in isimlerinden biri

ḥażret-i m. 143b/21

muṭāᶜ < Ar. itaat olunan, boyun eğilen

m. 150a/20

muṭābıḳ < Ar. uyan, uygun

m.+ ı 141b/23

muᶜtād < Ar. adet olunmuş, alışılmış

m.+ durlar 149a/14

muṭahhir < Ar. temizleyici

m. 144a/27

muᶜterif < Ar. itiraf eden, anlatan

m. bolġaylar 140b/7

muṭīᶜ < Ar. itaat eden, boyun eğen

m. 137a/10

m.+ iġa 150a/20

muṭlaḳ < Ar. kesin, kayıtsız şartsız

m. 140b/14

muṭlaḳā < Ar. kesinlikle

m. 135b/6, 142b/2

muvāfiḳ < Ar. uygun, yerinde

m. 133a/20, 139a/1, 141b/22

m.+ ı 139a/21

m. ḳılın̂gızlar 133a/18

muvaḥḥid < Ar. Allah'ın varlığına ve birliğine inanan

m.+ lerdin 148b/20

m.+ nin̂g 139b/25

Muvażżaḥ < Ar. (e.a) Teymî'nin *el-Muvażżaḥ* adlı Farsça tefsiri

M.+ da 139b/2

M.+ da 143a/13

mużāriᶜ < Ar. Arap gramerinde geniş zaman

m. 139b/11

mużmer < Ar. gizli, saklı

m. 136b/12

m.+ dür 143a/20

muẓṭarib < Ar. ızdırabı, sıkıntısı olan

m. 138b/7

m. bolup 133a/15

mü soru edatı

m. 143a/7

mübāḥ < Ar. işlenmesinde sevap ve günah olmayan şey

m. 133b/21

mübālaġa < Ar. abartma, abartı

m. 136a/8

m.+ dur 146b/4

mübārek < Ar. iyi, güzel, uygun

m. 149a/24

müberrā < Ar. temize çıkmış, aklanmış

m. 142a/20

mübīn < Ar. hayrı, şerri,iyiyi, kötüyü ayıran

m.+ i 141a/22

mübṭil < Ar. iptal eden, hükümsüz bırakan

m.+ ni 135b/27

mücāzāt < Ar. karşılık

m. 135a/1

mücrim < Ar. cürüm işlemiş, suçlu

m. 142a/24

müddeʿā < Ar. iddia olunan şey

m.+ sı 137b/8

müddet < Ar. zaman, vakit

m.+ i 140a/8, 142a/13, 146a/23, 149b/17

müflis < Ar. iflas etmiş, parasız

m.+ lerning 132b/1

mühim < Ar. ehemmiyetli

m.+ ge 146a/12

mühr < Ar. mühür, imza

m.+ idin 149b/16

m. ḳoyar-biz 149a/4

müjde < Far. müjde

m. bérgüçi 141a/15

m. bérgüçi 136a/9

mükābere < Ar. Kendi sözünün haksızlığını ve karşısındakinin doğruluğunu bildiği halde kabul etmemek , kavga etmek, kendini büyük görmek

m. 147b/25

m.+ dür 139b/3

mükāfāt < Ar. ödül, mükafat

m. 145b/3

m.+ ı 150a/25

mükāşefe < Ar. meydana çıkarma

m.+ ler 147a/18

mükeffel < Ar. kefalete tabi

m.+ i bolġusıdur 145a/22

mükellef < Ar. bir şeyi yapmaya, bir şeyi ödemeye mecbur olan

m. 143a/8

mükeẕẕib < Ar. yalanlayan

m.+ idürler 143b/16

m.+ ler 143b/27, 144a/3

mükeẕẕibe < Ar. yalanlayan

m. 147b/23

mülāḥaẓa < Ar. iyice düsünme

m.+ sıdın 148b/11

mülāzemet < Ar. bir işle devamlı meşgul olma

m.+ ide 139b/18

mülāzım < Ar. bir yere veya kimseye bağlanan

m.+ ları 139a/23

mülk < Ar. ülke

m. 138b/21

m.+ ide 144b/18

mümin < Ar. iman eden, inanan

m. 135a/1, 137a/10

m.+ dür 149b/4

m.+ ge 149b/5

m.+ ler 135b/21, 136a/13, 138b/26, 139b/17, 148a/6

m.+ lerde 138b/20

m.+ lerdin 135a/26

m.+ lerge 138b/12, 141a/10, 148a/3

m.+ leri 132b/19

m.+ lerniŋ 142a/1

→ mü'min

mü'min → mümin

m. 140a/16, 141a/7

m.+ 132b/13, 146b/18

m.+ lerge 135b/16

m.+ lerniŋ 146a/24

m.+ lerniŋdür 148b/10

mümkināt < Ar. olabilen, olabilir şeyler

m. 140b/17

mümkin < Ar. mümkün, olabilir

m. bolġay 150a/22

m.+ dür 139a/14

m.+ ge 143b/8

mümkine < Ar. mümkün, olabilir

m. 140b/15

münācāt < Ar. yalvarma, dua etme

m. 133a/12, 142b/3

münāfiḳ < Ar. iki yüzlü, Müslüman görünüp küfürde sabit kalan

m.+ lar 148b/21

münāsib < Ar. münasip, uygun

m.+ iġa 145b/3

münᶜim < Ar. nimet veren, yedirip içiren, Allah

m. 140b/14

m.+ din 142b/6

m.+ ġa 142b/6, 143a/23, 147a/14

m.+ nin̂g 142b/6

münkir < Ar. inkar eden, kabul etmeyen

m. bolġaylar 140b/8

m.+ leridin 132b/22

m.+ lermiz 136b/17

mürekkeb < Ar. iki veye daha çok şeylerin karışmasından meydana gelen

m. 136a/11

mürtekib < Ar. kötü, yakışıksız iş yapan

m.+ i 142a/20

müstaġnī < Ar. lüzumlu, gerekli bulmayan

m.+ dür 140b/16

müstaġraḳ < Ar. batmış

m. bolġay 148b/19

müstaḥaḳ < Ar. layık, hak eden

m.+ ı 144a/17

m.+ ıdur 140b/17

müstaḳar < Ar. yerleşilen, durulan yer

m.+ dın 147a/26

m.+ ıġa 147a/27

m.+ i 147a/26

müstaḳbel < Ar. önde bulunan, ilerideki, gelecek

m. 136b/12

müstedᶜī < Ar. dilekçe veren

m.+ si 134a/8

müsteṯnā < Ar. ayrı tutulan

m.+ durlar 135a/26

müşāhede < Ar. bir şeyi gözle görme

m. ḳıladılar 147a/1

m. ḳılıp 133b/21

m.+ ler 147a/18

m.+ siġa 142b/6

müşāhide < Ar. gören, bakan

m. ḳılġay 143b/26

müşākele < Ar. benzeme

m. 134b/23

müşevveş < Ar. belirsiz, düzensiz, karmaşık

m. bolmaġay 137b/24

müşkile < Ar. zor olan iş

m. 136a/1

müşrik < Ar. Allah'a ortak koşan

m. 149a/5

m.+ ler 135b/21, 143b/5, 144a/13, 148b/20, 149b/16

m.+ lerge 135b/17, 143a/17

m.+ leri 138a/23

m.+ lerni 136a/21, 144b/27

m.+ lerniŋ 137a/19

müştemil < Ar. saran, içine alan

m. 134b/5, 139b/11

mütābaᶜat < Ar. birinin arkasından gitme, uyma

m.+ ın ḳılġay 145a/14

m. +ın ḳılurlar 137a/26

m. ḳılurlar 141b/11

mütābiᶜ < Ar. tâbi olan, uyan

m. bolmaŋgızlar 139a/20

müṭālaᶜa < Ar. düşünce, tetkik

m.+ sı 148b/11

müteᶜāḳıb < Ar. birbiri ardından gelen

m.+ ıdur 147b/11

müteᶜalliḳ < Ar. ilgili, ilişiği olan

m. 142a/21

müteᶜallim < Ar. ilim, bilgi öğrenen

m. 142a/19

müteᶜammiden < Ar. bilerek, taammüden

m. 132b/27

müteᶜazziz < Ar. kuvvet, izzet, kıymet kazanan

m.+ dürler 139b/17

mütefāvit < Ar. birbirinden farklı, çeşitli olan, aralarında fark bulunan

m.+ dür 142a/4

müteferriḳ < Ar. dağınık, ayrı

m. 149b/26

müteḳāżī < Ar. borçluyu - ödemesi için- sıkıştıran

m.+ sı 134a/11

mütekebbir < Ar. kibirli, mağrur

m.+ leri 136b/16

mütekellim < Ar. konuşan, söyleyen

m. 134b/27

mütelevvine < Ar. renkli, boyalı

m. 141b/1

mütemekkin < Ar. yerleşen, oturan

m. bolġay 143a/8

mütemeṣṣil < Ar. cisimleneni cisimlenip görünen

m. bolur 137a/25

mütemezzıḳ < Ar. yırtılan, paralanan

m. 149b/26

mütemmime < Ar. tamamlayan, bitiren

m. 144b/11

mütenaᶜim < Ar. varlık içinde ve nazlı büyüyen

m.+ leri 136b/16

mütenāsib < Ar. münasip, uygun olan, denk

m. bolġay 133b/1

mütenevviaᶜ < Ar. çeşitli, türlü, çeşit çeşit değişik

m. 137a/25

müterettib < Ar. gereken, îcâbeden

m. bolġay 145a/13

mütevali < Ar. birbiri ardınca giden

m. 139b/6

müteveccih < Ar. teveccüh eden, bir tarafa dönen, yönelen

m. 142a/24

m.+ i 142a/20

müteżād < Ar. birbirine zıt olan

m.+ da 150a/14

müttaḳī < Ar. Allah'tan korkan, sakınan

m. 142a/24

müvekkel < Ar. vekil tayin edilen kimse

m. bolġay 133b/14

müzāvece < Ar. evlenme

m. ḳılġaysizler 140a/6

müzd < Ar. karşılık, mükâfat, ücret

m. 132b/12, 137a/3

m. bérgüçi 141b/20

m.+ din 138a/2

m.+ i 138a/3, 138a/4, 139a/26, 145a/17, 146a/28

m.+ ide 145a/27

m.+ iġa 141b/18

m.+ lerini 141b/17

-N-

nā-çār < Far. çaresiz

n.+ dur 143b/8

nādd < Ar. rızk, azık

n. ḳılġaylar 134b/24

nafaḳa < Ar. yiyecek parası, geçimlik

n. ḳılġay 137a/2

n. ḳılġuçıġa 137a/13

n. ḳılıñgızlar 148a/1

n. ḳılıpdurlar 141b/12

n. ḳılursizler 137a/11

n.+ sı 133b/2

nafāẕ < Ar. işleme, yürülükte olma

n.+ nıñ 150a/21

nā-gāh < Far. ansızın, birden bire

n. 148b/19

naġme < Ar. ahenk, ezgi, güzel ses

n.+ leridin 133a/15

n.+ lerniñ 133a/22

naḫīl < Ar. hurma ağacı

n.+ i 147a/17

nāḥiye < Ar. yan taraf, kenar, çevre

n.+ si 138a/22

nā-ḫoş < Ar. hoşa gitmeyen, beğenilmeyen

n. 139b/7

naʿīm < Ar. bollukta yaşayış

n.+ i 148b/6

n.+ ide 148b/19

naḳd < Ar. peşin para, nakit

n.-i ʿişretni 139a/16

naḳl < Ar. nakletme, aktarma

n. ḳılur 142a/10, 144b/9, 148b/10, 148b/16, 148b/18

nāle < Ar. inleme, inilti

n.+ si 132b/1

namāz < Far. namaz

n. 134a/14, 141a/3, 145a/2, 145a/27

n.+ da 145a/1

n.+ nı 141a/2, 141b/12

nāme < Ar. mektup

n. 132a/22

n.+ ler 141a/20

naʿre < Ar. nara, yüksek sesle bağırma

n. 148a/23

n.+ si 146b/25

Naṣārī < Ar. Hristiyan

N. 143b/13, 143b/20, 143b/9

N.+ dürler 139b/3

naṣb < Ar. dikmek, kurmak

n.+ ı 144b/17

naʿt < Ar. bir şeyi överek aanlatma, vasıflandırma

n.+ ını 136a/17

nāṭıḳ < Ar. söyleyen, konuşan

n. 143b/4

nāv < Far. küçük gemi, kayık

n. 147b/18

naẓar < Ar. bakma, bakış

n.+ da 133a/9

n.+ da kéltürüñgiz 137b/25

n.+ dın 145a/10

n.+ ıda 145a/15

nāẓır < Ar. benzer, eş

n. 142b/3, 142b/4

nāzil < Ar. inen, nüzûl eden

n. boldı 136a/18, 150a/1

n. boluptur 144a/21

nāzlıḳ < Far. + Tr. nazlı, işveli

n. 148b/1

naẓm < Ar. sıra, tertip

n.+ ıġa 149a/22

ne ne, hangi şey

n. 132a/15, 132b/10, 132b/5, 132b/9, 133a/1, 135b/17, 135b/7, 135b/8, 136a/19, 136b/22, 136b/23, 136b/25, 136b/5, 137b/1, 141a/1, 141a/10, 141a/8, 141a/9, 142a/16, 142b/16, 142b/23, 143a/15, 143b/5, 144a/8, 145a/15, 146b/23, 147b/20, 147b/6, 147b/9, 148a/15, 148a/25, 148b/25, 150a/22

né neden, nasıl

n. 133b/10, 135b/13, 135b/15, 139a/20, 140b/13, 143b/25, 144a/8, 145b/26, 146b/27, 148b/16, 149a/10

n.+ dür 146a/13, 146b/1

nebāt < Ar. bitki

n. 147b/9

necāt < Ar. kurtuluş

n. 142b/3, 144a/18

n. tapıp 142a/11

neccār < Ar. dülger

♦ **Ḥabīb-İ Neccār:** İslâmî kaynaklara göre Yâsîn sûresinde kıssası anlatılan kişinin adı

ḥ. 146a/26

ḥ.+ dur 145b/13

ḥ.+ ġa 146a/24

néçe nice, pek çok, bir çok

n. 140b/25, 142a/19, 146b/27

nefᶜ < Ar. menfaat, fayda, kâr

n. 146b/8

nefes < Ar. nefes, soluk

n.+ leridin 132a/25

n.+ ni 148a/14

nefḥa < Ar. üfürme, üfürük

n. 148a/23

n.+ dur 148a/23

n.+ sı 148a/12

n.+ sıdın 148a/12

nefs < Ar. insandaki maddi ihtiyaçlara olan eğilim

n.-i hevāsınıñg 139a/20

n.+ i 140b/21, 141a/5, 148a/24

n.+ ige 135a/15

n.+ imge 138a/11

n.+ iñg 139b/6

n.+ ini 140b/22

n.+ iniñg 140b/22

n.+ iñgizge 136b/3

n.+ leridin 147a/22

n.+ lerige 142a/6

nefy < Ar. sürme, sürgün etme

n. 138b/14

n.+ dür 138a/3

néme şey, bir şey, nesne

n. 133a/1, 134b/24, 135b/15, 137a/15, 137b/22, 138a/8, 139b/26, 140b/23, 140b/24, 140b/25, 143a/1, 143a/20, 143b/2, 144a/8, 145b/27, 148a/6, 150a/19, 150a/23

n.+ de 150a/15

n.+ din 137a/11, 137b/7

n.+ ge 137b/22, 138b/21, 141b/22, 146a/21, 148a/25, 148a/27, 148b/4

n.+ ler 141b/5, 150a/21

n.+ lerge 135b/1, 138a/5

n.+ lerni 145a/23

n.+ leriñg 132b/17, 140a/26, 144a/9

n.+ ni 132b/20, 138a/9, 146a/21, 146b/6

n.+ niñg 141b/6, 150a/24

némesiz şeysiz, nesnesiz

n. 138a/25

nessābe < Ar. nesepleri iyi bilen kimse

n. 136a/9

neşr < Ar. yayma, dağıtma

n.+ din 148a/21

néteg nasıl, niçin

n. 135b/5, 137b/20, 139a/19, 141a/23, 141b/6, 144a/4, 145a/19, 149a/14

néteglig nasıllık

n.+ ge 136a/1

netice < Ar. netice, sonuç

n.+ leridin 147a/18

n.+ si 143a/25

nev^{c} < Ar. çeşit

n.+ lerni 147a/21

nevbet < Ar. sıra ile yapılan iş, nöbet

n. 149a/25, 149a/26

neyyireyn < Ar. cisimlenmiş iki nur " ay ve güneş

n.+ din 140a/24

neẕīr < Ar.birini doğru yola sokmak için gözdağı vererek korkutma

n.+ din 143a/12

n.+ niŋ 143b/24

nıṣf < Ar. yarım, yarı

n. 142a/3

ni^{c}am < Ar. nimetler

n. 132a/13

nidā < Ar. bağırma, çağırma, seslenme

n. 144b/1

nihād < Ar. tabiat, huy, yaratılış

n.+ ıda 135a/24

nihān < Ar. gizli, saklı

n.+ ı 142a/27

nihāyet < Ar. son, bitiş

n.+ ḳa 143a/3

ni^{c}met < Ar. nimet

n. 132b/3, 134b/26, 135a/2, 135a/3, 136b/20, 138b/22, 140b/14

n.+ din 142b/5

n.+ idür 134a/8, 140b/17, 143a/22

n.+ iġa 140a/20, 149b/15

n.+ ileriġa 148b/11

n.+ ḳa 135a/22, 142b/6, 143a/22

n.+ lerde 147a/19

n.+ lerdin 134b/10

n.+ lerġa 132b/22, 135a/20

n.+ lerge 148b/10

n.+ lerini 139a/3

n.+ lerniŋ 134a/3, 147a/14

nisbet < Ar. bağlılık, aitlik

n. 148b/6

n. bérdiler 143b/10

n.+ din 149b/22

n.+ iġa 140a/1, 149b/22

nişāne < Far. alâmet, belirti

n. 145a/21, 147a/7, 147b/14

n.+ leridin 147a/7

niyāz < Far. dua, yalvarma

n.+ dur 140b/13

niyāzmend < Ar. yalvaran

n.+ ler 138a/14

nizāᶜsız < Ar. + Tr. çekişmesiz, kavgasız

n. 150a/21

noḳṣān < Ar. eksiklik, azlık

n.+ ı 140a/10

Nūḥ < Ar. (k.a.) Büyük peygamberler arasında sayılan, kendisine inanmayan kavmi tûfan ile helâk edilen peygamberin adı

N. 147b/16

ḫażret-i n. 144a/13

nūr < Ar. nur, ışık

n.+ ı 148b/11, 148b/19

nuṭfe < Ar. döl suyu, sperm

n.+ din 140a/5

nübüvvet < Ar. peygamberlik

n. 133a/11

n.+ ining̑ 144a/27

nücāzī < Ar. Sebe suresinin 17. ayetinin "cezalandırırız" anlamına gelen parçası

ḥafṣ-ı n. 134b/27

nüşūr < Ar. öldükten sonra dirilmeler

n. 132b/6

nüzūl < Ar. inme, iniş

esbāb-ı n.+ da 145a/17

n.+ idin 145a/25

-O-

oġlan erkek çocuk, evlat, çocuk

o.+ lar 136b/18, 136b/27, 149b/22

o.+ larġa 147b/16

o.+ ları 136b/25, 148b/23

o.+ larıġa 137a/2

o.+ larımız 136b/18

o.+ ların 134a/25

o.+ larnıng̑ 136b/24

oġul oğul, erkek evlat, çocuk

o.+ dın 140a/6

o.+ m 145b/11

oġulluġ evlatlık, oğulluk

o.+ ıḳa 143b/10

oḫşaş benzer

o. 149b/1

oḳı - okumak

o. 140a/2, 144b/3

o.- dılar 134a/1

→ **oḳu-**

oḳu - → **oḳı-**

o.- çılarnıñ 141a/3

o.- dı 142a/1

o.- dılar 148b/8

o.- ġanıñgızını 140b/4

o.- ġaylar 137b/13

o.- ġuçınıñ 140b/24

o.- ġuçısıġa 144b/11

o.- ñgızlar 135b/2, 135b/3, 135b/5

o.- p 149a/26

o.- pbiz 136a/17

o.- r 134b/27, 137a/17, 137b/9, 138a/25, 139a/21, 144b/17, 145a/2, 145b/22, 147a/13, 149a/25

o.+ rlar 141b/11

o.- rsizler 140a/27, 143b/1

o.- sa 140b/22, 140b/25, 144b/10

o.- sañgız 140b/2

oḳul - okunmak

o.- ġan 140b/24

o.- sa 137b/5

oḳumaḳ okuma

o.+ ḳa 133a/14

ol (I) İşaret sıfatı, o

o. 132a/13, 132a/15, 132b/13, 132b/16, 132b/20, 132b/21, 133a/2, 133a/22, 133b/10, 133b/15, 133b/21, 133b/25, 133b/9, 134a/16, 134a/17, 134a/20, 134a/26, 134b/10, 134b/24, 134b/25, 134b/3, 135a/15, 135a/28, 135a/4, 135a/7, 135a/8, 135b/12, 135b/19, 136a/15, 136a/17, 136a/20, 136a/7, 136b/10, 136b/16, 136b/26, 137a/3, 137a/8, 137b/11, 137b/2, 137b/22, 137b/4, 137b/7, 138a/20, 138a/21, 138a/26, 138a/5, 139b/1, 139b/12, 140a/18, 140a/21, 140a/23, 140a/26, 140a/3, 140b/7, 140b/9, 141a/25, 141b/13, 141b/14, 142b/10, 142b/11, 142b/13, 142b/18, 142b/22,

143a/7, 143a/20 143b/21, 143b/24, 143b/5, 144a/6, 144b/15, 144b/25, 144b/3, 144b/4, 145a/16, 145a/2, 145a/6, 145b/13, 145b/25, 145b/5, 146a/11, 146a/25, 146a/26, 146b/10, 146b/2, 146b/9, 147a/13, 147a/24, 147a/27, 147a/9, 147b/10, 148a/13, 148a/17, 148a/23, 148a/27, 148b/1, 148b/2, 149a/1, 149a/23, 149a/3, 150a/11, 150a/12, 150a/15, 150a/23, 150a/3, 150a/7

(II) İşaret zamiri, o

o. 132b/21, 134a/21, 134b/25, 136b/27, 138a/1, 138a/3, 138a/12, 138a/25, 138a/27, 138b/25, 138b/27, 139a/1, 139a/16, 140a/3, 140a/13, 140b/13, 141b/22, 142a/17, 142a/18, 142b/5, 143a/19, 143a/20, 144a/9, 148b/24, 149a/10, 149a/25, 149a/26, 150a/4, 150a/9

o.+ dur 132a/18, 132b/19, 132b/3, 132b/5, 133a/16, 133a/23, 135a/23, 135b/27, 136a/4, 137a/16, 137b/22, 137b/8, 138a/20, 138a/7, 138b/16, 138b/9, 139b/25, 139b/9, 140a/10, 140b/2, 141a/3, 142a/16, 142a/9, 142b/4, 143a/20, 144b/2, 145a/22, 146b/13, 146b/17, 146b/18, 147a/15, 147b/12, 147b/14, 149b/13, 149b/25, 150a/17, 150a/19

ol - (I) olmak, gerçekleşmek

o. -ar 132b/4, 134b/13

(II) olmak, yardımcı fiil

küfrde o.- arlar 144b/24

olça o kadar

o. 132a/13, 132a/14, 132a/18, 132a/19, 132a/20, 132a/21, 132a/22, 132a/25, 132a/26, 132a/27, 133a/5, 133b/16, 133b/5, 135a/22, 136b/14, 136b/16, 137a/11, 137b/17, 138a/2, 138b/16, 138b/22, 138b/23, 138b/4, 139b/9, 140a/1, 140a/7, 141b/21, 141b/4, 143b/2, 144a/14, 144b/20, 145a/20, 146b/16, 147a/12, 147b/18, 148a/20, 148a/22, 148b/15, 149a/27, 149a/7, 149b/2, 149b/23

o.+ da 135a/19, 145a/16

o.+ dın 135b/24, 135b/25, 138b/3, 141a/27, 141b/13, 147a/12, 147a/21, 147a/22, 148a/1, 149b/8

o.+ ġa 132a/19

o.+ nıñg 133a/4, 137a/4, 137b/18, 144a/10

ol-kim öyle ki

o. 132a/23, 132b/10, 134a/20, 136b/15, 137b/12, 137b/16, 137b/6, 141a/17, 141a/24, 141b/25, 142a/13, 142a/21, 142a/22, 142a/25, 142a/26, 142a/27, 142b/1, 142b/2, 143a/10, 143b/23, 146b/23, 147a/2, 147a/20, 147b/21, 147b/6, 148a/13, 148a/5, 148b/23, 149b/18, 149b/26, 150a/13, 150a/7

oltur - oturmak

o.- dı 146b/18

o.- dılar 146a/16, 146b/18

o.- sa 133b/26

olturġuz - oturtmak

o.- dı 143a/21

o.- duḳ 147b/15

olturul – oturulmak

şirkde o.- urlar 144b/24

on on

o. 134a/1, 134a/26, 134b/15, 137a/4, 138b/18, 144b/10, 147b/2

orta orta, merkez

o. 134b/4, 142a/7

orun yer, mahal

o.+ ıġa 136b/12, 143a/21 (ornıġa)

ot < Far. ateş

o. 133b/13, 137b/3, 139a/23, 141b/20, 143a/1, 150a/13, 150a/14

o.+ dın 133b/14

o.+ ı 134a/14, 141a/17, 142b/26, 150a/11

o.+ ıda 137a/8

o.+ ıdur 142b/11

o.+ nı 150a/12

ot ot, bitki

o. 135b/19, 139a/5, 146b/25

o. + ı 137b/4

o.+ lar 132a/19

o.+ lardın 147a/21

otlat - otlatmak

o.- ur 145b/8

otluk < Far.+ Tr ateşlik

o. 133b/15, 136b/11

otsız < Far.+ Tr ateşsiz

o. 133a/25

otsız otsuz

o. 147a/8

-Ö-

öçür - söndürmek

ö.- güsidür 143a/12

ög - övmek

ö.- erler 132a/17

ögren - ögrenmek

ö.- megen 139a/2

ö.- mey 139a/1

ögret - öğretmek

ö.- gey 137a/2

ö.- geyler 145b/1

ö.- medi 149a/23

ö.- tük 149b/2

→ **örget-**

ögür - kalın sesiyle ağlamak

ö.- megey 145a/10

ökül - toparlamak

ö.- gen 140b/14

öl - ölmek

ö.- diler 146b/25

ö.- erler 148a/14

ö.- gen 139b/13, 145a/20, 147a/7

ö.- gendin 134a/12

ö.- geni 139b/14

ö.- genidin 146a/23

ö.- genler 146b/25

ö.- genlerni 139b/15

ö.- geyler 142b/27

ölçek ölçek

ö. 133a/27

ölmek ölme

ö. 142b/19, 145a/12

ö.+ i 134a/16, 143a/11

ö.+ ke 134a/18

öltür - öldürmek

ö.- diler 146b/13

ö.- eyin 145a/5

ö.- geni 146b/19

ö.- ürbiz 146a/6

öltürmek öldürme

ö. 140a/2

ö.+ ige 145a/12 (öltürmegige)

ö.+ inin̂g 146b/10, 146b/14 (öltürmeginin̂g)

ö.+ ke 146a/9

öltürül - öldürülmek

ö.- di 146b/13

ölüg ölü

ö. 134a/18, 138a/23, 149b/4

ö.+ ler 141a/10, 141a/13

ö.+ lerde 132a/20

ö.+ lerni 139b/15, 145a/19

ö.+ ni 146a/22, 146a/23

ö.+ ümni 134a/12

ölüm ölüm

ö. 138a/15, 142b/27

ö.+ din 147b/21

ö.+ ni 134a/18

ᶜömr < Ar. ömr, yaşama

ᶜö. 137b/17, 143a/7

ᶜö. bérdükbiz 143a/10

ᶜö. bérsek 149a/18

ᶜö.+ de 143a/7

ᶜö.+ i 140a/8

ᶜö.+ idin 140a/9

ᶜö.+ iġa 140a/9

ᶜö.+ inin̂g 140a/10

ᶜö.+ nin̂g 140a/11

ᶜö.+ üdür 143a/8

ön̂g sağ taraf

ö. 134b/4, 134b/6

ön ön taraf, ön

ö.+ din 137b/17

öndür - filizlendirmek, yetiştirmek

ö.- ür 147a/21

örget - → **ögret-**

ö.- medük 149a/21

öt - geçmek

ö.- er 142a/13

ö.- gey 147b/11

ö.- ken 138b/6, 143b/20, 144b/8, 145a/17, 145a/9

ö.- kenler 146a/10

ö.- se 134b/9

ö.- üp 146a/23

ötker - geçirmek

ö.- ür 135a/21

feza[c] ö.- ürler 135b/13

öz kendi

ö. 133a/17, 133b/3, 134a/13, 134b/15, 134b/3, 134b/4, 134b/8, 135a/1, 135a/2, 135a/4, 135b/5, 136a/17, 136a/21, 136b/17, 136b/22, 136b/3, 136b/8, 137a/2, 137a/21, 138a/11, 138a/20, 138b/24, 140a/25, 141b/18, 141b/23, 142a/6, 142b/11, 142b/23, 143a/27, 143b/11, 143b/15, 143b/16, 143b/18, 143b/8, 144b/18,

145a/25, 145b/9, 146a/18, 146a/19, 146a/25, 146a/3, 146a/6, 147a/27, 147b/9, 148a/18, 148a/25, 148b/19, 149b/9

ö.+ din 148b/8

ö.+ i 135b/21, 139b/15, 140b/26

ö.+ idin 142b/3

ö.+ ige 142b/3, 146b/3, 148b/9

ö.+ ilerning 135a/15

ö.+ in 133a/16, 134a/8

ö.+ ining 132b/15, 133a/14, 133b/25, 133b/26, 134a/12, 135a/23, 136b/23, 137a/10, 137a/2, 137b/1, 137b/9, 138b/15, 138b/22, 139a/22, 140a/24, 140a/25, 140b/14, 140b/25, 140b/27, 141a/19, 141a/4, 142a/4, 143b/26, 144a/17, 144a/20, 144b/11, 147a/5, 147b/1, 148b/17, 149a/10, 149a/11

ö.+ isi 140b/12

ö.+ lerining 138b/2

ö.+ ning 142b/23

ö.+ ümiz 136b/5

ö.+ ümizni 137a/21

ö.+ üng 135b/19

ö.+ üngizni 149a/1

özge başka, diğer

ö. 133a/11, 133a/13, 133b/27, 134a/8, 135b/19, 135b/3, 136a/23, 136a/8, 137a/15, 137a/22, 137b/22, 138a/11, 139a/1, 139a/21, 139a/5, 140a/9, 140b/1, 140b/22, 140b/27, 141a/4, 141b/7, 142b/24, 143a/5, 143b/20, 143b/6, 144a/21, 144b/6, 145a/13, 145a/5, 146a/14, 146a/24, 146b/4, 146b/5, 147a/12, 147a/23, 147a/25, 147b/13, 147b/14, 147b/15, 149b/17, 150a/18

ö.+ çe 149a/15

ö.+ de 137b/3

ö.+ ge 137a/20, 143b/1, 144a/3

ö.+ lerning 140b/20, 141b/14

ö.+ ning 140b/22

-P-

pādāş < Far. mükâfat, ödül

p. 143a/2

p. bérdükbiz 134b/25

p. bérilmegüngizlerdür 148a/26

p. bérür 144a/18

p. bérürbiz 134b/27

pādşāh < Far. padişah, hükümdar

p.+ larıġa 142b/15

p.+ larınıŋ̂ 142b/14

p.+ nıŋ̂ 145b/19

pādşāhlıġ < Far. + Tr. padişahlık, hükümdarlık

p. 133a/12, 140a/27

p.+ ı 150a/24

p.+ ınıŋ̂ 134b/16

p.+ nıŋ̂ 134a/5

pāk < Far. temiz

p. 134b/12

pāklik < Far. + Tr. temizlik

p. 150a/23

pāre < Far. parça

p. 132b/25, 133a/8

p. ḳılsanŋ̂ızlar 132b/24

pāye < Far. derece, rütbe

p.+ ġa 134a/1

penāh < Far. sığınma, sığınılacak yer

p.+ ı 133a/13

pend < Far. nasihat, öğüt

p. 137b/22, 143a/7, 146a/9

p. alġay 143a/8

p. alġuçı 143a/10

p.+ i 149b/2

perde < Far. perde, örtü

p. 145a/8

p.+ si 132b/3

perverdigār < Far. rızık veren, terbiye eden

p. 134b/14

p.+ ı 148a/18

p.+ ıdın 139a/26, 140b/27, 148b/18

p.+ ım 132b/5, 136b/21, 138a/13, 138a/5, 146b/17

p.+ ımız 135a/12, 135b/26, 143a/4

p.+ ımızını 135a/2

p.+ ınıŋ̂ 132b/7, 133b/11, 136a/21, 143a/24, 147b/26

p.+ ıŋ̂ız 135b/15

p.+ ıŋ̂ızdur 140a/27

p.+ ıŋ̂ızınıŋ̂ 134b/8

pes < Far. sonra, artık

p. 132a/15, 134a/14, 134a/17, 134a/20, 134b/10, 134b/15, 134b/20, 135a/12, 135a/15, 135a/25, 135b/26, 136a/4, 136a/5, 136b/14, 136b/19,

136b/20, 136b/27, 137a/12, 137a/17, 137a/27, 137a/3, 137b/19, 137b/20, 137b/21, 137b/24, 138a/11, 138a/12, 138a/16, 138a/20, 138a/27, 138a/3, 138b/12, 138b/23, 138b/24, 139a/11, 139a/18, 139a/6, 139a/7, 139b/1, 139b/10, 139b/11, 139b/12, 139b/13, 139b/16, 139b/4, 139b/5, 140a/5, 140b/10, 140b/17, 140b/2, 141a/14, 141a/18, 141a/22, 141a/23, 141a/25, 141a/4, 141a/6, 141b/26, 141b/8, 142a/5, 143a/17, 143a/19, 143a/22, 143a/23, 143b/21, 143b/26, 143b/4, 144a/1, 144a/14, 144a/16, 144a/17, 144a/8, 144b/21, 144b/23, 144b/25, 144b/26, 144b/3, 145a/16, 145a/8, 145b/21, 145b/23, 145b/26, 146a/23, 146b/11, 146b/15, 146b/25, 146b/7, 147a/24, 147a/9, 147b/8, 148a/15, 148a/17, 148a/23, 148a/24, 148a/9, 149a/13, 149a/14, 149a/16, 149a/23, 149b/11, 149b/13, 149b/21, 150a/12, 150a/20, 150a/23, 150a/3

peşīmān < Far. pişman

p. bolġaylar 136b/8

peşīmānlıġ < Far. + Tr. pişmanlık

p. 139b/23

p.+ nı 136b/10, 136b/9

pey < Far. iz, işaret

p. 148b/8

peydā < Far. meydanda, açıkta

p. boldı 135a/6

p. bolġusıdur 150a/23

p. étgüçidür 138b/10

p. ḳıl 135a/13

p. ḳıldı 134b/18, 150a/11

p. ḳılmaḳḳa 150a/14

peyġām < Ar. haber

p. 146a/3

p.+ ġa 137b/11

peyġamber < Far. nebi, resul, Allah'ın emirlerini insanlara haber veren

p. 132b/18, 134b/10, 134b/15, 134b/16, 135b/17, 136a/16, 137b/23, 138a/8, 139b/4, 143a/11, 143b/19, 145a/1, 145b/20, 148b/18

ḥażret-i p. 141b/9, 142a/12, 149b/25

p.+ dür 136a/17

p.+ ġa 138a/24

p.+ i 133a/23, 134b/8, 136b/15, 137b/15, 141a/14, 141a/17, 143b/17, 146b/26

p.+ idin 134b/15

ḥażret-i p. + imiz 145b/14

p.+ inin̂g 135a/1, 143b/15

p.+ ler 141a/20, 146a/1, 146a/24, 146a/7, 146b/17, 148a/22

p.+ lerġa 134b/26, 136b/16, 138b/11, 138b/12, 141a/14, 146b/10

p.+ lerimni 137b/20

p.+ lerini 141a/19

p.+ lerinin̂g 143b/16

p.+ lernin̂g 149a/3, 149a/5

p.+ miz 146b/ 22

ḥażret-i p.+ nin̂g 144a/24

peyveste < Far. ulaşmış, bitişik

p. 142a/8

p. boluptur 144b/25

pirāye < Far. süs

p. bağlanurlar 142b/13

pişür - pişirmek

p.- ür 134a/2

pişvā < Far. reis, başkan

p.+ dur 145a/24

p.+ lar 136a/25

-R-

rabbānī < Ar. rab ile ilgili

r.+ nin̂g 143a/25

rabīʿī < Ar. baharla ilgili, bahara ait

r. 140a/21

rāciḥ < Ar. değerinden evvel, üstün, önce

r. bolġay 142a/26

raḍıyallāhü ʿanh < Ar. "Allah ondan razı olsun." anlamına gelen, erkekler için söylenen dua

r. 142a/10, 142a/14, 144b/9, 149a/25

r.+ dın 148b/16, 148b/18

raḍıyallāhü ʿanhüm < Ar. "Allah ondan razı olsun." anlamına gelen, ikiden fazla erkek için söylenen dua

r. 132b/19

raġbet < Ar. istek, arzu, rağbet

r.+ inin̂g 141b/14

rāḥat < Ar. rahat, tasasız

r. 141a/9

rāḥilesiz < Ar. + Tr. yük hayvansız

r. 135a/14

raḥmallāh < Ar. "Allah rahmet eylesin." anlamına gelen dua

r. 138b/19, 142a/16, 146b/14

raḥmet < Ar. acıma, esirgeme, koruma

r. 132b/2, 132b/3, 137a/10, 142a/14

r.+ ḳa 142b/8

raḫt < Ar. yol levâzımı, yolluk

r.+ ları 141b/16

raiyyet < Ar. bir hükümdar idaresi altında olan ve vergi veren halk

r.+ ḳa 133a/12

raḳam < Ar. rakam

r.+ ı 145a/23

r.+ ın 132b/2, 142b/8, 149a/12

rām < Far. boyun eğen

r. éttük 149b/12

r. ḳıldı 133b/10, 140a/23, 149b/15

rāst < Far. doğru

r. 132b/21, 135b/16, 136a/13, 137b/11, 138a/6, 138a/8, 141b/22, 144b/16, 148a/11,

148a/21, 148b/26

r. boldı 135a/25

r.+ dur 139a/10

r. taptı 135a/22

rāstlıḳ < Ar. + Tr. doğruluk

r. 135b/27

ravża < Ar. bahçe

r.+ sıġa 142b/17

red < Ar. geri döndürme

r.+ da 137a/6

r.+ didin 142b/19

r.+ diġa 149a/21

refᶜ < Ar. yukarı kaldırma

r.+ din 145b/5

r.+ ıdın 134b/17

r.+ idin 145b/6, 146b/19

reġāyib < Ar. rağbet olunan, rağbetle istenilen şeyler

r. 132b/22

reng renk

r.+ leri 141a/26, 141b/2, 141b/5

r.+ leriniñ 141b/5

restāḫīz < Ar. diriliş günü, kargaşa

r. 148a/10

resūl < Ar. peygamber, elçi, nebi

r. 136a/13, 139b/17

ḥażret-i r. 132a/23, 136b/14, 140a/1, 141b/27, 142a/10, 144b/4, 144b/9, 145a/25, 149b/27

r.+ din 144a/21

r.+ ġa 138b/3, 142b/26

r.+ i 142a/20

r.+ iġa 138b/1

r.+ lar 138b/11

r.+ leridür 145b/9

r.+ niŋ̂ 145b/14

resūlallāh < Ar. Allah'ın peygamberi, Hz Muhammet

r. 145a/18, 149a/25

revā < Far. yakışır, uygun, yerinde

r. ḳılur 144b/12

r. tutalıŋ̂ 137a/22

revābıṭ < Ar. münasebetler, ilgiler

r.+ ıdın 132a/14

revāc < Ar. kıymet, değer

r. 141b/16

revāḥīn

r. 144b/8

revān < Ar. yürüyen, akan, giden

r. 132a/18

r. ḳılduḳ 133b/8

revḥullāh ruḥā < Ar. "Allah'ın rahmeti ruhuna olsun" anlamında bir dua

r. 142b/4

reyāḥīn < Ar.fesleğenler

r.+ ınıŋ̂ 144b/8

rezzaḳ Ar. bolca rızık veren

r. 137a/16

rıżā < Ar. hoşnutluk, memnun olma

r. 138b/19

r. bérgen 137a/23

r.+ sı 139b/18

rızḳ < Ar. azık, yiyecek ve içecek

r. 137a/15, 138b/27, 139a/4

r.+ lar 132a/21

ribā < Ar. artma, çağalma

r. 139b/26

ribāṭ < Ar. konak, han

r. 145b/2

risālet < Ar. elçilik, peygamberlik

r. 136b/19, 137b/26, 138a/2, 138a/3, 138b/11, 146a/1, 146a/28

r.+ din 145b/27

r.+ idin 138b/21

r.+ ḳa 145b/26

r.+ lerin 138b/11

rivāyet < Ar. söylenti, rivayet

r.+ i 144b/9

riyā < Ar. iki yüzlülük

r.+ ġa 141b/13

rubᶜ

r. 142a/3

r.+ ide 140a/21

r.+ idedür 140a/23

rūḥ < Ar. ruh, can, nefes

r. 133b/23, 134a/11

r.+ lar 132a/23, 147a/16

rūmī < Ar. anadolulu

r. 145b/16

rūşen < Ar. açık, aydın

r. 132b/11, 137b/5, 141a/20, 145a/24, 149b/2

r. ḳılġuçı 141a/21

r. ḳılġuçısı 149b/3

rūz < Far. gün

r.+ ını 136b/21, 137a/9

r.+ ısıdın 134b/8

rūzgār < Far. rüzgar

r.+ lar 147a/1

rūzī < Far. nasip, kısmet

r. 132b/14

r. bérgey 139a/5

r. béripbiz 141b/13

r. bérgüçi 134b/13

r. bérgüçilerniŋ 137a/15

r. bérür 134b/11, 135b/18, 135b/19

rütbe < Ar. derece, mertebe

r.+ sin 136a/5, 141b/19

rü'yā < Ar. rüya, düş

r. 138b/12

-S- -Ṣ- -Ş-

sāᶜat < Ar. saat

s.+ ide 134a/5

s.+ leri 140a/22

s.+ leride 140a/23

s.+ lerin 134a/4

s.+ lerini 140a/22

sābıḳ < Ar. geçmiş, önceki

s. 142a/12, 142a/16, 142b/5, 142b/6

s.+ ımız 142a/11, 142a/14

s.+ nıŋ 142b/10

ş̱ābit < Ar. hareketsiz, durgun

ş. 142a/21

ş.+ dür 144b/4

Ṣābit Benānī < Ar. (k.a) çok sayıda hadis rivayet eden Basralı alim, Sabit bin Esleme el-Benânî

Ṣ. 134a/4

ṣabr < Ar. sabır

ṣ.+ ġa 139a/9

ṣ. ḳıldılar 139a/8

ṣ. ḳılġuçıġa 135a/20

ṣ. ḳılmaġda 139a/8

ṣabrsızlıġ < Ar. + Tr. sabırsızlık

ṣ. 135a/21

ṣabūr < Ar. çok sabırlı

ṣ. 142a/23

ṣadā < Ar. ses

ṣ. 133a/21

ṣadaḳa < Ar. sadaka

ṣ. 133b/2

ṣ.-yı cāriyye 145b/2

ṣ.+ lar 147a/18

ṣ.+ sı 139b/21

Ṣādıḳ < Ar. (k.a) Hz. İsa tarafından Antakya şehrine gönderildiğine inananılan, Hz. İsa'nın elçilerinden birinin adı

Ṣ. 145b/7

ṣādıḳa < Ar. doğru, gerçek dost

ṣ. 138b/12

ṣadīḳ < Ar. doğru, gerçek dost

♦ **Ṣadīḳ-İ Ekber :** Hz. Ebu Bekir için "en sadık dost" anlamında kullanılan lakap

Ṣ. 149a/25

Ṣadūḳ < Ar. (k.a) Hz. İsa tarafından Antakya şehrine gönderildiğine inananılan, Hz. İsa'nın elçilerinden birinin adı

Ṣ. 145b/7

ṣaf < Ar. sıra, dizi, bölük

ṣ. 133a/21

ṣafḥa < Ar. bir şeyin düz yüzü

ṣ.+ sıġa 142b/8

ṣafī

ṣ. 133a/3

ṣ.+ ler 132a/25

ṣāfī < Ar. katkısız,saf

ṣ. 142b/14

saġın - zannetmek, düşünmek

s.- ur 134a/14, 137b/4, 146a/11

saġış düşünce

s. 143b/23, 148b/16

s.+ ı 132b/16

s. ḳıldılar 140a/1

s. ḳılġan 143b/26

ṣaġīre < Ar. küçük, küçük günah

ṣ. 142a/20, 150a/17

saḫā < Ar. cömertlik

s. 142b/2

ṣāḥib < Ar. sahip

ṣ.-i baḥrü'lḥaḳāyıḳ 147a/15

ṣ.-i füṭūḥāṭ 142b/4

ṣ.-i keşfü'lesrār 132a/24, 138b/25

ṣ.-i lübāb 140b/10

ṣ.+ i 142a/20, 145b/13

ṣaḥīfe < Ar. sayfalar

ṣ.+ leri 139b/19

ṣ.+ siġa 145a/23

ṣaḥīḥ < Ar. gerçek, doğru

♦ **Ṣaḥīḥ-İ Tirmīzī:** < Ar. (e.a) Ebû Îsâ Muhammed b. Îsâ b. Sevre (Yezîd) et-Tirmizî'nin Kütüb-i Sitte olarak bilinen hadis kitaplarından, el-Câmi^{c}u'ṣ-Ṣaḥîḥ adlı eseri

ṣ.-i tirmiẕīdin 144b/9

Ṣaḥīḥī < Ar. (e.a) Kütüb-i Sitte adıyla bilinen altı hadis kitabından ikincisinin, İmam Müslim'inin eserinin adı

ṣ. dedür 147a/26

Ṣaḥīḥeyn < Ar. Sahih-i Buhari ve Sahih-i Müslim'in her ikisine birlikte verilen ad

Ṣ.+ de 145a/26

ṣaḥrā < Ar. kır

ṣ.+ sıdın 138a/18

ṣa^{c}ḳa < Ar. bayılma, baygınlık

ṣ. 148a/12

saḳla - saklamak, gizlemek

s. 133a/27

s.- ġay 147b/20

s.- ġuçıdın 143b/9

s.- ġuçıdur 135b/2

s.- ġuçısıdurlar 149b/20

s.- mas 143b/12

s.- p 145a/24

s.- r 143b/7

s.- rmén 143b/10

sal - salmak

s. 135a/13

s.- dı 145b/18

s.- dılar 145b/21

s.- ġaybiz 133a/7

s.- ġıl 133b/1

s.- ġuçı 138b/7

s.- ıpsén 146a/13

s.- maġaysizler 149a/1

s.- ur 137a/25, 138a/6, 138b/1, 139a/14, 139a/16

ṣalāḥ < Ar. dine olan bağlılık

ṣ.+ da 137a/2

ṣalāḥiyyet < Ar. yetki

ṣ.+ i 137a/1

Ṣaᶜlebī < Ar. (k.a) el-Keşf ve'l-beyân ᶜan tefsîri'l-Ḳur'ân adlı eserin yazarı, müfessir ve şafî alimi

Ṣ. 145b/7

tefsīr-i ṣ.+ de 142a/11

ṣāliḥ < Ar. uygun, elverişli, yakışır

ṣ. 139b/21, 139b/25

ṣāliḥa < Ar. uygun, elverişli, yakışır

ṣ. 136b/27, 145a/21

ṣalla'llāhü ᶜaleyhi ve sellem < Ar. "Allah'ın iyiliği ve selamı üzerine olsun." anlamında Hz. Muhammed zikredilince söylenen dua

ṣ. 132a/24, 132b/19, 132b/24, 136a/16, 136a/6, 136b/14, 137b/23, 140a/1, 141b/27, 141b/9, 142a/12, 143a/27, 143b/21, 144a/24, 144b/4, 144b/9, 145a/25, 146b/22, 148b/18, 149a/20, 149b/25, 149b/27

ṣ.+ din 142a/10, 145b/14

ṣ.+ ġa 139b/4, 144a/20

ṣ.+ ḳa 136a/19

ṣ.+ ni 145a/1

sanŋga sana

s. 139a/9, 141a/14

s.+ dur 137a/20

sana - saymak

s.- ġay 149a/10

Ṣanᶜā < Ar. Yemen'in başkenti

Ṣ. 133b/9

sanaḳ sayı

s.+ nıŋ 138b/14

ṣandal < Ar. sandal

ṣ. 147b/18

ṣāniᶜ < Ar. yapan, yaratan, Allah

ṣ. 134a/25

ṣ.+ ġa 148a/2

sarāy < Ar. saray

s.+ da 132a/15, 135a/28, 142b/24

s.+ ġa 133a/2, 142b/22

s.+ nıñ 144b/11, 146b/1

ṣarf < Ar. harcama

ṣ. 137a/10, 142a/2, 147a/14

sarı -e karşı, -e doğru

s.+ ġa 132b/20, 133a/4, 136a/23, 137b/14, 138a/12, 139a/9, 139b/18, 141b/21, 144b/15, 145b/20, 145b/24, 146a/2, 146a/25, 146b/3, 147a/2, 148a/15, 148a/18, 148b/8

s.+ ġa.dur 141a/5

s.+ sını 143b/25

sat - satmak

s.- ar 133b/2

sāṭıᶜ < Ar. yüklesen, yükseldikçe ortaya çıkan

s. bolġay 148b/19

ṣavāb < Ar. doğruluk

ṣ. 136a/4, 138b/25

ṣ.+ dın 133a/3

saᶜy < Ar. gayret, çaba

s. étgüçiler 132b/15

s.+ ı 137a/6

s. ḳıldılar 132b/15

s.+ lar 134a/10

ṣayfī < Ar. yazla ilgili, yaza ait

ṣ.+ niñdür 140a/21

ṣayḥa < Ar. bağırma, nara atma

ṣ. urdı 146b/24

Sebe < Ar. (I) Yemen'de hüküm süren bir devletin adı

S. 134b/5, 135a/1, 135a/15, 135a/19, 135a/21, 135a/22, 135a/4, 135a/6

s. 135a/9

(II) Kahtanîlere mensup, Yemen'de hüküm süren Yescüb'ün oğlunun adı

S.+ niñ 134a/25

Sebe ibn Yeşcüb bin Yaᶜḳūb bin Ḳaḥṭān < Ar. (k.a) Kahtanîlere mensup, Yemen'de hüküm süren Yescüb'ün oğlunun adı

S. 134a/24

sebeb < Ar. sebep, neden

s. 134b/25, 138a/12, 149a/3

s.+ i 135a/21, 135a/24, 135a/9, 137a/4, 141b/14, 143a/25, 144b/20, 144b/6, 145b/19, 146a/13, 146a/8, 147a/8

ṣebt < Ar. yazma, kaydetme

ṣ. ḳıldı 142a/19

ṣ. ḳılıpdur 132b/11

secde < Ar. secde

s. 146a/11

sedd < Ar. set, tıkama, kapama

s. 145a/10

s.-i emel 145a/9

s.-i ġaflet 145a/9

s.+ ge 134b/3

s.+ i 134b/2

sefer < Ar. yolculuk

s. 135a/14, 147b/17

s.+ lerimiziñ 135a/13

sehm < Ar. kısım, hisse, pay

s.+ leride 142a/3

sékkiz sekiz

s. 134a/26, 147b/2

sel < Ar. sel

s.+ i 134b/21

selām < Ar. selam, esenlik

s. ḳıldılar 145b/8

selāmetlıġ < Ar. + Tr. sağ salimlik, selametlik

s. 146b/18

Selūm < Ar. (k.a) Hz. İsa tarafından Antakya şehrine gönderildiğine inananılan, Hz. İsa'nın elçilerinden birinin adı

S. 145b/23

ṣemen < Ar. kıymet, değer, tutar

ṣ. 142a/3

ṣ.+ ler 142a/2

semt < Ar. taraf, cihet, yön

s.+ idin 149a/24

Ṣemūd < Ar. Hz. Salih'in peygamber olarak gönderildiği kavmin adı

Ṣ. 144a/5

sén II. teklik şahıs zamiri, sen

s. 132b/6, 133a/23, 133b/3, 136a/20, 137a/21, 137a/22, 139a/8, 140b/27, 141a/12, 141a/13, 144b/13, 144b/15, 144b/16, 144b/18, 144b/19, 145a/13, 146a/20

s.+ din 137a/20, 137b/14, 139a/17, 139a/8

s.+ i 136a/6, 136a/9, 139a/7, 141a/15, 141a/18, 149b/21, 149b/27

s.+ iṅg 132b/20, 133a/23, 133a/24, 135b/1, 136a/11, 136a/12, 137b/18, 137b/21, 139b/6, 141b/21, 149b/22

ṣenā < Ar. övme, övgü

ṣ. 138b/9, 142b/18

→ **ṣenāy**

ṣenāy → ṣenā

ṣ. 138b/9

ṣerā < Ar. toprak

ṣ.+ ġa 150a/20

sermed < Ar. daimi, sürekli

s. 147a/6

sermedī < Ar. daimi, sürekli

s. 149b/5

serzeniş < Far. başa kakma

s.+ ḳa 136b/9

ṣevāb < Ar. sevap

ṣ. 139a/27, 141a/9

ṣ.+ ı 144b/11

ṣ.+ ıdın 148a/25

ṣ.+ ın 145a/26

ṣ.+ ḳa 142b/10, 144a/2

sevdā < Far. ticaret

s. 148a/13

seyl < Ar. sel

s. ḳıldı 134b/19

seyr < Ar. gezinme, gezinti

s.+ iniṅg 147b/7

seyyid < Ar. efendi

s. 144b/14, 144b/5

seyyidü'l-beşer < Ar. insanların efendisi

s. 144b/5

seyyi'e < Ar. suç, günah

s. 145b/2

s.+ leri 142a/25

s.+ leriġa 142a/26

sezā < Far. uygun, münasip

s. 139a/6, 147a/5

s. bolġay 138b/9

sezā-vār < Far. uygun, münasip

s. + raḳ 136b/19

sezā-vārī < Far. münasiplik, uygunluk

s. 138b/9

sıçḳan sıçan

s.+ ların 134b/17

s.+ nıṅg 134b/21

ṣıdḳ < Ar. doğruluk

ṣ. 138b/20, 146b/1

ṣıfat < Ar. sıfat, nitelik

ṣ. 136a/2

ṣ.+ ı 132b/7, 139b/2, 144b/4

ṣ.+ ıdur 133a/3, 143b/14

ṣ.+ ın 138b/12

ṣ.+ larınıñ 145b/25

ṣıfāt < Ar. sıfatlar, nitelikler

ṣ.+ ı 141b/8

sıġın - sığınmak

s.- ur 132b/2

sığınmak sığınma

s. 138a/16

sıġır sığır

s. 149b/11

ṣıḥḥat < Ar. doğruluk, sağlamlık

ṣ. 138b/23, 145b/10, 145b/15

ṣ.+ de 139b/15

ṣ. taptı 145b/13

sıla - okşamak

s.- ġanlardın 146b/17

sındur - kırmak

s.- ġay 145a/1

ṣınıf < Ar. sınıf, grup

ṣ.+ lar 140a/5, 147a/11, 147a/21

ṣ.+ ları 141a/27

sır < Ar. gizli tutulan, sır

s. 141b/14, 142a/26

s.+ rı 144a/27

s.+ rıdın 144a/26

s.+ rıdur 144a/20

ṣırf < Ar. sâde, yalnız, ancak

ṣ. 148a/9

sibāᶜ < Ar. yırtıcı hayvanlar

s. 133a/14

s.+ dın 135a/9

siḥr < Ar. sihir, büyü

s. 149b/22

s.+ i 137b/12

s.+ ler 132b/1

simāᶜ < Ar. çalgılı tören

s. 148b/2

sin - hazm olunmak

s.- güçi 140a/13

sīn < Ar. Arap alfabesindeki sīn (س) harfi

s. 144a/26, 144b/3

s.+ ġa 144b/6

siñirsiz sinirsiz

s. 150a/7

sipāh < Ar. asker

s.+ idürler 149b/19

sipās < Far. şükretme, dua etme

s. 135a/20

s. ḳılmaḳ 147a/19

s.+ lar 132a/12

sipāsdār < Far. hamdeden, şükreden

s.+ larġa 141b/21

s.+ larnıŋ 142b/21

sipāsdārlıġ < Far. + Tr. şükretme

s. ḳılmaslar 147a/19

sipāssız < Far. + Tr. şükürsüz

s. 134b/26

s.+ ġa 134b/27, 143a/2

sipāssızlıġ < Far. + Tr. şükürsüzlük

s. 143a/22

sipihr < Far. talih

s.+ de 147b/7

sitāyiş < Ar. övme, övgü

s. 132a/15, 138b/9, 142b/17

s. ḳılurlar 132a/17

s.+ ler 132a/12

sitem-kār < Ar. övme, övgü

s.+ lar 136a/20

sitūde < Ar. övülmeye, övgüye değer

s. 132b/22

siz II. çokluk şahıs zamiri, siz

s. 142b/8, 147b/6

s.+ ler 132b/26, 132b/5, 135b/21, 135b/24, 135b/25, 136a/13, 136a/25, 136a/27, 136b/3, 139a/18, 140a/19, 140b/12, 140b/8, 145b/11, 145b/24, 145b/25, 145b/27, 145b/8, 146a/10, 146a/16, 146a/2, 148a/21, 148a/22, 148a/6, 148b/27, 150a/11, 150a/12

s.+ lerdin 134b/14, 136b/18, 136b/19, 137a/27, 140b/19, 146a/28, 147b/23, 148b/27

s.+ lerge 132b/24, 132b/7, 134b/11, 135b/18, 136a/14, 136b/25, 136b/27, 136b/3, 137a/18, 137b/22, 138a/3, 139a/11, 139a/18, 139a/4, 139a/5, 143a/10, 143a/11, 143a/15, 143a/16, 143a/7, 146a/4, 146a/7, 147b/25, 148a/2, 148b/22, 148b/24

s.+ lergedür 137a/11, 146a/8

s.+ lerni 132b/23, 135b/5, 136b/2, 136b/26, 137b/7, 137b/8,

138a/1, 138a/2, 139a/12, 140a/4, 140a/5, 140b/18, 140b/5, 143a/20, 143a/21, 145b/26, 146a/6, 148b/21

s.+ lerniŋ 132b/24, 132b/25, 135a/9, 135b/15, 136a/17, 136a/25, 136b/6, 137b/24, 137b/26, 137b/7, 139a/13, 140a/15, 140a/26, 140a/4, 140b/2, 140b/20, 140b/4, 140b/5, 140b/7, 140b/8, 143a/22, 145a/26, 145b/12, 146a/17, 146a/21, 146a/22, 146a/4, 146a/7, 146a/8, 146b/11, 147a/13, 147b/24, 148a/10, 148a/4, 148b/24, 148b/25

soḥbet < Ar. sohbet, konuşma

s.+ lerde 141a/1

soḳur amâ, gözleri görmeyen, kör

s. 141a/7, 145a/6

s.+ larnı 146a/17

s.+ nı 146a/18

sol sol taraf

s. 134b/4, 134b/6

soŋg son, sonra

s. 133a/16, 134a/12, 134a/27 134a/15, 134b/17, 135a/2, 136a/14, 136b/2, 136b/8, 138b/25, 139b/14, 140a/5, 142a/17, 142a/18, 143a/9, 143b/12, 144a/21, 144a/24, 145a/25, 145b/6, 146b/20, 147a/4, 148a/17

s.+ dur 148a/12

s.+ ġı 134b/16, 148a/23

s.+ ı 143a/9, 145a/9

s.+ ıda 134b/4, 149a/17

s.+ ıdın 145a/7, 145b/18

s.+ ıdındur 133a/5

s.+ ın 133a/6

s. tuttum 141a/22

s.+ uŋgızdadur 147b/24

sor - sormak

s.- arlar 150a/13

s.- dı 145b/8, 146a/13, 146a/16

s.- dılar 136a/16, 139a/19

sorgu sorgu

s.+ sıdurlar 135b/25

sorulmaḳ sorulma

s.+ umızdur 135b/24 (sorulmaġumızdur)

s.+ uŋgızdurlar 135b/23 (sorulmaġuŋgızdurlar)

sön - sönmek

s.- gey 146b/26

s.- se 143a/1

söz söz

s. 135b/16, 138a/8, 139b/20, 142a/19, 148a/7, 149a/5, 150a/3

s.+ din 136b/5, 143b/14, 150a/21

s.+ ge kéltürür 149a/11

s.+ i 140b/11, 149b/21

s.+ ige 147a/5

s.+ ining̑ 137b/27

s.+ ler 135a/16, 138b/2, 139b/19

s.+ leridür 146a/15

s.+ lerning̑ 138b/2

s.+ ni 136a/23, 137b/12, 138a/6, 146b/10

s.+ ning̑ 141a/12, 143a/10, 144a/25

su su

s. 133b/9, 134b/21, 134b/3, 139b/13, 140a/13, 141a/25

s.+ da 147b/14

s.+ lar 134b/2

s.+ nı 140a/18

s.+ nıng̑ 134b/21

→ **suy**

suāl < Ar. soru

s. 137a/19, 138a/3

s.+ ġa 135b/19

subbāḳ < Ar. öncekiler

s.+ dın 145b/14

subḥāne < Ar. "Allah'ı, her türlü kusur, ayıp ve eksiklerden tenzih ederim" anlamında bir söz

s. 140b/10

sūd < Ar. fayda, kazanç

s. 137b/1, 140a/19

s.+ ini 137b/1

s. ḳılmaġay 138a/27

ṣuḥuf < Ar. sahifeler, yapraklar

ṣ.+ ı 141a/21

sulṭān < Ar. padişah, hükümdar

s. 142b/20

suluḳ bir bitki

s.+ ıdur 150a/14 (suluġıdur)

ṣūr < Ar. Hz. İsrafil'in kıyamet günü üfleyeceği boru

ṣ.+ da 148a/17

ṣ.+ ġa 148a/14

sūre < Ar. Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri, sure

♦ **Sūre-i Yasin:** Kur'an-ı Kerim'in 36. suresi

S. 144a/18

s.+ ni 144b/11

s.+ niñg 144a/22

ṣūret < Ar. biçim, görünüş

ṣ. 140a/16

ṣ.+ de 139b/23

ṣ.+ i 133b/22

ṣ.+ ḳa 149a/17

ṣ.+ ler 137a/25

ṣ.+ lerin 133b/20

ṣ.+ lerini 149a/15

ṣ.+ niñg 139b/11

Sūretü'l-Enfāl < Ar. Kur'an-ı Kerim'in 8. suresi

S.+ de 140a/2

Sūretü'l-Fātır < Ar. Kur'an-ı Kerim'in 35. suresi

S. 138b/8

Sūretü's-Sebe < Ar. Kur'an-ı Kerim'in 34. suresi

S. 132/a11

ṣūriye < Ar. açık, dış

ṣ. 138b/27

susamaḳ susama

s. 142b/20

s.+ dın 135a/9

suy → **su**

s. 134b/12, 134b/18, 141a/24

s.+ dın 150a/2

s.+ ı 132a/19

s.+ ıġa 134b/1

südüs < Ar. altıda bir

s. 142a/3

Süfyān < Ar. (k.a.) Hz. Muhammet'in amcasının oğlu ve süt kardeşinin adı

S. 138a/18

S.+ ı 138a/22, 138a/23

Sülemī < Ar. (k.a) Ḥakāyıḳ-ı Sülemī adlı eserin sahibi, Horasanlı sûfî, müfessir ve muhaddisin adı

ḥaḳāyıḳ-ı s.+ de 138b/19, 142b/3, 144a/22

Süleymān < Ar. (k.a.) Hz. Dâvud'un oğlu, İsrailoğullarına gönderilen peygamberin adı

S. 133b/12, 133b/14, 133b/16, 133b/18, 133b/24, 134a/10, 134a/11, 134a/14, 134a/20

s.+ ġa 133b/6, 134a/18

sülūk < Ar. bir yola girme, bir yol tutma

s.+ ide 149a/14

ṣülüṣ < Ar. üçte bir

ṣ. 142a/3

ṣülüṣān < Ar. üçte iki

ṣ. 142a/4

sünĝek kemik

s.+ ini 149b/25

s.+ lerni 150a/6

s.+ ni 150a/5

sünnet < Ar. Hz. Muhammet'in sözleri, davranışları ve tasvipleri

s.+ iġa 144a/2, 144a/3

s.+ ini 143b/27

sür - sürmek, sevk etmek, yönlendirmek

s.- dükbiz 139b/11

s.- erbiz 139b/12

s.- erler 148b/21

sürᶜat < Ar. çabukluk, hız

s. 147b/12

s.+ ide 147b/7

s.+ idür 150a/21

sürūr < Ar. sevinç

s. 142b/25

süt **süt**

s.+ din 149b/15

-Ş-

şaᶜb < Ar.bölünmüş, parçalanmış şey

ş.+ ları 134a/16

şād-mān < Far. sevinçli, mutlu

ş. 148b/1

şādmānlıġ < Far. + Tr. mutluluk

ş. 132a/15

şāḫ < Far. dal, budak

ş.+ ınıŋ 147b/5

şaḫṣ < Ar. kişi, kimse

ş.+ larnıŋ 150a/10

şāᶜir < Ar. şair

ş.+ dür 149a/20

şāᶜirlıġ < Ar.+ Tr. şairlik

ş.+ ıda 149a/23

şāḳḳa < Ar. zahmetli, eziyetli

ş. 134a/23

Şām < Ar. (y.a) Suriye'nin başkenti

ş. 134a/2, 135a/5, 144a/4

ş.+ dın 138a/19

ş.+ ġa 135a/10, 135a/18

ş.+ ġaçe 135a/6

şāmil < Ar. içine alan, kapsayan

ş. 136a/6, 140b/14

şāmmet < Ar. şansızlık

ş.+ iŋgizniŋ 146a/8

şān < Ar. şan, şöhret

ş.+ ı 150a/18

ş.+ ıdadur 138a/18

şarāb < Ar. içilecek şey, şarap

ş.+ lardın 148b/16

şarṭ < Ar. şart, koşul

ş.+ ı 141b/8

ş.+ ları 141b/12

şāyed < Far. eğer

ş. 136b/24, 138b/9, 140a/19, 147b/25, 147b/6

şāyeste < Far. uygun

ş. 132b/12, 133b/4, 139b/20, 143a/6

şāyiᶜ < Ar. duyulmuş, herkesçe bilinmiş

ş. bolġan 140b/11

şecer < Ar. ağaç

ş. 134b/1

şefāᶜat < Ar. biri için af dileme

ş. 135b/10, 135b/14, 135b/16, 135b/18, 141b/18

ş. étilgüçi 135b/13

ş.+ i 135b/9, 143b/6

ş.+ idin 137a/19

ş.+ in 141b/19

ş. ḳılġaylar 135b/16

ş. ḳılġuçı 135b/12

ş. ḳılmaḳ 135b/12

şehādet < Ar. Allah'ın birliğini ve Allah'tan başka ilah olmadığını söyleme

ş. 149a/9

şehḳa < Ar. hıçkırık, keskin çığlık

ş. urdı 148b/8

şehr < Far. şehir, ülke

ş. 134b/11

ş.+ din 146a/26

ş.+ ide 136b/15

ş.+ idür 134b/11

ş.+ niŋ 145b/15, 145b/25, 145b/7

şehvet < Ar. aşırı istek

ş. 135a/24

şekl < Ar. şekil, biçim

ş.+ leri 141a/27

şeksiz < Ar. + Tr. şüphesiz

ş. 144b/15

şekūr < Ar. çok şükreden

ş. 134a/6

Şemᶜūn → **Şemᶜūnü'ṣ Ṣafā**

ş. 145b/18, 145b/20, 146a/11, 146a/13, 146a/14, 146a/16, 146a/17, 146a/18, 146a/19, 146a/20, 146a/21, 146a/22

ş.+ nı 146a/15

Şemᶜūnü'ṣ Ṣafā < Ar. (k.a) Hz. İsa tarafından Antakya şehrine gönderildiğine inananılan, Hz. İsa'nın elçilerinden birinin adı

ş. 145b/5

ş.+ dur 145b/22

→ Şemᶜūn

şer < Ar. kötülük

ş.+ din 135b/6, 148a/27

şerᶜ < Ar. dinin kuralları

ş. 139a/21, 144b/7

şeref < Ar. büyüklük, ululuk

ş. 136b/24

şerīᶜat < Ar. Allah'ın emri

ş.+ ḳa 139a/1

şerīk < Ar. ortak

ş. 135b/22

ş.+ i 143b/3

ş.+ i ḳılursizler 136a/3

ş.+ ler 136a/2, 143b/2, 149b/22

ş.+ lerin̂gizni 143a/27

ş. tutupbiz 143b/4

şerīklik < Ar. + Tr. ortaklık

ş. 136a/3

şerīksizlig < Ar. + Tr. ortaksızlık

ş.+ i 149b/10

şevḳ < Ar. keyif, neşe

ş. 138b/19, 138b/20

ş.+ ler 147a/17

şeyḫü'l-islām < Ar. âlimlerin reisi

ş. 139a/1

Şeyḫü'l İslām Enṣārī

ş. 148b/10

Şeyṣ < Ar. (k.a) Hz. Adem'in çocuklarından birin adı

Ş. 141a/21

şeyṭān < Ar. şeytan, iblis

ş. 135a/23, 139a/13, 139a/17, 139a/21, 139a/24, 148b/23, 148b/26

ş.+ ġa 139a/25, 149a/5

ş.+ nı 139a/19, 148b/23

Şiblī < Ar. (k.a) Cinlerin Esrarı adlı eserin sahibi

Ş. 148b/8

şiddet < Ar. şiddet, sertlik

ş. 141b/2

şifā < Ar. iyişleşme, sağlık bulma

ş. bérürbiz 145b/10

şimāl < Ar. kuzey

ş. 139b/10

şīr < Far. arslan

ş. 133b/25

şiᶜr < Ar. şiir

ş. 149a/21, 149a/22, 149a/23

ş.+ ġa 149b/1, 149b/22

Şirāz < Ar. (y.a) İran'ın güneyinde yer alan tarihî bir şehrin adı

Ş. 133b/7

şirb < Ar. su hissesi, suya ait hak

ş.+ i 134a/27

şirk < Ar. Allah'a ortak koşma

ş. 135a/25, 136b/22, 139b/3, 144a/11

ş.+ de 136a/10

ş.+ de olturulurlar 144b/24

ş.+ din 134b/14, 136a/9

ş.+ i 143a/26

ş. kéltürgüçiler 136b/3

ş. kéltürmenĝizge 140b/7

ş.+ niñg 140b/7

şirket < Ar. ortaklık

ş. 136a/4, 136a/5, 149b/8

ş.+ i 135b/8

şitevī < Ar. kışaait, kışla ilgili

ş. 140a/23

şūr < Far. tuzlu

ş. 140a/13, 140a/14

şuᶜle < Ar. alev, ateş alevi

ş.+ siniñg 143a/12

şūmluġ < Far. + Tr. uğursuzluk

ş.+ ı 144a/13

şūre-gez < Far. bir çeşit ılgın

ş. 134b/23

şūre-zār < Far. çoraklık

ş.+ larda 134b/24

şuᶜūr < Ar. anlama, anlayış

ş. 149b/19

şübeh < Ar. şüpheler, kuşkular

ş. 149a/22, 149a/23

şübehsiz < Ar. + Tr. şüphesiz

ş. 150a/23

şübhet < Ar. şüphe

ş. 142a/24

şühūd < Ar. şahitler, tanıklar

ş. 148b/11

şükr < Ar. teşekkür, hamd

ş. 134a/4, 134a/7, 134b/11, 140a/20, 146b/3

ş.+ de 134a/8

ş.+ din 134a/8

ş. étgeyler 134a/6

ş. étmeklig 134b/15

ş. étmesler 149b/15

ş.+ iġa 134a/5

ş.+ iniñg 134a/8

ş. istegüçi 134b/14

ş. ḳılmaslar 147a/14

ş.+ niñg 134a/8

şükrsiz < Ar. + Tr şükürsiz

ş. ḳılmaġaybiz 135a/2

şükrsizlıġ < Ar. + Tr şükürsüzlük

ş. 135a/21

şüphesiz < Ar. + Tr şüphesiz

ş. 144b/15

-T-Ṭ-

tā < Far. bağlama edatı

t. 132b/12, 132b/16, 132b/18, 133a/20, 133b/1, 133b/15, 133b/21, 133b/23, 133b/25, 133b/8, 134a/13, 134a/15, 134a/26, 134b/18, 134b/2, 134b/3, 135a/14, 135a/17, 135b/13, 135b/14, 135b/3, 135b/5, 136a/2, 136b/9, 137a/4, 137b/23, 137b/24, 137b/25, 138b/16, 139a/12, 139a/16, 139a/22, 140a/19, 140a/21, 140a/22, 140a/25, 141b/17, 141b/26, 142b/10, 142b/27, 142b/8, 142b/9, 143a/14, 143a/15, 143a/4, 143b/11, 144a/15, 144a/4, 144b/19, 145b/3, 145b/7, 146a/14, 146a/15, 146a/18, 146a/19, 146a/27, 146a/5, 146b/12, 146b/13, 147a/11, 147a/16, 147a/18, 147a/19, 147b/22, 147b/4, 147b/7, 149a/11, 149a/15, 149a/23, 149b/17, 149b/3, 150a/2, 150a/20

ta^{c}accüb < Ar. şaşakalma

t. 135a/16, 146a/14

ta^{c}affüf < Ar. iffetli olma, ahlak dışı şeylerden kaçınma

t. 138b/20

ta^{c}aḳḳul < Ar. akıl erdirme, zihin yorma

t. ḳılġaysizler 148b/27

ṭa^{c}ām < Ar. yemek, aş

ṭ. 148a/4, 148a/5

ṭ.+ lar 148b/16

ṭ.+ nıŋ 133a/24

ṭā^{c}at < Ar. ibadet

ṭ. 141a/8, 147a/16

ṭ.+ ıdın 133b/13

ṭ.+ ḳa 142b/11

ṭ.+ larıġa 149a/9

ṭ.+ larımız 142b/18

ta^{c}ayyüş < Ar. yaşama , geçinme

t.+ iġa 147b/9

ta^{c}aẓẓum < Ar. kibirlenme, büyüklük satma

t.+ ı 146b/22

ṭab^{c} < Ar. mühür, damga basma

ṭ. 139a/21

tābi^{c} < Ar. uyan, itaat eden

t.+ i étgey 137b/9

t.+ ler 136a/24, 136b/11

tabīa^{c}t < Ar. kâinat

t. 139a/14

ṭabīb < Ar. hekim, doktor

ṭ.+ ler 145b/11

ta^{c}bīr < Ar. anlatma, ifade

t. ḳılurlar 144b/2

tafṣīl < Ar. uzun uzzdıya anlatma, açıklama

t.+ lerini 150a/9

taġ dağ

t. 133a/19

t.+ ı 150a/13

t.+ ıġa 150a/13

t.+ lar 133a/17, 133a/21, 134a/1, 141b/5

t.+ lardın 141b/1

t.+ larınıŋ 134a/16

t.+ nıŋ 134a/26, 134a/27, 134b/2

taḥaḳḳuḳ < Ar. gerçekliği anlaşılma

t.+ ınıŋ 136b/12

ṭāhire < Ar. temiz

ṭ. 132a/22

ṭaḥiyye < Ar. selam verme

ṭ. 148b/17

taḥḳīḳ < Ar. doğru olup olmadığını araştırma

t. 142a/18

taḫṣīṣ < Ar. bir şeyi birine veya bir yere mahsus kılma

t.+ i 141a/3, 149b/5

t.+ nin̂g 141a/25

taḫt < Far. taht

t. 133b/24

t.+ da 133b/26

t.+ ının̂g 133b/24

t.+ ḳa 133b/25, 148b/14

t.+ larġa 148b/13

taḫtü'l ᶜarş < Ar. göğün tahtı

t. 147a/26

taḥvīl < Ar. değiştirme, çevirme

t.+ i 144a/3

t.+ iġa 141b/6

ṭā'ife < Ar. güruh, fırka, bölük

ṭ.+ de 142a/18

ṭ.+ dürler 143b/16

ṭ.+ ni 142a/12

tāk < Far. asma, üzüm kütüğü

t.-i benānlar 147a/10

taḳarrüb < Ar. yaklaşma, yanaşma

t. 136b/27

taḳdīm < Ar. öne alma, öne geçirme

t.+ i 142b/9

taḳdīr < Ar. beğenme, değer verme

t. 132b/19, 135b/8

t.+ ġa 138b/19

t.+ i 140a/12

t.+ idür 147b/1

t. ḳılduḳbiz 135a/7

taḳı dahi

t. 132b/17, 133b/3, 135b/20, 136b/17, 144b/5

taḳrīᶜ < Ar. azarlama, paylama

t.+ nin̂g 137a/19

taḳṣīr < Ar. kısaltma

t.+ i 142a/6

taḳvīs < Ar. kavislendirme, yay şekline sokma

t.+ ġa 147b/4

ṭālib < Ar. isteyen, istekli

ṭ. 142a/24

ṭ.+ i 142a/20

ṭ.+ leri 142b/3

ṭ.+ leriġa 148b/7

ṭāliḥa < Ar. yaramaz, faydasız

ṭ. 145a/21

tam duvar

t.+ ı 145a/7

ṭama^{c} < Ar. doymazlık, açgözlülük

ṭ. 142a/22

t.+ ınıŋ 137a/19

tamām Ar. tamam, tam

t. 146a/12

t.+ ı 141b/17

t.+ ıdın 138a/21

t. ḳılġay 140a/25, 141b/17

t. ḳılur 144b/11

t. tapḳay 141b/16

ṭams < Ar. yoketme, belirsiz kılma

ṭ. 149a/20

tamu < Soğd. cehennem

t.+ nı 146a/18

→ **tamuġ**

→ **tamuḳ**

tamuġ → **tamu**

t. 137a/8, 141a/9, 142b/18, 142b/26, 143a/1, 143a/17

t.+ da 138a/17, 142b/27, 143a/3, 148b/4, 149b/21

t.+ dur 149a/1

t.+ ı 149a/1

t.+ nıŋ 139a/23, 142b/17

tamuġluġ < Soğd. + Tr. cehennemlik

t.+ lar 143a/13

→ **tamuġluḳ**

tamuġluḳ → **tamuġluġ**

t.+ larġa 148b/6

t.+ larnıŋ 148b/3

tamuḳ → **tamu**

t.+ ḳa 150a/1

taŋ tan vakti, sabah

t.+ da 133b/6, 133b/7, 137a/13

ṭa^{c}n < Ar. ayıplama

t. 137a/6

ṭ. ḳılur 138b/3

tanı - tanımak

t.- rduḳbiz 135a/2

→ **tanı-**

tanla - arayıp bulmak, seçmek

t.- pbiz 141b/27

taŋgla - şaşırmak

t. 146b/12, 149b/20

tanu - → **tanı**

t.- r 150a/10

t.- rsizler 137b/27

tanuḳ tanık, şahit

t.+ dur 138a/5

tanuḳluḳ tanıklık

t. 149a/11, 149a/6, 149a/8

t. bérgey-sizler 146b/12

tap - bulmak

t.- ar 148a/12

t.- arlar 142a/16

t.- arsizler 135b/4

t.- ġaylar 133b/21

t.- ġay-mén 146b/8

t.- ıŋ̂gızlar 148b/25

necāt t.- ıp 142a/11

yol t.- ḳan 141a/7

t.- ḳanlar 135a/8

yol t.- ḳanlardurlar 146b/1

t.- ḳanraḳ 143b/19

yol t.- ḳanraḳ 143b/17

t.- ḳay 147b/6, 147b/7

tamām t.- ḳay 141b/16

ġıẕā t.- ḳaylar 147a/17

t.- ḳaymén 135a/24

t.- ḳuçı 142a/23

t.- ḳusıdurlar 147a/5

t.- maġaylar 143b/11

t.- mas 147b/12

ilgerilik t.- mas 147b/12

t.- maslar 149a/19

t.- mas-sén 144a/1, 144a/2

ḫaber t.- tı 145b/16

rāst t.- tı 135a/22

ṣıḥḥat t.- tı 145b/13

t.- tuḳ-biz 143a/16

tapın - tapınmak

t.- adur 146a/12

t.- dılar 137a/18

t.- ġaŋ̂gızġa 140b/8

t.- ġaybiz 135b/21

t.- ġaylar 137a/20

t.- ġuçı 142a/22

t.- ıp-sizler 135b/3

t.- maġay-sizler 148b/23

t.- mas-mén 146b/2

t.- may-biz 149a/5

t.- ur 137a/24, 137b/7, 145b/16

t.- ur-siz 146a/16

t.- ur-sizler 140a/27, 143b/1

tapınmaḳ tapınma

t. 147a/15

t.+ ıda 137a/24 (tapınmaġıda)

t.+ ıdın 137b/8, 139b/16, 145b/17 (tapınmaġıdın)

t.+ ıġa 137a/23 (tapınmağıġa)

t.+ ım 148b/26 (tapınmağım)

tar dar

t. ḳılur 136b/22, 137a/11

ṭaraf < Ar. yan, yön

ṭ.+ da 134b/7

ṭarāvet < Ar. tazelik, taze olma

ṭ. 150a/14

ṭārī < Ar. ansızın çıkan

ṭ. bolmaġaylar 149a/23

ṭarīḳ < Ar. yol

ṭ.+ ide 144b/7

ṭ. + i 134b/23

tart - ölçmek, çekmek

baş t.- ar 136b/5

t.- ar-biz 147a/24, 149a/13

t.- arlar 132b/2

t.- ıp 133a/21

baş t.- sa 133b/15

t.- tı 142b/8

tartıl - ölçülmek

t.- ġusıdur 145a/23

tartmaḳ ölçme

asıġ t. 140b/3

intiḳām t.+ da 141b/10

Tārūs < Ar. (k.a) Hz. İsa tarafından Antakya şehrine gönderildiğine inananılan, Hz. İsa'nın elçilerinden birinin adı

t. 145b/6

taṣadduḳ < Ar. sadaka olarak verme

t.+ ḳa 141b/14

t.+ lar 139b/21

tasalluṭ < Ar. musallat olam, sataşma

t.+ ı 135a/27

taṣarruf < Ar. zihinde şekillendirme, hayal kurma

t. 133a/26, 135b/8, 143a/21, 144a/10

t.+ ḳa 149b/11

taṣdīḳ < Ar. onaylama, doğrulama

t.+ ıġa 143b/17

t.+ in 141b/25, 149a/4

taṣvīr < Ar. resim, figür

t.+ ler 133b/21

taş taş

t. 145a/3, 145a/5, 146a/6

t.+ dın 134a/2

t.+ ı 145a/2

t.+ lar 133a/16

t.+ nı 145a/2

t. urar 146b/12

tat - tatmak, tadına bakmak

t.- ıŋgızlar 137b/3, 143a/17

tattur - tattırmak

t.- ur-biz 133b/13

tavar davar, hayvan

t.+ lar 149b/11, 149b/15

t.+ larda 149b/14

t.+ lardın 141b/4

t.+ larnı 149b/12

t.+ larnıŋg 134b/19

ṭavr < Ar. davranış, hâl, tavır

ṭ.+ larını 137b/25

tay - yanılmak

t.- ar-mén 138a/11

t.- dım 138a/10

taya - dayamak

t.- dılar 134a/14

t.- p 134a/13

tayaḳ sopa, değnek

t.+ ımġa 134a/13

t.+ ını 134a/15, 134a/19

t.+ ḳa 134a/14

tayan - dayanmak

t.- durdılar 134a/18

tayanmaḳ dayanma

t. 148b/14

ṭayyibe < Ar. iyi, güzel, hoş

ṭ. 132a/22

tāyib < Ar. tövbe eden

t. 142a/21, 142a/24

taᶜyīn < Ar. ayırma, belli etme

t. 134a/15

Ṭayy < Ar. cömertliği meşhur olan Hâtem-i Tai'nin kabilesinin adı

ṭ. 144b/1

tāze < Ar. taze

t. 140a/14

taᶜẕīb < Ar. cezalandırma

t.+ leri 148b/3

teᶜālā < Ar. "yüce olsun" anlamına gelen bir söz olup, Allah adıyla birlikte kullanılır

t. 140b/10

tebāġuż < Ar. gizli düşmanlık besleme

t. 142b/20

tebdīl < Ar. değiştirme, değiştirilme

t.+ i 144a/2

tebeddül < Ar. değişme, başka hâle girme

t. 150a/10

teberrük < Ar. mübarek sayma, uğur sayma

t. 142a/19

tébret - hareket ettirmek, kımıldatmak

t.- güçi 144a/12

t.- güçilerdin 141b/4

t.- geyler 144b/26

tedbīr < Ar. bir şeyi temin edecek veya önleyecek yol, çâre

t.+ de 135b/9

tedebbür < Ar. sonunu, hakikati düşünme

t. 133a/10

tedḳiḳ < Ar. dikkatle araştırma, inceleme

t. 142a/18

teemmül < Ar. iyice, etraflıca düşünme

t.+ de 133a/9

t.+ din 148b/3

teessüf < Ar. eseflenme, kederlenme, tasalanma

t.+ lerniŋ 139b/7

tefāvüt < Ar. zıtlık

t. 142a/3

tefekkür <Ar. düşünme

t. 133a/10, 143a/8

t. ḳılınġızlar 137b/24

teferruḳ < Ar. ayrılma, dağılma

t. 150a/10

t.+ da 135a/19

tefsīr < Ar. yorum

t. 138a/20, 142a/18

t.-i kebīrde 150a/21

t.-i maḳdisīde 141b/1

t.-i şaᶜlebīde 142a/11

t.+ i 144b/5

t. ḳıldı 142a/12

t.+ lerde 138a/18

teḥāsüd < Ar. hasetleşme

t. 142b/20

tehdīd < Ar. tehdit, korkutma

t. 146b/4

tehekküm < Ar. alay, eğlenme

t. 148a/3

tekbīr < Ar. "Allahu Ekber" sözü

t.+ idür 139b/22

tekellüfsiz < Ar. + Tr. zahmetsiz, külfetsiz

t. 149b/1

tekellüm < Ar. söyleme, konuşma

t. 150a/22

t.+ ġa 139b/12

t.+ ge 141a/25

tekevvün < Ar. var olma, meydana gelme

t.+ i 147b/9

teklīf < Ar. öneri, teklif

t. 132a/15, 138b/1

t.+ inin̂g 138a/26

t.+ ler 134a/23

tekrar < Ar. bir şeyi iki veya daha çok defa yapma, tekrar

t. 149a/26

tekye < Ar. dayanma, güvenme

t. urganlar 148b/14

tekẕīb < Ar. yalanlama

t. 143b/27

t.+ din 141a/22

t.+ dür 139b/3

t.+ ġa 139a/9

t.+ i 133a/8

t.+ iġa 137b/15

t.+ in ḳılıp 143b/15

t.+ in ḳılmaduḳ 149a/5

t.+ in ḳılurlar 141b/25

t. ḳıldılar 134b/16, 137b/16, 137b/19, 145b/21

t. ḳılıldılar 139a/7

t. ḳılıpdurlar 141a/18

t. ḳılsalar 141a/18

t. ḳılur 137b/4

telāfī < Ar. yerini doldurma, ziyanı karşılama, telafi

t.+ sini 142a/14

telef < Ar. boş yere harcama

t. ḳıl 137a/14

temeṣṣül < Ar. bir şekil ve surete girme, cisimlenme

t.+ inin̂g 141a/13

temeyyüz < Ar. kendini gösterme, sivrilme, benzerlerinden farklı olma

t. 139b/1

temṣīl < Ar. benzetme

t. 149a/24

t.+ dür 150a/20

t. ḳıldı 144b/27

témür demir

t.+ din 133b/22

t.+ ni 133a/25

téŋg denk

t. 133a/27, 140a/12, 141a/10, 141a/6, 141a/7

t. bolġay 142a/27

t. bolmaġay 141a/8

t.+ dür 145a/11

t.+ i 132b/9

tenaᶜum < Ar. nîmet içinde, bolluk içinde bulunarak rahat etme

t. 148b/14, 148b/6

tenāvül < Ar. alıp yeme, alınıp yenilme

t. 138a/25

ten-dürüst < Far. sağlam

t. 134b/12

tenfīr < Ar nefret ettirme, tiksindirilme

t.+ ide 132b/15

tenġīṣ < Ar. hayâtını kederli, tasalı kılma

t.+ iniŋ 148b/5

tengilig < Ar. + Tr. küçüklük

t.+ içeni 135b/6

téŋlik denklik

t. 140a/16, 141a/10

terakḳī < Ar. ilerleme

t. bérip 150a/2

terbiyet < Ar. eğitim

t. 137a/2

téri deri

t.+ din 149b/14

t.+ sini 140b/1

térisiz derisiz

t. 150a/7

terşīḥ < Ar. süzme, sızdırma

t.+ idür 141a/13

tertīb < Ar. dizme, sıralama

t.+ i 142a/19

t. ḳıldı 134b/3

t. körsetür 138a/19

ter ü tāze < Far. pek lâtif, pek körpe

t. bolġay 150a/15

tesāvī < Ar. eşitlik

t.+ dür 144b/6

tesbīḥ < Ar. Allah'ı zikretme, anma

t. 133a/20

t.+ iniŋ 133a/17

t.+ lerġa 149a/11

tesīs < Ar. temel atma, kurma

t.+ i 145b/2

tesliye < Ar. teselli verme, avutma

t.+ siġa 136b/14

tesvīf < Ar. geciktirme, atlatma

t.+ dür 139a/15

téş - deşmek

t.- ti 134b/22

t.- tiler 134b/18

teşdīd < Ar. şeddetlendirme, şiddetlendirilme

ḥafṣ-ı t. 145b/22

teşrīf < Ar. şereflendirme

t.+ ni 142b/7

téşük deşik, deşilmiş olan

t.+ ni 134b/4

t.+ üni 134b/3

→ **töşük**

Tetmür < Ar. (y.a) Suriye'de antik zamanların önemli dini ve ticari merkezi

t.+ din 133b/7

tevāfuḳ < Ar. uyma, uygun gelme

t. 144b/6

tevāżu^{c} < Ar. alçakgönüllülük gösterme

t. 138b/20

téve deve

t. 149b/11, 149b/13

t.+ lerdürler 147b/18

tevfīḳ < Ar. uygunlaştırma

t. 141a/12

t. bérür 139b/5

t.+ ı 133a/12, 134a/8, 142a/9

t.+ i 138a/13

tevḥīd < Ar. Allah'ın birliğine inanma

t. 139a/6, 139b/24, 144b/7

t.+ dür 144b/16

t.+ ḳa 136a/10

t. köterür 139b/24

tevrīş < Ar. miras bırakma

t. 142a/9

tevrīt < Ar. Dört kutsal kitaptan Hz. Musa'ya inenin adı

t.+ e 141a/22

te'yīd < Ar. kuvvetlendirme, kuvvetlendirilme

t.+ ini ḳılur 144a/23, 144a/25

Teysīr < Ar. (e.a) Necmüddîn Ebû Hafs Ömer B. Muhammed en-Nesefî' nin *Tefsîr-i Teysir* adlı tefsir kitabının adı

T.+ de 133b/1

teẕekkür < Ar. bir meseleyi konuşma

t. 143a/9

teẕkīr < Ar. hatıra getirme, hatırlatma

t. 142a/18

tezkiye < Ar. temize çıkarma, aklama

t.+ siġa 141a/6

tıy - önlemek, engel olmak

t.- diṅgizler 136a/27

t.- duḳ 145a/4

t.- duḳ-biz 136b/2

t.- ġay 137b/7, 137b/8

t.- ġuçımız 136b/6

tıymaḳ engel olma, önleme

t. 145b/17

tigre etraf, çevre

t.+ leride 134a/25

t.+ lerini 143b/25

Tihāme < Ar. (y.a) Arabistan'ın Kızıldeniz sahilindeki dar kıyı ovası

T. 135a/18

til dil

t. 134a/6, 135b/20

t.+ ge 148b/16

t.+ i 147a/15

t.+ ige 149a/24

t.+ in 137a/7

tile - istemek, dilemek

t.- di 133a/24, 146a/18

t.- diler 134b/2

t.- gey 139b/16, 142b/1

t.- güçi 142b/1

t.- güçileridürler 148b/5

t.- liṅg 146a/19

t.- mesler 146a/28

t.- mes-mén 138a/4

t.- r 133b/10, 133b/16, 137b/6, 138a/3, 138b/16

t.- rler 148b/15

t.- r-mén 138a/2

t.- se 133a/18, 133a/19, 133a/26, 133b/24, 136b/22, 137a/10, 138a/6, 139b/16, 139b/5,

140b/18, 141a/12, 143a/8, 144a/8, 146b/5, 148a/4, 150a/19

t.- sek 133a/6, 147b/19, 149a/12, 149a/14

tilek dilek, istek

t. 142b/24

t.+ in 134a/11

t.+ in ḳılmas 142b/2

tileksiz dileksiz, isteksiz

t. 132b/14, 142a/1, 142a/2

tilemek dileme, isteme

t. 135b/11

t.+ i 136b/22, 146b/6 (tilemegi)

t.+ ke 135b/12

tilemeksiz istemeksiz

t. 138b/27

timṣāl < Ar. suret, resim

t. 133b/23

t.+ ler 133b/20, 133b/22

tīre < Far. karanlık

t. 149a/26

tirgüz - diriltmek

t.- di 146b/13

t.- diler 146a/23

t.- dük 147a/16, 147a/8

t.- dük-biz 139b/13

t.- gey 149b/27, 150a/6

t.- ür 146a/22, 149b/27, 150a/8

t.- ür-biz 145a/19

tirgüzmek diriltme

t. 139b/14

t.+ i 139b/15 (tirgüzmegi)

t.+ ige 139b/13 (tirgüzmegige)

tirig canlı, diri

t. 134a/14

t.+ ler 141a/10

tiriglig canlılık

t. 140a/8, 143a/15, 143a/16, 143a/6, 149b/4

tiril - dirilmek

t.- diler 148a/23

t.- gün̂gizdürler 132b/26

Tirmiẕī < Ar. (k.a) Ebû Îsâ Muhammed b. Îsâ b. Sevre (Yezîd) et-Tirmizî, Kütüb-i Sitte olarak bilinen hadis kitaplarından, *el-Câmiᶜu'ṣ-Ṣaḥîḥ* adlı eserin yazarı

ṣaḥīḥ-i t.+ din 144b/9

tofraḳ toprak

t. 150a/5

t.+ da 132b/25

t.+ dın 140a/5

t.+ ı 134b/12

toġrı doğru

t. 135b/22

toġumaḳ dokuma, örme

t.+ ıda 133a/27 (toğumağıda)

toġur - doğurmak

t.- mas 140a/7

toḫta - durmak, bir yere bağlanmak

t.- mas 134a/22

toḫtatıl - bağlanılmak

t.- ġanlar 136a/21

toku - dokumak, örmek

t.- ġanı 142b/16

toḳul -

t.- ġan 137b/10

tola dolu

t. 134b/10, 147b/15

tolġa - çevirmek, dolaştırmak

boyun t.- p 136a/27

Toman (k.a) Hz. İsa tarafından Antakya şehrine gönderildiğine inananılan, Hz. İsa'nın elçilerinden birinin adı

T. 145b/6

ton elbise

t.+ ı 142b/16

t.+ ıda 134b/13

t.+ larda 134b/12

töhmet < Ar. birine isnâd olunan suç, itham

t.+ ke 138b/7

tört dört

t. 133b/2, 135a/6, 138b/13, 138b/14

t.+ din 138b/16

törtinçi dördüncü

t. 147b/7

töşek döşek

t.+ ining̃ 145b/12

töşük → **téşük**

t. 134b/3

tövbe < Ar. Allah'tan af dilemek

t. 138b/23

t.+ de 139a/15

t.+ ġa 142a/21

t. ḳılġay 134b/14

t. ḳılġuçılarnıng̃ 132b/1

t.+ sini 139a/16

tufūliyyet < Ar. çocukluk, küçüklük

t.+ din 150a/3

ṭuġyān < Ar. azgınlık, coşkunluk

ṭ. 140a/17

tur - durmak, ayakta olmak

t.- maḳ 139a/13

t.- ur 141a/11

t.- urlar 136a/23

tut - (I) yakalamak, tutmak

t.- ar 136a/12, 142b/9, 148a/12

t.- ayım 146b/4

t.- ḳaybiz 136b/7

t.- sa 144a/15

t.- tılar 149b/16

t.- uṉgızlar 139a/18

t.- up 146b/24

t.- uş 135a/5

(II) yardımcı fiil, yapmak, etmek

revā t.- alınğ 137a/22

düşmen t.- alınğbiz 139a/19

ḳaytara t.- ar 144a/15

tükel t.- ar 143b/25

ᶜāyid t.- arlar 139b/23

ilgeri t.- arlar 149a/13

ümīd t.- arlar 141b/15

fāl t.- arsizler 146a/9

fāl t.- duḳ 146a/4

zebūn t.- ḳanlar 136a/24

ilgerilik t.- ḳuçıdur 142a/8, 147b/10

ilgerilik t.- kuçılar 132b/16

ᶜacb t.- ma 141a/18

erzānī t.- madı 142b/7

erzānī t.- maduḳ 143a/7

ilgerilik t.- mas 144a/8

yük t.- mas 140a/6

köz t.- maslar 143b/27

ilgerilik t.- mas-sizler 136a/15

erzānī t.- sa 135a/2

yalġanġa t.- salar 139a/7

soṉğ t.- tum 141a/22

çāresiz t.- up 136b/1

erzānī t.- up-biz 136b/26

şerīk t.- up-biz 143b/4

ilgerilik t.- updur 142a/11

ḳāyim t.- updur 141a/2

tükel t.- updur 133a/5

ḳāyim t.- updurlar 141b/12

tutkun tutkun, meftun

t. bolġusıdurlar 147a/6

tutmaḳ tutma

imān t. 138a/25

t.+ dın 149b/22

tutul - tutulmak

t.- urlar 138a/17, 138a/21

tüb dip, temel, kök

t.+ idin 134b/9

tüben aşağı, aşağıya

t. 132a/18, 132a/26, 132b/20, 133a/7, 137b/13, 138a/20, 141a/24, 144b/17, 146b/20, 148b/7

t.+ gi 134a/15, 134b/4

t.+ rek 135b/22, 141b/3

tükel bütün, tam

t. 136a/6, 136a/8, 142a/4, 145b/13, 146b/25

t. tutar 143b/25

t. tutupdur 133a/5

tüken - ayrılmak

t.- gey 147a/27

tükenmek bitme, sona erme

t.+ ide 134a/10 (tükenmegide)

türlüg türlü

t. 139b/7, 140a/5, 141a/26, 141b/2, 141b/4, 147a/10, 148b/15, 148b/3

t.+ dür 141a/26, 141b/2

tüş - düşmek

t.- er 147b/9

t.- geyler 148b/9

t.- mes 134b/12

t.- ti 134a/16

t.- ürdi 142b/22

tüvānā < Far. güçlü, kuvvetli

t. 144a/9, 150a/16

t.+ dur 138b/21

tüvānālıġ < Far. + Tr. kuvvetlilik

t. 144a/6

t.+ ı 146b/7

tüz düz

t. 132b/24, 134b/21, 138a/12, 143a/13

t.+ deki 134b/17

t.+ ler 135a/13

t.+ lerning 147b/19

tüz - düzeltmek, düzmek

t.- ünġizler 137b/23

tüzdür - sıralatmak, düzenletmek

t.- duḳbiz 135a/16

tüzdürmaḳ sıralatma, düzenletme

t.+ ı 135a/17

-U-

u < Ar. bağlama edatı

u. 132a/14, 133a/9

uçmaḳ < Soğd. cennet

u. 148a/27, 148b/10, 148b/11, 148b/19

u.+ ġa 146b/15, 148b/26

u.+ ıġa 140b/13

u.+ ḳa 146b/14

u.+ larda 142b/13

u.+ nıṅġ 137a/4, 148b/5

uçmaḫlıġ < Soğ. + Tr. cennetlik

u. 148b/16

uçmaḳ uçmak

u. 138b/13

ᶜudūl < Ar. sapma, yoldan çıkma

ᶜu. 139b/12, 141a/25

uhrevī < Ar. âhirete ait, âhiretle ilgili

u. 145a/16

ᶜuḳāb < Ar. Muhammed'in alem (bayrak, sancak) lerinden birinin adı

ᶜu.-ı ᶜaẓīm 147a/6

ᶜuḳbā < Ar. ahiret

ᶜu. 142a/20

ᶜu.+ da 133b/13

ᶜuḳūbet < Ar. ceza, azap

ᶜu. 148a/25

ᶜu.+ i 146b/24

ᶜu.+ idür 144a/1

ᶜu.+ iġa 143b/13

ᶜu.+ ḳa 141a/16

ulı ulu

u. 133a/23

uluġ ulu, yüce

u. 139a/26, 142a/9, 143a/22, 145a/17, 149b/16

u.+ ı 140a/9

u.+ larda 138b/20

u.+ lardurlar 143b/6

u.+ larıdın 149b/26

u.+ larıdındur 148b/7

u.+ raġı 145a/27

u.+ raḳdur 135b/17

→ **uluḳ**

uluġluġ büyüklük

u.+ ı 150a/16

→ **uluġluġ**

uluḳ → **uluġ**

u. 133b/27

u.+ raḳ 132b/10

uluḳluḳ → **uluġluġ**

u.+ ḳa 150a/3

ᶜUmmān < Ar. (y.a) Arap Yarımadası'nın güneydoğusu kıyısında yer alan ülkenin adı

ᶜU.+ ġa 135a/18

uneysīn < Ar. insancık

u. 144b/1

unut - unutmak

u.- ḳaysizler 139a/12

u.- tı 150a/6

u.- urlar 148b/4

ur - **(I)** vurmak

u.- ar 133b/23, 148a/14

u.- dı 150a/4

u.- ġay 133b/15, 145a/2

(II) yardımcı fiil, yapmak, etmek

taş u.- ar 146b/12

ṣayḥa u.- dı 146b/24

şehḳa u.- dı 148b/8

tekye u.- ganlar 148b/14

urġuluḳ tane, çekirdek, tohum

u. 147a/9

urmaḳ vurma

u. 139b/22

uruḳsız bitkisiz

u. 150a/7

uruş savaş

u. 133b/22

u.+ da 133b/23

u.+ nıñ 133b/17

uṣūl < Ar. yöntem

u.+ iniñ 141b/23

uşaḳ küçük parça

u. 132b/25

uşbu işte bu, bu

u. 141a/14, 146a/19, 147a/4

uvala - ufalamak

u.- dı 150a/5

u.- p 149b/25

uy - uymak, tabi olmak

u.- ġanıġay 142b/5

uyal - utanmak

u.- maġay 142b/8

u.- ur 149a/10

uyġaḳ utanma

u. bolġay 142b/5

uyġat - uyandırmak

u.- tı 148a/19

uyḳu uyku

u.+ da 134b/18

u.+ mız 148a/20

u.+ sıda 142b/4

uzun uzun

u. 140a/8, 149a/18

uzunluġ uzunluk

u.+ ı 137b/17, 140a/11

u.+ ıdur 145a/9

ᶜużv < Ar. organ

ᶜu.+ ları 149a/8

Uzzā < Ar. İslamiyet'ten önce Arapların taptığı putlardan birinin adı

U. 132b/6

-Ü-

ü < Ar. bağlama edatı

ü. 138a/20

Übey Bin Ḫalef < Ar. (k.a) Kureyş kabilesinin Benî Cumah koluna mensup, Mekke müşriklerinden birinin adı

Ü. 149b/25

üç üç

ü. 133b/9, 134a/1, 134b/15, 134b/3, 138b/13, 142a/12, 142a/18, 142b/12, 142b/2

ü.+ din 147b/3

ü.+ üni 134a/15

üçün < Far. için

ü. 133b/16, 133b/18, 133b/27, 133b/8, 134a/4, 135a/27, 135b/10, 135b/11, 136b/20, 136b/22, 136b/24, 137a/10, 137a/11, 137a/12, 137a/17, 137b/1, 137b/23, 138a/15, 138a/3, 138b/13, 138b/14, 138b/22, 139a/27, 139b/16, 139b/7, 140b/26, 140b/3, 140b/4, 140b/6, 141a/5, 142a/19, 142b/24, 143a/9, 143b/8, 144b/10, 145b/4, 146b/21, 146b/22, 147a/4, 147b/17, 148a/7, 149b/10, 149b/12, 149b/18, 149b/7, 150a/11, 150a/25, 150a/5

ü.+ dür 132b/18, 136a/8, 136b/24, 137a/19, 149b/5

üçünçi üçüncü

ü. 145b/22

ümīd < Far. umut

ü. 141b/14

ü.+ i 139a/14

ü.+ ige 138a/14

ü. tutarlar 141b/15

ümīd-vār < Far. umutlu

ü. 142b/8

ümmet < Ar. cemaat, topluluk

ü.+ i 141b/27

ü.+ ke 142b/7

ü.+ lerdin 141a/16, 142b/7, 143b/20

ü.+ lerġa 141b/26

ü.+ lerge 147b/23

ünde - seslenmek, çağırmak

ü.- geyler 145b/7

ü.- rbiz 145b/9

ü.- rler 148b/22

Ürdün < Ar. (y.a) Ortadoğu'da bulunan bir Arap ülkesinin adı

Ü. 135a/5

üst üst

ü.+ ide 133a/21, 133b/24

ʿÜzeyīr < Ar. (k.a) Kur'an'da adı geçen, peygamber olup olmadığı tartışmalı kişinin adı

ʿÜ. 143b/9

üzüm üzüm

ü.+ leri 147a/17

-V-

vā-beste < Far. … e bağlı

v.+ dür 138a/13

vācib < Ar. lüzumlu, mecburi

v. bolġan 141b/19

v. bolur 149b/6

vācibü'l-vücūd < Ar. varlığı lüzumlu olan, Allah

v.+ ḳa 135b/22

vācid < Ar. vücûda getirici, getiren

v. 142a/25

vaʿde < Ar. bir iş için önden belirtilen zaman

v. bérmesler 143b/5

v. ḳılıp 148a/20

v.+ si 136a/13, 139a/10

v.+ sidür 136a/14, 150a/25

vādī < Ar. vâdi

v.+ lerniŋ 134a/16

v.+ niŋ 134a/27, 134b/21

vāfir < Ar. çok, bol

v. 139a/27

vaḥdāniyet < Ar. birlik, Allah'ın bir oluşu

v.+ iġa 143b/14, 145b/17

vaḥdet < Ar. birlik

v. 147b/27

vaḥy < Ar. Allah tarafından peygamberlere bildirilen emirler

v. 138a/12, 138b/12, 145b/27

v. ḳılduḳbiz 141b/21

v.+ ni 138a/6

vaᶜīd < Ar. birini iyiliğe sevk ve kötülükten uzaklaştırmak için korkutma, yıldırma

v.+ i 150a/25

v. ḳılur 149a/2

vaḳf < Ar. bir malı veya mülkü -satılmamak kaydıyla- bir hayır işine bağışlama, bırakma

v.+ ı 145b/1

vaḳfet < Ar. durak, durulacak yer

v. 144b/3

vāḳıᶜ < Ar. mevcut, var olan

v. bolġay 139b/2

vāḳıᶜā < Ar. olmuş bi iş, gerçek

v. 148a/22

vaḳt < Ar. vakit, zaman

v. 134a/17, 134a/20, 136b/10, 137b/11, 143b/21, 146b/9, 147a/24, 148a/17, 148a/23, 150a/4

v.+ da 144a/14, 148a/13

v.+ ı 138a/15, 142b/27, 144a/16, 147b/4

v.+ ıda 133a/18, 133a/20, 138a/23, 145b/5

v.+ ıġaça 140a/25, 144a/16

v.+ i 133b/22

v.+ ide 145b/3

v.+ lar 147b/10

v.+ larnıŋ̂ 134a/7, 142a/7

vālīye < Ar. kadın vali

v.+ si 134b/2

var - ulaşmak

v.- dılar 132a/25

vārid < Ar. gelen, vâsıl olan, erişen

v. 149a/27

vāṣıl < Ar. erişen, ulaşan, kavuşan

v.+ da 144b/1

vāsıṭa < Ar. araç

v.+ durlar 137a/15

vāsıṭasız < Ar. + Tr. araçsız

v. 149b/8

vasīṭ < Ar. aracı, hakem

v.+ de 133b/16

vaṣiyyet < Ar. bir kimsenin öldükten sonra yapılmasını istediği şey

v. 148a/15

v. ḳıldı 134a/12

vay vay, ah

v. 148a/19

vaż ᶜ < Ar. koyma, konulma

v. + ı 133b/1, 136b/12, 140a/8

v.+ ıda 133b/20

v.+ ıdın 147b/9

ve < Ar. bağlama edatı

v. 132a/12, 132a/14, 132a/16, 132a/17, 132a/18, 132a/19, 132a/20, 132a/21, 132a/22, 132a/23, 132a/25, 132a/27, 132b/1, 132b/10, 132b/11, 132b/12, 132b/13, 132b/14, 132b/17, 132b/19, 132b/21, 132b/22, 132b/3, 132b/4, 132b/5, 132b/6, 132b/9, 133a/10, 133a/11, 133a/12, 133a/13, 133a/14, 133a/15, 133a/16, 133a/18, 133a/19, 133a/2, 133a/21, 133a/22, 133a/23, 133a/24, 133a/25, 133a/26, 133a/27, 133a/3, 133a/4, 133a/5, 133a/6, 133a/8, 133a/9, 133b/1 133b/4, 133b/10, 133b/11, 133b/12, 133b/13, 133b/14, 133b/15, 133b/17, 133b/18, 133b/19, 133b/2, 133b/20, 133b/21, 133b/23, 133b/24, 133b/26, 133b/27, 133b/3, 133b/5, 133b/6, 133b/7, 133b/8, 133b/9, 134a/1, 134a/10, 134a/12, 134a/13, 134a/14, 134a/16, 134a/18, 134a/2, 134a/21, 134a/25, 134a/27, 134a/3, 134a/4, 134a/5, 134a/6, 134a/7, 134a/8, 134b/1, 134b/11, 134b/12, 134b/13, 134b/14, 134b/15, 134b/16, 134b/17, 134b/18, 134b/19, 134b/2, 134b/22, 134b/23, 134b/24, 134b/26, 134b/27, 134b/3, 134b/4, 134b/6, 134b/9, 135a/1, 135a/10, 135a/11, 135a/12, 135a/14, 135a/15, 135a/16, 135a/18, 135a/21, 135a/24, 135a/25, 135a/26, 135a/27, 135a/3, 135a/4, 135a/5, 135a/7, 135a/8, 135a/9, 135b/1, 135b/12, 135b/13, 135b/14, 135b/16, 135b/17, 135b/19, 135b/20, 135b/21, 135b/24, 135b/25, 135b/27, 135b/4, 135b/5, 135b/6, 135b/7, 135b/8, 135b/9, 136a/10, 136a/11, 136a/12, 136a/13, 136a/15, 136a/17, 136a/18, 136a/19, 136a/20, 136a/22, 136a/23, 136a/24, 136a/25, 136a/26, 136a/27, 136a/4, 136a/5, 136a/6, 136a/7, 136a/8, 136a/9, 136b/1, 136b/11, 136b/12, 136b/15, 136b/16, 136b/17, 136b/18, 136b/19, 136b/22, 136b/24, 136b/25, 136b/27, 136b/3, 136b/4, 136b/6, 136b/7, 136b/8, 136b/9, 137a/1, 137a/10, 137a/11,

137a/13, 137a/14, 137a/16, 137a/17, 137a/19, 137a/2, 137a/21, 137a/22, 137a/23, 137a/24, 137a/25, 137a/3, 137a/4, 137a/5, 137a/6, 137a/8, 137b/1, 137b/10, 137b/12, 137b/13, 137b/14, 137b/15, 137b/16, 137b/17, 137b/19, 137b/2, 137b/20, 137b/22, 137b/23, 137b/24, 137b/25, 137b/27, 137b/4, 137b/5, 137b/8, 137b/9, 138a/10, 138a/12, 138a/14, 138a/16, 138a/17, 138a/18, 138a/19, 138a/20, 138a/21, 138a/22, 138a/24, 138a/25, 138a/26, 138a/27, 138a/5, 138a/6, 138a/7, 138a/8, 138a/9, 138b/1, 138b/10, 138b/11, 138b/12, 138b/13, 138b/14, 138b/16, 138b/17, 138b/18, 138b/19, 138b/2, 138b/20, 138b/21, 138b/22, 138b/23, 138b/25, 138b/26, 138b/27, 138b/3, 138b/4, 138b/5, 138b/7, 138b/9, 139a/1, 139a/10, 139a/11, 139a/12, 139a/13, 139a/14, 139a/19, 139a/20, 139a/21, 139a/22, 139a/24, 139a/25, 139a/26, 139a/4, 139a/5, 139a/7, 139a/8, 139a/9, 139b/10, 139b/13, 139b/14, 139b/15, 139b/17, 139b/18, 139b/2, 139b/20, 139b/21, 139b/22, 139b/23, 139b/24, 139b/25, 139b/26, 139b/27, 139b/3, 139b/4, 139b/5, 139b/7, 139b/8, 139b/9, 140a/1, 140a/10, 140a/11, 140a/12, 140a/13, 140a/14, 140a/15, 140a/16, 140a/17, 140a/18, 140a/19, 140a/2, 140a/21, 140a/22, 140a/23, 140a/24, 140a/26, 140a/27, 140a/3, 140a/4, 140a/6, 140a/7, 140a/8, 140a/9, 140b/1, 140b/10, 140b/11, 140b/13, 140b/14, 140b/15, 140b/16, 140b/17, 140b/19, 140b/2, 140b/20, 140b/21, 140b/22, 140b/24, 140b/25, 140b/4, 140b/5, 140b/6, 140b/8, 140b/9, 141a/10, 141a/11, 141a/12, 141a/14, 141a/16, 141a/18, 141a/2, 141a/20, 141a/21, 141a/22, 141a/23, 141a/27, 141a/3, 141a/4, 141a/5, 141a/6, 141a/7, 141a/8, 141a/9, 141b/1, 141b/12, 141b/14, 141b/15, 141b/16, 141b/17, 141b/18, 141b/2, 141b/21, 141b/22, 141b/23, 141b/24, 141b/25, 141b/3, 141b/4, 141b/5, 141b/6, 141b/8, 141b/9, 142a/1, 142a/11, 142a/12, 142a/13, 142a/15,

142a/16, 142a/17, 142a/18, 142a/19, 142a/2, 142a/20, 142a/21, 142a/22, 142a/23, 142a/24, 142a/25, 142a/26, 142a/27, 142a/3, 142a/4, 142a/5, 142a/7, 142a/9, 142b/1, 142b/10, 142b/11, 142b/14, 142b/15, 142b/16, 142b/17, 142b/18, 142b/19, 142b/2, 142b/20, 142b/23, 142b/24, 142b/25, 142b/26, 142b/27, 142b/3, 142b/4, 142b/5, 142b/6, 142b/7, 142b/8, 142b/9, 143a/1, 143a/10, 143a/11, 143a/12, 143a/13, 143a/14, 143a/15, 143a/16, 143a/19, 143a/2, 143a/20, 143a/21, 143a/22, 143a/23, 143a/26, 143a/3, 143a/4, 143a/6, 143a/7, 143a/8, 143a/9, 143b/1, 143b/10, 143b/11, 143b/12, 143b/13, 143b/14, 143b/17, 143b/18, 143b/2, 143b/20, 143b/22, 143b/23, 143b/24, 143b/25, 143b/27, 143b/6, 143b/7, 143b/8, 143b/9, 144a/1, 144a/10, 144a/11, 144a/12, 144a/17, 144a/18, 144a/2, 144a/21, 144a/22, 144a/23, 144a/26, 144a/27, 144a/3, 144a/4, 144a/5, 144a/6, 144a/7, 144a/8, 144b/10, 144b/11, 144b/12, 144b/15, 144b/18, 144b/2, 144b/20, 144b/24, 144b/26, 144b/27, 144b/3, 144b/4, 144b/5, 144b/6, 144b/7, 144b/8, 145a/11, 145a/12, 145a/14, 145a/15, 145a/17, 145a/2, 145a/20, 145a/21, 145a/22, 145a/23, 145a/24, 145a/27, 145a/3, 145a/4, 145a/5, 145a/6, 145a/7, 145a/8, 145a/9, 145b/10, 145b/11, 145b/13, 145b/14, 145b/15, 145b/16, 145b/17, 145b/18, 145b/19, 145b/2, 145b/21, 145b/22, 145b/26, 145b/27, 145b/3, 145b/4, 145b/6, 145b/7, 145b/9, 146a/10, 146a/11, 146a/12, 146a/15, 146a/17, 146a/18, 146a/2, 146a/20, 146a/21, 146a/23, 146a/24, 146a/25, 146a/26, 146a/3, 146a/5, 146a/6, 146a/9, 146b/1, 146b/10, 146b/12, 146b/13, 146b/14, 146b/15, 146b/17, 146b/18, 146b/19, 146b/2, 146b/20, 146b/21, 146b/22, 146b/27, 146b/3, 146b/4, 146b/7, 146b/8, 147a/1, 147a/10, 147a/11, 147a/12, 147a/13, 147a/16, 147a/17, 147a/18, 147a/19, 147a/2, 147a/21, 147a/22, 147a/23, 147a/24, 147a/25, 147a/26, 147a/5,

147a/6, 147a/7, 147a/8, 147a/9, 147b/1, 147b/10, 147b/11, 147b/12, 147b/13, 147b/14, 147b/15, 147b/16, 147b/17, 147b/18, 147b/19, 147b/2, 147b/20, 147b/21, 147b/22, 147b/24, 147b/25, 147b/26, 147b/27, 147b/3, 147b/4, 147b/5, 147b/6, 147b/7, 147b/8, 147b/9, 148a/1, 148a/10, 148a/13, 148a/14, 148a/15, 148a/17, 148a/18, 148a/21, 148a/22, 148a/25, 148a/26, 148a/27, 148a/7, 148a/8, 148a/9, 148b/1, 148b/11, 148b/12, 148b/14, 148b/15, 148b/17, 148b/19, 148b/20, 148b/21, 148b/22, 148b/24, 148b/25, 148b/3, 148b/6, 148b/7, 148b/8, 148b/9, 149a/1, 149a/10, 149a/12, 149a/14, 149a/15, 149a/16, 149a/17, 149a/18, 149a/20, 149a/21, 149a/22, 149a/23, 149a/26, 149a/27, 149a/3, 149a/5, 149a/6, 149b/1, 149b/11, 149b/12, 149b/13, 149b/14, 149b/15, 149b/16, 149b/18, 149b/19, 149b/2, 149b/22, 149b/23, 149b/24, 149b/26, 149b/27, 149b/3, 149b/4, 149b/5, 149b/6, 149b/7, 149b/8, 150a/1, 150a/10, 150a/11, 150a/13, 150a/15, 150a/16, 150a/17, 150a/2, 150a/20, 150a/21, 150a/22, 150a/23, 150a/24, 150a/25, 150a/26, 150a/3, 150a/4, 150a/5, 150a/6, 150a/7, 150a/9

vebāl < Ar. günah

v.+ i 138a/11

vech < Ar. vesile, sebep, vasıta

v. 133b/21, 137a/21, 139b/24

v.+ i 137a/11, 149a/24, 150a/22

vefāt < Ar. ölüm

v. boldı 133b/3

vekāletsiz < Ar. + Tr. vekilsiz

v. 149b/8

velī < Far. ermiş, eren

v.+ lerniŋ 132a/25

velīkin < Far. fakat, ama

v. 136a/10, 136b/23, 144a/15

vereşe mirasçılar

v.+ niŋ 142a/3

vesvese < Ar. şüphe, kuruntu

v.+ si 142b/20

vezn < Ar. tartma, tartılma

v. 149a/24

vilāyet < Ar. il, merkez

v.+ ide 133b/18

v.+ idin 134a/2, 134a/26, 134b/1, 135a/5

v.+ ining 134b/1

vişāl < Ar. ulaşma, bitişme

v. 135b/27

vuḫūş < Ar. vahşi hayvan

v. 133a/14

vuḳūᶜ < Ar. olma, oluş

v. 136b/12

v.+ dın 138a/1

vuḳūf < Ar. anlama, bilme, öğrenme

v.+ ı 144a/21

vücūd < Ar. varlık

v. 132a/14, 142b/2, 148b/11

v.+ da 140b/15

v.+ dın 140b/16

v.+ ġa 150a/9

v.+ i 134a/25

v.+ ḳa 146b/2

-Y-

yā < Far. bağlama edatı

y. 132a/19, 132a/26, 132b/15, 132b/19, 132b/27, 132b/4, 132b/8, 132b/9, 133a/11, 133a/12, 133a/13, 133a/17, 133a/18, 133a/7, 133a/9, 134b/21, 135a/7, 135a/9, 135b/10, 135b/12, 135b/21, 135b/23, 135b/5, 135b/7, 136a/13, 136a/6, 137a/12, 137a/13, 137a/17, 137a/22, 137a/25, 137a/4, 137a/8, 137b/18, 138a/15, 138a/17, 138a/18, 138a/23, 138a/24, 138a/27, 138a/6, 138a/8, 138a/9, 138b/1, 138b/17, 138b/18, 138b/19, 139a/14, 139b/18, 139b/19, 139b/2, 139b/21, 139b/22, 139b/4, 140a/25, 140a/6, 140b/19, 140b/3, 140b/8, 141a/1, 141a/17, 141a/2, 141a/20, 141a/22, 141a/24, 141a/27, 141a/7, 141a/9, 141b/11, 141b/14, 142a/2, 142a/20, 142a/21, 142a/22, 142a/23, 142a/24, 142a/25, 142a/26, 142a/27, 142a/3, 142b/1, 142b/11, 142b/18, 142b/20, 142b/3, 143a/11, 143a/14, 143a/23, 143b/3, 144a/12, 144b/14, 144b/16, 144b/20, 144b/24, 145a/12, 145a/15, 145a/18, 145a/20, 145a/24, 145b/1, 145b/2, 145b/20, 145b/23, 145b/24, 145b/5, 145b/6, 146a/23, 146b/19, 147b/25, 147b/27, 148b/12, 148b/2, 148b/20, 148b/4, 149a/17,

149a/25, 149b/20, 149b/22, 149b/24, 149b/3, 149b/4

yā < Ar. Arap alfabesideki ye (ي) harfi

y. 144a/25, 144a/27, 144b/1, 144b/5

yab - örtmek, kapamak

y.- ḳuçısı 132b/3

yabuḳluḳ örtülü, kapalı

y.+ ıġa 138b/2

y.+ ḳa 141a/1, 145a/15

yabuluḳ örtülü, kapalı

y. 141b/25

yād < Far. anma, hatırlama

y. 148b/4

y. étildi 147a/12

y. ḳıl 137a/16, 145b/19

y. ḳılduḳ-biz 135a/19

y. ḳılıṅgızlar 139a/3

yaġ - yağmak

y.- maydur 146a/5

yaġaç → **yıġaç**

y. 133b/27

yaḫşı iyi, güzel

y. 132b/13, 133a/12, 133a/13, 133b/16, 134a/10, 134a/3, 138b/18, 139b/1, 139b/20, 139b/25, 142a/26, 143a/14, 143a/4

y.+ nı 139b/1

y.+ raġıdur 137a/15

y.+ raḳ 142a/27

yaḫşılıḳ iyilik, güzellik

y.+ dın 137a/4

y.+ ını 144b/11

y.+ lar 142a/8

Yaḥyā < Ar. (k.a) Hz. İsa tarafından Antakya şehrine gönderildiğine inananılan, Hz. İsa'nın elçilerinden birinin adı

y. 145b/6

yalġan yalan

y. 137b/4, 137b/9, 145b/27

y.+ ġa tutsalar 139a/7

y.+ ı 132b/27

yalġuz yalnız

y. 139b/20, 148a/23, 149b/8, 149b/9

yaman kötü, fena

y. 139b/27, 143b/16, 143b/23, 143b/24, 146a/4, 146a/8, 146a/9, 149a/8

y.+ dın 139b/1

y.+ ı 139b/3

yamanlıġ kötülük

y.+ dın 135b/24

y.+ ı 139b/3

y.+ larnı 144b/12

yamġur yağmur

y. 132a/19, 135b/18, 139a/5, 146a/5, 147a/8

y.+ ı 147a/16

y.+ lar 132a/21

yan yan taraf

y.+ ıda 134b/5, 134b/6

yana yine

y. 135a/3, 137a/14, 140a/17, 146a/21, 148a/17, 149b/26

yandur - yakmak

y.- ur-sizler 150a/12

yandurul - yakılmak

y.- ġan 133b/13

y.- sa 142b/11

yanl̂ıġ hata, yanlış

y. ḳılıpdur 137b/8

ya^{c}nī < Ar. yani, şöyle ki

y. 132a/23, 132b/11, 132b/14, 132b/15, 132b/20, 132b/21, 132b/22, 132b/24, 132b/25, 132b/26, 132b/7, 133a/27, 133a/5, 133b/4, 134a/23, 134b/24, 134b/27, 135a/13, 135a/16, 135a/23, 135a/5, 135b/10, 135b/3, 135b/4, 136a/13, 136a/2, 136a/21, 136a/23, 136a/24, 136a/25, 136a/9, 136b/10, 136b/13, 136b/15, 136b/17, 136b/18, 136b/20, 137a/1, 137a/15, 137a/17, 137a/22, 137a/24, 137a/26, 137a/3, 137a/6, 137b/1, 137b/11, 137b/14, 137b/15, 137b/20, 137b/5, 137b/6, 137b/8, 137b/9, 138a/11, 138a/16, 138a/17, 138a/25, 138a/3, 138a/4, 138a/6, 138a/8, 138a/9, 138b/11, 138b/16, 138b/2, 138b/3, 138b/6, 139a/13, 139a/15, 139a/22, 139a/23, 139a/26, 139b/10, 139b/12, 139b/13, 139b/15, 139b/25, 139b/6, 139b/8, 140a/10, 140a/14, 140a/15, 140a/19, 140a/2, 140a/20, 140a/22, 140a/24, 140a/25, 140a/4, 140a/6, 140a/7, 140a/9, 140b/12, 140b/18, 140b/19, 140b/23, 140b/25, 140b/3,

140b/7, 141a/1, 141a/10, 141a/21, 141a/25, 141a/26, 141a/7, 141a/8, 141a/9, 141b/17, 141b/18, 141b/2, 141b/23, 141b/26, 141b/27, 142b/16, 142b/6, 143a/11, 143a/17, 143a/21, 143a/25, 143a/3, 143b/11, 143b/21, 143b/23, 143b/24, 143b/27, 144a/2, 144a/3, 144a/5, 144b/18, 144b/22, 144b/3, 144b/5, 145a/15, 145a/16, 145a/17, 145a/21, 145a/24, 145b/20, 145b/22, 146a/26, 146a/8, 146b/21, 146b/25, 146b/5, 146b/6, 147a/13, 147a/19, 147a/2, 147a/22, 147a/4, 147a/5, 147a/7, 147b/11, 147b/15, 147b/16, 147b/2, 147b/24, 147b/26, 148a/10, 148a/12, 148a/16, 148a/19, 148a/2, 148a/23, 148a/3, 148a/4, 148b/12, 148b/13, 148b/15, 148b/17, 148b/23, 149a/12, 149a/18, 149b/4, 149b/8, 149b/9, 150a/5

yaŋlıġ gibi

y. 133a/26

yap - yapmak

y.- ḳanlar 144b/27

y.- tuḳ-biz 145a/8

yapıl - yapılmak

y.- ġan 145a/10

yapuş - yapışmak

y.- up 145a/3

yār < Far. dost, arkadaş

y.+ ı 143a/17

y.+ ıŋızġa 137b/26

y.+ larıdın 139a/23

yar - yarmak

y.- ġuçılar 140a/18

yarat - yaratmak

y.- ġanlar 140b/19

y.- ıpbiz 141a/27, 149b/10, 150a/2

y.- ıpdurlar 143b/2

y.- ḳanıda 138b/15, 143b/3

y.- ḳanımız 150a/6

y.- ḳay 150a/16

y.- ḳuçı 139a/4

y.- ḳuçıŋ 135b/1

y.- ḳuçıŋızġa 146b/11

y.- ḳuçısı 140a/26, 150a/18

y.- ḳuçısıdur 146a/17

y.- ḳuçumız 142b/21

y.- mas 138a/9

y.- tı 140a/4, 146b/2, 147a/21, 149b/15, 150a/11, 150a/16, 150a/8

y.- tuḳ 147a/9, 147b/17

y.- tuḳ-biz 149b/7

yaratıl - yaratılmak

y.- ġanlarġa 150a/9

y.- ıpdur 147a/14

yaratmak yaratma

y.+ da 132b/26, 135b/8, 141b/6, 149a/18

y.+ ıġa 149b/8

y.+ ın 150a/19

yarıl - yarılmak, çatlamak

y.- ġay 143b/10

yarılḳa - bağışlamak

y.- dı 146b/16

y.- ġuçı 143b/13

y.- ġuçıdur 134b/14, 141b/10, 141b/20

y.- ġuçısıdur 142b/21

yarılḳal - bağışlanmak

y.- ıpdur 142a/11

yarılḳamaḳ bağışlama

y. 139a/13

y.+ ı 132b/13, 140b/13, 145a/17

y.+ ıdur 139a/26

yarım yarım, buçuk

y. 134b/18

y.+ ıġa 144b/1

yārī < Far. yardım

y. 135b/9

y. bérmek 149b/18

y. bérmeydür 149b/10

y. ḳılılġaylar 149b/17

yarmaḳ yarma

y.+ ını 135a/7 (yarmağını)

yaruġluḳ aydınlık

y.+ ı 147b/4

→ **yaruḳluḳ**

yaruḳ ışık, aydınlık

y. 143b/4

yaruḳluḳ → yaruġluḳ

y. 141a/8, 147b/12

y.+ ḳa 147b/10

yasa - hazırlamak, düzenlemek

y.- ġay 133a/24, 133a/27

y.- p 133b/19, 133b/23

y.- pbiz 149b/8

y.- r 133b/20, 133b/22, 146a/17

yasamaḳ hazırlama, düzenleme

y.+ ıda 149b/10

yāsin < Ar. Kur'an'ı Kerimde yer alan 36. Surenin adı

sūre-i y. 144a/18

→ **yasin**

yasin → **yāsin**

y. 144b/10, 144b/8, 145b/13

āl-i y. 144a/25

y.+ de 144a/21

y.+ dür 144a/24

yaşlıġ yaşlı, ihtiyar

y.+ lar 143b/6

yaşur - gizlemek, saklamak

y.- ġaylar 136b/8

y.- urlar 139b/27, 149b/23

yaşurun gizli, saklı

y. 132a/24, 132b/8, 138a/8, 141b/13, 149a/3

y. bolmagusıdur 143a/19

y.+ da 145a/15

y.+ larnıŋ 132b/7, 138a/7

y.+ nıŋ 143a/18

yavuḳ yakın

y. 136b/27, 138a/17, 143b/10, 144b/20

y.+ dur 138a/14

y.+ ıda 133b/9, 138a/15, 138a/26, 142a/23, 145a/18

y.+ ıġa 145b/7

y. ḳılġay 136b/26

y. ḳılmas 136b/27

y.+ raḳ 142b/10

yavuḳluḳ yakınlık

y.+ ıdın 134b/7

yay - yaymak

y.- ar 138a/6

yayaḳ yaya

y. 135a/12

yazuḳ günah, suç

y. 140b/21

y.+ ı 144a/14

y.+ ıdın 140b/22, 140b/23

y.+ ını 140b/24

y.+ ınıŋ 140b/22

y. ḳılġuçılar 136b/3

y.+ larda 142a/20

y.+ lardın 141a/4, 145a/9

y.+ larıdın 140b/23

y.+ larnıŋ 132b/13, 132b/3, 145a/17

yazuḳluḳ günah

y.+ ını 140b/25

y.+ larnı 141b/20

y.+ larnıŋ 142b/21

yé - yemek

y.- di 134a/16

y.- güçi 134a/19, 142a/23, 142a/24

y.- güçiler 148b/1

y.- rler 147a/13, 147a/9, 149b/14

y.- rsizler 140a/14

y.- yiŋizler 134b/10

yégirmi yirmi

y. 143a/8, 147b/2

Yehūd < Ar. Yahudi, İsrailoğulları

y. 139b/3, 143b/13, 143b/20, 143b/9

yek-sān < Far. bir, beraber

y.+ dur 139b/15

yél yel, rüzgâr

y. 133b/6

y.+ ge 150a/5

yémek yeme

y. 139a/14

Yemen < Ar. (y.a) Arap yarımadasının güneybatısında yer alan ülkenin adı

y. 133b/18, 134a/26, 144a/4

y.+ din 133b/9, 135a/10

Yenābī < Ar. (e.a) bir tefsir kitabının adı

y.+ de 144a/19

yeŋgi yeni

y. 132b/26, 140b/19, 147b/5

y. ḳılġuçısı 138b/10

yeŋgil hafif

y. 142a/13

y. étilmes 143a/1

yér yer, toprak

y. 133a/9, 134a/19, 143b/10, 144a/11, 146a/16, 147a/21

y.+ de 132a/19, 132a/26, 132a/27, 132b/9, 133a/6, 135b/7, 143a/19, 143a/21, 143a/22, 143b/23, 144a/4, 144a/8, 147a/10, 147a/11, 148a/14, 149a/15

y.+ din 132a/19, 133a/5, 134a/19, 135b/19, 138a/26, 138b/3, 139a/5, 143b/2

y.+ dür 147a/7

y.+ ge 133a/16, 133a/19, 133a/7, 134a/10, 134a/16, 138a/20, 139b/14

y.+ i 138a/26, 145b/8

y.+ ide 133b/9, 147b/6

y.+ idin 137b/3, 138a/17, 143b/11, 146a/26, 148a/20

y.+ ige 137b/3, 139b/13, 139b/20, 143b/12

y.+ in 134b/23

y.+ ini 147a/16

y.+ lerdedür 132a/14

y.+ lerge 145b/2

y.+ leride 148b/13

y.+ leridin 143b/8

y.+ leridür 133b/18

y.+ lerige 149a/15

y.+ lerning 138b/10, 150a/12

y.+ ni 143b/8, 150a/16

y.+ ning 132a/19

yéryüzi yeryüzü

y.+ de 132a/20

y.+ din 140b/18

Yeşrib < Ar. (y.a) Medine şehrinin eski adı

y.+ ḳa 135a/18

yét - kâfi gelmek, yetmek

y.- er 146a/7, 147b/9

y.- gen 143a/3

y.- gey 146b/6, 147b/22

fermān y.- gey 135b/13

y.- geyler 142b/17, 147a/11

y.- gürmek 141a/14

y.- ip 145b/7, 150a/3

y.- ipdür 147b/23

y.- güçi 147b/20

y.- megey 141b/15

y.- mes 140a/9, 142b/24, 142b/25

y.- meydürler 137b/16

y.- se 134b/13, 136a/14

y.- tiler 145b/15

yétkür - yetirmek, ulaştırmak, götürmek

y.- dük 146a/3

y.- gey 141b/17

y.- güçi 132b/17, 144b/17

y.- ür 138a/22, 139b/20, 149b/16

y.- ürler 138b/12

yétkürmek ulaştırma, götürme

y. 137b/1, 141a/14

y.+ de 137a/15

y.+ i 140b/6 (yetkürmegi)

y.+ ke 146a/28, 146b/8

yétkürmeklik ulaştırma

y. 146a/3

yétmiş yetmiş

y.+ dür 143a/9

yétti yedi

y. 135a/22, 135a/6, 137a/4, 142a/2, 143b/10, 144a/24, 146a/23, 146a/27

yevm < Ar. gün

y.+ iġa 144a/26

yıġ - yığmak, toplamak

y.- ar 137a/17

y.- ıp 149b/26

yıġaç ağaç

y. 134a/19, 134a/26

y.+ dın 150a/11, 150a/12

y.+ dur 150a/13

y.+ ı 147b/5

y.+ lar 147a/21

y.+ larġa 134b/5

y.+ larınıŋ 134b/7

y.+ larnıŋ 134b/9

→ **yaġaç**

yıġıl - yığılmak

y.- ur 134b/2

yıġmaḳ yığma

y.+ ı 150a/10 (yıġmağı)

yıḳıl - yıkılmak

y.- dı 134a/20

yıl sene, yıl

y. 134a/22, 145b/13

y.+ da 148a/18

y.+ dın 134a/15, 148a/17

y.+ ıda 147b/8

y.+ lardur 145b/11

y.+ larnı 139b/10

y.+ larnıŋ 147b/9

yıldam çevik, hızlı

y.+ raḳḳa 150a/21

yıldamla - çalışmak

y.- dılar 132b/14

yıldamlıġ çeviklik, hızlılık

y.+ da 147b/8

yıllıġ yıllık, senelik

y. 134a/10, 147b/5

yıraḳ uzak

y. 132b/8, 133a/2, 138a/26, 138b/3, 144b/21, 148b/13

y. bolmaḳ 143b/22

y.+ dın 134a/14

y.+ dur 145a/18

y. ḳılurbiz 147a/24

y.+ raḳ 145a/27, 146a/26

yıraḳlıġ uzaklık

y. 133a/3, 135a/13

y.+ ı 144b/20

yiber - göndermek

y.- di 139b/10, 141a/24, 144b/18, 145b/7

y.- diler 145b/20

y.- dim 143a/16

y.- dük 134b/20, 141a/15, 141b/26, 146b/19

y.- dük-biz 145b/19

y.- genge 145b/22

y.- geni 144b/13

y.- genidür 144b/17

y.- genler 145b/23, 145b/5

y.- genlerdin 144b/15

y.- gil 143a/14, 143a/4

y.- güçi 138b/24, 146b/21

y.- ilipdür 132b/20

y.- ilipsén 144b/16

y.- ipbiz 149b/3

y.- ipdürler 145a/20

y.- ip-sizler 136b/16

y.- medük 136a/5, 136a/6, 136a/9, 136b/15, 137b/14

y.- meydür 145b/26

y.- ür 135b/27, 138a/12, 138b/11, 138b/22

yiberil - gönderilmek

y.- gen 137b/13, 141a/20

y.- genler 145b/24, 146a/2

y.- genlerdin 144b/15, 144b/18

y.- genlerge 146a/27

y.- genlerni 139a/8

yibermek gönderilme

y. 144b/18

y.+ de 138b/25

y.+ i 136a/6 (yibermegi)

yigit yiğit, genç

y.+ ler 146a/21

yigitlig yiğitlik

y.+ ini 149a/19 (yigitligini)

yoḳ yok, var olmayan

y. 135a/26, 141a/16, 144a/15, 146b/23, 148a/22, 149a/12

y.+ siz 145b/25, 145b/27, 148a/6, 148b/27

y.+ tur 132b/10, 132b/6, 133a/13, 135a/11, 135b/20, 135b/22, 135b/4, 135b/7, 135b/8, 136a/18, 136b/19, 136b/25, 136b/27, 137a/23, 137b/11, 137b/2, 137b/22, 137b/26, 137b/27, 137b/6, 137b/9, 138a/11, 138a/4, 138b/23, 138b/24, 139a/11, 139a/21, 139a/6, 139b/26, 140a/10, 140b/20, 140b/27, 141a/11, 141a/12, 141a/13, 141a/4, 141b/7, 142a/2, 142b/25, 143a/17, 143a/25, 144a/21, 144a/7, 144b/7, 145a/13, 146a/2, 146b/20, 146b/7, 147b/17, 147b/20, 149b/1, 149b/19, 150a/15, 150a/18

y.+ turlar 146a/21, 147a/2

y.+ turur 141a/14

yoḳluḳ yokluk

y.+ dur 141a/2

yol yol

y. 132b/21, 133a/2, 133b/6, 138a/12, 139b/5, 143b/19

y. azġan 141a/7

y.+ da 135b/23, 141b/12

y.+ dın 139a/16

y.+ ı 135a/12, 140b/5, 146b/25, 148a/14, 149a/24

y.+ ıda 137a/12, 137a/2, 144a/4

y.+ dın 132a/15, 138a/10, 139a/6, 142b/9

y.+ ıdur 144b/16, 148b/26

y.+ ıġa 132b/21, 144b/16

y.+ ın 145a/11, 145a/27

y.+ ını 149a/13

y.+ lar 141b/1

y. tapḳan 141a/7

y. tapḳanlardurlar 146b/1

y. tapḳanraḳ 143b/17

yolaḳ patika

y.+ lar 132a/20

yon - yontmak

y.- gan 134a/2

yu - yıkamak

y.- dılar 134a/14

yuḳarı yukarı

y. 132a/22, 132a/23, 132a/25, 132a/27, 133b/25, 139b/19, 145a/2, 148b/19

yulduz yıldız

y.+ lar 147b/13

yumşaḳ yumuşak

y. 133a/25

y. ḳılduḳ 149b/12

yügür - koşmak, hızlı yürümek

y.- ürler 148a/18

yük yük

y.+ in 140b/22

y. tutmas 140a/6

yüklük yüklük

y. 140b/22

yümn < Ar. uğur, mut, bereket

y.+ i 144a/27

yüŋg yün

y. 149b/14

yüreklik korkusuzluk

y. 150a/3

yürfea < Ar. yükselme

y.+ da 139b/23

yürü - yürümek

y.- güçilerdür 142a/7

y.- r 133a/19

yüz (I) çehre, surat

y. évirdiler 134b/15, 134b/20

y. évirgüçiler 147b/27

y. évirmek 147b/25

y.+ i 138a/22

y.+ iniŋ 145a/7

y. kéltürüp 146b/10

(II) sayı adı, yüz

y. 132b/2, 135a/6, 137a/4, 138b/15, 145b/13

(III) sebep, -den dolayı

y.+ idin 132a/15, 132b/4, 138a/17, 143b/7, 144a/6, 146a/14, 146b/1, 146b/15, 147a/24, 147b/12, 148a/3

y.+ idindür 142b/9

yüzlen – yönelmek, yüz tutmak

y.- di 146a/25

y.- ip 132a/26

żabṭ < Ar. idaresi altına alma, kendine mal etme

ż. ḳılġuçılardurlar 149b/11

Zādü'l-Mesīr < Ar. (e.a.) İbnü'l Cevzi'nin tefsir kitabının adı

Z.+ de 143a/9

żaᶜf < Ar. zayıflık, kuvvetsizlik

ż.+ da 141b/2

ż.+ ḳa 149a/19

ẓāhir < Ar. arka çıkan, yardımcı

ẓ.+ dür 141a/1, 148b/25

ẓ.+ i 142a/26

ẓ. ḳılur 134a/21

ẓ. ḳılurlar 136b/10

ẓ.+ lerini 141b/24

ẕaẖīre < Ar. gerektiği zaman harcanmak üzere anbarda saklanan hububat, yiyecek

ẕ. ḳoyar 137a/12

ẓāhire < Ar. dışarı fırlamış göz

ẓ. 147a/19

żaʿīf < Ar. zayıf, güçsüz, kuvvetsiz

ż. 136b/4

ż.+ larġa 133a/12

ẓālim < Ar. zulmeden, zalim

ẓ. 142a/13, 142a/18, 142b/4, 142b/5, 142b/8, 142b/9

ẓ.+ imiz 142a/11, 142a/15

zamān < Ar. zaman

z.+ da 133b/21, 145a/17

z.+ dın 136a/15

z.+ ı 138a/23, 140a/8, 143a/12, 147b/22

z.+ ıda 133b/20, 134b/16, 137b/14, 140a/21, 144a/13, 144b/21

z.+ ıdur 143a/10, 144a/16

z.+ ıġaça 140a/25

z.+ ınıñ 137b/18, 143a/14, 143a/9, 144b/20

żamīr < Ar. (I) kalp, vicdan

ż.+ lerini 141b/24

(II) ismin yerini tutan kelime

ż.+ ini 139b/23

żarar < Ar. ziyan, eksiklik, kayıp

ż.+ dın 146b/8

ż.+ ı 142b/20, 146b/5

ż.+ ıga 146b/5

ż.+ ını 140b/3

ẓarf < Ar. kab, kılıf

ẓ. 134b/10

ẕāt < Ar. saygıya değer kişi

ẕ. 143a/13

ẕ.+ i 140b/15

zāyil < Ar. sona eren, devamı olmayan

z. bolmaġaylar 143b/8

z. bolsalar 143b/11

zebāne < Far. ateş, alev

z.+ ni 133b/15

zebānī < Ar. cehennemlikleri cehenneme atmaya memur edilen meleğin adı

z. 144b/19

zebr < Ar. yazı

z.+ i 144b/6

zebūn zayıf, güçsüz, âciz

z. 136b/1

z. tutḳanlar 136a/24

Zebūr < Ar. (e.a) Kur'an'da Hz. Dâvûd'a indirilen kutsal kitaba verilen ad.

Z. 133a/11, 133a/14

zecr < Ar. yasaklama, zorlama

z.+ de 146b/4

zehr < Ar. zehir, ağu

z.+ niñg 139a/14

zenbīl < Ar.zenbil

z. 134b/9

ẕerrāt < Ar. zerreler, pek ufak parçalar

ẕ.+ ıdın 132b/9

ẕerre < Ar. pek ufak parça

ẕ. 132b/9

ẕ.+ din 132b/10

zevāl < Ar. yerinden ayrılıp gitme, sona erme

z. 143b/11

z.+ dın 143b/12

zevraḳ < Ar. kayık, sandal

z. 147b/18

ẕikr < Ar. anma, anılma

ẕ. 133a/20

ẕ.+ de 142a/24

ẕ.+ din 142a/24, 143a/8

ẕ.+ i 141a/13

ẕ.+ ler 147a/17

Ẕil İẕ ᶜĀreyn Ceyşān < Ar. (k.a) Geçmiş yüzyıllarda yaşamış bir padişah

Ẕ. 134b/16

zindān < Far. karanlık yer altı hapishanesi

z.+ ġa 145b/17, 145b/21, 146a/13

z.+ ıġa 148b/21

bāl-i z.+ ıġa 135b/27

zindegānlıġ → zindeġānlıḳ

z.+ nıñg 140a/10

zindegānlıḳ < Far. + Tr. canlılık, dirilik, yaşam

z.+ ı 139a/12

→ **zindeġānlıġ**

Ẕin'n-Nūreyn < Ar. Hz. Muhammet'in damadı, Hz. Osman'ın "iki nur sahibi" anlamına gelen lakabı

Ẕ. 142a/14

ziyān < Far. zarar, kayıp

z. 137b/2, 141b/15, 143a/26

z.+ ını 137b/1

ziyāret < Ar. ziyaret

z.+ i 148b/2

z.+ iġa 133a/23

ẓuhūr < Ar. görünme, meydana çıkma

ẓ.+ ı 140b/16

ẓulm < Ar. zulüm, eziyet

ẓ. 145b/2

zürriyyet < Ar. soy, nesil, kuşak

z.+ din 147b/16

4. SONUÇ

Türklerin İslâmiyeti kabul etmesiyle birlikte, başta Kur'an olmak üzere pek çok dinî kaynak Türkçeye tercüme edilmiştir. Dinî eserler tercüme edilirken fazla hassasiyet gösterildiğinden, Türk dili açısından oldukça nitelikli ve zengin malzeme elde edilmiştir. İncelediğimiz bu eserde Doğu Türkçesinin nitelikli ve zengin yapısını görmek mümkündür. Eser Doğu Türkçesi sahasına ait bir metin olsa da Oğuz Türkçesi dil özellikleri de görülmektedir.

Yapılan ilk tercümeler Türkçe sözlükçülük açısından önemli eserlerdir. Bu yüksek lisans tezinin, Türkçe'nin söz varlığına katkı sağlayacağı, metinde yer alan kıssa ve rivayetlerin, edebiyat, dil ve diğer sosyal bilim dallarındaki araştırmacılar için malzeme teşkil edeceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Argunşah, Mustafa, *Çağatay Türkçesi*, Kesit Yayınları, İstanbul 2014.

Banguoğlu, *Tahsin, Türkçenin Grameri*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2011

Bilmen, Ömer Nasuhi, *Kur'anı Kerim'in Türkçe Meâli Ve Alisi Tefsiri*, İstanbul

Caferoğlu, Ahmet, *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1968.

Caferoğlu, Ahmet, *Türk Dili Tarihi*, Enderun Kitabevi, İstanbul 2000.

Clauson, Sir Gerard, *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish*, Clarendon Press, Oxford 1972.

Çağlar, Dursaliye, *Doğu Türkçesi Kur'an Tefsiri (Şuara ve Neml Sureleri), (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin-Tıpkıbasım),* Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2013.

Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 2007

Dilçin, Cem, *Yeni Tarama Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2013

Diyanet İşleri Başkanlığı, *Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı (Meal),* Ankara 1973.

Eckmann, János, "Doğu Türkçesinde Bir Kur'an Çevirisi (Rylands Nüshası)",*TDAY- Belleten* 1967 (1968).

Eckmann, János, "İslâmî Orta Asya Edebî Dilinin Özellikleri", *Türk Dünyası Araştırmaları,* S. 56-57 (1988), s. 193-201.

Eckmann, János, "Çağatay Dili Hakkında Notlar", *TDAY-Belleten,*1958.

Eckmann, János, "Çağataycada Yardımcı Cümleler" *TDAY-Belleten,*1959.

Eckmann, János, "Kur'an'ın Doğu Türkçesine Tercümeleri", çev. Ekrem Ural, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi,* C. XXI, 1973 (1975), s. 15-25.

Eckmann, János, *Çağatayca El Kitabı,* (Çev. Günay Karaağaç) Akçağ Yayınları, Ankara 2003.

Eraslan, Kemal, "Doğu Türkçesinde Ek Uyumsuzluğuna Dair", *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, C. XVIII (1970) s. 113-124.*

Erbay, Fatih, *W. Radloff'un "Opıt Slovarya Tyurkskih Nareçiy" Adlı Eseri Ve Eserde Geçen Çağatay Türkçesine Ait Kelimelerin İncelenmesi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Konya, 2008

Ercilasun, Ahmet Bican, *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi,* Akçağ Yayınları, Ankara 2008.

Ergin, Muharrem, *Türk Dil Bilgisi,* Bayrak Yayınları, İstanbul 2007.

Gabain, A. von, *Eski Türkçenin Grameri,* çev. Mehmet Akalın, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2007.

Güzeldir, Muharrem, *Abuşka Lügati (Giriş-Metin-İndeks),* Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Erzurum, 2002

Hacıeminoğlu, Necmettin, *Karahanlı Türçesi Grameri,* Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2013.

Hacıeminoğlu, Necmettin, *Harezm Türkçesi ve Grameri*, İstanbul Üniversitesi Edebiyet Fakültesi Yayınları, Ankara, 1997

Hicazi, Mahmut, *Furkan Tefsiri*, İlim Yayınları

İnan, Abdülkadir, "Eski Kuran Tercümelerinin Dili Meselesi", Türk Dili, C. I, S. 7 (1952), s 19-22.

İnan, Abdülkadir, "Eski Türkçe Üç Kur'an Tercümesi", *Türk Dili,* C. I, S. 6 (1952), s. 12-15.

İnan, Abdülkadir, "Kur'an'ın Eski Türkçe ve Oğuz-Osmanlıca Çevirileri Üzerine Notlar", *TDAY-Belleten* (1960), s. 79-94.

İnan, Abdülkadir, "Şeybanlı Özbekler Çağına Ait Bir Kur'an Tefsiri", *TDAY Belleten* 1962 (1963), s. 61-66.

Korkmaz, Zeynep, "Eski Türkçedeki Oğuzca Belirtiler", *Türk Dili Üzerine Araştırmalar,* C.I (2005), s. 205-216.

Kök, Abdullah, "Türkçe İlk Kur'ân Çevirilerinde Özel Adlar", *V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri II* (20-26 Eylül 2004), s. 2035-2050

Ölmez, Zuhal Kargı, "Çağatayca Sözlükler", *Kebikeç,* S. VI, 1998.

Özkan, Mustafa- Tören, Hatice- Esin, Osman, *Yüksek Öğretimde Yazılı Ve Sözlü Anlatım*, Filiz Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2006

Parlatır, İsmail, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü,* Yargı Yayınları, Ankara 2009.

Redhouse, J. W. *Turkish and English Lexicon,* Çağrı Yayınları, İstanbul 2011.

Sağol, Gülden, "Kur'an'ın Türkçe Tercüme ve Tefsirleri Üzerinde Yapılan Çalışmalar", *Türklük Araştırmaları Dergisi* (Mehmet Akalın Armağanı), S. 8 (1997).

Sağol, Gülden, *Harezm Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi: Giriş-Metin-Sözlük I-II,* Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 1993.

Steingess, F. *A Comprehensive Persian-English Dictionary,* Çağrı Yayınları, İstanbul 2005.

Şemseddin Sami, *Kâmûs-ı Türkî,* Çağrı Yayınları, İstanbul 2007.

Şen Uzunoğlu, Hülya, *Doğu Türkçesi Kur'an Tefsiri (Kasas, Ankebut ve Rum Sureleri) (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin-Tıpkıbasım),* Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2015.

Şeyh Süleyman Efendi, *Lûgat-i Çağataî ve Türkî-i Osmânî,* İstanbul 1298.

Taş, İbrahim, Şeybâniler Dönemi Çağatayca Kur'an Tefsiri'nin Sözvarlığı Üzerine Notlar, *International Journal of Central Asian Studies Volume 14 2010,* 2010, s.34-71.

Taş, İbrahim, *Çağatayca Kur'an Tefsiri 21a-41b (Giriş-Metin-Dizin),* Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2001.

Temel, Emine, *Doğu Türkçesi Kur'an Tefsiri (Nur ve Furkan Sureleri) (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin-Tıpkıbasım),* Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2013.

Timurtaş, F. Kadri, *Eski Türkiye Türkçesi XV. Yüzyıl Gramer-Metin-Sözlük,* Akçağ Yayınları, Ankara 2005.

Toparlı, Recep- Vural, Hanifi- Karaatlı, Recep, *Kıpçak Türkçesi Sözlüğü,* TDK yay. , Ankara 2014.

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, İstanbul 2013.

Üngör Aydın, Yurdagül, *Doğu Türkçesi Kur'an Tefsiri (Sâffât, Sad Ve Zümer Sûreleri) (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin-Tıpkıbasım),* Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2015

Ünlü, Suat, "İlk Türkçe Kur'ân Tercümelerinde Geçen Bazı Özel Adlar Üzerine", *Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi,* C. VII, S.1 (2007), s. 143-181.

Ünlü, Suat, "Kur'an'da Akrabalık Kavramı ve Eski Türkçe Kur'ân Tercümelerindeki Karşılıkları Üzerine", *Çağdaş Türklük Araştırmaları Sempozyumu* (27-30 Kasım 2007), s. 1-48.

Ünlü, Suat, *Doğu ve Batı Türkçesi Kur'an Tercümeleri Sözlüğü,* Eğitim Yay., Konya 2012.

Ünlü, Suat, *Çağatay Türkçesi Sözlüğü,* Eğitim Yay. Konya 2013.

Üşenmez, Emek, "Eski Bir Kur'an Tercümesinin (Özbekistan Nüshası) 15. Yüzyıla Ait Bir Osmanlı Dönemi Kur'an Tercümesiyle Karşılaştırılması", *Osmanlı Toplumunda Kur'an Kültürü Ve Tefsir Çalışmaları (13. -18. Yüzyıllar),* İlim Yayma Vakfı Kur'an ve Tefsir Akademisi, İstanbul, 2010 , s. 363-383

Yazır, Elmalılı Hamdi, *Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Meali,* Temel Neşriyat, İstanbul 2000.

Zülfikar, Hamza, "Çağatayca Bir Kur'an Tefsiri", *Türkoloji Dergisi,* C. IV, S. 1 (1974), s. 153-195.

ÖZGEÇMİŞ

1 Mart 1986'da Ağrı'nın Eleşkirt ilçesinde doğdu. İlköğretimi ve ortaöğretimi İstanbul'da tamamladı. 2013'de İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü ile Anadolu Üniversitesi Uluslararası ilişkiler Bölümünden mezun oldu. Aynı sene Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Türk Dili Bilim Dalı tezli yüksek lisans eğitimine kabul edildi.

TIPKIBASIM I

TOPKAPI SARAYI MÜZESİ KÜTÜPHANESİ NÜSHASI

ودر دسیز محبت قه قدر و قیمتی یوقسنور عشق قه طائفه لایق دور کیم التجعل فیها من یفسد فیها صفتی الار نیک بازاری
نیک سرمایه سی ایرور وانه کان ظلوما جهولا سمتی الار نیک روزکاری نیک پرایه سی در امانت قوباشی
کیم الوصیت برجی دین توغدی کوک ایتی نگارفت وصفی ثابت دور پیراون تارتی کیم نگا سلطنت نعتی واقع دور
صدا تاغدین جیقتی کیم نگا قدم ثباتی حاصل دور بیزگا بویوک نیک تحلی یو قسنور بولماغای کیم آقتی بیزگا بیشگای دیو
صفت لارتی بیزدین آلغای یار توفراق آدم ایتی بنگا نی دوکر کیم مندین آلغای یار مردانه ایلکاری کیلدی ویوکن کیم
فلک لار سیاکل لاری تارتما دیار نیازا کینگا سالیب نعره تل من مزید اورا باشلای ای کوکول لوک توفراق
بوبارچه قوت نی قایدین کیلتورو ب سین اینیک حالی نیک تیلی ایتور ایردی کیم آغیر یوکنی مهربان یار نیک
مدی یله تارتسه بولور القصه امانت کوتارماک نیک خلعتی انسان نیک استعامت لیغ قامتی دین اوزگا کیم انی
جاعل فی الارض خلیفه منشوری اینیک نامی آتیغه بتیب دور لار راست کیلادی هونیک دیک عظمت لیغ ایشی هونیک دیک
اتهمت لیغ مهری انگا اتالدی شیطان لار حسود لاری نیک کوزی زخمی نیک دغی اوجون کیم ایسکی دشمن لار دور لار
انه کان ظلوما جهولا سیدانه سین غیرت اوتیغه سالدیلار

سورة السبا

بسم الله الرحمن الرحیم الحمد لله بارچه سپاس لار و ستایش
واسطه لاردین
لار لله خدای غه دور الذی له اول خدای کیم انگا دور ما فی السموات اولجه کوک لار دا نعم جلالی لار اولوغلار
و ساییتی دین وما فی الارض واولجه یر لار دور وجود و کرم دقایقی نیک روابطی دین وله الحمد وانگا دور
ستایش فی الآخرة اول سرای دا نه تکلیف یوزدین بکیم شاد انلیغ یولی دین اندق بیتی کیم ایتقایلار الحمد لله الذی
من فضله هدینا ولهذا والحمد لله الذی صدقنا وعده والحمد لله الذی احلنا دار المقامة و ایتیب دور لار تعزت نیک اهلی نیک بارچه
سی انگا حمد ایتور دور لار و ستلار آن فضل یله اوکا رلار و دشمن لار عدل یله ستایش قیلور لار وهو الحکیم
واولدور ایش بیلکوچی کاردان الخبیر دانا نبذه لار نیک حاینه یعلم بیلور ما یلج اولجه توبان بارور فی الارض
یر دا یا مغور سوی دیک وما یخرج واولجه حقیب کیلور منها یر دین اوتلار دیک یا دانا دور اولجه غه یر نیک
آستیدا بولغای کنج لار وکوم کا تلار واولوک لار واولجه یر یوزیدا کیلکای حیوان دیو لا قلار و فلزات دیک وما
ینزل و بیلور اولجه ایتیب کیلور من السماء کوک دین نوشته لار و کتاب لار و مقادیر رزق لار و یا مغور لار دیکلر
وما یعرج واولجه یوقاری بارغور فیها کوک دا نوشته لار و بنده لار عمل لاری نیک نامه لاری دعا لار و طیبه کلمه لار و طاهر
روح لار دیک وغرایب التفسیر دا کیلتورو بتور کیم اول کیم اینیب کیلور یعنی جبرئیل علیه السلام اولکیم یوقاری بارور یعنی حضرت
رسول صلی الله علیه وسلم معراج کیچه سی صاحب کشف الاسرار ایتیب دور کیم اینیک قدیم علی غه یاشارون ایماس
اولجه اینیب کیلور ولی لار نیک کونکول لاریکا دار لار و کشف لار دین واولجه یوقاری بارور صفی لار نفس لار دین
بارچه اوقات دا یا اولجه توبان کیلور کرم الطافی دور کیم قدم بارکای دین کونکول لارکا یوز لانیب مریدا آشنا
لیق ایسی کیلسه همول یردا منزل قیلور ان ربکم فی ایام دهرکم نفحات الا فتعرضوا لها واولجه یوقاری بارور

توبه قیلغوچی لار نیک آه و ناله سی و مفلس لار نیک آهی دور کیم جون سحر بولدی کیم الار نیک کوک سی نیک خلوت خانه سیدین
یوز رحمت درکاهی قه قوبوب سیغینور نی الحال رحمتین انکا تارتار لار کیم اَنِیْبُ الَّذِیْنَ اَحَبُّ اِلَی مِنْ رَجُلِ اَسْتَجَابَ
و موالرحیم و اولدور مهربان نعمت اتامی دا الغفور یا زوق لار نیک یا بقوجی سی حمت بولدی بیله وَقَالَ الَّذِیْنَ
کَفَرُوْا و اینی لار اولار کیم کافر بولدیلار انکار یوزیدین یا استهزا لَا تَاْتِیْنَا السَّاعَةُ کیلماس بزکا قیامت قل
اَیْ بَلٰی نه اولدور کیم سیز لار آری وَرَبِّیْ و منینک پروردکاریم حقی بیله لتاْتِیَنَّکُمْ کیلکای سیز لارکا قیامت عَالِمِ الْغَیْبِ پروردکار نیک صفتی یعنی پاشورونلار نیک بیلکوچی سی
دور لَا یَعْزُبُ یراق بولماس عَنْهُ انیک علمی دین یا پاشورون بولماس اندین مِثْقَالُ ذَرَّةٍ کچیک قار
نیچه قه تنکی یا ذرهٔ نیک غیر یعنی بیله موادراتی دین فِی السَّمٰوٰتِ کوک لاردا وَلَا فِی الْاَرْضِ و نه یردا وَلَا اَصْغَرُ
و یومشوراکیک راک مِنْ ذٰلِکَ مثقال ذره دین وَلَا اَکْبَرُ و نه اولوق راق اندین اِلَّا کمراو یکیم ستیلمک دور
فِیْ کِتٰبٍ مُّبِیْنٍ روشن کتاب دا یعنی لوح محفوظ دبولار نیک بارچه سینی لوح دا ثبت قیلیب دور لِیَجْزِیَ الَّذِیْنَ
اٰمَنُوْا تا مزد بیرکای الارغه کیم ایمان کیلتورو بتورلار وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وقیلیب دور لار شایسته علار اُولٰٓئِکَ
اول کروه مومن لار و بختی ایش لیک لار لَهُمْ الارغه دور مَّغْفِرَةٌ یا زوق لار نیک یاریلقاغی وَرِزْقٌ کَرِیْمٌ
بزرکوار روزی یعنی ایمکاک سیز وَالَّذِیْنَ سَعَوْ والار کیم یلدام لادیلار فِیْ اٰیٰتِنَا بزنیک آیت لاریز دا
یعنی انیک ابطالیدا سعی قیلدیلار مُعٰجِزِیْنَ عناد قیلغوچی لار یا سعی اینکوچی لار کیشیلار بزنیک تنفیذیدا آندین یا اوزی
نیک ساعیتی بیله ایکاری لیک تو تقوچی لار بیزکا تا بزنیک عذابیمیز الار دین قوت بولغای اُولٰٓئِکَ اول کروه لَهُمْ
عَذَابٌ الارغه دور عذاب مِنْ رِّجْزٍ الیم قاتیق راق عذابی دین اَلِیْمٌ سینکور کوچی وَیَرَی الَّذِیْنَ وتقی نیه لار نیک
اثباتی لوح محفوظ دا انیک اوجون دور کیم تا بلکا بلار الار کیم اُوْتُوا الْعِلْمَ بیرلیب تور لار علم نی مراد پیغمبر اصحابی دور
صلی الله علیه وسلم و رضی عنهم یا کتاب اهلی نیک مومن لاری و سر تقدیر بیله مراد اولدور کیم علم اهلی بلور لار الَّذِیْ اُنْزِلَ
اول نیمه نی کیم تو بان بیبار یلیب دور اِلَیْکَ سنیک سار یغه مِنْ رَّبِّکَ سنیک آفریدکاریکدین یعنی قرآن هُوَ الْحَقَّ
توراست و درست دور وَیَهْدِیْ و اول یعنی اول منزل یول کورساتور اِلٰی صِرَاطِ الْعَزِیْزِ غالب خداوند یولیغه
الْحَمِیْدِ ستوده رغایب نعمت لار غه وَقَالَ الَّذِیْنَ کَفَرُوْا و اینی لار الار کیم ایمان کیلتورمایدور لار یعنی بعث منکر
لار دین بعضی بعضی غه ایتی لار هَلْ نَدُلُّکُمْ آیا دلالت قیلایلیک بیز سیز لارنی عَلٰی رَجُلٍ بیر کیشیکا کیم خبر
بیرور سیز لارکا یعنی محمد صلی الله علیه وسلم کیم ایتور اِذَا مُزِّقْتُمْ جون پاره قیلسا کیز لار یعنی نوز دور سه لار سیز لار
منیک اجزا کیز نی کُلَّ مُمَزَّقٍ بارچه پاره قیلما غی یعنی سیز لار نیک بدن لار کیز اوشاق اوشاق بولسه تو فراق دا
انکار دستلوق بیله کیم سیز لار لَفِیْ خَلْقٍ جَدِیْدٍ یانکی یارا تما قدا بولغه کیز یعنی تیریلکو کیز دور لارکا فرلار پیری
پیری کا ایتی لار کیم کیشی مونداق خبر بیرور اَفْتَرٰی عَلَی اللّٰهِ آیا یلغان لار خدای غه یا یلغانی مُتَعَمِّدًا اَمْ بِهٖ جِنَّةٌ یا انکا
کَذِبًا

جغونی دور کیم ایتور نیمه کیم بلماس بَلِ الَّذِينَ نه موناق دور کیم ایتور لار بلکیم آلار کیم لَا يُؤْمِنُونَ ایمان کیلتورماس لار
بِالْآخِرَةِ اول سرای غه فِي الْعَذَابِ عذاب دا دور لار اول جهان جمله وَالضَّلَالِ الْبَعِيدِ ویراق یول آزماقلیغ دا
صواب دین بو جهاندا اضلال طبع وصفی یراقلیغ بیله مجازی ایسنا دینک قبیلی دین دور کیم جمله یراقلیغ ده ضلال صفتی دور کیم
أَفَلَمْ يَرَوْا آیا کورماس لار وه قاس لار کافرلار إِلَىٰ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ اولجه لینک سارینه کیم الار نینک الیدا دور
وَمَا خَلْفَهُمْ وا ولجه کیم الار نینک سوکنی دین دور مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ کوک ویر دین یعنی توکال توتوب
دور الار نینک الین وسوکنین والار محبوس ومحصور دور لار کوک ویر ارا إِنْ نَشَأْ اگر تیلاساک بز نَخْسِفْ
بِهِمُ الْأَرْضَ تو بان اینکای بز آلار نی یرکا اَوْ نُسْقِطْ یا تو بان ساغای بز عَلَيْهِمْ الار غه كِسَفًا مِنَ
السَّمَاءِ پاره کوک دین الار نینک مکذبی جهتی کا بز نینک آیه لاریمز غه إِنَّ فِي ذَٰلِكَ درستلوق بیله کیم
نظر اکوک ویر یا تامل دا اقتدار بیله خسف واسقاط قه لَآيَةً مرا ینه دلالتی وعبرتی دور لِكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ هر
تا یقوجی بنده کا حق قه کیم الار تفکر وتدبر کورساتور لار قدرت دلایلی وحکمت مخایلی دا وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ
و مرا ینه بز پردوک داود قه مِنَّا بز نینک قاشیمیزدین فَضْلًا آرتوقلوغی اوزکا کیشیکا کیم نبوت ایردی یا زبور
یا پادشاه لیغ یا تخیش خلق رعیت قه یا عدل توفیقی حکم دا یا یا خشیلا وعاجز لار وضعیف لار غه یا مناجات حلاوتی
یا علم اینک بیله کیم اینک بارکاهی دین اوزکا ملجا وپناهی یوقتور وعین المعانی دا کیلتور وبتور مرا دینچی آواز
دور هرکاه کیم داود علیه السلم زبور اوقوماق قه مشغول بولسه سباع ووحوش اوزی نینک منزل لاریدین جیقیب
کیلیب اینک دلنواز آوازی نینک استماعین قیلور ایردیلار ووحوش لار اینک جانفزا نغمه لاریدین مضطرب
بولوب اوزین موادین یرکا تاشلار ایردیلار وبعضی ایتیب دور لار فضل اولدور کیم موندین سونک ایتور
يَا جِبَالُ ایتوق بز کیم ای تاغلار أَوِّبِي تا یاریکیز اوز آوازیکیز نی مَعَهُ داود بیله با اینک تسبیحی نینک
وقتی دا یا موافقت قیلیکیز لار اینک بیله یا کیز نیکیز لار اینک بیله هرکا یان بارسه وهرکاه کیم تیلاسا وبو داود علیه
السلم معجزه سی ایردی هرکاه تیلاسه الهیلی تاغ اینک بیله هرکا یوروز ایردی وَالطَّيْرَ ومسخر قیلدوق بز انکا
قوشلار تا ذکر وقتی دا اینک بیله موافق ایردیلار کیلتور وبتور لار کیم جون داود علیه السلم تسبیح ایتسه ایردی
تاغلار صدا بیله انکا مدد بیرور ایردیلار وقوشلار اینک باشی اوستیدا صف تارتیب دل آویز الحان بیله امداد
کورساتور ایردیلار وکوب کیشی اول نغمه لار نینک اشیتکوچی لاردین جان بیرور ایردیلار بیرکون فرشته داود
علیه السلم زیارتی غه کیلدی وایتی سین خدا اینک پیغمبری سین واینک خلیفه سی سین اولی اولدور کیم سنینک
طعامینک سنینک کسبینک دین بولغای داود خدای دین کسبی تیلادی دامر بولدی کوبه یاساغای وآنی انکا آسان
قیلدی انداق کیم ایتور وَأَلَنَّا لَهُ الْحَدِيدَ ویومشاق قیلدوق بز انکا تیمورنی اوت سیز وجوکوش سیز انداق
کیم اینک ایلیکی دا موم یا خلیغ ایردی وانداسر تصرف کیم تیلاسا قیلور ایردی وفرمان بردوک بز أَنِ اعْمَلْ انکا کیم
یاساغای سَابِغَاتٍ اتاکی کینک کوبه لار وَقَدِّرْ واولچاک ساقلا فِي السَّرْدِ اینک توقوماغی دا یعنی تینک حلقه لار

پری پریکا سالغیل تا انیک وضعی متناسب بولغای تیشیرا کیمتورو ب تورکیم مرکونداغ میکورورایردی والی مینک
درم کاساتارایردی تورت مینک نی صدقه پرورایردی وایکی مینک نی عیال نینک نفقه سی ایتارایدی ولابدا
ایتورجون وفات بولدی مینک کوبه انیک خزانه سیدا ایردی وَاعْمَلُوا وتقی ایتوق پزکیم ای داود سین اوز
اهل وینک بیله عمل قیلینگیز لار صَالِحًا شایسته عملی یعنی خالص غرض لاردین اِنِّی درستاوق بیله کیم مین بِمَا تَعْمَلُونَ
اولجه بیله قیلورسیز لار بَصِيرٌ کورکوچی مین وانیک لایق غه جزا پرکوم دور وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ وسخر ایتلدی
سلیمان غه یل غُدُوُّهَا بِشَهْرٍ انیک بارماغی تاکنگ پرآی یینج یول بارورایدی وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ وکیچه دا
داغی پرآی بارماغی تاکنگ تَمَرُّدِين جیقار وقیلوله شیراز استخر مدیا ایتارایردی کیجه کاکابل غه بارورایردی اندا کچه
تو تاراردی وَأَسَلْنَا وروان قیلدوق پزانیک اوجون عَيْنَ الْقِطْرِ ایرملکان تور باقر بولاغی نی تاکانی
دین جیقارایردی آقارسو دیک واول پرمدا ایردی یمن دین صنعا یاوتی دینی وآیی دا اوچ کون آقارایردی و
اول باقیردین مرنی تیلارایردیکلار بوسلیمان آدمی وَمِنَ الْجِنِّ ورام قبیلدی انگا دیولاردین مَنْ يَعْمَلُ کیشی کیم ایش
قیلغای اولدیکلاین بَيْنَ يَدَيْهِ انیک آلیدا بِإِذْنِ رَبِّهِ انیک پروردگاری نینگ فرمانی بیله ومقرر قیلدوق پیز
وَمَنْ يَزِغْ وسه کیم ایو رولسه ومایل بولسه مِنْهُمْ دیولاردین بورسه عَنْ أَمْرِنَا پزنینگ فرمانیمزدین وسلیمان
طاعتی دین نُذِقْهُ تاتقوزور پزانگا مِنْ عَذَابِ یاندورولغان اوت عذابی دین عضی دا وایتور لاردینی
وافرشته کیم قاچی اوت دین انیک دا ایردی مقرر بولوب ایردی کیم موکل بولغای دیولارغه وسرکیم سلیمان
علیه السلام فرمانی دین باشی تارتسه اول اوتلوق تازیانه نی انگا اورغای وآنی کویدورگای يَعْمَلُونَ ایتارایردیلار
لَهُ سلیمان اوچون مَا يَشَاءُ اولجه تیلارایردی مِنْ مَحَارِيبَ تخشی غرفه لار وخوب منظر لاردین وسیط دا
کیلتورو بتورکیم محراب اولدی منزلی نی ایتورلار کیم درجه بیله انگا بارماق کیراک وانیب دورلار محاریب مونداورد ش مینک
پرلاری دور بینک قلعه لار وارجند حصار لار دیک وویولار سلیمان علیه السلم اوچون یمن ولایتی دا عجیب حصار
لار یاساب ایردیلار مَرَاجِلَ دیگون وَمِنَنَ وَقُدُورٍ وَقِلْعَمٍ وعُمدان دیک وانیک تاشلی دیک وَتَمَاثِيلَ
وپاسار ایردیلار تمثال لار وملائکه وانبیا صورت لارین علیهم السلام وصنی دا کیم عبادت زمانی دا ایردی لار
تاکیشیلار آنی مشاهده قیلیب معمول وجه بیله تامیناً یلار اول زمانلدا تصویر لار اتخاذی مباح ایدی وعیل المعانی دا
کیلتورو بتورکیم تمثال لار تیورد ین آدمی لار دیک صورتی بیله پاسار ایردیلار وحی سجانه اورد ش وقتی دشمن لار
بیله روح الارغه اورار ایردی تا اورد ش واقوی وبیرک بولغای لار وانیب دور تمثال ایکی ارسلان پاساب
ایردیلار انیک تختی نیک استیدا وایکی قاجبر دیک میاننی انیب تخت اوستیدا جون سلیمان علیه السلم تیلاسه
ایردی کیم تخت نه سبکای اول ایکی شیراوزی بیک بارولارینی کوتارورایردیلار تا ایاق انگا قویوب یوقای
بارورایردی وجون تخت دا اولتورسه ایردی کرکس لار اوزی نیک قنات لاری بیله انگا کولاکا قیلورایردیلار
وجفان وقیلورایردیلار انیک اوجون یاغاچ اباق لاردین واندین اوزکا کالجواب اولوق حوض لاردیک

تمر شهری ایردی شام دا
کیم جین انیک اوجون یاساب
ایردی

التغیر

وقدوره راسیات دیمیک قزانلار اوج یاتمغه قویغان تاغلار دیک و انگا اوخشاش منیک باورجی ایردی
کیم بو قزانلار و آشخانه شهر و رایر و یلار هنوز شام ولایتی دین بعضی سیدا مونیک دیک قزانلار تاشدین یونغان موجود دور اعملوا و ایتوق بزنجی عمل قیلینکز لار آل داود ای آل داود شکرًا مونیک دیک تمت لار
منیک شکر ایتماکلیکی اوچون ثابت بنانی قدس سره ایتیب دور کیم داود علیه السلم آل کیچه و کوندوز منیک ساعت
لارین قسمت قیلیب ایردی و هر ساعتی دا بیری الار منیک قایم ایردی آلهی شکر بغه و پادشاه لیغ منیک عبادتی غه
وقلیل من عبادی الشکور منیک بنده لاریم دین شکر ایکا یلار شکور آنی ایتورلار کیم کونکول و تیل
و جوارح بیله و وقت لار نیک کوبراکین شکر ایتماکلیک منیک مراسمین ادا قیلغای و با وجود موندا ق آغزان
شکر دا اوزین شکر دین عاجز بیلکای کیم شکر منیک توفیقی نعمتی دور اوزکا شکری منیک مستدعی سی موندا
ایتیب دورلار الشکور من بری عجزه عن الشکر کیلتورو بتورلار کیم بیت المقدس نیک بناسی نی داود
علیه السلم قیلدی و سلیمان علیه السلم انیک توگاتماکی دا بخشی سعی لار بیرکا کیلتوردی منوز بیرییل بیتمیش
قالیب ایردی اجل منیک متقاضی سی سلیمان علیه السلم غه کیلیب روح امانتی نیک تیلاکین کورسا تی سلیمان
اوزی منیک کیشیلار یکا وصیت قیلدی کیم منیک اولوکوم نی آشکارا قیلماکیمز و منی اولکا ندین سونگ منیک
تاباقیم غه تایاب قویمکیز لار تاجن لار اوز عمل لاری دین قالماغای لار و مسجد نیک اشی متمام کا یتکای
پس سلیمان علیه السلم کیم اوتی یو دیلار و انگا نماز اوقو دیلار و آنی تاباق قه تایاد یلار و یولار بیراق دین تیریک ساغینور ایلار
و هول ایشکا کیم الارغه تعیین ایدی قیام کورسا تورایر دیلار تا بیرییل دین سونگ انیک تاباغینی توبانکیا و جنی دابة الارض
بیدی و اول بیرکا توشتی بارچه کیشیکا انیک اولماکی معلوم بولدی و دیولار فی الحال قاچیب تاغلار نیک شعب لاری و دای
لار نیک کاواک لار یکا تاشتی لار کما قال الله تعالی فلما قضینا پس اول وقت کیم قضا قیلدوق بز علیه الموت
سلیمان غه اولوم نی و آنی اولوک عصاغه تایاندور دیلار ما دلهم دلالت قیلمادی دیولار نی علی موته انیک اولماکا
الا دابة الارض کمریغاج سیکوجی کیم بر دین جیتب کیلدی تاکل بیرایردی من سأته انیک تاباغینی فلما خر
پس اول وقت لیم بیقلدی سلیمان تبینت الجن بیلدیلار دیولار ان لو کانوا اولکیم اگر بولسه ایردی کیم الیه یعلمون
الغیب بیلورایر دیلار غیب نی جن نیک کمانی اول ایردی کیم غیب بیلورلار کوشیلارکا موندا ق ظاهر قیلمور
ایر دیلار حق سبحانه ایتورکیم اگر الار غیب غه دانا بولسه لار ایردی ما لبثوا توختاماس ایر دیلار بیرییل فی العذاب
المهین خوار قیلغوچی عذاب دا یعنی شاق قه تکلیف لارکیم الارغه عمارت علی دا ایردی لقد کان درستلوق بیله
کیم بارایردی لسبأ سبا ابن یشجب بن یعقوب بن قحطان اولادی غه فی مساکنهم الار نیک تاسکن لاریدا
آیة دلالتی و علامتی صانع وجودی دا نیک کامله قدرتیغه محتاردا کیلتورو بتورکیم سبا نیک اوغلانلارین حارب نیکلاریدا
یمن ولایتی دین منزلی ایردی ایکی تاغ نیک ارا سیدا اعلی سدین تا اول منزل نیک اسفلی غه جه اول سیکیز فاج
ایردی و الار نیک بشریی وادی نیک بیلیک راکی دا ایردی بولاغی دین تاغ نیک آسیداگه بارایردی کیم سونیک

آرتوقاسی شجر ولایتی دین الارنینک سوی غه قوشولورایردی وخراب بیغ قیلورایدی بعیتس دین کیم الارنینک ولایتی ینک
والیه سی ایردی تیلادیلار تاسدی باغلادی ایکی تاغ ینک اراسیدا تا اصلی وارتوق سی سولار اندا یغیلورایردیلار
واوج توشوک اول سدکا ترتیب قیلدی تا اول پیک راک تیشوکی نی آجقای لار وسوا اوزه اکین لارنیکا ایلینکا یلار وآزراق
کیم بولسه اورتا تیشوک نی آجقا یلار وسونکی دا توبانکی تیشوک نی آجقا یلار والار اوز منزل لاری ینک اوتک وسول
یانیدا باغلاری بار ایردیلار میوه لیک سفاج لارغه مشتمل کما قال الله تعالی جَنَّتَانِ آیتی کیم سبا اهلی ینک
مسکن لاریدا ایتیلدی ایکی بستان ایردی عَنْ يَمِينٍ وَشِمَالٍ الارنینک منزل لاری ینک سول واوتک یانی دا
اگرچه هرطرف دا باغ کوب ایردی اما سفاج لاری ینک بری بیرکا یاوقلوغی دین بارچه سی بر باغ کورونور ایردی
كُلُوا ایتی الارنینک پیغمبری الارغه کیم ینکیز لار مِنْ رِزْقِ رَبِّكُمْ اوز پروردکار ینکیز ینک روزسی دین الارنینک
میوه لاری ینک کوبلوکی مثابه دا ایردی کیم کیشی زنبیل باسیغه قویسه ایردی وسفاج لارینک توبیدین اوسه ایردی
اول ظرف توله میوه بولورایردی انیز کیم املیک بلیه الغا یلارایردی پس پیغمبر ایتی بو نعمت لاردین منکر لاردا
وَاشْكُرُوا لَهُ وشکر ایتینکیز لارخدای غه بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ وشهر کیم خدای سیز لارکا اندا روزی بروز آریغ شهری دور
تندرست هوای وجوجوک سوی وپاک توفراغی اندا پشه وبورکا وحیوان بولماس ایردی وبیت توتلارداتوتماس
ایردی وغریبی کیم اندا یتسه ایردی بیت لارکیم اینیک توتی دا ایردی اولارایردی وَرَبٌّ غَفُورٌ وروزی
برکوچی پروردکار وسیز لاردین شکر استاکوچی ویار یلیقا غوچی دورکیشی نی کیم توبه قیلغای شرک دین فَأَعْرَضُوا
پس الارینوز ایوردیلار اوز پیغمبری دین وشکر استماک لیک کورسا تمادیلار وخبردا دورکیم اون اوچ پیغمبر الارغه
کیلدی وبارچه سینی تکذیب قیلدیلار اینیک سونکی پیغمبر ذی الاذعارین جیشان پادشاه لیغی ینک زمانی دا حضرت
عیسی علیه السلم رفعی دین سونک آلارغه کیلدی وآنی کوب اغریتی لار حق سجانه توزداکی سجقان لارین اینیک
سوی بندی ینک آستیدین سیداقیلدی بویوردی تا بندنی تیشمی لار ویاریم کیچه ایردی کیم بارچه سی اویقودا
ایردیلار بند بوزولدی وسیل کیلیب الارینک باغلاری منزل لاری مغور بولدی وکیشیلار وتوارلارینک کوبی
ملاک بولدیلار اندا ق کیم ایتی کیم جون یوز ایوردیلار فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ پس بیاردوک بیز آلارغه سَيْلَ الْعَرِمِ
قاتیق سیلی اتیب دور لاوکیم عرم سونیک بندی دور یاوادی ینک آتی کیم سواندین کیلدی یاتوز سجقان ینک
آتی کیم بندنی تیشمی وَبَدَّلْنَاهُمْ وبدل پردوک بیز آلارغه بِجَنَّتَيْهِمْ الارنینک باغلاریغه جَنَّتَيْنِ ایکی باغ ذَوَاتَيْ
أُكُلٍ خَمْطٍ آجیق میوه لار ینک ایکا لاری وَأَثْلٍ وشورکز ومونینکدیک بیرن جنت ایتماق مشاکله طریقی بله دور
وَشَيْءٍ وبیمه مِنْ سِدْرٍ یومشاق قَلِيلٍ آز یعنی اول شوره زار لاردا آز کنار میوه سینی بردوک بیز ناداقیلغای یلار
اول فوت بولغان میوه لاردین ذَلِكَ بوعذاب نی جَزَيْنَاهُمْ باداش بردوک بیز الارغه بِمَا كَفَرُوا اول سبب
بیله کیم نعمت کفرانین قیلیب پیغمبر لارغه کافر بولدیلار وَهَلْ نُجَازِي وآیا عقاب قیلمغای إِلَّا الْكَفُورَ کمرسپاس سیز
وحق ناشناس دوقور معلوم متکلم فعلی بله وکفور نی منصوب اتیار یعنی آیا باداش بروریز کمرسپاس سیز غه جز اعام دور

سومن وکافرغه ومجازات کافرلار نیک خاصه سیدور کیلتور وبتورلار کیم سبا نینگ قافلاماری اوزینبری نیک
قاشیغه کلیب اینی لار تا مخلوق بیز اوزپرورد کار بیزنی سوندین سونگ اکرنعمت بیرکاه ارزانی توتسه شکر سیز قیلما غای
بیز وعبادتی قیلا لیک کیم مسیح قوم قیلماغان بولغای لار حق سبحانه ینا قالمانعمت ایتیک لارین الارغه آجیب ایتی کیم وَجَعَلْنَا
وقیلدوق بیز بَیْنَهُمْ سبا ارا وَبَیْنَ الْقُرَى الَّتِي واول کینت لار ارا کیم اوزکری میز بیله بَارَكْنَا برکت بیرب فِيهَا
اندا شام ولاتی دین فلسطین واردون واریحا وایلیا دیک قُرًى ظَاهِرَةً یعنی قدس آشکارا معمور کینت لار بیری بیرکا توتوش
عین المعانی دا کیلتور وبتورکیم سبا اهلی نیک منزلی ایردی شام غه جه تورت میک داغی بیتی یوز میک کینت بیدا بولدی
وَقَدَّرْنَا وبقدیر قیلدوق بیز فِيهَا السَّيْرَ اول کینت لار دا کیشیلار نیک یارماغی نی یا مراحل بقادرین بیان قیلدوق
وایتوق بیز سِيرُوا یارکیز لار فِيهَا اول کینت لار دا لَيَالِيَ وَأَيَّامًا وکوندوز لار وکیچه لار آمِنِينَ امان تابقانلار
دشمن وسباع دین خلق کوملوکی نیک جهتی بیله یا آجاق وسوسه ماق دین سیز لار نیک آبادان لیغی نیک سبی بیله سبا
نیک قافلاماری بازارکان لیغ باشلاب بین دین شام غه بارورایردیلار تحوشلوق دا کیتی دا بولورایردیلار وآقشام دا
کیتیتی دا بولورایردیلار بای لارغه درویش لار عوض چیقیب ایلتی لار کیم پزنیک والار ارا بارماق دا هیچ مسیح وزق یوقتور
یا یاق وقلاش بولیولی انداق بارورکیم ایلغ وبای فَقَالُوا ایسا بن لار آرا لارنیک مالی لاری رَبَّنَا ای پزنیک رورد کار بیز
بَاعِدْ بیرا قلیغ سال بَيْنَ اسفارِنَا پزنیک بوسفر لار بیز نیک منزل لاری ارا یعنی توز لار بیدا قیل منزلی دین
منزلی غه جه تاکیشیلار آزوق سیز وراحله سیز سفر قیلا الماغا لار وَظَلَمُوا انفُسَهُمْ وکوح قیلدیلار بود عابیله
اوزلاری نیک نفسیکا وبیز اول کینت لار نی خراب قیلدوق فَجَعَلْنَاهُمْ پس قیلدوق بیز سبا اهلینی اَحَادِيثَ
سوز لار یعنی الاردین تعجب بیله ایتیقا یلار کیم آبادان لیغ دین خراب لیق قه میل قیلدیلار وَمَزَّقْنَاهُمْ وتوزدور
دوق بیز آلارنی كُلَّ مُمَزَّقٍ بارجه توزدور ماغی تابری الاردین ماریب دا قالما دیلار غسان قبیله سی الاردین
شام غه وخُزَاعه مکه کا واسد بحرین غه وانمار یثرب قه وجُرْهُم تهامه ءواز دعمان غه وبوکله ضرب المثل بولدی کیم
تفرقوا ایدی سبا اِنَّ فِي ذَٰلِكَ درستلوق بیله کیم اولجه دا یاد قیلدوق بیز لَآيَاتٍ مرانیه عبرت لار دور
لِكُلِّ صَبَّارٍ هرصبر قیلغوچی غه محنت لارغه شُكُورٍ شکور دسپاس ایتقوچی غه نعمت لارغه کشف الاسرار دا
کیلتور وبتورکیم سبا اهلی خوشحال لیق وفارغ بال لیغ اولکار ورایردیلار صبر سیز لیغ سبی بیله عافیت غه وشکر سیز
لیغ بیله نعمت قه مینی الارغه اولجه مینی وَلَقَدْ صَدَّقَ ودرستلوق بیله کیم راست تابتی عَلَيْهِمْ سبا اهلی کا ودرست
راق اولدور کیم بارجه کافرلار کا اِبْلِيسُ ظَنَّهُ ابلیس اوزی نیک کمانینی یعنی کمان ایلتیب ایدی شیطان بنی آدم غه
شهوت وغضب سبی بیله کیم الارنیک نهاد یدا قوبوب تورلار ایلیک تابقای مین وآلارنی آزغورغای مین
انیک کمانی آزغانلار اهلی نیک حقی دا راست بولدی فَاتَّبَعُوهُ پس آنی ایکرا شتی لار شرک ومعصیت دا
اِلَّا فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ مکر کروهی مومن لار دین کیم مستثنی دورلار وَمَا كَانَ ویوق ایردی لَهُ ابلیس قُدْرَةٍ عَلَيْهِمْ
الارغه کیم انیک کمانی الارداحق بولدی مِن سُلْطَانٍ تسلطی واستیلای اِلَّا لِنَعْلَمَ مکر انیک اوجون
کیم آیرغای بیز مَن يُؤْمِنُ کیشی نی کیم ایمان کیلتورور بِالْآخِرَةِ اول سرای غه مِمَّنْ هُوَ اول کیشیدین کیم اول منها

فی شکٍّ تفرت دین کان دا دور ورَبُّکَ وسنینک یارا تقوجینک علی کُلِّ شَیْءٍ بارجه نیمه لارکا حفیظ
سا قلاغوجی دور قُلِ ایتقیل ای محمد بنی یلج تکیم ادعُوا الَّذِینَ زَعَمْتُمْ اوقونکیز لار الارنی کیم کان ایلتب سیز
الارنی خدای لار مِنْ دُونِ اللهِ خدای دین اوزکا یعنی فرشته لارکیم تانب سیز لار او قونکیز لار تا الار دین منفعت
المانقه اومکروه لار دفعی واسیج مدد تا یارسیز لار یعنی الار غه آفریدکار غونی دین باشقه اختیار و اقتداری یوقتور
یابارجه کافرلارنی ایتقیل کیم اوقونکیز لار اوزالرنکیز نی تاسیج اجابت قیلورسیز لارنی ونیتاک اجابت قیلغای لار
کیم مطلقا لا یَمْلِکُونَ مالک بولماس لار آلار مِثْقَالَ ذَرَّةٍ قارنخقه ینک تنکی لیکی جه نی خیر وشر دین فِی السَّمٰوٰتِ
کوک لاردا وَلا فِی الْاَرْضِ ونه یردا وَمَا لَهُمْ ویوقتورلار یا فرشته لارکا فِیهِمَا کوک ویردامِنْ شِرْکٍ
هیچ شرکتی نه یاراتماقدا ونه تصرف ایتماک دا وَمَا لَهُ ویوقتور خدای غه مِنْهُمْ فرشته لاروبت لاردین تقدیر
وتدبیردامِنْ ظَهِیرٍ هیچ یاری ومددکاری وَلا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ واسیغ ایتماس کیشی ینک شفاعتی عِنْدَهُ
خدای قاشیدا یعنی شفاعت کمانی کیم فرشته لارکا یابت لارغه قیلورسیز لار محقق بولماغوسیدور انینک اوجون
کیم تیلاماک اسیغ قیلماس اِلَّا لِمَنْ اَذِنَ مکر کیشی کا کیم اجازت بیرکان بولغای خدای لَهُ انینک اوجون
شفاعت قیلمان یا اول اجازت بیرلکان بولغای تیلاماک کا وقیامت کونی مشطر بولغا یلار هم شفاعت قیلغوجی و
وشفاعت استیلکوجی وقورقونج دا وفزع اولکارورلار تاحضرت عزت دین نی فرمان بیرکای وبو اشطار
نی ایتورلار حَتّٰی اِذا فُزِّعَ تاجون کوتارسالار فزع نی عَنْ قُلُوبِهِمْ الارنینک کونکول لاردین وشفاعت
اجازتین بیرکا یلار قَالُوا ایتورلار بعضی الار دین بعضی غه مَاذا قَالَ رَبُّکُمْ نی نیمه ایتی سیز لار ینک پروردکار کیز
شفاعت بابیدا قَالُوا الْحَقَّ ایتورلار راست ودرست سوز ایتی وبو یوردی کیم مؤمن لارکا شفاعت قیلغایلار
نه مشرک لارکا وَهُوَ الْعَلِیُّ الْکَبِیرُ وپیتک راک واولوغ راق دور آندین کیم پیغمبر وفرشته اندین اجازت سیز
شفاعت قیلا آلغایلار قُلْ مَنْ یَرْزُقُکُمْ ایتقیل کیم روزی بیرور سیز لارکا مِنَ السَّمٰوٰتِ کوک لاردین یامعمور یله
وَالْاَرْضِ ویردین اوت یله قُلِ اللهُ وسم اوزونک ایتقیل روزی بیرور خدای کیم اول سوال عَنْ مؤندین اوزکا جوابی
یوقتور واکرکافرلار الزام قورقونجی دین تیل یله ایتماسه لارکونکول یله اقرار قیلغوجی دورلار وَاِنَّا وَاِیَّاکُمْ وتقی ایتقیل
الارغه کیم بیزمؤمن لارکیم اوزی بیرکوجی نی بیرایتقای بیزوتاپنغای بیز اَوْ اِیَّاکُمْ یاسیز لار مشرک لارکیم جاد نی
کیم امکانیه مرتبه لاردین توبان راک یوقتور واجب الوجود قه شریک ایتارسیز لار لَعَلٰی هُدًی توغری
یولدا بیز اَوْ فِی ضَلٰالٍ مُبِینٍ یاآشکارا ازغورما قلیغ دا قُلْ لا تُسْئَلُونَ ایتقیل سوروله ماغونکیز دورلار
سیز لار عَمَّا اَجْرَمْنَا اولجه دین بیز قیلورسیز بیزمان یمغ دین وَلا نُسْئَلُ وبیز سوروله ماغونیز دور عَمَّا تَعْمَلُونَ
اولجه دین سیز لار قیلورسیز لار بلکیم هرشینی انینک علی دین سوروله غوسیدورلار وانکا کورا جزا بیرکوسیدورلار قُلْ
یَجْمَعُ ایتقیل جمع قیلور بَیْنَنا بیزنینک ارا دیتا بیزنینک پروردکاریمیز قیامت کونی ثُمَّ یَفْتَحُ پس حکم قیلور بَیْنَنا بِالْحَقِّ
بیزنینک ارا راستلیق یله وحق نی وصال یتمانی غه یبارور ومبطل نی وبال زندانی غه وَهُوَ الْفَتَّاحُ واول دور

حکم قیلغوچی مسئلہ قضیہ لار دا العلیم دانا حکم نینگ نیتاک لیکی کا قل ارءیتم الذین کورسانگیز لار
منگا الارنی الحقتم باغلاب سیز لار یہ خدای غہ شرکاءکم شریک لار یعنی کورسانگیز لار تاقایسی صفت بیلہ
بت لارنی حق شریکی قیلورسیز لار عبادت دا کلا بوشریک لیک درست ایاس دور بل ھو اللہ العزیز بلگیم
اولدور بارحہ غہ غالب خداوند بس کیم انیک بیلہ شرکت قیلا آلور الحکیم دانا صواب حکم لاریغہ وموصوف
بالغہ حکمت بیلہ پس قایسی کشیکا انیک بیلہ شرکت رتبہ سین پریب بولغای وما ارسلناک ویبارماد وک بیز
سینی ای محمد صلی اللہ علیہ وسلم کمر میبارماکی عام وشامل للناس بارحہ کیشیلار دین آق وقرادین یا میبارماد وک بیز بوکال خلایق قہ
ربواول حضرت مینگ افضلیتی نینگ خاصہ لاری دور کیم مبعوث ایردی آدمی لار وجنی لار مینگ بارحہ افراد نوع واندین
اوزگا ہیچ کیشی انبیا دین بوکال جن وانس قہ مبعوث ایاس ایردی وانیتب دور لار کا فہ مبالغہ اوجون دور علامہ
ونسابہ دیگ یعنی میبارماد وک بیز سینی کمر قاتیا رغوچی کیشیلار نی شرک دین تبشیرا مژدہ بیرگوچی فضل بیلہ کیشیلار
کیم توحید قہ اقرار قیلغای نذیرا وقورقوتقوچی عدل بیلہ آنی کیم شرک دا اصرار قیلور ولکن اکثر الناس ولکن
کیشیلار نینگ کوبراکی لایعلمون بیلماس لار سینینگ فضیلت لاری مینگ وکمال لاری مینگ والار نینگ مرکب
جہل سینینگ مخالفتی غہ توتار ویقولون وایتور لار ھبالت فرطی دین کیم متی قاجان بولغای ھذا الوعد بوعدا
وعدہ سی یاقیامت قیامی غاجہ ان کنتم اگر بارسیز سیز لار یعنی رسول ومومن لار صادقین راست ایتقوچی لار
قل لکم ایتقل سیز لار کا میعاد یوم کونی نینگ وعدہ سیدور کیم چون یتسہ لاتستاخرون سونگ کیملاس
سیز لار عنہ اول کوندین ساعۃ از مقداری زمان دین ولاتستقدمون وایلگاری لیک توتماس سیز لار
انگا کیلتورو بتور لار کیم مکہ مینگ کافر لاری کتاب اصلی گا پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم احوالیدین سورد یلار آلار ایتی لار بیز
اوزکتاب لار یمیزدا اینیک لغتی نی اوقوب بیزاول حق پیغمبر دور ابوجہل وانیک امثالی ایتی لار بیز پیغمبر لار نینگ
کتاب یمیزدا داغی ایا نیمیز بوقتور وبوآیہ نازل بولدی وقال الذین کفروا وایتی لار آلار کیم ایمان کیلتورماد یلار کتاب
اہلیغہ کیم بیز لن نؤمن ایمان کیلتورماس بیز بھذا القرآن بوقرآن کیم محمد صلی اللہ علیہ وسلم قہ انسب کیلور ولا بالذی وقہ
اول کتاب غہ داغی کیم انیب دور بین یدیہ اندین بورون ولو ترى واگر کورساک سین اذ الظالمون جوں ستمکار لار
یعنی مشرک لارنی موقوفون توختاتیلغان لار بولغای لار عند ربھم اوز پروردگاری نینگ قاشیدا یعنی محاسبہ
موقوفی دا ھرانیہ کورکای سین قاتیق امری وکوب سول لوق ایشی یرجع بعضھم قاتیار ور لار برخی نی الار دین
الی بعض القول اوزگا برخی مینگ سار یغہ سوزنی یعنی محاورہ قیلور لار وسوزنی جرا شتور لار یقول الذین
استضعفوا ایتور الار کیم زبون توتقان لار ایردیلار یعنی تابع لار ایردیلار واکبرا شکوچی لار للذین استکبروا
الار غہ کیم باش بوردار ایردیلار یعنی پیشوالار وبزرگ لار لولا انتم اگر بولماساکیز لار ایردی سیز لار یعنی سیز
لار مینگ اضلا لیکیز واغوا کیز بولماسا ایردی لکنا مؤمنین ھرانیہ بولور ایردوک بیز ایمان کیلتورگا لار دین
اماسیز لار بیزنی آزغور دوکیز لار وایمان دین تندکیز لار قال الذین استکبروا وایتور لار آلار کیم بوبیان توتقاب

ایردیلار لِلَّذِینَ اسْتُضْعِفُوا الارغه کیم دنی دارُبون وجاره سیز، تولوب ایردیلار اَنَحْنُ آیا بیز
صَدَدْنَاکُمْ بیتدوق بیزسیزلارنی عَنِ الْهُدَی هدایت قبولدین بَعْدَ اِذْ جَاءَکُمْ اندین سونگ کیم کیلدی
سیزلارکا بَلْ کُنْتُمْ بلکیم سیزلار بارایردیکیز لاراوزنفسیکیزکا مُجْرِمِینَ یارُوق قیلغوچی لار وشرک کیلتورگوچی
لار وَقَالَ الَّذِینَ اسْتُضْعِفُوا وایتی لارآلارکیم ضعیف وجاره سیزایردیلار لِلَّذِینَ اسْتَکْبَرُوا الارغه کیم
حق سوزدین باش تارتارایردیلار بَلْ مَکْرُ الَّیْلِ مونداق دورکیم بیزاوزومیزبیله کافر بولغان بولغای بیز بلکیم مکرُ اللیل
وَالنَّهَارِ سیزلارنینگ مکرینگیز کوندوزوکیچه دا بزنینگ بیغوچیمیز ایردی دین اِذْ تَأْمُرُونَنَا جون بویورور
ایردیکیز لارسیزکا اَنْ نَکْفُرَ بِاللّٰهِ انینگ بیله کیم کافر بولغای بیزخدای غه وَنَجْعَلَ وتوقای بیز لَهُ اَنْدَادًا الکا
همتالار وَاَسَرُّوا النَّدَامَةَ ومرایکی کروه اتباق واشیتماق دین سونگ پشیمان بولغایلار اوزعلی دین ویاشورغایلار
پشیمان لیغ نی بیری بیری دین تاسزنشقه قالماغایلار وبعضی سرارنی اظهارمعنی سی بیله بیلورلار وبولغت اضداد
دین دور یعنی ظاهرقیلورلار پشیمان لیغ نی لَمَّا رَاَوُا الْعَذَابَ اول وقت کیم کورکایلار عذاب نی وَجَعَلْنَا الْاَغْلَالَ
وبیزقیلورمیزاوتلوق غُلْ لارنی فِی اَعْنَاقِ الَّذِینَ کَفَرُوا الارنینگ بویون لاریداکیم ایمان کیلتورماویلارتابع
لار ومتبوع لاردین مستقبل ایرادی ماضی لفظی بیله وقوع تحققی نینگ جهتی دور ومظهروضعی مضمراورنیغه الارنینگ
اغلالی نینگ موجبی نینگ اشعاری دور هَلْ یُجْزَوْنَ آیاجزاپرلیکوسیدورلارکریشیلارینی بولماس لار اِلَّا مَا کَانُوا
یَعْمَلُونَ کمراولجه بیله بولغای کیم عمل قیلغایلارپس حضرت رسول صلی الله علیه وسلم تسلیه سی غه ایتور وَمَا اَرْسَلْنَا
ویبارمادوک بیزفی قَرْیَةٍ هیچ کینتی شهریدا مِنْ نَذِیرٍ هیچ قورقوتوچی یعنی پیغمبری اِلَّا قَالَ مکراولکیم ایتی لارمُتْرَفُوهَا
اول کینت نینگ متنعم لاری ومتکبرلاری اول پیغمبرلارغه اِنَّا درستلوق بیله کیم بیز بِمَا اُرْسِلْتُمْ بِهِ اولجه بیله میبارب
سیزلار انگا یعنی اوزکمانینگیز بیله کَافِرُونَ ایمان کیلتورماکانلار ومنکرلارسز وَقَالُوا نَحْنُ وتی ایتی لارکیم بیز اَکْثَرُ
اَمْوَالًا وَاَوْلَادًا کوبراک بیزمال لاردا واوغلانلار جهتی دین یعنی بیزنینگ مالیمیزواوغلانلاریمیزسیزلاردین کوبتور
پس بیزرسالت دعوی سینغه سزاوارق بیزسیزلاردین وَمَا نَحْنُ ویوقتورمیز بِمُعَذَّبِینَ عذاب امتیلکان لار
یعنی خدای بیزکا قیلماغوسیدورانینگ اوجون کیم بیزنی نعمت بیله کرامی قلیب دورپس محنت بیله خوارقیلماغوسیدور
قُلْ اِنَّ رَبِّی اشعیل درستلوق بیله کیم منینگ پروردکاریم یَبْسُطُ الرِّزْقَ کینگ قیلورروزی نی لِمَنْ یَشَاءُ هرکیم
اوجون تیلاسه شرک ومعصیت اهلی دین اوزتیلاماکی بیله نه انینگ کراستی اوجون وَیَقْدِرُ تارقیلورهرکیمکا تیلاسه
اوزی نینگ حکمتی بیله نه انینگ مذمتی نینگ جهتی بیله وَلٰکِنَّ اَکْثَرَ النَّاسِ ولیکن کیشیلارنینگ کوبراکی لَا یَعْلَمُونَ
بیلماس لار وکمان المیقود لارمال لاردا واوغلار نینگ کوبراکی شرف وکرامت اوجون دوروشایدکیم استدراج اوجون
بولغای وَمَا اَمْوَالُکُمْ ویوقتورمال لارکیم سیزلارکا هریب بیز وَلَا اَوْلَادُکُمْ ونه اوغلانلاری کیم سیزلارکا
ارزانی توتوب بیزبا اَلَّتِی تُقَرِّبُکُمْ اول خصلتی بیله کیم باروق قیلغای سیزلارنی عِنْدَنَا بیزنینگ قاشیمیزغه زُلْفَی
باروق قیلماغی کیم تقرب صالحه عمل بیله بولغای وسیزلارکا اول یوقتورپس مال لاردواوغلانلارکیشی نی حق ته باروق

قیلماس الّا مَن آمَنَ کمکیشمکا کیم ایمان کیلتورکای وَ عَمِلَ صَالِحًا وقیلغای علی کیم قبول صلاحیتی بولغای یعنی
اوزمال لاینی بفقه قیلغای حق یولیدا اوزی نیک اوغلانلاریغه دین علی نی اوکرانگای وصلاح دا تربیت
کورسانگای فَاُولٰئِکَ پس اول کروه لَهُمُ الدَّرَجٰتُ الْعُلٰی دورجٰتُ الضِّعفِ انکی مزد یعنی آرتوق قه آرتوق پرگای
اون یاکوبراک تا یتی یوز بِمَا عَمِلُوْا اولجه نیک سببی بیله کیم قیلدیلار یخشی لیق دین وَهُمْ فِی الْغُرُفٰتِ والاراولجی
نیک غرفه لاریدا آمِنُوْنَ ایمن دورلار مکروه لار وآفت لار وقاتیق لیغ لار وقورقاق لیغ دین وَالَّذِیْنَ یَسْعَوْنَ
وآلارکیم آشقورلار وسعی کورسا تورلار فِیْ اٰیٰتِنَا بزنیک آیه لاریمز نیک ردی دا یعنی قرآن وانکاروطعن
تیلین آجارلار مُعٰجِزِیْنَ حالتی دا کیم کمان ایلنکوچی لار دورلار کیم بزنی عاجز قیلا الغایلار انیک انذالی دین
باکیشیلارنی قبول قیلماق دا ایمان کیلتورماک دین انکا اُولٰئِکَ اول کروه فِی الْعَذَابِ مُحْضَرُوْنَ تموغ اوتیدا
حاضر کیلتورکانلار دور قُلْ اِنَّ رَبِّیْ ایتگیل درستلوق بیله کیم منیک آوّیدکاریم یَبْسُطُ الرِّزْقَ کینک قیلورا وزینی
لِمَنْ یَّشَآءُ هرکیم اوجون تیلاسه مِنْ عِبَادِهٖ اوزی نیک مومن ومطیع بنده لاریدین صرف رحمت بیله وَیَقْدِرُ
وتارقیلور لَهٗ انیک اوجون حکمت وجهی بیله وَمَآ اَنْفَقْتُمْ واولجه نفقه قیلورسیزلار مِنْ شَیْءٍ نیه دین کیم سیز
لارکا دورخدای یولیدا فَهُوَ پس خدای یُخْلِفُهٗ عوض بیرور انکا دنیا دا یا ذخیره قویار انیک اوجون لقرآن
وا وحدیث واکسیب دورکیم هرتانکدا ایکی فرشته کوک دین انیار بری ایتور اللّٰهُمَّ اَعْطِ مُنْفِقًا خَلَفًا خدایا نفقه قیلغوچی
غه عوض بیرینه بری دعا قیلورکیم اللهم اعط کُلَّ مُمْسِکٍ تَلَفًا قبض غانچ نیک مالینی تلف قیل وَهُوَ خَیْرُ
الرّٰزِقِیْنَ روزی بیرکوچی لارنیک یخشی راغی دورینی آندین اوزکانیه کیشیکا بیرورلار واسطه دورلار رزق
بنکورماک دا وحقیقی رزاق اولدور وَیَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِیْعًا ویا دقیل کونی نی کیم جمع قیلغای بزبنی مَعَ نیک بارچه
سینی جزا اوجون ثُمَّ نَقُوْلُ پس ایتورمیز وعرض سرا ایکی لفظنی یا بیله اوقورینی خدای بارچه نی بیغارپس ایتور
لِلْمَلٰٓئِکَةِ فرشته لارکا اَهٰٓؤُلَآءِ ایّاکمُ آیا بوکروه دورلارکیم سیزلارکا کانُوْا یَعْبُدُوْنَ بارایدیلارکیم پندیلار
وبوسوال مشرک لارنینگ تقرّبی نیک جهتی دا لارنیک طمعی نیک قطعی اوجون دورفرشته لارشفاعتی دین قَالُوْا
ایتقایلار فرشته لار سُبْحَانَکَ ارنع لیغ سنکا دور اندین کیم سندین اوزکاکا تانیغایلار اَنْتَ وَلِیُّنَا
سین سین بزنیک الکامیر وبزنیک معبودیمیز وبیزاوزومیزنی قولوق دا معتصر بیلورمیز بزنی وجه بیله اوزمعبودیمیز
نی دعوا روا توتانیک یا سین سین بزنیک دوستیمیز مِّنْ دُوْنِهِمْ الاردین اوزکا یعنی بزنیک والارارا مسج
دوستلوق یوقتور وحاشا کیم الارنیک تا بنیغا غه بیزرضا بر کان بولغای بزبل کانُوْا بلکیم بارایدیلارکیم جهل
وغوایت دین تا بنیورایدیلار ویولارغی یعنی آلارنیک فرمانین ایتورایدیلار باطله آرنیک تا بنیغا غی دا
یا متمثل بولورایدیلار متنوعه صورت لاربیله وآلارنیک خلیفه سالورایدیلارکیم بولارفرشته لاردورلار
اَکْثَرُهُمْ آدمی لارنیک کوبراکی بِهِمْ دیولارکا مُّؤْمِنُوْنَ ایمان کیلتورکوچی لاردورلار یعنی آلارنیک متابعتین
قیلورلار فَالْیَوْمَ پس بوکون کیم بارجه حکم لارخدای غه دور لَا یَمْلِکُ مالک بولماس بَعْضُکُمْ بعضیکیزلار دین لِبَعْضٍ

یَعْبُدُوْنَ الْجِنَّ

بعض اوجون نَفعًا سُودینی ولاضَرًّا وندزیانی یعنی باطل معبود قه اوزی نیک عابدی اوجون سود
میکورمک وزیان کیتورمک قوتی یوقتور قَوْلُهُ وایتور یز لِلَّذِینَ ظَلَمُوا اول کیشیلارکا کیم جور قیلدیلار
عبادت یرکا اینمک یری دین اورکادا ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ تامکیزلارا اوت عذابی نی اَلَّتِی کُنتُم بِهَا
اول اوتی کیم بارایرد یکیزلارا اینمک بلة تکذِّبُون مکذب قیلورایرد یکیزلار وبالغان ساغینورایرد یکیزلار
وَاِذَا تُتْلَی وجون اوقولسه عَلَیهِم کافرلارکا آیَاتُنَا بیزنیک آیت لاریزنی یعنی قرآن بَیِّنَاتٍ روشن
آیه لار قَالُوا ایتورلار مَا هٰذَا یوقتور بوکیشی یعنی محمد صلعم اِلَّا رَجُلٌ یُرِیدُ کم کیشی کیم تیلارَانْ یَصُدَّکُمْ اوکیم
تیغای سیزلارنی عَمَّا کَانَ اول نیه دین کیم بارایرد یلار کیم دایم یَعْبُدُ آبَاؤُکُمْ تاپنورایرد یلار آنی سیزلارنینمک
تالارکیمکیزیعنی اینمک مدعاسی اول دورکیم سیزلارنی بت تابینمای غی دین تیغای دینی وآیینی غه کیم بایکی قلیب دور
کیرکوزکای اوزی نیک تابعی ایکای وقَالُوا وایتی لار مَا هٰذَا یوقتور بوکلام کیم اوقورینی قرآن اِلَّا اِفْکٌ
مفتری توقولغان وخدای غه اضافت قیلیب دور وَقَالَ الَّذِینَ کَفَرُوا وایتی لار آلارکیم ایمان کیلتورمادیلار
کمه کافرلاردین لِلْحَقِّ راست پیغام غه لَمَّا جَاءَهُمْ اول وقت کیم کیلدی آلارغه یعنی قرآن اِنْ هٰذَا یوقتور بو اِلَّا
سِحْرٌ مُبِینٌ کم آشکارا ساحری الار بوسوزنی قایدین ایتورلار وَمَا آتَیْنَاهُمْ وحال وکیم بیرمادیور بیزآلارغه مِن
کُتُبٍ توبان میبارلیکان کتاب لاردین همواره یَدْرُسُونَهَا اوقوغالیلار آنی وآندین دلیل کیلتورکا میلار قرآن
طلبانی غه وَمَا أَرْسَلْنَا ویبارمادوک بیزالار ساریغه قَبْلَکَ سیندین بورون یعنی فطرت زمانی نی مِن نَّذِیرٍ مسیح
قورقوتقوچی یعنی پیغمبری کیم الارنی حق قه دعوت قیلغای وانیک تکذیبی غه قورقوتمان کورسالگای وَکَذَّبَ
الَّذِینَ مِن قَبْلِهِم وتکذیب قیلدیلار انبیانی الارکیم آلاردین بورون ایردیلار وَمَا بَلَغُوا وحال وکیم یتمادیورلار
کمه ایلی مِعْشَارَ مَا آتَیْنَاهُمْ اوندین بیرکا اولجه بیزبیریب ایردوک الارغه قوت فرطی وعمراوزونلوکی ومال
کوبلوکی دین یاپیرمادیورایردوک بیزبورونغی لارغه اولجه نیک عشری کیم سیزنینمک زمانی نینمک املکا بیریب پیزخجت
لار وبرهان لاردولالت لاروهدایت لاراسبابی دین فَکَذَّبُوا رُسُلِی پس تکذیب قیلدیلار بورونغی لارسیزنیک
پیغمبرلاریم نی فَکَیْفَ کَانَ پس نیتاک بولغای نکیرمنیک انکاریم الارغه یعنی سیزنیک خوشلا، غانیم الارغه نی وعذاب
قیلماقایس کیرک کیم سیزنینمک قومیمنیک اغنی قورقایلار مونیک دیک حال لاردین قُلْ اِنَّمَا أَعِظُکُم بِوَاحِدَةٍ ایقل موندین
اورنکا یوقتور کیم بندپرورمین سیزلارکا وارشاد قیلورمین بِوَاحِدَةٍ بیرنیه کا اَن تَقُومُوا اول نیه اول ورکیم قوپکیز
لار پیغمبر صلی الله علیه وسلم مجلسی دین لِلّٰهِ خدای اوجون وتوزوکیزلار مَثْنَیٰ ایکی ایکی تابیری بیرکیز بلة کیشکاشیکیزلار
وفِرَادَیٰ وبیربیرتاازدحام دین سیزلارنینمک خاطرکیزمشوش بولماغای ثُمَّ تَتَفَکَّرُوا واپس تفکر قیلکیزلار
محمد الرشیدا وانیک حالی نینمک مبدای دین تابوغایت انیک طورلارینی نظرداکیلتورکیزتابیلکاکملارکیم البته
مَا بِصَاحِبِکُم بوقتورسیزلارنینمک بویارکیزغه مِن جِنَّةٍ هیچ دیوانه لیغی کیم آنی رسالت دعوی سینه باعث
بولغای بلکیم تانورسیزلارنینمک عقلی نینمک کاملی ومعمول کاملی اورانیک سوزی نینمک جین لیغی غه اِنْ هُوَ یوقتور

138

اول اِلَّا نَذِيرٌ لَكُمْ تمكر قور قو تقوجى سيز لارنى بَيْنَ يَدَى وقوع دين بورون عَذَابٍ شَدِيدٍ قاتيق
عذابى كيم آلغوچى عذابى دور قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ اتيقيل اولجه تيلا رمين سيز لارنى مِنْ أَجْرٍ مزدين رسالت اوچون
فَهُوَ لَكُمْ پس اول سيز لارگا يعنى هر مزدى كيم رسالت اوچون تيلا رايرديم سيز لارگا باغيشلا ديم مراد سوال نفى دور
يعنى مسج مزدى تيلا ماس مِنْ إِنْ أَجْرِيَ يوقتور مثيك دعوتيم نيك مزدى إِلَّا عَلَى اللَّهِ تمكر خداى غه وَهُوَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ واول بارجه نيه لارگا شَهِيدٌ تانوچى دور قُلْ إِنَّ رَبِّي اتيقيل درستلوق بله كيم منيك پروردگاريم يَقْذِفُ
بِالْحَقِّ سالور حق نى يعنى وحى نى القا قيلور سر كيمگا تيلاسه يا راست و درست سوز نى يا يا راتقاچى دامراد اسلام
دين نيك افشا سى وانيك حكمى لارى نيك اظهارى دور عَلَّامُ الْغُيُوبِ اولدور يا شورولمار نيك بيلكوچى سى
دمسج نيه انگا يا شورون ايماستور قُلْ جَاءَ الْحَقُّ اتيقيل كيلدى راست و درست سوز يعنى قرآن يا اسلام يا پيغمبر
بعثتى وَمَا يُبْدِئُ الْبَاطِلُ ويا راتماس باطل يعنى ابليس يا بت نيه نى وَمَا يُعِيدُ وقايتا رماس آنى يعنى
قادر ايماس دور خلق و بعث قه قُلْ إِنْ ضَلَلْتُ اتيقيل اگر تاعليم حق يولدين آزدى كيم كان اليتيب سيز لار
فَإِنَّمَا أَضِلُّ پس بولدين اوزگا يوقتور كيم تا يارمين عَلَى نَفْسِي اوز نفسيم گا يعنى انيك وبالى نگا دور وَإِنِ
اهْتَدَيْتُ واگر توز يول تا رسام فَبِمَا يُوحِي پس اول سبب بله دوركيم وحى ميا رور إِلَيَّ منينك سارغى رَبِّي
منيك پروردگاريم كيم هدايت توفيقى انيك عنايتى غه دالسته دور إِنَّهُ درستلوق بله كيم خداى سَمِيعٌ ايشيكوچى
دور بنده لارنيك دعاسينى قَرِيبٌ يا وق دور نيازمندلار اميدلكا وَلَوْ تَرَى واگر كورساڭ كافرلارنى إِذْ
فَزِعُوا چون قورقسه لار اولوم يا وقى دا يا بعث وقى يا بدر كونى داكورگا ى سين سول بيغ عجيب ايشى فَلَا فَوْتَ
پس بولماغاى مسج فوتى يعنى قاچاق بله وقورغانى غه سينغماق بله عذاب آلاردين فوت بولماغاى وَ
أُخِذُوا وتوتولورلار مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ يا وق يرى دين يعنى يرپوزندين سرآستيغه يا موقف دين تموغ دا
يا بدر صحراسيدين قويوق قه بعضى تفسير لار داكيليب دوركيم بوآيت سفيان وانيك قومى نيك ثانى دا دور
كيم آخر الزمان داخروج قيلور وشكرى شام دين كعبه معظمه زاده الله تعالى شرفا خراب قيلماغى نيك جهتى گا ترتيب كورساتور
واول جمع بادبه دين يرگا توبان بارور پس اخذ دامن مكان قريب معنى سى بوتفسير بله اولدوركيم اوزايا قلارى
نيك آستيدين توتولورلار اول لشكر نيك تمامى دين ايكى كيشى قوتولور يرى بشارت مكه گا ايليتور و يرى
كيم جهنى ناحيه سى ايتور لار انيك يوزى ايكيسا سى گا ايورولوب خبر سفيانى قومينه ميكورور وَقَالُوا وايتور
لار كه نيك مشرك لارى يا سفيانى لشكر اولوق وقى دا يا خسف زمانى آمَنَّا بِهِ ايمان كيلتوردوك بزخداى
يا پيغمبر غه يا حشر غه بزلارنى قايتا ريكيز لار دينى گا وَأَنَّى لَهُمُ التَّنَاوُشُ وقايدين بولغاى الارغه قايتماق
وحفص همزه سيز اوقور واول تناول معنى سى بله اوقورينى قايدين بولغاى الارغه ايمان تناولماق مِنْ مَكَانٍ
بَعِيدٍ يراق يردين كيم اول آخرت عالمى دور وايمان تكليفى نيك يرى دنيا دور وبايس يا وقى دا آخرت
مشهود بولوبتور پس ايمان سودا قيلماغاى وَقَدْ كَفَرُوا وحال اوكيم ايمان كيلتورماديلار بِهِ خداى غه يا انيك

یا اینیک رسول غه یا بعث غه مِن قَبلُ مومندین بورون تکلیف چیزی دا ایردیلار وَ یَقذِفُونَ وسالور ایردیلار
بِالغَیبِ یعنی معنی سیز سوز لار دینیک یا بوقلوغی غه یعنی اوزلاری اینیک کانی یله سوز لار ایتور ایردیلار وقرآن
و رسول غه طعن قیلور ایردیلار مِن مَکانٍ بَعِیدٍ یراق یردین یعنی یراق ایردیلار اولجه دین ایتور ایردیلار و
بیلماس ایردیلار کیم نی ایتور لار وَحِیلَ وآیرلدی بَینَهُم آلار ارا وَبَینَ مَا یَشتَهُونَ واولجه ارا کیم
آرزو ایلیور ایردیلار ایمان قبولی و دنیا غه قایتما قدرین کَمَا فُعِلَ انداق کیم قیلندی بوغل بِأَشیَاعِهِم
الار نینک اشتباهی غه اوخشان کافر لار دین مِن قَبلُ مومندین بورون یعنی باس ایمانین الاردین داغی
قبول قیلمادیلار اِنَّهُم درستلوق یله کیم آلار کانُوا بار ایردیلار فِی شَکٍّ مُرِیبٍ تهمت کاسالغوچی ومضطرب
ایتکوچی کمانیغه

سورة الفاطر

بِسمِ اللّٰهِ الرَّحمٰنِ الرَّحِیمِ

اَلحَمدُ ستایشی کیم شاید وثنا یی کیم سزاوبولغای لِلّٰهِ حذای غه کیم ثنا وستایش سزاواری اولدور فَاطِرِ السَّمٰوٰتِ
وَالاَرضِ کوک لار ویر لار نینک یانکی قیلغوچی سی وپیدا ایتکوچی دور جَاعِلِ المَلٰٓئِکَةِ فرشته لار نینک ایورکوچی
امکوچی سی رُسُلًا رسول لار یعنی میار ور الار نی رسالت یله پیغمبر لار غه علیهم السلم وایتور لار آلهی رسالت لارین
پیغمبر لار غه یتکور وزلار وحی یله واولیا غه الهام یله ومومن لار کا صادقه رؤیا یله پس فرشته لار نینک صفتلرین
اُولِی اَجنِحَةٍ قناث لار ایکالاری مَثنٰی ایکی ایکی اوچماق اوجون وثُلٰثَ واوچ اوچ وَرُبٰعَ ودورت
دورت آرالیش اوجون مراد بوسانماق نینک خصوصیتی یاس ومومندین آرتوق قیلمق نینک نقی کیم خبر دا کیلیب تور
کیم جبرئیل علیه السلم غه آلتی یوز قناتی بار دور یَزِیدُ آرتوق قیلور خدای فِی الخَلقِ اوزی نینک یارا تقانی دا مَا
یَشَاءُ اولجه تیلار یعنی فرشته لار نینک قناتلاریدا آرتورور تا تورت دین آرتوق بولغای ودرست راق اولدور
کیم مراد خلق دین آدمی لار دور وآلار نینک آرتوقلوق لاری یا عقلیه بولغای فصاحت وعلم وکرم دیک یا جسمانیه
اون خو بلوغی واکی کوز نینک ملاحتی دیک وایتیب دور لار مراد بخشی خط دور یا محبت آرتوقلوغی کَمَا کما آلاً ایرا
رحمه الله ایتیب دور کیم تمت پیک لیکی دور یا رضا تقدیر غه یا شوق قرب مرتبه سیغه وحقایق سلمی دا کیلتور وتبور
کیم تواضع اولوغ لاردا وجوانمردلیغ باری لاردا وتعفف فقیر لاردا وصدق مومن لاردا وشوق محب لاردا اِنَّ اللّٰهَ
درستلوق یله کیم خدای عَلٰی کُلِّ شَیءٍ بارچه نیکا ملک رسالتی دین وآرتوقلوق خلق دا قَدِیرٌ توانا دور مَا یَفتَحِ
اللّٰهُ اولجه احتمالی لِلنَّاسِ کیشیلار اوجون ومیار وز آلار غه مِن رَحمَةٍ اوزی نینک یا غیشلادی دین نعمت
وعافیت وصحت وعلم وتوبه دیک فَلَا مُمسِکَ پس آلغوچی یوقتور لَهَا انکا وَمَا یُمسِکْ واولجه الغانی کیشیلار دین
اوزی یا غیشلادی نینک اثر لاری دین فَلَا مُرسِلَ پس صچ میار کوچی یوقتور لَهُ انکا مِن بَعدِهِ انینک الغانی
دین سونک وَهُوَ العَزِیزُ واول غالب ورقایتا الماق دا الحَکِیمُ صواب ایشلیک میار اک واصاحب کشف
الاسرار ایتور فهم ارباب انکا دور لار کیم بوآیه مومن لار وعرفان اهلی نینک فتوحی غه اشارت دور وفتوح آنی ایتور لار
کیم غیب دین اینسانلاک سیز وتیلاماک سیز کیلکای واول ایکی قسم دور بری صورته موسب لاری کسب اتیلماکان رزق دیک

واوزکا معنویه مطلوب لاری واول لدنی علمی دور اوکرانمای شریعت قه موافق ایشتیمای کونکول کا اششاشیخ
الاسلام قدس سره ایتیب تورکیم آه بو اوکرانماکان علم دین کاه اندا عرق مین کاه اندا کوبکای مین یا أیها
الناس اذکروا ای آدمی لار یاد قیلینکز لار نعمت الله خدای نینک نعمت لاری نی کیم انعام قیلیب دور
علیکم سیزلارکا ارسال ورزق ادراری دین هل من خالق آیا بار دور سیج یارا یقوچی غیر الله یرزقکم
خدای دین اوزکا کیم روزی برکای سیزلارکا من السماء کوکدین یا مغفور بله والارض ویردین اوت بله
لا اله الا هو سیج معبودی سزا بله یوقتور کمراول فانی تؤفکون پس قایدا ایورولورسیزلار توحید یولی
دین وان یکذبوک واکر یالغانغه توتسه لار سینی کمه اهلی فقد کذبت پس درست لوق بله تکذیب قیلیلدیلار
رسل سیبار ریلکان لارنی من قبلک سیندین بورون وآلار صبر قیلدیلار سین هم اقتدا قیل آلارغه صبر قیلا غه ا
والی الله وخدای ساریغه ترجع الامور قایتاریلور بارجه ایشلار وسنکا صبر غه وآلارغه تکذیب غه جزا پرور
یا أیها الناس ای کیشیلار ان وعد الله درستلوق بله کیم خدای نینک وعده سی حشر وجزا حق راست
دور واندا خلاف یوقتور فلا تغرنکم پس کیراک کیم بازی پرهاکای سیزلارکا وآلدامغای الحیوة الدنیا
دنی نینک زندکانلیغی تاآخرت دین اونوتقای سیزلار ولا یغرنکم وکیراک کیم فریفته قیلاغای سیزلارنی
بالله خدای کرمی بله الغرور بازی پرکوچی شیطان یعنی دایم تورماق بله معصیت ویاریلقاماق آرزوسین سیز
لارنینک کونکول بوکنیزداسالورواکرچه بوممکن دور اما زهرینک یماک طبیعت دفعی امیدی بله انکا یاقاومت
امینک بله بزرک لارایتیب دورلارکیم ابلیس نینک مصایدی دین پرهیزتسویف دور توبه دایعنی بنده نینک
توبه سینی تاخیرداسالورکیم فرصت باقی دور نقد عشرت نی امینک دین پرهاغافل کیراک کیم بوفریب بله یولدین
یارماغای والفرصة تمر مر السحاب نکته سیدین غافل بولماغای ان الشیطان لکم درستلوق بله کیم شیطان
سیزلارکا عدو دشمنی قدیمی دور میراثی دشمن لیغ بله فاتخذوه عدوا پس توتونکیز لار سیزلارآنی هم دشمن
واندین حذر قیلیب بارچه حال لاردا انکا اعتماد کورساتماکیز لار بزرکی دین سوردیلارکیم نیتاک شیطان نی دشمن
توتالینک بیز ایتی آرزوسوکنی دین بارماکیز لار وفس هواسی نینک متابعی بولماکیز لار ومرنی قیلساکیز لارکیراک
شرع موافق وطبع مخالفی بولغای انما یدعوا موندین اوزکا یوقتورکیم او قوم شیطان هوا اتباعی غه ودنیا میلی
جزبه اوزی نینک کردی نی یعنی انکیراشکوچی لار وفرمان کوتارکوچی لار نی لیکونوا انا بولغایلار آخرت دا
انینک بله من اصحاب السعیر اوت یارلاریدین یعنی تموغ نینک ملازم لاری الذین کفروا الارکیم کافر
بولدیلار وشیطان دعوتی نی قبول قیلدیلار لهم الارغه دور عذاب شدید قاتیق عذابی آخرت دا والذین
آمنوا وآلارکیم ایمان کیلتوردیلار وشیطان غه مخالفت قیلدیلار وعملوا الصالحات واییلار خالص واریغ
عمل لارلهم مغفرة الارغه یاریلقاماغی دور الارنینک پروردکاری دین کبیر واولوغ مزدی یعنی
وافرثواب جنت دا افمن زین آیاکیشی کیم آراسته بولدی له انینک اوجون سوء عمله انینک علی نینک

قسمی نی قرآنده بس کوردی اول قبیح عمل حسنًا یخشی بولغای کیشی دیک کیم تمیز قیلغای یخشی نی یمان دین
وسر پری نی کورسه صفتی بیله کیم واقع بولغای موضح دا کیلتور وبتور کیم مراد ابو جهل دور یا عاص بن وایل والارنیک
علی نیک یمانی شرک وتکذیب دور ماوردی ایتور مراد یهود ونصاری دورلار والارنیک یمانلیغی عناد ومکابره
دور پیغمبر صلی الله علیه وسلم غه یا خوارح فانّ الله بس درستلوق بیله کیم خدای یضل قو یار دور آز دور غای من یشآء
مرکیمنی تیلاسه ویهدی ویول کورسا تور وتوفیق پرور من یشآء مرکیمنی تیلاسه فلا تذهب نفسك بس کیراک
کیم بارما غای سنیتک نفسینک یعنی هلاک بولما غای علیهم الارنیک آزما قلیغی غه حسرات متوالی حسرت لار
اوجون کیم یرسین وتورلوک تورلوک تاسف لارنیک کیم باردور الارنیک ناخوش فعل لاریغه کیم سری الدین
حسرت مقتضی سی دور یعنی قایغورمه وجان الارنیک ایشیدیر یا ان الله درستلوق بیله کیم خدای علیم دانادور
بما یصنعون اولچه بیله قیلورلار واکاالارغه جزا بیرکوسیدور والله خدای الذی ارسل الریاح اولدورکیم
یبارد ای یل لارنی یعنی شمال وقبول وجنوب وبیور فتثیر بس قوبارد یلار آلار سحابًا بولوت نی ماضی ابرد ی
مضارع لفظی بیله بوصورت نیک استحضار مینک جهتی مشتمل حکمت قه دور فسقناه بس سوردوک بیز
اول بولوت نی عدول کلام غه فعل اختصاصی نیک جهتی دور یعنی بیز قبلار آلور بیز بس کیم سوراربیز الی بلد میت
اولکان دافسرده بیرکا یعنی انیک تیرکوزماکی کا فاحیینا بس تیرکوزدوک بیز به الارض سوبیله کیم بولوت دین
اینده ی بیرکا بعد موتها انیک اولکانی دافسرده لیکی دین سونک کذلك النشور مونیک دیک دور تیرکوزماک
یعنی اولکانلارنیک تیرکوزماکی وقوجارغه اولوک لارنی معقد وریه صحت دا کیسان دور من کان مرکیم بولسه کیم اوزی
اوجون یرید العزة تیلاسه ارجندیغ کیراک کیم عزت تیلاکای خدای تا بتمامی دین فلله العزة جمیعًا بس خدای غه
دور بارجه عزت دانیک عزتی بیله رسول ومومن لار متعزز دورلار وللعزة ولرسوله وللمومنین عزت انیک
ملازمتی دا وعدلت انیک مخالفتی دا دور الیه انیک رضاسی سارینه یا انیک قبول میک درکا میدا یصعد الکلم
الطیب یوقاری بارور آریغ سوزلار یا صحیفه لاری کیم الارانداا بیک نیک دورلار یوقاری حیقاق مسلی قیلور
والعمل الصالح وشایسته عمل یرفعه کوتارور آنی وقبول بیرکا میکوزور کیم یا یغوز یخشی عمل سیز سوز کیم اخلاص دور
اسیغ قیلغوچی ایاستور یا کلم الطیب دعادور وصالح عمل مسکین لارنیک صدقه وغالب دا دعالار اجابتی تصدق لار
بیله دور یا کلم انام لار دعاسی دور وآمین ایتماق عمل جماعتی لار یا کلم غزا کبیری دور وعمل قبیح اورماق یا کلم استغفار
وعمل شیمانلیغ وبوبارجه صورت دا کلم کوتارکوچی سی عمل دور وبعضی فاعل ضمیرینی یرفعه دا کلم الطیب قه عاید توتار
لار کیم لا آله الا الله قولی دور وایتورلار توحید کوتارور عمل نی عمل نیک کوتارماکی توحید بیله دور وبیروجه کشاف
دا اولدورکیم خدای کوتارور یخشی صالح عمل نی یعنی انیک قدر ومرتبه سینی بیک قیلور مرادمخلص موحد نیک
علی دور [redacted] نیک بیله قوشولغان بولغای بارجه دین خوار راق و
مقدار [redacted] یاشورورلار وقیلورلار یان کمرلارنی مراد قریش نیک

والارنیک علی لارنیک یمانلیغی باطله تاویل لاردور

کمرلاری دور حضرت رسول صلی الله علیه وسلم نسبتی غه واولجه دار الندوه دا ساغیش قیلدیلار آلارنیک باردیدا
قباماق واولتورماک وجیقارماق دین انداق کیم سوره انفال دا اوتی لَهُمْ الارغه دور یعنی کمر قیلغوچی لارغه دور
عَذَابٌ شَدِيدٌ قاتیق عذابی کفرت دا وَمَكْرُ أُولَٰئِكَ واول کروه نیک کمری هُوَ يَبُورُ اول کاسد
بولور وایلکاری بارماک عای وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وخدای یاراتی سیزلارنی یعنی سیزلارنیک اتاکمیزنی مِن تُرَابٍ
توفراق دین ثُمَّ مِن نُّطْفَةٍ سونک سیزلارنی نطفه دین ثُمَّ جَعَلَكُمْ پس قیلدی سیزلارنی أَزْوَاجًا توروک صنف لار
یا ایرلار وخاتون لار کیم مزاوجه قیلغای سیزلار وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنثَىٰ وبوک توتماس یعنی اوغول دین سیچ خاتونی
وَلَا تَضَعُ وقویماس اولجه اینیک قورساغی دا دور یعنی توغورماس إِلَّا بِعِلْمِهِ مگر اینیک سلیکی بله یعنی هر بری نیک
حملی ووضعی ومدتی وزمانی اینیک معلومی دور وَمَا يُعَمَّرُ وتیریک لیک هر بلماس مِن مُّعَمَّرٍ سیچ اودون نی عمری
وَلَا يُنقَصُ وآز اتیلماس مِنْ عُمُرِهِ اوزکا عمری نیک عمری دین یعنی کیم اولوغی معر نیک عمری غه تیماس
مراد اولدور کیم بو قتور عمر نیک ارتوقلوغی واینیک نقصانی إِلَّا فِي كِتَابٍ مگر بوح محفوظ دا یعنی زندکان لیغ نیک
اوزونلوغی وقیسقالیغی مقدر بولوب دور إِنَّ ذَٰلِكَ درستلوق بله کیم عمر نیک اوزونلوغی وقیسقالیغی نیک
تقدیری عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ خدای غه آسان دور وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ وتینیک ایماس دور ایکی دریا هَٰذَا عَذْبٌ
اول جوجوک سو فُرَاتٌ سینکوچی وبِذا واول بری مِلْحٌ آجیق شور سو اُجَاجٌ اجیق لیغ وَمِن كُلٍّ وهر بری دین
بو ایکی دریا دین تَأْكُلُونَ سیر سیزلار لَحْمًا طَرِيًّا تازه ایی یعنی بالیغ وَتَسْتَخْرِجُونَ وجیقارورسیزلار حِلْيَةً زیور لو
دین تَلْبَسُونَهَا کیارسیزلار یعنی کیارلارسیزلار نینیک خاتون لار نیکیز و
وبعضی الکا دور لارکیم بو مؤمن وکافر نیک ضرب المثلی دور کیم تینیک لیک الار آداصورت باغلاماس کیم بری
ایمان حلاوتی دین عرفان عذبی نیک عینی دور دینه بری عصیان اجیق یعنی دین کفر وطغیان اجاغی نیک بحری وتَرَى الْفُلْكَ
وکورارسین کیمه لارنی فِيهِ هر بری ایا اول ایکی دریا دین مَوَاخِرَ سوئی یارغوچی لار وبارغوچی لارا لمدا وَلِتَبْتَغُوا
تا ایستاکای سیزلار مِن فَضْلِهِ خدای باغیشلادی دین یعنی سود بازرکانلیغ دا وَلَعَلَّكُمْ وشاید سیزلار تَشْكُرُونَ
شکر ایتاکای سیزلار خدای غه انداق نعمتی غه يُولِجُ اللَّيْلَ کیرکوزور کیچه نی فِي النَّهَارِ کوندوز دا یعنی مقدار کیچه دین
کوندوز دا آرتورور تاکوندوز آرتوق بولور کیچه زمانی دا اول ایکی ربعی وصیفی نیک دور ایکی ربعی دا وَيُولِجُ النَّهَارَ
وداخل قیلور کوندوز نی فِي اللَّيْلِ کیچه دا یعنی کوندوز نیک ساعت لارینی کیچه دا آرتورور تاکیچه نیک ساعت لاری اوزون
بولغای کوندوز نیک ساعت لاری دا اول شتوی وخریفی نیک اکی ربعی دا دور وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ورام قیلدی
قدرتی وآی نی یعنی اوزی نیک فرمانی مسخّری قیلدی کُلٌّ یَجْرِي هر بری نیتورن دین بارور لِأَجَلٍ مُّسَمًّى آتالغان
وقی غه جه یعنی تاپل کولوک زمانی غاجه اوزی نیک ایلاماغی نی تمام قیلغای تاقیامت کونی کیم اوزگیزماکی دین تالغای
ذَٰلِكُمُ اللَّهُ واول خدای کیم بو نیه لار نیک یارا تقوسی وقیلغوچی سیدور رَبُّكُمْ سیزلارنیک آفریدکار یکیز و
پروردکار یکیز دور لَهُ الْمُلْكُ انکا دور پادشاه لیغ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ والارنی کیم او قورسیزلار وتاپنور

سانغ شرابه
ربع

سیز لار مِن دُونِهِ اندین اوزکا مَا یَمْلِکُونَ مالک بولماس لار مِن قِطْمِیرٍ خرما سی نیک دانه سی وه بیرسی
سین پس مالک علی الاطلاق واستحقاق لیق معبود اولدور اِن تَدْعُوهُمْ اگر اوقوسانگیز الارنی کیم سیز لار نیک
باطل معبود لارنگیز دور لار یعنی دعا قیلسانگیز لار آسیغ تاماق اوجون یا ضرر بنی کیتارماک لَا یَسْمَعُوا ایشیتمس لار
دُعَاءَکُمْ سیز لار نیک اوقوغانیکنزنی انیک اوجون کیم جماد دور لار وجماد قه ایشیتماکلیک بولماس وَلَوْ سَمِعُوا
واگر فرض بولی پله ایشیتسه لار مَا اسْتَجَابُوا لَکُمْ قبول قیلماس لار سیز لارنی وسیز لار نیک مراد تیکزنی بر ماس لار
امیک اوجون کیم قادر ایماستور لار آسیغ لار نیک متکور لاکی ومکروه لار نیک کیتارماکی کا وَیَوْمَ الْقِیَامَةِ وقیامت
کونی یَکْفُرُونَ بِشِرْکِکُمْ کا فر بولغانلار سیز لار نیک شرک کیلتورماکنگیز کا یعنی معترف بولغانلار اول شرک نیک
باطلانی غه کیم سیز لار کیلتوروب سیز لار یا منکر بولغانلار سیز لار نیک تاپنماغانیز غه وایتقانلار ماکنتم آیانا تَعْبُدُونَ
وَلَا یُنَبِّئُکَ وخبر قیلماس ایشلار حقیقی دین سیج خبر قیلغوچی مِثْلُ خَبِیرٍ وانادیک ایشلار حقیقی غه کیم اول خداوند
دور سبحانه وتعالی صاحب لباب کیلتورو بتورکیم مثل اضافتی خدای غه جایز ایماستور بس بومثلی دور عرب کلامی دا
شایع بولغان واستعمال قیلور لار مخبری نیک اخبار یدا کیم نیک سوزی فی نفس الامر معتمد علیه وموثوق به بولغای
یَا أَیُّهَا النَّاسُ ای کیشیلار اَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ سیز لار محتاج لار سیز لار اِلَی اللَّهِ خدای غه یعنی انیک روزی سی
وانیک یارلیقاغی وانیک خشنود لوغی وانیک اوحماسی غه وَاللَّهُ وخدای هُوَ الْغَنِیُّ اول بی نیاز دور و
اوزی نیک مطلق غناسی پله منعم بارچه موجود لار غه الْحَمِیدُ اوکولکان عام نعمت وشامل فضل غه وپاک کبراک کیم
ممکنه ماهیت لار وجود واحتیاج دور لار فاعل غه وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ اشارت ایلکادور وحق سبحانه ذاتی کمالی نیک جهتی پله
عالم وعالم لاری نیک وجودی دین مستغنی دور واللہ موالغنی عبارت اندین دور وجون اسم لار کمالی نیک ظهوری
موقوف دور ممکنات عیان لاری نیک موجودی غه پس امیک ایجادی داکیم نعمتی دور کبری وحمد مستحقی دور الحمید
کلمه سی ایکا ایماکور سانور اِنْ یَشَأْ اگر تیلاسه خدای یُذْهِبْکُمْ الیتور سیز لارنی بیر یوزندین یعنی هلاک قیلور وَیَأْتِ
بِخَلْقٍ وکیلتور ور یا انغه لار جَدِیدٍ یانکی یعنی قوبی کیم سیز لاردین فرمان کوتارکوچی راک بولغانلار یاکروسی کیلتور
کای کیم کیشی کورماکان بولغای وَمَا ذَلِکَ ویوقتور سیز لار نیک ایلتماکنگیز واوزکالار نیک کیلتور
ماکی عَلَی اللَّهِ خدای غه بِعَزِیزٍ دشوار وَلَا تَزِرُ وکوتارماس وَازِرَةٌ یارزوق قیلغوچی نفسی وَزْرَ أُخْرَی
اوزکا نفسی نیک یارزوقی نیک یوکین وَإِنْ تَدْعُ واگر اوقوسه مُثْقَلَةٌ اغیر یوکلوک نفسی فی اوزکا نفسی نیک یارزوقی نیغا
إِلَی حِمْلِهَا کوتارماک کا بعضی انیک یارزوق لاردین لَا یُحْمَلْ کوتارلماس مِنْهُ انیک یارزوقی دین نیمه یعنی
اوقولغان سیج نیمه اوقوغوچی نیک یارزوقی نی کوتارماس وَلَوْ کَانَ واگرچه بوسا ذَا قُرْبَی قریندا شلیغ ایکاسی
یعنی مرنچه اوزی نیک قریندا شلاری وکیشیلاری نیک یارزوقلوقی نی اوقوسه ودرخواست قیلسه کیم نیمه آلارنیک
خطالاردین کوتارماکی سیج کیم قبول قیلماغای انیک اوجون کیم بارچه اوزی پله درمانده بولغانلار اِنَّمَا تُنْذِرُ
الَّذِینَ مونده بن اوزکا یوقتورکیم سین ای محمد قورقوتقای سین آلارنی کیم یَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ قورقارلار اوزی نیک پروردگارلاری

بالغيب يا يوق لوق قه يعني خلوت لاردا قورقماق الارغه ظاهر دورنه صحبت لاردا يا انيك عذابي آلار
دين يا يوقلوق دور قورقارلار اندين آني كورماي وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وقايم توتوب دور نمازني قورقوجي
لار ونمازاوقوجي لار نيك تخصيصي قورقماق بله حبت اولدوركيم الارنيك بله آسيغ آلغوجي دورلار
وَمَنْ تَزَكّٰى دركيم آريغ بولسا يا زوق لاردين فَاِنَّمَا يَتَزَكّٰى پس موندين اوزكا يوقدوركيم اريغ بولغاي لِنَفْسِهٖ اوزي
نيك نفسي اوچون انيك اوچون كيم انيك اسيني الكا قاتيقوجي دور وَاِلَى اللّٰهِ الْمَصِيْرُ وخداي ساريغه دور
بارجه نيك قاتيماغي پس آريغ لارغه الارنيك تزكيه سيده جزاپركوسيدور وَمَا يَسْتَوِى الْاَعْمٰى ونيك ايماسدور
سوقور يعني كافر يا جاهل يا يول آزغان وَالْبَصِيْرُ كوركوجي يعني مؤمن يا عالم يا يول تاپقان وَلَا الظُّلُمٰتُ ونيك
ايماسدور قراكمغوقلوق لار يعني باطل ومعصيت وَلَا النُّوْرُ ونه يارقلوق يعني حق وطاعت وَلَا الظِّلُّ ونيك
بولماغاي كولاكا يعني ثواب يا جنت يا راحت وَلَا الْحَرُوْرُ ونه حرارت يعني عقاب يا تموغ يا قاتيق ليغ وَمَا
يَسْتَوِى الْاَحْيَآءُ ونيك ايماسدور لار تيرك لار وَلَا الْاَمْوَاتُ ونه اولوك لار يعني مومن لار كانيك
لبك يوقدور كافرلار بله اِنَّ اللّٰهَ يُسْمِعُ درستلوق بله كيم خداي ايشيتيب تورور وفهم قيلدوروَمَنْ يَّشَآءُ هركيمكا
تيلاسا توفيق وهدايت بله وَمَآ اَنْتَ ويوقورسين بِمُسْمِعٍ سوز نيك ايشيتورگوچي سي مَّنْ فِى الْقُبُوْرِ الارغه
كيم كورلاردا دورلار من في القبور ذكري كافرلار تمثلي نيك تريشي دور اولوك لار بله اِنْ اَنْتَ يوقورسين اِلَّا
نَذِيْرٌ كمراه بخبري قورقوتقوچي وسنكا اوشبو بيكورماك وقورقوتماق دور وبس يوقدوروربيغمبرلارغه كمراه بيكورماك
اِنَّآ اَرْسَلْنٰكَ درستلوق بله كيم يبارديوك پيزسيني بِالْحَقِّ حق دين بله كيم اسلام دور بَشِيْرًا مژده بركوچي
ثوابلاب قه وَّنَذِيْرًا وقورقوتقوچي عقوبتلاب قه وَاِنْ مِّنْ اُمَّةٍ ويوق ايدي سج كردي بورونغي امت لاردين اِلَّا
خَلَا كمراولكيم اوتي فِيْهَا الارنيك اراسيدا نَذِيْرٌ بخبري قورقوتقوچي يا بيلكوچي اگاه ليغ بركوچي وَاِنْ يُّكَذِّبُوْكَ
واگر تكذيب قيلسه لارسيني قريش نيك معاندلاري عجب توتما فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِيْنَ پس درستلوق بله كيم تكذيب
قيليب دورلار آلاركيم مِنْ قَبْلِهِمْ بولاردين بورون ايردي بيار اوزي نيك بيغمبرلارني جَآءَتْهُمْ كيلدي يبارالارغه
رُسُلُهُمْ يبار يلكان بيغمبرلاري بِالْبَيِّنٰتِ روشن حجت لارنيله يا موجد معجزه لار وَبِالزُّبُرِ وكوك داكي نامه لارنيله
شيث وادريس وابراهيم صحفي ديك على نبينا وعليهم السلم وَبِالْكِتٰبِ الْمُنِيْرِ وروشن قيلغوچي كتاب بله يعني
حلال وحرام حكم لاري نيك موسيني توريه ديك يا انجيل ثُمَّ اَخَذْتُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا پس تكذيب دين سونك توتوم آلارني
كيم ايمان كيلتورديلار فَكَيْفَ كَانَ نكيرِ پس نيناك بولغاي منيك انكاريم الارغه عقاب وعذاب بله اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ آيا
كورماس سين كيم اول كيم خداي اَنْزَلَ توبان يبارديمِنَ السَّمَآءِ مَآءً كوك دين يا بولوت دين سوي فَاَخْرَجْنَا
پس چيقاروربيز عدول تكلم كا فعل تخصيص نيك جهتي دور يعني بيز بولدورا آلوربيز كيم چيقارغاي بِهٖ بيزبله اول سوبيله
ثَمَرٰتٍ بارجه ميوه لاردين مُّخْتَلِفًا آلوانها حالتي داكيم مختلف دور امنيك رنك لاري يعني تورلوك دورلوك جنس لار
يا انيك صنف لاري وايتورلار مراد انيك شكل لاري وصيات لاري دور وَمِنَ الْجِبَالِ واولجه دين بيز يارا تيب بيز

تاغلار دین جُدَدٌ مُختَلِفٌ اَلوانُهَا دیوں لار وتغیر مقدسی اکیلتور وبتور کیم ملونہ خط لار بیضٌ آق لار وَحُمرٌ
مُختَلِفٌ اَلوانُهَا وقیزیل لار دیک کیم تورلوک تورلوک دور الار نیک رنگ لاری شدت وضعف وایغی بعضی اسرو
قیزیل وبرخی اندین توبان راک وَغَرابیبُ سُودٌ وقرالار اسرو قارا یلیسوا وَمِنَ النّاسِ وآدمی لار دین وَالدَّوابِّ
وتبرا کوجی لار دین وَالاَنعامِ وتوار لار دین مُختَلِفٌ بارو دور اولچہ بارایردی تورلوک تورلوک اَلوانُهُ انیک
رنگ لاری کَذٰلِکَ میوہ لار وتاغلار رنگ لاری نیک اختلافی دیک وہرکیم بلماسہ خدای نیک قدرتی نی نیچہ لار
بارا تماقدا وعالم بولماغای ہرنیچہ نیک تحویلی غہ حالی دین حالی غہ نیتاک خدای دین قورقای اِنَّمَا یَخشَی اللّٰهَ موندین
اوزکا یو ستور کیم قورقار لار خدای دین مِن عِبادِهِ العُلَمٰؤُا انیک بندہ لاری نیک جملہ سیدین دانا لار کیم قورقماق
نیک شرطی تورقوجی نیک بلیکی دور وعلم انیک صفاتی وافعالی غہ پس ہرکیمکا انیک بلیکی کوبراک انیک قورقونجی
آرتوق راق وحضرت پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم موندین ایتی کیم اِنّی اَخشیکُم بِاللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ عَزِیزٌ درستلوق بلہ کیم خدا غالب
دور انتقام تارتماقدا کیشی دین کیم قورقماس اندین غَفُورٌ یاریقا غوجی دور قورقوجی لارنی اِنَّ الَّذِینَ یَتلُونَ
درستلوق بلہ الار کیم اوقورلار یامتابعت قیلورلار کِتابَ اللّٰهِ خدای نیک کتابی غہ کیم قرآن دور وَاَقامُوا الصَّلٰوةَ
وقایم توتوب دورلار نمازنی انیک ادب لاری وشرطلاری بیلہ وَاَنفَقُوا ونفقہ قیلیب دورلار سیزنیک بولدا مِمّا
رَزَقنٰاهُم اولچہ دین روزی ہرب بیزآلار غہ سِرًّا یاشورون اول قورقونج دین کیم ریاغہ قوشولماغای وَعَلانِیَةً
وآشکارا اول سیدیلہ کیم اوزکا لار نیک رغبتی نیک بیبی بولغای تصدق قہ یاہرسنوندہ ایردی وعلانیہ مفروضہ دا
یَرجُونَ الار امید توتارلار بو عمل بلہ تِجارَةً لَن تَبُورَ یا زرکا بلینی کیم کاسد بولماغای زیان انگا یتماکای بلکیم قیامت
بازاری نیک کونی دا الار نیک عمل لاری نیک رخت لاری رواج تمام تاباقای وبو عمل لارنی قیلیب دورلار لِیُوَفِّیَهُم
تاتمام قیلغای خدای یعنی تمای بلہ آلار غہ مینکورکای اُجُورَهُم الار نیک کرداری نیک مزدلارینی وَیَزِیدَهُم وآرتوق
قیلغای الار نیک حسنہ لارینی مِن فَضلِهِ اوز باغشلاری دین یعنی آرتورغای الار نیک مزدینہ وآلار غہ شفاعت
رتبہ سین پرکای لباب داکیلتور وبتور کیم الار نیک شفاعتین قبول قیلور رجمی نیک یارہ سیدا کیم واجب بولغان
بولغای الار غہ اوت اِنَّهُ درستلوق بلہ کیم خدای غَفُورٌ یاریقا غوجی دور یازو قلوق لارنی شَکُورٌ مزد بیرگوجی
سیاسن دار لار غہ وَالَّذِی اَوحَینٰا واولچہ وحی قیلدوق بیز اِلَیکَ سینینک ساربنہ مِنَ الکِتٰابِ قرآن دین هُوَ
الحَقُّ اول راست ودرست دور مُصَدِّقًا موافق لِمَا بَینَ یَدَیهِ اول نیچہ کا کیم اندین بورون ایردی کتاب لار دین
یعنی الار نیک حکم لاری نیک عقایدی واصلی نیک مطابقی اِنَّ اللّٰهَ درستلوق بلہ خدای بِعِبادِهِ اوز بندہ لاری کا
لَخَبِیرٌ دانا دور الار نیک ضمیر لارینی بِلوربَصِیرٌ کورکوجی دور الار نیک ظاہر لارینی کورار والار نیک حال لارینی کیم قرآن
تصدیقین وانیک تکذیبین قیلورلار انگا یاوقوق ایمدی ستور اول کیم ایتی کیم ثُمَّ اَورَثنَا بیز بورونغی کتاب لار بورونغی
امت لار غہ یعنی بارد وکن پس میراث بیردوک بیز الکِتٰابَ قرآن نی یعنی تاخیر قیلدوق بیز آنی تاعطا پرکای بیز الَّذِینَ
اصطَفَینٰا الار غہ کیم تاغلاب بیز مِن عِبادِنا بیزنیک بندہ لاریمیزدین یعنی حضرت رسول صلی اللہ علیہ وسلم امتی عطانی

میراث اوغوذی کیم میراث یالی بولغای کیم ایکاکا سیز و تیلاکا آلینک کا کیلور قرآن عطاسی ایک سومن لار اینک ایتیماک سیز و تیلاک سیز سنان ملک اینک صرف عنایتی بیله الار غه بیتی یا بیکانه غه میراث دا دخل بولغور دشمن لار دا نی قرآن دین بهره سیز دورلار یا ورثه اینک سهم لار بدا میراث دین تفاوت بار دور ثمن و سدس و ربع و ثلث و نصف و ثلثان دیک دکنی بولغای کیم توکال ایلیکای موندا دا نی قرآن اهلی اینک بهره لاری متفاوت دور هر کیم اوزی اینک استحقاقی اینک قدری و استعدادی نیک اندازه سینه کورا قرآن حقایقی دین بهره لیغ بولور فَمِنْهُمْ بس بعضی بوشنده لار دین ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ هورا اینکوچی دورلار اوز نفس لارینکا عبادت تقصیری بیله عمل قبلیقای دا قرآن غه وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ و برخی الار دین اورته یولدوکوچی لار دورکیم عمل قبلیغا بلار اینک بیله وقت لار اینک کوبراک دا وَمِنْهُمْ والار دین سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ ایلکاری لیک توتقوچی دور یخشی لیق لار بیله کیم پوسته عمل کورسا تور قرآن حکم لارینه بِإِذْنِ اللّٰهِ خدای دستوری بیله و اینک توفیقی و فرمانی بیله ذٰلِكَ بو توریب و اصطفا هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ اولدورا دلوغ باغیشلا و فاروق اعظم رضی الله عنه نقل قیلور کیم حضرت رسول صلی الله علیه وسلم دین ایشتیم کیم بو آیه دا ایتی کیم بز اینک سابقیمیز بارحه غه ایکاری لیک توتوب دورو بز اینک مقتصد لیز نجات تاپیب و بز اینک ظالیز بار بقالیب دور تفسیر ثعلبی دا کیلتورو بتور کیم حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم بو اوچ طائفه نی تفسیر قیلدی و ایتی سابق الار دورلار کیم حساب سیز جنت کا بارورلار و مقتصد اول کیم الار اینک حسابی یا یخیل اوتار و ظالم اولکیم مدتی حساب موقفی دا قالور لار دخی نجات رحمت بیله الار نیک حالی بیک آلانی بسینی قیلور ذوالنورین رضی الله عنه ایتیب دورکیم بز اینک سابقیمیز جهاد اهلی دورلار و بز اینک مقتصد لیز حذر اهلی کیم جهاد قه بارمغا بلار الا جماعت قه حاضر بولغا بلار و بز اینک ظالیز بار دیه اهلی کیم نه جهاد کرین یا غلار لار و نه جماعت دولتین تاپارلار امام ابواللیث رحمه الله کیلتورو بتور کیم سابق اولدورکیم هجرت دین بورون ایمان کیلتورو بتور و مقتصد اولکیم هجرت دین سونک و فتح دین بورون ایمان کیلتورو ب تور و ظالم اولکیم مکه فتحی دین سونک اسلام دایره سینه کیریب دور تفسیر و تذکیر و تحقیق و تدقیق ارباب بواوچ طائفه دا کوب سوز ایتیب دورلار تبرک اوچون بزکه کلمه موندا ایتیلدی ترتیبی بلهٔ الار جاهل دورلار و متعلم و عالم دا ایتیب دورلار دین طالبی و عقبی مایل و مولی متوجهی خه یا کبیره صاحبی و صغیره مرتکبی و مبراجرم دین یا مقرر یا زوق لا غلم و فاسقوجی تاپیب و ثابت توبه غه اول دین کفر غه جه یا اولکیم اینک معاشی معاوده غلبه قیلغای و اولکیم متعلق سر اکبی بیله بولغای و اولکیم اینک معادی معاشی غه آرتوق کیلکای یا تاپنغوچی عادت بیله و عابد خوف وطمع بیله و عبادت قیلغوچی لله فی الله بیله یا جزع قیلغوچی بلا یا دقی دا و صبور بلا دا و لذت تاپقوچی نا یقوچی بلا دین یا حرام یکوچی و شهبت مایی و حلال یکوچی یا مشغول ذکر دین و مشغول ذکر دا و متوجه مذکور غه یا مجرم و تایب و متقی یا غافل و طالب و واجد یا اولکیم اینک سیئهٔ لاری حسنه لار نیه آرتوق کیلکای و اولکیم مراکبی سی تیک بولغای و اولکیم اینک حسنه لاری سیئهٔ لاری غه راجح بولغای یا اولکیم اینک ظاهری باطن دین یخشی بولغای و اولکیم اینک سره علانیه سی تیک بولغای و اولکیم اینک نهانی آشکارا سی دین یخشی راق بولغای یا اولکیم انصاف الغای و بیرباکای و اولکیم هم

کیم قرآن مذکور دور یعنی ظالم بیله افتتاح و ساین بیله اختتام سهل ابن عبدالله شتری مذکور ایتیب تور

و فاسقوجی ایتیب اولکیم اولدورکیم توبه دین توسونکه یا تردین قه تاپنغای توقیغ ویره یا زوخدای تاپنغای

التغای دیم برکای واولکیم یم برکای وآلماغای یا اولکیم قوت دین آرتوق تیلاکای واولکیم همین قوت تیلاکوچی بولغای
واولکیم مطلقا قوت تیلاکین قیلماس امام تشتری قدس سره ایتیب دورکیم بو اوچ کروه سخا وجود واثیار اهلی دورلار
یا نجات ودرجات ومناجات طالب لاری حقایق سلمی دا کیلتور وبتور کاناظر اوزی دین اوزیکا وباق قوچی اوزدین
کفرت قه وناظر حق دین حق قه صاحب فتوحات روح الله روحه ایتور ظالم اولدورکیم دایم غفلت اویقو سیدا
بولغای ومقتصد اولکیم کاهی اویغانغای سابق اولکیم اویغاق بولغای بیمثل لطایف دا ایتیب دورکیم ظالم نعمت دین
منعم غه باقار ومقتصد منعم دین نعمت قه وسابق منعم دین منعم غه یعنی منعم بیتک مشاهده سیغه مشغول بولغای ونعمت قه
باقماغای حق سبحانه هیچ امت کا بورونغی امت لاردین بولطف نی قیلمادی وبو شریف نی ارزانی توتمادی اصطفا
رقهین بارحه حالی بیتک صفحه سیغه تارتی وابتدا ظالم بیله قیلدی تا اویا لماغای وغایت سیز رحمت قه امیدوار بولغای
وایتیب دورلار ظالم نقدیمی فضل یوزیدین دورواتیک تاخیری عدل یولی دین وحق سبحانه فضل نی عدل دین دوست
راق توتار وسابق بیتک تاخیری اول جهت دین دورکیم ثواب قه کیم جنت لارکا کیرماک دور یاوق راق بولغای
یا اول جهت بیله کیم اعمادا وزعملکا قیلماغای وطاعت قه معجب بولماغای عجب اوتی دورکیم حرون یا یندورلیه عبادت
بیتک مینتک خرمنی اینک بیله کوبار جَنّاتُ عَدْنٍ اقامت بستان لاری یَدْخُلُونَها کیرارلار بواوچ کروه اندا
یُحَلَّوْنَ بزایه یا غلالانور لار فِیها اول اوچاق لاردا مِنْ اَساوِرَ بیلار زوک لاردین کیم بولغای مِنْ ذَهَبٍ ارغ
آلتون دین وَلُؤْلُؤًا وصافی مروارید دین عین المعانی دا کیلتور وبتور کیم آلتون بیلار زوک ومروارید عرب پادشاه
لاری بیتک حلیه سی ابریشم دا والارغه مخصوص ابریشم اندا کیم عجم پادشاه لاریغه افیشر وَلِباسُهُمْ وبوکروه بیتک
تونی فِیها حَرِیرٌ جنت دیباسی بولغای نه دنیا دیباسی دیک یعنی کیشی بیتک ایشکانی وتوقونغانی بولماغای وَقالُوا
وایتورلار بوکروه چون تموغ بیتک حفره سیدین قوتولغا یلار وجنت روضه سیغه یتکای لار اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ستایش
وثنا خدای غه الَّذِی اَذْهَبَ اول خدای کیم ایلتی عَنَّا الْحَزَنَ بیزدین تموغ قه قابغوسین یا قورقونجی کیم طاعت
لار یمیزروی دین بارا یدی اینک قبولی غه بیزدین کیتار دیلار وایتیب دورلار مراد دنیلی غم لاری دور اولماک قورقونجی
دیک یا ابلیس وسوسه سی یا آجماق وسوسه ماق ضرری یا سلطان خوفی یا تحاسد وتباغض دغدغه سی اِنَّ رَبَّنا
درستلوق بیله کیم بیزبیک یارا تقوچی میز لَغَفُورٌ یارلیقاغوچی سیدور شَکُورٌ ستایش دارلار
بیتک جزا بیرکوچی سیدور اَلَّذِی اَحَلَّنا اول خدای کیم توشوردی بیزلارنی دارَ الْمُقامَةِ اقامت سرای غه کیم جنت
دور واندین انتقال اوزبرکا بولماغوسیدور مِنْ فَضْلِهِ اوزی بیتک باغیشلادی وکرمی دین نه بیزبیک عملیمیز بیله
لا یَمَسُّنا یتماس بیزکا فِیها اقامت سرای دا نَصَبٌ ایمکا کی معیشت تیلاک اوجون واوزکا مشقت لار دیک کیم دنیا دا
ایردی وَلا یَمَسُّنا فِیها ویتماس بیزکا موندا لُغُوبٌ تارتقلیغ وملال کیم کلفتی ومحنتی بوتمقدا اندا بلکیم بارحه عیش وسرور وفرح
وحضور دور وَالَّذِینَ کَفَرُوا والارکیم ایمان کیلتورماد یلار خدای ورسول غه لَهُمْ نارُ جَهَنَّمَ الارغه دور تموغ اوتی
لا یُقْضی حکم قیلماغای الارغه اولوم بیله وفی کیم تموغ دا بولغا یلار فَیَمُوتُوا تا اولکا یلار وعذاب دین قوتولغای لار

وَلَا يُخَفَّفُ وَا يَكمِيل اِيتمَاس عَنهُم الاردين مِن عَذَابِهَا نِيه تموغ عذابی دین بلکیم هرکا اوت سونسه ارتوق
قیلورلار انیک لعراق والهناهی لی کذٰلِكَ سونیکدیک پاداش نجزی جزا ایرور بیز کُلَّ كَفُورٍ هرسپاس سیزغه
کیم کفرو کفران دانهایت قه بیکان بولغای وَهُم وآلار یعنی کافرلار یَصْطَرِخُونَ فریاد قیلورلار فِيهَا تموغ دا و
ایتورلار رَبَّنَا ای پزنیک پروردکار بیز اَخْرِجْنَا جیقار غیل بیزنی دنیی کا میبار کیل نَعْمَلْ صَالِحًا قیلغای بیز تاپشی
عمل غَيْرَ الَّذِي اندین اوزکا کیم كُنَّا نَعْمَلُ بارایردوک کیم بیز عمل قیلورایردوک کیم ایدی عذاب نی معاینه کوردوک
وبلیدوک بیزکیم پزنیک کردهٔ کیم بیز دنیادا ایشایسته ایماس ایکا ندورحس سبحانه ایتورکیم اَوَلَمْ نُعَمِّرْكُمْ آیا بیز تیریک لیک
بیرمادوک سوزعمر ارزانی توتمادوق سوبیزسیزلارکا مَا يَتَذَكَّرُ اول مقدارکیم پندالغای سبزفیلر اول عمرداکن تذکر
مرکیم تیلاسه کیم پندآلغای مراد عمری دورکیم مکلف اندا ممکن بولغای تفکر وتذکردین واتیب دورلار یکیری وآلتمیش
آرا سیدورزار المیرداایتورتمیش دورکیم تذکر زمانی نیک سوکمی بولغای انیک اوچون کیم اندین سونک هرکم
زمانی دورسوزنیک مقصودی اولکیم سیزلارکا عمرپردوک بیزاوکیم پندآلغوچی واآگاه بولغای سیزلار وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ
وکیلدی سیزلارکا قورقوتقوچی یعنی پیغمبر یاکتاب یاعقل یاراینداشلار نیک وقوتمشی لارنیک اولماکی کافی بالموت اعطا
وعالم لارنیک کوبرماکی انکا دورلارکیم مراد نذیر دین قاری لیق دورکیم قاری لیق زمانی حیات شعله سی نیکا وجود
کوسیدورو قاری لیق جانغی ذات کوزکوسی نیک تونی ارتورغوچی سی موضح واکیلتورو بتورکیم چون تموغ بوغ لارآستغانه
قیلسه لارو فریاد قه کیلسه لارواینغای لار بارخدایا بیزنی دنیی کا میبارکیل تاپشی عمل قیلایلیک دنیی زمانی نیک مقداری
بیله ابداع اولی دین تا انقطاع اخری غاجه فریاد قیلغای بارتاحس سبحانه جواب برکای کیم نه تیرکلیک بردیم سیزلارکا وقورقو
قوتقوچی یعبار دیم سیزلارکا ایتورلار بلی تیرکلیک تاپشوق بیزوقورقوتقوچی لی کوردوک بیزخدای بوبورورکیم فَذُوقُوا
پس تاتیکیزلار تموغ عذابین فَمَا لِلظَّالِمِينَ پس بوقتورجور قیلغوچی لار یعنی شرک لارکا مِن نَصِيرٍ مسیح یاری کیم عذاب
الاردین قاتیارغای اِنَّ اللَّهَ درستلوق بیله کیم خدای عَالِمُ غَيْبِ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ یاشورونلی نیک بلکوچی سیدور
کوک ویرداا بولغای پس کافرلارنیک احوالی انکا یاشورون بولماغوسیدور اِنَّهُ عَلِيمٌ درستلوق بیله کیم اول دانادور
بِذَاتِ الصُّدُورِ اول نیه بیله کیم مضمردورکوکراک لاردا هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ اولدورا اول کیشی کیم قیلدی سیزلارنی
خَلَائِفَ خلیفه لار فِي الْأَرْضِ یردا یعنی سیزلارنی بورونغی لارنیک اورنیغه اولتورغوزدی وتصرف مقامی دین
یردا سیزلارنیک اقتدارینکز بیک قیضه سیغه یردی وبواولوغ نعمتی دور فَمَن كَفَرَ پس هرکیم سپاس بیزلیغ قیلسه بوقه
قه یاکافر بولسه سنغه فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ پس انکا دورانیک کفری نیک جزاسی وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ وآرتوماغای کافر
لارغه كُفْرُهُمْ الارنیک ایمان کیلتورماکانی عِندَ رَبِّهِمْ الارنیک پروردکاری نیک قاشیدا اِلَّا مَقْتًا کمرقاتیق دشمن
لیغ یعنی الارنیک کفری نیک نتیجه سی بوقتورکمرربانی نیک دشمن لیغی کیم حول جاودانی غضب نیک سببی بولا آلور
وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ وارتوق قیلماغای ایمان کیلتورماکا لارکا كُفْرُهُمْ الارنیک کفرو شرکی اِلَّا خَسَارًا کمرزیان آفرت
دا قُلْ ایتقیل ای محمد اَرَأَيْتُمْ آیاکوردوکیز لار شُرَكَاءَكُمُ اوزشریک لارکیزنی الَّذِينَ تَدْعُونَ الارنی کیم

او تورسیز لار آلارنی و تا نیسورسیز لار مِن دُونِ اللهِ خدای دین اوزکا کا اَرُونِی کورسا تیکنز لار وخبر قیلیکنز
لار سکا کیم بو شریک لار مَاذَا خَلَقُوا انی نیه یارتیب دورلار مِنَ الْاَرْضِ یردین اولجه اندا و انکا دور اَمْ لَهُمْ
آیا یار دور الارغه شِرْكٌ شریکی فِی السَّمٰوٰتِ کوک لار تیک یا راتقانی دا اَمْ اٰتَیْنٰهُمْ یا یردوک الارغه
کِتٰبًا تا طن کتابی انیک بیله کیم بز شریک تو تو ب بز فَهُمْ پس آلار عَلٰی بَیِّنَتٍ یا روق حجت لار دا بولغا یلار
مِنْهُ اول کتاب دین بَلْ نه موندا ق دور بلکیم اِنْ یَعِدُ الظّٰلِمُونَ وعده بیرماس لار مشرک لار بَعْضُهُمْ برجی
الار دین کیم یا شلیغ لار و اولوغ لار دور لار بَعْضًا اوزکا بعضی غه کیم ارازل و اتباع دور لار بت لار شفاعتی بیله
اِلَّا غُرُورًا کمذیب و مکر بوزدین اِنَّ اللهَ درستلوق بیله کیم خدای یُمْسِكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ ساقلار
کوک لار و یرنی اَنْ تَزُولَا انیک اوجون کیم زایل بولما غا یلار، اوز بیرلار دین کیم ممکن کا بقا حالی دا تا جار
دور ساقلا غوچی دین و کیلتورو بتورلار کیم جون یهود و نصاری عُزَیر و عِیسَی علی نبینا و علیهما السلم نی حق سبحانه تیک
اوغول لوغی قه نسبت بیرو یلار کوک و یر انکا یا روق بتی کیم یا ریلغای حق تعالی ایتی کیم مین قدرت بیله ساقلار
مین الارنی تا زوال تا بقا یلار یعنی اوز بیری دین یارما غا یلار وَلَئِنْ زَالَتَا و اگر زایل بولسه لار اِنْ اَمْسَكَهُمَا
ساقلاماس الارنی مِنْ اَحَدٍ مسج بیری مِنْ بَعْدِهٖ زوال دین سونگ و یرکا کیلتورماس اِنَّهٗ کَانَ درستلوق
بیله کیم خدای یار دور حَلِیمًا بردبار یهود و نصاری عقوبتی غه آشوقماس غَفُورًا یا ریلغا غوچی کیشی نے کیم بو
سوزدین قایتیب اینیک وحدانیتی غه قایل بولغای و بیلکای کیم لَمْ یَلِدْ و لم یولد اینیک صفتی دور قریش تیک
یا شلیغ لاری الیشتب ایردیلار کیم کتاب املی اوز پیغمبری تیک تکذیبدین قایتیب ایردیلار یهود یا کا یتور ایکاندور
لار کیم یعنی اهل الیهود و النصاری کیم انکی یان طائفه دور لار کیم اوز پیغمبر لاری تیک تکذیبی دور لار خدای بیله کیم اگر
پیغمبری بزکا کیلسه ایدی بز آلاردین یولی تا یقان راق بولور ایردوک و اینیک تصدیقی غه آشوق غوچی راق
حق تعالی خبر بیردی کیم وَاَقْسَمُوا بِاللهِ و آنت ایچتی لار خدای بیله جَهْدَ اَیْمَانِهِمْ اوز آنت لاری نیک قاتیق
راغین کیم لَئِنْ جَاءَهُمْ اگر کیلسه الارغه نَذِیرٌ قور قوتقوچی پیغمبر لَیَكُونُنَّ مراینه بولغا یلار اَهْدٰی یول تا یقان
راق مِنْ اِحْدَی الْاُمَمِ اولکان امت لاردین یعنی یهود و نصاری دیک و الار دین اوزکا فَلَمَّا جَاءَهُمْ
پس اول وقت کیم کیلدی الارغه نَذِیرٌ قور قوتقوچی یعنی حضرت مصطفی صلی الله علیه وسلم مَا زَادَهُمْ آرتورمادی
اینیک کیلماکی الارغه اِلَّا نُفُورًا کمرمورکماک حق دین و یراق بولماق اِسْتِكْبَارًا و آرتورماد ی الارغه مکر بوزون
بورماقلیغ آلهی و زمانی دین فِی الْاَرْضِ یردا وَمَكْرَ السَّیِّئِ و اول کیم مکر قیلیلار یعنی مکری یعنی حیله ساغیش ایتی لار
اول نذیر تیک هلاک قیلماغی دا وَلَا یَحِیقُ الْمَكْرُ السَّیِّئُ و قی تماس یان مکر اِلَّا بِاَهْلِهٖ مکر اینیک اهلکا یعنی
مکر قیلغوچی لار تیک مکری انکا احاطه قیلور و اینیک تیکر الارنی و هر ساری سینی توکال توتار و مرنی کیشی قصدی تیک
بولیدا ساغیش قیلغان بولغای اوزی تیک یا رسیدا مشاهده قیلغای فَهَلْ یَنْظُرُونَ پس آیا انتظار ایلیتورلار
مکذب لار و مکار لار یعنی امتماس لار و کوز توتماس لار اِلَّا سُنَّتَ الْاَوَّلِینَ مکر آلهی سنتی نی بورونغی لار دا کیم تکذیب

ایمی نیک عذابی دکمر ایمی نیک عقوبتی دور فَلَنْ تَجِدَ پس تاپماس سین لِسُنَّةِ اللّٰهِ تَبْدِیلًا خدای نیک
سنتی غه تبدیلی یعنی عذاب نی ثواب قه آلیشتورا ایسا بولماس وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللّٰهِ دتاپماس سین خدای
نیک سنتی غه تَحْوِیلًا تحویلی یعنی کذب لارو کافر لارا اوزکاکا حواله قیلا الماس اَوَلَمْ یَسِیرُوا آیا کیزماس لار
کمه نیک اهلی فِی الْاَرْضِ یرده فَیَنْظُرُوا کَیْفَ کَانَ تاکورکا یلار نشام ویرین یولدا کیم نیتاک ایردی عَاقِبَةُ الَّذِینَ
مِنْ قَبْلِهِمْ الارنیک عاقبتی کیم الاردین بورون ایردیلار یعنی عاد وثمود قومی وکافی ایدیلار ایردیلار الار اَشَدَّ
مِنْهُمْ قاتیق راق کمی لاردین قُوَّةً توانایغ بولردین وبا وجود اول عذاب بین قوتو لماد یلار ومرقوم نیک ملاکی
نیک اثرلاری الارنیک دیاریدا قالیب دور وَمَا کَانَ اللّٰهُ لِیُعْجِزَهُ ویوقتور خدای کیم عاجز قیلغای آنی مِنْ شَیْءٍ
مسج نیمه فِی السَّمٰوٰتِ کوک لاردا وَلَا فِی الْاَرْضِ ویه یرده اِنَّهُ کَانَ تیلاسه قیلور وکیشی الکا اینیک حکمی وایلکاری
لیک تو تماس اِنَّهُ کَانَ درستلوق بیله کیم اول بار دور عَلِیمًا دانا بارجه نیه لار نیک حال لاریغه قَدِیرًا تو انا
تصرف بیله اندا وَلَوْ یُؤَاخِذُ اللّٰهُ دآکر مواخذه قیلسه ایردی خدای النَّاسَ کیشیلارنی بِمَا کَسَبُوا اولچه نیک
جزاسی بیله کیم کسب قیلورلار شرک ومعصیت دین مَا تَرَکَ قوجاس ایردی عَلٰی ظَهْرِهَا یرارقا سیدا مِنْ دَابَّةٍ
مسج تبرا نکوچی آدمی لاردین یا جن وانس دین وایتیب دورلار مرادبارجه حیوانات دورلار کیم بنی آدم معصیت
لاری نیک شوم لوغی بیله هلاک بولورلار اندا ق کیم حضرت نوح علیه السلم زمانی دا کیم مشرک لار کفری نیک شوم لوغی
بیله بارجه جانوزلار هلاک بولدیلار کمه اولچه کیه دا ایردیلار پس بووقت دا دانی اکر الارنی عاصی لار نیک یازوقی
بیله توتسه بارجه سی یوق بولورلار وَلٰکِنْ یُؤَخِّرُهُمْ ولکن قاتیارا تو تماراآلارنی اِلٰی اَجَلٍ مُسَمًّی تاراث امتیلکان
وقتی غه جه کیم الارنیک هلاکی نیک زمانی دور فَاِذَا جَاءَ پس جون کیلسه اَجَلُهُمْ الارنیک هلاکی نیک وقتی
فَاِنَّ اللّٰهَ پس خدای بِعِبَادِهِ بار دور اوزی نیک بنده لاریکا بَصِیرًا کورکوچی وبیلور کیم هلاک مستحق کیم دور
وخلاص نجات لایق کیم دور ومرتبه لریکا نیک حالیغه کورا یاداش بیرور

سورة یٰس

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیمِ یٰس یانابع داکیلتوا وبتور کیم حرفی حروف
مقطعه دین سری دور غیب خزانه سیدین کیم حضرت عزت اوزی نیک حبیبی صلی الله علیه وسلم غه بیلدوروبتور اندین
سوکنب جبریل اینیک بیله نازل بولوبتور وخدای ورسول دین اوزکا کیشی نیک وقوتی یوقتور وبعضی عالم لاردین یس دا
ایتیب دورکیم قرآن آتی دور وحقایق سلمی دا ایتیب دورکیم آتی دور آلهی آت لاردین دابتور لار سورة نیک
آتی دور وحدیث ان الله تعالی قرأ طه ویس قبل ان یخلق السموات والارض یالف عام بوقول نیک تاسیدنی
قیلور یا دوری کیلتوروبتور کیم حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم عیسی آتی یار دور کیم مذکور بولوبتور بیری یس دور اندین
دور کیم اهل وبیت نی آل یس ایتورلار بوسوز نیک تاییدی قیلور امام قشیری قدس سره ایتیب دورکیم یا اشارت
دور میثاق یومیغه وسین عبارت دور اینیک سری دین احباب قه اشراق اهلی دین بحر الحقایق داکیلتوروبتور
کیم آنت دور حبیب نبوتی نیک یعنی بیله وانیک مطهر سری بیله وبعضی الکا دورلار کیم انیک معنیسی یا انسان دور

آمانغان

تفسیرلا

الله دترکم یا آل یاسینا

طی لغتی بیله واصل یا انیسین انگا ندر ندا کو یلوکی نینگ جهتی بیله بارینگا غه جه اندین اختصار کورسا تیب دور لار انداق
کیم ایمن امه دامن امه ایتور وحقیقت دا اولدور کیم عرب کلامی دا کلمه دین حرفی بیله تبسیر قیلور لار انداق کیم قد قلت
لها قفی فقالت لی قاف یعنی وقفت پس بو لا آلور کیم سین حرفی اشارت کلمه سی بولغای واول قولی بیله کیم ادمی انسان دور
ومخاطب حضرت رسول صلی اله علیه وسلم انسا نبیّ بیله بولغای کیم انسانیت کمالی نینگ صفتی اول حضرت ده ثابت دور وبولا
آلور کیم کلمه سید بولغای یعنی یا سید البشر وحدیث انا سیّدُ ولدِ آدمَ بو حرف نینگ تفسیری بولغای ویقی سلماک کیرا ک
کیم حرف لار ا سیدین سین غه اعتدالیت سببی بار دور کیم انینگ زبری وپیشاتی ارا توافق وتساوی دور واوز کا
مسج حرف دا بو حالی یوقتور لار جرم مخصوص حضرت قه خصمیت کیم حقیقی عدالت خواه توحید طریقیدا وخواه شرع حکم لار ید
انگا اختصاص بار دور واولکان کلمه لار کلام نینگ فحوا سیدین قبل القرآن پس ریا حینینی نینگ رواجین استفهام
قیلسا بولور جامع الاصول الصحیح ترمذی دین انس بن مالک رضی اله عنه روایتی بیله نقل قیلور کیم حضرت رسول صلی اله علیه
وسلم ایتی لکلّ شیٍ قلبٌ وقلبُ القرآن پس وتر کیم پس اوقوسه بیتور لار انینگ اوجون اون قاتلا قران قرآنی
نینگ ثوابی وبو سوره نی متمه ایتور لار کیم تمام قیلور اوزی نینگ اوقوعوچی سیغه مراکبی سرای نینگ بخشی یعنی نی و
وافده ایتور لار کیم دفع قیلور اندین بارچه بیان یبغ لارنی وقاضیه داغی آتار لار کیم روا قیلور انینگ بارچه حاجت لارینی
کیتور وبتور لار کیم کمه نینگ کافر لاری اینی لار کیمی محمد سین خدای نینگ بیبارکانی ایماس سین حق سبحانه بویوزی
کیم پس ای سید وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ محکم قرآن نینگ حقی بیله یا حکم قیلغوچی حق بیله یا حکمت ایگاسی کیم اِنَّكَ درستلوق
بیله کیم سین سنگ بیز وشبهه سیز لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ میبار یلیکان لار دین سین خلق سار یغه اول میبار کانلار دین کیم بار
ایر دیلار عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ راست یولغه کیم توحید دور یا سین میبار یلیب سین یولیغه غه استقامت بیغ کیم یولی
دور مینگور کوچی مقصود قه تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ قرآن غالب خدای نینگ توبان میبارکانی دور وحفص لام نصبی بیله اوقور
یعنی میبار دی قرآن نی میبار مانک قوی خداوندی اوز ملکیدا الرَّحِيمِ مهربان اوز خلقی غه وسین میبار یلیکا نلار دین
سین لِتُنْذِرَ تا قور قوتقای سین ربانی عذابی دین قَوْمًا مَا اُنْذِرَ کروی نی کیم قور قوتور مادیور لار آبَاؤُهُمْ
لار نینگ یاوق آغا لارین فترت زمانی نینگ یراقلیغی وکج لیکی نینگ سببی بیله ما قور قوتقای سین آلار نی اولچه بیله
قور قوتولو بتور لار لار نینگ یراق اتا لاری اسمعیل علیه السلم زمانی دا فَهُمْ غَافِلُونَ پس لار خبر سیز لار دور لار
لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ درستلوق بیله درست بولدی قول عذاب بیله عَلَىٰ اَكْثَرِهِمْ کاذ لار نینگ کو بلوکی کا یعنی
لَاَمْلَاَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ اجمعین کلمه سی فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ پس لار ایمان کیلتور ماس لار مرا دآلار دور لار
کیم خدای بیلور ایدی کیم آلار کفر دا اولار لار یا شرک دا اولتور ور لار ابوجهل دیک وانینگ اضرابی اِنَّا جَعَلْنَا درستلوق
بیله کیم بیز قیلدوق بیز فِي اَعْنَاقِهِمْ اَغْلَالًا آلار نینگ بویون لاریدا غول لار فَهِيَ پس اول غول لار بوسونه بولتور
اِلَى الْاَذْقَانِ آلار نینگ ایکاک لاریکا وقوباش لار کیم باش لارینی تیبرا تکا یلار فَهُمْ مُقْمَحُونَ پس آلار
باش مواد اقوبقان لار دور لار وکوز یاپقان لار تمثیل قیلدی مشرک لارنی جمعی غه غول لار بویون لاریغه قیلغا یلار کیلتور لار

صلی اله علیه وسلم

کیم ابوجهل آنت ایجی کیم اکر پیغمبر صلی الله علیه وسلم نی نماز دا کورسه انیک باشیتی سیندورغای پرکون کوردی کیم
اول حضرت نماز اوقورایردی تاشی کوتاردی وانیک قاشینه کیلدی دیوقاریایتی کیم اول تاشنی انکا اورغای انیک
الیکی انیک بوینیداجنبر بولدی وتاش انیک الیکی کا یاپوشوب بوینیدا کالدی وبوآیة کیلدی کیم بیز
الارنی تیدوق اندای کیم مغلول لارایشلاردا تیلغان بولغایلار ایتورلارکیم بنی مخزوم قومی انیک الیکی نی
کوب جهدلار بیله انیک بوینیدین آیرولی لار واوزکا مخزومی ایتی مین بارامین وبوتاش بیله محمدنی اولتورا
مین اول حضرت نیک قاشیغه کیم که کیلدی سوقور بولدی وآیة کیلدی کیم وَجَعَلْنَا وبیز قیلدوق مِنْ بَيْنِ
أَيْدِيهِمْ الارنیک یوزی نیک الیدا سَدًّا تامی وحجابی وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا والارنیک سونکی دین
پرده ومانعی فَأَغْشَيْنَاهُمْ پس یابتوق بیز الارنیک کوزلارین فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ پس الار کورماس لار
محمق لار ایتورلارکیم ایلکاری کی سد امل اوزون لوغی دورسونکغی سد غفلت بیله اولکان یازوقلاردین وبرکیم کا
موندای ایکی سد احاطه قیلغان بولغای سرابنه انیک کوزی یاپیلغان بولغای نظردین قدرت دلیل لاریدا کوزکای
فلاح وهدایت یولین وسواءٌ عَلَيْهِمْ وانیک دورالارغه ءَأَنذَرْتَهُمْ قورقوتقای سین الارنی أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ
یاقورقوتماغای سین آلارنی لَا يُؤْمِنُونَ الار ایمان کیلتورماسلارکیم قدیم علم الارنیک اولتورماکی کا واولاک
کفرنی حکم قیلیب دورآنما تُنذِرُ دموندین اوزکا یوقتورکیم سین آکاه قیلغای سین آکاه قیلماغی کیم فایده انکا متر
بولغای مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ کیشتی کیم قرآن متابعتین قیلغای وانیک موعظه لارینی قبول قولاغی بیله ایشتکای
وَخَشِيَ الرَّحْمَٰنَ وقورقای خدادین بِالْغَيْبِ یابوقلوق قه یعنی یاشورون دا اندین قورقای نه خلق نظریدا یاخن
دین قورقای اولچه داغایب دورا ندین یعنی اخروی ایشلاردا فَبَشِّرْهُ پس بشارت بیرکیل اول قورقوچی غه
بِمَغْفِرَةٍ اولکان یازوقلارنیک یارلیقاماغی بیله وَأَجْرٍ کَرِيمٍ واولوغ مزدی کیلکوچی زمانداعنی جنت اسباب
نزولدا کیلیب دورکیم بنوسلمه ایتی لار یارسول الله بزنیک ایولاریز مسجددین یراق دورا کرمسجد یاقی دا
ایوی السانی بزنیتاک بولغای آیة کیلدی کیم إِنَّا نَحْنُ درستلوق بیله کیم بزنحیی الموتی تیرکوزوربیز اولوک
لارنی بعث بیله یااولکان کونکول لارنی هدایت بیله وَنَكْتُبُ ونیتورربیز مَا قَدَّمُوا اولچه ایلکاری دین مبارت
دورلار صالحه وطالحه عمل لاردین وَآثَارَهُمْ وبیتورربیز اثرلار یعنی نشانه الارنیک قدم لاری نیک ایز لارینی
کیم مسجدکا بارورلار مرادا ولدورکیم الارنیک خطواتی الارنیک خطیه لاری نیک مکفل بولغوسیدور وهرقدمی
غه رقمی غنایت دین الارنیک حال لاری نیک صحیفه سینه تارتیلغوسیدور وَكُلَّ شَيْءٍ وبارچه نیمه لارنی
أَحْصَيْنَاهُ ساقلاب یابیان قیلیب بزفی إِمَامٍ مُبِينٍ دفتر یداکیم روشن وپیشوا دورینی لوح محفوظ
بوآیة نیک نزولی دین سونک حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بویوردی کیم ای بنی سلمه اوزمنزل لارنیکنی دا
بولتکنیز لارکیم سیز لارنیک قدم لارنیکنیز نیک اثر لاری نیک ثوابین بیتورلار صحیحین دا مذکور دورکیم
کیشیلار نیک اولوغ راغی نماز مزدی دا کیشی دورکیم یراق راق بولغای انیک کیلورلین مسجدکا وبعضی

ایتیب دورلار کیم اشارا عم دور اندین کیم حسنه بولغای جهون علمی کیم کیشیلارکا اوکرانکا یلار یا وقفی کیم خیر
یرلارکا قیلغا یلار یا صدقهٔ جاریه کو فروک و مسجد و رباط دیک یا ستیهٔ باطل اشاعه سی و ظلم تارسیئی دیک حق سبحانه
بویورور تا بارچه سینی چشمه لار و مکافات وقی دا ه اثری نیک مناسبی غه کوراجزا بر کوسه دور وَاضْرِبْ
لَهُمْ دیان قیل مکه نیک اهلی اوچون مَثَلًا اَصْحَابَ الْقَرْیَةِ مثلی انطاکیه کینتی اهلی نیک اِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ
وقفی ایکی کیشیلار اول کینت کا بیارکا نلار کیتور و بتورلارکیم حضرت عیسی علیه السلم رفع دین بورون یا شمعون الصفا
کیم اینک خلیفه سی ایردی اینک رفعی دین سونک ایکی حواریسی کیم یحیی و توما ن ایتور ایردیلار یا ماروس و ماروس و
تعلبی ایتیب دورکیم صادق و صدوق انطاکیه کا بیاردی تا خلق نی خدای غه اوندا کا یلار الار شهر نیک یا وقی غه یتیب
بری کوردیلار کیم توی لار اوتلا تورایردی انکا سلام قیلدیلار سوردی کیم نی کیشیلار سیز لار ایتی لار بز عیسی نینک
رسول لاری دور بز وخلق نی ضلالت با دیه سیدین هدایت تنز لیکا اوندا ربز ایتی اوز دعوتیمز نیک حق لیغی غه
مسیح دلیلیکیز یا ردور ایتی لار آری اغریق لار عه یحیی شفا بر ور بز دا برص و الکه نی صحت حالیغه کیلتور ور بز قاری ایتی
یل لار دور کیم سنیک اوغلوم اغریق دور وطبیب لارا نیک علاجی دین عاجز دور لار اکر سیز لارا نیک دردیکا دوا
قیلسا کیز لار مین سیز لار نیک خدا سینکز کا ایمان کیلتورا مین الار انیک توشاکی نیک بلا شیغه کیلیب دعاقیلدیلا
توکال صحت تا بتی کاری ایمان کیلتوردی و اول حبیب نجار دور کیم سین صاحبی ایتیب دعوت دور آلدی بوزیل یله خبر نیک
یز نیک حضرت پیغمبر یز صلی الله علیه وسلم دین بورون انکا ایمان کیلتوردی و شتاق دین بری دور القصه بو ایکی رسول
نیک خبری انطاکیه دا آشکارا بولدی و کوب اغریق الار نیک برکاتی دین صحت دولتی غه یتی لار شهر نیک ملکی کیم
معالم التنزیل دا ایتور اینک آتی انطنخس رومی ایردی وبت تا پنور ایردی الار نیک حالی دین خبر تا بتی و الار نیک
دعوتی نیک مضمونیغه کیم بت تا پینماغی دین میثاق و الهی وحدانیتی غه اقرار قیلماق ایدی مطلع بولوب الار نی زندانغه
سالدی و شمعون الار نیک سونکی دین کیلیب ملک نیک خاص لاری یله آشنا یق قیلا با شلادی و دانش و حکمت
سببی یله پادشاه نیک مقربی بولدی وحق سبحانه بو قصه دین خبر بر ور اِذْ اَرْسَلْنَا یا وقیل جون بیار دوک بیز
اِلَیْهِمُ اثْنَیْنِ انطاکیه کیشیلاری نیک سار یغه ایکی پیغمبر یعنی عیسی یا شمعون بیار دیلار بز نیک بویورو غو میز یله
فَکَذَّبُوهُمَا پس تکذیب قیلدیلار کینت اهلی الار نی وزندان غه سالدیلار فَعَزَّزْنَا پس بز غالب قیلدوق الار نی
وحفص شدیدا و تورلینی قوت بر دوک بیز بشالیث اوچونجی بیار دکانلار کا کیم اصح شمعون الصفا دور و ایتیب
دور لار یا سلوم یا بوس فَقَالُوا پس ایتی لار بو بیار کانلار یدا انطاکیه اهلیغه کیم اِنَّا اِلَیْکُمْ مُرْسَلُونَ یله
کیم بز سیز لار سار یغه مرسلون بیار دیکا نلار بز عیسی علیه السلم قاشیدین یا اینک خلیفه سی الیدین قَالُوا ایتی
لار اول شهر نیک کیشیلاری کیم مَا اَنْتُمْ بو ق سیز سیز لار اِلَّا بَشَرٌ کمر آدمی مِثْلُنَا بز نیک دیک بشریت صفت
لاری نیک کو برا کی و ایتی نی ار تو فلوق یله سیز لارنی رسالت قه یریب دور لار وَمَا اَنْزَلَ الرَّحْمٰنُ و بیار مایدر
خدای مِنْ شَیْءٍ مسیح نبوی و رسالت دین اِنْ اَنْتُمْ بو ق سیز سیز لار اِلَّا تَکْذِبُونَ کمر کیم یالغان ایتور سیز لار

شمعان

رسالت دعوی سیدا قالوا ربنا ایتی لار پیغمبر لار کیم بیزنیک خدا سیمز یعلم انا یلور دستلوق بیله کیم
بیز الیکم لمرسلون سیز لار سار یغه یبار یلکا نلار بیز وما علینا ویو قتور بیزکا الا البلاغ المبین
کمر آشکارا یتکور ماکلیک بیز اوزاشیمزنی قیلدوق وپیغام یتکور دوک اکر دعوت قبولین قیلماسانکیز لار
عذاب سیز لارکا اینیب کیلور قالوا انا تطیرنا ایتی لار کیم بیز یمان فال توتوق بکم سیز لار ینک کیلکا نیکیز
بیله کیم تابولمدکا کیلیب سیز لار یامغور یاغمایدور دبیزنیک یارجه انکین لار میز قوروب دور لئن لم تنتهوا
اکر کی تیماسانکیز لار اوزدعونیکزدین لنرجمنکم سراینه سیز لارنی تاش بیله اولتورور بیز ولیمسنکم وسراینه
بیتار سیز لارکا منا بزدین عذاب الیم دردلیک عذابی قالوا طائرکم ایتی لار پیغمبر لار کیم سیز لار ینک
یمان فالنکیز معکم سیز لارکا دور یعنی سیز لار ینک شامتینکیز ینک سببی فاسده عقیده لار باطله عمل لار ینکیز
دین دور ءان ذکرتم آیا اکر پند بیرلور سیز لار یمان فال توتارسیز لار واولتورماک کا قورقوتورسیز لار
بل انتم بلکیم سیز لار قوم مسرفون کزوه کزاف قیلغوچی لار وحد دین اوتکان لار سیز لار کیلتورو بتورلار
کیم شمعون ملک بیله بت خانه غه کیلیب ایردی وخدای غه سجده ایتار ایردی کوپ یلار سافینور ایردیلار کیم اول
بت نی تاپتا دور ملک انکا تمام اعتماد قیلدی واندین کینکاش سیز مهم کا اقدام قیلماس ایردی پرکون
شمعون سوردی کیم ای ملک ایشتتم ایکی غریب کیشینی زندانغه سالیب سین الار ینک قابا ماغی ینک سببی نی دور
ملک ایتی آلار دعوی قیلورلار کیم بت لار دین باشقه اوزکا خدای بار دور شمعون تعجب بویزدین ایتی کیم اتقتل تا
الار نی حاضر قیلغیلا یلار کیم الار نی عجب سحری دور ملک بویوردی کیم تا آلار نی کیلتورو یلار وشمعون نی کیم کورو یلار
خوش حال بولوب کونکول لوک بیله اولتورو یلار شمعون سوردی کیم سیز لار کیمنی تا بینور سیز ایتی لار آنی کیم پیر
وکوک ینک یارا تقوچی سیدور شمعون ایتی سیز لار ینک خدا ینکیز نی یاسار ایتی لار سوقور لار نی کوزکوجی قیلغوچی
شمعون ملک دین تیلادی کیم تا سوقورنی حاضر قیلدیلار وایتی کیم اوزخدا ینکیز غه اینکیز لار کیم تا مونی کوزکوجی قیلغای
الار دعا قیلدیلار فی الحال کوزکوجی بولدی شمعون ایتی ای ملک بیز داغی اوزخدا لار میز دین تیلا لینک تا اوشبو
ایشنی قیلغا یلار ملک آفرین ایتی ای شمعون سین بیلماس سین کیم الار کورماس دور لار واشیتماس دور لار
وسیحر نیمه کا قدرتی یوقتور لار شمعون نیه قاتلا ایتی ای یکیت لار سیز لار ینک خدا ینکیز نیه نی قیلا آکورایتی لار
اولوک نی تیرکوزور شمعون ایتی اکر سیز لار ینک خدا ینکیز بو ایشنی قیلسه بیز بارجا میز الکا ایمان کیلتورور بیز
پس ملک نینک قیزینه کیم مدتی اینیک اولکانی دین اوتوب ایردی یا ینی کونکی اولوک نی تیرکوزدیلار وملک قومی
بیله ایمان کیلتوردیلار واوزکا جی پیغمبر لار ومؤمن لار ینک تصدین قیلدیلار حبیب نجار غه خبر بولدی کیم کافرلار ایمان
اهلی ینک ایدا سی تصدیدا دورلار اوز منزلی دین اول سار یغه بویزلاندی اندان کیم حز سبحانه ایتی وجاء من اقصی المدینة
اول شهر دین یراق راق یری دین رجل ایری یعنی حبیب نجار حبیبی دیار ایردی کیم آشکور
ایردی تا ینی قال یا قوم ایتی ای منینک کروهیم اتبعوا المرسلین ایکیراشا کمیز لار یبار یلکا نلارکا اتبعوا
من لا یسئلکم ایکیراشیکیز لار کیشیلارکا کیم تیلاماس لار سیز لار نی اجرا مزدی رسالت یتکور ماکا وهم

مهتدون والارنول تا بقا نلار دور لار مراکبی سرای نیک خبری غه وَمَالِيَ لَا اَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي تا بنیاس مین اول کیشی کا کیم یارا تی سنی وعدم دین وجود قه کیلتوردی وَاِلَيْهِ وانیک حکمی وجه اسی سابرینه تُرْجَعُونَ قایتارلیغونکیز دور لار قیامت کونی فطرت اضافه سی اوزیکا شکر اظهاری دور وبث اضافه سی کافرلار غه مبالغه دور تهدید وزجر دا ءَاَتَّخِذُ آیا توتایم مِنْ دُونِهِ خدای دین اوزکا آلِهَةً اوزکا خدالار یعنی بت لار اِنْ يُرِدْنِ الرَّحْمٰنُ اگر تیلاسا خدای منکا بِضُرٍّ ضرری کا یعنی اگر تیلاسا خدای کیم ضرری منکا بنکای لَا تُغْنِ عَنِّي کفایت قیلماس مندین شَفَاعَتُهُمْ شَيْـًٔا بت لار نیک تیلاماکی نیمه نی آندین یعنی الار مندین بلا کیتارماس لار وَلَا يُنْقِذُونِ وتوتقارماس لار منی وخلاص ایتماس لار پس اگر مین آنی کیم تو انا یعنی یوقور آسیغ دا بنکاگ اصنای مین وانیک عبادتی کیم قا در دور بنکودماک کا نفع وقوتقارماق قه ضرر دین انیک کوتارکا می مین اِنِّي اِذًا درستلوق پله کیم مین اول وقت لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ آشکارا آزماقلیغ دا بولغای مین قوم کیم بوسوزنی اندین ایشیتی لار انیک اولتورماکی نیک قصدین قیلدیلار واول پیغمبر لار غه یوزکیلتوروب ایتی لار اِنِّي آمَنْتُ درستلوق پله کیم مین ایمان کیلتوردوم بِرَبِّكُمْ سیزلار نیک یارا تقوچیکیز غه فَاسْمَعُونِ پس ایشتیکیز لار منیک ایمانیم نی تا تکلاتکا تا توقلوق برکای سیزلار واتیب دور لار بوخطاب نی قوم غه قیلدی واَلار انکا تاش اورار ایرذیلار تا اولتورولدی وانیک قبری انطاکیه بازارید اوندا وقوایی اولدورکیم آنی اولتوردیلار وخدای آنی تیرکوزدی واوجاق قه اهلی واهل حسن بصری رحمه الله انکا دورکیم چون انیک اولتورماکی نیک قصدین قیلدیلار حق سبحانه آنی کوک کا ایتی وکرامت یوزدین قِيلَ ایتی لار انکا کیم ای حبیب اُدْخُلِ الْجَنَّةَ کیرکیل اوجاق غه پس اوجاق غه کیم کیردی قَالَ یَا لَيْتَ قَوْمِي ایتی کاش منیک قومیم يَعْلَمُونَ وانابولغا لیار بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي اولجه پله یارلیقادی مینی منیک پروردکاریم وَجَعَلَنِي وقیلدی مینی مِنَ الْمُكْرَمِينَ سیلا غالار دین اکرام پله قولی اولدورکیم پیغمبر لار وملک ومؤمن لار اولتورولدی لار وقولی اولدورکیم سلامت ایغ پله چیقیب بار دیلار وحبیب اولتورولدی باکوک کا بار دی وَمَا اَنْزَلْنَا وینبارماد وک نیز عَلَى قَوْمِهِ حبیب قومیغه مِنْ بَعْدِهِ انیک اولتورکانی یارلیغی دین سونک مِنْ جُنْدٍ سپاه لشکری مِنَ السَّمَاءِ کوک دین کافرلار هلاکی کا وَمَا كُنَّا مُنْزِلِينَ ویوقتورمز توهان بنبار کوجی لشکری قوتی نیک هلاکی اوچون یعنی کافرلار اندین خوار راق ومقدار سیز راق دور لار کیم الار نیک هلاکی کا لشکری کیرک بولغای وملائکه لشکرلاری نیک انزالی مدر وحنین کونیدا پیغمبر نیز صلی الله علیه وسلم تعظی اوچون ایکاندور نه اولکیم کافرلار نیک لشکری حسابیدا بولغان بولغای لار اِنْ كَانَتْ یوق ایردی انطاکیه اهلی نیک عقوبتی اِلَّا صَيْحَةً واحِدَةً کمپر فریاد کیم جبرئیل علیه السلام مرانکی بارلوسین تو توب صیحه اوردی فَاِذَا هُمْ پس انداللار خَامِدُونَ توکال اولکان لار ایردیلار یعنی جبرئیل نیک پرغوه سی پله اولدیلار اوت وکیم پروی اولکانی يَا حَسْرَةً عَلَى الْعِبَادِ ایی دریغا بنده لارکا مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ کیلماوی الارغه مسخ پیغمبری اِلَّا كَانُوا بِهِ کمپارایردیلار کیم انکا کیستهزا قیلورایردیلار اَلَمْ يَرَوْا آیاکورماد یلار وپیلماد یلار کیم بز کَمْ اَهْلَكْنَا نیچه نی

سلاک قیلدوق یز قبلهم الاردین بورون من القرون روزگارلار اهلی دین انهم الیهم وشاهده قیلا
دیلار اولکیم هلاک بولغانلار آلار ساریغه لا یرجعون قایتماسلار یعنی دنیا کا کیلماس لار وان کل
دیو فتورلار بارجه سی الار نیک لما جمیع کمر یری یری یله قوشولغان لدینا محضرون بزنیک قاشیمزدا حاضر بولغانلار قیامت کونی
جزا اوجون یعنی الار نی کیم هلاک قیلیب یز بورونقی لاردین اوشبو سوک قالغان مخالف لار یله بارجه حشر عرصه کاتی
بزنیک حضرتیمزدا حاضر بولغوسیدور لار واوزی نیک قیلغنی وسوزلیگا کوره جزا وسزا تاپقوسیدور لار یعنی عذاب
الیم وعقاب عظیم یله توتقون بولغوسیدور لار وحرمان مجلسی وخذلان مضیقی ایدا محبوس وسرمد مهجوری بولغوسیدور
وآیة ونشانه بزنیک قدرتیمز نیک نشانه لاردین لهم الارض المیتة کافرلارکا اولکان یزور یعنی قورق
داوت سیز کیم یز یا مغور سبی یله احییناها تیرکوزدوک بز آنی واخرجنا منها وچیقاردوق بز اندین حبا دانه
اورغولوق مراد غذا بولغوجی دانه لار دور فمنه پس اول دانه دین یاکلون یرلار وجعلنا ویاراتوق بز فیها
یرده جنات بستان لار من نخیل تورلوک تورلوک خرما استان لاردین واعناب وتورلوک تورلوک متاک
نبان لار صنف لار دور وفجرنا وآقیزدوق بز فیها من العیون یرده بولاق لاردین لیاکلوا تا یکا یلار من ثمره
میوه دین اولجه یادا تیلدی وما عملت واولجه دین قیلیب دور آلار نیک انیک لاری دوشاب دیک واندین اورکا
وحفص ما عملته اوقور ومانی نافیه یلور یعنی یرلار میوه لاردین وسیز لار نیک انیک لار نیکیز اول عمل نی قیلمایدور
بلکیم صرف قدرت یله یارا تیلیب دور افلا یشکرون آیا شکر قیلماسلار بو نعمت لار نیک مقابله سیدا منعم غه
تا مینماق کورساتماس لار صاحب بحر الحقایق ایتیب دور کیم آیه نیک معنی سی اشارت اهل نیک تیلی یله اولدور کیم
کونکول یرینی تیرکوزدوک بز عنایت یا مغوری یله واندین چیقاردوق بز اندین طاعت دانه سین تا روح لارانیا
غذا تا بقا یلار دقیلدوق بز بستان لار ذکر لار نخیلی وشوق لار اوزوم لاری وحکمت بولاغ لاری دین اندا انگیز
دوق بز تا مکاشفه لار ومشاهده لار مینه لاردین آسیغ آلور لار وعمل لار نتیجه لاردین کیم قیلیب دور لار صدقه لار
وخیرلار دین سپاس دار لیغ قیلماس لار یعنی سپاس قیلماق کیراک بو ظاهره وباطنه نعمت لاردا نیک از توقلوغی
نیک موجبی بولغای کیم لئن شکرتم لازیدنکم سبحان الذی آیرغ دور اولکیم کامله قدرتی یله خلق الازواج
کلها یاراتی بارجه صنف لار ونوع لارنی مما تنبت الارض اولجه دین اوندور یراوت لاردین وینا جلار
دیک ومن انفسهم وآلار نیک نفس لاردین یعنی بشردین ایروخاتون دیک ومما لا یعلمون واولجه دین
بیلماس لار خلایق قسم لاردین وآیة لهم اللیل واوزکا علامتی الارغه بزنیک قدرتیمز غه کچه دور کیم حکمت
یوزیدین نسلخ تارتار یز ویراق قیلور یز منه النهار اندین کوندوزنی فاذا هم پس اول وقت آلار مظلمون
کیرکوچی لاردور لار قرا تکمغو لوق قه والشمس تجری واوزکا آیه قویاشش دور کیم بارور لمستقر لها قرارکاهی غه
کیم انکا بارور واما مسلم صحیحی دادور کیم قویاشش مستقری تحت العرش بولغای وایتور لار مراد مستقر دین معین حدی
دور کیم انیک ایورولماک اندا توکاتکای ذلک انیک اول بارماغی اوز مستقری غه تقدیر العزیز غالب خداوند

انیک یهم

نیک تقدیری دور اوزی نیک قدرتی بلہ مقدوری غہ العلیم دانا مرمعلومی غہ والقمر قدرناہ دآی نی
مقدر ومقرر قیلیب بز یعنی انیک کیزماکی نی منازل نیکیرمی سیکیز منزل لاردا اون ایکی برج لاردین کیم ہربرجی نیک
حصہ سی منزل لاردین ایکی منزل واوج دین بری بولغای وہرکون بر منزل کا قطع قیلور واجتماعیغہ منزل لاریدا نیک
یارو غلوقی ارتار واستقبالیہ منزل لاریدا ازابولور وانجنا وتقوس غہ میل قیلور حتی عاد تا وقتی کیم قا بقای
کالعرجون القدیم بریل یغ خرما شاخی نیک یغاچی دیک قورو غان بولغای وایکری بولغانی یا کی دیک
لا الشمس ینبغی لها سبز وانگا وشایدہ ان تدرک القمر اولکیم تا بقای آی نی انیک بری دا
کیم بری اولغی فلک دا دور وبری تور تبحی سپہر دا، بولماغای کیم قویاش تا بقای آی نی انیک سیری نیک سرعتی
وا کیم آی بارچہ برج لارنی آی نیک حدلاریدا قطع قیلور وقویاش یلی دا پس کرقویاش یلدام یغ دا آی
دیک بولسہ یل لارنیک فصل لاری اوز وضعی دین توشار وخلل نبات تکونی وحیوان تعیشی غہ مبار ولا اللیل
سابق النہار ایلکاری لیک توتقوجی دور کوندوز کا اول معنی بلہ کیم غلبہ قیلغای یارو قلوق قہ دبارچہ وقت لار
کیچہ اولکای بلکیم انیک متعاقبی دور وامتیب دورلار مراد کیچہ وکوندوز دا الارنیک ایکی آیتی دور یعنی آی وقویاش
ومراد اولدورکیم انداق قویاش سرعت یوزیدین آی نی تاجاس آی داغی یارو قلوق جہتی دین قویاشقہ ایلکاری
لیک تاجاس وکل دبارچہ یولدوزلار آی وقویاش دین واندین اوزکا فی فلک یسبحون فلک دا آجوق
یارورلار انداق کیم بالیغ سودا وآیة لهم واوزکا نشانہ آلارغہ انا حملنا اولدورکیم بز کوتاردوک بیز
ذریتهم الارنیک انالاری نی یعنی اولتورغوچی بز فی الفلک المشحون کیمہ دکیشیلاردین توالاواوز
کا حیوانلار یعنی نوح علیہ السلام کیمہ سیدا وامتیب دورلار مراد ذریہ دین اولاد دورلار یعنی کیچک اوغلانلار غہ
کیم سفر قوتی یوقور قورولوق دا الاراوجون کیمہ مقرر قیلدوق وخلقنا لهم ویارا توق بز کیشیلارا وجون
من مثله کیمہ دیک مایرکبون اولجہ مینارلار انگا زورق وصندل دناودیک وامتیب دورلار مراد تیوہ لار
دورلار کیم توزلارنیک کیمہ سیدور وان نشا واکر تبلاساک بز نغرقهم غرقہ قیلور بز کیمہ اہلی نی فلا صریخ
مسیح فریادقہ میکوچی یوقور لهم الارغہ کیم غرقہ بولماقدین ساقلاغای ولا هم وبنہ الار ینقذون قوتولغانلار
اولوم دین الا کمراولکیم باغیشلاغای سیزالارغہ رحمة منا باغیشلاماغی بزنیک قاتیزدین ومتاعا وبرخوردارلیغ
بروربیز الارغہ برخوردارلیغ برماکی الی حین تازمانی کیم الارنیک بولجالی تیکای واذا قیل وجون امتیسالهم
اتقوا کافرلارکا کیم قورقونیزلار ما بین ایدیکم عذابی دین کیم سیزلاردین بورون مکذبہ امت لارکا یتیب دور
وما خلفکم وعذابی دین کیم سیزلارنیک سونکیزدا دوریعنی آخرت دا وایمان کیلتورونکیزلار لعلکم ترحمون
شایدسیزلارکا باغیشلاغای لار یا آلار یوز اورماک کویاتکا یلار ومکابرہ وعناد دا ارتورغا یلار وما تأتیهم
وکیلماکای الارغہ من آیة مسیح آیتی من آیات ربهم الارنیک پروردکاری نیک آیہ لاری دین یعنی قرآن
یا وحدت دلیل لاری دین الا کانوا کمربولغایلار عنها معرضین اندین یوز اورکوچی لار واذا قیل لهم وجون

وئہ کیچہ

ایتسه لار الارغه کیم درویش لار و محتاج لارغه انفقوا نفقه قیلینکیز لار مما رزقکم الله اولجه دین بریب دور
سیز لارکا خدای قال الذین کفروا ایتور لار آلارکیم ایمان کیلتور مادیور لار صانع غه یعنی عرب نیک معطله سی
للذین آمنوا آلارغه کیم ایمان کیلتور وبتور لار یعنی کافر لار تهکم یوزیدین مومن لارکا ایتور لار انطعم آیا
طعام بیرالیمیز من لو یشاء الله انکا کیم اگر خدای تیلاسه ایدی اطعمه طعام بیرور ایردی انکا یعنی خدای کیم سیز
لار نیک کا نیکیز کا قادر دور خلق قه طعام بیراک کا کیراک ایدی کیم الارغه طعام بیرکای اولکیم طعام بیرمادی بیز داعی
نیه بیرماس بیز ان انتم یوق سیز سیز لار ای مومن لار الا فی ضلال مبین کمراهلیدا آزماقلیغ دا بیز کا
مشیت مخالفتی غه بویورور سیز لار و بوسوز آلار دین خطا ایردی اینک اوجون کیم خدای بعضی کیشیلار نی بای
قیلیب دور و بعضی نی درویش ایتیب دور و ابتلا جهتی بیله حکم قیلیب دور کیم بای لار خدا یولی دین فقیر لار نی
بهره مند قیلغا یلار پس مشیت نی بهانه قیلماق و آلهی حکمی نی کیم انفاق قه بویورو بتور قویماق صرف محض قضا و جفا عینی دور
ویقولون وایتور لارکا فرلار متی قاچان دور هذا الوعد سیز لار نیک موعد نیکیز یعنی قیامت قیامی ورستخیز
سنکامی ان کنتم صادقین اگر بارسیز راست ایتوجی لار ما ینظرون انتظار ایلیماس لار الا صیحة
واحدة تاخذهم کمر پره فریاد کیم توتار آلارنی یعنی صعقه نفخه سی کیم فزع نفخه سیدین سونک دور تا پار آلارنی
وهم یخصمون وحال اولکیم الار اول وقت داسودا و معامله و اجدال و خصومت بیله بولغا یلار و دینی ایشینی
قیلورلار کیم بر یولی اسرافیل علیه السلم نفس نی صور غه اورار و بارچه خلق بیردا اولار لار الا ماشاء الله فلا یستطیعون
بس بولمه دورا الماس لار توصیة وصیت قیلماق حاضر لارغه ولا الی اهلهم و نه الار نیک اهلی سار یغه
کیم غایب بولغا یلار یرجعون قایتور لار یعنی بازار دین ایوکا کیلماک کا مجالی بولماغا یلار ونفخ فی الصور
وقیرق بیل دین سونک مورکای صور دا ینه فاذا هم پس اول وقت الار من الاجداث کولار دین جنب
کیلیب الی ربهم اوز پروردکاری سار یغه ینسلون یوگورورلار و بوقیرق بیل دا کافرلارکا عذاب بولماغای
جون قوپار یلغا یلار قالوا ایاویلنا ایتور لار ای وای بزکا من بعثنا کیم قوپاردی یعنی اویقاتی بزنی من مرقدنا
بزنیک اویقومیز یری دین فرشته لار جواب بیرور لار هذا بودور ما وعد الرحمن اولجه وعده قیلیب ایدی
خدای بعث ونشر دین وسیز لار ایتور ایردیکیز لار متی هذا الوعد وصدق المرسلون وراست ایتی لار
پیغمبر لار وجزا بابی دا اولجه ایتی لار اماسیز لار باور قیلماد یکیز لار ان کانت یوق ایدی بو واقعه الا صیحة واحدة
کمر پره کیم سونکغی نفخه دور یعنی یالغوز نفخه بیله تیریلدیلار فاذا هم پس اول وقت الار جمیع بارچه سی الار نیک
لدینا محضرون یانیکمیزدا حاضر بولغا لار دور فالیوم پس بوکون لا تظلم نفس جور ایتیلماس هیچ
نفس شیئا نیمه کا اوز کردکاری نیک جزا سیدین نه الار نیک ثوابیدین آزاتقا یلار و نه عقوبت بیله استحقاق
دین آرتوق درمانده قالغا یلار ولا تجزون وپاداش بیرلماکو نیکیز لار دور ای محشر اهلی الا ما کنتم تعملون
کمه اول نیمه کا کیم بارایردیکیز لار کیم قیلورایردیکیز لار خیر وشر دین ان اصحاب الجنة درستلوق بیله کیم اوجاج

اصحابِ الیومَ اولکون فی شُغُلٍ ایشی دا بولغایلار فاکِهُون شادمان وناز لیق ومیوه یکوچی لار ولذت قیلغوچی
لار اول ایش الکار لارینکیز لار اقتضاسی دور ا سماع یا بهری بهری نینک زیاولی یاخدای نینک مهاییتی بولماق بیله
مشغول بوق بولغای وفارغ بولغایلار تامل دن تموغ بوق لار نینک ایشیدا ولار نینک تورلوک تورلوک تعذیب لاری
یاخدای مشغول قیلغای الارنی بیمه کاکیم اونو تورلار آلار نینک کیشیلار یدین کیم تموغ دا بولغایلار کیم الارنگی یاد قیلماغی
معیش تعیشی نینک موجبی دور بحر الحقایق ا ایتور کیم مراد جنت اصحابی دین اوجماع نینک تیلاکوچی لاری دور لار کیم آلار
نینک مقصدی جنت لار نینک نعیمی ایردی حق سبحانه الارنی تنعم بیله مشغول قیلور و بو حال اکرچه نسبت تو غلوق لار غه
کورا حال لار نینک اولوغ لار یدین دور حق طالب لاری غه کورا اسره تو بان کورو نور و مومندین اکثر اهل الجنة
البته سریغه پی ایلتسه بولور و ایتور لار بو آیة نی شبلی قدس سره قاشیغه اوقو دیلار شهقه اوردی واوزیدین یاردی
وجون اوزیکا کیلدی ایتی جاره سیز لار اکر بیلسه لار کیم دین مشغول بولوب تور لار نی الحال هلاکت مرتبه سیغه توشکای لار
کشف الاسرار دا شیخ الاسلام انصاری قدس سره دین نقل قیلور کیم مشغول لوق اوجماع نعمت لار کا بارچه مؤمن
لار نینک دور ا ما حضرت بنک مقرب لاری شهود مطالعه سی و وجود نوری ملاحظه سیدین هر لحظه اوجماع نعمتی لار یغه
یاکا سولار مم آلار یعنی اصحاب الجنه وازواجهم والار نینک خاتون لاری دنیا اهلیدین یاحورا وعینا
فی ظلالٍ قصرلار کولاکا لار یدا دور لار یعنی یر لار یدا قو یاش لسینی این یراق علی الارائک آراسته تخت لار غه
متکئون تکیه اورغان لار بولغایلار وتا یاغاق تخت قه تنم دیلی دور لهم فیها الارغه دور جنت دا فاکهة
میوه یعنی تورلوک تورلوک میوه لار ولهم والارغه دور ما یدّعون اولجه تیلار لار وآرزو ایلتور لار احقاف دا
ابن عباس رضی الله عنه دین نقل قیلور کیم مرنی اوجماع لیغ ساغیش ایتار طعام لار وشراب لار دین آنسز کیم تیل کا
کیلتورکای اوزی بنک الید احاضر کورکای والارغه بولغای سلامٌ یعنی تحیتی قولاً خطابی واسطه سیز من ربٍّ
رحیمٍ مهربان پروردکاری دین معالم دا جابر بن عبد الله رضی الله عنهما دین نقل قیلور کیم پیغمبر صلی الله علیه وسلم ایتی
اوجماع اهلی اوزنعیمی دا مستغرق بولغایلار ناکاه نوری الارغه ساطع بولغای وهایش بوقاری کیم قیلغای حضرت عزت
ایتقای السلام علیکم یا اهل الجنة وامتازوا الیوم وایریلینکیز لار بوکون ایها المجرمون ای شرک لار موحد لار
دین وای منافق لار مخلص لار دین کیم سیز لار نی دشمن لار بنک زنده اینغه سوار لار و آلار نی دوستلار بنک بتا اینغه
اوندار لار الم اعهد الیکم آیا عهد قیلمادیم موسیز لار کا وبویورمادیم موسیز لار کا یا بنی آدم ای آدم اینک
اوغلانلاری ان لا تعبدوا الشیطان اولکیم تا پینماغای سیز لار شیطان نی یعنی بت لار غه شیطان بویوروغی بیله
انه لکم دوستلوق بیله کیم اول سیز لار کا عدوٌّ مبین دشمنی دور آشکارا وانینک دشمن لینی سیز لار نینک اتکیز بیله
بارچه کیشیکا فاردور وان اعبدونی وندعهد قیلدیم کیم منکا تاپینکیز لار کیم سیز لار نینک دوستینکیز مین هذا
بو سنینک تاپینماغیم صراطٌ مستقیمٌ راست یولی دور اوجماع غه ولقد اضلّ ودوستلوق بیله کیم آزغور دی شیطان
منکم سیز لار دین ای آدمی لار جبلاً کثیرا کوب خلق نی افلم تکونوا تعقلون آیا بوق سیز سیز لار کیم تعقل

قیلغای سیزلار واوزونگیزنی انیک فرجی تینگ دامیغه سالمانغای سیزلار هٰذِهٖ جَهَنَّمُ بوتموغی دورالتی اول تموغی
کیم دنی والکُنتُم تُوعَدُون بارایردینگیزلارکیم وعید قیلیلورایردینگیزلارانیک بلله اِصلَوهَا الیَومَ کیرینگیز
انگابوکون بِمَاکُنتُم تَکفُرُون اول سبب بلله کیم بارایردینگیزلارکیم یاشورونماایردینگیزلارحق وپیغمبرلارینیک
تصدیقین قیلماس ایردینگیزلار الیَومَ نَختِمُ بوکون مهرقویارمیز عَلی اَفوَاهِهِم الارینیک اغیزلاریغه کیم انکار
قیلورلارکیم مشرک ایماس ایردوک بیزوپیغمبرلارینیک تکذیبین قیلادوق بیزوشیطان غه تابعای بیز وَتُکَلِّمُنَا وسوز
ایتورلارمیزکا اَیدِیهِم الارینیک ایلیک لاری وَتَشهَدُ اَرجُلُهُم وتابوق لوق بیرورلارالارنیک
اياق لاری بِمَاکَانُوا اولجه بلله بارایردیلارکیم دنی دایَکسِبُون کسب قیلورایردیلارکشف الاسرارداکتیب
دورکیم انداق کیم دشمن لارینیک جوارحی الارنیک یمان ایشلاریکا تابوقلوق بیرورلاولیاسینیک عضولاری لارینگ
طاعت لاریغه شهادت اقامتین قیلورانداق کیم آثاردا کیلتورو بتورلارکیم حق سبحانه بنده سی غه خطاب قیلورکیم
فی کیلتوروب سین اول اویاورکیم اوزی تینگ عبادت لاری وخیرلاردنی سانا غای حق سبحانه انیکا عضاسینی
سوزکا کیلتورورتاهرپری اوزی تینگ عمل لاردنی اتیقای لارحق بارماقلارتابوقلوق بیرورتسبیح لاریغه کاورد
فاتحهم مسئولات مستنطقات وَلَو نَشَاءُ واگرتیلاساک بیزدنی دالَطَمَسنَا مراتبه بوی قیلورمیز یعنی محورقیلمین
تمارتامیزعَلی اَعیُنِهِم الارینیک کوزلاریکا فَاستَبَقُوا الصِّرَاطَ پس ایلکاری توتارلاریولینی کیم انیک
سلوکی دامعتاد دورلار فَاَنّٰی یُبصِرُون پس نیتاک کورارلارآنی وَلَو نَشَاءُ لَمَسَخنَاهُم واگرتیلاساک بیزمسخ
اتیارمیز الارنی والارنیک صورت لارینی اوزکاجه قیلورمیز عَلی مَکَانَتِهِم الارینیک یرلاریکا تامول یرداتا
افسرده بولغایلار فَمَا استَطَاعُوا پس بولدورالماس لار وقادربولماغایلار مُضِیّاً بارماق قه ایلکاری دنی
وَلَا یَرجِعُون وقایتماغایلار وبولدورآلماس لارقایتماق قه سوکمکی دایاولغی صورت قه قایتابارماس لار
وَمَن نُعَمِّرهُ ومرکیکا اوزون عمرپرساک بیزنُنَکِّسهُ قایتارورمیزآنی فِی الخَلقِ یاراتماق دایعنی انیک قوتی نی
ضعف قه آلیشتورورمیزوانیک سکیت لیکی نی قاری لیق بلله اَفَلَا یَعقِلُون آیاتاماس لارکیم مرکیم خلق تینگ قایتار
ماغی غه قادردورطس ومسخ قه داغی قادردورمکه تینگ کافرلاری ایتورایردیلارکیم محمد شاعردورحق سبحانه آلار
تینگ قولی تینگ رد یغه ایتورکیم وَمَا عَلَّمنَاهُ الشِّعرَ واورکاتادوک بیزمحمدغه وَمَا یَنبَغِی لَهُ ولایق ایماس انگاشعرانیاق
کیم اگرشعرایتسه شبه قوی تینگ کونگلی کاکیرارایردی کیم انیک قدرتی قرآن نظمی غه وافصاح انگافطانتی تینگ
قوتی دین دورکیم شاعرلیغی داباردورپس حق سبحانه انگاشعراوکراتمادی تااول شبه طاری بولماغای وهرکاکیم
اول حضرت بیتی تمثیل یولی بلله اداقیلسه ایدی انیک مبارک تیلی کاوحی بلله کیم وزن سمتی دین انحرافی بارایردی
اوقورایردی انداق کیم هرنوبت ایتی کیم کفی الاسلام والشیب للمرءناهیا صدیق اکبررضی الله عنه ایتی کیم یارسول الله
قابل امتیب دورکیم کف الشیب والاسلام للمرءناهیا حضرت هموله تیره بلله کیم اول نوبت اوقوب ایدی اکینچی دا تکرار
کورساتی ابوبکرایتی کیم اشهد انک رسول الله وما علمناه الشعر وما ینبغی لک وحضرت تینگ کلمه لاریدین اولجه موزون دارد

بولوبتور شعر غه اوخشاش انا النبی لا کذب انا ابن عبد المطلب تکلف سیز و قصد سیز ایکا ندور ان هو یو قتور
اولجه یز ایکا اوکرانوک انذر تمکر بندی وارشادی و قرآن مبین وروشن کتابی معانی وحقایق دا
یاحکم لار وحدلار نیک روشن تبلیغوجی سی کیم میبارک یز لینذر تا قتور قتای قرآن یا محمد انیک یله من کان
حیا ر کیمکا بولسه تیر تکلیک یعنی هر عاقل وفهم لیغ کیم غافل وجاهل اولوک دیک دور یا انکا کیم مومن دور فی علم الله
کیم ابدی حیات وسرمدی بقا ایمان یله دور وقتورقتای بنیک تخصیصی مومن کا انیک انتفاعی اوچون دورانیک
یله ویحق القول و واجب بولور عذاب کلمه سی علی الکافرین کافر بولغان لارغه کیم قرآن نی قبول قیلماس لار
أو لم یروا آیا کورماس لار و بیلماس لار بولار انا خلقنا آنی کیم یز یارانتوق یز لهم الار اوچون مما عملت
أیدینا اولجه دین قیلیب یز دیاساب یز واسطه سیز وشرکت ووکالت سیز یعنی یالغوز ایردوک یز انیک یارانماغی یله
کیشیلار ارا سلی دور کیم هر کیم اشینی یالغوز قیلسه استور مین بوایشنی اوا لیکیم یله قیلیب مین یعنی بیرا ومسکا انیک
یاساماغی دایاری بیرماید ور موندا دا غی استور کیم یز یارانیب یز آلار اوچون غیری بنیک شریک سیز لیکی یله انعاما
تو ارلار تیوه وستغنه وقوی دیک فهم لها پس الار انکا مالکون ضبط قیلغوجی لار دور لار و تصرف قه ایندور
گوجی لار و ذللناها و یومشاق قیلدوق یز ورام انیکوک یز تو ارلارنی لهم الار اوچون فمنها رکوبهم
پس بعضی اندین الار نیک مرکوبی دور کیم انکا منیار لار تیوه دیک و منها یاکلون والار دین بعضی اولدور کیم
یر لار قوی دیک و لهم فیها والار غه تو ارلار دا منافع آسیغ لار دور یونک وقل و تیری دین و مشارب
و ایجار لیک لار سوت دین افلا یشکرون آیا شکر ایتماس لار خدای بنیک یعنی غه کیم تو ارلار یارانی ورام
قیلدی و اولوغ آسیغ لار بولار نیک ممری دین الار غه میکورور و اتخذوا و توتی لار مشرک لار من دون الله
خدای دین اوزکا آلهة خدای لار لعلهم تا بولغای لار الار غه ینصرون یاری تیلیغا ملار الار نیک دی
یله وحال اولکیم بت لار لا یستطیعون بولدورا آلماس لار نصرهم یاری بیرماک الار غه انیک اوچون کیم
جاد دور لار و الار غه شعور و قدرت یو قتور و هم وبت پرست لار لهم بت لار غه جند محضرون سپاهی
دور لار حاضر قیلینغان بوکون کیم الار نیک ساقلاغوجی سیدو رلار یانا نگلا آلار نیک لشکری دور لار کیم آلار بیله
حاضر بولغا ملار تو غ دا فلا یحزنک پس کیراک کیم سینی قاینولوق قیلماغای قولهم الار نیک سوزی کیم سن ساحر
نسبتی غه استور لار اوغلا نلار دوشمیک لار تو نما قدین یا سنیک حقینک دا استور لار نسبت دین سحر و شعر غه انا نعلم
و ستندوق یله کیم بلور بیز ما یسرون اولجه یاشورو رلار حقد و بغض دین و ما یعلنون و اولجه آشکارا قیلور لار
کفر کلمه لار دین وجزا بیرکو میز دور الار غه انکا کورا کیلتور و بتور لار کیم عاص بن وائل یا ابوجهل ومشور راق
اولدور کیم ابی بن خلف یارجه ایسکی سونکا کی نی امیکی دا اولاب حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم مجلسی غه کیلتور دی
و بعضی قریش نیک اولوغ لاری دین حاضر ایردیلار ایتی کیم دور اولکیم متفرق لغزا و متمزق اعضا نی یغیب بنه
قایتا تیرگوزکای حضرت رسول صلی الله علیه وسلم اینی کیم آغزیدکار مونی قیامت دا قوپارور وسینی تیرگوزور و

وتموق قه ایلیتور سر بو آیه نازل بولدی کیم اَوَلَمْ یَرَی الْاِنْسَانُ آیا کور ماوی وبلماوی ابی اَنَّا خَلَقْنَاهُ انی کیم
بیز یارا تیب بیز اِنْ مِنْ نُطْفَةٍ منی سوی دین آنی علقه قیلیب ومرتبه مرتبه ترقی بریب تا انا تیمک قوتر ساقی واجنین
بولوب وثقب وطفولیت دین اولوق لوق قه تیب وسوز ایتقوجی ویوراک لیک بولوب فَاِذَا هُوَ پس اول
وقت اول خَصِیْمٌ مُبِیْنٌ جدال قیلغوچی دور موندا جدال مقامیغه کیردی وضَرَبَ واوردی لَنَا مَثَلًا بزیک
اوچون مثلی یعنی عجیب اشی کیلتوردی وایسکی سونکاک نی ایلیکی دا اولادی وتوفرا تیب یل کا بردی وَنَسِیَ
خَلْقَهُ واونوتی بزیک یارا تقانیمیزنی انکا قَالَ مَنْ یُحْیِ الْعِظَامَ ایتی کیم دورکیم تیرکوزکای سونکاک لارنی
وَهِیَ رَمِیْمٌ وحال اولکیم اول جوروکان واسکیرکان بولغان ایت سیز وتیری سیز وعروق سیز وسیکیر سیز قل
ایتقیل ای محمد یُحْیِیْهَا الَّذِیْ تیرکوزور آنی کیشی کیم کامل لیغ قدرتی بله اَنْشَاَهَا یارا تی آنی اَوَّلَ مَرَّةٍ اول بار
وعدم دین وجوده کیلتوردی وَهُوَ بِکُلِّ خَلْقٍ شیئی داول بارچه یارتیلغان لارغه عَلِیْمٌ دانا دور مخلوق لارنیک تفصیل
لارینی بیلور وشخص لارنیک جزولارینی تفرق وتبدل حالیدا تانور وامیک یغاغی وقوشماغی دا قادر دور اَلَّذِیْ
جَعَلَ اول خدای کیم یارا تی وپیدا قیلدی لَکُمْ سیزلار اوچون مِنَ الشَّجَرِ الْاَخْضَرِ کوک یغاج دین نَارًا اوتی فَاِذَا
اَنْتُمْ پس اندا سیزلار مِنْهُ اول یغاج دین تُوْقِدُوْنَ یاندورورسیزلار اوت نی یرلارنیک کوبی دا عرب
بادیه سیدین ایکی یغاج دور مَرخ وعفار بوتاغی مرخ دین بوتاغی غه عفار دیسورارلار اوت چیقار دی سبحانه اتی کیم اولکیم
قادر دور اوت پیدا قیلماق قه کوک درخت دین کیم اندا سولوغی دور مقتار دا اوت جوهری بله مرایه قادر دور طراوت
اعاده سیغه نیه داکیم تروتازه بولغای وقورو غان اَوَلَیْسَ آیا بوقدور اَلَّذِیْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ اول کیشی
کیم یارا تی کوک لارویرنی الارنیک جرم لاری نیک اولوغلوغی بله بِقٰدِرٍ توانا عَلٰی اَنْ یَّخْلُقَ انکا کیم یارا تقای
مِثْلَهُمْ الارویک صغیره جسم وحقیر جرم لارنیک بَلٰی آری بار دور قادر انکا وَهُوَ الْخَلّٰقُ واولدور کوب خلق نیک
یارا تقوچی سی الْعَلِیْمُ دانا مخلوق لارحال لاری نیک کیفیتی غه اِنَّمَا اَمْرُهُ موندین اوزکا بوقدور کیم امیک شانی
اِذَا اَرَادَ شَیْئًا نیمه یارا تماقین اَنْ یَّقُوْلَ اولدور کیم ایتور لَهُ کُنْ انکا کیم منیک حکیم بله بولغیل فَیَکُوْنُ
پس بولور بعضی منیک قاشیدا تمشیل دور قدرت تاثری غه مراد الله غه مطاع امری بله مطیعی غه مامور به حصولی واستماع
ونزاع سیز وتفسیر کیپردا ایتیب دورکیم مراد بوسوز دین امر منیک نفاذ منیک سرعتی دور نیه لار بولماغی دا یلدام
راق قه وجهی بله کیم ممکن بولغای نه کلام بوکلمه بله وایتورلار بوکلمه علامتی دورکیم چون فرشته لار الشیئه لار بیلکا یارا
کیم نیه پیدا بولغوسی دور فَسُبْحَانَ الَّذِیْ پس پاک لیک وعیب سیز لیغ اول کیشیکا دورکیم شبه سیز بِیَدِهِ امیک اقتداری
نیمک امیکی دادور مَلَکُوْتُ کُلِّ شَیْءٍ بارچه نیمه نیمک پادشاه لیغی وَاِلَیْهِ تُرْجَعُوْنَ وانکا قایتقوکیز دور
لار عمل لارنکا فاتی اوچون ودوست لارنیک وعده سی دور دشمن لارنیک وعیدی کیم بولارغه اشدّ العقاب
والارغه طوبی لهم وحسن مآب

سورة الصافات

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

وَالصّٰفّٰتِ صف تارتقان فرشته لار حقی بله عبودیت مقامی الیه صَفًّا صف تارتماغی فَالزّٰجِرٰتِ

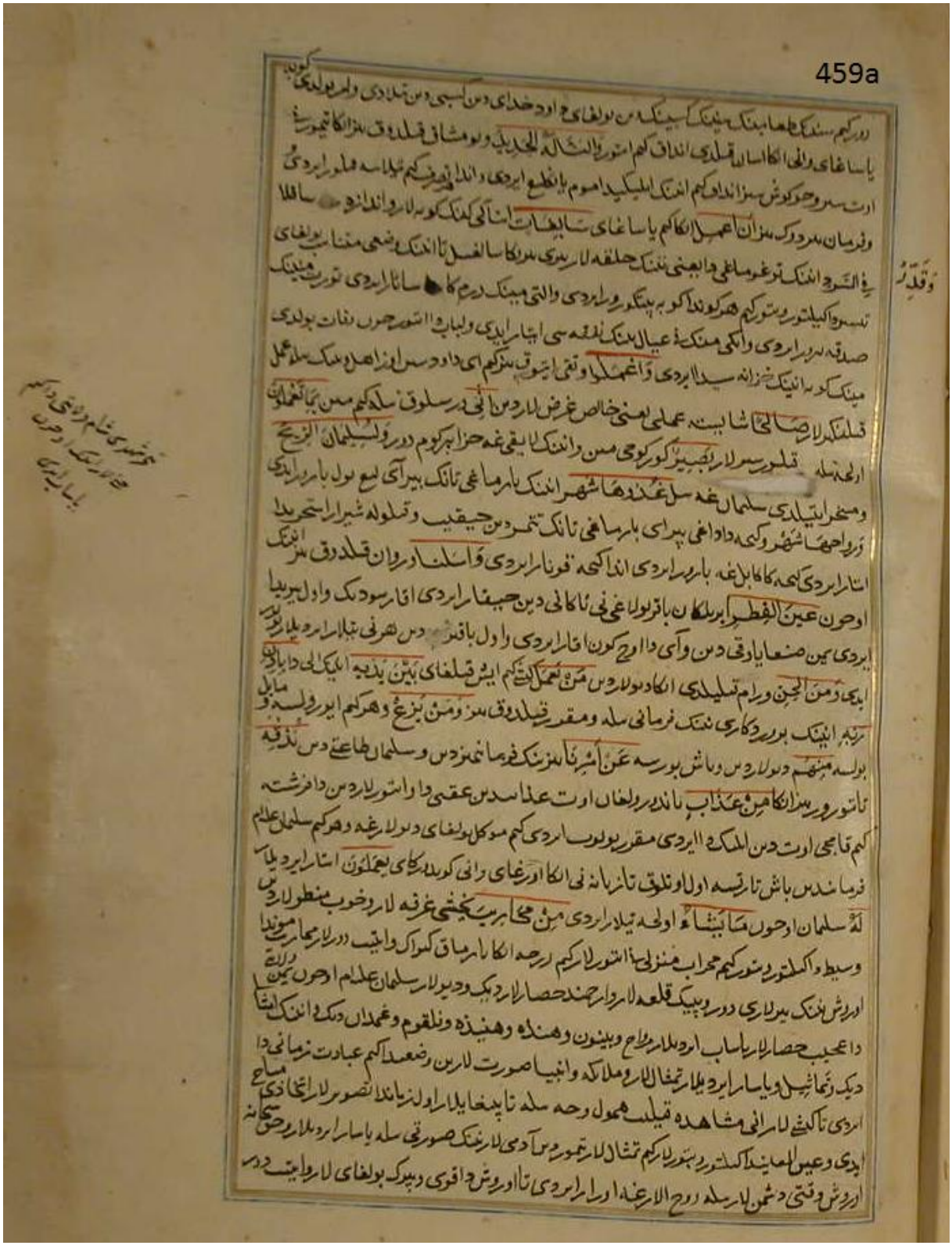
TIPKIBASIM II

YUSUF AĞA KÜTÜPHANESİ NÜSHASI

مونلنکدیک بوایکی صفت آدمی لارنینگ شایندین اما حامل کم امانت بولدیلار صفت ظلم وجهل
ترکس قیلدیلار وجمعی انکا قالدیلار یاخود بوایکی صفت انسان نوعی غه افراد اغلبی غه نینگ اعتباری
حقایق دا کیلتوروب تورکیم ظلوم وجهول خلق قاشدا نه حق قاشدا وخواه بارساقدس سره تفسیر بلا
مذکور دورکیم حق سبحانه عرض قیلدی امانت کوک ویر وتاغلار اهلیکا وانا قیلدیلار انینگ کوتارماکدین استعداد
یوقی نینگ جهتی بله وانسان غه کیم انینگ کوتارماکی نینگ استعدادی بارایدی مضایقه ومبالغه سبز
قبول قیلدی واول ظلوم دورواوزی نفسکا کیم اف قیلوراوزی نینگ ذاتی فی مطلقه هویت دا وجهول
دورکیم حق نینگ اوزکانی تاعماس ولا اله الا الله ماسوی نفین قیلور فتوحات دا ایتیب درکیم امانت اتصاف درکا
اسماء حسنی غه بارچه موجود لار غه عرض قیلدیلار وانسان قبول قیلدی واول ظلوم بولورایدی اگر کوتارماسا ایردی وجهول دور یعنی عالم انینگ اوزین علم بالله نهایتی اعتراف دورجهل وعجز غه معرفت
من العجز عن درک الدراک ادراک القصه امانت کوتارماک نینگ خلعتی انسان نینگ استقامت لبغ قامتی
دین اوزکا کیم انی جاعل فی الارض خلیفه مذکوری انینگ نامی استغفه بی تیلت دورراست کیلماوی مونلنکدک
عظمت لبغ انی مونلنکدیک ایلهت لبغ مسمی انکا انالدی سلطان لار حسود لاری نینگ کوزی زخمی نینگ ومعی
اوزون کیم اسکه سمن لار دورلار انه کان ظلوما جهولا سپندا نه سمن عمروا وتغه سالدیلار بسم الله الرحمن الرحیم
الحمد لله بارچه ساس لار وستایش لار الله خدای غه دور الذی له اولخدای کیم انکا دورما فی السموات
اولحه کوک لار دا ودرنعم حلال لار واولوغلار وسایطیدین وما فی الارض واولحه سرلار دا دررو حود وکرم دنیا
نینگ رابطیدین ولله الحمد وانکا دورستایش فی الاخرة اولسرایدا نه تکلف بوزیدین بلکیم شاد ماتلغ
بولیدین انداوکیم ایتقایلار الحمد لله الذی هدانا لهذا والحمد لله الذی صدقنا وعده والحمد لله
الذی احلنا دار المقامه وایتیب دورلار اخرة نینگ اهلی نینگ بارچه سی انکا حمد استورلار دورسلار انی
فضل مله اوکارلار دورشمل لار عدل مله ستایش قیلورلار وهو الحکیم دا ولدورانش سلکومی الخبیر دا انا بنده
لار نینگ حالنغه یعلم سلور ما یلج اولحه توبان بارور فی الارض بیر دا یا مغور سوبی دیک وما یخرج
واولحه حیقیب کیلور منها سردس اوتلار دیک یاداناد ورا اولحه غه بیر نینگ اسیدا بولغای کوخ
لار وکوم کانلار دا اولوک لار دا اولحه بیر بوزیدا کیلکای حیوان وبولاقلار وفلزات دیک وما ینزل وسلور اولحه
اینب کیلور من السماء کوک دین فرشته لار وکتاب لار ومقادیر وروزق لار دا یا مغور لار دا وما یعرج
واولحه یوقاری بارور فیها کوک فرشته لار وبنده لار عمل لاری نینگ نامه ودعا لار وطیبه
کلمه لار وطاهره روح لار دیک وغرایب التفسیر دا کیلتوروب تورکیم اولکیم اینب کیلور یعنی جبریل علیه السلام اولکیم
یوقاری بارور یعنی حضرت رسول صلی الله علیه وسلم معراج کیحه سی صاحب کشف الاسرار ایتیب درکیم
انینگ قدم علمی غه باشوردن ایماس اولحه اینب کیلور ولی لار نینگ کونکول لاریکا وارد لار کشف لار
واولحه یوقاری بارور صفی لار نفس لاریدین بارچه اوقات دا یا اولحه توبان کیلور کرم الطافنه
دورکیم قدم بارکاهیدین کونکول لاریکا یوزلانیب هر سردا آشنالیغ ایله کیلسه حوض بیردا منزل

ان ارکم فی ایام وهرکیم نفحات الافقرضوا لها واوحه بوقاری بارور توسه قلغوچی لارینک نالله
ومفلس لارینک آهی دورکیم حون بحر لارکم الارینک کوکسی نینک خلوتخانه سدس یوزرحمت دور
کاهی عبه قریوب سیغنور فی الحال قبول ارقمسن انکا تارتار لارکم انین المذنبین احیا من رحل
للمجبین وهوالرحیم واولدور مهربان نعمت اتمامیدا الغفور یازوق لارینک یا بقوچی سی رحمت
برده بی سله وقال الذین کفروا ای لارالارکم کافرلولدیلار انکا وباستهزا بوزیدرکم الا یاتینن
الساعه کلماس مگر قیامت قل ایتقسل انکی نه اولدورکم سیز لارا ستور سیز لارا وزنجی ومینک دور
دکارم حقی سله لیاب دا انتدورکم ابوسفیان لات وعزا سله آنت احتی کم بعث ونشور بوقتور
حق سبحانه وتعالا بویوردی کم ای محمد سن هم آنت احتی امینک اوزدکارم حقی سله انتا
تینکم کم کلکای سیز لارکا قیامت عالم الغیب بروردکارینک صغتی یعنی یاشورولار
نینک پیلکوچی سی دورلا یعزب بیراق بولماس عنه اینک علمدین یاشورون بولماس اندین
مثقال ذرة کیچک سنه قارنجقه تینکی یازره اینک اعریو یعنی سله هوازایتدین فی السموات
کوکلاردا ولا فی الارض ونه بیردا ولا اصغر ونه توتور کیچک راک من ذلک مثقال ذره دین ولا
اکبر ونه اولوق راق اندین الا کتاب اولکم یتیکلیک دور فی کتاب مبین روشن کتاب دا یعنی
لوح محفوظ دیولارینک بارچه سینی لوح دا ثبت قیلیب دور لیجزی الذین آمنوا تامزدیرکای الارغه
کم ایمان کلتورروب تورلارو عملوا الصالحات وقیلمت دورلارشاسته عمل لارا ولئک اولکروه
مومن لارو لهم مغفرة یازوق لارینک یارلقاماغی ورزق کریم
ویزکیوارروزی یعنی ایکاک سیزوتلاک سیزوالذین سعوا الارکم یلدام لادلارفی آیاتنا
سزینک آیه لارمزدا یعنی اینک الطالح اسعی قیلدیلار معاجزین عناد قلغوچی لارباسی ایتکوچی
لارکشی لارینک تنفیرد اندین یا اوزی نینک ساغنچ سله الکاری لیک توتقوچی لارینکا تا
پیرینک عذاب من رجز الارو افوت بولغای اولئک اولکروه لهم عذاب الارغه دورعذاب من رجز
الیم الیم قاتش راق عذابی دین الم بیتکوچی ویری الذین وتقی نعمه لارینک اثباتی لوح
محفوظ دا اینک اوحون کیم تاپلکا یلار الارکم اوتو العلم پیرلیب تورلار علم فی مراد سعا میز ایچون
دور صلی الله علیه وسلم یا کتاب اصلی نینک مومن لاری وهر تقدیر سله مراد اولدورکم علم اهل
سلور لار الذی انزل اولنمه نی کم تورلار سنارلیک دور الیک سنینک سارغه من ربک سینک
افریدکارینک من یعنی قران هوالحق راست ودرست دور وتهدی واول یعنی اول منزل یولکور
سا تور الی صراط العزیز غالب خداوند یولیغه الحمید ستوده رغایب نعمت لارغه وقال الذین
کفروا ای لارالارکم ایمان کلتورماندرلار یعنی بعث منکولاریدین بعضی بعض غه اتی للرهل اندلکم
ایاد لالت قیلا لینک سز سیز لارنی علی رجل یتنکم کشی کاکم خبرویروررسیز لارکا یعنی محمد صلی الله علیه
وسلم کیم اینتوراذا مزقتم حون پاره قیلسانکولار یعنی توزدورسه لارسیز لارینک اجزا لیکزنی

کل مفرق بارچه پاره قلماغی یعنی سرلار ننگ بدن لار ننگ اوشاق اوشاق بولسه تو نراوا
ایکسور رسلوق سله کم سرلار لغی خلق جدید یانکی یارا تماقدا بولغونکز درلار یعنی بیر یلکو
نکذ درلار کافرلاری پیری پیر کا ایتی لار کم کشی موندای خبر بیر درلار فتری علی الله آیا یا غلار خدایغه
یالغان متعمدا م یه جنة یا انکا حضوری یار درکم استور غه کم سلماس بل الذین نه موندای
کم ایتور لار یلکم الار کم لا یؤمنون ایمان کسلتور ماسلار یا لآخرة اول سرای غه فی العذاب عذاب دا
در لار اول جهان سله والضلال البعید و مراق بولار ما علمغ داصواب دین بو جهانلا اضلال اوصغ
بیر اقلمغ سله مجازی لسانی ننگ قبیلی دس در کم سرلار اقلمغ و ضلال صفة در کم آقلم بیروا یا
کور ماس لار و یا قماس لار کافرلار الی ما بین ایدیهم اولحه ننگ سار یغه کم لار ننگ اسلا در و ما
خلفهم و اولحه کم لار ننگ سونکی دین در من السماء و الارض کوک یبر دین یعنی توکال تو توب در
لار ننگ آلس و سونکن دالار محسوس و محصور در لار کوک و یبر ا ان نشا اکر تلاسا کل منز خسف
بهم الارض تو یان المای سز لار نی یبر کا او نسقط علیهم کسفا من السماء یاره کوکدن لار ننگ تکذی جهتی کا سر ننگ انه لار یمز عه ان فی ذلک در ستلوک
سله کم نظر و آلوک و یبر یا نا ملاو اقتدار سله خسف و اسقاط غه لآیة هر انسه دلالتی و عبرت
در لکل عبد منیب هر قایتقوچی سنده کا حق قده کم لار تفکر و تدبر کور سانور لار قدرت و لایلی
و حکمت محاملی دا و لقد آتینا داود و هر انسه بیز بیر دوکر دا و دقه منا سز ننگ فا ثمز دین فضلا
ار تو تلوغی اوزکا کشی کا کم نبوت ایردی یا زبور پادشاه لغ یا تخت قلمغ یا تخت یا تخشی حلق عیب قیلغ
یا عدل توفیقی حکم دا یا یا غشلاو عاجز لار و ضعیف لار غه یا مناجاة حلاوتی یا علم ننگ سله
کم ننگ یارکا هدس اوزکا ملجا و پناه بو قتور و عمل لماندا کسلتور و ستور ماد تخشی اوزدور هر کاه
کم داود علام زبور او قوماق قه مشغول بولسه ساعی و وحوش اوزی ننگ منزل لاریدن حیقیب
کملیب ننگ دلنوازلاوازی ننگ اسماعین قلور ایردیلار و قوشلار ننگ جان فزا نغمه لاریدن
مضطرب بولوب اوزنی هر اد بن سرکا تاشلار ایردیلار و بعضی ایتب در لار فضل اولدور کم موندین
سونکا ستور یا جبال ایتوق سز کم ای تاغلار اوزنی قاتلار سز کلر اوزاوزنکز نی معه داود
سله یا ننگ تسبیحی ننگ وقتی دا یا موافقت قیلسز کلر لار ننگ سله یا کلز سز کلر لار ننگ سله
هر قایان بار سه دهر کاه کم تلاسه و بر داود علام معجزه سی ایردی هر کاه تیلاسه ایردی
تاغ ننگ سله مرکا یور ایردی والطیر و مسخر قلدوق بیز انکا قوش لار نیا ذکر و قتی دا
ننگ سله موافق ایردیلار کسلتور و ستور لار کم حون داود علام تسبیح ایتسه ایردی تاغلار صدا
سله انکا مدح ستور لار و قوش لار ننگ باشی او سیدا صف تارتیب دلاویز الحان سله امداد کور سانور
ایردیلار کوب کیشی اولغه لار ننگ ایشینکو حی لار دین حال سرور ایردیلار پیر کوں نوشته دار
علام زبار تغه کیلدی دایتی سین خدای ننگ عبادتی سن دانکا خلیفه سی سن ایدی اول

تمثال انکی ارسلان باساب اردملار اننک تختی ننک استیدا و ایکی قاحیر ننک هیاتی ایتیب تحریر
جون سلیمان علدام تلاسه ایردی کم تخت قه مینکای اول انکی شیاوزی ننک بازر لارنی کوتارر
ایردیلار تا ایاق انکا قوبوب توقاری باروب ایردی وحون تخت دا اولتورسه ایدی کرکس لار اوزی ننک
قنات لاری سایه انکا کولکا قیلور ایردیلار وحیفان وقیلور ایردیلار اننک اوحون یاغاج ایاق لارینک
اوس واندین ارنکا کالجواب اولوق حوض لار دیک وقدور لر آیاق دیبسک قوزانلار اوچ پایه غه قویغان
تاغلار دیک وانکا اوں انکی مینک باورچی ایردی کم بو قوزانلار دا اش پیشورور ایردیلار وهنوز شام ولاشه
دین بعضی سیدا مونندک یک قوزان لار تاش دین یونغان موحود ورا عملوا وا یتوق بنزکشی عمل قیلغلر
لار آل داود ای داود ال شکرا مونندک نعمت لار ننک شکر انه کاکلکی اوحون ثابت بنانی قدس سره
ایتیب دورکم داود علیه السلام الی کچه وکوندوز ننک ساعه لارین قسمت قیلیب ایردیلار وهر ساعه
دا بیری لار ننک قایم ایردی آلهی شکر یغه وپادشاه لیغ ننک عبادتغه وقلیل دآزی من عبادی
الشکور منندک بنده لاریم دین سکرانکا لار شکورانی انتور لار کم کوبکول ویتل وحوارح علیهم السلام وملهم ولار ننک
کوبراکین شکر انه کاکلک ننک مراسمی اداقیلغای وباوحود موندان استغراق سکرداوزنی شکردین
عاجز ملکای کم شکر ننک توفیقی نعمتی دورا وزنکا سکری ننک مستدعی سی موندا انتدورلار السکوت
من بری عجزه عن الشکر کیلتورمتورلار کم بیت المقدس ننک بناسینی داود علیه السلام وسلیمان علیه السلام
اننک تورکانلاری کسداکتی سعی لار بیرکا کیلتوردی هنوز بیر سل لیغ ایش قالیب ایردی اجل ننک مقتضاسی
سلیمان علیه السلام غه کیلیب روح امانتی نینک تلاکین کورساتی سلیمان اوزی ننک کشی لارنکا وصیت
قیلدی کم منندک ارلیکوم نی اسکار اقلمانکدومنی اولکاندین سونک منندک تایاغیم غه تایاب قویولکنچه
لار ناحق لار اوز عملینکز دین قالماغای لار وصیحد ننک ایشی ستمکاکا یتکای بس سلیمان علیه السلام کم اوتی
یودی لار وانکا نماز اوقودیلار وآنی تایاق قه تایادیلار تا مرسل دین سونک اننک تایاغینی تورتانکو اوچینچه
دابة الارض سیدی واولیرکا توشتی بارچه کیشیکا اننک اولماکی معلوم بولدی ودولار فی الحال قاچیب
تاغلار ننک شعب لاری وراوی لار ننک کهاوا کراکی کا قاشتی لار کما قال الله تعالی فلما قضینا بس اول
وقت کم قضا قیلدوق پیز علیه المرت سلیمان غه اولوم نی دانی اولوک عصاسغه تایانوب ایردیلار ما
دلهم دلالت قیلمادی دیولار نی علی موته اننک اولماکی الا دابة الارض مکر سغاچ بیکوچی کم بیردین
حیفه کیلدی تا کل بیرا ایردی من سایته اننک تایاغینی فلما خر بس اول وقت کم یقیلدی سلیمان
تبینت الجن سلدیلار دیولار ان لو کانوا یعلمون الغیب کم ایتیب یعلم الغیب پیلور ایردیلار
غیب نی حق ننک کمانی اولایردی کم غیب پیلور لار وکشی لارکا موندای ظاهر قیلور ایردیلار حق
سبحانه وتعالا ایتور کم اکر لار غیب غه دانا بولسه لار ایردی ما لبثوا فی العذاب
المهین خوار قیلغوچی عذاردا یعنی شاق قه تکلیف لارکم الارغه عمارت عملی دا ایردی لقد کان
فی مساکنهم لسبا یمان بشجب بن یعقوب بن قحطان اولادی غه فی مساکنهم

الارنینگ مسکن لاریدا ایده دلالتی وعلامتی صانع وصودی وانینگ کامله قدرتیغه محتاج ایکلیکنی
بتورکیم سانینگ اوغلانلاریں مارب تنکر الاریدا من دلالتی دین منزلی ایردی ایکی تاغ نینگ
اراسیدا اعلاسیدن تا اول منزل نینگ اسفلی غاصه اون سکز یغاچ ایردی والارنینگ شرقی طرفی
نینگ بیسک راکی ۱۱ ایردی بولاغی دین تا غربی نینگ اسیداکاه یار ایردی کم سونگ ارتوق سی
شحر ولاتی دین الارنینگ سوبی غه وقوشولور ایردی وخراسانغ ملور ایدی بلغسن دین کم
الارنینگ ولاتی نینگ والیه سی ایردی تلاد ملارکیم تاسدی باغلادی ایکی تاغ نینگ اراسیدا
تا اصلاوارتوق سی سولار اندا سغلور ایرد ملار واوح توشوک اول سلعه ترتیب صلدی تا اول
پیسک راک تشوکی نی احقای لار دسواوز ایلکن لار کا ایلتکایلار واز راق کیم بولسه اورتا تشوکنی احقا ملار
وسونکدا توبانکی تیشوک نی احقا ملار والار اوز منزل لاری نینگ اونگ وسول یاغدا باغلاری
یار ایردملار میوه لاریگ یغاچ لارغه مشتمل کما قال الله تعالی حتنار اتیکم باالهانینگ مسکن
لاریدا ایتلدی ایکی استان ایردی عَنْ یَمِینٍ وَعَنْ شِمَالٍ الارنینگ منزل لاری نینگ سول اونگ یانی
دا اکرچه هر طرف دا باغی کوب ایردی اما یغاچ لاری نینگ بری سوز کا ماد ملوغی دین بارچه سی
پیرماغ کورمز ونور ایردی کلوا اتی الارنینگ سغامبری الارغه کم بیسکلار من رزق ربکم
اوز بروردکار بیسکز نینگ روزی سی دین الارنینگ ۱۱ میوه لاری نینگ کولوکی مشابه
دا ایردی کم کشی زنبیل باشغه قوسه ایردی و یغاچ لارنینگ توسدین اوتسه ایردی
اول ظرف تولا میوه بولور ایردی انسزکیم ایلیک سلة الفایلار ایردی بس سغامبر اتی بو نعمت
لاردین بیسکلار واشکروا له وشکر انیکلار خدای غه بلدة طیبة بوشهر کیم خدای سوزه
لارکا انداروزی بیرور ارینغ شهری دور تندرست هوا سی دوحوک سوو پاک توفراغی اندا
سوشه وبورکا وحسان بولماس ایردی وبیت تونلار دا توشماس ایردی وغربی کیم اندا بیسه ایردی
بیت لارکیم انینگ تونی دا ایردی اولار ایردی وربٌ غفورٌ دور روزی بیرکوچی بردور دکار سیز و
لاردین شکر ایستاکوچی ویار لقاغوچی دور کشی نی کم توبه قلغای شرک دین فاعرضوا لس الارنیز
ایبور دیلار اوز سغامبری دین وشکر اتماک لیک کور ساتماد ملار وخسروا دور کیم اون اوچ سغامبر الارغه
کلدی وبارچه سینی تکذیب قلد ملار انینگ سونکغی سغامبر ذی الاذعارین حیشان پادشاه
لیغ نینگ زمانی دا حضرت عیسی علیه السلام رفعید دین سونگ الارغه کلدی وانی کوب اغرتق لار صو
سیحانه توزدا کی سبحة الارنی الارنینگ استدین پیدا قیلدی بویوردی تا بندنی تیشتة لار
وبارکم کیمه ایردی کم بارچه سی اوتیقود ایردی لار بندبوزلدی وسیل کیلیب الارنینگ باغلاری
ومنزل لاری وکشت لار وتوار لارنینگ کوبی هلاک بولدیلار اندا وکیم اتی کیم خون بولوز ایبور دیلار
فارسلنا علیهم بس بیلمادی بزالارغه سیل العرم قایتوب سیل ایبت دور لارکیم عرم
سونینگ سندی دور یاوادی نینگ آتی کیم سواندین کلدی یاتوز سیحقان نینگ آتی کیم بندنی

تیتی وبدلناهم وبدل بیرودوک بنزالارغده بختنصر الارنینگ باغلارغده حنطتین ایکی باغ ذواتی اکل
خمط احمق میوه لارنینگ اکالاری وائل اشورکز وموتیلنگدیک بیرنی حنت اتماق مثالده طرفی میله
در رشئ ونمه من سدر بوموشقه قلیل آز یعنی اول شوره زارلارده ازکنار میوه سینی بیزیاد قلغانلار
اول فوت بولغان میوه لاردین ذلک بوعذاب غده جزیناهم باداش بیرودرک بنزالارغده بماکفروا اول
سبب سلکم نعمت کفرانین قلیب بیلمامیزلارغده کافر بولدیلار وهل یجازی وآیا عقاب بللغانا
الا الکفور مکر سیاس سیزدحض تجازی اوقور معلوم متکلم فعاملده وکفور نی منصوب اتیا یعنی ایا
باداش بیرورمیز مکر ساس سیزغده جزاعام دور مومن وکافرغده ومجازات کافرلارنینگ خاصه سیدر
کیلتورد شورلارکیم سباهلرنینگ قالغانلاری اوزسفامیزی نینگ قاشلغده کیلسه اتی لارنانزدوق بیرازر
بروردکار بمزنی موندین سونگ اکرنعمت بیزکاازرانی توتسه شکرسیزلیق قیلماعای بیزوعبادتی
قیلالنگکیم هیچ قوم قیلماغای نولغایلارحق سبحانه وتعالی نعمت اتنگلارین الارغده احیا اتکیم
وجعلنا وقیلدوق بنزبینهم سباارا وبین القری التی داولکیتلارارکیم اوزکرمی بنزسله
بارکنا برکت بیرسیزفیها انداشام ولایتی دین فلسطین واردن داریا وایلیادیک قری ظاهرة اکاه
معمور کیشت لارسیری بیرنکاتوتاش عمن المعاندا ماریب دین کیم سباهلرنینگ منزلی اردی شام غده
حه تورت منگدانی نتی یوزمینیک نه میکیت بیدابولدی وقدرنا وبعدبرقیلدوق بیزفیها
السیراولکیت لارداکتی لارنینگ بارماغی نی یاراحل مقادیرین سان قیلدوق وایتوق بیزسیرلارده
بارنگسلارفیها اولکیت لاردالیالی وآیامآوکوندوزلاروکحه لارآمنین امان تابقانلاردثمن وساع دس
خلق کوبلوکی نینگ حهتی سله یااحماق وسوسه ماق دین بنزلارنینگ آباداییعنی سبی سله سبا
نینگ قالغانلاری باشرکان ایلیغ باشلاب یمن دین شام غده بارورارودلارفوشلوق داکتی والبولورارودلارده
واقشام داکتی والبولورارودلارای لارغده درویش لاردین حسدایلتی لارکیم بنزنینگ والارارایاماق
داهیچ فرق یوقتورمایاق وقلاش بویوک انداق بارورکیم ایلیغ ورای فقالوا بس اتی لارالارنینگ
ای لاری ربنا ای بزنینگ بروردکارمزنا عید مراق ایلیغ سال بین اسفارنا پیزنینگ بوسفرلارمیز
نینگ منزل لاری ارایعنی توزلاریمیزقیل منزلیدین منزلغه حه تاکیتی لارآزوق سیزورلاحله
سیزسفرتیلاالماغالارظلموا انفسهم وکروح قیلدیلاربوده عاملده ازی نینگ نفسیکاوسیزاولکیت
لارنی خراب قیلدوق فجعلناهم بس قیلدوق پیزسباهلینی احادیث سوزلارایعنی الاس
دین تعجب سله اسقابلارکیم اباداین ایلیغ دین خراب لیق قه میل قیلدیلاروممزقناهم وتوزدوردوق
پیزلارنی کل ممزق بارحه توزدوردیماغی تاپیری الاردین ماریب دافالمادی للرغسان قصله سی الاردین شام
غده وقضاعده مکه کاواسط بحرین غده وانمار یثرب قه وهذام تهامه واراد عمان غده وبوکلمه ضرب
المثل بولدی کیم تفرقوا ایدی سبا اِنَّ فِی ذٰلِکَ درسلوک سله کیم اولحه دایاد قیلدوق سلایات هرانه
عبرت لاردورهر لکل صبار هرصبر قیلغوچی غده محنت لارغده شکورسیاس اتقوچی غده نعمت لارغده

كشف الاسرار اكلتور وسوركيم سبا اهلى اخوتحال البغ وفارغ مالغه اولكاردر ايردىلار صبر سوزلنغ
سله عائدت قه شكر سيزلنغ سله نعمت غه الارغه ادلحه بيتى وَلَقَدْ صَدَّقَ دردرسلوى سله كيم
ايست تاتى عليهم سبا اهلى كاوردست راق اول دركيم باراحد كافرلار كا ابليس ظنّه ابليس اوزى تنك
كمانينى يعنى كمان ايلتيب ايدى شيطان بنى آدم غه شهوت وغضب سببى سله كيم الارتنك ساديدا
قريوب تورلار اليك تابقاى مسلمان والارنى آزغورغاى مين الدنك كمانى آزغانلار اهلى تنك
حفظ دار اسب بولدى فَاتَّبَعُوهُ بس آنى اكراشتى لار شرك ومعصيت دالا فريقا من المؤمنين
مكروهى مومن لار دين كيم مستثنى بار دورلار وَمَا كَانَ ويوق ايردى لَهُ ابليس قه عَلَيْهِمْ الارغه
كيم الدنك كمانى الارا محقق بولدى مِنْ سُلْطَانٍ تسلطى واستيلاء إِلَّا لِنَعْلَمَ مكرالدنك اوچون
كيم ايرغاى پيزمن يُؤْمِنُ كيشنى كيم اعمان كيلتور ور بالآخرة اول سرادا ممن هو اول كافرلردين
كيم اول مِنْهَا فِي شَكٍّ اخرت دين كمان دادور وربنك وشنيك بارا لقوحينك عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
بارچه غه لار كا حَفِيظٌ سائلاغرمچى دور قل ايتقيل اى محمد نبى ملحه قه كيم ادْعُوا الَّذِينَ عظيم
اوقونكز لار الارنى كيم زعمان ايلتيب سز الارنى خداى لار مِنْ دُونِ اللَّهِ خداى دين اوزكا يعنى
نرشته لار كيم تاپنب سز لار اوقونكز لار تا الاردين منفعت المانداومكروه لارد فعمدا هيچ مدد
تاپا سز لار يعنى الارغه اويدكا رعونى دس باشقه احتيار واقتدارى يوقتور بابارچه كا
نرلارنى اشتقل كيم اوقونكز لار اورز الهينكز نى تاصحيحا ماتت قلور سيز لارنى ونتاك اجابت
قيلغايلار كيم مطلقا لَا يَمْلِكُونَ مالك بولماس لار الار مِثْقَالَ ذَرَّةٍ قادر يخچه نتك تيبنك سياهه
نى خير وشر دين فى السَّمَاوَاتِ كوكلار دا وَلَا فِي الْأَرْضِ ونه سردا وَمَا لَهُمْ ويوقتور بت لار بارشته
لار كا فيهما كوك وسردا مِنْ شِرْكٍ هيچ شركتى نه يارا مقاد اونه تصرف ايتماكدا وَمَا لَهُ ويوقتور
خداى غه مِنْهُمْ فرشته لار وبت لار دين تقدير وتدسردا مِنْ ظَهِيرٍ هيچ يارى ومدد كارى وَلَا
لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ واسيغ التماس كيتى تنك شفاعة عِنْدَهُ خداى قاشيدا يعنى شفاعت كيمكا نكيم
نرشته لار كا يابت لار غه قلور سز لار محقق بولماغوسيدور اينك اوچون شفاعت قيلمان بالكه اول
اجازت بيرلكان بولغاى تلاماك كا وقيامت كونى ملتظر بولغايلار هم شفاعت قيلغوچى وشفاعت
اينكلوچى وقور قوخ دا وفزع نى عَنْ قُلُوبِهِمْ الارتنك كونكول لاردين وشفاعت اجازتين بيرگانلار
قَالُوا ايتور لار بعض الاردين بعض غه مَاذَا قَالَ نى غه ايتى ربكم سز لار تنك بروردگار تنك سز لارغه شفاعت
بايدا قَالُوا الْحَقَّ ايتور لار راست ودرست سوز ايتى ويوبوردى كيم مومن لار كا شفاعت قيلغايلار
نه مشرك لار كا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ وخداى بيك يراك وادلوغ راق دور اندين كيم سغامبر ونرشته
اندين اجازت سيز شفاعت تيلا الغايلار قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ ايتقيل كيم روزى سوردرسز لار كا
مِنَ السَّمَاوَاتِ كوكلار دين بامغور سله وَالْأَرْضِ وسردين اوت سله قُلِ اللَّهُ وهم اوزونك ايتقيل
روزى بيرور خداى كيم اول سوال غه موندين اوزكا جوابى يوقتور واكر كافرلار الزام قورقونچى دين

ئیل سلہ انعامہ لار کونکول سلہ انوار قلغوی در لار و انا و تقی ایتقبل الا رعہ کم بز مومن لار کیم
بیر کومی نی پیر استغای بز و تا بنغای بز او آیا کم ما سوا لار مشرک لار کیم حماد نی کم امکانیہ مرتبہ
لار یدین اندین تو بان راکر یو قتور واجب الوجود قہ شریک استار سیز لار یعلمی هدی تو غری
بولدا پیز او نی ضلال مبین با اشکار آز غور ما قلسغ و اتل الا تتلوت ایتقبل سور و لما غبنکور در لار
سر لار عمّا اجرمنا او لمحہ دین بز قلسور بز عمان لبغ دین و لا تسئلا و بز سور و لغو منور در لار
عمّا تعملون او لمحہ دین سر لار و قلسور سیز لار یلکم هر کیشی اینک عملی دین سور و لغو سیدر
لار و انکا کورہ احرا ایتکو سیدر لار قل یجمع ایتقبل جمع قیلور بیننا پیز سنک ارا مز بنا پیز سنک
پروردکار بز قیامت کونی ثم یفتح بز حکم قیلور بیننا بالحق بز سنک ارا ستت لس سلہ محقق
نی زمان استانغہ یبار ر و مبطل نی بال زندانی غہ و هو الفتاح و اول در حکم قلغوی مشکلہ
قضیہ لار دا العلیم دانا حکم ننک نیتاکلیکا قل ایتقبل ار و نی الذین کور سانتکلار مکا لار نی
الحقتم با غلاب سیز لار بہ خدای غہ شرکاء شریک لار یعنی کور سانتکلار تاقاسی صفت بت لار
حق شریکی قلسور سر لار عادت اکلا بو شریک لیک درست ایماس در بل هو الله العزیز یلکیم
اولدر یار حمہ غہ غالب خداوند بز کم اینک سلہ شرکت قیلا الور الحکم دانا صوات حکم لار یعد
و موصوف بالغہ حکمت سلہ بز قایسی کشکا اینک پلہ شرکت مرتبہ سس پیرسب بولغای و ما
ارسلنا ک و یبار ما دوک بز سنی ای محمد مکر یبار ما کی عام و شامل للناس یار حمہ کشی لار دین اق
و قراوس یا یبار ما دوک بز سنی مکر تو کا اخلا بو قہ و بو اول حضرت ننک افضلیتی ننک خاصہ سی
در کیم مبعوث ایردی آدمی لار و جنی لار ننک یار حمہ افرادی غہ واندین اوزکا هیچ کشی اینا دین
تو کا اخن و انس قد مبعوث ایماس ایردی و انتب دور لار کا فہ مسالغہ اوچون در علامہ و نسابہ
دیمک یعنی یبار ما دوک پیز سینی مکر قایتار غوچی کشی لار نی شرک دین بشیرا مژدہ پیر کوچی فصل
سلہ کشی لار کا کیم توحید قہ اقرار قلغای و نذیرا و قور قوتقوچی عذاب سلہ انی کیم شرک دا
اسراف قیلور و لکن اکثر الناس و لیکن کشی لار ننک کوبراکی لا یعلمون سلماس لار سیننک مصلحت لاری
ننک و کمال لاری ننک و الار ننک مرکب جہلی سننک مخالفتی غہ تو تار و یقولون و ایتور لار جہالت
فطرتدین کیم متی قامان بو لغای هذا الوعد بو عذاب وعدہ سی یا قیامت قیامی غاصدان لتیم
اکر یار سیز سر لار یعنی رسول و مومن لار صادقین راست اشقوچی لار قل کیم اسقل سر لار کا
میعاد یوم کونی ننک موعدہ سی در کیم حون یئسہ لا یستأخرون سو نک کیملماس سر لار عنہ
اول کوندین ساعۃ آز مقداری زمان دین و لا تستقدمون و ایلکاری لیک تو تماس سر لار ایلکا
کلتور و مشور لار کیم مکہ ننک کافر لاری کتاب اهلیکا سفامبر صلی الله علیہ وسلم احوالدین سور
لار ایتی لار بز او زکتاب لار یمز دا ننک نعتی نی او قوب بیز او لار حق سفامبر دور ابو جهل و ننک
مثالی اتی لار بز سر لار ننک کتا پینکر دا دا نی ایما غمز بو قتور و بو ایتہ نازل بولدی و قال الذین

القرآن

كفروا دائی لار الارکیم ایمان کلتورماد یلار کتاب اهلنغه کم بزلکن نومن ایمان کلتورماس بزبهدا
بوقران کیم محمد قه اینیب کلدور ولا بالذی ونه اول کتاب قه داغی کیم اندن درپین یدیه اندن
بورون ولوتری واکر کور سانک سن اذ الظالمون حون ستم کارلار یعنی مشرکلار نی موقوفون
توختاتیلغان لار بولغای لار عند ربهم اوزبرورد کاری نینک قاشیدا یعنی محاسبه موقوفونی
داهر اینه کورکای سن قاتی امری وکوب هو للوقت الث یرجع بعضهم قاتور در لار یعنی فی
الاردمن الی بعض القول اوزکا برغی نینک سار یغه سوزنی یعنی محاوره قیلورلار دسوزنی جمع
ماشتور در لار یقول الذین استضعفوا استور الارکیم زبون توتیلغان لار ایرد یلار یعنی تابع لار
واکر اشکوحی لار للذین استکبروا الارغه کم باش بورار ایرد یلار یعنی باشو لار دبرک
لار لولا انتم اکر بولماسانکلار ایردی سرلار یعنی سرلار نینک اضلا لینکلر واغوا انکلر بولماسه
ایردی لکنا مومنین هر اینه بولور ایردوک بزایمان کلتورکانلار دین اما سیزلار
بیزنی آزغور دونکلز لار وایمان دین تیدنکلار قال الذین استکبروا ایتور الارکیم بوبورک
تولغاب ایرد یلار للذین استضعفوا الارغه کم دنیا دازبون وحاره سیز توتوب ایرد یلار
ونحن آیا بزصددنا کم تیدورق بزسرلار نی عن الهدی هدایت قبولیدین بعد
اذ جاءکم اندن سونکم کلدی سرلار کابل کنتم بلکیم سیزلار یار ایرد نکلار اوزنفسنکلر کا
مجرمین یازوق ملغوحی لار وشرک کلتورکوحی لار وقال الذین استضعفوا ایتی لار الارکیم
ضعیف وحاره سیز ایرد یلار للذین استکبروا الارغه کم حق سوزدین باش تارتار ایرد یلار
بل انه موتداق دورکیم بزاوزومیزسله کافر بولغان بولغای بزللکم مکر اللیل والنهار سزلار نینک
مکر نکز کوندوزوکیچه دا بیزنینک تیبغوحی میز ایردی ایمان دین اذ تامروننا حون بویورد
زور دز ایرد نکلار بزکا ان نکفر بالله ان نینک سله کم کافر بولغای بیزخدا یغه
ونجعل وتوتقای بزلر اندادا الکاهمتالار واسروا الندامة وهر ایکی کروه اتماق
واشماق دین سونک بسمان بولغایلار اوزعملی دین وباشور عالار بسمانلغ نی بیزدی
سری دین تاسرزنش قه قالما غالار وبعضاسرار نی اظهار معنی سی سله ملور لار دبولغت
اضداد دین دور یعنی ظاهر قیلور لار بشمانلغ فی لمنا را والعذاب اول وقت کم کورکا
یلار عذاب نی وجعلنا الاغلال وبیز قیلور بزاوتلوق غل لار نی فی اعناق الذین
کفروا لار نینک بوبورن لار یدا کم ایمان کلتورماد یلار تابع لار ومتبوع لار دین مستقبل
ایرادی ماضی لفظی سله وقوع تحقق نینک جهتی دور ومظهر وضعی مضمر اورنیغه
الار نینک اغلالی نینک موجبی نینک اشماری دور هل یجزون آیا جزا سز للکوسز در لار
کیشی لار یعنی بولماس لار الا ما کانوا یعملون مکر اولحه سله بولغای کم عمل قیلغایلار سز
حضرت رسول علیه السلام تسلیه سی غه ایتور وما ارسلنا وسنار ماد یرک بیز فی قریة من

کینتی شهر بدا من نذیر مع قور تو تقوی یعنی سغامبری الاقال مکر اولکم اتی لار منترفوها اولکسز نینک
متنعم لاری ومنکر لاری اول سغامبر لارغه انّا ارسلتم به ایلچه سلم بیارلدک
سیز لار انکا یعنی اوزیکا انکسز سلم کافرون ایمان کیلتورماکانلار ومنکر لار سیز وقالوا نحن وتقی اتی لارکیم بیز
اکثر اموالا اولادا کوبراک بیز مال لاروا اولاد لارجهتی دین یعنی بیزنینک مالیمیز واولادلاریمیز سبلا
دین کوب اولرسیز پیغمبر سالت دعوی سفه سزاوار اراق سز سبلار دس ومانحن وبو قتور بیز
بمعذبین عذاب استکان لار یعنی خدای بیزکا عذاب قلماغه موسد ور اننک اوحون کیم بیزنی
نعمت بیلا کرای قیلیب دریس محنت سلم خوار قلماغه موسد ور قل انّ ربّی ایتعل ارسلتوق سلم کیم
منینک پروردکارم یبسط الرزق کینک قیلور روزی لمن یشاء هرکیم اوحون تیلاسه شرک ومعصیت
اهلیدس اوزتیلاماکی سلم نه اننک کرامتی اوحون وبقدر ونار قیلور هرکیمکا تیلاسه اوزی
ننک حکمتی بیلم نه اینک مذلتی ننک جهتی سلم ولکن اکثر الناس ولکن کیشی لار ننک
کوبراکی لا یعلمون سلماس لار وکمان ایلتور لار مال لاروا اولاد لار ننک کوبراکی شرف وکرامت
حون دور ور شاید کیم استدراج اوحون بو لغای وما اموالکم وبو قتور مالیمیز لارکیم سیز لارکا یقرب بیز
ولا اولادکم ونه اولاد لاری کیم سیز لارکا اوزلاری تو توب بیزنا لتی تقربکم اول خصلتی سلم
کیم یاوق قیلغای سیز لارنی عندنا بیزنینک قاشیمیزغه زلفی یاوق قیلماغی کیم تقرب صالحه
عمل سلم بو لغای وسیز لارکا اولیو قتور بس مال لاروا اولاد لارکیشنی حق قه یاوق قیلماس الا
من آمن مکر کیشکا کیم ایمان کیلتورکای وعمل صالحا وقیلغای عملی کم قبول صلاحیتی بو لغای
یعنی اوز مال لارنی نفقه قیلغای حق یولیدا واوزی ننک اولاد لارغه دین عملینی اوکرا تکای
وصلاح دا تو یت کورساتکای فاولئک لس اول کروه لهم الا رغه دور جزاء الضعف ایکی مزد
یعنی ارتوق قه ارتوق پیرکا اوندیاکو براک تایتی بیز بما عملوا اولجه ننک سببی سلم کیم
قلدیلار خشی لق دس وهم فی الغرفات والار اوحماح ننک غرفه لاریدا آمنون ایمن دور لار
مکروه لار وآفت لار وقایتو لمع لار وقور قماق لمع دس والذین یسعون والار کیم آشو قور لار
وسعی کورساتور لار فی آیاتنا پیرینکا یه لار یمز ننک رد یدا یعنی قران دا انکار وطعن تیلاب آیا لار
معاجزین حالتی دا کیم کمان ایلتکوچی لار دور لار کیم پیزنی عاجز قلدا لغای لار اننک انزالی
دین پاکلتی لارنی قبول قلماق دا ایمان کیلتورماک دس اولئک اول کروه فی العذاب محضرون
تموغ اوتیدا حاضر کیلتورکا نلار دور قل انّ ربّی ایتعل ارسلتوق سلم کیم منینک پروردکارم یبسط
الرزق کینک قیلور روزنی لمن یشاء هرکیم اوحون تیلاسه من عباده اوزی ننک قولیدس
ومطیع بنده لاریدس صرف رحمت سلم وبقدر ونار قیلور له اننک اوحون کیم حکمت وجهتی بلم
وما انفقتم دا اولجه نفقه قیلور سیز لار من شیء نمه دین کیم سیز لارکا دور خدای یولیدا
فهو بس خدای یخلفه عوض بیرور الکا دنیا دا یا ذخیره قویار اننک اوحون اخرت دا

رحمدیش دا کیلیب دورکیم هرتانکدا انکی فرشته کوکردن اینار بری استور اللهم اعط منفقا خلفا
خدایا انفقه قبلغوحی غه عوض بیرونه بری دعا قیلورکیم اللهم اعط کل ممسک تلفا هذا یاقیرعاع
ننگ یالغنی تلف قیل وهو وخدای خیر الرازقین روزی سرکوحی لارننگ بخشی راغی دورلیغنی اندین اوزکا
نعمه کلتکا پیغمبرلار واسطه دورلار رزق بیتکورماک دا وحقیقة رزاق اللدورکیم ویوم نحشرهم
جمیعا دیاد قیل کونی نحکیم جمیع قبیلغای بزنی ملیح لینک بارجه سینی حزا اوحون ثم نقول
بس ایتورمیز وحنص هرانکی لفظ نی یاپیله اوقورلیغنی خدای بارجه نی بیغار بس استور للملائکة
فرشته لارکا اهولاء ایاکم آیا بوکروه دورلارکیم سیزلارکا کانوا یعبدون بارایردیلارکیم تاپیندیلار
ویوسوال مشرکلارننگ تقریعی ننگ حسرتی والارننگ طمعی ننگ قطعی اوحون دیرفرشته لار شفاعتی
دین قالوا ایتقاللار فرشته لار سبحانک ارتع لیغ سنکا درلیغ اندین سندین اوزکا کاتاپینغایلارلیغ انت
ولینا سین سیرسنک ایکامیز ویرسنک معبودیمیز ویزاوزمیزنی قوالوق دامقصور
پیلورمیزنی وحه سله اوزمعبودتیمیزنی رواتونالینک ناسن سین سیرسنک دوستومیزمیزمن
دونهم الاردین اوزکا یعنی بزنسک والارایهیج دوستلوق یوقتورروحاتکیم لارننگ یانیغنی
بزرضاسرکان نولغان بیزبلکانوالکم یارایردیلارکیم جهل وغوایت دین تاپینورایردیلار دیمولا
یعنی الارننگ فرمانین ایلیتورایردیلار یاطله الهننگ تاینمانی دایاتنمثل بولورایردی لارتنوعه صورت
لارسله والارننگ حیالیغه سالورایردیلارکیم بولارفرشته لاردورلارا کثرهم آدمی لارننگ کوبرکی بیهم
دیرلارکا مومنون ایمان کیلتورکوحی لاردورلار یعنی الارننگ متابعتین قبلورلارقلسورمیز سن کوکی
کیم بارجه حکم لارخدای غه درسه لا یملک مالک بولماس بعضکم بعض سیرلاردین لبعض
بعضی اوحون نفعا سودینی ولاضرا اونه زیانی نی یعنی باطل معبودقه اوزی ننگ عابدی
اوحون سودینگورماک وزیان کیتارماک قوتی یوقتورونتول وایتورمیز للذین ظلموا اولکیلارکا
کیم حورقیلدیلارعبادت یبرکا اننگ سزی دین اوزکا ذوقوا عذاب النار تاتنگلارا اوت عذابی
یعنی الذی کنتم بها اولاوتی کیم بارایردینگلارا اننگ سله تکذبون تکذیب قیلورایردینگز
لارویالغان ساغنورایردینگلارا واذا تتلی وحون اوقولسه علیهم کافرلارکا آیاتنا سیرننگ اایات لارمیز
نی یعنی قران بینات روشن آیه لار قالوا ایتورلارماهذا یوقتورلوکشی یعنی محمد الا رجل یرید
مکر کشی کیم سلارانی یصدکم اولکم ستلاغای سیرلارنی عمسکان اول نمه دین کیم بارایردیلارکیم وما
یعبد آباءکم تاپینورایردیلارانی سیرلارننگ اتالارینگز یعنی اننگ مدعاسی اولدورکیم سیرلارنی
بت تاپینماغی دین تعنای وه بیاوایتینی غه کیم یانکی قیلیب درکیم کوزکای واوزی ننگ تابعی
ایتکای وقالوا واتی لارماهذا یوقتورلوکلام کیم اوقورلیغنی قران الا افک مکر یالغانی مفتری توقو
غان وخدای غه اضافت قیلیب درواللذین کفروا واتی لارالارکیم ایمان کیلتورماولارمکه
کافرلاری دین للحق راست سغام غه لما جاءهم اولوقت کیم کیلدی الارغه یعنی قران

ان هذا یوقتور بر الاحمر مبین مکر اسکار اسحری الاریو سوزنی فایدن استورلار وما آتیناهم
وحال اولکم سرماندر بیز الارغه من کتب توبان بیماریلکان کتابلارین همواره یدر سولها
اوقوغایلارانی واندن دیلکلتورکایلار قران بطلانی غه وما ارسلنا وبیماریلکان یدر سولها
قبلک سیندین بورون یعنی فطرة زمانی من نذیر هو قورقو تقوی یعنی پیغامبری کم
الارنی حق قه دعوت صلحای رانینگ تکذیبی غه قورقو تماق کورسانکای وکذب الذین
من قبلهم وتکذیب قیلدیلار انبیانی الارکم الاردس بورون ایردیلار وما بلغوا وحال اولکم بیماریلکدا
لارسکداهی معشار ما آتیناهم اوندین سرتکا اولحه پیزسرس ایردوک الارغه قوت نرطی وعمر
اوزونلوکی ومال کوبلوکی دس یاپیرماندور ایردوک بیز بورونغی لارغه اولحه نینگ عشری کم سنینگ
زمانینگ اهلیکا پیریب بیز حجتلار وبرهان لار ودلالت لار وهدایت لار ایبابی دس فکذبوا
رسلی بس تکذیب قیلدیلار بورونغی لار منینگ سغامسرلاریم نی فکیف کان بس نیتاک بولغای
تکیز منینگ انکاریم الارغه یعنی منینگ حوشلاماغانیم الارنی وعذاب قیلماق بس کیراکیم سنینگ
قومینگ داغی قورقالار مونینگدیک مالاردس قل انما اعظکم ایتقیل صوندین اورکایرقتورکیم
پندبیرورمین سرلارکا وارشاد قیلورمین بواحدة پیرنمه کا ان تقوموا اول ایرکیم قوبو
تکرلار یغامبر صلی الله علیه وسلم محلی دن لله خدای اوچون وتوزونکرلار مثنی ایکی ایکی اکی تاپدی
پیرنکرسله کیکاشینکرلار وفرادی وبیرپیرتا ازدحام دین سرلارینگ خاطرینکرمشوش
بولماغای ثم تتفکروا بس تفکر قیلنکیلار محمد ایشیدا وانینگ حالی بینگ مبدای دس تا
بوغایت انینگ طورلارنی نظرداکیلتورونکرلار تاسلکای سرلارکم الیه مابصاحبکم
یوقتورسرلارینگ بویارینکرغه من جنة هیچ دیوانه لیغی کم انی رسالت دعوی سغه
باعث بولغای بلکم تانورسرلارانینگ عقلانینگ کمالی وهمولکافی دورانینگ سوزلاریگ
حین لیغی غه ان هو یوقتورا اول الا نذیر لکم مکر قورقو تقوی سیزلارنی بین یدی
وقوع دین بورون عذاب شدید قاتیق عذابی دور قل ما سالتکم ایتقیل اولحه تلارمین
سزلارنی من اجر مزد دین رسالت اداسغه فهو لکم بس اول سرلارکا یعنی هرمزدی کم رسالت
اوچون تلارایردیم سرلارکا باغیشلادیم مراد سوال نفی دور یعنی هیچ مزدی یتلاماس من بس
ان اجری یوقتورمنینگ دعوتم نینگ مزدی الا علی الله مکرخدایغه وهو علی کل شیء
واول لارحه غه لارکا شهید تانوق دور قل ان ربی ایتقیل درستلوق ملکم منینگ پروردکاریم
یقذف بالحق سالورحق نی یعنی وحی نی القاقلور هرکیمکا تیلاسه یاراست ودرست
سوزنی یاپاراقاق دامادا اسلام دینی نینگ افشاسی وانینگ حکم لاری نینگ اظهاری دور علام
الغیوب اولدورباشورونلارنینگ ملکوچی سی وهیچ نمه انکا باشورون ایماستور قل جاء الحق وانقل
کیلدی راست ودرست سوز یعنی قران یا اسلام یا پیغامبر بعثتی وما یبدئ الباطل وما یعید

باطل یعنی ابلیس بابت نحمه نی وَمَا یُعِیدُ وقایتار ماس آنی یعنی قادر ایماستور خلق وبعث قه
قُلْ اِنْ ضَلَلْتُ ایتقیل اگر نایدیم حق تولیدین انداق کم گمان ایلنک سمرلار قَاِنَّمَا اَضِلُّ عَلَیٰ نَفْسِی
اوزکایو قتورکیم تایارمسن عَلَیٰ نَفْسِی اوزنفسم کایعنی اننگ بالی منکا درسوَاِنِ اهْتَدَیْتُ واگر
توزبول یارسام فَبِمَا یُوحِی بس اول سبب سلم دورکیم وحی یبیار رالی مینینگ سلریعه رَبِّی مینینگ
ورد وکاریم کم هدایت توفیقی اننگ عنایتی غه واسطه دورانه درسلوق سلم کم خدای سمیع
ایشیتکوچی دورسنده لارنینگ دعاسینغ قریب یاوق دورسناز مند لارامید لکاولونوری واگرکو
سانگ کافرلارنی اِذْ فَزِعُوا حوس قورقسه لارواولوم یاوقی وایابعث وقتی یابدرکونی واکو
کای هول لسغ عجیب ایشی فَلَا فَوْتَ بس بولماغای میبچ فوتی یعنی قاچماق سلم وقورغانغه
سیغنماق سلم عذاب لاردین فوت بولماغای وَاُخِذُوا اوتوتولورلار مِنْ مَکَانٍ قَرِیبٍ یاوق
یری دین یعنی سرلوزبدین بیراستیغه یاموقف دین تموغ دایابدرصحرا سدین قریوقه
بعض نصرلار دا کیلیب دورکیم بوایه سفیان وابننگ قوری ننگ شانی دورکیم اخرالزمانلا
خروج قیلور ولشکری شام دین کعبه معظمه زادها الله شرفا احرام قسلماغی ننگ حقنی کاترتیب
کورساتورواول جمع یاوه دین بیرکاتوبان یارورلیس اخذوا من مکان قریب مخبر سی موتفسر سلم
اولدورکیم اوزاباق لاری ننگ آستیدین توتولورلار اول لشکر ننگ تمامی دین الکی کشی قوتولورلیکن
بشارت مکه کاایلتورو بیری کم حقنی ناحیه سی استورلارانننگ یوزی اینکسای کاایورلوب
خبر سفیانی قومی غه یتکورور وَقَالُوا وایتورلار مکه ننگ مشرک لاری یاسفیانی لشکر
اولوک وقتی دایاخسف زمانی آمَنَّا بِهِ ایمان کیلتورورک پیغمبر خدای یاسفیانبرغه یاحرغه
پیغمبرلارنی قایتارینگلار دنیاکاوَاَنَّا لَهُمُ التَّنَاوُشُ وقایدین تولغای الارغه قاتمان وحصص
همزه سزاوقورواول تناول معنی سی سلم اوقورسینی قایدین تولغای الارغه المان مِنْ مَکَانٍ بَعِیدٍ
سراق سریدین کم اول اخرت عالمی دورواما نکلیف ننگ یری دنیا دورسوباس باوقی واخرت ضمیر
برلوتورلیس ایمان سود قیلماغای وَقَدْ کَفَرُوا وحال اولکم ایمان کیلتورماه دلارینبه خدای غه یاانبک
رسولغه یابعث غه مِنْ قَبْلُ موندین بورون تکلیف حیزی دا ایردیلار وَیَقْذِفُونَ وسالور
ایردیلار بالغیب معنی سزسوزلارننگ یابوقلوغه یعنی اوزلاری ننگ کمانی سلم سوزلاتورور
ایردیلار وقران ورسولغه طعن قیلورایردیلار مِنْ مَکَانٍ بَعِیدٍ بیراق یردین یعنی سراق ایردیلار
اولحه دین ایتورایردیلار وسلماس ایردیلار کیم نی استورلار وَحِیلَ وآیرلدی بَیْنَهُمْ الاسالا
وَبَیْنَ مَا یَشْتَهُونَ واولحه اراکیم امرواایلتورایردیلار ایمان قبولی ودنیاغه قایتماقدین
کَمَا فُعِلَ انداق کم قیلیلدی بوعمل باشیاعهم الارننگ اشباهی غه اوتکان کافرلارنی
مِنْ قَبْلُ موندین بورون یعنی باس ایمانین الاردین داعی قبول قیلماویلارانهم درسلوسلم
کیم الارکانوا بارایردیلار فِی شَکٍّ مُرِیبٍ تهمت کاسالغوچی ومضطرب ایتکوچی کمانیغه

بسم الله الرحمن الرحیم الحمد لله ثنائی کم شایدوشایسته کم هزا

بولغای لله خدایغه کم ثنا وستایش سزاواری اولدور فاطر السموات والارض کوکلار ویرلار ینکیانکی
قیلغوچی سی پیدا ایتکوچی سی ورجاعل الملائکة فرشته لار ینکایورکوچی سی رسلا رسول للرجمع سیاقیدا
الارفی رسالت سله سفامبرلارغه علیهم السلام وایتور لار الهی رسالت لارین سفامبرلارغه یتکورر لار
وحی سله واولباغه الهام سله ومومن لارکاصادقه رویاپیله بس فرشته لار ینکصیفتین اولی اجنحة
قناف لار لکالاری مثنی ایکی ایکی اوچماج اوچون وثلاث واوچ اوچ ورباع وتورت وتورت لارینی اوچون
مراد بوسانماق ینکخصوصیتی ایماس وهوندین ارتوقلوق ینکنفی کم خیرد اکیلمز ورکم جبریل
علیه السلام غه التی یوزقناتی بار دور یزمدار توق قیلور خدای فی الخلق اوزی ینکیارا تقانی وا
مایشاء اولجه تیلار یعنی فرشته لار ینکقنات لاری دار آرتوق ورتا تورت دین ارتوق بولغای ورزت
راق اولدورکم مراد خلق دین ادمی لار دور لار والار ینکارتوقلوق لاری یا عقلیه بولغای فصاحت
وعلم وکرم دیک یا جسمانیه اون خوبلوغی وایکی کوزینکملاحتی دیک وایتیب دور لار مراد کشی خط
دوریا محبت ارتوقلوغی لام قشیری رحمه الله ایتب دورکم همت پیک لیکه دور یا رضا تقدیر غه
یاشوق قوزغاتشه سیغدوحقایق سلیمدا کلتور وتبورکم تواضع اولوغ لاردا وحوالدا لیغ باکی
وتعفف فقیر لاردا وصدق مومن لاردا وشوق محب لاردا ان الله در ستلوق سله کم خدای عالی
کل شئ یا رحیم نیمکا ملکه رسالتی دین وارتوقلوق خلق اقدیرا توانا دور ما یفتح الله اولجه احقای للناس
کشی لاراوچون ومسلم لارغه من رحمة اوزی ینکباغیشلاوبدین نعمت وعافیت وصحت علم و
توبه دیک فلا ممسک بس الغوچی یوقتور لها الکا وما یمسک داولجه الغای کیشلار دس اوزباغیشلاری
ینکاثر لاری دین فلا مرسل بس هیچ بسار کوچی یوقتور له الکا من بعده انک انت العزیز الحکیم سوینک
وهو العزیز واول غالب دور قایت الماق دالحکیم صوراتشلک سار ماک داصاحب کشف الاسرار اتور فهم
ارباب انکار لارکم بوایه مومن لار وعرفان اهلا ینکفتوحی غه اشارت دور وفتوح آنی ایتور
لارکم غیب ایشیماک سیز وتلاماک سیز کلکای واول ایکی قسم دور بری صوریه موهبت لاری کسب ایتلماکان
رزق دیکدار وبری معنویه مطلوب لاری واول لدنی علمی دور اوکرانمای شریعت قه موافق ایشتیمای کم ینکول
کاشف شیخ الاسلام قدس سره ایتب دورکم آه بواوکرانماکان علم دین کاه انداعرق مین کاه انداکوکلکان
مین یا ایها الناس اذکروا ای آدمی لار یاد قیلینکلار نعمت الله خدای ینکنعمت لاری کم انعام
قیلیب دور علیکم سیز لارکا ارسال ورزق ادراری دین یعنی هل من خالق آیا بار دور هیچ یار
تقوچی غیر الله یرزقکم خدای دین اوزکاکم روزی بیرکای سیز لارکا من السماء کوکدین یا مغفور
سله والارض ویردین اوت سله لا اله الا هو هیچ معبودی سزا سله یوقتور مکر اول قانی توتلوکن
بس قایدا یبورولورسیز لار توحید یولیدین وان یکذبوک واکر یالغانغه توتسه لار سنی یکیله
اهانت قد کذبت بس در ستلوق سله تکذیب قیلیلدی لار رسل بیار لکان لار دن قبلک
سندین بورون والار صبر قیلدی لار سین هم اقتدا قیل الارغه صبر قلماق دا والی الله ترجع
ساری غه ترجع الامور قایتار لور بارچه اشلار وسنکا صبر غه والارغه تکذیب غه جزا بیرر

یا ایها الناس ای کیشی لار ان وعد الله درستلوق سلکم خدای ننگ وعده سی حشر و جزا حق درست
واندا خلاف یوقتور فلا تغرنکم بس کیراک کیم بازی پیر ماکای سزلارکا والدا ماغای الحیوة الدنیا
ننگ سزنی کا تلقی تا آخرت دمن اوتوقتای سزلارد ولا یغرنکم وکیراک کیم فریفته قیلماغای سیزلارنی بالله
خدای کرمی سلکه الغرور بازی بر کوچی شیطان یعنی دایم تورماق سلکه معصیت قیلماغ یا رلقاماق ارزوسین
سزلارینگ کوتکلونکز دا اسالوب واگر صه بو ممکن دور امانه هر ننگ یمان طبیعت دفعی وامیدی بیله
الکا یا مقاومت اینینگ بیله بزرگلار اینتب دور لار کیم ابلیس ننگ مصایدی دمن پیری تسویف
دور توبه واعنی سنده ننگ توبه سینی تاخیر دا سالدی لور کیم فرصت باقی دور نقد عشرت
غ ایلیک دس پیر ماعاقل کیراک کیم بو فرصت سلکه بولدین بار ماغای والفرصة تمر السحاب انکه
سیدین غافل بولماغای ان الشیطان لکم درستلوق سلکم شیطان سزلارکا عدو دشمنی قدیمی
دور میراثی دشمن لسع سلکه فاتخذوه عدوا بس تو تونکز لار سیزلارانی هم دشمن واندین حذر
قیلیب یا رحه حال لارد انکا اعتماد کورساتماکلار بزرگی دین سوردیلار کیم ننگ شیطان غ دشمن تو تالیک
پیزاتی ارزو سونکی دس بار ماتماکلار ونفس هواسی ننگ متابعی بولماتکلار وهرنی قیلسا تکلار کیراک
شرع موافقی بو وطبع مخالفی بولغای انما یدعوا حزبه لیکونوا من اصحاب السعیر اوتور شیطان هوا
اتباعی غه ودنیا سیاکا حرزیکه اوزی ننگ کردهنی یعنی انکا شکر قیلماغ لار ونرمان کوتارکوچی لار
لیکونوا تا بولغا لار آخرت دا اینینگ سلکه من اصحاب السعیر اوت یا رلاریدین یعنی تمرغ ننگ
ملازم لاری الذین کفروا لارکیم کافر بولدیلار وشیطان دعوتی نی قبول قیلدیلار لهم الار غه
دور عذاب شدید تا تشق عذابی اخرت دا والذین آمنوا لارکیم ایمان کیلتوردیلار وعملوا سزلار
غه غه مخالفت قیلدیلار وعملوا الصالحات دائی لار خالص وارغ عمل لار لهم مغفرة الار
یا رلقاماغی دور الار ینگ سزدورد کاری دین واجر کبیر دا اولوغ مزدی یعنی وافر ثواب جنت دا
افمن زین آیا کشی کیم ارا سنه بولدی له اینینگ اوزون سوء عمله ننگ عملی ننگ قبیحی نی نزاه
بس کوردی اول قبیح عمل حسنا یخشی بولغای کشی دیکیم تمیز سلغای یخشی نی یمان دین و
هر سزی نی کورسه صفتی سلکه کیم واقع بولغای موضح دا کلتوردستورکیم مرادا بو همل دور یا
عاصب بن وائل والار ینگ عملی ننگ یمانی شرک وتکذیب دور یا سوردی ایتور مرادیمز
دنصاری دور لار والار ینگ یمانلیغی عناد ومکابره دور یعامر صلی الله علیه وسلم غه فان الله
بس درستلوق سلکم خدای یضل قویار وآندر غای من یشاء هر کیمنی یتلاسه ویهدی
ویولکورساتور وتوفیق بیرور من یشاء هر کیمنی تلاسه فلا تذهب نفسک بس کیراک
کیم یا رماغای سینگ نفسنگ یعنی هلاک بولماغای علیهم الار ینگ ازماغلغی غه
حسرات متوالی حسرت لار اوزون کیم بر سن وتور لوک تور لوک تاسف لار ینگ کیم یا رماغ
دور الار ینگ ایشیدا پیر ما ان الله درستلوق بیله کیم خدای علیم دانا دور عا یصنعون

اولحه سله قیلور لار انکا الارغه حزا سرکو سیدور والله وحو خدای الذی ارسل الریاح اولدور کیم
یبلاردی یل لارنی یعنی شمال و قبولد جنوب فتثیر وا بس قوما ردیلار الار سحابا بولوت نی ماکه
ایرادی مضارع لفظی سله بوصورت نتنک استحضاری نتنک جهتی مشتمل حکمت قه دور فسقناه
بس سوردوک سز اول بولوت نی عدول الکلم غه فعل اختصاص نتنک جهتی دور یعنی بیز قیلا الور سز
بس کیم سوار سز به الارض سوبی سله کیم بولوت دین ایندی یبرکا به هامو تها اننک اولکانی و
افرده لسکا دین سونک کذلک النشور مو نینکدیک دور تیر کوز ماک یعنی اولکا نلار نینک تیر کوز
ماکی و قوما رماعی اولوک لارنی مقدور به صحت وانکسان دور من کان هر کیم بولسه کیم اوزی اوچون
یرید العزة تیلاسه ارجمند لغ کسرا کیم عزت تلاکای خدای تا بنیما غیدن فلله العزة جمیعا
بس خدای غه دور یارجه عزت و اننک عزتی سله رسول و مومن لار متعزز دور لار و لله العزة
ولرسوله وللمومنین عزت اننک ملازمتی دا و مذلت اینینک مخالفتی دور الیه اینینک رضاسی
سار غه یا اننک قبولی نینک دیکا هیدا یصعد الکلم الطیب یوقاری یارو سار یغ سوز لار یا
صحیفه لاری کیم الار انداپیتک لیک دور لار یوقاری حیثماق مسا قیلور والعمل الصالح
وشایسته عمل یرفعه کوتار ور انی وقبول یرلکا یتکور ور کیم یا لغوز کشی عمل سیز سوز کیم اخلاص
در اسیغ تلفوظ ایا ستور یا الکلم الطیب عادر وصالح عمل مسکن لار نتنک صدقه و عادر دعالار
احابتی تصدق لار سله دور یا الکلم امام لار دعاسی دور وامین اتماق عما جماعة لار یا الکلم غزا تکبیری
در وعمل قلیح اورماق یا الکلم استغفار و عمل شیما تلیغ و بو یارجه صورت دا الکلم نتنک کوتار کوچی
عمل دور و بعضی نا عمل ضمیر نی یرنعه دا الکلم الطیب قه عاید توتار لار کیم لا اله الا الله قولی دور
دا تیور لار توحید کوتار ور عمل نی عمل لار نتنک کوتار ماکی توحید پله دور و بیر وحه کشا دا
اولدور کیم خدای کوتار ور و بخشی عمل نی یعنی اننک قدر و مرتبه سینی بیسک سلور مراد مخلص
موحد نتنک عملی دور کیم هیچ نمه اننک قیمتی سله بو قتور و ا شی کیم ریا اننک سله قوشولغان لوغا
یارجه دین خوار راق و مقدار سز راق دور ذالذین والار کیم یمکرون السیئات یا شور ور
لار و قسلور عمان مکر لار نی مراد قرلش نتنک مکر لاری در حضرت رسول صلی الله علیه وسلم نی بسته
غه و اولجه دا ار اندوه و اساغنش قسلدیلار الار نتنک باره سیدا قبا اماق و اولتور ماک
وحبقار ماق دین انداق کیم سوره انفال دا اوتی لهم الار غه دور یعنی مکر قلغوچی لار غه دور
عذاب شدید قاتیق عذابی آخرت دا و مکر اولتک دا اولکروه نتنک مکری هو یبور اولکا سد
بولور و ایلکاری یا ماس والله خلقکم وخدای یاراتی سیز لار نی یعنی سیز لار نی یعنی سیز
نینک اتا تکز نی من تراب توفراق دین ثم من نطفة سونک سیز لار نی نطفه دین ثم خلقکم
بس قسلدی سیز لار نی ازواجا تور لوک صنف لار یا ایر لار و خاتون لار کیم مزاوجه تلفای
سیز لار و ما تحمل من انثی ویوک تو تماس یعنی او غول دین هیچ خاتونی ولا تضع

افرده
الی بلد میت اولکان و
یبر یکا یعنی اننک تیر
کوز ماکی کا فاحیینا
بس تیر کوز دوک سز

ضمی

وقرماس اولمه انتک قرساغیدا در یعنی توغرماس لابعلمه مکر انتک پلیکی یعنی هر بری نتک حیاتی در
ومدتی وزمانی اینتک معلومی در وما یعمر وتیرک بیک بیرلماس من معمر هیچ درازعمری ولاینقص
واز اینلماس من عمره ازکا معمری نتک عمر بدن یعنی کم اولغی معمر نتک عمری غه متماس مراد اول
در کیم یوقتور عمر نتک ارتو قلوغی واتنک نقصانی الا فی کتاب تمکر لوح محفوظ دا یعنی نتکا
تلیغ نتک اوزونلوغی وقیسقا لیغی مقرر بولوب دوران دلک در ستلوق سلکم عمر نتک اوزونلوغی و
وقیسقه لیغی نتک تقدیری علی الله یسیر خدای غه آسان در وما یستوی البحران وتتک اماس
دوریاهذا عذب اواحوحک فرات سینکرمی وهذا واول پیری ملح اجیق شور سو
اجاج اجیق لیغ ومن کل وهر بری دن بوایکی دریادن تاکلون پیرسرلار لحما طریا تازه اتی
بالیغ وتستخرجون وحلیه دریادن خاصه حلیة درلولو ومرجان دین تلیسونلر
کیتارسنزلار یعنی کیتارلار سرلارنتک خاتون لارنتک وبعضی انکا دورلارکم بومومن وکافرنتک
ضرب المثلی دورکم تینک لیک الارلر اصورت باعلماس کیم بری اعمالی حلالوقی دین عرمان عذب
نتک عینی در سو سینه وینه پیری عصیان احمق یعنی دس کفر طغیان اجاجی نتک بحری تری الفلک
وکورارسن کمه لارنی فیه هر بیرندا اول ایکی دریادس مواخر سرنی یارغوچی لار وبارغوچی لار اندا
ولیبتغوا تا ایستاکای سنزلار من فضله خدای باغیشلاوندس یعنی سودبارزکا تلیغ دار لعلکم
وشاید سرلار تشکرون شکرانتقای سرلار خدای غه انداق نعمتی غه یولح اللیل کرکوزرکیمه
فی النهار کوندوزدا یعنی مقدارکیمه دس کوندوزدا ارتوروب تاکوندوزنی ارتوق بولدورکیمه زیاند
اولایکی ربع وصیحه نتک دورایکی ربع داولج النهار فی داخل قیلورکوندوزنی فی اللیل کیمه دا
یعنی کوندوزنتک ساعت لارنی کیمه دا ارتوروب تاکیمه نینک ساعه لاری ارتوق بولغای کوندوزنی
نتک ساعه لاریدا اول شتوی وخریفی نتک ایکی ربعی دادور وسخر الشمس والقمر ورام قلدی قوراتش وی
یعنی اوزی نتک فرمانی نتک مسخری قیلدی کل یجری هر بیری نیزمن دین بارور لاجل مسمی اتالغان وصی
غه حه یعنی تاپلکولوک زمانی غه حه اوزی نتک الا لها غیری تمام قیلغای تاقیامت کونی کیم اوزی
کزماکیدس قالغای ذلکم الله واراخدای کم بولغه لارنتک یارالقوچی سی وتیلغوچی سی دور
ربکم سرلارنتک امریدکارنتکز وروردکارنتکز ورله الملک انکا دورپادشاه لیغ والذین تدعون
دالارنی کیم اوقورسنزلار وتاپینورسرلار من دونه اندس اوزکا ما یملکون مالک بولماس لار
من قطمیر خرماسی نتک دانه سی وتتری سینغ لبس مالک علی الاطلاق واستحقاق لیق معبود
اولدورلار ان تدعوهم اگر اوقورسانکز لارنی کیم سرلارنتک باطل معبودلارنتکدور لار یعنی
دعاقیلسانکز لارا سینغ تارتماق اوچون یاضرینی کیتارماک لا یسمعوا الاشتماس لار دعاکم
سیرلارنتک اوقوغانتکزنی اشتمک اوچون کم حماد دورلار وحماد قه ایشتماک لیک بولماس ولیو
سمعوا اگر فرض بولی سلکه ایشتسه لار ما استجابوا لکم قبول قیلماس لار سیزلارنی وسنزلار

نعنک مراد نکلرنی بیرماس للر انعنک اوصون کیم قادر ایماستورلار اسمع للر نعنک بیکور ماکی ومکروه لار
نعنک کمتار ماکی کا ویوم القیامة وقیامت کونی یکفرون بشرککم کافر بولغایلار سرلار نعنک
سرک کیلتور ماکینکر کا یعنی معترف بولغای لار اول شرک نعنک بطلانی عه کیم سرلار کیلتور دیب سیز لار
یامنکو بولغایلار سرلار نعنک تاپینغانکنکز عه وایتقایلار ماکنتم ایانا تعبدون ولا ینبئک وخبر لماس
ایشلار حقیقتی دس هیچ خبر تلغوچی مثل خبیر دانا دیک ایشلار حقیقتی عه کیم اولر خداوند در
سبحانه ربنا صاحب لار کیلتور وسورکیم مثل اضافت خدای عه جایز ایماستور لیس بومثل در عرب
کلامی و اشایع بولغان واستعمال قلور لار مجبری نعنک اخبار یدکیم انعنک سوزی فی نفس الامر معتمد
علیه وموثوق به بولغای یا ایها الناس ای کشی لار انتم الفقراء سرلار محتاج لار سرلار الی الله
خدای عه یعنی انعنک روزی سی وانعنک لار لقاماغی وانعنک خشنود لوغی وانعنک ادماغی عه
والله وخدای هو الغنی اولبی بنیاز در راوزی نعنک مطلق غناسی سله منعم بارچه موجود
لار عه الحمید اوکو لکان عام نعمت وشامل فضل عه وسلماک کمراک کیم ممکنه ماهیه لار وجود دا
محتاج در لار فاعل عه وانتم الفقراء اشارت انکا در روحق سبحانه ذاتی کمالی نعنک جمیع
سله عالم وعالم لاری نعنک وجودی دس مستفیض در والله هو الغنی عبارت اندس در وحدت
اسم لار کمالی نعنک ظهوری موقوف در ممکنات عمان لاری نعنک موجود یغه لیس انینک کمادی
داکیم نعمتی در کبری وحمد مستحق در الحمید کلمه سی انکا ایماء کور سا تور ان یشاء اکر تلاسه
خدای یذهبکم ایلتور سیز لارنی بیر یوزیدن یعنی هلاک قیلور دیات بخلق وکیلتور در ماز ایتغای لار
جدید یانکی یعنی قوم کیم سرلار دین فرمان کوتار کوچی راک بولغایلار ماکروهی کیلتور کای کیم کیتکو
ماکان واشتماکان بولغای وما ذلک وبوقتور سرلار نعنک ایلتماکینکز واوزکا لار نعنک کیلتور ماکی علی
الله خدای عه یعز یزدشوار ولا تزر وکوتار ماس وازرة یازرق قیلغوچی نفس وزر اخری اوزکا نفس نعنک
یازرفی نعنک یوکین وان تدع واکر اوقوسه مثقلة اغیر یوکلوک نفسنی اوزکا نعنک یازرقدیس الحملها
کوتار ماکا بعض انعنک یازرق لاردیس لایحمل کوتار یلماس منه انعنک یازرقدین نمه یغه اوقولغان
صیح نمه اوقوغوچی نینک یازرقی نی کوتار ماس ولوکان ذا قربی قرندا شلیغ اکاچه یعنی
هرقنده اوزی نعنک قرندا سلاری دکشی لاری نعنک یازرقلر قتی اوقوسه ورخواست قیلسه کیم
نمه لار نعنک خطالار دیس کوتار کای هیچ کیم قبول قلماغای انعنک اوصون کیم بارچه اوزی سله در مانک
بولغایلار انما تنذر الذین مسوندین اوزکا موقتور کیم سن ای محمد قورقتقار غای سن لار سا
کیم یخشون ربهم قورقار لار اوزی نعنک پروردکار یدین بالغیب مانوق لوق قه یعنی
خلوت لار دا قورقماق الار عه ظاهر در نه صحبت لار دا یا انعنک عذابی الار دین یا نوقلوق در قورقار
لار اندین آنی کور سادی واقاموا الصلوة وقایم تو تتوب در نماز نی قور قوچی لار در نماز ادا قوغوچی
لار نعنک تخصیص قور قوماق سله حکمت اولدر کیم لار انعنک سله اسمع الغوچی دور لار ومن تزکی

تنک
وهرکم اربع بولسه یا زوق لاردین فاتمایتزکی بس موندین اوزکا بوتتورکم اربع بولغای لنفسه اوزی
اوچون اینک اوحودکم اینک اسعی انکا یتقوچی دور والی الله المصیر وخدای ساریغه دور
یارحه تنک قاتمغی بس اربع لارغه الارتنک تزکسه سعیه حزا برکرسیدور وما یستوی الاعمی
وتینک ایماستور سوقور یعنی کافرلر احاهل یا بولدا زغان والبصیر وکورکوچی یعنی مومن یا عالم یا
بول تابقان ولا الظلمات وتنک ایماستور تورلوق لارینی باطل وعصیت ولا النور ونه یارو
قلوق یعنی حق رطاعت ولا الظل وتنک بولماغای کولاکا یعنی ثواب یا جنت یا راحت ولا الحرور
ونه حرارت یعنی عقاب یا تمرغ وقاتوبسو وما یستوی الاحیاء وتینک ایماستورلار تیریکلار
ولا الاموات ونه اولوکلار یعنی مومنلار کا تینک لیکیوتتورکافرلار سله ان الله یسمع درستلوق سله
کم خدای ایشیتیتور دروفهم قیلدور دمن یشاء هرکمکا تیله سه توفیق وهدایت پله
وما انت وبوقتورمن بمسمع سوز تنک ایشیتورکوچی من فی القبور الارغه کم کورلار دادر
لارده من فی القبور ذکری کافرلار تمسکی تنک ترشمحی دورا ولوکلار سله ان انت یوقتورمن الا
نذیر مکر سغامبری قورقوتقوچی وسنکا اوشبو بیتکورماک وقورقوتماق درز وبس یوقتور وسغامبر
لارغه مکر بیتکورماک انا ارسلناک درستلوق سله کم یبارد وک پیز سینی بالحق حق دین سله
کم اسلام دور بشیرا مژده بیرکوچی منوت قه ونذیرا وقورقوتقوچی عقوبت قه وان من
امة وبوق ایدک هیچ کروهی بوردنغی امت لاردین الا خلا فیها نذیر اولکم اوتی فیها الارتنک اسیدا
نذیر سغامبری قورقوتقوچی یا پیلکوچی اکاه لیغ برکوچی وان یکذبوک واکر تکذیب قیلسه
لارسنی قریش تنک معاند لاری عجب توتما فقد کذب الذین بس درستلوق سله کم تنک
قبلیده ورلار الارکم من قبلهم بولاردین بورون اوتدلار اوزی تنک سغامبر لارینی جاءتهم کیلدیلار
الارغه رسلهم یبارلکان سغامبر لار من بینات روشن حجت لار سله یاهرید امعجزه لار
وبالزبر وکوک داکی نامه لار سله شیث وادریس وابراهیم صحفی دیک عهدنامه لار وعلام
وبالکتاب المنیر روشن قیلغوچی کتاب سله یعنی حلال وحرام حکم لاری تنک مبینی تورلیه
دیک یا انجیل ثم اخذت الذین کفروا بس تکذیب دین سونک توتدوم الارفی کم ایمان کیلتورما
دیلار فکیف کان نکیر بس نیتاک بولغای منتنک انکارم الارغه عقاب وعذاب سله الیم
ترا ان الله آما کورماس سین کم اولکم خدای انزل توبان یبارد ی من السماء ماء کوکدین یاپلدوردی
دین سوی فاخرجنا بس حصقاردیمز عدول تلم کا فعل تخصیص تنک جهتی دور یعنی پیز
بولدورا الور پیز کم حیقارغای پیزبه اولسه سله ثمرات یا رحه مسوه لاردین مختلفا الوانها
حالة داکم مختلف دور انتنک رنک لاری یعنی تورلوک تورلوک دور جنس لاریا انتنک صنف لاری
وابیتور لار مراد انتنک شکل لاری وهیات لاری دور ومن الجبال واولحه دین سوز ار انیب یمز
تا غلاردین حدد بولار و تفسیر مقدسی واکیلتور وبتور لار کم متلونه خط لار بیض آق لار
وحمر مختلف الوانها وتنزیل لاردیمکم تورلوک تورلوک دور انتنک رنک لاری شدة

وضعف دا یعنی بعض اسر تیزلک و برخی اندین تورلان راک وغرابیلیب سود وقرالار اسر وقرالسودا
ومن الناس دآدمی لاردین والدواب وتیمرانکومی لاردین والانعام وتوارلاردین مختلف بارور
اولجه بارایردی تورلوک تورلوک الوانه انینک رنگلاری کذلک میوه لاردتاغ لاررنگلاری نینک
اختلافی دیکه وهرکیم پیلماسه خدای نینک قدرتی نی غمه لاربارا تمامقدا وعالم بولماغای هرنه نینک
تحویلی غه حالیدین حالی غه نیتاک خدای دین من عبادهِ العلماء انینک مذه لاری نینک
حمد سیدین دانالارکیم قورقماق نینک شرطی قورقرمی تورنینک پیلیک دررو علم انینک صفاتی واعمالی
غه بس هرکمکا انینک پیلیک کورک انینک قورقرمی آرتوق راق وحضرت سغامبر صلی الله علیه
وسلم موندین اتی کم انا اخشاکم بالله ان الله عزیز رستلوق سلدکم خدای غالب درانتقام تاک
تماقدا کثیر دین کم قورقماس اندین غفور یارلقاغوچی درتورقوچی لارنی ان الذین یتلون رستلوتا
سلدالارکیم اوقورلارنیا متابعت قیلورلار کتاب الله خدای نینک کتابسعه کم قران درر واقاموا الصلوة
وقایم توتوب تورلارنماز نی انینک ادبلاری وشرطلاری سلدوانفقوا ونفقه قیلیب دررلار بیزنینک رزقلدا
مما رزقناهم اولجه دین روزی بیربیب بیزالارغه سزایاشورون اولقورقوچ دین کم
رباغه قوشولماغای وعلانیة واشکارا اولامیدسلدکم اوزکالارنینک رغبتی نینک سببی بولغای تصدق
قه یاسرمسنون دااییردی وعلانیه مفرض یرحون الارامیدتوتارلاربوعمل سلدتجارة لن
تبور بازرکا تلیغ کم کاسدبولماغای وزیان انکایتماکای بلکیم قیامت بازاری نینک کونی دالارنینک
عملاری نینک رخت لاری رواج تمام تابقای وبوعمل لارنی قیلیب دررلار لیوفیهم تاتمام
قیلغای خدای یعنی تمامی سلدالارغه بیتکورکای اجورهم الارنینک کرداری نینک مزدلارنی
ویزیدهم وارتوقه قیلغای الارنینک حسنه لارنی من فضله اوزیاغیتلاویدین یعنی ارتوقغای
الارنینک مزدی غه والارغه شفاعت رته سن پیرکای لباب داکیلتورمتورکیم الارنینک شفاعتلاری
قبول قیلورلرحمی نینک یاره سیدکم واحب بولغای بولغای الارغه اوت انه درستلوق سلدکم
کم خدای غفور یارلقاغوچی دررباز وقدارنی شکور مزدپیرکومی سپاس دارلارغه والذی
اوحینا داولجه وحی قیلدوق بیزالیک سنینک سارغه من الکتاب قران دین هوالحق اولدراست دررست
درر مصدقا موافق لما بین یدیه اولنمه کاکم اندین بورون ابردی کتاب لاردین یعنی الارنینک
حکم لاری نینک عقلیدی واصولی نینک مطابقی ان الله درستلوق سلدکم خدای بعبادهِ اوزبنده
لارکا لخبیر دانادررالارنینک ضمیرلارنی بیلورلربصیر کورکومی دررالارنینک ظاهرلارنی کورورلر
والارنینک حال لارنی کم قران تصدیقین وانینک تکذیبین قیلورلارانکایا بولوق ایماستورلاکیم
اتی کیم ثم اورثنا بیزبورلرونغی کتابلاربورلرونغی امت لارغه بیلمادوک بس میراث بردوک بیز
الکتاب قران نی یعنی تاخیر قیلدوق بیزآنی تاعطا برکای بیز الذین اصطفینا الارغه
کم تانلاب بیزمن عبادنا بزنینک بنده لاربیزدین یعنی حضرت رسول صلی الله علیه وسلم
امتی عطانی میراث اوقودی کم میراث مالی بولغای کم ایکاک سیزدتیلاک ایلیک کایلور

قران عطیه سی دیگ موصل لازمنک استاماک سروسلاک سزومنان ملک نمنک مرفه عنای سله
الارغه بیتی یابیکانه غه میراث داخل بوقتور دشمن لارداغی قران دن بهره سزدرلار باورثه نینک
سهم لاریدامیراث دن تفاوت بار درثمن وسدس وربع وثلث ونصف وثلثان دیگ وکلشه بولغای
کم توکال الملکای موندا داغی قران اهل نمنک بهره لاری متفاوت دورهرکیم اوزی نمنک استحقاقی نمنک
قدری واستعدادی نمنک اندازه سیغه کورا قران حقانی دن بهره لرنی بولورلار لمنهم بس بعض
بوسنده لاردن ظالم لنفسه حورلتکوچی دورلارازنفسیکا عبادت بعضری سله عمل قلماوچی
قران غه ومنهم مقتصد وبرخی الاردن اورته یورکوچی لاردورکیم عمل قلغایلار اینیک سله
وقت لارنمنک کوبراکیدا ومنهم والاردن سابق بالخیرات الله کاری لمک توقتوچی دورعیشی
لق لارسله کیم پیوسته عمل کورساتورقران حکم لارغه باذن الله خدای دستوری سله وانمنک
توفیقی وفرمانی سله ذلک بوتوریش واصطفا هو الفضل الکبیر اولدورلاولوغ باغشلا و
حی فاروق اعظم رضی الله عنه نقل قیلورکیم حضرت رسول صلی الله علیه وسلم دین اشتیم کم
بوآیه دااتی کم پیزنمنک سابقیمیز بارجه غه الله کاری لمک توتوب دورو پیزنمنک مقتصد یمیز نجات
تاپیب وسزنمنک ظالیمیز بارلقالیب دورتفسیر ثعلبی دا کیلتورو رتوورکیم حضرت معاذ رضی الله علیه وسلم
بوارح طایفه نی تفسیر قیلدی وانتی سائولار الاردورلارکیم حساب سزحسنات کاباردلار ومقتصد اولکم الارنمنک
حسابی یانکیل اوتار وظالم اولکم مدتی حساب موقفی دا قالورلار وحق سبحانه رحمت سله الارنمنک حالی نمنک
تلافی سنی قیلورذی النورین رضی الله عنه ایتیب دورکیم بزنمنک سابقیمیز جهاد اهل دورلاردیزنمنک
مقتصد یمیز حج زاهل کم جهاد قه بارماغایلار اما جماعت قه حاضر بولغانلار وسزنمنک ظالیمیز تا دیه
اهل کم نه جهاد کم بن باغلار لاردنه جماعت دریلتن تاپارلار امام ابواللیث رحمه الله کیلتورو رتوورکیم تا بعین
اولدورکیم محرمت دن بورون امان کیلتورو رتوور ومقتصد اولکم هجرت دن سونک وفتح دین بورون
امان کیلتورو رتوور وظالم اولکم مکه فتحی دن سونک اسلام دایره سیغه کیریب دورتفسیر وتذکره تحقیق
وتدقیق ارباب بوارح طایفه ذاکوب سوزلاتیب دورلارتبرک اوحون نخه کلمه ثبت قیلدی تربتی سله
کم قران دامذکور دربعضی ظالم افتصای وسابق احتنای سله سهل بن عبدالله تستری قدس سره ایتیب
دورکیم الارجاهل دورلار ومتعلم وعالم وایتیب دورلاردنیا طالبی دعقبی مایلی ومولی غه متروحقی غه
یاکبیره صاحب وصغیره مرتکبی ومبراجرم دس یامصر یانروق لارداقاتیقوچی تایب وتابب تردیه
غه اولادن آخرغه حد یااولکم اینیک معاشی معادنه علیه قیلغای واولکم متعلق هرایکی سله بولغای واولکم
اینک معادی معاشی غه ارتوق کسلکای یاناپیغوچی عادت سله وعاید خوف وطمع سله وعبادت
قیلغوچی لله فی الله سله یاخوف قیلغوچی بلاناوقی داوصبور بلاداولذت تاپقوچی بلادس یاحرام یکوچی
وشبهت مالنی وحلال یکوچی یامشغول ذکردس ومشغول ذکرداومتروحه مذکورغه یابجزم رتاب
ومتقی یاغافل وطالب وواجد یااولکم اینک سیه لاری حسنه لارغه ارتوق کسلکای واولکم هرایکی

ع نتنک بولغای واولکم انتنک حسنه لاری سه لاری غه راع بولغای یا اولکم انتنک طاهری یا من
دین یقینی بولغای واولکم انتنک سروعلانیه سی یتنک بولغای واولکم اینتنک نهانی اشکاراین
یتنی بولغای یا اولکم انصاف الغای وسرماکای واولکم هم الغای وهم پرکای واولکم هم برکای د
الماغای یا اولکم قوت دین ارتوق تلاکای واولکم همن قرت یتلاکوچی بولغای واولکم مطلقا قوت
یتلاکن قلماس امام قشیری قدس سره ایتب درکم بواوح کروه سمع وجوده وایشار اهلی دوریا یلا
نجات ودرجات ومناجات طالب لاری حقایق سلمی ده اکیلتور وبتورکم ناظراوزی دین اوزیکا
وباق قوچی اوزیدن اخرت قه وناظرحق دین حق قه صاحب فتوحات روح الله روحه
ایتر طالم اولدورکم دام غفلت اوتوسد ابولغای حَنّاتُ عَدْنٍ اقامت بستان لاری یتک خلودها
کیرارلار بواوح کروه اندایکلون پیرایه باغلار فیها اولاوحماح لار مِنْ اَساوِر سلار زوکلار
دین کم بولغای مِنْ ذَهَبٍ اربع التون دین وَلُؤلُؤا وصافی مروارید دین عین الحیاندا کیلتور وتدر
کم التون بیلار زوک ومروارید عرب پادشاه لاری ینتک حلیه سی ایردی والارغه محصوص
ایردی اندای کم عجم پادشاه لارغه افسر ولباسهم وبوکروه نتنک توفی فیها حریر حنت
دیبلر بولغای نه دنیا دیبلر دیک یعنی کتن نتنک یتکانی وتوغانی بولماغای وقالوا ایتر
لار بوکروه حزن تموغ ینتک حفره سیدن قوتولغالار وحنت روضه سیغه یتکایلار
الحمد لله ستایش وشاخدای غه الذی اذهب اولخدای کم ایلتی عنا الحزن بیز
دین تموغ فایغوسی نی یا قوتورقونجی کم طاعت لار بمزدی دس بارامزدی اتنک قبولغه یتوردین
کیناه یلار واتب دورلار مرادد نیاغم لاری دورا اولماک قدمزه قونجی دیک یا ابلیس وسوسه
یا آدم حماح وسوسه ماق ضرری یا سلطان خوفی یا تحاسد وتباغض دغدغه سی اِنَّ رَبَّنا
درستلوق سلدکم بزینک یارا تقوچی میز لغفور یارلیغوچی وشکور لارینک یارلیقاغوچی سبلدا
شکور ساس دار الاینتک حزنه رکوچی سی دور اَلَّذی اَحَلَّنا اولخدای کم توشوردی بزلارنی دار
المقامة اقامت یرلی غه کم حنت دور واندین اشقال اوزیدن یکا بولماغوسید ورمز مِنْ فَضْلِهِ
اوزی نتنک باغیشلاوی وکرمی دین نه یتنک عملیمزسله لا یَمَسُّنا یتماس بزکا فیها اقامت
یرلی دا نَصَبٌ یکاکی مشقت تلاکی اوحون واوزکا مشقت لار دیک کم دنیی دا ایردی ولا یَمَسُّنا
فیها ویتماس بزکا موندا لغوب هار ماقلیغ وملال کم کلفتی ومحنتی یوقتور اندا بلکم بارچه
عیش وسرور وفرح وحضور دور وَالَّذینَ کَفَروا اولارکم ایمان کیلتورماس لار خدای ورسول غه
لهم نار جهنم الارغه دور تموغ اوتی لا یُقْضی حکم قیلنماغی الارغه اولوم سله وتنتی کم تموغ دا
بولغایلار فیموتوا اولکایلار وعذاب دین قوتولغایلار ولا یُخَفَّفُ ویانکیل ایتلماس عنهم
الارمن عذابها نمه تموغ عذابی دین بلکم هرکاه اوت سونسه ارتوق قیلور لار اتنک
احراق التهاسی کذلک مونتنک دیک یاداش تحزی حزا ایرور هر بزکل کَفُورٍ هرساس بزغه کم

کفر و کفران دا نهایت قه یتنکان بولغای وهم دا لار یعنی کافرلار یصطرخون فریاد
قیلورلار دوزخ دا تموغ دا استورلار تبناای سرتنگ بورد کار یمز آخر حنا حیقا
نخیل یمز نی دونیاکا یبارکل نعمل صالحا تا تلغای یمز کشی عمل غیر الذی
اندین اوزکا کم کنا نعمل بارایرد وک کم یمز عمل قیلورایرد ورکیم ایدی عذاب معاینه کورر
وسلدوک یمز کم یمز تنگ کرد ارعمز دنیا دا شایسته ایماس ایکاندر حق سحانه ایتورکیم اولم نعمرکم
ایا بیز تدریک لیک پرماد وک موبیز وعمار نرانی توتمادوق موبیز سیزلارکا ما یتذکر اول
مقدارکیم پند الغای سیز فیه اول عمرد امن تذکر هرکم تلاسه کیم پند الغای مراد عمری
درکیم مکلف اندا ممکن بولغای تفکر و تذکر دین وایتیب درلار یکرمی والتمیش ارسیدا
وزاد المسرد ا ایتورینمش درکیم تذکر زمانی نینک سونکی بولغای اننک اوحون کیم اندین
سونک هزم زمانی درسوز ینک مقصودی اولکم سیزلارکا عمر بیردوک یمز اولکم پند النعومی
واکاه بولغای سیزلار وجاءکم النذیر وکلدی سیزلارکا قورقوتقوحی یعنی سغامبر باکتاب
باعقل باقوشداغ لار ینک وقونکشی لار ینک اولماکی کفی بالموت واعظ اوعالم لار ینک کو
براکی الکا دورلارکیم مراد نذیر دین قاری لیغ درکیم قاری لیق ینک زمانی حیات شعله
سی ننک اوحورکوسیدور وقاری لیق صاغی ذات کونرکوسی ننک نورلار تورغوحی
موضح دا کلتورویتورکیم حون تموغ نوق لار استغاثه قیلسه لار دیرلار دقه کلسه لار ایتقای
لار یارخدایا بزنی دونیاکا یبارکل تا یخشی عمل قیلالینک دنیا زمانی ننک مقداری پله
ابداع اولیدین تا انقطاع آخر یغه حه ثرباد تلغالار یاحق سحانه جواب پیرکای کم نذیر یکلیک
بیرد یم سیزلارکا وقورقوتقوحی یبارد یم سیزلارکا استورلار یلی نیر یکلیک تا بتوق یمز وقورقوتقو
حی نی کورد ورک پیز خدای بولور درکیم فذوقوا بس تا یتنکز لار تموغ عذابین فما لظا
لمین بس یوقتور حورتلغوحی یعنی مسرک لارکا من نصیر هیچ یاری کیم عذاب الاردن قاتیا
غای ان الله درسلوق سلمکم خدای عالم غیب السموات والارض یاشورون ننک سیلکوحی
سی درکیم کوک وسردا بولغای بس کافرلار ینک احوالی انکا یاشورون بولماغوسندر انه
علیم درسلوق سلمکم اولد انا دوریدات الصدور اول یغه سلمکم مصمم درکوکراک لاردا
هو الذی جعلکم اولدورا اولکشی کیم قیلدی سیزلارنی خلائف خلیفه لار فی الارض یردا
یعنی سیزلارنی بورونغی لار ینک اوریغه اولتورغوزدی وتصرف مقالیدین بردا سلرلاس
نینک اقتدار ینکلر ینک قبضه سیغه سروی وبواولوغ نعمتی دورفمن کفر بس هرکیم با
سیرلیغ قلسه بونعمتقه یاکا نربولسه منعم غه فعلیه کفره بس انکا درلار ینک کیلتورماکا
ننک جزاسی ولا یزید الکافرین وارتورماغای کافرلار غه کفرهم الار ینک اعمال کیلتورماکا
عند ربه الار ینک بردرد کاری ننک تاشید الامقتا مکروقانش دشمن لیغ یعنی الار

ننگ کذری ننگ بیچه سی بو قتور مکر ریانی ننگ دسمن لعی کیم همول حاودانی
غضب ننگ سبی بولا الور ولایزیدالکافرین وارتوق فلماغای ایمان کیلتورما
کالدارکا کفرهم الارننگ کفروشرکی الاحسارا مکر زیان اخرت داقل ایتقصای
محمدارایتم آیا کورد ونکرلار شرکاء کمه اوزشریک لارسنکزنی الذین تدعون الارنی کیم اوقورسیز لار
الارنی دتا ملنور سیز لار من دون الله خدای دمن اوزکاکا ارونی کورسانیکز لار وحبر قلنکز لار منکا
کیم بوشریک لارمادا خلقوانی نمه یارایتیدور لار من الارض یردن اولجه اندا والکا دور رام لهم ایاما
آیالار دور الارغه شرک شرکی فی السموات کوک لارننگ یارانقانی دام آتنا هم ماسردورک الارغه کتابا
ناطق کتابی اننگ سلکم بیز شریک توتوب سزقهم بس الارعلی بینات یاروق حجت لارد ابوالعاص
لارمنه اولکتاب دین بلکه موندق دور بلکم ان یعد الظالمون وعده بیرمالار مشرک لار
بعضهم بعضی الاردن کیم یاشلیغ لارد اولوغ لارد ور لار بعضا اوزکا بعض غه کیم ارزلد واتباع
دور لار شفاعتی سلکم الاغرورا مکر فریب ومکر بوزیدن ان الله یرستلوق سلکم خدای یمسک
السموات والارض سائلار کوک لارد وسزنی ان تزولا اننگ اوحون کیم زایل بولغای لارادوزیدلار
کیم ممکن کابقا حالی دانا جارد ور سائلا غوجی دمن وکیلتورد ستور لارکیم حون یهود ونصاری عزیرد عیسی
علیهما السلام وعلام نی حق سبحانه اوغول لوغی غه نسبت سردملار کوک ویرالکا یاوق تتی کیم یارلیقاسا
حق تعالا اتی کیم مین قدرت سلکه سائلار من الارنی تازوال تابما غایلار یعنی اوزیردس یارماغا
ولئن زالتا ان امسکهما سائلاماس الارنی من احد صیح سزی من بعده
نزوالدوس سونگ ویرلکا کیلتورماس انه کان رستلوق سلکم خدای بارد ورحلیما بردبار
یهود ونصاری عقوبتی غه اشوقماس غفورا یارلقاغوجی کیچی نی کیم بوسوزدمن قاتیب
اننگ وحدانیتی غه قابل بولغای وسلکای کیم لم یلد ولم یولد اننگ صفه دور سترلش ننگ یا
شلیغ لاری ایشیتیب اردملار کیم کتاب اهلی اوزیغامبری ننگ تکذیبیس قیلیب اردملار یمری
ایتورالکا دور لارکیم لعن الله الیهود والنصاری کیم ایکی یمان طائفه دور لارکیم اوزیغامبر لاری
ننگ سکذیب دور لار خدای سلکه الرکیم اگر یغامبری پیزکا کیلسه ایدی پیز الاردین یول تابقان
راق بولور ایردوک واننگ تصدیقی غه آشوق قوجی راق حق تعالی حضرتی کیم واقسموا
بالله وآنت ایجیتی لار خدای سلکه جهد ایمانهم اوزآنت لاری ننگ قاتیق راغس کیم لئن جاءهم
نذیر اگر کیلسه الارغه نذیر قور قوتقوجی پیغامبری لتکونن هرانسه بولغالار اهدی
یول تابقان راق من احدی الامم اوتکان امت لاردین پیری دس یهود ونصاری دیک
والاردین اوزکا فلما جاءهم بس اولوقت کیم کیلدی الارغه نذیر قور قوتقوجی یعنی
حضرت مصطفی ما زادهم ارتورمادی اننگ کسلماکی الارغه الانفورا مکر هورلاک
حق دین ویراق ویولماق استکبارا وارتور الارغه مکر بوبون تورمالغ الهی فرمایندین

في الارض بيرداو ومكر السيئ واولكم مكر قيلدي بلارغا ياكي مكري يعني حيلة ساغنش اتي لارا ول نذ ترنينك
هلاك قيلما غيدا ولا يحيق المكر السيئ وقاتماس يمان مكر الا باهله مكر اتنك اهلكا بغه هر مكر
تلغرمي لارنينك مكري انكا احاطه قيلور وانتك تنكر الارني وهر ساري سني توكال توتار وهو
كشف قصدي نينك بايدا ساغنش تسلغان بولغاي اوزي نينك بارچه سيدا مشاهده تلغاي
فهل ينظرون بس آيا انتظار ايلتورلار مكذب لارو مكار لار يعني ايلتماس لار كوزتورتماس لار
الا سنة الاولين مكذ آلهي سنتي نى بورونغي لارداكم تكذيب اهلي اينك عذابي ومكرار باشي
نينك عقوبتي دور فلن تجد بس تاباماس سين لسنت الله تبديلا خداي نينك سنتي غه
تبديلي يعني عذاب نى ثوارقه الشتورا السه بولماس ولن تجد لسنة الله وتاباماس سين
خداي نينك سنتي غه تحويلا تحويلي يعني مكذب لارو ماكر لارني اوزكا كاحوالقيلا الماس
أولم يسيروا آيا كلزماس لار مكه نينك اهلي في الارض بيرداقينظروا كيف كان تاكور
كايلار شام ومن يولي داكم نتاك اردي عاقبة الذين من قبلهم الارنينك عاقبتي
كيم لارديس بورون اردي لار يعني عاد وثمود قومي وكانوا وبارا ردي لار الارشد منهم
قابيق راق مكي لاردين قوة توانا لغ بوزيدين وباوجود اول عذاب دين قوتلو
لاديلار وهر قومي نينك هلاكي نينك اثرلاري الارنينك دياري واقاليب دور وما كان
الله ليعجزه ويوقتور خداي كم عاجز قيلغاي انى من شئ هيچ نمه في السموات
كوكلار ده ولا في الارض ونه بورداببر هوني تيلاسه قيلور وكشي انكا اينك حكميدا ايلكاري
لبك توتماس انه كان درستلوق سلة كم اول بار دور علما دانا بارچه نمه لارنينك حال لارغه
قديرا توانا تصرف سلة انداولو يؤاخذ الله داكر مواخذه قيلسه اردي خداي الناس
كشي لارني بما كسبوا اولجه نينك جزاسي سلة كم كسب قيلور لارشرك ومعصيت دين مانوك
قوعاس ايردي على ظهرها بيرارقا سيدا من دابة هيچ تيبرانكوچي آدي لاردين يا
جن وانس جن وايتب دور لار مراد بارچه حيوانات دور لار كيم بني آدم معصيت لاري نينك
شوم لوغي سلة هلاك بولور لار انداق كم حضرت نوح علهم السلام زمانيداكم مفرك لار كيزي
نينك شوم لوغي سلة بارچه جانور لار هلاك بولديلار بكراولجه كيمه دا ايدي ايرديلار
بس بووقت دا داغي اكر الارني عالم لارنينك بازوقي سلة توتسه بارچه سي يوق بولور لار ولكن
يؤخرهم وليكن قايتارا توتار الارني الى اجل مسمى تاات اينتلكان وقتي غه حد كم الار
نينك هلاكي نينك زمانى دور فاذا جاء بس جون كيلسه اجلهم الارنينك هلاكي نينك وقتي
فان الله بس خداي بعباده بارچه اوزي نينك بنده لاري كابصيرا كور كوچي وسلور كيم
هلاك مستحق كيم دور وخلاص وننجات لانتي قايسي دور وهر بيري كا انتك حالينه كوراباداش
بسم الله الرحمن الرحيم بين بنيامع داكلتور وبنور

کم هر حرفی حروف مقطعه دین سری در غیب خزانه سیدین کم حضرت عزت اوزی نتک جیلی
صلی الله علیه وسلم غه انکا اطلاع بیرب دورا ندین سونک حسرلا اینک سله نازل بولوبتور
وخدای ورسولدین اوزکا کیتی نتک وقوفی یوقتور وبعض عالم لاردین یسرح ایتب درکیم قران
اتی درر وحقایق سلیمدا ایتب دورکیم اتی در الهیات لاری دین واشورلار سوره نتک آتی درر
وحدیث الله تعالی قراطه ولیس قبلان یخلق السموات والارض بالف عام بو قول نتک تایدین
فلور ماوردی کسلتور وشتورکیم حضرت سغامبر نتک یتمی اتی کم مذکور بولوشتوربری لیس در
اندین سونک اهل پت نی الیس ایتورلار بو سوز نتک تایدین قیلور امام قشیری قدس سره
ایتب دورکیم یا اشارت درر میثاق یوم عهد وسین عبارت دورا نتک سر یدین واحبابه اشراق
اهلدین بحر الحقایق دا کلتور وبتورکیم آنت درر حبیب نبوتی نتک یعنی سله دانتک مطهر سری
سله وبعض انکا درر لارکیم انتک معنی سی سله واصل دایا نیس انکا ندور بذا کو بلوکی نتک جمعنی
سله یا رحمی غه اندین اختصار کورسایتب دورلار انداق کم امن الله وامن الله ایتورو حقیقت
اولدورکیم عرب کلامی دا کلمه دین حرفی سله تعبیر قیلور لار انداق کم قد قلت لها قفی فقالت
لی قاف یعنی وقفت بس بولا الورکیم سین حرفی اشارت کلمه غه بولغای واول قولی سله کم
وتی انسان درر ومخاطب حضرت رسول صلی الله علیه وسلم انسا ینتی سله بولغای کم انسان
کمالی نتک صفتی اول حضرت قه ثابت دورر بولا الورکیم کلمه سید بولغای یعنی یا سید البشر
وحدیثا ناسید ولد آدم بو حرف نتک تفسیری بولغای وتقی سلما کا کیرا کم حرف لارا را
سیدین سین غه اعتدالیت سببی بار دورکیم اینک زیری وبنیانی ارا توافق وتساوی
دورر واوزکا هیچ حرف دا بو حالی یوقتور لار حرم مخصوص حضرت قه ختمت کم حقیقی عدالت
خواه توحید طریقیدا وخواه شرع حکم لاریدا انکا اختصاص بار دورر واوکان کلمه لار
کلام نتک محاسدین قبل القران لیس ریاحینی نتک رواحسن استشمام قیلسه بولور
جامع الاصول دا صحیح ترمذیدین انس بن مالک رضی الله عنه روایتی سله نقل قیلورکیم
حضرت رسول صلی الله علیه وسلم اتی لکل شی قلب وقلب القران یس وهرکیم یسن اوقوسه
پتتور لار انتک اوحون اون قاتلا قران قراتی نتک ثوابی بو سوره نی ختمه ایتورلارکیم
تمام قیلور اوزی نتک اوقوغوچی سیغه هرایکی سرای نتک یخشی لیغدنی ودافعه ایتورلار
لارکیم دفع قیلور اندین باره عما تلغ لارنی وقاضیه داعی انار لارکیم روا قیلور انتک باره حاجت
لارنی کیلتور وشتور لارکیم مکه نتک کا بارلاری اتی لارای محمد سین خدای نتک یبارکا
ایمانین سین حق سبحانه بو یوردی کم بس ای سید والقران الحکیم محکم قران نتک حقی سله
یا حکم قیلغوچی حق سله یا حکمت ایکاسی کم انک درستلوق سله کم سین شک سز وشبه سیز
لمن المرسلین بیبارلکان لاردین سین خلق سارغه ارل بیبارلکان لاردین کم بارلار دلا

یا انسان ط
لغ

عاصراط مستقيم راست بولغه كيم توحيد درر باسين سمار ليب سين سراطه استقامت ايچ كيم بولي دور
سرحي مقصوده غه تنزيل العزيز قران عالب خداى تنك توبان سمار كانى درر وصف لام نصب سله اولور يعنى
يعنى يبارى قران نى يبارمالكى قوى خداوندى اوزى ملكسدا الرحيم مهربان اوزخلقى غه وسين سمار
يلكا نلارد سين لتنذر تاقور قوتقاى سمن رباني عذابيدن هومامانذر كرو هى نى كيم قور
قوتورمادور لار آباء هم لارينك يارق اتالاريدن فترت زمانى تنك يبر اقلغى وكيم لسكى تنك
سبحى سله ياقور قوتقاى سمن لانرني اولحه سله اوقوتولوستور لار لارينك يبراق اتالارى
اسما عمل علام زماني دانهم غافلون بس لار خبر سمر لار درر لقد حق القول درستلوق
سله كيم درست بولدى قول عذاب سله على اكثرهم كافرلارينك كوبلوكى كابعنى لاملان جهنم
من الجنه والناس اجمعين كلمه سى فهم لايؤمنون بس لار ايمان كيلتورماسلار دادر لار كيم
حداى سلوراديكى كيم لار كفرداا اولار لار ياسركردا اولتورر لار لار ابوجهل دك دانتك اضرابى اتاحملنا
درسلوق سله كيم سمز قلدوق سمزنى اعناقهم اغلالا لارينك بوبون لار يداغول لار فهى بس اغول
لار سوسته بولوستور الى الاذقان لارينك اينكاك لار يكا وقوعاس لار كيم باش لار سن تيبرانكاى لار
فهم مقمحون بس لار باش هوادا قوبغان لار درر لار وكوزيابقانلار تمثيل قلدى مشركلارنى عمى
غول لار بويون لار يغه سلغانلار كيلتورستور لار كيم ابوجهل آنت ايچتى كيم اكرمغابر صلى الله
علمه وسلم نى نماز دا كورسه انينك باشينى سيندورغاى سركون كوردى كيم اول حضرت نماز
اوقورايردى تاشنى كوتاردى وانتك قاشيغه كلدى والينك كيم بوقارى ايلتى كيم تاتاش انكا اوغاى
انتك الملك انتك بوى نيدا خبر بولدى وتاش انتك الملك كايابوشوب بوى نيدا قالدى وتور
كلدى كيم بيز الارنى يندوق انداق كيم مفعول لار اشلاردا ايتيلغان بولغانلار استور لار كيم نى محذور
قومى انينك الميكتى كوب جهد لار سله انتك بوى نيدن امرولار واوزكا محمد وحى اتى من
بارايين وبوتاش سله محمد نى اولتورايمن اولحضرت تنك قاشيغه كيم كلدى سوقور بولدى
وايه كلدى كيم وجعلنا ومن بين ايديهم سدا ومن خلفهم سدا والارينك سونكسدن بردى ومانى فاغشيناهم
سكار تاى وحجابى ومن خلفهم سدا والارينك سونكسدن بردى ومانى فاغشيناهم
بس يابتوق سمز لارينك كوزلارنى فهم لايبصرون بس لار كورماس لار محقق لار استور لار كيم
ايلكارى كى سدامل اوزون لوغى دورر سونكنى سد غفلت اوتكان يازوقلاردن وهر كيم كاموندق
ايكى سد احاطه قلغان دبولغاى هرانسه اينك كوزى يابلغان بولغاى نظردن تدبرت
دليل لار بداوكورماكى كاى فلاح وهدايت بولمن وسواء عليهم وتنك درر لار غه انذرتهم
قور قوتقاى سس لار نى ام لم تنذرهم باقور قوتماغاى سمن لار نى لايؤمنون لار ايمان كيلتور
ماسلار كيم قدم علم لارينك اولتورماكى كاواولماكى كفركا واولماكى كفركا حكم تنليب درر انما
تنذر موندن اوزكا بوقتور كيم سين اكاه قلغاى سمن اكاه قلماغى كيم فايده انكا مترتب

بولغای مَن اتبع الذکر کیشی نی کم قران متابعتین قلغا وانتک موعظه لارنی قبول قولاغی سلمه
ایشکای وَخشی الرحمن وتوره قای خدای دین بالغیب یا بو قلوق قه یعنی یاشورون دالدن
قورقای نه خلق نظر بدا تا حق دین قورقای اولمه دا غایب دورانلدین یعنی آخردی ایشلارا
فبشره بس مژده بیر کسل اولارقه قوی غه بمغفرة اولکان یانروقلارینک بارلقاماغی سلمه
واجر لرکم واولوغ مزدی کیلکوچی زمانلدا یعنی حسنت اسباب نزول دا کیلتورکم بنو سلمه اتی
لارباسول الله پیرینک ایولارینمز مسجده دین بیراق دورا کرمسجد یاوقیدا ایری السای پیر
نتاک بولغای آیه کیلدی کم انا نحن نحیی الموتی تورکوزورمز اولوکلارنی
بعث سلمه دا اولکان کونکول لارنی هدایت سلمه ونکتب وبتورمز ما قدموا اولمه ایلکاری
دین یبارمیز دورلار صالحه وطالحه عملدارین وآثارهم وبتورمز اثرلارینی الارینک قدم
لاری نینک انزلارنی کم مسجدکا بارورلار مراد اولدورکم الارینک خطواتی الارینک خطیه لارکه
سفه اثار تلغوسیدورکل شئ دیارچه نمه لارنی احصیناه ساقلاب یابیان قلیب بیز
فی امام مبین دفتر دا کم روشن وبشاورور یعنی لوح محفوظ بوایه نینک نزولیدین سونک
حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بویوردی کم ای بنی سلمه اوزمنزللارینکمدا بولونکلار
کم سزلارینک قدملارینکز اثرلاری نینک ثواپین پیتورلار صحیحین دامذکور درکم کیلدی لار
نینک اولوغ راغی نمازمزدی دا کلتی دورکم بیراق راق بولغای اینک کیلوب بولمین مسجدکا وبعضی
ایتیب دورلارکم اثارمزاعم دورانلدین کم حسنه بولغای حوض علمی کم کلتی لارکا اوکرا تکایلار یاوقفی
کم خیرلارکا قلغایلار یاصدقه جاریه کوفروک ومسجد ورباط دیک یاسیه باطل اشاعه
ظلم تاسیس دیک حق سمانه بویوردورتا بارچه سینی پیتورلار ومکانات وقتی دا هراثری
نینک مناسبی غه کورا جزا پیرکوسیدورواضربهم ویان قیلمکه نینک اهل اوحوض مثلا
اصحاب القریه مثلی انطاکیه کیتتی اهل اینک اذ جاءه المرسلون وقتی دا کم کیلدیلار اول
کیتت کا بیارکا نلارکیلتورمز وبتورمز لارکم حضرت علیدام رفع دین نورون یاشمعون الصفا کم اینک
خلیفه سی ایردی اینک رفعی دین سونک انکی حواریلری کم یحیی وتومان ایتورلاردیلار
یاثاردوس ومارکوس ولوقا بیب دورکم صادق وصدوق رانطاکیه کا بیاردی تا حلق نی خدا
اوندا کا بیلار الارسلمز اینک یاوقی غه یتیب بیری کورد یلارکم قوی لارسوردی کم نی کتی لارسیزلار
اتی لارینز عیبی اینک رسول لاری دورسیز وخلق نی ضلالت بادیه سدین هدایت سرمنزلی
کا اوندارینز اتی اوزدعونکز اینک حین لغی غه هیچ دلیلنکز بارمدور اتی لاری اغریق لس قه
شفا بیرورسیز وابرص واکمه نی صحت حالیغه کیلتورورسیز اتی بیل لارمدورکم منینک اوغلم
اغریق مدرسه طبیب لارا اینک علاجی دین عاجزدورلار اکر سزلارا اینک دردیکا دوا قیلسانکز لار

مین سز لارنینگ خدا منکز کا ایمان کیلتورا بن الارانینگ توشاکی نتنگ یا تیغه کیلیب دعا قلدلار
توکال صحت تا بتی قاری ایمان کیلتوردی واول حبیب نجار در رکیم سیر صاحب ایتب در والتی یوز
سکسان سله سز نینگ حضرت سفامبر عمز صلی الله علیه وسلم دین یوروں انکا ایمان کیلتوردی و
سُباق دس سری در رالقصه بو انکی مرسول نتنگ خبری انطاکیه دا انکار اولدی وکوں اعوق
الارنینگ برکا تندین صحت دولتی غه یتتی لار شهر نینگ ملکی کیم معالم التنزیل دا ایتورانینگ آتی
انطخنیس رومی ایردی وبت تا پنور ایردی الارنینگ حالیدین خبر تاتی والارنینگ دعوتی
نتنگ مضمونیغه کیم بت تا پنماغی دس تماک دا آلهی وحدانیتی غه اوار صلماق ایدی مطلع
بولوب الارنی زندانغه سالدی وشمعون الارنینگ سوزلکدین کیلیب ملک نتنگ خاص لاری
سله اشنالیق ملا باشلادی ودانش وحکمت سببی سله پادشاه نتنگ مقربی بولدی وحق سبحانه
بوقصه دین حسر سرور اوار سلنا یا دقیل حون یلبار دوک بعد الیهم اثنین انطاکیه کیشی لاری
نینگ سار یغه انکی سفامبری یعنی عیسی یا شمعون یلبار دیلار یتز نینگ بویورغو منز سله
فکذبوهما بس تکذیب قلدیلار کنت اهل الارنی ونزندان دا سالدیلار فعزز نا بس
غالب قلدوق الارنی وحفص تشدید سله او قور یعنی قوت بیردوک بشالث او حرفی یلبار کا
نا کیم امح شمعون الصفا در سوایتب در رلار یا سلوم یا یوس فقالوا بس انتی لار یوسار کا نلار
یا انطاکیه اهلیغه کیم انا الیکم مرسلون یلبار لیکا نلار
پیز عیسی علیه السلام قاشندین یا اننگ خلیفه سی الیدین قالوا انتی لار اول شهر نینگ کیشی لاری کیم
ما انتم بوق سز سز لار الا بشر مکرا دمی مثلنا پیز نینگ دیک بشریت صفت لاری نتنگ کیم ایدا
بس نی ارتوقلوق سله سز لارنی رسالت قه اختصاص پیرب دور لار وما انزل الرحمن یلبار
ماندور خدای من شیء هیچ نمه وحی ورسالت دس ان انتم یوق سز سز لار الا تکذبون مکر
کیم یالغان ایتور سز لار رسالت دعوی سیدا قالوا ربنا انتی لار یغامبر لار کیم سوزیدا خدا
میز یعلم انا پیلور رسلون سله کیم بز الیکم لمرسلون پیز لار یغه یلبار کا نلار بز
وما علینا ویوقتور بزکا الا البلاغ المبین مکرا سکار ایتکور ماکلیک وبز او زاشمز نی تلدوق
وبغام بیتکور دوک اکر دعوت قبول قلماسانکز لار عذاب سز لارکا اینیب کیلور قالوا انا
تطیرنا انتی لار کیم بز عمان فال توتتوق بزکم سز لار نینگ کیلکانکز سله کیم تا بولدکا کیلیب
سز لار یا بغور یا غماندور وسز نینگ بارچه انکین لار بز غور یب دور لار لئن لم تنتهوا اکر قاتماسانکز
لار او زدعوی بیتکز دین لنرجمنکم هر اینه سز لارنی تاش سله اولتور در بز ولیمسنکم وهر اینه
بیتار سز لارکا منا بیز دین عذاب الیم در دلیک عذابی قالوا طائرکم انتی لار یغامبر لار کیم
سز لار نینگ یمان فالینکز معکم سز لارکا در یعنی سز لار نینگ شامتینکز نتنگ سببی فاسلاه
عقیده لار وباطله عمل لار نتکز دین در رائر ذکرتم آیا اکر سند سز لور سز لار یمان فال توتا

سیزلار واولنور ماک کافور قوتور سیزلار بیل آنتم بلکم سیزلار قوم مسرفون کوره کزاف قلغوحی لار
وحده دن اوزکان لار سیزلار کیلتور دیتور لار کیم شمعون ملک سله بت خانغه کیلیب ایردی وخدایغه
سجده اتار ایردی وکشی لار سا عنصور ایردیلار کیم اول بت نی تاپنا دور ملک انکا تمام اعتماد قیلدی
واندین کینکاش سیزهو مهم کا اقدام قلماس ایردی پیرکون شمعون سوردی کیم ای ملک ایشیم ایکی
غریب کیشنی زندانغه سالیب سین الارنینگ قاباما غی نینگ سببی نی دور ملک ایتی الارعوی قیلور
لار کیم بت للردین باشقه اوزکا خدای بار دور شمعون تعجب یوزیدین ایتی کیم ایتقیل تا الارنی حاضر
قیلغای لار کیم الارنینگ سوزی عجب سوزی دور ملک بویوردی کیم تا الارنی کیلتور دیلار وشمعون
نی کیم کوردیلار خوش حال بولوب کونکول لوک بولوب اولتوردیلار شمعون سوردی کیم سیزلار کیمنی تا
پنور سیزلار اتی لار آنی کیم بیروکوک نینگ یار اتقوحی سیدور شمعون اتی سیزلار نینگ خدایینگز
نی یاسار اتی لار سوقور لارنی کورکوحی صلور شمعون ملک دس تلادی کیم تاسوقورنی حاضر قیلدیلار
واتی کیم اوزخدایینگ غه ایتینگز لار کیم تامونی کورکوحی قیلغای الارعا قلدیلار فی الحال کورکو
حی بولدی شمعون اتی ای ملک بیزداغی اوزخدالار یمزدین یتلالینگ تا اوشبو ایشنی قیلغای
لار ملک اقرین اتی ای شمعون سین پلماس سن کیم الارکور ماس دور لار واشتماس دور لار وصحیح
نمه کا قدرتی یوقتور لار شمعون سنه قاتلا اتی ای سیکدت لار سیزلار نینگ خدایینگز ینه نی
قیلا الور اتی لار اولوک نی تیرکوزور شمعون اتی اگر سیزلار نینگ خدایینگز بوایش نی قیلسه بیزبار جا
میز انکا ایمان کیلتور وربیز بس ملک نینگ تیز یغه کیم مدقی اننگ اولکا یندین اوتوب ایدی یا
بیتی کونکی اولوک نی تیرکوزه دیلار وملک قوحی سلدا یمان کیلتور دیلار واوزکا حمی بغامسلار دموصی لار
نینگ قصدس تیلدیلار حبیب نجار غه خبر بولدی کیم کافرلار ایمان اهل نینگ ایزاسی نینگ مقام
دادور لار اوزمنزلسدین اول سار یغه یوزلاندی انداق کیم حق سبحانه اتی وَجَاءَ مِنْ
اَقْصَا الْمَدِیْنَةِ اول شهردین سراق یراق یبری دین رَجُلٌ یری یعنی حبیب نجار یَسْعٰی وبار ایردی
کیم آشوقور ایردی تا یتی قَالَ یٰقَوْمِ ای منینگ کروهیم اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِیْنَ ایکرا شینگز لار سبا
ریلکا نلار کا اتبعوا مَنْ لَّا یَسْـَٔلُکُمْ ایکرا شینیکسز لار کیشی لار کا کیم تلاماس لار سیزلار نی اجرا مزدی
رسالت بیتکور ماک کا وَهُمْ مُّهْتَدُوْنَ والار یول تابقا نلار دور لار هرانکی سری نینگ خبری غدو
مالی ونی دور منکا کیم صدق یوزیدین لَآ اَعْبُدُ الَّذِیْ فَطَرَنِیْ تاپنماس مینمن اول کشی کیم یارا تتی
مینی وعدم دین وجود قه کیلتور دی وَاِلَیْهِ وانینگ حکمی وحزاسی سار یغه تُرْجَعُوْنَ قایتا
ریلغونکبر دور لار قیامت کونی فطرت اضافه سی اوزیکا شکن اظهاری دور وبعثت اضافه سی
کافرلار غه مبالغه دور تهدید وزجر دا اَاَتَّخِذُ آیا توتنایمن مِنْ دُوْنِهٖ خدای دیل اوزکا
اَلِهَةً اوزکا خدالار یعنی بت لار اِنْ یُّرِدْنِ الرَّحْمٰنُ اگر تیلاسه خدای منکا بِضُرٍّ ضرر یکا یعنی
اگر تیلاسه کیم ضرری منکا یتکای لَا تُغْنِ عَنِّیْ کفایت قلماس مینیدین شَفَاعَتُهُمْ شفاعتلاری

بت لارینک تیلاماکی یمه نی اندین یعنی الارمیندین بلاکتارماس لار ولا ینقذون وقورقماس
لارمینی وخلاص اتیماس لاربس اکر میں انی کم توانالیغی یوقتور اسغوایکاکا تاپغای میں
وانینک عبادتی کم قادردر بتکورماکا نفع وقوتقارماق قه ضرردین ایلیک کوتارکای میں
انی اذا در بتلوق سلهکم میں اول وقت لفی ضلال مبین اسکارازماقلیغ دابولغای میں
قوم کم بوسوزنی اندین اشتی لار اینک اولتورماکی ننک قصدین قیلدیلار واول بچاره
لارغه یوزکسلتوروب اتی انی آمنت بربتلوق سلهکم مین ایمان کسلتوردوم بربکم
سرلارینک یارانقوحینکز غه فاسمعون بس ایشتینکم لارمینینک ایمانم نی تاتانکلا
منکاتانوقلوق سرکای سیزدانتدرلار بوخطابنی قوم عه قیلدی والارانکاتاش
اورارابردیلار تااولتوروللدی واینک قبری انطاکیه بازارینداردروقولی اولدرکم آنی او
لتوردیلار وخدای آنی تیرکوزدی واوحماح قه ایلتی وامام حسن بصری رحمه الله انکادر
کم حون اینک اولتورماکی ننک قصدین قیلدیلار حق سبحانه آنی کوکاایلتی وکرامت
یوزیدین قیل اتی لارانکاکم ای حبیب ادخل الجنه کیرکل اوحماح غه بس اوحماح غه کیم
کیردی قال یالیت قومی اتی کاشکی منینک قومم یعلمون دانابولغایلار بما غفرلی ربی
اولی سلهکم بارلیقادی میینی منینک بروردکارم وجعلنی وقیلدی میینی من المکرمین
سیلاغانلاردین اکرام سلهکم قولی اولدرکیم پیغامبرلارومللک ومومن لارانولتوروللدیلار
وقولی اولدرکیم سلامت لمع سلهکم حیقنب بارلارمحسب اولتوروللدی یاکوکاکا
بارادی وما انزلنا وبیارماوکریز علی قومه حبیب قومیغه من بعده اینک
اولتورکانی یارفعی دین سونک من جنود هم لشکری من السماء کوکدین کافرلارهلاکیکا وما کنا منزلین وبوق
دورمیز تورمان سیارکوی لشکری قوی ننک هلاکی اوحون یعنی کافرلاراندین خوارراقاد مقدارسیز راق دور
لارکیم الارینک هلاکیکا لشکری کیراک بولغا وملائکه ننک لشکرلاری ننک انرالی بدرحنین کونیدا پیرننک
سفامبری صلی الله علیه وسلم تعطیمی اوحون ایکاندورنه اولکم کافرلارینک لشکری حسابی دابولغای
بولغای لاران کانت بوق ایردی انطاکیه اهلینک عقوبتی الا صیحة واحدة مکرسیز زیادکم جبریل
علیه السلام هرالکی بارزوسین توتوب صیحه اوردی فاذا هم بس اندا الارخامدون توکال اولکان لارایردیلار
یعنی جبریل ننک پیرغره سی سلهکم اولدیلارارت ویکیم پیرولی سوزکای یاحسرة علی العباد ای
درینغابنده لارکا ما یاتیهم من رسول کسلمادی لارغه هیچ سفامبری الاکانوا به یستهزؤن مکرلارایردیلاکیم
انکایستهزؤن استهزا قیلورایردیلار الم یروا آیا کورماديلارو بیلادیلارکیم بزکم اهلکنا قبلهم من قرن
قیلدوق بزقبلهم الاردین بورون من القرون سرزکارلاراهلیدین انهم الیهم ومشاهده قیلماس
اولکم هلاک بولغانلارالارسارینه لایرجعون قایتماسلار یعنی دنیاکاکسلماس لاروان کل ویوقتور لارکم
سی الارینک لمتاجمیع مکرسیزسیزسلهکم قوشولغانلار لدینا محضرون بزینک قاشیمیزداحاضربولغانلار

قیامت کونی حزا اوحون یعنی الارنی کم هلاک قیلیب پیز نور و نعمتی لارد ین اوشبو سونگ قالغان مخالف لار
سلد باره سی حشر عرصه کاه دا پیز سنگ حضرتمزد احاضر بولغوسیدر لار دا اوزی ننگ تسلیغی و سوزی کا
کوره احزا و سزا تا بقوسدر لار یعنی عذاب الیم و عقاب عظیم سلد تو تقون بولغوسیدر لار و حرمان
مجلس و خذلان مضیعة دا ابد محبوسی و سرمد مهجوری بولغوسیدر و آیة و نشانه پیز سنگ قدرتمز
نشانه لاریدین لهم الارض المیتة کافر لارکا اولکان بیر در یعنی قورو ق واوت سز کم پیز یامغور سسی
سلد احییناها بیز کوزه دوک پیز انی و اخرجنا منها وحبا رووق پیز اندین حبا دانه اوزغوری
مراد غزا بولغوحی دانه لار در فمنه یاکلون بیر لار و جعلنا و یارا تو ق پیز نیها
بیر دا جنات بستانلار من نخیل تو رلوک تو رلوک خرما ایستا لار دین و اعناب و تو رلوک تو رلوک
رناک بنان لار صنف لار و فجرنا و اقتر دو ق پیز فیها من العیون بیر دا بولاق لار دین لیاکلوا
تا یکا لار من ثمره میسوه دین اولمجه یا دا یتلدی و ما عملت ایدیهم و اولمجه دین قیلیب در
الارنینگ اللگ لاری در شاه دیک و اندین اوزکا حصص ما عملته او قورو مانی نافیه سلور یعنی بیر لار
میسوه لار دین و سعی لارنینگ اللگ لارینگ ازل عملی قیلمایدر بلکم صرف قدرت سلد یارا تیلیب در
افلا یشکرون ایا شکر قیلماسلار بو نعمت لارنینگ مقابله سید امنعم غه تا پنماق کور ساتماس صاحب
کرالخفا ایف در کیم ایه ننگ معنی سی اشارت اهل ننگ ایلی سلد اولدر کیم کو نکول ایرینی
بیر کوزه دوک پیز عنایت یامغوری سلد و اندین حیقار دوق پیز اندین طاعت دانه سین تا
روح لار اندین غزا تا بقا یلار و قلدوق پیز ستان لار ذکر لار نخا و شوق لار اوزوم لاری و حکم
بولاغ لاری دین اندا غمزدوق پیز تا مکاشفه لار و مشاهده لار میسوه لاریدین اسیغ الور لار
و عمل لار تحفه لاریدین کم تسلیب در لار صدقه لار و حسرلار دین سپاس دار لیغ صلماس لار یعنی سپاس
تسلماق کسراک بوظاهره و بباطنه نعمت لار دا اتا ننگ ارتوقلوغی ننگ موحسی بولغای کم این شکرتم لازیدنکم
سبحان الذی اریع در اولکم کامله قدرتی سلد خلق الازواج کلها یارا تی بارچه صنف لار و نوع لار
مما تنبت الارض اولمجه دین اوندور رهیز اوت لاریدین و بیاح لار دیک و من انفسهم و لار
ننگ نفس لاریدین یعنی لشر دین ایر و خاتون دیک و مما لا یعلمون و اولمجه دین سلماس لار خلایق
قسم لاریدین و آیة لهم اللیل و اوزکا علامتی لار غه پیر سنگ قدرتمز غه کیمه در کیم حکمت
یوزیدین نسلخ تار تار میز و بیراق قیلور میز منه النهار اندین کو نندوزنی فاذا هم لشول
وقت لار مظلمون کیر کوچی لار در لار تر انکغو لوق ته و الشمس تجری و اوزکا آیة قو یاش در کیم
یا در مستقر لها دا رکاهی غه کیم انکا یا در و امام مسلم صحیحی دا در کیم قو یاش مستقری تحت
العرش بولغای و ایشور لار مراد مستقر دین معین حدی در کیم اننگ ایور دلماکا کمی اندا توکا انکای
ذلک اینگ اول یا رماغی اوز مستقری غه تقدیر العزیز غالب خداوندی ننگ تقدیری در
اوزی ننگ قدرتی سلد و هر مقتدری غه العلیم دانا هر معلومی غه و القمر قدرناه و ایی نی

مقدر و مقرر قیلیب پیز یعنی اینک کیز ماکی نی منازل سکیزی سکز منزل الارد اون انکی برج لارد ین
کیم هر بری نینگ حصه سی منزل لارد ین انکی منزل لارد ح و ین سری بولغای و هر کون پیر منزلی کا قطع
قیلور و احتماعه منزل لاریدا اینک بارو قیلوغی ارتار و استقبالیه منزل لاریدا ز بولور و اجتماع و مقابل
غه میل قیلور حتی عاد نار و قتی کیم قایتقای کا لغ جون القدیم پیر سل لیغ ضرماشا نی نینگ یغا
دیک قور و غان بولغای و ایکری بولغان یانکی و دیک لا الشمس ینبغی لها سزد و انکا شاید
ان تدرک القمر او لکم تابقای ای نی اینک سر یدکیم بری او لغی فلک دا دور و پیری تور تونجی سیمر دا
یا بولغای کیم قوباش تابقای آی نی اینک سری نینگ سر یعنی دا کیم ای مارجه برج لارنی ای نینگ
حد لاریدا قطع قیلور و قوباش سیاد ابن اکر قوباس سلدام لیغ دا ای دیک بولسه میل لارینگ
فصل لاری اوز و صفی دین تر شار و خلل و نبات تکونی و حیوانی تعیش غه یتار و لا الیل
و نه کیمه سابق النهار ایلکاری لیک تو تقوی دور کوندز نکا اول معنی سلکیم غلبه قیلغای یا
ر قلوق قه و مارجه وقت لار کیمه او نکای بلکیم اینک متعاقبی در سر و انتب دور لار دا کیمه و
کوندوز دا لارینگ سایکی آتمی دور یعنی ای و قوباش و مراد اولدور کیم انداق قوباش سرعت یورلدین
آی نی تاماس آی داغی بار و قلوق حصتی دین قوباشقه ایلکاری لینگ تاماس و کل و مارجه یورلدی
لار سای و قوباش دین و اندین اوز کا فی فلک یسبحون فلک دا اصوق بار دور لار اینداق کیم بالغ سوره ا
و آیة لهم و اوز کا نشانه لار غه انا حملنا اولدور کیم بز کو تار و دوک بیز ذریتهم لارینگ اتا لاری
نا یعنی اولنور غه زر دوق بیز فی الفلک المشحون کیمه و اکتی لار دین تولا و اوز کا حیوان لار یعنی نوح
علیه السلام کیمه سیدا و انتب دور لار مراد زریه دس اولاد دور لار یعنی کیمک اوغلانلار غه کیم سفر قی
یر تتور قور و ق لوق دا لار او حون کیمه مقرر قیلدوق و خلقنا لهم و یا را تو ق بیز کشی لار
او حون من مثله کیمه و یک مایرکبون او لحه مینا رلار انکا نوح و صندل و ناو دیک و لیسه دور
لار مراد بیتوه لار دور لار کیم تو نر لارینگ کیمه سد دور و ان نشاء و اکر تلاساک بز نغرقهم غرقه
قیلور بز کیمه اهلکنی فلا صریخ هیچ فریاد قه یتکلی یو قتور لهم الا رحمة کیم غرقه بولمالق
ساتلاغای و لا هم و نه لارینقذون قوتولغایلار او لوم دین الا متاعا و لکم باغیشلاغای بیز
رحمة منا باغیشلاما عی بز الا رحمة بینگ قاشیمز دین و متاعا و رخوار دا رلیغ پیر و ر
لارغه برخوار لیغ پیر ماکی الی حین تا زمانی کیم لارینگ بولماتی تیکای و اذا قیل لهم
یتیلسا لهم اتقوا کا نزلا کا کیم قور قونکز لار ما بین ایدیکم عذاب دین کیم سیز لار دین بورون
سکذبه امت لار کا یتیب دور و ما خلفکم و عذاب دین کیم سیز لارینگ سونکو نکز دا در لیغ
اخرت دا و ایمان کیلتور و نکز لار لعلکم ترحمون شاید سیز لار کا باغیشلاغای لار یا الا ر یورو
ایور ماک کور سا تکایلار و مکابره و عناد دا او تور غایلار و ما تاتیهم و کسلماکای الا رغه من آیة
هیچ ایتی من آیات ربهم الا رینگ بر ور دکاری نینگ آیه لاری دین یعنی قران یا رصلت

دلیل لاری دین الکافرون اولکن بولغایلار عنها معرضین اندین نور ایور کوحی لار واذا قیل لهم وحسن انسه لار
الارغه کیم درویش لار محتاج لارغه انفقوا انفقه قلنلکنر لار مما رزقکم الله اولحه دس بیرسه دور لار
سنز لار کا خدای قال الذین کفروا ایتور لار لار کیم ایمان کیلتور ماسدور لار صانع غه یعنی عرب نینک
معطله سی للذین آمنوا الانجه کیم ایمان کیلتور وستور لار یعنی کافرلار تهکم یوزیدن مومن لار کا ایتور
لار انطعم آیا طعام بیرالنک من لو یشاء الله اکاکیم اکر خدای تلاسه ایدی اطعمه طعام بیرار ایدی
الکا یعنی خدای کیم سنز لار ینک کما ننکنز کا قادر در خلوقه طعام برماک کا کسرا کیم الارغه طعام
بیرکای اولکیم طعام برمادی سنز دا غی نمه برماس سنز ان انتم یوق سبز سنز لار ای مومن لار الا فی
ضلال مبین مکر هو بدا آزما علنوع دا بیرکا مشیت مخالفتغه بویور در سنز لار و بوسوز لار دین حطا
ایردی الننک اوحون کیم خدای بعض کشی لار نی بای قیلیب در و بعض نی درویش ایتیب در دا تلا
حمتی سله حکم سلدی در کیم بای لار خدا مالیدین فقیر لار نی بهره مند قلغالار بس مشدنی
بهانه قلماق والهی حکمینی کیم انفاق ته بویور وستور قومماق صرف خطا محض رحفا عینی در و یقولون
واستور لار کافرلار متی قاچان در هذا الوعد سنز لار ینک بو موعد نکنز یعنی تامت قای
در ستحسز هنکامی ان کنتم صادقین اکر بار سیز راست ایتوحی لار ما ینظرون انتظار
ایلتماس لار الا لار الا صیحة واحدة تاخذهم مکر بیر نرسه دکیم تو تار لار نی یعنی صعقه نفخه سی
کیم نزع نفخه سدین سونک دور تا یار لار نی و هم یخصمون وصال اولکیم الار اولوقت داسودا ایمعا
داحد الدخصومت سله مشغول بولغایلار و دنا ایشینی قیلور لار کیم بیر بولی اسرا مل علی ام لار
نفس نی صورغه اوراردا رماحه خلق بیردا اولار لار الا ماشاء الله فلا یستطیعون بس بولدورالماس لار
توصیة وصیت قیلماق حاضر لارغه ولا الی اهلهم ونه الارینک اوها سارغه کیم غایب بولغالار
یرجعون قایتور لار یعنی بازار دین ایرکا کسلماک کا مجالی بولماغایلار و نفخ فی الصور وقتی سل
دین سونک هورکای صوراینه قائلا فاذا هم بس اولوقت الار من الاجداث کور لار دین حیتیب
کیلیب الی ربهم اوزی رب ذکای سارغه ینسلون یوکور در لار و بوقیرق سیل دا کافرلار کا
عذاب بولماغای حون قوبار بلغایلار قالوا یا ویلنا ایتور لار ای وای بیزکا من بعثنا کیم قبرا
دی یعنی اویقاتی یاتقی من مرقدنا یاتقی زنکا و یقومنز بیری دین نرشته لار جواب بیرور لار سا
هذا بو در ما وعد الرحمن اولحه وعده قیلیب ایدی خدای بعث و نشر دین و سنز لار استور
ادر سنکز لار متی هذا الوعد وصدق المرسلون وراست ایتی لار سعا بیر لار بعث و حزا
باییدا اولحه ایتی لار اما سیز لار یاور قیلماد سنکز لار ان کانت یوق ایدی بو واقعه
الا صیحة واحدة مکر بیر نفخه کیم سونکی نفخه در یعنی یالغوز بیر نفخه سله تیرلدیلار فاذا
هم بس اولوقت الا جمیع بارچه سی الار ینک لدینا محضرون یانزنک قاشیمزدا حاضر
بولغانلار در فالیوم بس بوکون لا تظلم نفس حور ایتیلماس هیچ نفسی شیئا نیمه کا اوز

کردکاری نینک حزاسدین نه الارنینک تواسدین آزایقایلارونه عقوبت سله استحقاقدین
ارتوق درماندہ قالغایلار ولا تحزنون وداداش بولمالکونلکز لاردررای محشرها الاماکلتم تعملون
مکراولغه کاکم بارایرده منکرلارکم قلورایرده منکرلارخیروشردین ان اصحاب الجنة درستلوق
سله کم اوحماح اصحابی الیوم اولکون فی شغل انی دابولغایلارفاکهون شادمان ونازلیسوم
میوه سکوحی لارولذت قیلغوحی لاراولایش تکبرلارا قتضاسه درریاسماع یاپیری سری نینک زیادتی
یاخدای نینک مهمانلغی بولماق مشغول بولغای یاپیری سری نینک زیادتی یاخدای
نینک مهمان دارلیغی دابولغایلارفارغ بولغایلارتاملادین تموغ لوغ لارنینک اشیداولاسی
نینک تورلوک تورلوک تعذیب لاری یاخدای مشغول قیلغای الارنی نعمه کاکم اونوتورلارسی
الارنینک کشلاری دین کم تموغ دابولغای لارکم الارنی یادقیلمانغی عیش تنغص نینک موحی دررا
بحرالحقایق دایتورکم مراوحنت اصحاسدین اوحماح نینک تلاکوحی لاری دررارکم الارنینک
مقصدی حنت لارنینک تعیمی ایردی حق سبحانه الارنی تنعم سله مشغول قلورولوحال
اکرچه نسبت تموغلوق لارغه کوراحال لارنینک اولوغ لاریدین دررحق طالب لارغه کورا
اسیردتوبان کورونورومویندین اکثراصل الجنة البله سری غه نی ایتلسه بولورواتیورلارسی
برایه نی شیخ قدس سره قاشغه اوقودملارشحقه اوردی واونزیدین باردی وهرواز نکا
کم کلدی ای صاره سنولارا کوسلسه لارکم دین مشغول بولوشتورلارفی الحال هلاک مرسله
سیغه توشکای لارکشف الاسرارها شیخ الاسلام انصاری قدس سره دین نقل قلورکم مشغول
لوق اوحماح نعمت لارکابارچه مومن لارنینک دررامحضرت نینک مقرب لاری سهود
مطالعه سی وحود نوری ملاحظه سدین بولحظه اوحماح نعیمی لارغه باقسه لارسی
هم لارینی اصحاب الجنة وازواجهم والارنینک خاتون لاری دنیا اهلدین یاحوراعینا
رفظلال قصرلارکولاکالاریدا دورلارینی سرلاریدا قوباش اسیغیدین سراق علی الارائک راسی
تخت لارغه متکئین تکسه اورغالارلارونایانماق تخت قه تنعم دلیسا دررلهم فیها
الارغه دررحنت وافاکهه میوه لارینی تورلوک تورلوک میوه لارولهم والارغه دررما
یدعون اولحه تسلارلاردازرواالتورلارا حقاف دابن عباس رضی الله عنه دین نقل قلورکم
هرنی اوحماح لسق ساغدش ایتارطعام لاروشراب لاردین آنسوزکم تسلاکاکلتورکای اوزی نینک
الداحاضرکورکای والارغه بولغای سلام سلام یعنی تحیتی قولاخطابی واسطه سزمن رب
رحیم مهربان بولوردکاری دین معالم واحادبن عبدالله رضی الله عنه دین نقل قلورکم سعادت
صلی الله علیه وسلم ایتی اوحماح اهلی اوزنعیمدا مستغرق بولغایلارناکاه نوری الارغه ساطع
بولغای وباش سوقاری کم قیلغای حضرت عزت ایتمای السلام علیکم یااهل الجنة وایتارلار
الیوم واییرلمنکز لاربوکون ایها المجرمون ای مشرکلار موحدلاردین وای منافقلار مخلص

لارد ین کم سزلارنی دشمن لارنینک زندانی غه سورارلارد الارنی ورست لارنینک بستانی غه ارتلار
لارالم اعهد الیکم ایا عهد قلمادم موسزلار بله وبو یومرمادم موسزلارکا یا بنی آدم
ای آدم نینک اوغلانلاری ان لا تعبدوا الشیطان اولکم تا شیماغای سزلار شیطان نی یعنی بلار عه
شیطان بورورغی بله انه لکم درستلوق سله کم اول سزلارکا عدو مبین دشمنی درار سکار اولنک
دشمن یعنی سزلارنینک انا نکز سله بارچه کشی کا ظاهر درر وان اعبدونی وه عهد قبلدم
کم سنکا تاپشنکز لارکم سزلارنینک دوستونکز صراط هذا یومنینک تا پیشماغیم صراط مستقیم
راست یولیدور اوصاح غه ولقد اضل ودرستلوق سله کم ازغوردی شیطان منکم سزلاردن
ای آدمی لار جیلا کثیرا کوب خلق نی افلم تکونوا تعقلون آیا یوق سیز سیزلارکم تعقل تلغا
سزلار واوزونکز نی اننک فرمی نینک دامیغه سالماغای سزلار هذه جهنم بوتموغ دور
الته اول تموغی کم دنیاد اکنتم توعدون تارادور سنکزلارکم یا شورون ایرد دینکزلارکم حق
وسفامبرلارنینک تصدیقین قیلماس ایرد سنکزلار الیوم نختم بوکون مهر قویارمیز علی
افواههم الارنینک اغیزلارینه کم انکار قیلورلارکم مشرک ایماس ایردرک میزوسفامبرلار
نینک تکذیبین قیلمادوق میزوشیطان غه تاپینمای میزوتکلمنا وسوزاشتورلارمیزکا ایدیهم
الارنینک املک لاری وتشهد ارجلهم وتانوقلوق سورورلارالارنینک ایاق لاری بما کانوا
اولحه سله بارایرد یلارکم دنیاد ایکسبون کسب قیلورایرد یلارکشف الاسرار دا ایتیلدورکم
انداق کم دشمن لارنینک حرارجی الارنینک یمان ایشلاریکا تانوقلوق پیرورلاریانینک عضولاری
الارنینک طاعت لارینه شهادت اقامتین قیلورانداق کم اثاره کلتورور بتورلارکم حق سبحانه
بنده غه خطاب قیلورکم نی کیلتورورسن اول اویانورکم اوزی اننک عداوت لاری وخیر
لارنی ساناغای حق سبحانه اننک اعضاسینی سوزکا کلتورورتا هر سری اوزی اننک عمل
لارنی ایتقایلار حتی بارماتلار تانوقلوق بیرورتسلیم لارینه کما ورد فانهم مسولات مستنطقات
ولو نشاء واکر تلاساک میزدینادا لطمسنا هر اینه یوق قیلورمیزیعنی محورقسمن تارتار
بیزعلی اعینهم الارنینک کوزلارکا فاستبقوا الصراط بس ایلکاری تونارلارد یعنی کم اننک
سلوکی دامعتاد درلارفانی یبصرون بس نیتاک کورارلارآنی ولو نشاء لمسخناهم واکر
تلاساک میزمسخ ایتارمیزالارنی والارنینک صورتلارنی اوزکاحه قیلورمیزعلی مکانتهم
الارنینک بیرلارکا تاهمول بیردا افسرده بولغایلار فما استطاعوا بس بولدورالماس لار
وقادر بولماغایلار مضیا بارماق قه ایلکاریدین ولا یرجعون وقاتماغایلار وبولدورا
الماس لارقاتماق قه سرنکی دایا اول غی صورت قه قایتا بارماسلار ومن نعمره ونهمکما
اوزون عمر بیرساک بیزنینکسه قایتورمیزپیزآنی فی الخلق یعنی اننک قوتینی
لیشتورمیزبیزواینک بیکلیکسکنی قاری لیق بیله افلا تعقلون ایا نابماس لارکم هرکیم

خلق نینک قایتاریماغی غه وارر دور وطمس ومسخ قه داغی قادر در ملکه نینک کافرلاری اشورا یردی کم محمد شاعر
در حق سبحانه الارنینک قولی نینک رد غه اشور کیم وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا یَنْبَغِی لَهُ ولاتق ایماس الکا شعر اتماق کم اگر شعر انسه شبه قوی نینک کونکلی کا کیراریردی کم اینک قدرت
قران نظمی غه وانصاح انکا قطعا نتی نینک فوتندین در کیم شاعر لیغی دا بار دور بس حق سبحانه انکا شعر اوکرانماغی
تا اول شبه تاری بولماغای وهرگاه کیم اول حضرت پیتی تمثیل بولی سله اداقیلسه ایدی اندین سار رتبه
کا رجحی سله کیم ونزن سمتی دین انحرافی بار ایردی اوقور ایردی انداق کم پیرنوبت اینی کیم کف الاسلام
وشیب للمرنا هیا صدیق اکبر رضی الله عنه انی کم یارسول الله قایل ایتیب در کیم کف الشک والاسلام
للمرونا هیا حضرت هرول وتیره سله کیم اول نوبت اوقوب ایدی ایکنجی دا نکرار کورسانی ابوبکر ایتی
کیم اشهد انک رسول الله وما علمناک الشعر وما ینبغی لک وحضرت نینک کلمه لاریدین اولنجه
موزون وارد بولوب شعر غه اوخشاش انا النبی لاکذب انا ابن عبد المطلب تکلف سیز وقصد
سیز الکا ندورار. هربو قسم اولحه پیزالکا اوکرانوک الاذکر مکر بندی وارشادی وقران مبین
ورشن کتابی معانی وحقایق دایاحکم لار وحد لار نینک روشن قیلغوچی می کیم بیارب بیز
لینذر تاقور قوتقای قران یا محمد انینک سله مَنْ کَانَ حَیًّا هر کیمکا بولسه تیر کلک یعنی
عاقل وفهم لیغ کیم غافل وجاهل اولوک دیک دور یا انکا کیم مومن در رفی علم الله کیم اندک حیات
وسرمدی بقا امان سله دور وقور قوتماق نینک تخصیص مومن کا اندک اشفاعی اوچون دور انینک
سله وتحق القول وواجب بولور عذاب کلمه سی عملی الکافرین کافر بولغان لار غه کیم قران
قبول قیلماس لار اولیم یروا انا کورماس لار وسلماس لار بولار انا خلقنا لهم انی کیم بیز یارانوق بیز
لهم الاراوحون مِمَّا عَمِلَتْ اَیْدِیْنَا اولحه دین قیلیب بیز ویاساب بیز واسطه سیز وشرکت
ووکالت سیز یعنی یالغوز ایردوک بیز انینک یاراتماغیمغه کشی لار امشاغ در کیم هرکیم
ایشینی یالغوز قیلسه اشور مین بو ایشنی اوزایلیکیم سله قیلیب مین یعنی سیز اومنکا اندک
یاسامانچی وایاری بیرمایدور سوندا داغی اشور کیم بیز یارانیب بیز الار اوچون یالغوز غیر
نینک شریک سیز لیک سله انعاما تواریار لار تیره وسیغیر وقوی دیک فهم لها بس لار انکا مالک
لکون ضبط قیلغوچی لار در لار وتصرف قه ایندر کوچی لار ذللناها ویومشاق قیلدوق
بیز وراهم ایتوک بیز تواریار لار فی لهم الاراوحون فمنها رکوبهم بس بعض اندین الار نینک مرکوبی
در کیم انکا مینار لار تیره دیک ومنها یاکلون والاردین بعض اولدور کیم بیر لار قوی دیک ولهم
فیها والارغه تواریار لار امنافع اسیغ لار در بیرینک وقسل وتیری دین ومشارب وایچار لیک
لار سوت دین افلا یشکرون آیا شکر ایتماس لار خدای نینک نعمتی غه کیم تواریار لار یارانی وراهم قیلدی
واولوغ اسیغ لار بولار نینک محری دین الارغه یینکور در واتخذوا وتوتی لار مشرک لار من دون
الله خدای دین اوزنکا الهة خدای لار لعلهم تابولغایلار الارغه ینصرون یاری قیلیلغای

الارینک مددی سلد وحال اولکم بت لار لا یستطیعون تولدورالماس لار نصرهم یاری بیرماک الارغه
الننک اوحون کم حماد درلار والارغه شعور وقدرت یوقتور وهم وپت پرست لار لهم بت لارغه
جند محضرون سپاهی درلار حاضر قیلیغان توکون کم الارینک ساقلاغوحی سدرلار یاناکلا الارینک
لشکری درلار کم لارسله حاضر بولغیلار تمرغ دا فلا یحزنک بس کسراک کم سخه قایغولوق قیلماغای
قولهم الارینک سوزی کم حق سمانه نسبتی غه ایتورلار اوغلانلار وشریک لار تورماقدین یاسینک
حفدنک دا ایتورلار نسبت دین بحر وشعرغه انا نعلم درستلوق سله کم پلور بیز نما یسرون اولجه
یاشورورلار حقدد وبعض دین وما یعلنون داولحه اسکار اقلور لار کفر کلمه لاریدین وضرایرکو
سزدرلارغه انکا کورا کسلتورو شورلار کم عاصب بن وایل یا ابوجهل ومشهور راق اولدرکم
ابی بن خلف بارجه ایسا سونکا کلتی الیکا دا اولاب حضرت سفامبر صلی الله علیه وسلم محلسی غه کیلتوردی
ولعض قرنش ننک اولوغ لاریدن حاضر ایردیلار ایتی کم درسا اولکم متفرق احزاو متمزق اعضا
نی سغیب بینه قائلا اتر کوزکای حضرت رسول صلی الله علیه وسلم ایتی کم انر بدکار مونی قیامت دا
قوبارورسینی تیرکوزورو تمرغ قه ایلتورو بوایه نازل بولدی کم اولم یر الانسان ایاکور مادی
وسلمادی ابی انا خلقناه انی کم سزبارا ایتیب بیز من نطفة منی سویدین انی علقه
قیلیب ومرتبه مرتبه ترقی بیرب تا انا ننک قورسا غیدا حنین بولوب وحیقیب وطغرلیب
دین اولوق لوق قه یتیب وسوزا یتقوحی وپوراک لیک بولوب فاذا هو لس اولوتت اولخصیم
مبین حدال قیلغوحی درهوبدا حدال مقامیغه کیلتوردی وضرب دا وردی لنا مثلا امرینک
ارحون مثل یعنی محیی الشی کیلتوردی وایسا سونکا کی الیکا دا اولادی وتوفراق ایتیب سل
کامردی ونسی خلقه دا ونوتی پیزنک بارا تقانیمز الکا قال من یحیی العظام ابتی کم درسکیم کیمیر
کورکای سونکا کلارنی وهی رمیم وحال اولکم اول حمورکان وایسکیرکان بولغای ایت سیردیلار
سزدرعرق سزدسینکیر سرقل انشقل ای محمد یحییها الذی تیرکوزورانی کتع کم کمال لطع قدرتی
سله انشاها یارا تحانی اول مرة اول بارو عدم دین وجود غه کیلتوردی وهو بکل خلق داول
بارجه یارا تیلغان لارغه علیم دانا درمخلوق لارینک تفصیل لارنی سلدورو سحص لارینک حزو
لارنی تفرق وتبدل حالی دا تانورو اینک بیغماغی وقوشماغیدا قادر درالذی جعل
اولخدای کم یارانی وبیدا قیلدی لکم سزلارا وحون من الشجر الاخضر کوک نیغاج دین
نارا اوتی فاذا انتم بس انداسزلار منه اول یغاج دین توقدون یاندورورسزلار اوتنی بیرلار
ننک کوبیداعرب بادیه سیدین ایکی یغاج درمرخ وغفار بوتاغی مرخ دین بوتاغی غه غفار
سوزلارادوت حیقارحق سمانه ایتی کم اولکم قادردورادوت سدا تلماق قه کرک درخت دین
کم سولوغی درمتضاد دادوت حوهری سله هرانسه قادردورطراوت اعاده سیغه غه دا کم تر
تازه بولغان بولغای وقورو غان اولیس الذی آیا یوقتور الذی خلق السموات والارض اولکشف

کیم یارا تی کوک لار و یرنی الار ینتک جرم لاری ندنک اولوغ لوغی سله بقادر تعالی ان یخلق الکاکیم
یارا تقای مثلهم الاوینک صغره حسم و حقیر جرم لار سله بکلی اری یارو قادر لار کاوهو الخلاق
و اولدور کور خلق ندنک یارا تقوچی سی القلم و انا مخلوق لار حال لاری ندنک کیفیت غه انما
امره موندین اوکا رتقدر کیم کیم اینک شانی اذا اراد حون تیلاسه شیئا نمه یارا تماق من ان
یقول اولدور کیم ایتور له الکاکیم مندنک حکم سله کن بولغیل فیکون بس بولور بعض ندنک فائده
تمثیل دور قدرت تاثیری غه مراد الله غه مطاع امری سله مطیع غه مامور یه حصولی ایتماع
و نزاع سز و تفسیر کیسر و ا انتک دور کیم مراد بو سوز دین امر ینتک نفاذی ندنک سرعتی دور نمه
لار یوطا غدا سلدام راق قه و حهی سله کم ممکن بولغای نه تکلم بوکلمه پیله و ایتور لار یوکلمه
علامتی دور کیم حون فرشته لار ایشیته لار سله کا بلار کیم نمه سدا بولغوسدر سبحان الذی
بس پاک لیک و عجب سز لیغ اول کشی کا دور کیم شبه سز بیده ملکوت اینک اقتداری ایلسکی دور
کل شیء بارجه نمه ندنک پادشاه لیغی و الیه ترجعون و الکا قایتقو لنکدور لار عمل لار مکافاتی
او حون و دوست لار ینتک وعده سی دور و دشمن لار ینتک وعیدی کم بولار غه اشد العقاب
و الار غه طوبی لهم و حسن مآب لسم الله الرحمن الرحیم و الصافات
صف تارتقان فرشته لار حقی سله عبودیت مقامیدا صفا صف تارتماعی فالزاجرات
بس سوروچی لار یعنی شیطان اشتماک استراقی زجرا سوروماکی فالتالیات بس اوقوغوچی
لار ذکرا خدای وحی نی سعا مسر لار غه حق سبحانه آنت یاد قیلور صف دا تورغان فرشته لار
سله هوادا تاهرنی کا فرمان یتسه قیام کور سا تکای یا غازی لار سله کم جهاد صف لارین تارتقان
تقایلار یا مومن لار سله کم جماعت صیغ دا تورغایلار یا عالم لار سله افاده صیغ دا افاضه صیغه
سله قایم بولغایلار یا قوش لار سله کم هوا جوی دا صف اورغایلار اکثر مراد فرشته لار دور لار
بس زاجرات هم الار بولغایلار کیم بولوت نی سوروار لار و تالیات دور لار تو توش الهی تسبیح و تمجیدیا
اشتغالی یا دور لار و اکر غازیلار جمعی دور لار الار ینتک زجری ات لار ینتک سوروماکی بولغایلار
یا دشمن لار ینتک سوروماک و الار ینتک تلاوتی تکبیر و تهلیل ادا سی و اکر مومن لار دور لار خدمت
نور لاری سله دیو لار ینتک زاجری دور لار و نماز اشتا سیدا قران تالی سی دور لار و اکر علم اهلی دور لار
زجر قیلور لار کفر و فسق دین دلیل و محت سله و خلق قه اوقور لار شریعت حکم لارین و اکر
قوشلار دور لار خداوند ذکرین اتماق سله تور لوک تور لوک آنت لارنی اوزیدین سوروار لار صاحب
تاویلات انتک دور کیم آنت ایمار توحید طریقی سالکی لار نفوس سله مشاهده موقف لار صف
تارتقان شیطان واعیه لاری و نفسانی شهوانی نوازعی غه زجر کور سا تور لار لسانی یا قلب
یا سری یا روحی ذکری ندنک انواعی سله اوزی ندنک حال لار یغه کور اشتغال کور سا تور لار و
بحر الحقایق و اکیلتر روب دور کیم صافات روح لار دور و زاجرات ربانی الهام لاری کیم زاجر دور لار